

VÍRA NAŠE

SBÍRKA DUCHOVNÍCH PROMLUV
NA NEDĚLE A SVÁTKY PRO DOBU
SVATODUŠNÍ

D Í L I V.

*Toť jest to vítězství, kteréž přemáhá
svět, víra naše. (1. Jan 5, 4.)*

NAPSAL NEBO UPRAVIL

TH. DR. JOSEF KAŠPAR

KATECHETA A PROFESOR V. V.

V PRAZE VIII.

V PRAZE 1937 - NÁKLADEM AUTOROVÝM

NIHIL OBSTAT

Adalbertus Culík,

censor

IMPRIMATUR

Pragae die 12. Novembris 1936

Prael. Dr. Theophilus Opatrný,

vicarius generalis

N. E. 16359

Na místě předmluvy.

Tímto čtvrtým dílem končím »Víru naši«. Děkuji vděčně sv. Trojici, že mi to dopřála. Všem, kdož mi umožnili vydání »Víry«, »Zaplať Bůh!« Po vůli boží vydám jako doplněk »Víry« sbírku: »Příležitostné řeči«.

V Praze-Libni o svátku Krista Krále. 1936.

*ThDr. Josef Kašpar,
katecheta a profesor v. v.*

HOD BOŽÍ SVATODUŠNÍ. SESLÁNÍ DUCHA SV.

O sedmi darech Ducha sv.

I.

A naplnění jsou všichni Duchem sv.
(Sk. ap. 24.)

Tak čteme v dnešní epištole, která nám slavnostně a nadšeně líčí známou zázračnou událost, seslání Ducha sv. Táži se, co znamenají tato slova: »A naplnění jsou všichni Duchem sv.?« To znamená: Duch sv. naplnil apoštoly svými dary a milostmi. V katechismu jste se učili, že těch darů Ducha sv. je sedm: dar moudrosti a rozumu, rady a síly, umění a pobožnosti a dar bázně boží. Chci vám dnes ke cti Ducha sv., třetí božské osoby, o těchto jeho sedmi darech něco vyložit, povím vám, v čem každý ten dar záleží a jak je pro život důležitý. Tobě pak, Duše sv., zasvěcuji v dnešní tvůj slavnostní den svá skromná slova a prosím tě, abys jim požehnal a otevřel jim cestu do srdce mých posluchačů.

1. První dar Ducha sv. je d a r m o u d r o s t i.
V čem záleží ten dar?

Dobře vám k tomu odpovídá Komenský v »Pravidlech moudrého života«: »Nejvyšší moudrost je: prohlédati, k jakým koncům povede tvé jednání.« Jistě je to tak správné. Moudrý člověk se vždycky táže: »K čemu pak mé jednání na konec povede?« A když shledá, že bude konec dobrý, pak čin vykoná, vidí-li však, že to asi špatně skončí, pak od činu upustí, protože, třeba byl sladký začátek, konec bude najisto hořký.

Dr. m., ukáži vám to na několika příkladech ze života, kdo je moudrý a kdo ne. Řekněte, je moudrý ten člověk, který je prchlivý nebo hněvivý, zlostný? Ach, nikoliv. Kdyby byl moudrý, rozvážil by, kam až hněv člověka mnohdy zavádí, poznal by, že konce u hněvu bývají téměř vždycky zlé. Písmo sv. dobře

praví: »Od moudrosti odstoupil Kain v hněvu svém a zahynul.«

I na našem českém králi Václavovi IV. je vidět, k jak nešťastným koncům vede hněv a prchlivost. V prchlivosti dal utopit nevinného kněze sv. Jana z Nepomuku. A sám si také zavinil smrt prchlivostí. Ranila ho také v hněvu mrtvice.

Dr. m., k takovým koncům vede člověka hněv. A přece co je nemoudrých lidí, kteří se tak snadno dávají uchvátit hněvem! — Vidíte z toho také, jak důležitý je to dar, jak vzácná je vlastnost ten dar moudrosti. Proste proto za tento dar Ducha sv. co nejvíc! Je to vždycky jen pochvalné svědectví, řekne-li se o někom z vás: »To je moudrý muž, moudrá žena, to je moudrý jinoch anebo moudrá dívka.«

2. Druhým darem Ducha sv. je d a r r o z u m u.

Bylo to dne 3. listopadu 1793, jak vypravuje Larmartin, kdy celá Paříž byla na nohou. Ten den francouzská sněmovna, bylo to v revoluci, sesadila Boha a na místo něho zavedla uctívání lidského rozumu. Pověstný neznaboh Chaumette, který ten návrh učinil, ihned dal také návod, jak se má ten rozum uctívat. Bylo to dne 9. listopadu 1793, kdy tento muž přivedl do sněmovny jednu z lehkých ženštin, zahalenu napolo modrým závojem, a pravil: »Smrtelníci, již neuznávejte jiného boha mimo rozum a tu vám představuji jeho bohyni.« A lehké té ženštině se klaněl ihned Chaumette sám a za ním celá sněmovna i lid. Potom ji nesli do chrámu Notre Dame, tam s hlavního oltáře shodili kříž s Kristem, na jeho místo postavili onu ženštinu a začali ji uctívat jako bohyni rozumu. A jaké bylo to uctívání, jaký byl kult tohoto nového božství? Stínadlo, gilotina byla jeho oltářem a nesčetná lidská krev jeho obětí. Nikdo si zakrátko nebyl jist životem. Francie ovšem brzo poznala, že chybila, a proto již za půl roku, dne 7. května 1794, prohlásil konvent opět víru v Boha za závaznou a dne 8. června pořádali slavnost, kde zapálili skupinu, která představovala bezbožectví. Mělo to znamenat,

že francouzský lid uznává své poblouzení a zas se vrací k zdravému rozumu.

Dr. m., tyto historické události nás přesvědčují, jak veliký dar boží je zdravý, střízlivý rozum a kam to vede, když se člověk zdravého rozumu spustí anebo když svůj rozum přeceňuje a nad Boha se povyšuje.

A ještě něco vám o tom zdravém rozumu povím. Pamatuji se na to ze svých mladých let.

Byla v Praze veliká národní slavnost. Při ní byla též slavnostní hostina a při ní byl také přítomen střízlivý, vážný a všeobecně ctěný dějepisec český Václav Tomek. Četní řečníci při hostině povstávali a mluvili. Mluvili o všem možném a předstihovali se navzájem v nejradiálnějších slovech. Tomek při tom seděl tiše a klidně poslouchal. Když však myslil, že řečníci už překročí všecku rozumnou míru, vyžádal si také slovo. Pak povstal, vzal číši do rukou a řekl: »Aby nás, pánové, Pán Bůh při zdravém rozumu zachovat ráčil!«

Dr. m., vzpomeňte si na tato Tomkova slova, až budete někdy ztrácet zdravý rozum, až se bude o vás pokoušet domýšlivost a pýcha! Proste tu: »Duše sv., ty dárce rozumu, zachovej mě při zdravém a střízlivém rozumu! Dej mi, abych o sobě správně soudil, abych jasně viděl, co jsem a co mi chybí, abych se nedal zaslepit samolibostí anebo pochvalou jiných!«

Dr. m., myslím, že by to nebylo na škodu nám všem českým lidem takto Ducha sv. prosit, abychom si i v nynějších dobách často povzdechli: »Abys nás, Duše sv., při zdravém rozumu zachovat ráčil!« —

3. Třetím darem Ducha sv. je d a r r a d y. Bývá to někdy pro člověka trpká chvíle, když neví, jak by se rozhodl. Důvody pro a proti zápasí v jeho srdci. Tenkrát se člověk ohlíží po někom, kdo by mu spravedlivě a dobře poradil. Dobrá rada je časem každému potřebná a dobře se říká: »Dobrá rada nad zlato.« A Duch sv., poprosíte-li ho, dovede vám poradit, vnukne vám šťastnou myšlenku, šťastný, jak říkáme, nápad. Časem i vhodnou odpověď vám položí na jazyk.

O nábožném mnichu Notkerovi, z jehož hymnu »Media via in morte« (Uprostřed nebezpečí smrti) čerpal skladatel naší svatováclavské písně svou nádhernou melodii, vypravují, že se těšil zvláštní pomoci Ducha sv., že vždycky dovedl vhodně poradit nebo důmyslně odpovědět. Sám tehdejší německý císař Karel Tlustý přicházel za ním do kláštera do Švýcar tázat se ho často o radu. Jeden z císařských dvořanů mu to záviděl a umínil si, že ho veřejně pokoří a zahanbí. Když se pak Notker jednoho dne v kostele modlil, přišel k němu tento dvořan ještě s jinými a tázal se ho posměšně: »Pověz mi, učený muži, víš-li, co dělá náš Pán Bůh v nebi?« Notker odpověděl naráz: »Vím, co dělá, povyšuje pokorné a ponižuje pyšné.« Dvořané propukli v smích a tazatel, červenaje se hanbou, rychle odešel.

Hle, dr. m., jak Duch sv. dovede vnuknout vhodnou myšlenku, dovede poradit v nesnázi. Proto Spasitel pravil k apoštolům, když jim předpovídal jejich pronásledování: »Nepečujte, kterak a co byste mluvili, abyste se obhájili! Duch sv. zajisté naučí vás v tu hodinu, co byste měli mluvit.« (Luk. 12, 12.)

Proto, dr. m., když se pro něco máte rozhodnout, prostě Ducha sv. o dobrou radu a spasitelné vnuknutí! Nebudete toho jistě nikdy litovat.

4. Spěji pak dále k d a r u s í l y. To je dar, kterým Duch sv. posiluje naši vůli, abychom podle své víry byli živi přese všechna pokušení a životní strasti. Proste za tento dar síly hlavně vy, mladí lidé, když přijde pokušení k vašim mladým hlavám! A Duch sv. posílí, že i největší pokušení přemůžete a zůstanete dobří a ctnostní. Tento dar síly měli velikou měrou všichni svatí mučedníci, trpitelé a kajícíci. Dar síly měla ze všech svatých měrou největší Matka boží, královna mučedníků. Vy sami víte, jak je Duch sv. sílil. Proto, když, m. dr., přijde na vás nějaká životní zkouška, prostě jako oni Ducha sv. za dar síly! Volejte k němu: »Domine, in te speravi, non confundar in aeternum! Bože, Duše sv., v tebe jsem doufal, nechť nejsem zahanben na věky!« Ne, vy nebudete

zahanbeni! Duch sv. vás jistě posílí a pomůže vám.

5. Jiným darem Ducha sv. je d a r u m ě n í. Jak je to krásný dar boží! Jak možno uměním, na př. hudbou, zpěvem, básní, zušlechtit srdce, zpříjemnit a okrášlit si život.

Jedno umění bych vám však, dr. m., zvláště doporučil. To umění je učení Ježíše Krista, to umění je podle toho učení dovést žít, to umění je chtít se stát dobrým a svatým. Je to umění dost těžké, ale při dobré vůli je možno se mu naučit. Duch sv., budete-li ho prosit, vás naučí i tomuto umění.

6. Spěchám pak již k posledním dvěma darům Ducha sv., k daru p o b o ž n o s t i a b á z n ě b o ž í.

Dr. m., buďte zbožní, ale upřímně, ne pokrytecky! Prosme Ducha sv. za dar upřímné zbožnosti, aby o nás neplatilo: »Lid tento ctí mne ústy, ale srdce jejich daleko je ode mne.« Budeme-li upřímně zbožní, pak se také budeme Boha bát a bude při nás ten sedmý dar Ducha sv., bázeň boží. Bude-li pak ta s námi, pak se jistě uchráníme i každého těžkého hříchu. Kéž byste si pamatovali, že Bůh není jenom láska a milosrdenství, ale že je také spravedlnost!

Jak dobrotivý a laskavý byl slavné paměti náš otec vlasti Karel IV.! Sám pasoval na rytíře Jana ze Znojma, seděním na Žampachu, pro jeho udatnost. Se svého hrdla sňal zlatý řetěz a zavěsil mu jej na hrdlo. Ale když se později tento rytíř, který stále chodil v brnění a proto od lidu P a n c í ř byl zván, stal rytířem loupežným, přepadal pokojné lidi a vydíral od nich výkupné, Karel IV. vytáhl proti němu do pole. Zajal ho, hodil mu sám na krk oprátku, na níž ho pak oběsili, a řekl: »Nemám vždy zlaté řetězy na rozdanou.«

Dr. m., tak ani Bůh nemá vždy pro hříšníka jenom lásku na rozdanou. Když láska nepomohla, přichází trest časný i věčný. Pamatujte na slova Písma: »Hrozné jest upadnout v ruce spravedlivého a trestajícího Boha. Proto se boj Boha a jeho přikázání zachovávej!« V tom je dokonalý život.

Dr. m., jsme u konce své úvahy o sedmi darech

Ducha sv. — Poznali jste, v čem záleží a jak jsou důležité pro život lidský. Proto Ducha sv. za ně často a často prostě! Amen.

II.

Události svatodušní.

A naplnění jsou všichni Duchem sv.

(Sk. ap. 2, 4.)

Dr. m., zas k nám po roce zavítaly letnice, přišly naše svátky svatodušní. Letnice, dnešní hod Boží a zítřejší pondělí, jsou velikým svátkem třetí božské osoby, Ducha sv. Jásot církve jako by nechtěl dnes ani znát mezí. Svědectvím toho je dnešní preface, kde církev nadšenými slovy vybízí celý křesťanský svět, aby se s ní radoval, a zpívá: »Quapropter propensis gaudiis totus in orbe terrarum mundus exultat, ano, raduj se a plesej z této památky, ze seslání Ducha sv., celý křesťanský světe!«

A vy, dr. m., uposlechli jste této její nadšené výzvy a přišli jste do našeho chrámu, abyste se Duchu sv. radostně poklonili a jej po křesťansku uctili. Chci se sám také s vámi o to přičinit a v srdcích vašich lásku a úctu k Duchu sv. obnovit a osvěžit. Snad se mi to podaří, když vám vyložím význam svatodušních událostí, abyste i vy všichni jako apoštolové byli naplnění Duchem sv. —

I. Dr. m.! Kristus Pán, když vykonal zde na zemi své vykupitelské dílo, dal před svým nanebevstoupením apoštolům poslední rozkaz. Ten rozkaz zněl: »Dána jest mi všeliká moc na nebi i na zemi. Protož jděte, učte všecky národy! Učte je zachovávat všechno, co jsem koliv vám přikázal!« (Mat. 28, 18—20.)

Dr. m., byl to rozkaz přesný a dosud neslýchaný. Ani jeden z lidských veleduchů se neopovážil podobně mluvit a dát takový rozkaz. Byl velikým učencem Řek Pythagoras. Jeho žáci přísahali na jeho slovo. Co mistr řekl, platilo jim za svaté. Autos efa! Mistr

to řekl! To stačilo, aby žáci sklonili hlavu a mlčky přisvědčili. Velikým učencem byl Řek Aristoteles. Jeho žáci opatrovali jeho učení jako nejvzácnější klenot. I Číňan Mengste se těšil u svých rodáků největší vážnosti, jeho výroky se řídila celá Čína. A přece žádnému z těchto mudrců ani na mysl nepřišlo, aby poslal své učedníky v širý svět, aby šířili jeho učení mezi všemi národy a učili lidstvo zachovávat jeho rady a příkazy. Jenom Kristus dává takový rozkaz a odůvodňuje jej slovy: »Dána je mi všeliká moc na nebi a na zemi.« Kristus jako jednorozený Syn boží je svrchovaný Pán všehomíra, tedy nejvyšší Pán na nebi i na zemi. A jako svrchovaný Pán užívá této své moci a dává svým apoštolům rozkaz, jaký nemohl a nemůže dát žádný pouhý člověk, byť to byl i sebevětší lidský veleduch. —

II. Dr. m., rozeberme si tento rozkaz poněkud podrobněji!

1. Rozkaz ten zní podle evangelia sv. Marka (16, 15): »Jděte do celého světa!« Ptám se, kam to měli apoštolové jít? Nikoliv jen po Palestině, jak jim kdysi Kristus Pán uložil: »Nechod'te ani k pohanům ani nevcházejte do měst samařských, ale jděte raději k ovčím domu izraelského, kteréž zahynuly!« (Mat. 10, 5.)

Tak jim kdysi Kristus Pán nařídil, ale nyní před svým nanebevstoupením, když odchází do nebes, aby se ujal vlády nad celým světem a nade všemi národy, které svou krví vykoupil, dává jim nový rozkaz, který zní: »Jděte do celého světa!«

2. Táži se pak dále: »Ke komu měli apoštolové v celém světě jít?« Odpověď zní: »Ke všem národům.«

3. A ještě se ptám: »Co měli apoštolové u těch národů dělat, proč je k nim Kristus posílal, jaké bylo jejich poslání k národům? Rozkaz velitelsky a krátce pravil: »Učte je!«

4. A čemuže měli apoštolové všechny národy ve světě učit? Odpověď Kristova zněla: »Kázat evangelium.« Ale nejenom měli kázat Kris-

tovo evangelium, jeho učení, rozkaz Páně ještě dodával: »Učte všechny národy toto evangelium také zachovávat, t. j. zachovávat všecko, cokoliv jim Kristus přikázal.«

Dr. m., takovouto životní úlohu uložil Kristus Pán apoštolům. Byla to úloha přímo nadlidská. Na takovou úlohu by nestačilo ani tisíckrát 12 největších učenců a veleduchů lidských. Vidíme to dnes, jak málo dá svět na rady a usnesení, o nichž se mocní tohoto světa usnesou. Vizte jen, jak málo se dbá na všechna usnesení na př. Společnosti národů nebo jiných světových konferencí. A tuto nadlidskou úlohu naučit svět znát Kristovo evangelium a přimět svět k tomu, aby zachovával všecko, co Kristus přikázal, ukládá Pán 12 prostým lidem, z většiny rybářům, kteří nevynikali ani vzděláním, ani bohatstvím, ani mocí, ba ani ne rázností a odvahou. Ba právě naopak bylo tomu u apoštolů.

Taková nadlidská úloha vyžadovala o d v a h y. Ale apoštolové tu odvahu neměli. Když Krista Židé v zahradě Getsemanské zajali, všichni se strachem rozutekli. Po umučení Páně se všichni apoštolové »pro strach před Židy« zavírali a nevycházeli ani na ulici. Kristus Pán k nim mohl přijíti jen zázračně, totiž zavřenými dveřmi.

Apoštolové měli jít učit všechny národy světa, ale oni neměli o u č i t e l s k é m ú ř a d ě t é m ě ř a n í z d á n í. Rybářství rozuměli dobře, ale vyučovat se v žádných školách neučili. Měli hlásat učení zcela nové, měli hlásat Krista ukřižovaného, kteréžto učení, jak praví sv. Pavel, bylo Židům k pohoršení a pohanům platilo za pověru a pošetilost. A pak měli učit všechny r ů z n o j a z y č n é n á r o d y — a oni znali pouze jedinou svou mateřskou řeč. Znali jen řeč aramejskou, ale s tou se mohli domluvit jen doma ve vlasti a jen v nejbližších sousedních zemích, ale ne v celém širém světě.

A přece se stalo, jak jim to Kristus rozkázal. A jak to bylo možno? Jen »po lidsku« ovšem ne, ale s pomocí boží ano.— Vševědoucí Kristus Pán to dobře

věděl, čeho apoštolové potřebují, aby svůj úkol, který jim svěřil, mohli naplnit. Také věděl, čeho se jim k tomu nedostává. Proto se o to postaral, aby se s pomocí boží, zázračným způsobem stali schopni k apoštolskému úřadu. Řekl jim, aby z Jerusalema neodcházeli, dokud jim od Otce nepošle zaslíbeného Ducha sv. (Sk. ap. 1, 4.) Toto své zaslíbení Kristus Pán po svém nanebevstoupení podivuhodně splnil. Slyšte, jak vám to slavnostně vykládá dnešní sváteční epištola!

III. V těch dnech, když se naplnilo dní padesáte, byli všichni apoštolé spolu na jednom místě. Dům, v němž byli shromážděni, se zachvěl, zatřásl se a slyšen byl jako zvuk s nebe přicházejícího prudkého vichru. To zaburácení jako prudkého vichru nevycházelo tedy s některé světové strany, odkud duje obyčejný vítr, nýbrž »shůry«. Nebylo to tedy nikterak zavanutí větru přirozeného, nýbrž nadpřirozeného, řekl bych dechnutí Ducha sv., který s nebeských výšin na apoštoly sestupoval. A při tom se ukázal jakoby oheň, který se rozděloval ve 12 plamenů. A plameny ty měly podoby jazyků a usadily se po jednom nad každým apoštolem. Slyšte, dr. m., jaké byly toho účinky!

1. Otřesení domu a zaburácení jakoby větru otřásl i apoštoly a setřásl s nich a odválo všechnu dosavadní bázeň a strach. Ihned otvírají dveře a vycházejí ven mezi shromážděné zástupy a sv. Petr pronáší první svou řeč, kterou sv. Lukáš zaznamenal a která tak dojala posluchače, že se ihned tři tisíce z nich přihlásilo k církvi Kristově. Řeč Petrova byla přímo ohnivá. Ale nedivme se tomu! Vždyť Duch sv. se ukázal nad apoštoly ve způsobu ohně. A tento nadpřirozený oheň rozehřál srdce jak apoštolů, tak i jejich posluchačů pro pravdu evangelia Kristova.

2. Ale oheň nejenom hřeje, oheň také svítí. A tento nadpřirozený oheň Ducha sv. osvítil mysl a rozum apoštolů tak, jak jim to Kristus Pán slíbil, když jim řekl: »Utěšitel Duch sv. naučí vás

všem věcem a připomene vám všechno, cožkoliv jsem mluvil vám.» (Jan 14, 26.) Apoštolové za ta tři léta, co s Pánem žili, mnoho viděli, mnoho slyšeli, ale mnoho zapomněli a mnohému nerozuměli. Nyní jako rázem všechno jim bylo jasné, všechno si uvědomili, nebo přijali »Ducha pravdy, který je naučil všelike pravdě« a který mluvil z nich, t. j. skrze ně.

3. A konečně Duch sv. nadpřirozeným způsobem jim dal d a r ř e č í, že dovedli mluvit jazyky všech národů a s nimi se dorozumět. Kristus Pán se tedy o to dobře postaral, aby se apoštolové, když měli jíti do celého světa učit všechny národy, stali k tomu všestranně způsobilými.

A oni potom šli, kázali všude a naplnili a vykonali rozkaz Páně s takovým úspěchem, až to uvádí v úžas. Po všem světě se dnes káže Kristovo evangelium a mezi všemi národy najdete dnes ty, kteří evangelium Kristovo nejen slyší, ale také zachovávají.

Dr. m., tyto události si připomínáme v dnešních svatodušních dnech. Slyšte jen ještě, jaké naučení si z těchto událostí ke cti a chvále Ducha sv. máme vzít!

IV. Dr. m., dnešní doba ukládá i nám katolíkům podobné povinnosti, jako Kristus v tehdejší pohanském a nevěřícím světě uložil svým apoštolům. I od nás, svých učedníků, si přeje Kristus, abychom byli apoštoly mezi dnešním nevěreckým a Bohu odcizeným světem. Povím vám, čeho k tomu potřebujete. Právě toho, čeho k tomu potřebovali apoštolé. Nejprve:

1. musíme se sebe setřásti v s e c h e n s t r a c h a b á z e ň. Dnes se veliké procento katolíků chvěje strachem před tím, že by se na př. mohli dostat do novin, jiní se lekají pomluv nebo posměchu svých známých. Jiní se bojí, když by se ukázali rozhodnými katolíky, že by utrpěli škodu v obchodě anebo že by jim to škodilo v postupu v úřadě. Jiní zas mají jiné záminky. Dr. m., ptám se, kam by byli došli apoštolové; kdyby se byli lekali trochu pomluv a posměchu od nepřátel, kdyby se byli báli trochu ran a trochu žaláře. Ale toho všeho se apoštolové neza-

lekli, jejich heslem bylo: »Boha sluší víc poslouchat než lidí« a proto se nedali zastrašit ničím, neustoupili a zvítězili.

Dr. m., tam, kde jde o Krista a jeho sv. učení, jednejte podobně, pamatujte: »Boha sluší víc poslouchat než lidí,« nebojte se, neustupujte, Duch sv. pomůže a zvítězíte.

2. Nám katolíkům je dále t ř e b a o h n ě l á s k y k e K r i s t u. Známý český kněz a vlastenec Dr. Rud. Horský vypravuje: »Když jsem se svými přáteli zakládal naši lidovou stranu, posmívali se nám a přezdívali nám „s t u d e n ý c h b r a t ř í“. Nikoliv, my nebyli studení, my jsme hořeli láskou k zásadám evangelia Kristova. Ale ten název „studení“ věru že by si dnes zasloužili všichni ti „také katolíci“, kteří se dnes lhostejně dívají na to, co se proti církvi Kristově děje.«

3. A konečně je nám třeba také d a r u j a z y k ů. Nepřátelé proti Kristu a jeho církvi bouří a štvou. Ale ptám se, kolik je nás, kteří se nebojíme říci pravdu a zahřmíti do duše i těm, kteří, místo aby nás vedli a v našem svatém boji podporovali, ještě na nás nevraží a nás okřikují. —

Dr. m., pověděl jsem vám, co nám připomíná a k čemu nás vede a povzbuzuje dnešní svatodušní hod Boží. Nevím, čím bych lépe skončil, než když za vás všechny Ducha sv., Ducha pravdy a síly, poprosím, aby nám dal apoštolskou ráznost a odvahu, aby ohněm lásky roznítil naše srdce, abychom Krista a jeho svatou církev dovedli milovat, vyznávat a hájit a konečně, jak staročeská naše píseň dí, aby Duch sv. jazyk náš spravoval k mluvení. Ano, přijď, sv. Duše, naplň srdce svých věrných a oheň lásky své v nich rozněť, Bože, jenž jsi srdce věřících osvěcením Ducha sv. vyučil, dejž nám v témž Duchu pravé věci smýšlet a z jeho potěšení vždycky se radovat! Amen.

PONDĚLÍ SVATODUŠNÍ.

I.

**Římský setník Kornelius a jeho přátelé naším vzorem,
co máme činit, aby Duch sv. přišel i k nám.**

I připadl Duch sv. na všechny, kteří
poslouchali slova Petrova.

(Sk. ap. 10, 44.)

I. Dr. m., ptám se, kde se to stalo, co vypráví dnešní epištola? Kde, dr. m., kde Duch sv. sestoupil na ty, kteří poslouchali slova Petrova? Slyšte, povím vám! Sv. evangelista Lukáš nám to vypravuje v svých Skutcích apoštolských: »Tehdy v Palestině v městě Césarei u moře byla římská posádka. Velitelem pak té posádky byl římský setník Kornelius. Pocházel ze slavného rodu římských Scipionů. Byl nábožný a bohabojný se vším svým domem. Činil mnohé almužny lidu a modlil se k Bohu vždycky. Ten viděl jednoho dne, jak sv. Lukáš doslova vypravuje, u vidění zřetelně v hodinu denní devátou (3. odp.) anděla božího. Ten šel k němu a řekl k němu: »Kornelie!« A když ho spatřil, pojat bázní, řekl k němu: »Co chceš, Pane?« A anděl řekl k němu: »Modlitby tvé a almužny tvé vstoupily na paměť před tvář boží. A nyní pošli některé muže do Joppe a povolej nějakého Šimona, kterýž má přijmí Petr. Ten je pohostinu u nějakého Šimona, koželuha, jehož dům je u moře. Ten tobě poví, co bys měl činit.« A když odešel anděl, kterýž mluvil k němu, Kornelius zavolal dva služebníky své a bohabojného vojáka z těch, kteří mu sloužili. Těm všechno pověděl a poslal je do Joppe. Ti pak skutečně Petra v Joppe našli a zvěštovali mu: »Pán náš dostal napomenutí od anděla svatého, aby tě povolal do domu svého a slyšel od tebe slova.« Bůh předtím Petra zázračně poučil, aby je jako pohany nezemítal. Petr proto vyhověl jejich přání a odebral se s nimi do Césareje. A někteří bratři z Joppe, křesťané z obřízky, ze Židů, Petra při

tom doprovázeli. Kornelius je očekával a svolal do svého domu své příbuzné a blízké přátele. I stalo se, když vcházel Petr, vyšel proti němu Kornelius a padl k nohám jeho a klaněl se mu. Ale Petr pozdvihl ho a řekl: »Vstaň, i já také jsem člověk.« Pak Petr vešel s ním dovnitř a našel mnoho těch, kteří se byli sešli. I řekl k nim: »Pro kterou příčinu jste mě povolali?« A Kornelius oznámil mu, cože mu anděl rozkázal, a dodal: »Protož nyní my všichni stojíme před obličejem tvým, abychom slyšeli všechno, co ti Pán přikázal.«

Petr pak se jal mluvit o Ježíši Kristu, jak učil, zázraky činil, jak jej na dřevo přibili, jak vstal z mrtvých a jak se jim apoštolům po zmrtvýchvstání zjevoval. A končil slovy dnešní sv. epištoly: »Nám pak Pán přikázal kázat lidu a svědčit, že on jest, kteréhož ustanovil Bůh za soudce živých i mrtvých. Tomu všichni proroci svědectví vydávají, že odpuštění hříchů vezmou skrze jméno jeho všichni, kteří věří v něho.« Když Petr ještě ta slova mluvil, připadl Duch svatý na všechny, kteří je poslouchali. I užasli věřící z obřízky (křesťané ze Židů), kteří byli přišli s Petrem, že i na pohany milost Ducha sv. vylita jest. Nebo slyšeli je, že mluví jazyky a velebí Boha. Tedy odpověděl Petr: »Zdaliž může kdo zabránit vody, aby nebyli pokřtěni tito, kteří Ducha sv. přijali, jako i my?« I rozkázal je pokřtít ve jménu Pána Ježíše Krista.

Dr. m., tak byli první pohané přijati do církve boží, tak i na pohany sestoupil Duch sv. a naplnil je svými milostmi a dary. Dnešní epištola to prostě a vážně praví: »I připadl Duch sv. na všechny, kteří poslouchali slova Petrova.«

Dr. m., když slyšíte toto prosté, ale dojemné vypravování z dějin nejstarší církve. jistě se i ve vašem srdci ozývá přání: »Kéž by i na mne připadl Duch sv., kéž by i mne naplnil svou milostí a svými dary!« Dr. m., chci vám povědět dnes, v druhý den letnic, jak se může vaše přání splnit, j a k m ů ž e t e

dosáhnout, aby Duch sv. i na vás sestoupil a k vám přišel. —

II. Je pravda, že Kornelius i jeho přátelé byli ještě pohané, že náleželi ještě k těm, jichž duševní tmu a bídu Písmo sv. líčí často smutnými barvami (Řím. 1, 25). Ale, dr. m., všimněte si bedlivě, co Písmo sv. tak výrazně praví o tomto pohanu: »Kornelius byl nábožný a bohabojný se vším domem svým a činil mnohé almužny a modlil se k Bohu vždycky.«

Dr. m., hle, tu vidíte mosty, po nichž Duch sv. přichází k lidem a vchází do lidských srdcí.

1. Prvním tím mostem je modlitba. Ptám se, co činili apoštolové, Maria a nábožné ženy po nanebevstoupení Páně, když podle rozkazu Kristova očekávali v jerusalemském večeradle Ducha sv. — Sv. Lukáš praví: »Trvali jednomyslně na modlitbách.« (Sk. ap. 1, 13.) Co činila Maria v své komůrce v Nazaretě dřív, než Duch svatý na ni sestoupil? »Modlila se.«

Dr. m., modlitba je tedy tím magnetem, který vznešeného hosta přivádí shůry v naše ubohé srdce, je tím mostem, po němž Duch sv. sestupuje k nám.

Ptám se, jak je to s vámi, m. dr. křesťané? Modlili jste se už někdy upřímně o Ducha sv., prosili jste o jeho dary? Byly vaše modlitby takové, aby mohly vstoupit před tvář boží, jak to výslovně praví anděl o Korneliovi: »Modlitby tvé vstoupily před tvář boží?« Dr. m., asi sotva jste se tak modlili a tak prosili. Snad jste spíše na Ducha sv. zapomněli. Proto se nedivte, že Duch sv. váhá se svým příchodem. Proste za něj vroucně a obdržíte i vy! Duch sv. splní vaši modlitbu a vaši vnitřní touhu a přijde i k vám. — Sami se o tom přesvědčíte, váš život vám to ukáže.

2. A druhým mostem, po němž Duch sv. k vám přichází, je bázeň boží.

S modlitbou spojoval Kornelius i bázeň boží. Ač ještě byl pohan, ctil pravého Boha, bál se ho a žil spravedlivě podle jeho přikázání. »Kdo se bojí Boha

a činí spravedlnost v každém národu, příjemný jest jemu,« praví sám sv. Petr o Korneliovi a jeho přátelích v dnešní epištole. O d v r á t i t s e o d h ř í c h u a t o u ž i t p o s p r a v e d l n o s t i, j e d r u h á ž i v o t n í z n á m k a, kterou Duch sv. na nás hledá. »Čiňte pokání na odpuštění hříchů svých a přijmete dar Ducha sv.,« volá Petr v první den letnic k zástupu v Jerusalemě. Tu je třeba, abychom most, který jsme svými hřichy strhli a zbořili, znovu pro Ducha sv. k svému srdci vystavěli. Jinak nespočine nebeská holubice svou nohou v našem nečistém domě.

3. A třetím mostem, po němž Duch sv. přichází k nám, je k á z á n í, j e s l y š e n í s l o v a b o ž í h o. Dnešní epištola praví:

»A když Petr tato slova mluvil, připadl Duch sv. na všechny, kteří ho slyšeli.« Dr. m., Duch sv. přichází, když se s l y š í s l o v o b o ž í. Na apoštolské Petrovo kázání navazuje a po něm na posluchače sestupuje. Apoštolské kázání je signál jeho příchodu, je světlem, které jde před ním, je bouří na lidské srdce, která láme ledy a přináší duševní jaro. Sv. Petr káže o Kristu divotvůrci a ukřižovaném a o jeho zmrtvýchvstání. Posluchači přijímají každé jeho slovo jako nevývratnou pravdu, o ničem nepochybují, přijímají všechno, co slyší, s důvěřivým a ochotným srdcem. Proto Duch sv. na ně sestupuje a přichází k nim a tak se potvrzuje, že je pravdivý výrok: »Duch sv. přichází, když důvěřivě přijímáme slovo boží.« I dějiny nás o tom přesvědčují. Sv. František z Assisi slyší skromné slovo: »Nemějte ani zlata ani stříbra!« — a plnost Ducha sv. sestupuje na něj a vede jej a skrze něj tisíce na zcela nové životní cesty. Hrabě Stolberg, známý protestantský konvertita, hledal pravé náboženství. Horlivě studoval a 7 let se za to upřímně a vroucně modlil. Na svých cestách přišel do katolického kostela, kde školní dívky šly po prvé k sv. přijímání. Kněz kázal o štěstí býti katolíkem. A když slyšel Stolberg toto prosté kázání, hle, světlo Ducha sv. naplnilo tohoto muže, který tolik po pravdě dychtil.

Uzrál v něm úmysl přestoupit ke katolictví. O letnicích 1800 složil vyznání víry, ač při tom ztratil své vysoké postavení jako zemský president a roční příjem 6.000 tolarů a pozbyl mnoha vzácných přátel.

Sv. Augustin, světlo všech křesťanských století, předtím bludař a velký hříšník, vyznal: »V milánském dómě, když jsem slyšel kázání biskupa Ambrože, otevřely se mi oči.« Ach, dr. m., nelze ani vypočíst případy, kde Duch sv. náhle na toho neb onoho sestoupil, kdo slovo boží poslouchal s dychtivým srdcem.

A vy, dr. m., už jste poslouchali tolik kázání, jedny letnice míjely po druhých a vy jste zůstali stejní. K vám Duch sv. nesešoupil. Proč? Co tu chybělo? Snad proto, že jste snad poslouchali jen jedním uchem, jen polovičním srdcem, že jste snad byli přítomni plni pochybnosti, bez živé a radostné víry. Dr. m., poslouvejte slovo boží tak ochotně, tak důvěřivě a dychtivě jako Kornelius a jeho přátelé v Césarei. Pak i s vámi bude lépe, i na vás spočine milost a požehnání Ducha sv.

Dr. m., pověděl jsem vám, jak Duch sv. na pohany sestoupil a co máte činit, aby Duch sv. sestoupil a přišel i k vám. Řekl jsem, že mu máte postavit mosty k svému srdci. Privil jsem, že je to most modlitby, most bázně boží a most slova božího.

Dr. m., nezapomeňte zbudovat a udržovat tyto mosty a buďte jisti, že Duch sv., Duch lásky a síly vás nikdy neopustí a se svou pomocí zůstane vždycky s vámi. Amen.

II.

Vítězství křesťanské lásky.

Tak Bůh miloval svět, že Syna svého jednorozeného dal, aby žádný, kdo v něho věří, nezahynul.

(Jan 3, 16.)

Dr. m., dnes je druhý den letnic, svátků Ducha sv. a narozenin naší církve. Včera jste slyšeli, jak Duch

sv. uvedl naši církev na svět, jak se do ní přihlásilo na 3.000 věřících ze židovstva. A dnešní epištola vám vypráví, jak Duch sv. přivádí do církve i pohany, čtete v ní, že i na pohany milost Ducha sv. byla vy-lita. A pak už drží Duch sv. nad církví ruku stále. Evangelium Kristovo se šíří a letí světem s větrem o závod a v málo letech je shledáváte na celém tehdejší známém světě. A chcete vědět, co zvlášť pravdám Kristova učení naklonilo lidská srdce, co nad nimi zvítězilo? Byla to kromě hlásání slova božího hlavně k ř e s ť a n s k á l á s k a, která nad pohany zvítězila. A jako tenkrát, tak je tomu až dodnes. Až dosud tato křesťanská láska pomáhá k vítězství naší církvi, naší víře, evangeliu Kristovu k vítězství v srdcích lidských. —

Dr. m., jistě se zavděčíme Duchu sv., Duchu milosti a lásky, když k jeho cti u kolébky naší církve dnes několika slovy vzpomeneme této křesťanské lásky a ukážeme, jak k ř e s ť a n s k á l á s k a působila v církvi kdysi a působí dosud. Poznáte z té úvahy, že církev nikdy nezapomněla na slova Kristova z dnešního evangelia: »Tak Bůh miloval svět, že Syna svého jednorozeného za něj dal,« poznáte, že za tímto vzorem neskonale lásky boží kráčela církev vždycky a kráčí doposud. —

I. Křesťanství, víra Kristova, nemělo většího nepřitele než ve IV. století po Kristu pohanského císaře Juliana. A slyšte, co ten píše o křesťanech jakémus pohanskému knězi: »Ti bezbožní Galilejští,« tak jmenoval křesťany, »živí nejen své chudé, nýbrž i naše pohanské chudé. Jsou milosrdní k přátelům jako k nepřátelům. Není-li to hanba pro nás, že my své chudé necháváme bez zaopatření?« Ano, dr. m., člověku až srdce v těle radostí poskočí, když čte ve Skutcích apoštolských o nejstarších křesťanech, že v š e c k o m n o ž s t v í věřících bylo jedno srdce a jedna duše, aniž kdo něco z toho, co měli, pravil býti svým, nebo všecky věci byly jim společné. Co jednomu přebývalo, to dostal druhý, čeho se jednomu nedostávalo, druhý mu ochotně poskytl.

Ano, první křesťané dovedli za sebe umírat, ale být k sobě tvrdí a necitelní nedovedli.

Slova Kristova: »Co jste učinili jednomu z bratří mých nejchudších, mně jste učinili,« byla jim svatým zákonem. »Lačněl jsem a dali jste mi jísti, nah jsem byl a přioděli jste mě,« na ta slova první křesťané nikdy nezapomínali. Proto se nedivte, dr. m., že když nevěřící viděli tuto vzájemnou lásku, že si je to podmaňovalo, že si toto náboženství lásky zamilovali a rozmnožili křesťanské řady. Nedivte se, že pak ti pohané volávali v úžasu: »Ecce, quomodo se diligunt isti christiani, ejhle, jak se milují tito křesťané!« —

II. Je ovšem pravda, že tato vzájemná láska k chudým ochladla během staletí, ale ptám se vás, zdali také k nim ochladla láska církve? Ani v nejmenším. Ukazuji vám jen na nesčetné řeholní řady, které povstávají hned v prvních církevních stoletích. A z klášterů těchto řeholníků neodchází žádný chudý bez pokrmu a podpory. A to všecko za pouhé »Zaplať Bůh!« Každý klášter tenkrát měl svého almužníka, který se o chudé staral. V klášteřích za středověku nalézali útulek všichni chudí pocestní. V klášteře Clygni (ve Francii) nakazovala docela řehole mnichům, aby pocestným, kteří k nim zavítají, i nohy myli. Ale pocestných bývalo tolik, že na to mniši nestačili, a proto dost často svým hostům příchozím nohy neumývali. Protivníci jim to pak vyčítali. Ale mniši se bránili: »To prý by neměli, kdyby každému pocestnému musili nohy mýt, od rána do večera na nic jiného čas.« Dr. m. — vidíte z toho, co takových pocestných každý den takový klášter živil. Klášterní brána byla otevřena dnem i nocí.

A když přišla neúroda a dostavil se hlad, pak se proud potřebných do kláštera netrhl. Snad aspoň podle jména znáte sv. Bernarda († 1151). To byl opat cisterciáckého kláštera ve Francii v Clerveaux. Hled'te, když v tom kraji vypukl hlad, dával sv. Bernard denně až na 10 tisíc porcí potravy rozdělovat mezi potřebné u klášterních bran.

Dr. m., ptám se vás, co mohla ještě víc dělat křesťanská láska?

III. Ale křesťanství se neujímalo jen chudých, nýbrž i všech opuštěných, zejména maličkých. Církvi vždycky tanula na mysli slova Kristova: »Nechte maličkých přijíti ke mně!« Církev se pak starala nejen o sirotky, nýbrž i o ty, kterým se snad vede ještě hůře než sirotkům. Víte, kdo to je? Ubozí nalezenci. To jsou opravdu ubohé bytosti. Nalezenec nemá na světě nikoho. Otce nepoznal a vlastní rodička ho odložila. Je-li nahý, nikdo nepospíchá, aby ho přioděl, je-li lačný, chybí ruka, aby mu podala pokrm. Oh, což nikdo mu neukáže lásku, nikdo se ho neujme? Církev se ho ujme a lásku mu ukáže.

Slyšte! Bylo to před 700 lety, když papež Innocenc III. († 1216) krácel jednou v Římě kolem řeky Tibery a viděl rybáře, který z řeky vytáhl v síti tři dětské mrtvolky najednou. Papež se nad tím neobvyčejně zarmoutil a snažil se, aby zjednal nápravu. Zařídil a postavil rozsáhlý nalezinec a v jeho fortně umístil otáčivou truhlu, která byla ve dne v noci otevřená. Tam mohl každý potají odložit dítě, které mu snad bylo na obtíž. Když zazvonil a truhlu dovnitř otočil, dítě v tom nalezinci přijali a pečlivě je vychovávali tak, jako kdyby bylo u matky.

A podobnou otáčivou truhlou na přijímání sirotků a opuštěných dětí je dnes útulek sv. Josefa na Král. Vinohradech. Slyšeli jste někdy o něm? Založil jej a stará se o něj už mnoho let vinohradský farář Hoffmann a na sta opuštěných dětí našlo v tom útulku opatření a řádnou výchovu.

A slyšeli jste, dr. m., o útulně slepých a opuštěných dívek na ostrově Kampě v Praze? Tu útulnu založil na přání své zbožné matky kněz, farář Seyvalter. Dr. m., ujal se tak nejnešťastnějších dívkých bytostí. Hled'te, dr. m., jak v naší církvi je dosud domovem láska křesťanská!

Ptám se pak dále. Kdo to byl, kdo se v našich zemích první ujal bytostí, které mám po slepých za

nejvíc nešťastné? Jsou to hluchoněmí. Byla to zas naše církev, čeští biskupové to byli, kteří první pro ně zřídili vychovávací ústavy. Až někdy přijdete do Hradce Králové, jděte se tam podívat na překrásnou budovu ústavu hluchoněmých! Kolem uvidíte rozsáhlou zahradu a všecko ostatní je vzorně zařízeno. A když se budete ptát, kdo to dal vystavět a zařídit, odpovědí vám, že obětavý biskup Brynych.

Vy všichni pak jste již jistě slyšeli o nemocnici Milosrdných bratrů. Tam se denně konají operace, a to pro chudé vesměs zdarma. Tam leží sta nemocných, které obětaví bratři ve dne v noci pečlivě ošetřují většinou za pouhé »Zaplať Pán Bůh!« A co pro nemocné muže konají milosrdní bratři, to pro nemocné ženy konají Alžbětky na Slupi a šedé boromejské sestry v svých klášteřích. Alžbětky mají v svých řeholních pravidlech, že i nezhojitelně nemocným musí dosloužiti k smrti.

Slyšte jen, jak se těmito milosrdným sestrami obdivují i naši nepřátelé! Četl jsem kdysi v »Právu lidu« od jednoho z redaktorů, a to Otakara Hanuše, úryvek ze světové války. Měl název »Milosrdné sestry«. Byl psán šetrně. Slyšte, co tam vypráví: »Vzpomínám na všechny sestry a u všech vidím tytéž hrdinné rysy, tytéž jemné profily, oduševněné čistou láskou k bližnímu. Po svém příchodu do epidemické nemocnice v bitevní oblasti promluvil jsem po prvé s milosrdnou sestrou. Slyším dosud její otázku, mám-li nějaké přání. Řekl jsem: „Mám hlad, hrozný hlad.“ Odešla a za chvíli se vrátila s teplým mlékem, těšila a podušky rovnala. Při leteckém útoku na nemocnici, kdy všichni, kdo mohli, se skryli jinde a prchli, ona jediná zůstala. Dopadla bomba. Sestra zaváhala, ohlédla se ke dveřím a zastřela rukou tvář, aby neviděla oheň výbuchu. Ale boj byl slavně krátký. Sestra neučinila ani krok zpátky. Samojediná zůstala mezi nemocnými a jenom víčka přivřela, když dopadla v kruhu 300 metrů nová bomba.«

Snad mnozí také znáte a dovedete se pamatovat

na francouzského ministra války za světové války. Jmenoval se Clemenceau. »Tygr« mu říkali a byl znám a netajil se tím, že je nevěrec. Ten se musil podrobit vážné operaci a chtěl nechtěl svěřil svou osobu milosrdným sestrám. A ty jej ošetřovaly, třeba svého nepřítele, s dvojnásobnou péčí. A když se Clemenceau pozdravil, chopil jednu ze sester, které mu posluhovaly, za ruku a zvolal vděčně: »Co bychom si my republikáni počali, kdyby nebylo vás, milosrdných sester.«

Ejhle, drazí, není-liž to vítězství křesťanské lásky, hleďte, jak i nepřítele dovede přemoci a překonat. Ano křesťanství proto přišlo na svět, aby naklonilo bohaté k chudým, zdravé k nemocným, učené k prostým, zkrátka silnější k slabším, vyšší k nižším. Proto zvítězilo a vítězí až dosud láskou. Proto není pravda, že církev spěje k svému konci a že jí brzo nastane poslední hodina. Ale je pravda, že odpadem několika členů, kteří jí nikdy ke cti nebyli, nic vlastně neztratila. Je pravda, že se dnes ke katolictví hlásí veliké množství lidstva všech věků a povolání, nadšenců pro víru neubýlo, ale přibýlo. A víte proč? Protože, když přemýšleli a usuzovali, poznali, že pravda je jenom tam, kde je láska k bližnímu. A tak, jako pravá křesťanská láska zvítězila vždycky, zvítězí i nyní. Přesvědčíte se o tom. A za tuto opravdovou křesťanskou lásku všech ke všem, prosme dnes Ducha sv., dárce milosti a pravé lásky! Prosme jej zejména my Čechové, kteří té vzájemné lásky všech ke všem tolik potřebujeme! — Amen.

NEDĚLE 1. PO SV. DUCHU.

I.

Svátek Nejsvětější Trojice.

Čemu věří katolík o tomto tajemství.

Učte všechny národy, křtíce je ve
jménu Otce i Syna i Ducha sv.
(Mat. 28, 14.)

Dr. m., dnešní neděli zasvěcuje církev oslavě tří božských osob, Boha Otce, Syna i Ducha sv. Říkáme jim jedním jménem Nejsvětější Trojice, Bůh trojjediný. Proto se také dnešní neděle nazývá neděle Nejsvětější Trojice. Církev dnes oslavuje její svátek tiše, nehlučně, přeje si však, abychom Nejsvětější Trojici tím vroucněji a upřímněji oslavili v svých srdcích.

Dr. m., jistě vyhovíte tomuto přání naší církve, budete-li vroucně sledovat dnešní můj prostý, avšak nade všecko vážný výklad. Chci vám vyložit, čemu nás katolická církev o Nejsvětější Trojici učí. Aspoň hlavní pravdy vám ke cti Boha trojjediného vyložím.

I. Odkud víme, že jsou tři božské osoby?

Tak se ptám a vy mi s jistotou odpovídáte: »Z učení naší katolické církve.« A odkud to ví a věděla církev? Stručně odpovídám: »Ze zjevení božího, z Písma sv.«

1. Již St. zákon, dr. m., naznačoval, že v Bohu je víc osob. Vzpomeňte si jen na ono místo Písma sv., kde se Bůh chystá, aby stvořil korunu tvorstva, člověka. Bůh tu praví: »Učiňme člověka k obrazu a podobnosti svému!« (1. Mojž. 1, 26.) Slovo »učiňme« ukazuje nám tu, že v Bohu je víc osob, které jako by se vybízely, aby člověka stvořily.

2. Co St. zákon tuší a jen zdaleka napovídá, to Nový zákon zjevuje jasně a hlásá, že v Bohu jednom jsou tři božské osoby, Otec, Syn a Duch sv., a naznačuje toto učení za hlavní a základní pravdu křesťanského zjevení.

Jasně vám o tom svědčí dnešní evangelium, kde

Kristus před svým nanebevstoupením praví apoštolům: »Dána jest mi všeliká moc na nebi i na zemi. Protož jdouce, učte všechny národy, křtíce je ve jménu Otce i Syna i Ducha sv.!» Spasitel jmenuje tu tři božské osoby jejich jmény a naznačuje zároveň i jedinnost jejich výrokem »ve jménu« (nikoliv »ve jménech«). Spasitelův miláček sv. Jan apoštol nás ujišťuje: »Tři jsou, kteří svědectví vydávají v nebi: Otec, Slovo (t. j. Syn) a Duch sv., a ti tři jsou jedno.« (1. Jan 5, 7.)

Tyto výroky Spasitelovy a jeho miláčka Jana docházejí také svého viditelného potvrzení, a to při křtu Páně v řece Jordáně, kde se zjevně ukázaly tři božské osoby. Tam Bůh Otec s nebe promluvil: »Tento je Syn můj milý, v němž jsem sobě zalíbil.« (Mat. 3, 17.) Bůh Syn byl v řece Jordáně křtěn a Duch sv. se vznášel nad ním v podobě holubice.

Dr. m., nyní již znáte, odkud víme, že v Bohu jednom jsou tři božské osoby. Učí nás tomu zjevení boží, Písmo sv., Spasitel a apoštolové. A naše církve za jejich příkladem věřila tak a učila vždycky. Ano, naše církve na základě tohoto zjevení božího poučuje nás o Nejsvětější Trojici podrobněji těmito pravdami.

II. 1. O t e c, S y n a D u c h s v. j s o u t ř i o d s e b e r o z d í l n é o s o b y.

A k této první pravdě se pojí pravda druhá:

2. K a ž d á z e t ř í o s o b j e p r a v ý B ů h. Otec je pravý Bůh, Syn je pravý Bůh a Duch sv. je pravý Bůh.

Tuto druhou pravdu doplňuje třetí:

3. T ř i b o ž s k é o s o b y n e j s o u v š a k t ř i b o h o v é, n ý b r ž j e n j e d i n ý B ů h, protože mají všechny tři jen jednu a touž nedělitelnou božskou přirozenost (bytnost, podstatu), mají všechny tři s p o l e č n é j e d n o a t o t é ž b o ž s t v í. Jedna a táž božská přirozenost (totéž božství), kterou má Otec, náleží Synu i Duchu sv., patří všem třem božským osobám společně, proto tři božské osoby nejsou tři bohové, nýbrž jen jediný Bůh. Nejsou tu tedy tři božské přirozenosti, nýbrž jenom jedna jediná božská přirozenost, společná pro všechny tři božské osoby.

Jako tři rozdílné osoby mohou mít jeden společný dům nebo jinou věc, tak je tomu i zde. Ta věc, kterou tři božské osoby mají společnou, je jejich společná božská přirozenost, je jejich jedno a totéž božství.

Slyšte k tomu, dr. m., několik vysvětlujících slov! Zjevené učení o této tajuplné jednotě tří božských osob přimělo ducha lidského, že hleděl vysvětlit pojmy slov: p ř i r o z e n o s t (natura od nasci = rodit se) a o s o b a (persona, prosópon = obličej, tvář, čelo). P ř i r o z e n o s t (bytnost, podstata) je to, čím (skrže co) něco, nějaká bytost je tím (to), čím právě jest, na př. přirozenost lidská je to, skrže co nějaká bytost je člověkem (spojení nesmrtelné duše s tělem, člověčenství). Přirozenost lidská je podmínkou lidské jsoucnosti a činnosti, ona je příčinou, proč člověk může býti činný duševně i tělesně. Bez lidské přirozenosti by nemohl člověk býti člověkem.

Každá přirozenost, má-li skutečně být (existovat), potřebuje nosiče, majitele, pána. Takového pak majitele, nosiče, takovou jednotlivou bytost, která má přirozenost sobě vlastní, zveme j e d n o t l i v c e m, j e d i n c e m p r o s e b e, i n d i v i d u e m. Má-li pak takový jednotlivec, takový jedinec, individuum, přirozenost rozumovou (rozumem obdařenou, může-li myslit, rozpoznávat a chtít), sluje takový jedinec o s o b a (persona). Každá samostatná bytost je proto osoba (člověk, anděl, Bůh). Osoba je pánem svých činů, je za ně i odpovědna, osoba myslí, chce a jedná i trpí; ale to všechno skrže svou přirozenost.

O s o b u n a z n a č u j e m e n á m ě s t k o u j á. Lidé se rozeznávají od sebe osobností, na př. Řehoř je jiná osoba (individuum) než Jiří, nikoli však přirozeností, kterou mají co do podstaty (věcně) stejnou (složenou z těla a duše).¹⁾ Řehoř je proto člověk jako

¹⁾ Rozdíl mezi přirozeností a osobností (já) lze poznati z nesprávnosti tohoto závěru:

Řehoř je člověk.

Jiří je člověk.

Řehoř je Jiří.

Řehoř a Jiří jsou si rovni co do přirozenosti, osobností (svým já) se však rozeznávají.

Jiří. Přirozeností se však lidé liší od jiných bytostí, které nejsou lidmi, na př. od andělů, zvířat. Přirozenost lidská je sice c o d o p o d s t a t y (věcně) stejná u všech lidí (skládá se z těla a duše), č í s e l n ě (co do počtu) však rozdílná, t. j. každá lidská osoba má pro sebe svou zvláštní lidskou přirozenost, proto kolik je lidských osob, tolik je i rozdílných lidí.

Jinak je tomu však u nejvyšší bytosti, u Boha. Nejdokonalejší přirozenost — b o ž s t v í — (summa res — tak se zve od církv. spisovatelů) nebytuje v jedné, nýbrž ve třech osobách. Tři božské osoby mají proto společnou jednu a touž božskou přirozenost (stejnou věcně i číselně — je táž a jedna).

O lidech třeba říci: Petr, Jakub a Jan jsou tři lidé, protože každý z nich má zvláštní lidskou přirozenost (přirozenost lidská existuje v nich třikrát), ale Otec, Syn a Duch sv. jsou jen jediný Bůh, protože každý z nich má jednu a touž všem třem společnou božskou přirozenost. V t o m p a k z á l e ž í t a j e m s t v í N e j s v ě t ě j š í T r o j i c e.

Nebo, ač nám pravdy o Nejsvětější Trojici Spasitel zjevil, my ji přes to nemůžeme pochopit, t. j. zcela svým rozumem proniknout. Neprohlédáme, pokud tu na světě jsme, jak v jediném Bohu tři osoby býti mohou, jak se účastní společně na jedné a téže božské přirozenosti a jak v ní jedno jsou. To nám tu na světě je neproniknutelné, je nám to tajemné a proto tomu říkáme t a j e m s t v í N e j s v ě t ě j š í T r o j i c e.

III. Než přes to, dr. m., že tu pravdu o Nejsvětější Trojici svým rozumem nechápeme, nepronikáme, nemůžeme nikterak tvrdit, že by ta pravda byla nemožná, že by tři božské osoby nemohly být jeden Bůh. Pravda ta je sice nad rozum lidský, není však nikterak proti rozumu. Neobsahuje nic nerozumného. Co se namítá proti učení o Nejsvětější Trojici, plyne jen z neporozumění.

1. Tak jste snad už často slyšeli: Tři nemohou býti jeden; rovnice $1 = 3$ anebo $3 = 1$ je matematicky (počtářsky) nemožná a proto nerozumná. Podle toho by byl v učení o Nejsvětější Trojici rozumový (lo-

gický) nebo matematický (početní) rozpor. Bylo by tomu tak, kdyby to učení užívalo čísel 3 a 1 o Bohu v jedné a téže věci (s jednoho a téhož hlediska), kdyby jimi naznačovalo v Bohu jednu a touž věc, touž stránku.¹⁾ Tomu však tak není. Učení to nepraví: Tři osoby jsou jedna osoba, ani jedna přirozenost jsou tři přirozenosti. To by ovšem bylo nerozumné a o sobě nemožné.

Učení o Nejsv. Trojici učí však: Bůh je j e d e n v s v é p ř i r o z e n o s t i (bytnosti) a t r o j í v o s o b á c h. Čísel 1 a 3 se tu neužívá o Bohu s jednoho a téhož hlediska, neznačí se jimi jedna a táž věc, nýbrž rozdílná. Bůh je trojí s hlediska osobnosti, jeden s hlediska přirozenosti; jednota platí o přirozenosti, trojice o osobách. Přirozenost a osoba, jak jsme poznali, není pak jedno a totéž (osoba je víc než přirozenost, je jejím pánem a majitelem). V učení o Nejsv. Trojici 1 zůstává proto 1 a 3 zůstávají 3. Není tu žádného rozporu, byť jsme i nepronikali, kterak se v Bohu různí přirozenost od osoby.

2. I v životě obecném vidíme, že nějaká bytost (věc), hledíme-li na ni s jednoho hlediska (s jedné stránky), může býti jedna, patříme-li na ni s jiného hlediska, může býti však několikerá. (Na př. týž člověk může býti zároveň otcem, úředníkem a malířem.)

Na konec dlužno zdůraznit: Tyto božské osoby nejsou ovšem jako osoby lidské na zemi. To by byla představa dětinská. Takovou asi má ten, kdo výše uvedenou námitku činí. To jsou osoby božské, čistě duchovní — nebo Bůh jest pouhý duch a těla nemá.

IV. Dr. m., jakkoliv nemůžeme tajemství Nejsv. Trojice svým rozumem pochopit, přece se s n a ž í m e m u p o r o z u m ě t a j e v y s v ě t l i t. Už sv. Otcové tak činili rozmanitými p o d o b e n s t v í m i. Tak na př. praví: »Naber tři stejné číše vody z jednoho pramene. Řekneš tři číše, ale jedna voda.« Sv. Efrem

¹⁾ V té věci (v tom hledisku, po té stránce), v které jsou tři osoby jedno, nemohou ovšem býti tři.

praví: »Pohled' k nebi, slunce je jako Otec, světlo jako Syn a teplo jako Duch sv.«

Sv. Otcové srovnávajíce ducha lidského s duchem božím vidí podobnost s Bohem trojjediným v těchto zjevech: »Duše je, poznává a chce. Každý z těchto jevů je jiný a přece zas v jedné duši. Rozum, paměť a vůle jsou v jedné duši, jedna duše, a přece zas od sebe rozdílné.«

Sv. Patrik († 493), apoštol národa irského, vysvětloval Irčanům tajemství Nejsv. Trojice jetelovým trojlístkem.

Moderní učenec přirovnává Nejsv. Trojici k světelným vlnám, které zároveň jsou pohyb, světlo a teplo, anebo ukáže na sluneční paprsek, který se rozkládá ve vidmu ve tři barvy, červenou, žlutou a fialovou. Počtář ukáže na rovnici $\infty + \infty + \infty = \infty$ $\infty \times \infty \times \infty = \infty$ A řekne, tak v Bohu: tři nekonečné osoby jsou jeden nekonečný Bůh.

V. Dr. m., vyložil jsem vám hlavní pravdy o Nejsv. Trojici. Než skončím, ptám se: »K d o n á m t y p r a v d y z j e v í l?« Nejvyš pravdomluvný Spasitel. A že Spasitel mluvil pravdu, o tom se sami přesvědčíte. A kdy a kde? Sv. Pavel vám to ukazuje: »Tehdáž a tam uvidíte Boha tváří v tvář. Tehdáž poznáte, jakož i poznání budete.« (1. Kor. 13, 12.) Až se »tam«, t. j. na věčnosti, v tom životě nadsmyslném octnete, to ovšem budou jen spravedliví z vás, až tam uvidíte Boha tváří v tvář, tenkrát padne rouška se všech tajemství a vy poznáte pravdu celou a úplnou. Pak také uvidíte a poznáte, jak jsou tři božské osoby jeden Bůh, jak jedna a táž božská přirozenost je vlastní všem třem božským osobám, jak všechny tři jsou v ní nerozlučně spojeny. — To všechno a mnoho jiného poznáte a uvidíte, ale proto přece Boha úplně nepochopíte a neproniknete, nebo Bůh, kterého byste mohli pochopit, už by nebyl Bůh, ale byl by jako každý z vás ubohých lidí.

Dr. m., jsem proto přesvědčen, že po dnešní úvaze se mnou zvoláte:

»Jsem moderní a proto věřím, že éther, mám-li

vidět fialovou barvu, musí za vteřinu učinit 758 bilionů kmitů (bilion by musil člověk počítat ve dne v noci 20.000 let!), ačkoliv to nemohu svými smysly poznat. Jsem moderní a proto věřím, že se země otáčí kolem slunce, ačkoliv mě mé smysly přesvědčují o opaku. To všechno věřím, že jsem moderní. Ale já jsem přitom také věřící křesťan, proto z celé hrudi volám a vyznávám: »Jeden je Bůh, a to ve třech osobách, a ty jsou: Otec, Syn a Duch svatý.« — Jsem moderní, ale jsem věřící křesťan, proto se klaním tobě, Otče, kterýs mě stvořil, tobě, Synu, kterýs mě vykoupil, tobě, Duše sv., který mě posvěcuješ. A v pokorě před tebou, trojjediný Bože, skláním svou hlavu a volám: »Sláva Bohu Otci i Synu i Duchu sv.« Amen.

II.

O křivém podezření a opovážlivém posuzování.

Nesud'te a nebudete souzeni. (Luk. 6, 37.)

Dr. m., je jisto, že k sobě jsme často plni ohledu, ale zato býváme k jiným tím ostřejší a bezohlednější. Spasitel znal dobře tuto lidskou povahu a proto nás tak důtklivě napomíná v dnešním evangeliu: »Nesud'te!« Hříchy, které tu má Spasitel na mysli, jsou zejména křivé podezření a nespravedlivé, nelaskavé posuzování. Dr. m., povězte si, 1. jaké jsou to hříchy, 2. co je jejich příčinou, 3. jak proti nim máme bojovat?

I. Co je křivé podezření a nelaskavé posuzování?

1. Tato skutečná událost vám dá na to odpověď.

Paní kteréhosi továrníka měla od několika měsíců novou služku. Bylo to zbožné a pilné děvče. Byla dcerou chudých, ale rádných rodičů, kteří svému dítěti nedali sice žádného jmění, ale dali své dceři, co je důležitější než peníze nebo jmění, dali jí do života dobré vychování. Jednoho dne se však v továrníkově domě stalo něco, co naší hodné a chudé dívce způso-

bilo mnoho těžkých chvil. Domácí paní jednoho rána shledala k svému úžasu, že se jí ztratil zlatý snubní prsten. Pamatovala se, že si jej před mytím s prstu svlékla a pak že jej v ložnici zapomněla a nechala ležet. Když se pro něj vrátila, byl prsten pryč. Ihned pojala podezření, že snad služka mohla ten prsten odcizit. Ovšem nechtěla to tvrdit jako něco jistého. Ale v ložnici zrána nikdo nebyl než ona. Svědomí sice paní připomínalo, že by se tak hodné a věrné děvče sotva krádeže dopustilo. Ale ona přes to setrvala při svém podezření. Zatím však o tom pomlčela.

Za krátký čas potom se stal druhý případ. Zlatá náprsní panina jehlice najednou zmizela a paní ji marně hledala. Nyní byla paní už jista, že služka je ta zlodějka. Všecka podrážděná spěchala do kuchyně a zle se obořila na ubohou dívku. Dívka však klidně, ale rozhodně hájila svou nevinu. Ale její klid popudil paní tím víc. Zasypala služku spoustou hanlivých slov a vyprávěla o tom nejenom svému muži, nýbrž i dětem, že si vzala zlodějkou do domu.

2. Dr. m., co je třeba soudit o jednání té paní? Ona hned zprvu hřešila, a to křivým podezřením, protože se bez dostatečné příčiny domýšlela do oné dívky něčeho zlého.

A tím víc hřešila ona paní po druhé. Ona, co si zlého bez důvodu o oné dívce myslila, řekla pak zjevně svému muži a dětem a nařkla hodnou služku z krádeže. Tím se dopustila opovážlivého, nespravedlivého posuzování.

Vysvětlení však přišlo brzy. Bylo pro dívku čestné, pro její velitelku však zahanbující.

Dívka po onom neblahém výstupu s paní spěchala ihned k svému otci a ten se zanedlouho v průvodu policejního úředníka dostavil do továrníkova domu. »A kde jste, paní, položila prsten a náprsní jehlici?« tázal se úředník. Otevřela mu ložnici. Po krátké prohlídce upřel policejní úředník svůj zrak na otevřené okno, které vedlo do zahrady. Přiměl ho k tomu zvláštní ptačí hlas. Na okenním rámu seděla, křičíc a očima blyštíc, s t r a k a. Domácí hoši ji vychovali

a ochočili. Vyznala se dobře v celém domě. Všude po něčem slídila a něco hledala. »A kde máte klec pro toho ptáka?« ptal se úředník. »Tam nahoře na zahradní zdi,« odpověděli. »Podejte mi žebřík!« řekl krátce úředník. A za několik minut byly ztracené věci nalezeny. Zlodějka straka je odnesla do svého hnízda.

Tento příběh, vážný jako zajímavý, ukazuje, v čem záleží křivé podezření a nespravedlivé posuzování bližního. Také z toho vidíme,

II. proč Spasitel obojí pod hříchem zakázal. To proto, že se tím těžko bližnímu ubližuje na cti. »Nesud'te,« praví Kristus, »a neposuzujte hned tvrdě a nemilosrdně svých bližních!«

Často je toho příčinou naše pýcha. My chceme být lepší a hodnější než druzí a proto je bez milosrdenství posuzujeme. Také je tím často vinna závist. Jiní snad víc dosáhli než my, asi se také víc přičinili, a to nás rmoutí a mrzí a proto je křivým a nelaskavým posudkem snižujeme. Někdy je toho příčinou naše ctižádost. Snad někteří stojí v cestě našim sobeckým plánům a proto je chceme svým nepříznivým posudkem zatlačit stranou, aby nám nepřekáželi. Někdo nás pokáral, napomenul, trochu zahanbil. Naše samolibost je uražena, proto vinník musí za to pykat, proto po něm hodíme posměšným posudkem. — A běda tomu, kdo se staví na odpor našim choutkám a vášním! Toho pak nešetříme v ničem a stihneme ho posudkem nejhorším. Dr. m., jistě mi přiznáte, že mám pravdu.

Dr. m., pověděl jsem vám, jak křivým podezřením a nespravedlivým posuzováním můžeme bližnímu ublížit, vyložil jsem vám, co je těch hříchů příčinou. Uznáte sami, že je třeba těch hříchů se chránit a proti nim bojovat. Povím vám, jak.

1. Spasitel nám naznačuje, že hlavní příčinou křivého podezření a posuzování je nedostatek křesťanské lásky k bližnímu. Proto, abychom se těch hříchů vyvarovali, máme se snažit po pravé lásce k bližnímu. Proto nás Spasitel napomíná:

»Odpouštějte a bude vám odpuštěno.« Spasitel nechtěl ani nad svými vrahy a katany pronést svůj soud. Modlil se za ně sám k Všemohoucímu: »Otče, odpusť jim, nebo nevědí, co činí.« (Luk. 23, 34.) Tu máte, dr. m., příklad, následujte ho!

Nedejte se, vy křesťané, zahanbit pohanem! Slavný řecký malíř Apelles maloval krále Antigona, který byl jednooký. Maloval ho jen s polovičním obličejem, aby nikdo nepozoroval vadu, že králi chybí jedno oko. »A kde je druhé oko?« tázal se ho uštěpačně jakýs posměvač. »A kdes ty nechal svůj rozum?« odpověděl Apelles. »Nechci ukázat na tomto obraze na královu vadu, když ji mohu ukrýt a nikomu při tom neublížím.« — Hle, tak jedná láska k bližnímu!

2. Mnoho nám pomůže, abychom bližního křivě nepodezírali a neposuzovali, budeme-li se snažit se sebe poznat. Kdo bedlivě zkoumá své nitro a se zpytuje, ten brzo pozná, že má sám se sebou dost co činit a že nemá prážádnou příčinu starat se tak příliš o jiné. Proto nám vševědoucí Pán v dnešním evangeliu klade na svědomí: »Copak vidíš mrvu v oku svého bratra a břevno ve vlastním oku nevidíš? Pokrytče, vyvrz nejprv břevno ze svého oka a pak teprve přihlédni, abys vyňal mrvu z oka svého bratra!« (Luk. 6, 42.) Pán nám tu klade na srdce: »Nejprv se naprav sám, odstraň své veliké chyby, než začneš kárat chybičky u bližních! Meť nejdřív před svým prahem, než budeš zametat před cizím! Naprav se sám, než budeš napravovat jiného, aby se ti neřeklo: »Lékaři, starej se sám o sebe, medice, cura te ipsum!«

3. A ještě radím, chcete-li být v svém úsudku spravedliví k bližním, pak dávejte pozor na své řeči a na svá slova! Pamatujte, že každé vyslovené slovo se rovná vystřelené kouli, není už v naší moci vzít je zpátky. Sv. Bernard vhodně poznamenává: »Bůh všecky naše údy ponechal volné. Jen jazyk ohraničil dvojí zdí. Jsou to zuby a pysky jako pro výstrahu, abychom jazyka nezneužívali lehkomylně.«

– V Českém Krumlově na průčelí domu, v kterém kdysi bydlela matka p. Viléma z Rožmberka, je nápis: »Audi, vide et tace, si vis vivere in pace, t. j., vypo-slechni, podívej se, ale mlč, chceš-li žít v pokoji.« Nezapomeňte na to a mnoho nepříjemností a mrzu-tostí si ušetříte.

Hluboce dojíámá, čteme-li o smrti českého krále Václava II. Stonal dlouho a bolestně, ale v nemoci své hledal pomoci u Krista Pána a pomoc také našel. Říkával, kdyby kdo jiný takovou muku měl, že by se jeho křik v sousedstvu rozléhal. Na smrt se při-pravoval dlouho, častěji přijímal sv. svátosti, a to s vroucností a pokorou takovou, že přítomným po-hnutím slzy v očích stály. Pak činil svou závěť a kladl především na srdce synu svému, potomnímu králi českému Václavu III., a přítomným českým pánům, aby se věrně drželi Boha a svatých jeho přikázání a slovíčkem nikomu neubližovali. Pak poručil, aby přinesli lebku sv. Václava a všichni pří-tomní čeští páni i s králevicem Václavem III. musili se dotknout lebky sv. dědice země české a přísahat, že věrně vyplní přání umírajícího krále, který pak 21. června 1305 klidně skončil.

Dr. m., já vás nemohu vést k lebce sv. Václava, abyste mi přísahou stvrdili, že nikomu nebudete ani slovíčkem ubližovat. Ale při památce tohoto našeho sv. dědice vás prosím: »Buďte k sobě vy i naše mládež milosrdnější, lidštější, než je tomu mezi námi, mezi českou veřejností! Buďte k sobě laskavější, buďte v svém úsudku vůči jiným zdrženlivější a spravedli-vější!« Amen.

NA BOŽÍ TĚLO.

Procesí o Božím těle.

A následují božího beránka, kamkoliv jde. (Zj. 14, 4.)

Dr. m., zas po roce jsme se dočkali dnešního slavnostního dne. Zas po roce vyjdeme dnes z chrámu a poneseme svátostného Spasitele v monstranci v slavném procesí. Nepřátelé církve se sice pohoršují nad tímto procesím a posmívají se mu. Pro věřící křesťany je však dnešní slavnostní procesí událostí radostnou a nanejvýše dojemnou. Nemohu jinak než vám dnes o tomto slavnostním procesí promluvit několik slov. Slyšte něco

1. o j e h o p ů v o d u,
2. ú č e l u,
3. p r ů b ě h u,
4. o t o m, j a k s e m á m e p ř i n ě m c h o v a t.

1. Jak ý ž e j e s t p ů v o d s l a v n o s t i B o ž í h o t ě l a a p r o c e s í o n ě m?

Slavnost Božího těla zavedli nejprve r. 1246 v diecési v Lutychu v Belgii. Podnět k tomu zavedla zjevení, kterých se dostalo blahoslavené Juliáně, řeholnici řádu sv. Augustina na hoře Korneliově nedaleko Lutychu. Juliána byla už od svého mládí vroucí ctitelkou nejsvětější svátosti oltářní, svátostného Spasitele. Rozjímalala často o nejsvětější svátosti, při čemž ji naplňovala nejsladší útěcha. Při těch rozjímáních měla častá vidění. Viděla totiž často měsíc v úplňku a v plném lesku. Z měsíčního kotouče býval vždycky kus vytržen. V jednom pak z těchto vidění sám Ježíš ji poučil, že onen měsíc v úplňku a v plném jasu značí církev, chybějící pak část měsíčního kotouče že značí, že v církvi chybí zvláštní slavnost, svátek k poctě nejsvětější svátosti oltářní. Ji, Juliánu, pak že Bůh vyvolil, aby se postarala, aby se takový svátek, taková slavnost v církvi zavedla. Na prosbu její a jiných vynikajících věřících biskup lutyšský Robert začal r. 1246 skutečně slavit slavnost Božího těla

v své diecési. Papež Urban IV. r. 1264 pak nařídil zvláštní bulou, aby se tato slavnost Božího těla konala v celé církvi. Ale papež tento brzy potom zemřel a jeho bula se neprovedla.

Až r. 1311 papež Klement V. na obecném sněmu ve francouzském městě Vienne nařídil znovu, aby se tato slavnost všude po celé církvi konala a ustanovil pro ni čtvrtek po Nejsvětější Trojici. Průvod božítělový — veřejné procesí s »Nejsvětějším« — se s počátku o tom svátku nekonal, až teprve později byl připojen k této slavnosti. První božítělové procesí se konalo v Kolíně nad Rýnem již před rokem 1279. U nás v Praze asi průvody božítělové se začaly zavádět ve 14. století. Konaly se s velikou slávou zejména při chrámu Panny Marie před Týnem. Průvod vedl arcibiskup pražský, účastnil se ho celý královský dvůr a lidu neobyčejné množství.

A dnes, kde církev katolická žije, tam všude jsou božítělová procesí. Tam vynášejí svátostného Krista ven do ulic, na náměstí, na náves, ano, děje se tak i na jezerech a mořích. Je to hold svátostnému Spasiteli celého křesťanského katolického světa.

2. Co je účel božítělového procesí? Není to nějaká zevnější okázalost, není to vyzývavost jinověrců, nýbrž je to

a) radostné, veřejné vyznání víry. Poznání žádá vyznání. Víra není v člověku jako nějaká mrtvě v něm ležící, odpočívající síla.

Ona chce a musí žít. A co uvnitř žije, to si samo proklesť cestu na venek. Živá víra, živé náboženství nesnese, aby se neukázalo veřejně, nedá se zavřít v tichou komůrku lidského srdce. Ukazuje se na venek náboženskými slavnostmi, jejichžto nerozlučnou částkou jsou náboženské průvody. Takovým oslavným průvodem je i dnešní božítělové procesí.

b) Dalším účelem dnešního procesí je, že chceme vzdát veřejnou úctu, že se chceme veřejně poklonit svátostnému Spasiteli, svému eucharistickému králi. Chceme ho veřejně odprosit, veřejně usmířit za všecku hříšnou zlobu, za všecky

ty urážky, kteréž ho v nejsvětější svátosti potkávají.

c) Jiným účelem dnešního průvodu je p o s v ě c e n í v e š k e r é z e m ě v jediný svatý chrám boží. Chceme, aby se tímto procesím proměnily zároveň naše ulice a naše náměstí ve chrám boží, proto je zdobíme a krášíme. Chceme své příbytky, svá pole a luka, když s »Nejsvětějším« kráčíme kolem nich, posvětit a svolat na ně boží požehnání.

3. A j a k ý j e p r ů b ě h t o h o t o d n e š n í h o p r o c e s í. Znáte jej jistě všichni. Zvony slavnostně znějí, hudba radostně hrá, nadšené písně se ozývají kolem. Nad průvodem vlají barevné korouhve, kněží jsou tu ve skvostných rouších, v jejich rukou hořící svíce a kadidelnice, před nimi zástup družiček, sypajících kvítí na cestu. Za korouhvemi, jásající upřímnou radostí, školní mládež a za kněžími jdou zbožní věřící ze všech stavů a povolání.

A středem tohoto slavnostního procesí je »Nejsvětější« — je svátostný Spasitel v monstranci. Boží-tělový průvod se zastavuje u čtyř oltářů. Oltáře ty jsou postaveny proti čtyřem úhlům, čtyřem světovým stranám. Církev tím naznačuje, že národové všech končin země jsou pozváni k hostině Kristově, že víra v svátostného Krista, v nejsvětější svátost oltářní, má se hlásat do celého světa. U každého oltáře se čte úryvek jednoho ze čtyř evangelií, sv. Matouše, Marka, Lukáše a Jana. Každá ta evangelní částka jedná o tom, jak Spasitel ustanovil nejsvětější svátost. Církev čte tyto částky, aby ukázala, že všichni čtyři evangelisté souhlasně svědčí o nejsvětější svátosti.

Po každém evangeliu prosí pak církev svátostného Spasitele, aby ráčil úrodu zemskou dát a zachovat.

Na konec žehná kněz »Nejsvětějším« shromážděnému lidu. Po návratu do chrámu zpíváme s nadšením velebný hymnus církevní: »Tě Boha chválíme.« Kněz se modlí modlitbu díků za šťastně vykonanou slavnost a uděluje naposled požehnání s »Nejsvětějším«. Tím se slavnost o Božím těle končí.

4. Na něco však nesmím zapomenout, n a n a š e c h o v á n í p ř i b o ž í t ě l o v ě m p r o c e s í. Má-li,

dr. m., průvod o Božím těle býti vítězoslavnou cestou Kristovou, musí se konat v dobrém pořádku, s náležitou úctou. To je posvátný průvod, žádný výletní pochod. A co je tu svědků tohoto průvodu, co diváků! Všem jsme na očích. Proto kéž je naše chování při tom průvodu co nejuctivější! Kde se nejde v pořádku, kde se stojí kolem jako na podívanou, kde se nekleká v pravý čas, kde je slyšet smích a hovor, tam, dr. m., se nedostává Spasiteli oslavy, ale nových urážek, tam se rmoutí a zahanbuje církev. (Proto ohlásím nyní po kázání pořádek, v kterém půjdeme, a prosím, abyste jej zachovali, aby vážní katoličtí mužové a ženy laskavě se propůjčili k tomu, aby se pořádek zachoval.) Povím vám pak, jak nejlépe ten pořádek udržíte. Tím, budete-li pamatovat na dnešní slova Páně: »Já s vámi jsem!« Nezapomeňte nikdo, že při tom průvodu jde s námi Pán v nejsvětější svátosti a že nás všecky vidí. Vzpomeň si jedenkaždý: »Ze svaté hostie se na tebe dívá jeho oko!« Když si toho budete vědomi, rádi se pak už podrobíte ustanovenému pořádku, nikdo z vás nebude zbytečně mluvit a náš božítělový průvod bude čestnou slavnostní cestou Kristovou. — Kéž, dr. m., uvedete tu ve skutek, k čemu se sami vyzýváte v té naší sice prostičké, ale svrchovaně srdečné písni:

»Na kolena padejme, hluboce se klanějme,

Krista v svátosti skrytého vroucně vzývejme!«

Slyšte, co se stalo v jednom českém městě. Jeden z tamějších katolíků byl za obchodem v Kolíně nad Rýnem. Byl tam také na dnešní den Božího těla a účastnil se přitom i božítělového procesí. Byl neobyčejně překvapen, ba ohromen nádherou a slávou, s jakou se to procesí konalo. Ulice a domy samý květ, samá ratolest, samá svíce, samý obraz. Koberce kryly cestu, kudy průvod šel, nad hlavami prapor za praporem, bílá roucha družiček se střídala se zlatem ornátů a s kroji venkovanů. Zpěv, hudba, dým kadidlový, zvuk zvonů, střelba z děl se chvěly vzduchem. Všady radost, slavnostní nálada, vítězný ples. Vzpomněl si na domov. Jak chudičké bylo to Boží tělo

u nich doma proti tomuhle! Spolky se ani neodvažovaly jít na průvod, bály se místních listů, intelligence se dívala z oken a chovala se ne právě taktně. Lid byl chladný, bez nadšení, bál se posměchu, ba i na kněžích bylo vidět stísněnost za takovýchto poměrů pochopitelnou.

Tu se musí něco stát, řekl si, když se vrátil domů. Vypravoval o tom svým známým, co zažil v cizině o Božím těle. Všichni s ním souhlasili: »Musíme něco učinit i u nás!« A co udělali? Dali natisknout lístky s vyzváním, aby lid po příkladě svých otců slavnostněji uctil svého Spasitele o božítělovém procesí. Roznesli je po domech a všude hleděli domácí povzbudit, jak dovedli. A hle, čeho se sami nenadáli, stalo se. Jako když se hodí jiskra do suchého chrastí, tak se probudil a vzplál dřímající oheň víry a lásky ke Kristu. Už dlouho nevidělo město takového procesí jako zas tenkrát o Božím těle. Víra a zbožnost nevymizely, byly toliko zaleknuty a zastrašeny. Nyní se probudily. Ohledy lidské vzal vítr.

Dr. m., nedejte se ani vy zastrašit, nebojte se k Spasiteli veřejně se přihlásit o našem božítělovém procesí! Slyšeli jste, proč se koná. Nakonec nemám než přání: »Kéž i naše božítělové procesí je ke cti našeho eucharistického krále, svátostného Spasitele, ať se jím povznese a vzdělá naše celá křesťanská obec, kéž přinese požehnání každému z nás!«

Nuže, vy čeští katolíci a katoličky, přijďte všichni, žádný z vás nezůstaň zpět!

Spasitel vás, své věrné, bude tu počítat. A ukážete-li se mu věrní a oddaní, splní se na vás, zač ho v své eucharistické písni tak vroucně žádáte:

»Po smrti rač nám dáti v nebesích přebývati:

„Svatý, svatý, svatý Bůh náš!“ prozpěvovati.«

To vám Spasitel jistě splní, to můžete od něho na jisto čekat. Amen.

NEDĚLE 2. PO SV. DUCHU.

I.

O skutečné přítomnosti Ježíše Krista v nejsvětější svátosti oltářní.¹⁾

O proměně podstaty — přepodstatnění.

Člověk jeden učinil večeri velikou.
(Luk. 14, 16.)

Dr. m.! Stojíme uprostřed oktávy Božího těla. Každý den se v ní vystavuje v monstranci velebná svátost, abychom se jí poklonili.

Při pohledu na ni máme zářit radostí a plni naděje a s přesvědčením zpívat velebnou božítělovou píseň: »Chval, Sione, Spasitele!« Tato upřímná radost má také naplnit i srdce kazatelovo. O ničem jiném nemá v těchto dnech kázat než o tomto vznešeném pokrmu, o veliké večeri, o nebeské hostině, kterou sám Pán nám uchystal. O ničem jiném nemá kazatel mluvit než o nejsvětější svátosti oltářní. Chci se také podle toho zachovat a proto k vám dnes promluví o skutečné přítomnosti Ježíše Krista v nejsv. svátosti oltářní a o proměně, kterou se v ní Spasitel stává přítomným. — Kéž z lásky ke Kristu Pánu a z úcty k nejsv. svátosti věnujete mým slovům o tomto tajemství svědomitou pozornost!

I. O skutečné přítomnosti Ježíše Krista v nejsv. svátosti oltářní.

Dr. m., ptám se: »Co je nejsvětější svátost oltářní?« Vy všichni mi zajisté odpovíte slovy katechismu: »Svátost oltářní je pravé tělo a pravá krev Pána našeho Ježíše Krista pod způsoby chleba a vína.« A kde máte důkaz, že Spasitel se svým tělem a se svou krví je skutečně a pravdivě v nejsv. svátosti oltářní přítomen? Důkaz toho vám podávají

¹⁾ Říkáme jí také **eucharistie** (eu-charis = dobrý dík, díkyčinění, můžeme skrze ni Bohu co nejlépe děkovat).

1. slova přislíbení, kterými Kristus Pán tuto svátost přislíbil. Bylo to po zázračném nasycení 5.000 mužů na poušti. Následujícího dne po tomto zázračném nasycení hledali ho zástupové a našli ho ve sbornici (synagoze) v Kafarnau. Chtěli od něho vidět nový zázrak. Ale Spasitel hleděl tentokrát obrátit jejich pozornost od pozemského chleba k chlebu nebeskému, který propůjčuje pravý život, a pravil: »Já jsem chléb (pokrm) živý, který jsem s nebe sestoupil. Bude-li kdo jísti z chleba toho, živ bude na věky. Chléb, kterýž já dám, tělo mé jest.«

a) Spasitel slibuje tu zástupům chléb, pokrm, kterým bude jeho tělo. Spasitel myslel to, jak mluvil, že tím chlebem, tím pokrmem bude jeho tělo. Spasitel to myslel doslovně. Židé, Kristovi posluchači, rozuměli jeho slovům také tak, t. j. že Kristus tu mluví o skutečném svém těle. Proto se nad tím pohoršovali a hádali se vespolek a řekli: »Kterak tento může nám dát své tělo za pokrm?« Ježíš neodvolal, co byl řekl, nýbrž prohlásil ještě slavněji: »Zajisté, zajisté pravím vám, nebudete-li jísti těla Syna člověka a píti jeho krve, nebudete mít života v sobě, nebo tělo mé právě (pravý) je pokrm a krev má právě (pravý) je nápoj. Kdo jí mé tělo a pije mou krev, ve mně přebývá a já v něm.« (Jan 6.)

b) Také učedníci Kristovi rozuměli těm slovům doslovně. Svědčí o tom evangelista, když vypravuje: »Tehdy i mnozí z učedníků s nevolí slyšeli tato slova Páně a řekli: Tvrdá je řeč tato, i kdož ji může slyšet. A chystali se jej proto opustit. Nemohli si vysvětlit, jak lze jísti tělo lidské a píti lidskou krev. Kristus však přes to na svém výroku ničeho nezměnil, toliko pravil k nim, aby nemyslili snad na požívání jeho mrtvého těla, nýbrž na jeho tělo oslavené, božstvím zduševněné, v kterém vstoupí na nebesa. (Jan 61—63.)

c) Ba ani svým apoštolům Kristus neponechal na vůli než slovům jeho uvěřit nebo též odejít. Proto Ježíš Kristus (když někteří učedníci odešli) řekl k apoštolům:

»Zdali i vy chcete odejít?« I odpověděl jemu Šimon Petr: »Pane, ke komu půjdeme? Slova života věčného ty máš. My jsme poznali a uvěřili, že jsi Kristus, Syn boží, jehož slova proto důvěřivě přijímáme, ač jich ještě nechápeme, protože tobě není nic nemožného.« (Jan 6, 22. 70.) A po slovech příslibení přišla

2. s l o v a u s t a n o v e n í. Co Spasitel slíbil, to také splnil. Bylo to o poslední jeho večeři na Zelený čtvrtek. Vy všichni víte, co se tu stalo.

Ježíš Kristus vzal chléb, díky činil a požehnal jej, lámal a dával učedníkům svým a řekl: »Vezměte a jezte, toto jest tělo mé, které se za vás vydává.« Podobně vzal i kalich, učinil díky a dal jim řka: »Pijte z toho všichni, neboť toto je krev má Nového zákona, která se vylévá za vás a za mnohé na odpuštění hříchů. To číňte na mou památku!« (Mat. 26, Mar. 14, Luk. 22.)

Slova, kterými Kristus ustanovil svátost oltářní, jsou: »T o t o j e s t t ě l o m é, t a t o j e s t k r e v m á.«

a) Jako slova příslibení, tak i tato slova ustanovení je třeba vykládat doslovně, jak jim také církev vždycky rozuměla. Nemohou a nesmějí být vykládána obrazně, jako by Kristus chtěl říci: »To znamená, to je známka (symbol) mého těla a mé krve.« Znamenají proto tato slova: »To, co mám v rukou a podávám vám, je tělo mé, je krev má.« Jen tak a jinak musíme těm slovům rozumět, jen doslovně je musíme vykládat.

K tomu přistupuje

b) s v ě d e c t v í s v. a p o š t o l ů. Sv. Pavel svědčí, že apoštolové i církev byli přesvědčeni, že nejsvětější svátost je pravé tělo a pravá krev Kristova. Sv. Pavel napomíná korintské křesťany: »Proto kdokoliv jísti bude chléb tento (nejsv. svátost) anebo píti kalich Páně nehodně, vinen bude tělem a krví Páně. Zkusiž pak sám sebe člověk a tak z toho chleba jez a z kalicha pij! Nebo kdo jí a pije nehodně, odsouzení sobě jí a pije, protože nerozsuzuje těla Páně« (od

obyčejného pokrmu). (1. Kor. 11, 23—29.) A k svědectví sv. Písma se přidružuje

c) s v ě d e c t v í c í r k v e, která po všecky časy věřila ve skutečnou přítomnost Kristovu ve svátosti oltářní.

II. Dr. m.! Ještě mám něco důležitého na srdci o nejsv. svátosti oltářní. Chci vám ještě vyložit, jak se v ní Kristus Pán stává přítomen. Církev nás učí:

Kristus se stává přítomen ve svátosti oltářní p r o m ě n o u podstaty, říkáme tomu také p ř e p o d s t a t n ě n í (transsubstantiatio). Tato proměna podstaty záleží v tom, že podstata chleba se mění v podstatu těla a podstata vína v podstatu krve Ježíše Krista, takže zbývají z chleba a vína jen jejich zevnější způsoby.

a) Při jednotlivých věcech rozeznáváme, dr. m., podstaty a případy neboli způsoby. Podstata věci je to, co činí věc tím, čím právě je; podstatou chleba je, co činí chléb chlebem, podstatou vína, co činí víno vínem. Případkem, způsobou je všechno, co je na věcech zevnější, co se na nich mění a je nestálé. Případky, způsoby chleba a vína rozumíme proto vše, co je možno při chlebě a víně smysly vidět a postřehnout, t. j. barva, podoba, chut, vůně, váha atd.

b) Dr. m., církev učí: Kristus se stává přítomným v nejsv. svátosti oltářní p r o m ě n o u p o d s t a t y, p ř e p o d s t a t n ě n í m. To dokazují slova, kterými Kristus svátost oltářní ustanovil. Z nich plyne nejen, že v ní Kristus skutečně je přítomen, nýbrž že se při ní děje i proměna podstaty, přepodstatnění.

Přirozený smysl slov Kristových: »Toto jest tělo mé, tato je krev má« je jistě tento: »Co v svých rukou držím a vám požívati dávám, není již chléb ani víno, nýbrž tělo mé a má krev.« Protože však »to«, co Kristus v rukou držel, zevně zachovalo podobu chleba a vína, musíme přesněji říci: »Způsoby chleba a vína zůstaly, avšak podstata chleba a vína se proměnila v podstatu těla a krve Páně.« Děje se

tu tedy skutečná proměna podstaty, t. j. přepodstatnění. Tuto proměnu však nesmíme vykládat tak, jako by z chleba a vína povstávalo (vznikalo) tělo a krev Páně, nýbrž tak, že podstaty chleba a vína náhle ustupují, mizejí, aby učinily místo tělu a krvi Páně. Na místo podstaty chleba nastupuje v témž okamžiku podstata těla Páně, na místo podstaty vína podstata krve Páně. Způsoby chleba a vína však zůstávají. Způsoby ty tu sám Bůh zázračně zachovává a sám svátostný Kristus je podržuje. Svátostné způsoby zachovává a nese sám svátostný Spasitel, abychom věděli, kde je přítomen, kde ho máme hledat, a abychom ho mohli za pokrm pro své duše přijímat.

c) Ještě jen dokládám: Slovy »To činite na mou památku!« dal Pán Ježíš apoštolům a apoštolové svým nástupcům biskupům a svým pomocníkům kněžím moc, aby i oni proměňovali chléb v jeho tělo a víno v jeho krev. Biskupové a kněží dosud tak činí při mši sv. v nejsvětějším okamžiku, kterému říkáme *proměňování nebo také pozdvihování*. — Po této proměně jsou pak na oltáři pod způsoby chleba a vína skutečně přítomny tělo a krev Ježíše Krista. Při mši sv. je to tělo oslavené (t. j. které nyní po vzkříšení v nebesích Kristus má), při poslední večeři bylo to tělo smrtelné a utrpení podrobené (t. j. to, které tehdy Kristus měl).

III. Dr. m., je pravda, že tato skutečná přítomnost Ježíše Krista v nejsvětější svátosti oltářní, že tato proměna podstaty chleba a vína v podstatu těla a krve Páně je zázračná, je div — je zázrak. Ale vzpomeňte, že Kristus je Bůh, je druhá božská osoba, je všemohoucí a proto zázraky konat může. Vzpomeňte, že podobným zázrakem bylo v Káni Galilejské proměnění vody ve víno. Lásce a všemohoucnosti boží je možné vše. Chce-li Spasitel být s námi, aby vyhověl přání lidského srdce, aby mělo svého Boha co nejbližší, kdo může lásce a všemohoucnosti boží v tom bránit, aby za svůj příbytek nezvolila prostické způsoby chleba a vína? Jistě že nikdo na světě! A Spasitel tak sku-

tečně učinil, když ustanovil nejsv. svátost oltářní. Ta je opravdu důkazem svrchované lásky boží k nám. Sv. Augustin o tom praví: »Bůh, jakkoliv je všemohoucí, víc dát nemůže, ač jest nejvyšší moudrý, víc dát nevěděl, ač nejvyšší bohatý, neměl již, co by dal.« (Tract. in Fran. 84.)

Než se s nejsv. svátostí dnes rozloučím, ještě vám něco povím. Bylo to 21. srpna roku 1889 v Lurdech. Ten den odpoledne jako jindy se tam konalo procesí s velebnou svátostí k zázračné jeskyni. Tisíce lidí se ho zúčastnilo. Četní nemocní jako jindy leželi na nosítkách kolem. Poutníci, kteří kráčeli v průvodu kolem nich, prosili za ně úpěnlivě Krista Pána v svátosti: »Pane, uzdrav tyto naše nemocné!« Biskup, který za nimi nesl monstranci, staví ji na oltář. A tu se prosba a volání poutníků ještě víc stupňuje, když poutníci volají: »Ježíši, v tebe věříme, v tebe doufáme, tebe milujeme. Ty jsi Kristus, Syn Boha živého.« Nastává chvíle, kdy biskup chce udělit požehnání. A hle, vtom jedna na smrt nemocná žena na svém lůžku usedá, povstává a volá: »Jsem uzdravena, jsem uzdravena.« A byla by spěchala obejmout monstranci, kdyby ji nebyli zadrželi. A tam jiná nemocná, chromá, náhle povstává se svého vozíku a přidává se k třetí, která se rovněž právě uzdravila, a obě ruku v ruce pevným krokem jdou za velebnou svátostí a jsou jako u vytržení. Dr. m., nelze vylicít radost a nadšení, které se zmocnilo lidu, když viděl tyto zázračné zjevy. Tak doslova čteme v lurdských lékařských protokolech.

Přál bych si, abyste i vy, dr. m., byli jako lurdští poutníci, byli tak plni víry a přesvědčení o Kristově přítomnosti v nejsv. svátosti, abyste s pokorou sklonili před ní své hlavy a zvolali: »Pochválena a pozdravena budiž nejsvětější svátost oltářní od tohoto času až na věky!« Amen.

II.

Proč mnozí nejdou k stolu Páně.

Stalo se, jakž rozkázal, a ještě je místo. (Luk. 14, 22.)

I. Dr. m., často se stane karavaně na poušti, že dojde pitná voda. To je veliká nesnáz. A co činí tu karavana? Vyšle daleko před sebou jezdce na velbloudu, za ním pak následuje jezdec druhý tak daleko, aby prvního viděl a slyšel, za ním třetí, pak čtvrtý, až poslední jezdec je u samé karavany. Najde-li první jezdec šťastně vodu, hlásí to radostně jezdcům, který jede za ním, ten pak rovněž jezdcům za ním, až se to dostane k jezdcům posledním, který to oznámí celé karavaně. A zanedlouho se po celé poušti rozléhá široko daleko radostné volání: »Máme vodu, přijďte, napijte se a občerstvěte se!«

Dr. m., na poušti tohoto života podobně volá Pán k nám: »Připravil jsem vám vzácný pokrm, večeri velikou, pojdte, kteří obtíženi jste, okuste a já vás občerstvím.« A vy všichni víte, že ten pokrm, že ta velká večere, že ta slavnostní hostina je nejsvětější svátost oltářní a že se nám rozdává u stolu Páně, u sv. přijímání.

Myslili bychom, že aspoň my, kteří se hlásíme za učedníky Páně, že aspoň my katoličtí křesťané, poslechneme pozvání Páně a že k té nebeské hostině všichni do jednoho přistoupíme. Ale, dr. m., jak bychom se zklamali! Vždyť vy sami víte, co je mezi námi katolíků, kteří už ani nenajdou cestu do kostela, neřku-li, aby šli k stolu Páně, k nebeské hostině, k sv. přijímání. Marně je tam zve druhé církevní přikázání: »V neděli a zasvěcený svátek celou mši svatou pobožně slyšet.« Nadarmo jim káže čtvrté církevní přikázání: »Aspoň jednou do roka se zpovídat a v čas velikonoční velebnou svátost oltářní přijímat.« Nadarmo vše, oni nedbají ani o mši sv., ani o svátostného Krista. A proto my kněží, kteří jsme učinili všecko, co jsme měli a mohli, musíme stále ještě naříkat

slovy dnešního evangelia: »Pane, všechno se stalo, ale ještě je místo.« Ano, ještě je mnoho místa v našich kostelích o mši svaté, ještě je mnoho místa při svátostné hostině, u stolu Páně, při sv. přijímání.

Ptám se, dr. m., čím to je, proč že ještě je tu mnoho místa? Proč je stůl Páně nadarmo prostřen, proč nebeská hostina je nadarmo připravena, proč ti, kteří byli pozváni, nepřicházejí?

II. Dr. m., Spasitel mi na to odpovídá sám v dnešním evangeliu: »Ale oni se všichni počali jednomyslně vymlouvat. První řekl jemu: »Statek jsem koupil a musím vyjít, abych jej prohlédl. Prosím tě, měj mne za omluvena!« A druhý řekl: »Patero spřežení volů jsem koupil a jedu je zkusit; prosím tě, měj mne omluvena!« A jiný řekl: »Ženu jsem pojal a proto nemohu přijít.« Ach, dr. m., jaké to ubohé výmluvy, jaké malicherné vytáčky!

1. »Statek jsem koupil a proto nemohu přijít.« Tak se vymlouvá první. Je to jeho pozemské působiště, jeho časné povolání, jeho starost o denní chléb, která ho zdržuje od království božího. Nemohu jít v neděli do kostela ani k stolu Páně, praví takový, nebo celý týden se musím perně namáhat, abych si vydělal na živobytí. Pak si musím v neděli odpočinout, vyspat se, abych mohl v pondělí táhnout pracovní káru dál. — Nemohu přijít, když jsem celý týden mimo domov. Mám pak doma v neděli tolik práce, že nevím, kde mi hlava stojí. Všechno musím urovnat, dát do pořádku, na všechno dohlédnout, na dvůr, na chlív a na pole. Proto si myslím, že jsem omluven.« Ach, dr. m., jako by člověk byl živíenom hmotným chlebem, jako by duševního chleba, t. i. slova božího nepotřeboval. Ano, jako by se to nedalo spojit: m o d l i s e a p r a c u j ! Takoví zanomínají, že práce se lépe daří, když jí Pán Bůh shůry žehná. —

2. Tam zas se druhý vymlouvá: »Patero spřežení volů jsem koupil a proto nemohu přijít.« Pět párů volů, to ovšem není žádná maličkost. Tak mluví nadutý boháč: »Mám svou ovci

v suchu, nač bych chodil do kostela. Ať si tam jdou v neděli děti, staré ženy a chudáci. Ale já, dobře postavený člověk a pán, nemám toho třeba. Prosím tě proto, měj mne za omluvena!«

Dr. m., jak tu ten boháč zapomíná, že i pro něj dřív anebo později udeří hodina, kdy se mu řekne: »Pošetilče, ještě této noci požádám duše tvé od tebe a těch pět párů volů, které sis získal, či pak budou?« (Luk. 12, 20.)

3. Konečně se třetí vymlouvá: »Ženu jsem pojal a proto nemohu přijít.« — Ano, tak často mluví pozemská láska, která zaujala celé srdce a pro Boha jí nezbylo ani místočko. Tato láska už mnohé zadržela a zadržuje od stolu Páně. Tys sobě vzal ženu, anebo ty ses provdala za muže, a ti nejsou s tebou stejné víry anebo jste nenašli při oddavkách cestu do katolického kostela. Ano, pak je ovšem smutná pravda, že vy, kteří jste se tak léhko přenesli přes zákony církve, kteří jste tak lehkou pohrdli katolickým sňatkem, že vy pak nemůžete přistoupit k stolu Páně, protože vám to církev nedovoluje. —

4. A tam slyším ženu, která se vymlouvá: »Nemohu přijít, ráda bych šla, ale muž mi to nechce trpět. Chci-li jít v neděli do kostela, je vždycky z toho doma hádka a různice.« Znam ty těžkosti. Proto tím více cením ženu, která nepodlehne vlažnosti mužově a která přes to všechno ani kostel ani sv. přijímání nevynechá. Je k tomu, pravda, někdy třeba značné obětavosti a trpělivosti, ale při silné vůli žena na konec přece zvítězí. —

5. Také mi snad řeknete vy, kteří jste mladí: »Chci se oženit anebo se vdát. Ale to nenajdeme na cestě do kostela nebo v kostele. Proto musíme v neděli časně vstát a chodit na výlety a spolkové slavnosti. Prosím tě, měj nás omluveny!«

Dr. m., jak jste pošetilí! Což je možná, abyste našli své štěstí jinde než na cestách božích přikázání? Je možná, abyste našli bezpečnější základ pro své budoucí štěstí, než je zbožnost a bázeň boží? —

Dr. m., nechť se mi tedy nikdo neomlouvá a neříká:

»Nemohu přijít.« Správnější by bylo, kdyby řekl: »Nechci přijít.« Výmluvy jsou tak pošetilé a ubohé, že se nesmíme divit, když v dnešním evangeliu čteme: »Když se služebník vrátil a svému pánu ty omluvy hlásil, pán se rozhněval a řekl svému služebníku: »Vyjdi na cestu a přinuť (koho potkáš) vejít, ať se naplní dům můj!«

Proto je to, m. dr., vždycky špatným znamením pro národ, když má prázdné kostely. Je to vždycky vysvědčení chudoby pro katolickou obec, když je prázdný u stolu Páně a když si Spasitel musí nad ní naříkat, jako naříkal nad Jerusalemem: »Kolikrát jsem chtěl shromáždit syny tvé, jako slepice shromáždí pod křídla kuřátka svá, a nechtěl jsi.« (Mat. 23, 37.)

III. Ano, dr. m., při naší božitélové slavnostní radosti působí jako hořká kapka pelyňku slova: »Ještě je místo.« —

Ano, ještě je místo! Slyšte to, vy děti! Je tu ještě mnoho místa i pro vás. Proč vás vidím tak málo klečet tam u mřížky a stát tu pod kazatelnou? Kde jsou ostatní? Snad ještě doma na lůžku anebo někde na výletě? Je tu ještě mnoho místa pro vás i u stolu Páně. A vy můžete tato prázdná místa vyplnit, kdykoliv chcete, vy vždycky máte cestu k Spasiteli otevřenou a nemusíte čekat, až se vám s kazatelny ohlásí, kdy je sv. zpověď a sv. přijímání.

Ano, je tu ještě dosti místa pro vás, vy jiní a muži! Právě vy potřebujete v této nynější době nepokojné a těžké, abyste měli nějakou pevnou oporu. A tu podporu najdete jen v našem náboženství a na oltářích našeho Spasitele. Potřebujete posily v pokušeních a v bojích proti hříchu a tu posilu vám dá jen sv. hostie, jen božský pokrm při sv. přijímání. Nezapomeňte, že Spasitel sám při poslední večeři vykázal právě mužům první místo u stolu Páně. —

Je tu ještě místo pro vás, dívky a ženy! Tu u stolu Páně najdete svého nejlepšího přítele v životě, který je svrchovaně dobrý, čistý a svatý. Tu v nejvyšší svátosti naleznete chléb silných a ten vám dá

sílu, abyste přemohly všechny hříšné žádosti a zůstaly dobré, čisté a svaté. —

Je tu ještě místo p r o v š e c h n y. Je tu zejména místo v dnech všedních při mši sv. a při stole Páně. Denně si tu můžete zaujmout místo v lavici, denně můžete přistoupit k stole Páně, nejste-li si vědomi těžkého hříchu a když se přiblížíte k stole Páně se svatým úmyslem.

»Ještě je místo.« Ano, ještě je, ale kdož ví, j a k d l o u h o! Proto dnešní evangelium nám všem hrozí prstem, když na konci praví: »Pravímť pak vám, že žádný z mužů těch, kteří pozváni byli, neokusí večeře mé.« —

Kdo nyní touto svatou hostinou pohrdá a posly Páně odmítá nicotnými výmluvami, pro toho nebude jednou také žádné místo u nebeské hostiny. »Nebude-li jísti těla Syna člověka a píti jeho krve, nebudete míti života v sobě (život věčný). Jen ten, kdo jí z chleba toho, živ bude na věky.« (Jan 6, 54.)

Proto přijďte, dokud je čas a je ještě místo! Amen.

SVÁTEK NEJSVĚTĚJŠÍHO SRDCE JEŽÍŠOVA.

(V pátek po oktávě Božího těla.)

Přislíbení Ježíšova srdce.

Viz toto srdce, které lidi tolik milovalo. (Slova Kristova k bl. Marii Marketě Alacoque.)

Dr. m., tak pravil Spasitel k zbožné řeholnici Marii Marketě Alacoque, když jí 16. června roku 1675 ve zvláštním zjevení ukázal své kopím zraněné a láskou planoucí srdce. Ptám se, vzpomínáte si někdy na toto dobré Ježíšovo srdce, které lidi tak milovalo, že si nic neslevilo, ale úplně se vyčerpalo a strávilo, aby jim svou lásku dokázalo? (Zjevení M. M. Aloc. 16. června 1675.) Abyste tak učinili aspoň jednou do roka, ustanovila církev dnešní svátek »Nejsvětějšího srdce Ježíšova«. A já bych chtěl, abyste si v dnešní chvíli vzpomněli na to srdce co nejupřímněji. Proto obrátím vaši pozornost k přislíbením, která tenkrát v svém zjevení dal Spasitel skrze svou služebnici Marii Alacoque všem těm, kdož budou ctít jeho božské srdce. Povím vám proto dnes několik slov, co Spasitel

1. věrným ctitelům svého srdce přislíbil,

2. co mu za to my máme dát.

I. Co Spasitel věrným ctitelům svého srdce přislíbil?

Spasitel dal v svém zjevení Marketě Marii Alacoque a skrze ni všem ctitelům svého božského srdce 12 přislíbení. Jsou jako krásný věnec, který zdobí srdce Páně. Kristus Pán v nich slibuje ctitelům svého srdce mnoho milostí pro život, ale nejvíc pro hodinu smrti. Uvedu vám na paměť jen nejdůležitější přislíbení. Upozorňuji vás na

1. přislíbení třetí, které praví: »Ctitele svého srdce budu těšit v jejich utrpení.« Dr. m., všimněte si toho dobře! Kristus Pán tu nepraví: »Ctitele mého srdce nebudou musít snášet

žádná utrpení.« Každý člověk na světě musí projít utrpením. A právě tím si má zasloužit nebe, bude-li ta utrpení trpělivě a odevzdaně snášet. Sám Spasitel podle knížky bl. Tomáše Kempenského (II. 12.) nebyl tu na světě ani hodinu bez utrpení. Ale podle Kristova zaslíbení dostanou ctitelé srdce Páně v svých utrpeních a těžkostech zvláštní nebeskou útěchu. Takovou útěchu pociťoval i sv. apoštol Pavel, který uprostřed mnohých soužení a strastí zvolal: »Mám hojnou radost ve všelikém soužení mém.« (2. Kor. 7, 4.) Tak ho Pán posiloval v jeho životních zkouškách. Tak srdce Ježíšovo posílí i své věrné. — A jiné přislíbení zní:

2. Ctitelům svého srdce dám všechny milosti, kterých je jim třeba pro jejich stav nebo pro jejich povolání. A dále jim slibuje: »Ve všem, co podniknou, dám jim hojné požehnání. V jejich domácnostech a rodinách bude pokoj a mír. Požehnám domům, kde dají na stěnu obraz mého srdce a budou jej uctívat.«

Proto, dr. m., kdo nejste spokojeni se svým stavem nebo povoláním, ovšem z vážné příčiny, ctěte srdce Páně, obraťte se k němu o pomoc a radu! A srdce Ježíšovo poradí jistě dobře. Také nechť se k němu utekou, kdož si myslí, že při svých podnicích nemají žádné štěstí, že je potkává při všem jen nezdar a neštěstí. Ti prostě vytrvale srdce Ježíšovo a uvidíte, že i u vás se dostaví obrat k lepšímu. Také manželé a příbuzní, kteří doma žijí v nesvárech a nepokojích, nechť se rovněž obrátí k nejsvětějšímu srdci a prosí před ním dlouho a vroucně toho, který řekl: »Učte se ode mne, nebo já jsem tichý a pokorný srdcem.« Tedy tichý a pokorný, nikoliv hněvivý, pyšný a hašteřivý. Kdybyste se, vy hašteřiví, nesvorní a domýšliví, před srdcem Páně vroucně pomodlili: »Pane Ježíši, učiň naše srdce také tak tiché a pokorné, jako bylo tvoje« — Pán by vám jistě vyhověl a vy byste se polepšili a napravili.

A dál přislibuje Pán:

3. »Horlivé duše dospějí rychle k ve-

liké dokonalosti a vlažné duše, budou-li uctívat srdce Páně, stanou se horlivější.« Pobožnost srdce Páně přináší všem lidem hojné milosti. Budete-li ji konat i vy, budete i vy mezi těmi, kterým se těch milostí dostane, i vy budete jistě lepší a v službě boží horlivější. Božské srdce Páně vás k tomu posílí, o tom se sami přesvědčíte.

A jedno z těch příslibení platí i hříšníkům. Spasitel ani na ně nezapomíná a slibuje jim:

4. »Hříšníci najdou v mém srdci pramen a nekonečné moře milosrdenství.« Spasitel klade tu hříšníkům na srdce, aby se utíkali k srdci Páně, aby si na něm vyprosili milost lítosti a pokání a polepšení života, Spasitel je ujišťuje, že se jim těch milostí dostane a že Bůh bude k nim milosrdný a že tak ujdou jeho trestům. A na konec dal Kristus Pán dvanácté tak zvané velké příslibení: »Konečně slibuje mé slitování plné srdce všem, kteří po sobě jdoucích devět měsíců půjdou vždycky první pátek v tom měsíci k sv. přijímání, těm dám na konci jejich života milost kající. Neumrou v nemilosti boží, neumrou bez svatých svátostí, protože mé božské srdce bude v posledním jejich okamžiku jejich vroucným útočištěm.« — Jistě dobře k tomuto velikému příslibení dodává Maria Alacoque: »Ó, jak sladko se nám bude umírat, jestliže jsme ctili srdce toho, který nás bude soudit!« Dr. m., hle, jak veliká odměna vás čeká, poslechnete-li srdce Ježíšovo, které vás podle svědectví Marie Alacoque tak milovalo, že se svou láskou k vám úplně vyčerpalo a strávilo. Než skončím,

II. musím se vás proto zeptat, co tomu předobrému Ježíšovu srdci, co mu za to dáte? Snad si umíníte: »Ode dneška budu stále uctívat srdce Krista Pána.« Ale takové neurčité, všeobecné předsevzetí by vám, dr. m., asi málo prospělo. Proto musíte učinit předsevzetí určité, musíte mít určitý, přesný úmysl. Musíte udat zcela přesně, jakým způsobem chcete uctívat srdce Páně. Můžete tak učinit rozličně.

Kristus sdělil s blahoslavenou Marketou, že si přeje, aby se jeho ctitelé spojili ve veliký svaz. Můžete tedy vstoupit do bratrstva božského srdce Páně. Nebo se zavážete, jak jste slyšeli v tom velikém dvanáctém příslibení, že každý první pátek v měsíci nebo v neděli hned potom, kdybyste v pátek nemohli, přijmete ke cti nejsvětějšího Ježíšova srdce svátost pokání a oltářní. S v a t é p ř i j í m á n í m u s í b ý t h o d n é, proto je musí vždycky předcházet d o b r á s v. z p o v ě d'. Kdo častěji nebo denně přijímá, nemusí se pro ten den zpovídat. Nebo učínte předsevzetí, že častěji za den vykonáte nějakou střelnou modlitbu nebo zbožný povzdech k nejsvětějšímu srdci, třebaš onu modlitbu, kterou říkáme při mši sv.: »Nejsvětější srdce Ježíšovo, smiluj se nad námi!« nebo »Ježíši, učiň srdce moje podle srdce tvého«! Zvláště pak si umínte, že v svém domě nebo příbytku postavíte na přední místo obraz nebo sochu nejsvětějšího srdce, abyste si vždycky, když se na ně podíváte, vzpomněli na slova Kristova k blahosl. Marketě: »Viz srdce toto, které lidi a tebe tak nesmírně milovalo!« A na konec slyšte:

R. 1906 pobořilo hrozné zemětřesení krásné a veliké město v americké Kalifornii, San Francisco. Domy, které zemětřesení nepobořilo, úplně pak zničil požár. Podivuhodným způsobem zůstal neporušen panenský jeden klášter v ulici Franklinově čís. 925. V tom klášteře bydlilo pod vedením představené 22 sester nejsvětějšího srdce Páně. Vychovávaly děti. Když za zemětřesení všichni lidé ve zběsilém spěchu opouštěli své příbytky, odebraly se sestry do své kaple a prosily snažně Spasitele přítomného v nejsvětější svátosti, aby od nich odvrátil záhubné nebezpečení. Na ulicích se rozléhaly úzkostlivé výkřiky prchajících a v kapli se modlily řeholnice s pevnou důvěrou k Bohu litanii k božskému srdci Páně. Když se sestry litanii modlily, stál klášter uprostřed plamenů a pro dým nebylo jej možno ani spatřit. Všichni diváci byli přesvědčeni, že klášter i sestry v něm zahynuly v plamenech. Když se pak po několika hodi-

nách plameny požáru vyzuřily a dým přestal a se rozptýlil, naskytl se očím diváků zvláštní pohled. Ani jediný dům nezůstal bez pohromy, toliko klášter řeholnic tu zůstal stát a nebyl ani v nejmenším poškozen. Přes hrozný žár a strašný dým nepuklo ani jediné okno a klášter nebyl ani kouřem začerněn.

Dr. m., ať si mluví, kdo chce, o šťastné náhodě, já jsem přesvědčen, že tady pomohlo laskavé srdce Páně. I vám pomůže, jak vám to dvanáctkrát slíbilo, budete-li je ctít tak, jak jsem vám pověděl. Amen.

NEDĚLE 3. PO SV. DUCHU.

I.

Dvě hodiny ze života krále Davida.

Davidův hřích a jeho pokání.

Hospodin ti prominul tvůj hřích, ne-
umřeš. (2. Král. 12, 13.)

Dr. m., z každého slova dnešního evangelia září nám vstříc láska Spasitelova. Přes lesy a skály, přes trní a kamení, přes propasti a strže jde a hledá dobrý pastýř svou zbloudilou ovečku. Hledá ji za dne i za noci a volá ji k sobě tak dlouho, až ji najde. Dva-krát až třikrát prohlíží žena svou jizbu, rozžihá světlo a svítí si v každý kout. Konečně zametá všechno shora až dolů a hledá a hledá, až konečně najde ztracený peníz.

Dr. m., v těchto dvou podobenstvích nakreslil Spasitel sám sebe. Po dalekých a obtížných cestách hledal zbloudilou lidskou duši, aby ji osvětlil světlem své pravdy a milosti. A nechť se sebe víc farizeové nad tím mračili, nechť si sebe víc mezi sebou uštěpačně šeptali: »Tento přijímá hříšníky a jí s nimi,« Spasitel na to nedbal. Věděl, že »nepotřebují zdraví lékaře, ale nemocní.« (Mat. 9, 12.)

A jak tomu bylo v Novém zákoně, tak také tomu bylo i v Starém zákoně. I tam šel Bůh za hříšníkem a volal ho k sobě, aby spasil, co bylo zahynulo. (Luk. 19, 10.) A já jsem dnes sáhl do Starého zákona, abych vám předvedl muže, na němž zvlášť vidíte živý příklad boží lásky a milosrdenství k hříšníkům. Je to král David.

Byla to smutná hodina v Davidově životě, když s výše miláčka božího klesl v propast nepravosti. Zato však tím víc radostná, blažená byla to pro něho hodina, když ho láska a slitování boží pozdvihlo z bláta a nečistoty (Filip. 3, 8) hříchu a přivedlo zpět v náruč boží.

Chci vám dnes něco víc o těch dvou hodinách vy-

ložit. Zvolil jsem proto za předmět své dnešní úvahy dvě hodiny ze života krále Davida.

I. Smutná hodina v životě krále Davida.

Válečné tažení proti Amonitům spělo ke konci. David zůstal v Jerusalemě. Písmo sv. vypravuje: »Jednoho dne přihodilo se, že David vstal s lože svého po poledni a procházel se po rovné střeše královského paláce. I spatřil ženu, která se myla na dvoře domu svého; byla pak velmi sličná. (2. Král. 11, 2.) A při tom pohledu vznítily se oheň smyslnosti v Davidově srdci. Ó, kéž by jej byl překonal! Ale David tak neučinil a proto zlý chtíč opanoval chrám jeho duše. A skončilo to smutně.

Poslal tedy král David a ptal se, která by to byla žena. I oznámili mu, že je to Betsabé, manželka Uriáše Hethejského. Uriáš pak byl té doby v ležení vojenském s Joabem, vojevůdcem vojsk Davidových. Poslal tedy posly David a vzal ženu k sobě. A svedl ji k nevěře proti muži jejímu a dopustil se hříchu cizoložství a zasloužil podle zákona Mojžíšova trest smrti.

Dr. m., zdálo se, že všichni dobří andělé krále opustili. A tak k prvnímu bohaprázdnému činu zanedlouho přidal druhý, stejně ohavný. David psal Joabovi list a napsal v něm: »Postavte Uriáše ve středu boje, kde je nejsilnější bitva, a opusťte ho, aby jsa poražen zahynul.« Joab pak vykonal rozkaz svého pána a Uriáš padl v boji. Kdo se dá na dráhu nepravostí, s tím je čím dál tím hůř. Tak bylo i s Davidem. Stal se dokonce i vražedníkem. Pak už měl cestu volnou. Písmo o tom vypráví: »I poslal David a uvedl Betsabu do domu svého a vzal ji sobě za manželku a porodila mu syna.« — To byla nejsmutnější hodina v životě Davidově. David hluboko klesl, ztichla jeho harfa a dozněly radostné písně, které předtím zpíval ke cti boží. Ohavnost jeho hříchu byla před ním skryta.

Dr. m., cítím, že vás pohoršuje toto Davidovo jednání, vím, že byste se dlouho nerozmýšleli a že byste

po něm třeba bez váhání hodili kamenem potupy a odsouzení. Ale nebud'te tak spěšní!

Snad se budete pamatovat na tuto událost z Nového zákona. Jednou přivedli židé k Pánu Ježíši také ženu cizoložnou a chtěli na něm, aby ji odsoudil. Ale Spasitel pronesl krásná a vážná slova: »Kdo z vás je bez hříchu, hod' na ni první kámen!« (Jan 8, 7.) — Ano, kdo?

Dr. m., co je dnes na světě lidí, kteří kráčejí po stejných cestách jako David, a nesejde na tom, čím přikrývají svůj hřích, zdali hedvábím a sametem, nebo jen hadry. Naši biskupové nestačí ukazovat na tu hroznou mravní bídu za našich dnů. Jen si všimněte toho smutného procesí, které se tu ubírá před našimi zraky! Vidíte, jak hrozně klesají porody, jak se rozmáhají vraždy nemluvňat narozených i nenarozených. Jde to tak daleko, že se už mluví o nedalekém zániku celých národů. Vidíte, jak hrozně přibývá zločinů, a to nejhroznějších, noviny jsou toho plny každý den, až se to znechucuje číst. Děsí nás to zrovna, jak povážlivou měrou přibývá manželských rozvodů a rozluk. Považte, jak je to smutné i v naší republice. R. 1919—21 bylo rozluk u nás 3895, r. 1934 však téměř dvakrát tolik, 6938, a v r. 1935 jich bylo ještě víc, za poslední čtyři léta bylo rozluk 20.750. —

Dr. m., zamyslete se nad tím, kam to spějeme. Co se stane s naší rodinou — a na konec s naším národem? A ptám se, odkud tento hříšný a neřestný život? Tak jako u krále Davida je toho příčinou žádost očí a žádost těla. Dnešní lidé, jak praví Písmo, jsou učiněni tělo — jen tělem bez duše. (1. Mojž. 6, 3.) Ach, co hřích, říká se dnes, to je slabost, smilství a nečistota, to je zdravá smyslnost, manželská nevěra, to je důkaz svobody.

Tyto názory, které říkají zlému dobré a dobrému zlé, které mají tmu za světlo a světlo za tmu, sypou se nám dnes všude na hlavu. (Is. 5, 20.) Ale přes to všechno zůstává pravdou, že nejhorší zlo je hřích. Hřích zůstává hřichem, nechť si novináři nebo romanopisci sebe víc jej hledí cukrem posypat. Slovo

hřích se nedá ze slovníku ani vyškrtnout, ani vyškrabat. Vždycky zůstává pravdou slovo Spasitelovo, že těžký hřích vrhá člověka do ohně věčného, který je připraven ďáblu a andělům jeho. (Mat. 25, 41.)

To by byl býval i los krále Davida. Byl by býval navždy zavržen, kdyby ho milosrdný Bůh nebyl hledal se svou láskou a milosrdenstvím a nebyl ho přivedl zpět k sobě do svého náručí.

Díky za to tobě, milosrdný Bože, nebo tak uhodila v životě Davidově druhá hodina, která nás těší a naplňuje útechou, jako první hodina nás naplnila hrůzou a strachem.

II. Radostná hodina v životě krále Davida.

Téměř rok uplynul od Davidova hříchu. Tu poslal Bůh k hříšnému králi proroka Nathana a ten mu řekl: »Já jsem tě pomazal za krále nad Izraelem a zachránil jsem tě z ruky Saulovy. Proč jsi pohrdl slovem mým a činil zlé před obličejem mým? Uriáše Hethejského zabil jsi mečem nepřátel a ženu jeho pojal jsi za manželku. Proto zlé přijde na tebe z celého domu tvého.« (2. Král. 12, 7.)

Tato Nathanova hrozebná řeč se dotkla mocně až dosud tvrdého krále, roztál led jeho nekajícího a král zvolal kajícně k prorokovi: »Zhřešil jsem proti Hospodinu.« (1. c. 12, 13.) Ano, králi, ty jsi našel pravé slovo, tak je to dobře! Zhřešil jsem před Hospodinem.

Dr. m., David se tu nehledí ospravedlnit nějakou lichou výmluvou: »Nebylo to tak zlé — nemínil jsem to tak zle.« Neomlouvá své cizoložství ani svou vraždu, ale vyznává upřímně a otevřeně: »Hřešil jsem před Hospodinem.« — A míní to vážně. Jak upřímné bylo jeho přiznání a jeho pokání, to ukazuje 50. žalm, který zbásnil ve dnech hořkých výčitek svědomí a trpkého duševního trápení. Tu volá pln lítosti vzhůru k nebi: »Smiluj se nade mnou, ó Bože, podle velikého milosrdenství svého! Nebo nepravost svou já poznávám. Odvrát' tvář svou od hříchů mých a vymaž všechny nepravosti mé! Nezamítej mne od tváře své a na-

vrať mi radost spasení svého! Oběť Bohu příjemná je duch zkormoucený, srdcem zkroušeným a pokorným, Bože, nepohrdneš.»

Dr. m., tak to bylo správně a dobře. Kdo hřešil, musí se kát, musí činit pokání. A David se kál upřímně a pokorně. A když to viděl Hospodin, poslal k němu proroka Nathana, který mu oznámil: »Hospodin prominul ti tvůj hřích, neumřeš!« (1. c. 12, 13.)

Dr. m., a to bylo to blaživé slovo, to vytrhlo peklu už jeho kořist. Jako se stkví kapka rosy v záři slunce, tak se zastkvěla Davidova duše v záři milosti boží. Pln radosti a štěstí David jásá, chápe se opět své harfy a zpívá radostně do celého světa: »Blahoslavení ti, kterým jsou odpuštěny nepravosti a jichžto hříchové jsou přikryti.« (Žalm 31, 1.) »Veliký jest Bůh a veliké jeho milosrdenství.« (Žalm 107, 5.) Ano, veliké jest milosrdenství boží! To je potěšující pravda, která se splnila nejen na Davidovi, nýbrž i na tisíci jiných. Achab, jeden z nejhorších králů, měl býti přísně potrestán. A hle, stalo se slovo Hospodinovo k Eliášovi řkoucí: »Viděl-lis, jak se ponížil Achab přede mnou? Proto neuvedu to zlé na dům jeho za života jeho.« (3. Král. 21, 27.)

Město Ninive mělo být vyvráceno. A hle, ono činilo pokání v žíní a popelu. »I viděl Bůh skutky jejich, že se obrátili od cesty své zlé, a smiloval se nad nimi a neučinil to zlé, kterýmž jim hrozil.« (Jonáš 3, 10.)

A tak to jde stále. Vedle řeky lidských hříchů teče vždycky proud božího milosrdenství. Pokání bylo vždycky klíčem k božímu srdci. Tak Spasitel rozhřešil šlakem poraženého: »Odejdi v pokoji, odpouštějí se tobě hříchové tvoji.« (Mat. 9, 2.) Tak podal i ruku ženě nevěrnici: »Odejdi a nehřeš víc!« (Jan 8, 11.) Tak otevřel i lotru na kříži dveře do nebe: »Ještě dnes budeš se mnou v ráji.« (Luk. 23, 43.)

Dr. m., Spasitel nezapomene na nikoho, ani na vás, jestliže se mu kajícím přiznáte: »Zhřešil jsem proti Hospodinu.« Nikoliv, Spasitel mluví i ke každému z vás se srdcem plným lásky: »Shladím jako oblak

tvé nepravosti a jako mlhu hříchy tvé.« (Is. 44, 22.) Bůh by byl nezavrhl ani Jidáše, kdyby se byl kajícně k němu obrátil. Jidáš byl zavržen, protože sám chtěl.

Dr. m., v dnešním evangeliu čtete: »Ježíš přijímá hříšníky.« Jaké je to oblažující slovo. Je to **a a z** veškeré křesťanské víry. Je to jádro a hvězda dnešní mé řeči, která nám dala nahlédnout v propast lidských hříchů a ukázala nám velikost božské lásky a milosti.

Ježíš přijímá hříšníky. Jestliže jste zkusili sami na sobě, jak sladké a milé je toto slovo, pak se radujte! Pak jste sami ze své zkušenosti poznali, že není nic dražšího nad slovo: »Hospodin ti prominul tvé hříchy.« Řekněte to však všem, kteří se buď z nechuti anebo nenávisti zpovědnici vyhýbají, anebo z bázně k lékaři duší nejdou.

Řekněte jim, že každý hříšník, nechť klesl tak hluboko třeba jako David, najde u Boha milosrdenství. Církev se proto modlí i za největší hříšníky, i za vrahy a odsouzence, když zemřeli, slouží mši sv.

Připomeňte jim slova dnešního evangelia: »V nebi je větší radost nad jedním hříšníkem pokání činícím než nad 99 spravedlivými, kteří nepotřebují pokání.«

Proto, dr. m., kteří jste snad až do dneška byli ovcí zbloudilou, dejte se Spasiteli najít na klekátku zpovědnice, kde se vyznáte: »Zhřešil jsem, Hospodine, před tebou.« A přistupte pak k stolu Páně! A pak se nad každým z vás splní slovo proroka Nathana: »Hospodin ti prominul hříchy tvé, neumřeš, ale budeš mít život věčný.« Amen.

II.

Utrpení bývá poslední boží nanomenutí a poslední příležitost k pokání.

Pokořte se pod mocnou ruku boží!
(1. Petr. 5, 6.)

Dr. m., tak nás napomíná sv. Petr v dnešní epištole. A kdy si to apoštolovo napomenutí máme vzít zvláště

k srdci? Odpovídám: »V utrpení a soužení.« Tu je zejména třeba se pokořit pod mocnou ruku boží a vzít z ní trpělivě a pokorně třeba i sebe větší utrpení. Abyste to, když toho bude třeba, spíše dokázali, vyložím vám dnes něco o utrpení. Ukáži vám, že

I. utrpení bývá často posledním napomenutím a někdy i posledním prostředkem, kterým nás Bůh chce přimět, abychom si zachránili duši!

II. skrze utrpení ukazuje nám Bůh své milosrdenství a chce nás pohnout k tomu, abychom se káli ze svých hříchů minulých a v budoucnosti se jich chránili.

I. Utrpení bývá často posledním napomenutím božím, posledním prostředkem, abychom si zachránili duši.

Dr. m., znáte lidi a víte sami, jak mnozí lidé mají nepřístupné povahy, jsou tvrdí jako skála, těch se nedotkne žádná citlivá, lítostná nebo kající myšlenka. Co si má s nimi Bůh počít, nechce-li, aby zahynuli? Takových lidí, mají-li se trochu pohnout a změknot a stát se citlivější, těch se musí Bůh víc dotknout, ba ať tak dím, musí je přímo udeřit. A k tomu Bůh užije neštěstí nebo utrpení. Utrpení, boží dopuštění, je často v rukou božích jako operace, bolestná sice, ale nutná, má-li se duše zachránit.

Duše mnohých lidí byla už — vidíme to z jejich života — v největším nebezpečí, že zahyne na věky. Ale v tom na ně seslal Bůh utrpení, bolest, navštívení — a hle, to je zachránilo od věčné záhuby. I mezi svatými máme pro to doklady. Snad postačí, ukáži-li na svatou Marketu z Kortony. Když jí bylo 8 let, zemřela jí matka. Od té chvíle ubohá dívka propadala lehkomyšlnosti čím dál tím víc. Zkaženost její dostoupila vrcholu, když s jakýmsi mladým mužem opustila otcovský dům a oddala se hříšnému životu. Tak po 10 let spěchala vstříc svému zavržení. Ale najednou, co se stalo? Malý psík, který doprovázel onoho muže, vrátil se jednoho dne domů

zpět. Stále vyl a skučel. Uchopil Marketu za šat a táhl ji za sebou. Nakonec zůstal stát před mrtvolou jejího milence, která byla zbrocena krví a již v rozkladu (hnilobě). Tento pohled vytrhl dívku z bahna, od něhož se provždycky odvrátila. Žila pak 23 let v maličké cele, a to v nejprísnějším pokání, a dosáhla tak záře svatosti. Kdyby ji nebyla potkala ona těžká rána, sotva co jiného by ji bylo zachránilo od věčné záhuby.

Ale, dr. m., nač uvádím tento příběh? Vždyť se mohu odvolat na vás samé. Nebo i tu mezi námi, kteří jsme dnes ochotni kráčet po cestách božích, jsou tací — a je jich více než jeden — kteří by se nikdy nebyli k Bohu vrátili, kdyby je nebylo potkalo utrpení, neštěstí nebo nemoc.

Dr. m., tu máte první odpověď na otázku: proč jsou na světě utrpení. Utrpení bývá často posledním napomenutím božím, posledním prostředkem, aby Bůh naši duši zachránil.

II. A ptám se dále: Proč na nás sesílá Bůh utrpení? Proto, a by nám ukázal své milosrdenství. Nechce nás zavrhnout, ale dává nám příležitost, abychom skrze utrpení činili pokání za své hříchy a v budoucnosti se jich nedopouštěli.

1. Bůh nám dává příležitost, abychom skrze utrpení činili pokání za své spáchané hříchy.

a) Dr. m., tak často, skoro při každém kroku slyšíte mučivou otázku: »Ano, proč právě já? Proč právě já mám trpět? Já, který jsem Pánu tak věrně sloužil, který bych se spokojil i sebe menší radostí, a i ta se mi pokazí. A hle, tu je můj soused, tento rozkošnický, nadutý neznaboh, a tomu se daří všechno.« Vám, kteří takto mluvíte, odpovím: »Co na tom, že to má váš soused tak lehké a vy naproti němu tak těžké. Těšte se tím, že jdete po cestě, kterou vám určil Bůh, ať už je ta cesta sebe horší a neschůdnější. Bůh je na ní jistě s vámi a šťastně se to skončí.«

b) Ale proč právě mne třešce Bůh? Vždyť jsem mu chtěl přece tak věrně sloužit. Proč jsem si

zasloužil, že se na mne Bůh t a k h n ě v á? Tak si stěžujete dál.

Ach, dr. m., rozdílení utrpení a bolesti je a zůstane velikým tajemstvím boží prozřetelnosti, náš lidský rozum nikdy nepochopí její cesty. Jedno však víme, že neštěstí a utrpení není vždy znamením božího hněvu a trestu. Sv. Pavel napsal: »Koho Pán miluje, toho trestá.« (K Žid. 12, 16.) Vy sami říkáte: »Koho Bůh miluje, toho křížkem navštěvuje.«

Dr. m., ptám se, byla kdy na světě bytost, která by tak věrně Bohu sloužila a byla Bohu tak milá jako blahoslavená Panna? A ušetřil ji Bůh těch tisícerych zkoušek a utrpení? Neušetřil; vzpomenete-li si na to, pak už své utrpení snáze ponese.

c) A jiný zas naříká: »P r o ě B ů h t r e s t á p r á v ě m n e? Vždyť jsem se přece ž á d n ý c h, ano, žádných h ř í c h ů n e d o p u s t i l?« Ach, dr. m., zadívejte se tak v tichých večerních hodinách do svého svědomí a uvidíte, že nemáte pravdu. Jakmile to poznáte, jistě řeknete s kajícím lotrem na kříži: »Ano, my spravedlivě za své hříchy trpíme.« (Luk. 23, 41.)

d) A pak, dr. m., vždycky těší myšlenka: R a d ě j i c h c i t r p ě t z d e n e ž t a m n a v ě č n o s t i. Kdo z nás může říci, že za všechny své hříchy už dosti učinil, že je všechny napravil? Ano, je pravda, vy jste se kajícně vyzpovídali a Bůh vám hříchy odpustil. Ale ještě vám zbyla povinnost vykonat pokání, vykonat zadostučinění. A hle, vidíte, Bůh na vás poslal toto utrpení, tuto nenadálou starost, abyste si už tu na světě to pokání vykonali a časný trest vytrpěli, abyste už na věčnosti všeho byli ušetřeni. Když na tohle pomyslíte, jistě zvoláte: »Bože, děkuji ti, žes ke mně tak milosrdný. Jistě jsem si daleko víc zasloužil. Hle, tu vedle mne je slepý, a já vidím, tam se vleče chromý, a já mám zdravé údy. Je sice pravda, že mé srdce časem krvácí, ale mnozí jiní krvácejí stokrát víc. Proto, Pane Bože, již nereptám, ale pokoruji se před tebou.«

Dr. m., také nevíme, před čím anebo čeho nás Bůh tím utrpením chtěl uchránit. Snad jistě toho,

2. a bychom se pro budoucnost hříchu chránili.

Ukažte mi, dr. m., člověka, který by tu na světě dovedl stále, nerušeně a dlouho snášet štěstí, aby neublížil přitom své duši, aby jeho duše přitom neutrpěla zkázu. Ani biblický David, ani moudrý Šalomoun to nedokázali. David byl bohabojný, pokud musil zápasit s nouzí a strádáním, Šalomoun se Boha bál, dokud jej neomámily štěstí a královská nádhera. Ale uprostřed velikých statků pozemských a slávy klesli oba do těžkých hříchů. Ano, utrpení může býti trestem a napomenutím, ale může také pomáhat k očistě, která člověka zušlechťuje, činí ho vnitřně lepším a cennějším.

Dr. m., celý svět je pln nářků trpících, strádajících, nešťastných a nemocných lidí. Ale jen málokterí z nich dovedou trpět tak, aby z toho měli zásluhu (záslužně). Je jen málo lidí, kteří v životních bouřích a neštěstích dovedou poznat a odkrýt milující božské srdce, že Bůh, když je křížem navštěvuje, ukazuje jim vlastně svou lásku.

Ano, ovšem, kdybychom my sami mohli řídit a pořádat své životní osudy, pak bychom to udělali podle své chuti. Pak by slunce musilo na nás stále svítit, modré nebe by se musilo na nás stále smát. Ale je otázka, zdali by to tak bylo opravdu dobře a zdali by se nám nakonec nevedlo stejně jako kterémusi prostému hospodáři, o němž vám něco povím. Staré jedno podobenství vypravuje: Kdysi žil letitý hospodář, který o špatných žních trpce Pánu Bohu vyčítal: »Rozdělení a střídání počasí by vypadalo jinak, kdyby to Bůh přenechal mně. Skoro se zdá, že milý Pán Bůh hospodářství mnoho nerozumí.« A nastojte, Bůh promluvil: »Tento rok ti přenechávám volbu počasí. Můžeš si žádat, co chceš, a splní se ti.« Pln radosti zvolal hospodář: »Ať svítí slunce!« A slunce svítilo. Potom si přál déšť: »Ať prší!« A skutečně přišel teplý, krásný déšť. A tak to šlo celý rok. Osení mezi-

tím vzrostlo a stálo tak krásně, že byla radost se na ně podívat. A hospodář se pyšně chlubil: »Nyní už snad milý Pán Bůh uzná, že člověk tomu musí rozumět, aby mohl počasí řídit.« Ale pak přišly žně. Pyšně kácel hospodář stébla svou kosou. Najednou však zkrotla jeho pýcha. Ty nesčíslné krásné klasy byly hluché a prázdné, a to všecky. Samá sláma, ale žádná zrna, žádné obilí.

A zase se zjevil Hospodin a ptal se: »Nuže, jak dopadly žně?« Všecek pobledlý odpověděl hospodář: »Jsou špatné, velmi špatné.« — »Ale tys přece dělal počasí sám a vždycky se stalo tak, jak sis přál.« Hospodář sklesle odpověděl: »Právě proto mi to nejde na rozum. Přál jsem si, ať slunce svítí, a slunce svítilo, ať prší, a pršelo, a přece není žádná úroda. Jsou tak špatné žně.« — »Ach, ano, už ti rozumím,« řekl Hospodin. »Nikdy sis nepřál vítr, nikdy sis nepřál padající blesky s nebe a s nimi silnou bouři, která sice lesem třese a ohýbá stromy, zaplavuje zemi, ale při tom čistí vzduch, posiluje kořeny a zúrodňuje a oplodňuje klasy. Ano, nevál ani vítr, ani nepřišla bouře, ani žádné špatné počasí, proto nemáš žádné žně.«

Dr. m., co na tom sejde, když s námi vítr třese, když bouře utrpení nás bije v tvář, když se v životě křížují nad námi blesky neštěstí a útrap? Pamatujme při tom všem: »Nechť se Bůh na nás směje nebo posílá blesky, nechť nás odměňuje nebo tresce, nechť nás povyšuje nebo poníží, vždycky chce jenom jedno: aby klasy našeho života, až přijde veliký den posledního soudu, nebyly hluché a prázdné. Amen.

NEDĚLE 4. PO SV. DUCHU.

I.

Dělnické evangelium.

Sv. Petr vzorem křesťanského dělníka.

Mistře, k slovu tvému rozestru síť.
(Luk. 5, 5.)

Dnešnímu evangeliu bych dal jméno **dělnické evangelium**. A proč? Protože nám předvádí před oči učedníky Páně, sv. apoštoly, jako dělníky, jako prosté lovící rybáře. Jmenovitě pak nás upozorňuje na jednoho, a to na sv. Petra. Proto chci také dnes k tomuto učedníku Páně obrátit vaši pozornost a promluvit k vám na slova:

S v . P e t r v z o r e m k ř e s ť a n s k é h o d ě l n í k a .

Sv. Petr je

1. **příkladem vytrvalosti při práci.**

Dr. m., myslíte si, že jste se mnou na lodičce na krásném palestinském jezeře, nebo také mu říkali moře, na moři galilejském. Je večer den před tím, než Spasitel učinil zázrak přehojného rybolovu. Když slunce zapadlo, vidíte, jak rybáři na lodičkách vyjíždějí na širé moře, aby lovili. Také mezi nimi spatřujete lodičku Petrovu. Petr sedí na ní ještě s několika svými druhy a veslují také na širé moře. Když Petr vyhledal vhodné místo, rozestřel síť a vpustil ji do moře. Po chvíli ji vytáhl, ale byla prázdná. Byl tomu zvyklý, proto ho to nepřekvapilo a pak počítal, že při druhém nebo třetím zalovení bude šťastnější. Proto hodil síť po druhé do moře. Ale nastojte, když ji vytáhl, síť byla zase prázdná, ani rybička se v ní nechytila. A tak to šlo dále. Sv. Petr lovil hodinu, lovil dvě, lovil až do půlnoci, ba téměř až do svítání, lovil celou noc. Ne jednou nebo dvakrát, ale víc než dvacetkrát spustil síť do moře a zas ji vždycky s námahou vytahoval nahoru. Krůpěje potu se mu při tom

perlily na čele. Ale v síti ani rybičky, po každé byla prázdná. Zatím vyšlo slunce, sv. Petr poznal marnost práce a proto se vrátil s lodičkou ku břehu a tam vypíral síť, aby se zas navečer vydal znovu na lov na moře. Doufal, že snad bude večer a tu noc šťastnější.

Dr. m., vizte, jak byl sv. Petr v své práci vytrvalý. Bud'te i vy tak vytrvalí v svých pracích! — Každý, kdo se prvním nezdarem nedá odstrašit, dodělává se úspěchu. Nezdaří-li se práce hned, vytrvej a koruna úspěchu tě nemine. I silného přemáhá vytrvalý.

V starých čítankách byla poučná bajka, jež měla nadpis: »Červ a skopec.« Vsadili se spolu červ a skopec, kdo se z nich dříve dostane na druhou stranu vrat. Silný skopec se rozběhl, udeřil hlavou do vrat a chtěl je prorazit. Ale urazil si rohy — a stal se bezmocným. Ale červ vrtal a vrtal, až se dovrtil druhé strany. Silný prohrál — ale vytrvalý zvítězil.

Pamatujte, člověk nestálý to nikam nepřivádí. — Mějte stále na očích vytrvalého sv. Petra a učedníky Páně! Nedali se odstrašit ani celonočním nezdarem, vytrvali, bez reptání spouštěli síť, pracovali vytrvale, a ejhle, nakonec se přece jen dostavil šťastný výsledek. Ano, pracujte vytrvale! Jen jedna je tu výjimka. Jen v neděli a ve svátek zdržte své ruce od práce a zasvěcujte je Bohu! Pamatujte na lidové rčení: »Jaký den nedělní, takový den poslední. Neděle s Pánem Bohem, poslední den také s Pánem Bohem, neděle bez Pána Boha, poslední den také bez Pána Boha.«

Než zadívejme se zas na sv. Petra a vizme, jak sv. Petr

2. je vzorem trpělivosti pro křesťanského dělníka.

Bez ustání pracuje mnoho hodin s největším napětím, obětuje i noční klid a nakonec je to všechno marné, s prázdnem odjíždí domů. Dr. m., jistě byste Petrovi odpustili, kdyby jej byla trpělivost přešla a kdyby jsa mrzut nad tím nezdarem, byl dal tomu

průchod netrpělivým a snad i zlolajným slovem. — Ale ani slova netrpělivého, trpkého není slyšet z jeho úst, zůstává klidným a trpělivým, nestěžuje si na své těžké řemeslo ani nemává veslem proti nebi. Dr. m., tak trpělivý byl sv. Petr a byl ještě tenkrát židem.

A jak si, dr., při svých pracích často vedeme my, křesťané? Jak daleko jsme od sv. Petra! Jak často býváme netrpělivi při své práci! — Často se pro maličkost rozčilujeme a hněváme... Kuň nám šlápne špatně nohou, náš pomocník při práci trochu chybí a naše prchlivost nezná mezí. Nadávky, klení, ba i urážky svatých věcí se nám řinou z úst.

Ale, ptám se, spravíte to svým láním? Půjde vám pak práce lépe od ruky, stane se vám lehčí? Ani dost málo. Naopak možno říci: Kdo s klením a láním pracuje, nepracuje s Bohem, ale s ďáblem, nepracuje pro nebe, ale pro peklo. O takovém člověku platí: »Kolik krůpějí potu, tolik hříchů.«

Dr. m., buďte klidní a trpělivi při svých pracích a nebud'te nestálí! Spokojte se zaměstnáním jedním, nemějte jich několik najednou! O takových dělnících a řemeslnících platí: »Devatero řemesel, desaterá žebrota.«

Dr. m., na takové lidi nehled'te, ale vždycky při svých pracích, i sebe trpčích, řid'te se podle příkladu rybáře sv. Petra!

Nezapomeňte nikdy na krásná slova Kristova: »In patientia possidebitis animas vestras — v trpělivosti zachráníte věc nejcennější, kterou máte, zachráníte své duše.« — A kdyby se někdy vaše práce nepotkala se zaslouženým zdarem, těšte se jako sv. Petr, že po druhé a po třetí se vám povede dvakrát a třikrát lépe. — Vždycky zůstane pravdou: »Trpělivost přináší růže.«

Dále je nám sv. Petr vzorem,

3. s jakým úmyslem máme své práce začínat a konat.

Dnešní evangelium vypravuje: »Když pak přestal (Ježíš) učit zástupy, vstoupil do lodičky, která patřila

Šimonovi Petrovi, a řekl k němu: „Vez na hlubinu a rozestřete sítě své k lovení.“« Sv. Petr nic neodpo-ruje, nic nenamítá, ač byl celonoční prací unaven a ač za dne byla ještě menší naděje na nějaký úlovek. Petr pokorně a poslušně praví: »K slovu tvému, Pane, rozestru síť.« Protože si tak přeješ, že tak chceš, budu i nyní pracovat. Z lásky a poslušnosti k tobě znova sítě spustím.

Dr. m., na něco vás upozorním. Předtím pracoval Petr bez Krista Pána a proto nic nepopadl. Nyní chce pracovat s Kristem, k jeho slovu, z poslušnosti a z lásky k němu, aby se mu zalíbil. A proto jeho práce tak šťastně skončila.

Dr. m., kéž byste i vy tak začínali — konali své práce vždycky s Kristem, vždycky s Pánem Bohem, vždycky ve jménu božím! Ať je vaším heslem: »K tvému slovu, k tvé cti a slávě chci, můj Bože, své práce konat.«

Za něco bych vás, dr. m., zvlášť však tu poprosil. Když své práce začínáte, nezapomeňte Boha poprosit o požehnání, zvolte k němu ať slovy nebo s vnitřním povzdechem: »In te, Domine, speravi, Pane, v tebe jsem doufal.« Proč vás k tomu vybízím? Slyšte:

Známý náš novinář (Česká politika 1935) vypravuje: »Byl jsem o loňských prázdninách (roku 1935) v rakouských velehorách Alpách. Nemohl jsem si dát ujít, abych nenavštívil a neshlédl div moderní techniky a stavitelského umění, nově zbudovanou alpskou silnici, která vede z Korutan na Velký Zvon a pak do Solnohradska. Silnice je stavěna v smělych, bezpečně vybudovaných serpentinách (zákrutech) a vede do výšky 2400 metrů. Před námi se rozvírá úchvatné horské panorama, lemované na blízkém obzoru ledy a sněhy. Obloha se tu zdá nějak velmi blízko nad hlavou, zato však pod námi zejí a tmí se hluboké propasti, rokliny a strže, po jejichž hřebetech a úbočích klouzá a snáší se nedohledně daleko pentlička naší silnice. A hle, vtom je již před námi první elektricky osvětlený silniční tunel. Na jeho kamenné bráně, umělecky vypravené, svítí směrem k ledovcům

a do očí všech turistů, kteří až sem do této horské výšky dospěli v autech nebo v autokarech a na motocyklech, těm všem svítí tu do očí velikými zlatými písmeny nápis: „In te, Domine, speravi — v tebe, Pane, jsem doufal.“«

Dr. m., v Pána Boha doufali stavitelé a dělníci, kteří tuto velkolepou horskou silnici stavěli. Tak to hlásá zlatý nápis na tunelu. — Ta silnice stála 27 milionů šilinků, t. j. přes 100 milionů Kč, a vybírají-li na silnici Velikého Zvonu 8 šilinků mýta za osobu, budou mít Rakušané při velkém návalu cizinců z celého světa jistě do 3 let těch 27 milionů šilinků šťastně doma. A k tomu další velké miliony, které při tom inkasují hotely, dopravní podniky, lázně, lanovka a obchody. — In Deum speraverunt, v Boha doufali a zklamání nebyli. Bůh jejich práci požehnal.

Dr. m., ještě jednou bych vás prosil, abyste si i vy při svých pracích často povzdechli: »V tebe, Bože, doufám.« Jistě byste v něj nedoufali nadarmo. Sv. Petr, když sít spustil do vody, také v Krista Pána doufal. Proto řekl: »K tvému slovu,« bez naděje v jeho pomoc by to nebyl řekl, nebyl by snad ani sít spustil. — Sami víte, jak šťastně to pak skončilo. Půjdete-li za ním s nadějí v Boha, i pro vás každá práce šťastně skončí.

Nakonec je nám sv. Petr vzorem

4. v d ě č n o s t i p o v y k o n a n é p r á c i. A jak ji sv. Petr ukázal?

Šťastný lov nepřipisoval za zásluhu sobě, své pílí a dovednosti, nýbrž moci a dobrotivosti svého božského mistra. Pak se sám vděčně a pokorně před Kristem Pánem pokořil. Měl se za nehodna, že stojí vedle »Nejsvětějšího«, vedle Mesiáše. Proto padl Ježíšovi k nohám a pln pokory a přesvědčen o své nehodnosti volá: »Odejdi ode mne, Pane, nebo já jsem člověk hříšný.« A konečně ukázal svou vděčnost tím, že všecko opustil a šel za Pánem Ježíšem.

Dr. m., kéž byste i vy dovedli tak děkovat Pánu Bohu, když vám požehnal, když se vám vaše práce zdařila! Kéž byste i vy, jsouce si vědomi své nehod-

nosti a hříšnosti, dovedli na konci své práce k Pánu Bohu pokorně a vděčně zvolat: »Vím, Pane, že jenom tobě, tvému milosrdenství a tvé pomoci mám co děkovat za úspěch své práce.« — Dr. m., nebud'te nevděčni, aby vám Bůh mohl žehnat dál.

Dr. m., ukázal jsem vám, že sv. Petr je dokonalým vzorem křesťanského dělníka svou vytrvalostí a trpělivostí, svým zbožným úmyslem a svou vděčností.

Dr. m. křesťanští dělníci a vy všichni, ať pracujete kdekoliv, budete-li takoví jako sv. apoštol, i k vám promluví Pán jako k sv. Petru: »Neboj se!« I vám řekne: »Nebojte se, nebo já jsem s vámi a pomohu vám při všech, i nejtěžších pracích vašich.« Amen.

II.

Všecko nadarmo!

Mistře, celou noc jsme pracovali a nic jsme nepopadli. (Luk. 5, 5.)

Všecko nadarmo, tím povzdechem se chvěje dnešní evangelium.

Všecko nadarmo, tak nám to zní dnes od krásných břehů Genezaretského jezera. »Mistře, nic jsme nepopadli, nadarmo jsme lovili celou noc,« tak si stěžuje Petr božskému mistru, »všecko bylo nadarmo.« Dr. m., toto slovo »nadarmo« nebo »všecko je marné« už asi nejednou přešlo přes vaše rty. Proto bude dobře, k d y ž t o m u t o s l o v u »n a d a r m o« věnujeme dnešní úvahu.

1. Dr. m., učedníkům Páně nebylo co závidět. Jako rybáři byli celé dny i celé noci na vodě v svých loďkách, a to v horku i v zimě, za bouří i za deště. Někdy se jim podařil dobrý lov. Ale pak bylo zas těžko ryby rozprodat. Často celé hodiny stáli ubozí rybáři na trhu, než přišel kupec. Jindy se plahočili celou noc, vrhali sítě brzy sem, brzy jinam, ale ani rybička se nechytla. A tak se jim vedlo také v noci, o níž vypráví dnešní evangelium. »Mistře, celou noc jsme pracovali, ale nic jsme nepopadli,« tak žalují,

když se Pán přiblížil k jejich rybářským lodičkám. Ale jsou při tom klidní, neláteří na zlý osud, nereptají proti Bohu, ale v tichosti vypírají své sítě a chystají se k nové práci.

2. Dr. m., i my jsme podobni těmto učedníkům Páně, i my jsme rybáři na moři tohoto světa. Proto se nedivme, že se i nám někdy vede jako sv. Petru a jeho soudruhům. I my při veškeré své práci, při všem přičinění a snaze jsme také nuceni, a snad dost často, volat: »Celou noc jsme lovili a nic jsme nepopadli, všecko bylo a je nadarmo.«

Vizte na př. tom toho otce! Je pilný a přičinlivý, ráno je první vzhůru a poslední jde spat. Šetří každým haléřem, aby jeho rodina nemusila strádat. A přece nikam nemůže. Na konec týdne je všecek perně zasloužený výdělek pryč. Přes to, že se celý týden přičiňoval, na konci týdne nečeká na něj nic než nová starost, jak budou doma všichni živi. Celý týden pracoval a nic nepopadl. Zdá se opravdu, že všecko bylo nadarmo. A onde zas je starostlivá matka, namáhá se ve dne v noci nejen doma, nýbrž i u cizích lidí, aby svým dětem opatřila nejnutnější věci a mohla je dobře vychovat. Ale co se stane? Jedno, a to nejhodnější, zemřelo, jiné se pokazilo, a třetí, kterému se vede dobře, to si na ustaranou matku ani nevzpomene. Nedivím se, že si ta matka posteskne: »Všecko bylo nadarmo.«

Jinde zas učitel a kazatel se namáhal po celý rok, aby do duše svých svěřenců zasil co nejlepší semeno svých dobrých rad a napomenutí. Ale jen málokteré se ujme, ostatní zajdou. Vyklovou je dravci tohoto světa, zkažení lidé, anebo si je lidé udusí sami svým bohaprázdným životem. Ach, ano, byla to zas marná práce, všecko bylo nadarmo.

A tam vidíte hospodáře, co si dal práce na poli a v zahradě! A hle, za jarní noci přijde mráz, za horkého dne spadne krupobití a všecka naděje je pryč, všecka práce byla marná. Celý rok skoro pracoval a nic nepopadl...

A jinde vidíte choré a nemocné všeho druhu. Po

dlouhé dny, měsíce, ba celá léta leží na bolestném lůžku a naříkají se žalmistou Páně: »Pohlédni na mne a slituj se nade mnou, nebo opuštěný a chudý jsem já!« (Žalm 24, 16.) Najednou je jim lépe, zdá se, že se uzdraví. Ale to bylo jen chvilkové zdání. Zanedlouho se zas nemoc hlásí, a to s dvojnásobnou silou. Nepomáhá ani lékař ani lék. Proto se nedivme, že si ten nemocný zanaříká: »Ach, milý Bože, všechno je nadarmo!«

A tak, dr. m., to jde na světě stále. Někdy to opravdu člověku připadá, jako by tento svět byl veliký hřbitov a na něm samý kříž za křížem, pomník za pomníkem. A na mnohý ten pomník bychom mohli mezi slova »narodil se« a »umřel« vsadit dobře to slovo »nadarmo«. Ano, nadarmo žil, nadarmo pracoval, nadarmo trpěl. Ano, všechno bylo nadarmo.

A, dr. m., i kdyby to neplatilo o celém našem životě, přece i v něm byly dny, byla doba, kde se musíme smutně přiznat: »Pane, celou noc jsem pracoval a nic jsem nepopadl. Všecko to tenkrát bylo nadarmo!«

3. Dr. m., povím vám, proč to bylo nadarmo. Podle dnešního evangelia sv. Petr a jeho společníci pracovali celou noc a nic nepopadli. Pracovali nadarmo. Ale proč? Nebyl při tom, chyběl při tom Pán a s ním chyběla pravá chuť, pravá horlivost k práci.

Dr. m., i vy naříkáte, že jste často pracovali nadarmo. Bylo to proto, že také při vaší práci chyběl Bůh. Na něj jste zapomínali, nepřišli jste k němu ani v neděli do kostela na mši svatou, nepoprosili jste ho za jeho pomoc ani ráno ani večer. Dr. m., Písmo sv. praví dobře: »Nebude-li Hospodin stavět dům, nadarmo pracují, kteří jej staví. Nebude-li Hospodin ostříhat města, nadarmo bdí, kdož jej ostříhá.« (Žalm 126, 1.) Vždycky bude mít pravdu přísloví našich předků: »Bez božího požehnání marné lidské namáhání.«

A, dr. m., tam, kde Bůh žehná, tam se práce daří, tam není nadarmo. Příběh z dnešního evangelia je vám toho dokladem. Jistě učedníkům Páně a samému Petrovi přicházelo za těžko splnit rozkaz

Páně: »Jed'te na hlubinu a rozestřete sítě k lovení!« Celou noc lovili a nic nepopadli. Jistě si pomyslili: »Co si to jen mistr myslí? I když jsme v noci nic nechytli, teď ve dne, když slunce svítí, nechytíme jistě nic. Máme tu zkušenost.« Ale přes tyto rozpaky Pána poslechli. Slovo Páně je Petrovi rozkazem. Vy ho slyšíte, jak praví: »Pane, k tvému slovu rozestru síť.« A jak řekl, tak učinil. A úspěch nedal na sebe dlouho čekat. Sítě se naplnily rybami, až se trhaly. Kristus Bůh požehnal — a práce se zdařila. Proto při každé práci prostě za boží požehnání! — A budete-li pracovat, tak vás ujišťuje naše víra, z lásky a poslušnosti k Bohu, jako sv. Petr a jeho společníci, budete-li pracovat s úmyslem, abyste se Bohu líbili a bližnímu pomohli, nic z toho nebude nadarmo.

4. Ovšem, dr. m., může se při tom stát, že úspěch a šťastný výsledek naší práce nebije hned do očí, jako tu u Genezaretského jezera. Je možné, že po setbě nebude hned následovat žně, že musíme čekat, až přijde hodina boží. — Usmějete se jistě nad dítětem, které, když vsadí do květináče hyacintovou cibuli, chodí se každé ráno dívat, zdali už květina neroste. To dítě neví ani nechápe, že všechno má svůj čas.

Tak, dr. m., musíte i vy čekat, a někdy dost dlouho čekat, až z vaší práce vyrostе a vypučí zelené stébélko. Ano, může se stát, že teprve, až vám vlasy zbělejí, budete něco žíti z toho, co jste v mladších letech zaseli. Nám kněžím katechetům se tak přihází pravidelně, že naši žáci, teprve když zestárnou, začínají uznávat, že jsme je dobře vedli a poctivě s nimi smýšleli. Ano, může se stát, dr. m., že vám teprve nad hrobem poděkují za to, co jste v životě vykonali nebo vytrpěli, zač jste se obětovali. Ba někdy nezbude nic než doufat v odplatu na věčnosti. Ale tam se pak ukáže, že je pravdivé slovo žalmisty Páně: »Ti, kteří se slzami rozsávali, s plesáním žíti budou.« (Žalm 125, 5.) Tam na věčnosti se ukáže, že žádná vaše práce, žádná obět, kterou jste konali a přinášeli jako sv. Petr k slovu Páně, ve jménu božím, nebyla nadarmo. Amen.

SV. ANTONÍN PADUANSKÝ.

(13. června.)

Mluví k lidem k vzdělání, k napomínání i potěšení. (1. Kor. 14, 3.)

Dr. m., dnešní neděle slavíme svátek sv. Antonína Paduanského. Jeho život je tak zajímavý a poučný, že se opravdu na něm plní slova sv. Pavla, že mluví lidem k vzdělání, k napomínání i potěšení. Proto vám chci dnes život tohoto světce vylíčit aspoň několika hlavními rysy. Snad pak jeho dnešní svátek upřímněji a radostněji oslavíte.

1. Sv. Antonín se narodil r. 1195 v hlavním městě Portugalska, v Lisaboně. Jeho rodiče Martin z Bulhana a Maria Tavera mu dali při sv. křtu jméno Ferdinand. Pocházeli ze vznešeného šlechtického rodu. Syna svého vychovávali nejen slovem, ale na čem více záleží, také mu dávali vzorný příklad zbožnosti a ostatních křesťanských ctností. Jaký proto div, že syn Ferdinand si oblíbil zbožný, čistý a mravný život. Když mu bylo 15 let, vstoupil do kláštera řeholních kanovníků augustiniánů u sv. Vincence nedaleko Lisabonu. Ale tu jej v jeho zbožném životě a studiu rušily časté návštěvy jeho příbuzných a známých. Proto ho na jeho přání přeložili jeho představení do kláštera u sv. Kříže u města Koimbry. Tu našel klid, kterého si přál. Studoval tu pilně Písmo sv. a spisy sv. Otců a cvičil se v odříkavém životě. Tu jej také vysvětili na kněze. Pobyl tu osm roků. Až zvláštní příhoda dala jeho životu jiný směr.

2. Tehdejší portugalský králevic Don Pedro přivezl z Maroka r. 1220 ostatky pěti misionářů z řádu sv. Františka, které nevěřící Maurové v Maroku pro víru hrozně umučili. Tyto ostatky dal Don Pedro v Koimbře vystavit. Pohled na ně dojal našeho Ferdinanda tak, že si umínil vstoupit k františkánům a jíti také Saracénům hlásat víru Kristovu, a bude-li to vůle boží, že i pro Krista podstoupí rád mu-

čednickou smrt. Jeho klášterní spolubratři hleděli ho odvrátit od tohoto úmyslu mírnými domluvami. A když to nepomohlo, posmívali se mu. Jeden z nich zvlášť roztrpčen mu pravil: »Jdi si, jdi, snad se ještě staneš svatým.« Ale náš světec mu pokorně odpověděl: »A proč ne? Až uslyšíš, že jsem se svatým stal, jistě za to budeš Boha také chválit.« A když nedal za jiné, propustili ho z řádu sv. Augustina a Ferdinand vstoupil do malého františkánského kláštera u Koimbry. Protože pak oblekl klášterní františkánské roucho v kapli sv. Antonína poustevníka, která byla při tomto klášteře, přijal k jeho cti j m é n o A n t o n í n.

3. I touha kázat evangelium Saracénům se mu splnila. Vyslali jej představení s několika misionáři do Afriky. Vstoupil na loď. Ale když se octl na pevnině, přepadla ho těžká nemoc, takže se musil vrátit do vlasti. Ale na této zpáteční cestě překvapila loď na moři veliká bouře a zahnala ji až na Sicilii k městu Mesině. Tam pobyl nějaký čas. Když se poněkud zotavil, našel útočiště v malém františkánském klášteře u sv. Pavla nedaleko Bologni. Tu Antonín přebýval v poustevně, sloužil bratřím v klášteře a konal nejnižší práce. Byl při tom nevýslovně šťasten. Tajil všecko, svůj vznešený rod, své vychování a nijak nedával najevo svou učenost a své vzdělání.

Ale konečně přece jen se ukázaly vzácné hřivny, kterými Bůh Antonína obdařil.

4. Jeho představený jej poslal do františkánského kláštera v městě Forli, aby tam byl přítomen svěcení na kněze několika františkánských kleriků. Také tam přišel sám sv. František a s ním i několik kněží z jiných řádů. Jednoho večera žádal forlijský kvardián přítomné kněží, aby některý k nastávajícím svěcencům promluvil. Ale nikdo nechtěl, všichni se vymlouvali, že nejsou připraveni. Nakonec požádal kvardián Antonína, který vzadu skromně stál. Antonín se zdráhal, ale když na něj kvardián a ostatní bratři naléhali, pokorně se podrobil. Jal se řečnit beze vší přípravy zprvu nesměle a prostě, zanedlou-

ho však mluvil jako dokonalý kazatel tak přesvědčivě, jasně a plynně, s takovou učeností a zkušeností, že všichni žasli, i sám přítomný sv. František. Potom na přání sv. Františka vyučoval bohosloví v rozmanitých klášteřích františkánského řádu a nakonec pevně zakotvil v Padově, odkudž má i příjímí Paduanský. — Stkvěl se v tomto úřadě velikou učeností, uměl Písmo sv. nazpamět. Ale zůstával přitom stále hluboce pokorným.

5. Ale pak zanechal učitelského úřadu a věnoval se výhradně kazatelskému povolání, k němuž měl sklon a zvláštní schopnost. Antonín byl Bohem nadaný řečník, měl zvučný, silný hlas, jeho celý zjev byl velebný a důstojný. Stal se záhy kazatelem slavným a neobyčejně výmluvným. Z daleka se k němu hrnuly zástupy věřících a posluchačů bývalo tolik, že nestačily ani nejprostranější kostely. Kázával proto na náměstích, na hřbitově, na poli, někdy uprostřed zástupu, který míval až 30.000 hlav. Mnozí věřící, kteří chtěli být věhlasnému kazateli nablízku, přicházeli již v noci ke kazatelně, na které měl nazítří míti řeč. A když s kazatelnou sestoupil, padali mu lidé k nohám, líbajíce hrubý řeholní oděv, a prosili jej, aby je smířil s Bohem sv. zpovědí nebo jim přispěl radou a útěchou v jejich nesnázích.

6. Jeho slova potvrzoval Bůh zázračnými událostmi. Vykládá se jich mnoho. Něco se možná během času přidalo, zveličilo, jisto však je, že Bůh sv. Antonína skutečně obdařil zázračnou mocí a že jsou to příběhy poučné. Jednou kázal pod širým nebem a tu vypukla bouře; zástup prchá. »Stůjte!« pravil Antonín, »nikdo nezmokne.« Déšť potopil zemi všude v okolí, ale nikdo z těch, kteří, věrni slovu světcovu, zůstali nepohnuti, neviděl ani kapky vody.

Sv. Antonín měl dar bilokace, t. j. byl viděn a přítomen zároveň na dvou místech. Jednou kázal v Montpellieru. Najednou si vzpomněl, že měl zpívat při bohoslužbě v svém klášteře slavný graduál a že nikoho nepoprosil, aby jej zastupoval. Lítost jej hluboce dojíhá, najednou se zastaví a skloní hlavu.

V téže chvíli jej vidí v jeho klášteře, jak zpívá graduál mezi bratry.

Jednou potkal Antonín na ulici muže, o němž bylo známo, že je veliký zhýralec. Antonín před ním smekne a poklekne. Několik dní potom jej potká znovu a zdraví jej stejně. Za několik dní nové setkání, nové pokleknutí. Zhýralec se domníval, že se mu Antonín posmívá, a rozvzteklil se. Když pak Antonín zase před ním poklekl, řekl mu rozčileně: »Pokleknete-li ještě jednou přede mnou, probodnu vás mečem.« — »Slavný mučedníku Ježíše Krista,« odpověděl sv. Antonín, »vzpomeňte si na mne, až budete v mukách.« Zhýralec se dal do smíchu. Ale několik málo let potom cestoval do Sv. země. Saracéni jej polapili a nutili, aby zapřel víru. A když nechtěl, mučili ho po tři dny, až skončil. Tak se naplnilo, co mu světec předpověděl.

7. Zvířata hrají prevelikou úlohu v letopisech prvních františkánů. Všichni tvorové byli sv. Františku bratry. Voda, jeho sestra, a slunce, jeho bratr, byly jako zvířata a rostliny předmětem jeho něžnosti, jeho laskání a jeho hovorů. — Vždyť se vypravuje, že vytýkal hořce mravencům jejich příliš velikou starost o budoucnost. »Kampak,« říkával jim sv. František, »s těmi zásobami a s těmi sýpkami? Vy nevíte přece, milí bratři, že je to proti duchu evangelia: každému dni stačí jeho starost.«

A tak i sv. Antonín byl velikým přítelem tvorů. Jednou kázal Antonín v Rimini před bludařským a zarputilým posluchačstvem. Zpozořoval, že jeho slovo se setkává se srdci zatvrzelými a ušima zavřenými. Přerušil se v řeči: »Vstaňte,« řekl najednou, »následujte mne na břeh moře!« Posluchačstvo, zvědavé na nějaké dobrodružství, následovalo světce na břeh. — Tehdy se Antonín obrátil k moři a mluvě k rybám, řekl: »Lidé mě nechtějí slyšet. Pojd'te, pojd'te, ryby, poslouchajte mne na místo nich!« Najednou, hle, množství ryb se blíží ku břehu. Vystřkují hlavy z vody a každá zaujímá své místo

v dokonalém pořádku. A Antonín k nim mluví: »Ryby, milí bratři moji, vzdejte díky Tvůrci, který vám dal ploutve, že jste při potopě nezahynuly! Ryby, vy jste zachránily Jonáše a uzdravily Tobiáše. Vám se dostalo cti poskytnout Ježíši Kristu, čeho potřeboval, aby zaplatil daň. Vy jste mu poskytovaly potravu před vzkříšením i po něm. Rybičky, tolik významované mezi tvorstvem, chvalte a díky činite Pánu!« A za této řeči ryby sebou zmítaly, otvíraly ústa a skláněly hlavy. »Pochválen buď věčný Bůh,« zvolal sv. Antonín, »zvířata mu vzdávají čest, kterou mu bludaři odpírají.« To dojalo přítomné lidi tak, že prosili Antonína za odpuštění a slibovali polepšení.

Sv. Antonín byl velkým ctitelem svátosti oltářní. Kdysi v Tolose prohlásil k sv. Antonínovi jakýs bludař, že by jej pouze zázrak donutil, aby uvěřil ve skutečnou přítomnost Páně ve svaté hostii. »Chci nechat,« řekl ten člověk, »svého mezka tři dny bez potravy. Po tom postu mu předložíme seno a oves; opustí-li seno a oves, aby se klaněl posvěcené hostii, uvěřím ve skutečnou přítomnost.« Světec to přijal. Po třech dnech vzal sv. hostii do svých rukou, bludař předložil seno a oves svému hladovému mezku; ale ten odmítl a šel k nejsvětější svátosti. Bludař se obrátil.

Sv. Antonín velice uctíval Ježíška, kterého si představoval jako malé děťátko. Kdysi na cestách byl hostem u zámožného měšťana. V noci viděl hostitel zářit světlo z Antonínova pokoje. Ze zvědavosti pootevřel dveře a vidí světce klečet na zemi a držet v náručí božské nemluvňátko. Jak se to stalo? Sv. Antonín četl v noci evangelium o narození Páně a roztoužil se po Ježíškovi a modlil se k němu v posvátném zanícení. Pojednou se ozářila jizba zvláštním světlem a zjevilo se mu Jezulátko s blaženým úsměvem na tváři. Údivem němý vzal sv. Antonín Ježíška a choval jej v náručí. Proto se maluje s Ježíškem na ruce.

Sv. Antonínu říkáme »p a t r o n h l e d a j í c í c h«. Lidé se k němu utíkají, když něco ztratili. Stalo se

totiž, že mu klášterní bratr ukradl vzácnou knihu jeho psaných přednášek. Když pak tento nepoctivý bratr z kláštera prchal, zjevil se mu veliký obr a hrozbou ho donutil, aby ukradenou knihu vrátil. Tak sv. Antonín přišel zase k své ztracené knize, kterou dlouho hledal a nemohl nalézt. Proto je sv. Antonín patronem hledajících.

Sv. Antonín zemřel mlád. Bylo mu 36 let. Naposledy měl postní kázání v Padově. O svátcích velikonočních ochuravěl. Smrt svou předvídal a připravoval se na ni sv. zpovědí a přijímáním. Než skončil, pomodlil se ještě sedmero kajících žalmů a oblíbenou svou modlitbu k Rodičce boží. V pátek 13. června 1231 brzy před západem slunce sv. Antonín Paduanský vyslovil tato slova: »Vidím svého Pána Ježíše Krista.« Zdálo se, že spí, zatím byl mrtev.

V tu chvíli abbé de Vireul viděl, že se otvírají dveře jeho pracovny a že sv. Antonín vchází. »Právě jsem nechal svého mezka u Padovy,« řekl Antonín, »a odcházím do své vlasti.« V téže chvíli abbé, který byl nemocen v hrdle, byl uzdraven. Pochopil teprve později, do jaké vlasti Antonín odcházel.

Když se po městě Padově rozneslo, že Antonín umřel, rozběhly se padovské děti po ulicích a volaly: »Il santo è morto — světec umřel.« Italové dosud mu jinak neříkají nežli »Il santo.« — Pochovali ho v Padově, a když po 30 letech otevřeli jeho hrob, našli celé tělo proměněné v prach a popel, jenom jazyk byl neporušený a čerstvý jako jazyk živého člověka. — Bůh oslavil stejným zázrakem našeho sv. Jana Nep., že uměl mlčet, sv. Antonína, že uměl mluvit.

Dr. m., jistě se vám líbil životopis sv. Antonína. Ale na tom nesmíte přestat. Buďte i vy tak nábožensky horliví, jako byl on. Pak se k němu v svých nesnázích vždycky s důvěrou můžete obrátit — a já vás ujišťuji, že nikdy k němu nebudete volat nadarmo: »Sv. Antoníne, oroduj za nás!« Amen.

NA SVÁTEK SV. VÍTA.

(15. června.)

O svatovítském velechrámu.

(Možno užít na neděli předtím.)

Dal jemu jasnost věčnou Hospodin
Bůh náš. (Moudr. 10, 14.)

Dr. m., kdykoliv zavítáte do Prahy, vždycky jen radostně a s pýchou spočinou vaše oči na našich Hradčanech a na naší svatovítské svatyni. Často jsem k vám chtěl o tomto našem národním a církevním skvostu, o svatovítském velechrámu, promluvit. Za hřích bych si pokládal, abych to pominul. Proto k tomu volím dnešní chvíli, kdy je nedaleká památka svatého našeho českého patrona, sv. Víta, o němž tak výrazně dí dnešní epištola: »Dal jemu jasnost věčnou Hospodin Bůh náš.« Promluvíme vám něco k jeho cti o našem svatovítském velechrámu.

Slyšte nejdříve něco

I. z jeho historie.

Náš vévoda svatý Václav prodléval kdysi na říšském sněmu německém v Řezně. Císař Jindřich jej zavedl při té příležitosti do své klenotnice a ukázal mu všechny skvosty, hojné počtem a vzácné cenou. »Vezmi si na památku, co chceš,« řekl císař našemu knížeti. Ten si však vyžádal jenom rámě sv. Víta, ostatek zasazený do stříbra. Sv. Václav jistě znal životopis tohoto křesťanského jinocha. Jistě ho dojímalý příběhy tohoto mladistvého světce, který ve svém dvanáctém roce za pronásledování krutého císaře Diokleciána v dálných končinách jižní Italie statečně vytrpěl mučednickou smrt. Když se sv. Václav navrátil domů, zbudoval na Hradčanech malý románský kostelík a v něm uložil onen ostatek. To byl počátek svatovítského chrámu.

V tomto kostelíku po r. 929 pochovali také sv. Václava. Když kostelík nestačil návalu lidu, vystavěli místo něho větší trojlodní chrám, rovněž ve slohu

románském. A na jeho místě budovali konečně od st. XIV. nynější g o t i c k o u s t a v b u.

K nynějšímu chrámu sv. Víta položil základ Karel IV. (1345—1378). Plány zhotovil známý francouzský stavitel Matyáš z Arrasu, jenž řídil sám stavbu do r. 1352, a po něm pokračoval Petr Parlér do r. 1397. Po Petru Parlérovi následoval jeho syn Jan a potom jiní stavitelé až do r. 1418. Husitské války přerušily další stavbu. Teprve za krále Vladislava II. (1471—1516) přikročeno opět k dílu. Ale strašlivý požár 2. VI. 1541 zničil novou stavbu a poškodil i část starou. Ferdinand I. dal starou část opravit a věž mistrem Bonifácem Wohlmuthem ve slohu renaissančním dokončit. Mnoho vzácných památek uvnitř chrámu bylo zničeno r. 1619 za krále Bedřicha Falckého.

Když r. 1757 obléhali Prusové Prahu, poškodili těžce chrám střelbou. Vystřelili na chrám 22 tisíc ohnivých střel. Chrám asi třicetkrát začal hořet, ale zásluhou kanovníka Jana Kaisra vždycky oheň včas uhasili. Nebyla tedy remešská katedrála první, kterou nepřátelé bombardovali.

Později chrám jakž takž opravili.

Znáмый vlastenec kanovník Václav Pešina si vytkl začátkem 40. let v minulém století za hlavní úkol svého života obnovit a dostavět svatovítský chrám. Proto založil spolek, který si dal jméno »J e d n o t a p r o d o s t a v ě n í c h r á m u s v. V í t a«. Ten spolek začal svou činnost r. 1859. R. 1862 přikročila Jednota k dílu, už po smrti svého zakladatele. Nejprve opravili důkladně část starou, pak 1. října 1873 položili základní k á m e n k n o v é č á s t i. R. 1892 byly dostavěny obě průčelní věže, r. 1903 byla dokončena klenba střední vysoké lodi. Od r. 1862—1918 činil stavební náklad za 50 let 8 mil. 251.991 Kč, ročně průměrně asi 150.000 Kč. Stavba se skončila r. 1929, kdy tomu bylo 1000 let, co sv. Václav zemřel v St. Boleslavi mučednickou smrtí. Stavbu dokončil stavitel Kamil Hilbert. Světící biskup Jan Nep. Sedlák dne 12. května 1929 vysvětil pak slavnostně dokončenou stavbu velechrámu. A když

bylo sv. Václava 28. září téhož roku, otevřel symbolicky kanovník Ant. Podlaha, který měl o dostavění velechrámu nehynoucí zásluhy, hlavní bronzovou bránu nesčetným zástupům českého lidu a přál jim: »Bud' čistý, národe, a spravedlivý a ideální a pak není mety tak závratně vysoké, abys jí nedosáhl.«

Dr. m., tolik o historii svatovítského velechrámu a nyní si se mnou všimněte

II. v n ě j š k u i v n i t ř k u c h r á m u s a m ě h o. Chrám poutá velebností celku i krásou a rozmanitostí jednotlivých článků. Je to jedna z nejkrásnějších gotických staveb na světě. Všimněme si nejprve

1. v n ě j š k u ! Když přijdeme na třetí nádvoří hradčanského hradu, spatříme tu na jižní straně chrámu chrámové průčelí se dvěma štíhlými věžemi. Obě věže jsou ozdobeny 14 sochami světců. Dále tam vidíme téměř 100 metrů vysokou věž boční, která však jen do výše 57 metrů je vystavěna slohem gotickým, kdežto ostatek se zelenou, mědí krytou bání je zbudován ve slohu renaissančním. Toto zakončení věže se stalo podstatnou součástí pohledu na hrad pražský. Proto je zachovali a goticky nedokončili.

Vedle věže nad jižním portálem vidíte vzácnou ozdobu stavby, mosaikový obraz, znázorňující poslední soud; je zhotoven ze skleněných slitin. V prostředním poli je Spasitel se svatozáří, pod ním patronové čeští sv. Zikmund, Prokop, Vít, Václav, Lidmila a Vojtěch. V polích postranních P. Maria, sv. Jan a 12 apoštolů. Obraz ten zhotovili v letech 1370 až 1371 na rozkaz Karla IV. benátští umělci, které Karel k tomu z Vlach povolal. Karel IV. dal zhotovit ten obraz přímo proti svému paláci, aby jej měl stále na očích. Je na tom obraze také sám se svou manželkou Alžbětou.

Jdete-li dále k straně východní a projdete-li pod oblouky chodbu, která spojuje chrám s hradem, postavíte-li se na volném prostranství na východní straně chrámu, spatříte odtud nejlépe starou jeho část, nyní důkladně opravenou. Vidíte, že kolkolem jsou seskupeny nižší kaple, kryté nízkými stříškami, a

mezi nimi že se zvedá vysoká střední loď, opřená smělymi oblouky, vyrůstajícími ze štíhlých ozdobných pilířů a pokrytá strmou střechou. Nemůžeme se ani dost vynadivit ladnosti a ztepilosti té stavby. Nezapomeňte si všimnout lepotvárných ozdob, tak zvaných kružeb v oknech, kamenných zábradlí, pitvorných nestvůr pod římsami k odvádění dešťové vody (t. zv. chrličů), štíhlých jehlanců (t. zv. fiál), které zakončují opěrné pilíře a jsou ozdobeny na stranách lupenovitými ozdůbkami a na vrcholu křížovou kyticí. Když jsme si prohlédli vnějšek, vstupme postranním vchodem

2. d o v n i t ě r c h r á m u ! Jděme doprostřed před hlavní oltář a rozhlédněme se kolem! I tu nás naplňuje krása stavby obdivem. Dole vidíme kolikolem řady hrotitých oblouků (arkád), které spočívají na mohutných pilířích. Nad nimi je kolikolem překrásná chodba (ochoz, triforium) na způsob galerie nebo pavlače. Nad krásnou vzdušnou touto chodbou, kde jsou také umístěna poprsí těch, kdož se o stavbu zasloužili, spatřujeme řadu obrovských oken vedle sebe a žasneme, když vidíme, že se mezi nimi pnou vzhůru jen štíhlé pilíře a nesou celou klenbu. Zvenčí jsou ovšem tyto pilíře dovedně opřeny.

V kněžišti spatřujeme hlavní oltář z opuky tesaný, zbudovaný v letech 1868—1874, vyzdobený smaltovanými emailovými obrazy starozákonních proroků. V kněžišti jsou sedadla pro metropolitní kanovníky a chrámové duchovenstvo.

Vlevo u pilíře stojí kazatelna, řezaná v pozdním slohu renaissančním, z roku 1631.

Obrátíme-li se od oltáře dolů, spatříme uprostřed chrámové lodi královskou hrobku z bílého mramoru, v ušlechtilém slohu renaissančním. Hrobku tu dal zřídit císař Rudolf II. v letech 1564—1589 nákladem 32.000 dukátů od nizozemského sochaře Alexandra Colina. V ní odpočívají čeští králové od Karla IV. až do Rudolfa II. Jsou mezi nimi Karel IV., jeho čtyři manželky, Václav IV., Ladislav Pohrobek a Jiří Poděbradský.

Dáme-li se vpravo, přijdeme do kaple sv. Václava. Na tomto místě stával onen původní okrouhlý románský kostelík sv. Víta, který dal sv. Václav vystavět a kde byl pochován. Hrob sv. Václava je v ní až dosud nezměněně zachován. V jihozápadním rohu kaple je vchod do korunní komory, kde se chová koruna česká s ostatními korunovačními klenoty. Od svatováclavské kaple se nám otevře pohled do postranní lodi, která je o polovic užší a značně nižší nežli loď hlavní a táhne se kolem ní na způsob chodby neboli ochozu. V této postranní lodi nalézáme řadu kaplí, které jsou od lodi odděleny nízkými mřížkami a lucernami na způsob hvězd. V těchto kaplích jsou pochováni čeští panovníci a naši národní světci. Jen na některé z nich vás upozorním.

Zavedu vás ke kapli sv. J a n a N e p o m u c k é h o nebo v l a š i m s k é, protože je v ní pochován pražský arcibiskup Jan Očko z Vlašimě. Na oltáři té kaple jsou čtyři veliká stříbrná poprsí sv. patronů českých, Víta, Václava, Vojtěcha a Cyrila. Nad oltářním stolem za sklem jsou uloženy o s t a t k y s v. V o j t ě c h a v dřevěné, plechem pobité rakvi.

Naproti této kapli je stříbrný náhrobek sv. Jana Nep. Skvostný tento náhrobek byl zhotoven z dobrovolných sbírek 1723—1736. Cena jeho se odhaduje na 500.000 Kč. Ostatky sv. Jana jsou uloženy ve stříbrné rakvi, která spočívá na rukou dvou stříbrných soch andělů v nadlidské velikosti s mohutnými křídly. Na víku rakve je socha klečícího světce v životní velikosti. Náhrobek zdobí překrásný baldachýn a dva oltáře. Podíváte-li se nahoru, spatříte tam k r á l o v s k é o r a t o r i u m (modlitebnu) v pozdním slohu gotickém. Je to zajímavá, z kamene tesaná spleť.

Naproti kapli Panny Marie je n á h r o b e k sv. Víta, v němž jsou uloženy ostatky tohoto světce. — Tyto ostatky přinesl z Vlach do Čech Karel IV. Před kaplí arcibiskupskou, kde je hrobka pražských arcibiskupů, je z bronzu litý pomník kardinála Bedřicha Schwarzenberga; je to znamenitá práce sochaře Josefa Myslbeka.

Odtud přijdete k sakristii, která je zajímavá visutou klenbou. Nad ní je s í ň, v níž se chová znamenitý chrámový poklad ze vzácných předmětů posvátných a uměleckých, na př. je tam korunovační kříž českých králů z ryzího zlata, ostatkový kříž ze zlata, relikviář s ostatkem sv. Jana, památky po sv. Vojtěchu, vzácná mešní roucha. Jděte se tam podívat a z obdivu nevyjdete.

Odtud vstoupíme do nové části našeho velechrámu. Tu dříve od staré stavby oddělovala zeď. Když stavbu dokončili, strhli ji, aby nebránila celkovému rozhledu, a kruchtu, která na ní byla, přenesli na levou stranu chrámovou. V nové části upoutá vaši pozornost obrovská (170 m²) kamenná kružba v okně průčelí. I ostatní okna v nové části se zdobí překrásnými malbami. Dík za to štědrým dobrodincům! I nová část se plní vzácnými okrasnými předměty, oltáři a sochami.

Postavíte-li se u průčelní hlavní brány, spatříte před sebou celý velechrám. Je to podívání jedinečné a nezapomenutelné. Mimoděk tu děkuje duše Bohu, že něco takového dovedla zbudovat česká zbožnost a obětavost a české umění.

Z vnitřku novostavby můžeme ještě vystoupit ke zvonům v staré veliké věži. V p r v é m poschodí je obrovský, 2 metry vysoký a 2.50 metru v průměru zvon Z i k m u n d (váží 270 centů). Ulil jej lijec Tomáš Jaroš z Brna r. 1549. Kromě něho jsou tam ještě čtyři zvony. Jejich líbeznému hlaholu se nevyrovná zvonění žádného chrámu v Čechách ani v zemích sousedních. V druhém patře jsou veliké hodiny. Až k hlásnému vede 206 schodů a s věžního cimbuří je překrásný rozhled po všech městech pražských.

Než se rozloučíme se svatovítským velechrámem, všimněme si ještě jezdecké sochy sv. Jiří před kostelní věží! Je to nejvzácnější památka lijeckého umění v Čechách ze 14. století. Zhotovili ji r. 1373 bratři Martin a Jiří z Klusenbachu z bronzu z rozkazu Karla IV. Znalci se diví zvlášť krásné postavě mladistvého sv. Jiří.

Dr. m., jsem u konce své pouti po svatovítském chrámu. Až tam přijdete, vždycky si vzpomeňte na slova Kollárova: »Stůj noho, posvátná místa jsou, kamkoli kráčíš.« Ano, posvátná, drahá jsou ta místa, kde odpočívají ostatky nejen králů, ale i světců českých. Kdykoliv tam přijdete a zastavíte se u hrobů těchto českých světců, sepněte vždycky vroucně ruce a prostě je, aby vám a všem vašim drahým vyprosili štěstí a pravé blaho, aby chránili naši vlast a nedali zahynouti nám ani budoucím. Amen.

NEDĚLE 5. PO SV. DUCHU.

I.

O hněvu hříšném a spravedlivém.

Každý, kdo se hněvá na bratra svého, hoden bude soudu. (Mat. 5, 22.)

Dr. m., tak přísně posuzuje Spasitel hněv. Je tedy jistě hněv něco velmi zlého. Abyste se ho uchránili, chci vám dnes něco povědět o hněvu hříšném a spravedlivém.

I. Co je to hněv hříšný? Je nezřízené rozčilení mysli spojené se žádostí se pomstít. Tak praví katechismus. Takový hněv je vždycky hříchem. Je-li rozčilení malé a nepatrné, je to hřích všední, je-li rozčilení mocné a silné, takže člověk jiné uráží, zahrnuje nadávkami, kleje a zlořečí a snad i na těle jim ubližuje, pak je hněv hříchem těžkým. Vizte, jak takový hněv škodí

1. zdraví. Již staří Římané správně říkali: Iracundus sui ipsius carnifex. Zlostný je sám sobě katem. — Při hněvu se vylévá žluč, přechází do krve a otravuje ji. — Proto zlobiví lidé často dostávají žloutenku. Písmo sv. praví: »Jako červ hlodá na kořeni stromu, tak hlodá hněv na životě člověka.« (Sir. 30, 26.) Že hněv musí mít záhubné následky pro tělo, soudíme už z toho, že zlost znetvořuje obličej člověka a činí jej nehezkým a ošklivým. Proto radíval slavný kazatel Abraham a Santa Clara všem zlostným lidem, aby se v návalu hněvu podívali do zrcadla a přesvědčili se, jak je hněv zohyžďuje. Podobně radil i matkám, aby zlostné dívky, když je přepadne zlost, zavedly před zrcadlo, jak jsou v hněvu nehezké a jak jim to nesluší. Mnohé lidi v hněvu ranila i mrtvice. Dějiny tak zaznamenaly o mnohých panovnících. I naše české dějiny tak poznamenávají o králi Václavovi IV. (1378—1419), který byl vášnivý a hněvivý, že jej z hněvu ranila mrtvice.

Hněv však neškodí jen tělu, nýbrž i

2. duši. Hněv zatemňuje rozum, zaslepuje člo-

věka. Jen pozorujte člověka, který je v hněvivé ráži! Vidíte, jak zuří. Řeknete snad o něm: »To je klidný, rozumný a skromný člověk?« Nikoliv, spíše o něm řeknete: »Vede si jako nepřičetný, jako by ztratil rozum, jako blázen.« Proto má pravdu už pohan Seneka, když praví: »Ira furor brevis« — »Hněv je krátké šílenství.« V hněvu není člověk pánem sebe, proto se dopouští nepředložených skutků, kterých potom lituje, dopouští se urážek i nadávek, kterých by se za jasného rozumu nikdy nedopustil. Hněv svádí člověka až k vraždě. Tak Esau chtěl v hněvu zabít svého bratra Jakoba. Král Herodes dal v hněvu povraždit betlemská nemluvňátka. A slyšte ještě jeden výstražný příklad z řeckých dějin! Snad vámi, kteří jste hněviví, aspoň trochu pohne.

»V starověku se smluvili dva bratři, Eteokles a Polyneikes, po smrti svého otce, že se budou každý rok střídat ve vládě nad městem Thebami. Eteokles začal, ale když uplynul rok, nechtěl postoupit vládu svému bratrovi. Polyneikes hledal pomoc u sousedního krále a přitáhl se silným vojskem k městu Thebám a začal je obléhat. Když se s obou stran prolilo mnoho krve, bratři se zas dohodli, že spor ukončí soubojem, a to takovým, dokud jeden z nich nepadne, aby druhý, který zůstane na živu, mohl pak vládnout sám. Když se pak seřadila jejich vojska, nastal souboj. A tu se bratři na sebe vrhli s takovou zuřivostí a s takovým hněvem, že naráz jeden druhého probodl, takže oba zůstali na místě mrtvi. Po řeckém mravu položili obě mrtvoly na hranici vedle sebe, aby je spálili. Když pak zapálili oheň, tu se prý i plameny rozdělily a hořely zvlášť nad každým bratrem, protože bratři padli rozhněváni a nesmíření.

Dr. m., vidíte, k čemu vede hněv hříšný. Ale, dr. m., může býti hněv, který není hříchem a kterému říkáme

II. h n ě v s v a t ý n e b o s p r a v e d l i v ý. A to je ten hněv, který pochází 1. ze spravedlivé příčiny

a směřuje k dobrému účelu a který 2. se drží v rozumných mezích.

a) Hněv je spravedlivý a svatý, pochází-li ze spravedlivé příčiny a směřuje-li k dobrému účelu.

Takovou spravedlivou příčinu k hněvu měl Spasitel, když se rozhorlil hněvem nad pokrytectvím farizeů a nad tím, že prodavači znesvětili svým kupčením posvátné prostory jerusalemského chrámu. Vy znáte jistě všichni ten pohnutý výjev. Sv. Jan vám jej líčí: »Pán Ježíš přišel do chrámu jerusalemského a viděl, jak si v něm nešetrně vedou prodavači i kupci, jak dům boží znesvěcují. — I rozhněval se tak velice, že stoly penězoměnců zpřevracel a spletl sobě z provazů, kterými přivazovali k sloupům obětní zvířata, důtky a počal kupce i prodavače vyhánět z chrámu a řekl: „Dům můj je dům modlitby, vy jste však jej učinili peleší lotrovskou.“« (Jan 2, 13—16.)

A v druhé knize Mojžíšově se vypravuje, kterak Mojžíš sestupoval s hory Sinai, kde po 40 dní rozmlouval s Hospodinem. Hospodin mu pak dal dvě desky přikázání božích. Když pak Mojžíš sestupoval s hory, nesa v rukou dvě desky zákona, tu spatřil, kterak se lid izraelský klaní zlatému teleti a koná modlářské tance. I rozhněval se Mojžíš velmi, takže mrštil deskami o zemi a rozrazil je pod samou horou.

Z těchto příkladů vidíme, že se nejenom Mojžíš, nýbrž i sám Kristus Pán hněval. Ale jejich hněv nebyl hříšný, nýbrž spravedlivý. Měli k tomu hněvu spravedlivou příčinu a šli přitom za dobrým účelem. Nehněvali se, aby Boha urazili, aby bližnímu ublížili, nýbrž aby čest boží hájili a bližního napravili a k spasení mu dopomohli. O takovém hněvu praví sv. Pavel: »Hněvejte se, ale nehřešte!« (Efes. 4, 26.)

Takovýmto svatým a spravedlivým hněvem je také hněv rodičů, učitelů, kněží, hospodářů nebo vrchností, když se horší a rozčilují nad hrubými chybami a poklesky svých dětí, žáků, služebných nebo poddaných. Takovýto hněv ukazují i slušní žáci, když ukazují

svou nevoli nad neslušným chováním svých spolužáků.

b) Tento hněv svatý a spravedlivý je nejenom oprávněný, ba často je i p o v i n n o s t í, a neplní-li ji ti, kteří ji plnit mají, těžce se prohřešují.

Tak se prohřešil v Starém zákoně na př. velekněz Heli. Jeho dva synové Ofni a Finees byli bohaprázdni lidé, kteří pohrdali příkázáním Hospodinovým a dávali lidu pohoršení svým životem. Heli slyšel všechno to zlé, které činí synové jeho. Jeho povinnost jako otce i jako nejvyššího kněze byla, aby své syny ve spravedlivém hněvu potrestal a pohoršení odstranil. Ale Heli byl slaboch. Jen mírně domlouval svým synům: »Synové moji, nechtějtež činiti těch věcí, které slyším o vás!« Oni však pohrdli svým otcem a neposlechli ho, protože se ho nebáli a věděli, že je nepotrestá. Proto se Hospodin rozhněval na Heliho, že netrestal syny své, a oznámil mu skrze proroka Samuela trest, který jej a jeho syny stihne: »Ty i synové tvoji jednoho dne zemřete.« A tak se také stalo. Ofni a Finees padli v bitvě, a když Heli uslyšel tu zprávu, spadl se stolice, zlámal si vaz a zemřel. (1. Král. 2.)

Dr. m., hleďte, jak tu potrestal Bůh Heliho, že se spravedlivě nehněval nad skutky svých synů a je netrestal.

c) Konečně má-li hněv být bez hříchu, musí se zachovat náležitě meze. Rozum musí mítí vždycky převahu nad vášní a rozčilení nesmí jíti nikdy tak daleko, aby člověk nevěděl, co mluví a činí.

Dr. m., již tedy víte, který hněv je hříšný a který je svatý a spravedlivý, a proto bez hříchu.

III. Slyšte ještě na konec několik rad, jak máte hněv přemáhat a krotit. Není to tak snadné. Za mládí to jde lehčeji než v stáří. Velikou překážkou je tu vznětlivá povaha a pak za naší doby zejména přílišná předrážděnost, nervosita. — Pamatujte,

1. že nezřízený hněv není známkou mužnosti, ale slabosti. Horkokrevné a prudké jednání není zmuži-

lost, nýbrž trpělivost a mírnost. Přemoci sám sebe je největší vítězství. Kristus Pán praví: »Chce-li kdo za mnou přijíti, zapři sebe sám a následuj mne!«

2. Potlačujte hněv s počátku; když vzplanul, je těžko jej krotit. Bujným a divokým koňům se dává uzda hned, ne teprve když se splášili. Pak je pozdě.

3. Hlavní pravidlo je v hněvu mlčet a nerozhodovat se. Když bouře minula a vlny se uklidnily, pak často všecko vypadá jinak, všecko je daleko menší a nepatrnější, než jsme to viděli v rozčilení a v hněvu.

Pohanský mudrc Athenagoras dal císaři Augustovi, který byl velmi popudlivý, tuto radu: »Když tě přepadne zlost, počítej 24 písmena řecké abecedy!« Mezitím co císař ta písmena přeříkával, hněv ho přešel.

Když jednou Architas, znamenitý mudrc z Tarentu, shledal na svém poli, že se jeho služebníci dopustili něčeho nedovoleného a pozoroval, že v něm kypí zlost, nepodnikl nic, ale odešel se slovy: »Máte štěstí, že se zlobím.«

Moudrý Platon byl nucen jednou potrestat rozpustilého chlapce. Ale protože se nad jeho rozpustilostí příliš rozčilil, poprosil svého přítele Xenokrata: »Bud' tak hodný, potrestej ty chlapce! Já to nechci učinit, protože jsem příliš rozčilen.«

Sv. František Saleský učinil se svým jazykem smlouvu: »Musíš tak dlouho mlčet, pokud se uvnitř v srdci zlobím.«

4. Vy všichni tu shromáždění jste k ř e s ť a n é, uč e d n í c i P á n ě, proto následujte Krista Ježíše, který k vám, kteří se rádi hněváte, volá: »Učte se ode mne, nebo jsem mírný a pokorný srdcem.« Mírnost je milá Bohu i lidem. Na kapku medu víc much chytíš než na sud octa.

Dr. m., varujte se hříšného hněvu a bojujte proti němu ze všech sil! Myslete často na ukřižovaného Spasitele, dobrého a mírného Ježíše, následujte ho a často se k němu modlete: »Ježíši mírný a pokorný srdcem, učiň srdce moje podle srdce svého!« Amen.

II.

Homilie na evangelium.

Kdy budeme spravedlivější než zákoníci a farizeové?

Nebude-li spravedlnost vaše hojnější nežli zákoníků a farizeů, nevejdete do království nebeského. (Mat. 5, 20.)

Dr. m., dnešní sv. evangelium je jedno z nejkrásnějších a nejpoučnějších. Je mu však poněkud těžko rozumět. Má několik rčení a výrazů, které je třeba podrobněji vyložit. Chci tak učinit při dnešní promluvě. Pak porozumíte dobře dnešnímu evangeliu a tím víc si ho budete vážit. Dej Bůh, abyste se podle něho pak řídili, jistě byste si tím posloužili jenom dobře. — Nuže, slyšte:

1. Spasitel tu praví k svým učedníkům: »Nebude-li spravedlnost vaše hojnější nežli zákoníků a farizeů, nevejdete do království nebeského.«

Kdybyste se, dr. m., za času Krista Pána byli ptali některého žida, kdo u nich přikázání božích nejsvědomitěji a nejvěrněji dbají a koho mezi nimi podle lidského soudu možno pokládati za spravedlivého a bohabojného, beze vší pochyby by byl odpověděl: »To jsou farizeové a zákoníci.«

Farizeové byli náboženská sekta (strana), která se utvořila, když se židé vrátili z babylonského zajetí do vlasti (r. 537 př. Kr.). Založili ji zbožnější židé za tím účelem, aby dávala dobrý příklad, jak se má plnit zákon Mojžíšův. Proto nabyli u lidu veliké vážnosti a pak také moci. Obsadili všechna čelná místa v národě a přílišným blahobytem se zkazili.

A zákoníci? Kdo to byli? Ti studovali a vykládali Mojžíšův zákon, napomínali lid, aby zachovával jeho předpisy. Jistě jich měli sami napřed poslouchat a dbát.

Ale co praví Spasitel ve svém kázání »na hoře«, z něhož je vyňato dnešní evangelium? Otevřeně a přímo vyznává před shromážděným lidem: »Nebu-

de-li spravedlnost vaše hojnější než zákoníků a fari-zeů, nevejdete do království nebeského.« Nebudete-li boží přikázání lépe zachovávat než oni, nevejdete do království nebeského. Zákoníci a farizeové podle těchto slov Páně zákon Mojžíšův správně nezachovávali. A proč? Proto, že celá jejich domnělá spravedlnost byla jen zevnější. Farizeové hleděli jen k zevnějšku. Spokojovali se jen zevnějšími úkony, ale k srdci, k vnitřnímu smýšlení nepřihlíželi. Jen když žid chodil pilně do chrámu, dával almužny a často se postil, pak už u nich platil za ctnostného člověka. Ale zdali srdce toho člověka není plno nečistých žádostí, nenávisti, pomlouvačnosti, pýchy a ješitnosti, toho nedbali. O vnitřní zušlechtění a mravní povznesení a vychování izraelského lidu se nestarali, spokojovali se, že měli v národě největší moc, a to jim stačilo.

Proto se nedivme, že Spasitel o nich řekl: »Nebudete-li spravedlivější, lepší a ctnostnější než farizeové a zákoníci, nevejdete do království božího.«

Dr. m., máme se tedy varovati takovéto zevnější spravedlnosti. To je spravedlnost jen na pohled, opravdu však žádná. Co vám to pomůže, dr. m., když chodíte sebe pilněji do kostela, když se denně modlíte třeba několik růženců, když na pouti chodíte, když však přitom nepřestáváte bližního nespravedlivě posuzovat, když žijete nečistě, v nenávisti a v nepřátelství s bližním. Pak, dr. m., nejsme ani o vlas lepší než zákoníci a farizeové a pak také jako oni nevejdeme do království nebeského. Dr. m., má-li vaše spravedlnost býti lepší než zákoníků a fari-zeů, pak se musíte dobrými nejen zdát, ale uvnitř v srdci také dobří být. Nejen ten neb onen zevnější skutek, nýbrž celé nitro, celé srdce musí být dobré, musí opravdu milovat Boha a bližního. — Jen pak bude opravdu vaše spravedlnost před Bohem lepší než zákoníků a fari-zeů a pak také vejde do království božího.

2. Spasitel pokračuje dál a praví: »Slyšeli jste, že řečeno bylo starým (židům totiž za časů Mojžíšových): „Nezabiješ!“; pak li by

kdo zabil, hoden bude soudu. Ale já pravím vám, že každý, kdo se hněvá na bratra svého, hoden bude soudu.»

»Ten, kdo by zabil, hoden bude soudu,« praví Pán, t. j. bude postaven před místní soud. V každém městě izraelském byl místní soud. Skládal se ze zkušených, zákona znalých mužů. Podobal se našim porotám. Soudil nejen všechny menší přečiny (na př. kdo bližního urazil, na cti mu ublížil), které se staly v městském obvodu, nýbrž i vraždy. — »Kdo by zabil, hoden bude soudu,« praví Pán a pokračuje: »Myslíte-li však, že se tímto přikázáním zakazuje toliko vražda nebo špatné zacházení s bližním, pak se mýlíte. Člověk se může těžko prohřešit proti pátému přikázání a nemusí být ještě vrahem. Vaši farizeové a zákoníci vám to neřekli. Ale já pravím vám jako Mesiáš, jako Syn boží, jako soudce živých i mrtvých, pravím to veřejně a slavnostně: Již ten, kdo se hněvá na bratra svého, t. j. na svého bližního, třeba by nedal svůj hněv nijak znát, již ten je hoden soudu, t. j. bude se musit z tohoto hněvivého a bližnímu nepřátelského smýšlení odpovídat před soudem božím, třeba by jej pozemský úřad před svůj soud nevolal.«

3. Spasitel postupuje dál a praví: »Kdo by pak řekl bratru svému „raka“, hoden bude velerady.«

Slovo »raka« bylo tehdy za časů Krista Pána hrubou nadávkou. Značilo člověka, který je k ničemu, jak my říkáme *ničem*. Kdo pak svému bližnímu takovou nebo podobnou nadávku hodí do tváře, o tom praví Kristus: »Je hoden velerady« (nejvyšší rady). Vysoká rada (velerada) byl nejvyšší soud u židů. Čítal 71 členů. Byli to kněží, zákoníci a starší lidu. Tento soud se scházel, jak to vidíme při odsouzení Krista Pána, aby soudil o těžkých zločinech, zvláště o zločinech proti náboženství a bohoslužbě.

Praví-li Kristus: »Řekl-li by kdo bratru svému »raka«, t. j. ničemo, ničemný člověče, chce tím říci: Kdo dává průchod svému hněvu hanlivými slovy

nebo nadávkami nebo činy (urážkami), dopouští se těžšího hříchu než ten, kdo se na bratra svého hněvá jen uvnitř, v srdci.

4. Spasitel stupňuje svou řeč ještě víc a praví: »Kdo by řekl bratru svému „blázne“, hoden bude pekelného ohně,« t. j. jeho vina je tak veliká, že k jejímu potrestání nestačí pozemský soud, protože si zasloužil pekelného trestu. Spasitel tu měl na mysli ustavičný oheň, který stále hořel v údolí Gehenna. To údolí bylo blízko Jerusalema. Tam se svázely zdechliny z města. Také tam vrhali těžké zločince a za živa je upalovali. Podívání do tohoto údolí působilo na diváka otřásajícím, nepříjemným dojmem. Proto to údolí se svým stálým příšerným ohněm bylo židům obrazem pekla, oheň pak jeho stavěl jim před oči oheň pekelný.

Ale, dr. m., snad mi řeknete: »Což je to něco tak hrozného, když bližního nazveme bláznem, že by ten, kdo tak učinil, už zasloužil tak hrozného trestu, pekelného ohně?« Ale tehdejší židé nebrali to slovo na lehkou váhu. U nich slovo blázen platilo za urážku nejhoršího druhu, kterou bylo možno pravověrného žida urazit. Myslili přitom na slova žalmu (13.): »Jenom blázen řekl v srdci svém, že není Boha. Zkaženci to jsou a ničemové napořád.« — Říci někomu: »Ty blázne« znamenalo tolik, jako mu říci: »Ty bohaprázdný člověče, který ses Boha spustil.« Spasitel tu chce říci: Kdo by bez důvodu svého bližního nazval »bláznem« a označoval jej před lidmi jako neznaboha, aby ho připravil o veřejnou čest a vážnost anebo aby ho hmotně (na př. v obchodu, v živnosti) poškodil, pak jeho vina je tak veliká, že, nebude-li činit pokání, zaslouží pekelného trestu.

Dr. m., sáhněte si k srdci, zdali i vy tak často nejednáte? Co je mezi námi lidí, kteří jsou hotovi o svém bližním věřit nejhorší věci a nejen to, i mezi lidmi to jako pravdu rozšiřovat a tak bližnímu jako nejhorší škůdci ubližovat!

Dr. m., jste-li tím vinni, jak se z toho jednou před Bohem odpovíte? Což se nebojíte hrozby Krista Pána,

že pro takové nebe není, ale že jsou hodni pekelného ohně?

5. Takového konce nás chce však Spasitel uchránit a proto končí srdečným napomenutím: »Protož chystáš-li se přinést dar svůj na oltář a tu se rozpomeneš, že bratr tvůj má něco proti tobě, nechej daru svého před oltářem a jdi prve, smiř se s bratrem svým a potom přijď a obětuj dar svůj!«

Židé totiž přiváděli obětní zvíře ke vchodu do chrámové předsíně, kde je kněží přijali a pak na oltáři obětovali. Spasitel tu praví: »Chystáš-li se přinášeti Bohu oběť a jsi už pro ni přípravami zaměstnán a rozpomeneš-li se, že bratr tvůj, bližní tvůj, má něco proti tobě, t. j. má-li příčinu, žes jej svým jednáním těžko urazil, těžko mu ublížil, zanech svého daru před oltářem a napřed se s ním smiř!« — Nemysli tedy, praví tu Bůh k takovému člověku, že bys mohl obětí chvály sloužiti mé cti, dokud jsi nenapravit čest bližního, nemysli, že bys mohl svou obětí prosebnou u mne dosáhnouti vyslyšení své prosby, jestližes svého uraženého bližního předtím neodprosil. Nemysli, že bys obětí smírnou mohl dosáhnouti odpuštění hříchů, mohl Boha usmířit, dokud jsi bližního neusmířil. Snad k tomu dostačí smířlivá slova, laskavý skutek, abychom ukázali, že je nám našeho jednání líto. Těžší urážky vyžadují většího zadostučinění, větší oběti. Pamatujme pak, že nejenom tehdy, když jsme sami urazili, ale i když nás někdo urazil, máme se hledět usmířit. I to na nás žádá Pán.

Dr. m., vyložil jsem vám dnešní evangelium prostě sice, ale tak, že mu nyní dobře rozumíte. Celým dnešním evangeliem jako by k nám zaznívalo Spasitelovo volání: »Snášejte se vespolek, buďte smířliví, přemáhejte hněvivost a doved'te odpouštět! Slunce nezapadej nad hněvem vaším, nebo nevíte, zdali se jeho východu dočkáte. Usmířte se zavčas, aby nebylo pozdě!«

Dva bratři se velmi znepřátelili. Opětovně nabízel

jeden z nich ruku k smíru, ale druhý ji vždycky odmítl. Smířlivý bratr dříve zemřel. Stalo se pak později, že onen nepřístupný bratr těžce onemocněl a ležel dlouho na lůžku. Vnitřní nepokoj a výčitky svědomí ho soužily ve dne v noci. Světýlko jeho života už zhasínalo. Synové stáli smutně kolem lůžka umírajícího otce. Tu vztahoval na smrt nemocný svou kostnatou ruku sem i tam a vždycky z podušek ven, jako by ji komusi chtěl podat, a při tom hořce plakal. I ptali se ho synové: »Otče, co je ti, co chceš?« — »Vizte přece,« s námahou odpovídal otec, »tam stojí můj bratr. Tak rád bych mu podal ruku, ale nemohu tam dosáhnout.« Bylo už pozdě.

Dr. m., kteří z vás se hněváte a nechcete se usmířit, vizte, jak nešťastně budete umírat. Neuchystejte si takovou poslední hodinku! Jak bych si přál, abyste nikdy nezapomněli na slova dnešního evangelia: »Jdi prve, smiř se s bratrem svým!« Spasitel, když počínal kázání na hoře, pravil: »Blahoslavení pokojní, nebo oni synové boží slouti budou.« Kéž by Bůh dal, aby toto dnešní moje kázání odstranilo nepřátelství, svár nebo soudní proces, který mezi sebou, m. dr. osadníci, snad máte! Kdyby se tak opravdu stalo, pak by vaše spravedlnost byla lepší a Bohu milejší než spravedlnost farizeů a zákoníků a vy byste přišli do království božího. Amen.

NEDĚLE 6. PO SV. DUCHU.

I.

Ježíš — mistr dobrý.

Lítost mám nad zástupem.
(Mar. 8, 2.)

Tato srdečná a dojímavá slova slyšíte dnes z úst Krista Pána. Svědčí o jeho předobřím srdci. Ale na slovech Spasitel nepřestal, lačnícimu zástupu také skutečně pomohl a zázračně jej nasýtil. Ano, Ježíš byl opravdu dobrý. Svatí apoštolové jej oslovovali pravidelně: »Mistře dobrý!« Že právem, o tom nás přesvědčí dnešní moje úvaha. Chci k vám promluvit na slova:

Ježíš, mistr dobrý.

I. Nejprve se se mnou podívejte té veliké dobroty!

Ježíš byl dobrotivý ke všem, k chudým a bohatým, vznešeným i nízkým, k hříšníkům a spravedlivým. Byl dobrým k židům i pohanům, k svým přátelům, ale i k svým nepřátelům. Hvězda jeho svítila nejen chudým betlemským pastýřům, nýbrž i vznešeným mudrcům od východu. Uzdravil nejen slepého žebráka, nýbrž i syna královského úředníka. Nekázal jen zbožným ženám, ale mluvil i s Marií Magdalenou, s veřejnou hříšnicí. Nemodlil se jen za své apoštoly a učedníky, nýbrž prosil také i pro své nejhorší nepřátele za milost i slitování. Dr. m., zdaliž ho proto nepozdravíme na kolenou a nezvoláme: »Mistře, tys opravdu dobrý!«

II. Dr. m., ale nepřestaňte jen na tomhle, ale všimněte si se mnou dobroty Ježíšovy ještě víc! Hleďte, jak je dobrotiv k chudým a nuzným, k nemocným a hříšníkům.

1. Jak je dobrý k chudým a nuzným! Nestraní se jich, nezahání je od sebe, cítí s jejich bídou a má pro ni srdce na pravém místě. Kudy chodil, tudy dobře činil. (Sk. ap. 10, 38.) Sytí hladové na poušti,

jak jsme dnes slyšeli, zázračným způsobem, těší smutné a plačící, jako potěšil na příklad plačící matku vdovu a jindy zas zarmoucené Lazarovy sestry. Pro chudé se stal chudým sám a trpěl nouzi a nedostatek. Neměl, kam by hlavu sklonil. Chudou vdovu, která poslední dva peníze (groše) vhodila do chrámové pokladnice, pochválil, zato bohaté farizeje nikoliv. Ubohého Lazara nesli andělé do ráje, pyšného bohatce pohřbili v pekle.

2. A jak dobrý byl Ježíš k n e m o c n ý m! Evangelium vypravuje: »Obcházel pak Ježíš všecku Galileu a učil v jejích školách (synagogách) a kázal evangelium království božího a uzdravoval všelikou nemoc a všeliký neduh v lidu.« A rozešla se o něm pověst po celé Syrii. A přinášeli k němu všecky, kteří rozličnými neduhy trápeni byli, i kteří zlé duchy měli, i náměsíčníky i mrtvicí raněné a uzdravoval všechny. (Mat. 4, 23, 24.) Malomocní, chromí, hluchí i němí a slepí, nemocný 38 let, vodnatelný, zkormoucená žena, tchyně Petrova, ti všichni svědčí o dobrotě božského mistra.

3. Nesmíme také zapomenout, jak dobrý byl k h ř í š n í k ů m! Je sice přítelem hříšníků, ale hřích nenávidí. Jak dovedl jen hříšníkům dodat mysl a jak je uměl potěšit! »Raduj se, tvoje hříchy jsou ti odpuštěny! Odejdi v pokoji!« Tak srdečně promlouvá k ubohým hříšníkům. Nedolamuje naloženou tržtinu, nezhasí ještě blížící knot. Nedává hned padati síru a oheň s nebe na zlé, jak by to rádi viděli jeho učedníci, ale dává hříšníkům čas k pokání a polepšení a nakonec jim odpouští.

III. A povím vám ještě, kde Ježíš nade všecko dojemně ukázal dobrotu svého srdce. Ukázal to v n e j s v ě t ě j š í s v á t o s t i o l t á ř n í. Co tu činí? Bydlí mezi námi a prosí za nás přes všechn náš nevděk, přes to, že my na něj často zapomínáme, že ho často urážíme i tu v kostele, když se tu tak často nenáležitě chováme. Ježíš se obětuje za nás Otci nebeskému při každé mši sv. a svolává tak na svět boží milost a slitování, Ježíš se nám dává i za pokrm

našich duší. Chce si z naší duše učinit pro sebe svůj svatostánek, svou monstranci. Chce nás posvětit, oživit svou božskou silou, svým vlastním tělem a svou krví. Snad se otážete, jak je to možné? Jen proto je to, že on, Ježíš, je nekonečně dobrý a že nás nevýslovně miluje.

IV. Ale, dr. m., jen se podívat Ježíšově dobrotě, to by bylo málo. Je třeba víc, třeba ji napodobit, třeba ji následovat. Proto volám k vašim srdcím: »Napodobte Ježíšovu dobrotu! Bud'te jako Ježíš

1. d o b ř í k e v š e m, nejenom k svým přátelům, nýbrž i k svým nepřátelům a protivníkům! »Milujete-li ty, kteří i vás milují, jakou zásluhu z toho máte? Nedělají tak i celníci? A pozdravujete-li toliko své přátele, co tím zvláštního činíte? Nečiní tak i pohané? Bud'te tedy dokonalí, jako Otec váš nebeský dokonalý jest!« (Mat. 5, 46.) Tak mluví Ježíš k vašim srdcím.

2. Zvláště bud'te pak dobří k c h u d ý m! Nepohrdejte opravdu chudým, nemějte pro ně jen tvrdá slova a neutlačujte je! Pomáhejme jim, jak můžeme! Je pravda, že veřejná péče se dnes mnoho o chudé stará, ale přes to je na světě ještě hodně nouze a bídy. Nechod'te, dr. m., jako hluší a slepí kolem ní! Pamatujte zas na krásná slova Ježíšova: »Cokoliv jste učinili jednomu z nejmenších bratří mých, mně jste učinili.« Podívej se kolem sebe! Snad docela blízko uvidíš rodinu, které můžeš pomoci. Písmo tě ujišťuje: »Na úrok půjčuje Hospodinu, kdo se smilovává nad chudým, a on odplatí jemu.« (Přísl. 19, 17.) Dr. m., p a m a t u j t e: láska k chudým je charakteristickou známkou pravého křesťana. Ptám se vás: »Jste členy dobročinného spolku sv. Vincence nebo křesťanské charity? Ne-li, pak co nejdřív, můžete-li, přistupte!«

Četl jsem jednou, že žebráci poznamenávají domy, kde jsou dobří lidé, zvláštním znamením, aby z něho ti, kteří po nich tam přijdou, mohli poznat, zdali v tom domě něco dostanou nebo nic. Jakým zname-

ním by asi, dr. m., poznamenali dveře vaše? Budme dále

3. d o b ř í k n e m o c n ý m! Máte snad nemocné ve vlastní rodině? Pak k nim mějte náležitý ohled, ošetřujte je s trpělivostí, modlete se za ně a s nimi! Máte nemocné přátele a známé? Pak je navštěvujte, hleďte jim udělati nějakou malou radost, jmenovitě, jsou-li chudí! Poslechněte rady moudrého Siracha: »Nelenuj navštívit nemocného, nebo to ti zjedná lásku.« (7, 39.) Sv. Řehoř Veliký vypravuje o mnichovi Martyriovi tuto událost: »Martyrius potkal kdysi na cestě malomocného ubožáka. Ležel úplně vysílen na pokraji cesty a nebyl s to, aby se dovlekl dále. Martyrius ho zavinul do svého pláště a donesl ho na rukou do svého kláštera. V jeho rukou se však proměnil malomocný v samého Ježíše, který na nebe vstupoval. Přitom mu žehnal a pravil: »Martyrie, ty ses nestyděl za mne na zemi, já se nezastydím za tebe v nebi.« Podobné legendy se vypravují o sv. Juliánu a o sv. Křištofu. Dr. m., jak je to krásné vypravování! Vizte, jak vás v nebi Kristus přijme, budete-li dobří! — Budme konečně

4. d o b ř í i k n e p ř á t e l ů m! Hřích nemůžeme ovšem nikdy schvalovat, ale hříšníka samého nesmíme odsuzovat. Přičiňme se o jejich obrácení! Promluvme k nim dobré slovo, půjčme jim dobrou knihu, povzbudme je, aby přistoupili k sv. svátostem, modleme se za ně! Konečně snad i v »nejhorším« z nich je ještě aspoň jedna dobrá jiskra. Vzpomeňme si, že Ježíš se ujímal celníků i hříšníků a že s nimi i jedl.

Kněz šel v neděli ráno do veliké trestnice. Několik mladých studentů, kteří jej právě spatřili, ptalo se ho, co v té trestnici chce. Kněz odpověděl: »Budu tam míti bohoslužby pro trestance.« — »Jakže, pro ty?« ptali se studenti udiveně. Jako by trestanci neměli nesmrtelnou duši! Ba právě oni mají zapotřebí celé lásky dobrého pastýře. Jistě, že mnohý pobloudilec by se byl vrátil na pravou cestu, kdyby byl našel víc porozumění a odpouštějící lásky. Svatému Boscovi řekli kdysi mladiství káránci: »Kdybychom

vás byli dříve znali, nikdy bychom sem nebyli přišli.«

Dr. m., končím s přáním: Kéž byste se co nejvíc učili od Ježíše, od našeho dobrého mistra! Kéž by jeho dobrota byla stále mezi vámi doma! Pak bude jistě na světě lépe. Proto, dobrotivý Pane Ježíši Kriste, nejlepší náš mistře, učiň nás dobrými! Amen.

II.

Stolní modlitba před jídlem a po jídle.

Vzav sedm chlebů, díky učinil, lámal a dával učedníkům, aby předkládali.
(Mar. 8, 6.)

Dr. m., přivřete maličko oči a představte si výjev, který vám před ně staví dnešní evangelium. — Vidíte před sebou neobydlenou krajinu, evangelium ji jmenuje poušť. Ale ku podivu dnes na ní spatřujete veliký zástup lidí, je jich skoro na čtyři tisíce. Uprostřed nich vidíte Spasitele a jeho učedníky. Ti mu právě donesli 7 chlebů a něco rybiček. To bylo všechno, co Pánu dali ti, kteří měli něco nazbyt. A s tím troškem pokrmu chce Pán nasytit čtyřtisícový zástup. Hled'te, co činí. Pozdvihuje oči k nebi a díky činí. Modlí se k svému Otci a vyprošuje jeho požehnání. Pak klidně rozdává z chlebů a rybiček, až nasýtil všechny. Jak krásný příklad nám tu zas Spasitel dává! Než dal zástupům jíst, napřed díky činil, t. j. modlil se. Dává nám tak příklad stolní modlitby před jídlem a po jídle. Proto o této modlitbě dnes něco uvažujme! Napřed slyšte něco o

I. modlitbě před jídlem.

1. Už Starý zákon klade tuto modlitbu synům izraelským na srdce. Listujte v knihách Mojžíšových a tam v 5. knize můžete číst, kterak Hospodin přikazuje lidu izraelskému, aby žádný, kdo jí a se nasytí, nezapomněl před tím dobrořečit, t. j. modlit se k Hospodinu. (5. Mojž. 8.) Lid izraelský, když mohl, zachovával to svědomitě. Nepožíval jídel, dokud jich kněz nepožehnal. (I. Král. 9.) Ano, pravověrným židům až

dodnes platí předpis, aby před každým pokrmem nábožně řekli: »Požehnaný buď Pán Bůh náš, který nám udělil tento pokrm!«

A starozákonní žalm 144 obsahuje jistě nade všechno dojemnou modlitbu před jídlem, když k Hospodinu volá: »Oči všech doufají v tebe, Hospodine, a ty dáváš jim pokrm jejich v čas příhodný. Otvíráš ruku svou a naplňuješ všelikého živočicha požehnáním.« (Žalm 144, 15—16.)

2. V Novém zákoně pak Spasitel nezrušil tento bohubilý obyčej, nýbrž ještě jej doporučil svým příkladem. V dnešním evangeliu máte pro to doklad. Než lámal chleby a rozdával rybičky hladovému lidu, napřed Otce nebeského vzpomněl a k němu se modlil o pomoc. Stejně tak učinil Spasitel, když za jiné příležitosti nasýtil 5000 lidí 5 ječnými chleby a 2 rybami. A když se chystal o poslední večeři zanechat nám památku po sobě nejvzácnější, nejsvětější svátost oltářní, když se chystal proměnit chléb v své tělo a víno v svou krev, pozdvihl rovněž své oči k nebi, činil díky a pak teprve dal přijímat svým učedníkům.

3. Učedníci Páně šli pak za svým mistrem. Sv. apoštol Pavel píše biskupu Timotheovi do Efesu: »Všeliký pokrm posvěcuje se skrze slovo boží a modlitbu.« (1. Tim. 4, 5.) Sv. apoštolové se tedy před jídlem modlili.

4. A tento příklad nedal ani Kristus Pán, ani sv. apoštolové prvním křesťanům nadarmo. I pohanští spisovatelé o nich zaznamenali: »Křesťané zasvětili své stoly Bohu jako své oběti a uctívali při tom svého Boha právě tak jako v chrámě. Stojí před jídlem v řadě, ruce mají pozdviženy vzhůru k nebi a prosí za požehnání pro pokrm.« Dr. m., hleďte, jak se stolní modlitba i pohanům líbila. Považte, jak se teprve musila líbit Bohu a jak za to žehnal jejich pokrmům.

5. Dr. m., maně se tu ptám, jak je tomu dnes mezi námi křesťany? Jak my dbáme na tu stolní modlitbu před jídlem? Jak často se tu dáváme zahanbit od nerozumných zvířat, o nichž praví Isaiáš

prorok: »Zná vůl hospodáře svého a osel jesle pána svého, kterýž ho krmí.« (Is. 1, 3.)

Je pravda, že jsou ještě rodiny i dnes mezi námi, které se ještě před jídlem modlí. Je však také pravda, že je dnes mnoho rodin, kam vnikl už ten zlozvyk, že se přijde a sedne ke stolu bez modlitby a také se od stolu bez modlitby odchází. Lidé jsou tu podobni zajícům, kteří jdou do jeteliště, aby zahnali hlad, a když svůj žaludek naplnili, odhopkují nazpátek. Když se dnes někdo modlí ve veřejné místnosti, na př. v hostinci, když tu host udělá před jídlem kříž a pomodlí se, je to skoro dnes výjimka, která vzbuzuje úžas a pozornost, po případě i posměch. Předvedu vám takovou výjimku.

V červnu r. 1925 dávala holandská vláda ke cti účastníků průmyslové konference v Haagu v hotelu »De Isee Steden« slavnostní hostinu. Sešla se skvělá společnost. Průmysloví magnáti, ministři, purkmistři tří největších holandských měst, diplomatický sbor, všecko to bylo už pohromadě a hostina měla začít. Vtom ministr president Koolem zazvonil. Všichni účastníci pohlédli vzhůru k němu. President pak promluvil jasným hlasem: »Prosím, pánové, o několik minut klidu, aby, kdo chce, mohl před jídlem vykonat svou modlitbu.« Ministr president sám se pak požebral sv. křížem a krátce se pomodlil. Většina přítomných šla za jeho příkladem. — Tento prostý příběh zaznamenaly tenkrát mnohé katolické listy. Potěšilo všeobecně, že se ještě našli katolíci, kteří měli zmužilost veřejně před jídlem udělat kříž a pomodlit se.

Dr. m., kéž vy jednáte podobně! Nestyd'te se za modlitbu před jídlem ani doma, ani venku! Zvlášt' vy, rodiče, netrpte svým dětem ani služebnictvu, aby do mísy padli a jedli! Předcházejte je dobrým příkladem! — Jistě uznáte, že je to krásné podívání na otce, když stojí u stolu uprostřed rodiny se sepjatýma rukama a modlí se před jídlem a všecken jeho dům s ním.

Kdo se před jídlem pokorně modlí, ten také, dr. m.,

je pokornější a mírnější, ten je také s každým jídlem spokojen, protože je pokládá za dar boží. Proto si také každého jídla váží — jmenovitě jednoho. Jistě uhodnete, že je to c h l é b. Říká se mu všeobecně d a r b o ž í.

Dr. m., hleďte k tomu u svých dětí a mějte je k tomu, aby chlebem, darem božím, nepohrdaly! Vždycky mě to naplnilo nevolí, když jsem vídával ve škole po chodbách nebo pod lavicemi kusy pohozeného, často i máslem pomazaného chleba. Vždycky si vzpomínám na svou matku, jak ta přísně dbala toho, abychom my děti chlebem nepohazovaly. Každý spadlý kousek chleba jsme musili sebrat, políbit, očistit a sníst. Až dosud vidím matku, když načínala nový bochník chleba, jak jej vždycky vespod napřed třikrát křížem přežehnala. Byl to krásný zvyk, byla to také tichá modlitba před jídlem. — Slyšte však ještě něco

II. o m o d l i t b ě p o j í d l e!

1. Dr. m., nestačí si jen před jídlem na Pána Boha vzpomenout, vděčnost a slušnost žádá, abychom si i p o j í d l e n a n ě j v z p o m n ě l i a za poskytnutý pokrm mu poděkovali. I tu je vám Spasitel a jeho učedníci vzorem. Evangelium vám vypravuje: »Když Kristus s učedníky svými dokončil poslední večeři, vzdal s nimi nakonec chválu Bohu Otci, vykonal modlitbu díky a pak teprve odešel s nimi na horu Olivetskou vstříc svému umučení.«

Sv. Pavel napomíná křesťany: »Bud' že jíte nebo pijete, díky za to vzdávejte ve jménu Pána našeho Ježíše Krista!« (1. Kor. 10, 38.)

2. A za příkladem Pána a apoštolů napomíná sv. Jan Zlatoústý věřící křesťany: »Máte již, když ke stolu sedáte, pamatovat na to, že se po jídle máte modlit. Nemáte pak hned, když jste se nasýtli, myslet na lůžko, nýbrž na modlitbu, protože čas po jídle je čas, abychom Bohu poděkovali, nikoliv abychom spali.«

Kdo za prokázané dary Bohu neděkuje, nových od něho nedostane. Pravý křesťan neděkuje Pánu Bohu

jen za pokrm nebo za jídlo, nýbrž i za zdraví, nebo bez zdraví by mu jídlo málo pomohlo. Dítě kteréhosi boháče, jak vypravuje známý spisovatel Alban Stolz, přidávalo vždycky k modlitbě po jídle tento přídavek: »A já ti, Pane Bože, také děkuji, že mi dobře chutnalo.« — To dítě děkovalo Pánu Bohu za dar pokrmu, ale ještě také za větší dar, za dar zdraví.

Doporučím vám všem, abyste to činili i vy tak jako toto dítě.

Dr. m., snad se všichni pamatujete na tuto událost: V neděli na den vzkříšení Páně šli dva učedníci z Jerusalema do Emauz. Spasitel se k nim na cestě přidružil, ale oni ho nepoznali. Když přišli do Emauz, stavěl se Pán, jako by chtěl jít dále. Ale učedníci mu nedali a pravili: »Zůstaň s námi, Pane, nebo už se připozdívá a den se už nachýlil.« I vešli do domu. A tam Pána poznali. A po čem? Sv. Lukáš nám odpovídá: »V lámání chleba.« A proč jej v tom poznali? Protože Spasitel podle svého zvyku, dřív než chléb jedl, vždycky jej požehnal a přitom Bohu dobrořečil, t. j. k svému Otci se modlil a díky mu vzdával.

Dr. m., přál bych si, abyste tento příklad modlíciho se Syna božího nikdy nespustili s očí. Přál bych si, abyste i vy, m. dr., se svými dětmi vždycky po jídle sepjali své ruce a poděkovali Bohu krátkou modlitbou, aby před vámi nezavíral své otcovské srdce a nedal vám poznat, jaké je to hrozné utrpení trpět a snášet hlad. Ale i vy, kteří jste chudí a časem třeba hlad máte, děkujte Bohu za každý i sebe menší dar! Neb i úkrop i suchý chléb i něco brambor jsou dary boží, i za ty máme uznale Bohu děkovat.

Dr. m., buďte přesvědčeni, že čím víc posvětíte své stoly modlitbou a díkučiněním, tím hojněji vám nebesa nadělí. Amen.

SVÁTEK SV. APOŠTOLŮ PETRA A PAVLA.

(29. června.)

Život a působení sv. knížat apoštolských.

Slavná knížata apoštolská, jako se za živa milovali, tak i ve smrti rozdělení nebyli. (Chvalořeč církevní.)

Dr. m., těmi slovy velebí naše katolická církev památku dnešních světců, sv. apoštolů Petra a Pavla. Nazývá je slavnými knížaty. Že si toho názvu plným právem zaslouží, o tom vás poučí dnešní má promluva.

Řídě se evangeliem, začnu

I. se s v. P e t r e m.

1. Petr slul původně Šimon. Spasitel mu později změnil jméno Šimon ve jméno Petr. Narodil se v Bethsaidě u jezera Genezaretského. Jeho otec se jmenoval Jonáš. Petr měl bratra Ondřeje. Oba byli rybáři. Ondřej to také byl, který přivedl bratra Šimona ke Kristu Pánu. Spasitel se na Šimona zahleděl a poznav vševědoucím okem jeho povahu, řekl k němu: »Ty jsi Šimon, syn Jonášův, ty budeš slouti Kefas, co se vykládá řecky Petr, t. j. skála.« (Jan 1, 42.) Tak se stal Šimon Petr učedníkem Páně. Opustil svůj rybářský člun a chodil s Ježíšem a byl svědkem jeho učení a jeho zázraků. Přilnul ke Kristu Pánu ohnivě a upřímně a uvěřil s celou vřelostí svého srdce v něj jako v Syna božího a zaslíbeného Vykupitele. Pán mu za to slíbil, že jej ustanoví nejvyšší hlavou své církve a po svém zmrtvýchvstání to také splnil. Ale Petr si příliš důvěřoval, spoléhal na své síly. Když Spasitel při poslední večeři smutně předpovídá: »Této noci mě všichni opustíte,« Petr troufale praví: »Pane, kdyby tě všichni opustili, já tě nikdy neopustím. Jsem hotov s tebou jít i do žaláře i na smrt.« Pán jej varuje, aby si tak příliš nedůvěřoval, a praví k němu: »Amen, pravím tobě, ještě této noci, prve než kohout dvakrát zazpívá, třikrát mě zapřeš.« (Mat. 26, 33.) Ale Petr výstrahy nedbá, a když přijde

pokoušení, opouští ho síla a odvaha a Petr svého Pána v domě Kaifášově třikrát zapírá. Ale pak lituje svého poklesku, a když vyšel ven, hořce plakal. — A vzkříšený Pán mu odpouští, a jak byl slíbil, i hlavou církve jej ustanovuje slovy: »Pasiž beránky mé, pasiž ovce mé!«

2. Po nanebevstoupení Páně Petr splňuje, co mu Spasitel předpověděl. Obrátil se, nikdy již Pána nezapřel, ale s vírou nezdolnou utvrzoval v ní všechny, mezi něž přišel. Vede si všude jako h l a v a c í r k v e a náčelník apoštolského sboru.

V den seslání Ducha sv. Petr mluví neohroženě k zástupům: »Čiňte pokání a dejte se pokřtít ve jménu Ježíše Krista na odpuštění hříchů a přijměte milost Ducha sv.!«

A na jeho slovo se dalo pokřtít 3000 lidí. To byla první křesťanská církev v Jerusalemě. Petr ji sám jako náměstek Kristův spravoval. A když velerada židovská začíná pronásledovat tuto vzkvétající církev a vsazuje apoštoly do žaláře a jim zakazuje v Kristu Pánu kázat, Petr se jich neohroženě ujímá a praví: »Více sluší poslouchat Boha než lidí.«

3. Pak nastupuje na svou první apoštolskou a visitační cestu. Přichází do města Liddy, kde uzdravuje křesťana Eneáše, který po 8 let ležel na loži, jsa sklíčen dnou. V městě Joppe křísí zbožnou a dobročinnou vdovu Tabithu, která zemřela.

Tak Pán potvrzuje Petrova slova mocí zázračnou. Z Joppe povolali Petra do Cesareje u moře. Tam Petr křtí římského pohanského setníka Kornelia a jeho příbuzné a tak uvádí první pohany do církve.

4. R. 42 po nar. P. vztáhl král Herodes Agrippa ruce na celou církev a dal popraviti mečem Jakuba, bratra Janova. Když pak viděl, že se to židům líbilo, dal vsadit do žaláře i Petra a chtěl jej po velikonoci vydat na smrt. Ale Petra bylo tehdy mladé křesťanské církvi nezbytně třeba. Proto ho Pán zachraňuje. Posílá do Petrova žaláře anděla a ten ho vyvádí ze žaláře na svobodu.

Petr se pak téhož r. 42 ubírá z Jerusalema do Říma, který se tenkrát nazýval středem světa. A tam zakládá křesťanskou církevní obec, která potom mohutně rozkvetla. Odtud vykonal mnohé apoštolské cesty, jmenovitě na východ. Vrátil se pak r. 54 do Říma a spravoval odtud církev Kristovu. Byl jejím nejvyšším biskupem, její nejvyšší hlavou po 25 let. Ke konci se tu setkal se sv. Pavlem a společně s ním působil.

5. Konečně ho povolal Pán, aby mu osvědčil věrnost, kterou mu kdysi sliboval, když řekl: »I kdybych měl s tebou umřít, nezapru tebe.« Bylo to r. 67, kdy křesťany začal krutě pronásledovat císař Nero. Císař ten dal na několika stranách zapálit Řím, aby na jeho rumišti dal vystavět na místo starého nové nádherné město, které se po něm mělo jmenovat Neronovo město — Neropolis. Ale když chudina neměla pak kde bydlet a proto se bouřila proti císaři, jal se císař vinu tohoto požáru svalovat na křesťany a jako domnělé vinníky je dal krutě pronásledovat. Kázal je zašívát do zvířecích koží a předhazovat v cirku dravcům, aby je rozsápali, jiné dal ukřižovat a opět jiné natírat smolou a slámou obalit, aby v noci jako pochodně hořeli na ulicích. Také na sv. Petra a Pavla došlo. Byli oba jati a vrženi do Mamertinského žaláře v Římě. Žalář ten nebyl snad nad zemí, nýbrž dole, pod zemí, o několika poschodích. Tu zůstali sv. apoštolové po 9 měsíců. Petra jako rozeného žida odsoudili nakonec k potupné smrti na kříži. Petr s radostí přijal tento ortel. Jenom se pokládal za nehodna, aby na kříži zemřel jako Spasitel, proto si přál, aby ho ukřižovali hlavou dolů. To přání mu splnili a dne 29. června r. 67 po Kr. jej na hoře Vatikánu ukřižovali hlavou dolů.

Tak Petr dosvědčil svému Pánu a Spasiteli věrnost a napravil hřích trojího zapření. Jeho ostatky odpočívají dnes pod velebnou kopulí svatopetrského velechrámu v Římě. Kopule je dílem slavného malíře, sochaře a stavitele Michaela Angela († 1564). Je 117 m vysoká, o 17 m vyšší než naše svatovítská věž.

Je to opravdu důstojný pomník, který církev postavila na věčnou památku sv. Petra, prvního knížete apoštolského.

II. A k sv. Petru se úzce pojí druhé kníže apoštolské, s v. P a v e l, kterého rovněž dnes slavně vzpomínáme. Že si to sv. Pavel zaslouží, o tom vás přesvědčí další slova.

1. Původně se jmenoval Šavel. Narodil se ve znamenitém městě Tarsu v Malé Asii ze zámožné rodiny. Tarsus bylo svobodné říšské město římské, asi jako u nás bývala královská města. Proto se sv. Pavel honosil důležitým tehdy právem svobodného římského občana. Otec ho dal pečlivě vzdělat na domácích školách, kde se Pavel seznámil s celou tehdejší kvetoucí literaturou řeckou (s řeckými vědami). Protože pak otec sv. Pavla sám byl velkoobchodníkem koberci na stany, dal také svého syna vyučit stanařskému řemeslu. Byl sv. Pavel umělý tkadlec a podle vůle otcovy měl obchod po něm převzít. Ale vůle boží to zařídila jinak.

Pak poslal otec syna na další vzdělání do Jerusalema, kde byl žákem slavného tehdejšího rabiho Gamaliela. V jeho škole se vzdělal na horlivého farizea a pronásledoval pak křesťany. Domníval se, že jsou jakousi novou rouhovou a nebezpečnou sektou.

Když katané židé kamenovali sv. Štěpána, sv. Pavel hlídal šaty těch, kteří na něj házeli kameny. Pak se odebral do Damašku v Syrii, aby tam pátral po učednících Kristových a přiváděl je v okovech do Jerusalema k potrestání. Na té cestě se mu zjevil vzkříšený Ježíš. Zjevení to způsobilo, že se Šavel obrátil a z nepřítele Páně se stal pak nejhorlivějším jeho apoštolem. Aby pak u tehdejšího římského pohanského světa spíše našel sluch a přijetí, změnil své dosavadní jméno Šavel ve jméno, které u Římanů bylo oblíbeno, ve jméno Pavel. Slyšte, jak si jako apoštol vedl!

2. V y n i k a l ú ž a s n o u h o r l i v o s t í a v y t r v a l o s t í. Konal pro Ježíše Krista veliké cesty

po Asii i Evropě pěšky na neschůdných cestách i na moři ve vetších lodích. Pětkrát prošel celý tehdejší známý svět a praví se, že i Slovanům v severní Itálii usedlým kázal slovo boží.

Mnoho na těch cestách zkusil, pro Krista mnoho vytrpěl. Sám vypráví: »Od židů pětkrát čtyřicet ran bez jedné jsem trpěl. Třikrát jsem byl metlami mrskán, jednou jsem byl kamenován, třikrát jsem na moři tonul. Byl jsem často v nebezpečnostvích na cestách, na řekách, v nebezpečnostvích od lotrů, od svých krajanů, od pohanů, v městě, na poušti, na moři, mezi falešnými bratřími, v práci a bídě, v bděních mnohých, o hladu a žízni, v postech mnohých, v zimě a nahotě.« (2. Kor. 11, 24.) Ničím se však nedal zvíkat, neumdléval, až vykonal, co mu Bůh do mysli vštípil.

3. Jeho láska ke Kristu byla horoucí. Praví sám: »Ani smrt ani život, nic nás neodloučí od lásky boží, která jest v Kristu Ježíši, Pánu našem.« (Řím. 8, 38.) Ježíš Kristus byl mu všecko, pro něho žil a přál si umřít, jeho křížem se chlubil. »Živ jsem již ne já, ale živ je ve mně Kristus.« (Galat. 2, 20.) Z horoucí lásky ke Kristu plynula jeho vroucí láska k bratřím a ke všem lidem. Všem chtěl býti všecko, aby všecky Kristu Pánu získal. (I. Kor. 9, 24.)

Zejména k svým krajanům z národa izraelského, ač mu jen zlým spláceli, hořel láskou tak obětavou, že si žádal, kdyby to bylo možno, od Krista pro ně býti zavržen, kdyby je tím ke Kristu obrátil. (Řím. 9, 3.) Byl tedy upřímným vlastencem.

4. I jeho Bůh obdařil zázračnou mocí. Uzdravil v Listře člověka od narození chromého slovem: »Postav se přímo na své nohy!« Věřící se šátky a pásy dotýkali těla jeho a kladli je na nemocné a ti se uzdravovali. Sám Pán ho zázračně zachránil. Když se plavil do Říma, ztroskotala se loď u ostrova Malty, ale Pavel a všichni trosečníci se dostali bez úrazu na břeh.

5. Pracoval hojněji a víc než všichni apoštolové.

Ale při tom všem byl nelíčeně pokorný a skromný. Sám o sobě říkal, že je nejmenším z apoštolů, ba že je nehoden, aby se apoštolem nazýval, protože pronásledoval církev Páně. »Milostí pak boží jsem to, co jsem, a milost jeho nebyla ve mně marná.« Kde šlo o čest a slávu boží, vedl si zmužile a statečně. Když usilovali jeho nepřátelé o jeho život a uvěznili jej, Pavel se nezalekl, a aby vyvázl z jejich úkladů, odvolal se k císaři do Říma. Je známé jeho slovo: »C a e s a r e m a p p e l l o — k císaři se odvolávám.« A dosáhl svého propuštění.

Nikdy nehledal svůj prospěch. Ačkoliv mohl právem žádat, aby ho věřící živili, nechtěl jim býti na obtíž a vydělával si řemeslem stanařským vezdejší chléb. (Sk. ap. 20, 34.)

6. Jeho vzdělání, jak jsme řekli, bylo znamenité. Znal díla spisovatelů řeckých a důkladně znal Písmo sv. Starého zákona i učení farižejské. Mohl tedy s prospěchem kázat židům i vysoce vzdělaným pohanům.

7. Byl z á m o ž n ý, mohl převzít velkoobchod po otci, byl vzdělaný, mohl se tedy ve světě uplatnit, mohl dělat kariéru. Ale toho všeho se sv. Pavel vzdal. To všechno způsobilo to, že viděl vzkříšeného Krista a s ním mluvil.

Duch Pavlův byl veliký, ale tělo nepatrné. Trpěl nějakým neduhem, který ho stále soužil. Kromě toho pokrývaly jeho tělo rány a jizvy, které utrpěl pro Ježíše Krista.

Dr. m., takový byl život sv. Pavla a taková jeho činnost. Nazvali ho za to »apoštolem národů«.

8. Nakonec požádal ho Pán, aby mu jako sv. Petr dokázal svou věrnost smrtí mučednickou. Sv. Pavel ke konci svého života přišel rovněž do Říma, kde se setkal, jak jsme již řekli, se sv. Petrem. I jej vsadili za pronásledování Neronova pro věrnost Kristu Pánu do Mamertinského žaláře. I jej odsoudili k smrti. Protože byl občan římský, nesměli jej ukřižovat. Římané pokládali ukřižování za smrt potupnou. Proto mu přisoudili smrt mečem. Dne 29. června r. 67, týž

den jako sv. Petra vyvedli na Vatikán, vyvedli i sv. Pavla za město Řím na cestu, která vede k městu Ostii, a tam jej na kamenném sloupu — byl to snad zlámaný milník — mečem sťali. Pověst vypráví, že na tom místě vytryskly tři prameny, které krev Pavlovu smyly. Dnes odpočívají jeho ostatky v nádherné basilice sv. Pavla za hradbami římskými. Kdo tam přijde, pozná, že církev uložila sv. Pavla stejně důstojně a velkolepě jako sv. Petra.

Dr. m., končím. Jistě jste se přesvědčili, že sv. Petr a Pavel, dnešní naši oslavenci, si plným právem zaslouží názvu, kterým je církev poctila, když k nim volá: »Slavná knížata apoštolská!« Vynikali pevnou vírou, láskou a horlivostí pro Ježíše Krista. Kéž bychom i my aspoň poněkud kráčeli v jejich stopách! Pak by i nám Bůh uchystal jednou korunu spravedlnosti, kterou jistě vložil na skráně věrných svých učedníků, knížat apoštolských sv. Petra a Pavla v království věčném. Amen.

NAVŠTÍVENÍ PANNY MARIE.

(2. července.)

O svaté příbuzenské lásce.

Za onoho času povstavši Maria, odešla s chvátáním na hory do města v pokolení Judově. (Luk. 1, 39.)

»Charity beginsat home«¹⁾ — »láska k bližnímu začíná doma,« praví přísloví anglického lidu, který, jak známo, klade velikou váhu na spořádaný, utěšený rodinný život. Jistě není nic přirozenějšího, než že milujeme především ty, kteří žijí s námi pod jednou střechou, jedí s námi u jednoho stolu a kteří jsou s námi spojeni posvátným svazkem příbuzenské krve. Nic není nad to přirozenějšího a víc křesťanského. Kristus sám poroučí: »Milovati budeš bližního svého jako sebe samého.« Ptám se, kdo nám však stojí blíže než bratři nebo sestry? Je tomu však ve všech rodinách tak, jak to žádá křesťanská láska, jak by tomu mělo být? Bohužel, že nemůžeme přisvědčit. Kde by měli vládnout dobří duchové rodinné lásky a domácího míru, tam jsou často doma ohyzdy nepěkné nelásky, sváru, nepřátelství a nenávisti. Jak naproti tomu ušlechtilý a na poučení bohatý obraz nám poskytuje dnešní evangelium! To nás učí

s v a t é p ř í b u z e n s k é l á s c e.

Uvažujme o tom krátce na oslavu dnešního svátku navštívení Panny Marie.

I. Za onoho času povstavši Maria, odešla s chvátáním na hory do města v pokolení Judově, tak začíná dnešní evangelium. Co přimělo sv. Pannu k této cestě, co jí vtisklo do ruky cestovní berlu, co že tak najednou pospíchala, která až dosud v odlehlém Nazaretě žila jen své práci a své modlitbě? Povím vám to. Když jí anděl zvěstoval netušené tajemství, že bude matkou Syna božího, dal jí, aby podepřel její víru, také

¹⁾ Čti: Čerity beginset hóm.

zvláštní znamení a řekl: »A aj, Alžběta, příbuzná tvá, i ona počala syna v starosti své.« Tak jí anděl naznačil, že z této události sama se může přesvědčit a poznat, že u Boha není nic nemožného. (Luk. 1, 36.) Svatá Panna to znamení nežádala, nebylo jí toho třeba. Její víra nebyla vírou dnešních moderních lidí, kteří, když slyší slovo »zázrak«, již upadají do mdlob. Největšímu zázraku v dějinách, jako bylo vtělení Páně, uvěřila sv. Panna ihned na andělovo slovo. Ale co samo nebe nabízí, aby se její víra posílila a utvrdila, to její bohulibá duše nezamítá. Proto se odhodlala k daleké cestě, aby se o pravdě tajemného andělského zvěstování mohla ještě více přesvědčit a z něho se radovat.

Dr. m., to byl j e d e n d ů v o d, jedna příčina jejího odhodlání, ale ne jediná. Mimo horlivost u víře byla to i

II. l á s k a p ř í b u z e n s k á, která jí vtiskla do ruky cestovní hůl a zrychlila její kroky. Všecky její myšlenky byly u její tety Alžběty. Sv. Panna věděla, jak mnoho ta dobrá žena Alžběta trpěla, protože byla bezdětná, nebo u lidu to platilo za hanbu, ba za kletbu boží. U lidu bylo to přesvědčení, že komu Bůh dítek nedal, tomu že zlořečil a nežehnal. Věděla také, co se Alžběta Boha naprosila a k němu za dítě namodlila. Ona sama se s ní rmoutila a modlila. A nyní najednou slyší radostnou novinu: »I Alžběta, příbuzná tvá, počala syna v starobě své.« To byla pro Marii příliš radostná novina, proto se nedala zdržet a spěchala k své tetě Alžbětě, aby jí stiskla upřímně ruce a jí blahopřála a se s ní společně radovala.

Dr. m., jaký je to krásný rys v povaze sv. Panny! Ukazuje nám tak první vlastnost pravé křesťanské lásky. Ona je p l n a ú č a s t i a z á j m u. »Raduje se,« jak krásně praví apoštol, »s radujícími a pláče s plačícími.«

Dr. m., jak často chybí v našich rodinách t a t o ú č a s t i p l n á l á s k a! Jak často bez účasti a bez zájmu je poměr mezi dětmi a rodiči nebo mezi sourozenci! Jak často marně čekají rodiče na přívětivý

pozdrav od svých dětí při jejich příchodu nebo odchodu! Jak často je slyšet mezi sourozenci jen studená slova, slova hrubého a nepřátelského tónu! Jak málo mají o sebe zájmu nebo vzájemné účasti! Druh o druhu se nestará, je mezi nimi jen žárlivost, nepřízeň a zášť. A přece oč krásněji by mohli žít v rodinném kruhu, kdyby byli k sobě aspoň trochu přívětiví a ukazovali k sobě aspoň tolik zájmu, kolik často věnují i lidem cizím! — Často snad je tím vinen jen jediný člověk, jen jediný syn nebo jediná dcera. Kéž by nebrali na sebe tak veliký hřích! — Angličan dobře praví: »Charity begins at home — láska začíná doma.«

III. Dr. m., ale jen pouhá účast, pouhý zájem nepostačí. Jen pouhým citem a pouhými slovy třeba sebe krásnějšími se nic nevyřídí. »Synáčkové moji, nemilujme slovem ani jazykem, ale skutkem a pravdou,« napomíná sv. Jan. (Jan 1, 3, 18.) Pravá příbuzenská láska

1. se u k a z u j e s k u t k e m, j e o b ě t a v á. Tak obětavá byla i láska Mariina. Cesta, k níž se odhodlala, byla daleká a obtížná. Pohoří Juda, o němž mluví sv. Lukáš, začíná jižně od Jerusalema a táhne se na jih až k arabské poušti. Jméno města, kam sv. Panna šla, sv. Lukáš neuvádí. Někteří myslí, že to bylo městečko sv. Jan v horách (Ain Karin), dvě hodiny západně od Jerusalema, jiní mají za to, že to bylo staré kněžské město Hebron, asi 40 km jižně od Jerusalema. Až tam bylo pěšky z Nazareta 30 hodin.

Cesta byla obtížná a kamenitá. Vedla s kopce do kopce. Ale Maria na to nedbá. Pravá láska je obětavá, nebojí se námahy ani obtíže a dovede se přemoci. Maria se dává na cestu a ubírá se krajinami, které jí tolik připomínají příbuzenskou lásku jejích předků. Vidí Abrahama, jak smířlivě praví k synovci Lotovi: »Milý, nechť není sváru mezi mnou a tebou, nebo bratři (příbuzní) jsme; půjdeš-li nalevo, já na-pravo půjdu, volíš-li však krajinu vpravo, já nalevo půjdu.« (1. Mojž. 13, 9.) Vidí tam v duchu Davida, jak odpouští svému nezdárnému synu Absolonovi, a

slyší, jak David nad jeho hrobem nařiká: »Absolone, kdož mi dá, abych já umřel za tebe?« (2. Král. 27, 33.) Vidí tam tichou Ruth, jak se obětavě a laskavě stará o svou tchyni Noemi. Slyší, jak k ní Ruth mluví: »Kde ty jsi, také já chci být, lid tvůj, lid můj, Bůh tvůj, Bůh můj. Kde ty zemřeš, tam také já chci pohřbena být.« (Ruth 1, 16.)

Dr. m., jak nádherné příklady obětavé lásky u svých předků viděla tu na této cestě sv. Panna. A nebylo to u ní nadarmo. Maria byla hodna svých předků. Byla plna obětavé lásky, proto si nic nedělala z nesnází na cestě, ale obětavě kráčela dál.

Dr. m., kéž bychom i my následovali příkladu Mariina a jejích předků v této obětavé a trpělivé příbuzenské lásce! Jistě byste pak k hněvivým a svárlivým sourozencům opakovali slovo Abrahamovo: »Milý, ať není sváru mezi mnou a tebou! Pověz mi jen, co chceš!« Pak byste jistě také i svých rodičů radostněji a ochotněji poslouchali, i když by od vás žádali něco těžkého a nepříjemného. Byli byste k nim jistě šetrnější, když jsou rozčilení nebo churaví. A svým příbuzným, snad nejbližším, snad otci nebo matce, kteří jsou již staří, nikdy byste neublížili. Ti by pak nikdy nemusili naříkat: »Ach, kdyby si mě raději už Pán Bůh vzal, už jsem tu na obtíž, dávají mi to všichni, kteří jsou kolem mne, tolik znát!« — Dr. m., nedopusťte, aby vaši nejbližší musili takto naříkat, ukazujte k nim a mějte k nim a ke všem svým příbuzným za příkladem sv. Panny aspoň trochu obětavé lásky! Nemůže být jistě pro dospělého syna nebo pro dceru krásnějšího uznání, než když z úst starého otce a staré matky slyší: »To je má podpora, to je mé všecko.« Kéž by se to mohlo říci o vás všech napořád!

IV. Po únavném cestování došla Maria večer buď čtvrtý nebo pátý den k cíli své cesty a své touhy. I vešla do domu Zachariášova a pozdravila Alžbětu. Ona sama pozdravila Alžbětu. Nečekala na pozdrav své tety. Ona, »požehnaná mezi ženami«, kterou sám Bůh pozdravil skrze an-

děla, pozdravuje napřed. Kdyby byla bývala pyšná, pak by byla zůstala doma a byla by sama čekala na návštěvu své tety Alžběty. »Nebo láska nehledá čest, není ctižádostivá a nenadýmá se,« praví sv. Pavel. (1. Kor. 13, 4.)

1. Pravá příbuzenská láska sama pokorně přichází vstříc. Sv. Pavel zas má tu krásnou radu: »Láskou bratrskou se vespolek milujte, uctívostí se vzájemně předcházejte!« (Řím. 12, 10.)

Dr. m., jak často chybí mezi příbuznými tato pokorná láska! Jak často mezi nimi povstávají spory a sváry pro maličkosti! A jak často se stává, že se bohatší a váženější příbuzní straní a odtahují od svých příbuzných méně zámožných! Ach, jak všecky ty zahanbuje pokorně vstříc přicházející Mariina láska! A stalo se, vypravuje Písmo sv. dál, jakž uslyšela Alžběta pozdravení Marie, naplněna jest Alžběta Duchem sv. (Luk. 1, 41.) Nebeské osvětlení shůry naplnilo Alžbětinu duši. Ano, matka nekonečného Boha stojí před ní. Radostný výkřik se dere Alžbětě z prsou: »Požehnaná tys mezi ženami a požehnaný plod života tvého.« A pak se skoro bojácně a ustrašeně ptá: »Odkud mi to, že matka Pána mého přišla ke mně?« Ale když vidí skromný a laskavý pohled sv. Panny, opět se vzchopí a začíná ji blahoslavít, ona, stará žena, šťastnou mladou snoubenku Ducha sv.: »Blahoslavená jsi, žes uvěřila, neboť se splní všecky ty věci, kteréž tobě pověděl Pán.« (Luk. 1, 42.)

2. Dr. m., tu vidíte před sebou pravou příbuzenskou lásku. Ona nezávidí. »Nehledá, co je jejího.« (I. Kor. 13, 5.) Není závistivá. Přeje každému a zejména příbuzným každé, i největší štěstí.

Dr. m., kdyby tato přející a nezávistná láska byla častější v našich rodinách, oč víc pokoje a štěstí by sídlilo u našich domácích krbů! Jak často, vzpomeňte si na Josefa a jeho bratry, jak často proto, že tomu neb onomu příbuznému se dostalo jakési domnělé přednosti nebo kusu lepšího šatu, jak často se stalo, že se začali proto bratři a sestry nenávidět, že se

mezi sebou zneprátelili a pronásledovali až na krev a za hrob!

Ale Maria se nepovyšuje pro důstojnost, které se jí dostalo. Vděčně, pokorně pozdvihuje své oči vzhůru k nebi a praví: »Velebí duše má Hospodina a zplesal duch můj v Bohu Spasiteli mém, nebo on shlédl na ponížení dívky (služebnice) své.« (Luk. 1, 46.) Tři měsíce zůstala Maria v domě u Alžběty a posluhovala jí, ona, královna andělů, sloužila s pokornou láskou.

Dr. m., ukázal jsem vám živý vzor účastiplné, obětavé, pokorné, nezávistné, ochotné a přející příbuzenské lásky. Zasad'te si jej hluboko do srdce a poproste Marii Pannu upřímně: »Nauč mě, abych své miloval tak, jako tys své milovala!« Amen.

NEDĚLE 7. PO SV. DUCHU.

I.

Co o smrti víme a co nevíme.

Nebo odplata za hřích je smrt.
(Řím. 6, 23.)

Dr. m., časem bývá dobře, když cizí kazatel vystoupí na kazatelnu. Co je řidší, slyší člověk raději a dává si na to víc pozor. Proto jsem si umínil, že také dnes na místo sebe pustím na kazatelnu cizího kazatele, nebo spíše kazatelku. A za tu kazatelku jsem zvolil smrt, o níž dnešní epištola sv. Pavla praví, že je odplatou, totiž trestem, za hřích. A o čem vám bude ta kazatelka kázat? Zás jenom o sobě. Pová vám,

1. co o smrti víme,

2. co o smrti nevíme.

I. Co o smrti víme? Jedno víme jistě, že přijde. Dr. m., není článku víry, není křesťanské pravdy, aby během doby někteří lidé o ní nepochybovali a ji nepopírali. Jen jednu pravdu se dosud neodvážil nikdo popřít ani o ní pochybovat. A to je pravda, kterou hlásá Písmo sv. slovy: »Statutum est homini semel mori, ustanoveno jest lidem jednou zemřít.« (k Židům 9, 27.) Ano, až dosud o každém člověku platí a platilo, co starozákonní matrikář Mojžíš napsal o dávných patriarchách: »Et mortuus est, a zemřel.« (1. Mojž. 5.) Methusalem byl 969 let stár, ale i o něm Mojžíš napsal: »Et mortuus est — a umřel.« Tak tomu bylo za starodávna. Ale ani za našich časů, kdy je tolik vynálezů a objevů, nevynašli lidé nic proti smrti. Ani nové omlazování nic nepomáhá. — A tak bude i v budoucnosti. Vždycky se ukáže, že má pravdu pořekadlo: »Proti smrti není léku.«

Ano, »statutum est homini«. Ano, jest ustanoveno, je to statut, je to zákon, daný všemu stvoření, které se nazývá člověk. Ano, žádný, naprosto žádný člověk nemůže smrti ujít nebo před ní prchnout.

A kdyby snad i chtěl, padne jí zrovna do náruče. Pamatuji se živě na tuto událost. Ve východních Čechách za horskou stanicí se vyšinul z kolejí vlak. Kterási paní měla jet touže tratí. Když uslyšela o té nehodě, bála se jet drahou a najala si auto. Ale co se stalo? Auto narazilo na strom, převrhlo se a ona žena přišla při tom o život. Chtěla se smrti vyhnout a zatím jí padla v otevřenou náruč. Bylo jí ustanoveno, aby zemřela.

Dr. m., i mně i vám volá ta dnešní kazatelka smrt s naší kazatelny svým hlubokým hlasem: »Ustanoveno jest lidem zemřít.« Není žádného vyhnutí. I kdyby ses snad chtěl skrýt za své mládí nebo za své zdravím kypící tělo nebo snad za svůj pyšný dvorec nebo snad za svůj plný veliký měsíc. To všechno ti před smrtí nic nepomůže. Je jistě lépe podívat se smrti statečně do očí a vzpomenout si častěji na vážné napomenutí: »Memento mori — pamatuj na smrt!«

Dr. m., co tedy víme o smrti? Najisto víme, že smrt přijde. Ale všechno ostatní je nejisté. I o tom chce s vámi promluvit dnešní kazatelka smrt. Chce vám vyložit,

II. c o o s m r t i n e v í m e. Nejisté je, kdy, kde a jak smrt přijde. Bližší okolnosti své smrti neznáme.

1. J e n e j i s t é, k d y n á s s m r t p o t k á. To je to děsivé při smrti. Písmo sv., které tak jistě a jasně prohlašuje, že musíme zemřít, odpovídá na otázku kdy jen nejistě a skoupě. Dává jen vyhybavou odpověď: »semel« — jednou. A ptáme-li se po dni a hodině tohoto »semel«, tohoto »jednou«, zní jeho odpověď: »Nescio — nevím, Deus scit — Bůh to ví.« »O tom pak dni a hodině ni žádný neví, ani andělé nebeští, toliko sám Bůh.« (Mat. 24, 36.) Ale když nás tu Písmo sv. nechává v nejistotě, pak nezbývá, než abychom se otázali a poradili s lidskou zkušeností. Vy všichni víte, že lidé říkají: M l a d ý m ů Ź e (zemřít), a s t a r ý m u s í.

Jsi-li kdo stár, pak jistě již slyšíš z dálky zaznívající temný hlas smrti: »Hle, přijdu brzy.« (Zj. sv.

J. 22, 20.) Jsi-li však ještě mlád, snad v nejlepších letech, pak ovšem obyčejně na smrt nemyslíš. Ale smrt jako kazatelka se dnes staví před tebe a káže ti velmi vážně: »Memento mori« — pamatuj na smrt, nebo i mladý může umřít.

Dr. m., je tedy nejisto, kdy zvonek smrti zavolá i nás — mne i tebe, do svého smrtelného průvodu. Nevíme, kdy to »semel«, to »jednou« přijde.

2. T a k é n e v í m e, j a k s m r t p ř i j d e.

Smrt tu bývá velmi náladová. Někdy je zdvořilá, hlásí se a zaklepe, než vstoupí. Ohlašuje se a zaklepe skrze nemoc. Tu dává člověku příležitost, aby se připravil na cestu na věčnost. Někdy však přijde téměř nezdvořile a ani se neohlásí ani nezaklepe, ale vpadne přímo dveřmi do domu. Lidé tomu říkají »náhlá« nebo »nenadálá smrt« a my se modlíme, aby nás Pán Bůh před takovou smrtí uchránil. Přísloví, k němuž vedla jistě bohatá zkušenost, zní: »Supina mors, clericorum mors,« náhlá smrt je kněžská smrt. Něco na tom je. Kolik kněží umřelo s brevířem v ruce, kolik jich kleslo mrtvých na veřejné ulici, kolik jich umřelo náhle u oltáře nebo na kazatelně! Kněz vypravuje: »Znal jsem kněze redemptoristu. Modlíval se v klášteře modlitbu před jídlem. Při slovech: Oči všech doufají v tebe, Hospodine, klesl mrtev k zemi.« Tak si to vždycky přál. Byl na smrt vždycky připraven — byl to svatý muž.

Ale třebaže náhlá smrt je údělem kněží, proto nejsou jiní lidé před ní uchráněni.

Když se kdysi lidé Spasitele ptali, jak smrt přichází, odpověděl jim: »Přichází jako zloděj v noci,« a ten přichází neohlášen a v hodinu, kdy ho nikdo netuší a nečeká. Nedávno v létě šlo po ulici venkovského města 22leté děvče. Setkal se s ní selský synek, který jel na kole a na ramenou měl zavěšenou kosu. Upadl před dívkou na kole a kosa prořízla děvčeti hrdlo. Žnečka smrt jela kolem ní.

V maličkém bavorském městě byl maškarní ples. Přišla tam také maska, která představovala smrt. Všecko se poděsilo. Muži zbledli a ženy začaly ustra-

šeně volat. Jen jeden z přítomných se odvážil k slovu. Byl to známý světák. »Jdi pryč!« pravil k smrti, »ty mezi nás nepatříš.« Smrt se mu podívala pevně do očí, až se ten muž otrásl. Za čtyři neděle potom ho nesli k hrobu.

Dr. m., o smrti tedy víme jistě, že přijde, nevíme však, kdy a jak a kde přijde. A to, co nevíme, ta nejistota je to, co při smrti nejvíc děsí a zaráží.

III. Dr. m., každé kázání má svou m r a v n í d o l o h u, má pohnout posluchače k něčemu dobrému a užitečnému. Takovou mravní dolohu má pro nás i dnešní kazatelka smrt, a to je slovo Spasitelovo: »Estote parati, buďte na smrt vždycky připraveni!« (Mat. 24, 44.) Býti vždycky připraven, to je ovšem nejlepší lék proti strachu před smrtí. Totéž chtěl říci sv. Pavel, když do Korintu křesťanům napsal: »Quotidie morior — každodenně umírám,« t. j. každodenně myslím na smrt a každý den se na ni připravuji. (1. Kor. 15, 31.)

Dr. m., i my číňme podobně! Vzpomeňme si na smrt každý večer, než se uložíme k spánku, nebo spánek je bratr smrti a lůžko je sestra rakve. Pak se se smrtí sprátelíme — nebudeme se jí bát a klidně zemřeme. Nakonec pamatujme na latinské přísloví: »Qualis vita, mors est ita« neboli česky: »Jaký život, taková smrt.« O smrti těch, kteří spravedlivě žili, praví Písmo: »Drahá jest před očima Hospodinovýmá smrt svatých jeho.« (Žalm 115, 6.) Ale totéž Písmo praví: »Smrt hříšníků je nejhorší.« (Žalm 33, 22.) Takovou smrt bych vám nikomu nepřál. Amen.

II.

O dědičném hříchu.

Nebo odplata za hřích je smrt.
(Řím. 6, 23.)

Dr. m., o jakém to hříchu tu mluví sv. Pavel? Snad tušíte, snad víte, že tím sv. Pavel míní hřích d ě d i č n ý, říkáme mu také p r v o t n í. Už často jsem vám

chtěl o tomto dědičném hříchu promluvit. Dnes tak učiním s pomocí boží. Obrátím vaši pozornost k 3. kapitole první knihy Mojžíšovy, kde nám Mojžíš vypráví:

1. o pokušení k tomu hříchu,
2. o hříchu samém,
3. o jeho neblahých následcích.

Slyšte nejprve něco o

I. pokušení k tomu hříchu.

Dr. m., ptáme-li se, v jakých poměrech žili první lidé, dějepisná věda nám o tom nemůže podat žádných zpráv. Zato nás o tom poučuje zjevení boží, Písmo sv., kteréž je tu jedině věrohodný a povoláný svědek; proto co nám o prvních lidech vypravuje, je skutečná pravda. Není to smyšlenka nebo bajka; Bůh nelže ani nebájí. Nuže, a co nám zaznamenalo zjevení boží, Písmo sv. o osudech prvních lidí? — Slyšte!

Ze všeho stvoření na zemi Bůh pečuje nejvíc o člověka. Obmýšlí jej vzácnými dary přirozenými, t. j. rozumem a svobodnou vůlí. Přirozenými se nazývají proto, že náležejí k přirozenosti lidské tou měrou, že tvor, který je nemá, není člověk. A k těmto darům přirozeným přidal Bůh i dary nadpřirozené, jako byly posvěcující milost boží, svatost a nesmrtelnost. Ty činily člověka schopným, aby dosáhl cíle nadpřirozeného, t. j. věčného života.

První lidé neměli zemřít. Ovoce se stromu života mělo zachovat tělo prvních lidí při síle a svěžesti a zabránit bolestem a smrti. Bůh pak je k nim laskavý a dobrotivý ještě víc. Staví je do ráje Eden (řecky paradeisos = libosad), v úrodný, požehnaný kraj při řece Eufratu, severně od Perského zálivu. Zde, kde rostla a roste stinná palma, strom rajský, kde netrpěli ani suchem ani zimou, žili první lidé a obdělávali rajskou půdu. Při tom jim pomáhala některá zvířata, která k nim Bůh přivedl. Vidouce, že všechno, co konají, souhlasí s vůlí boží, žili životem šťastným a spokojeným a jen na nich bylo, aby tento ži-

vot navždy pojistili sobě a svým potomkům. První lidé si měli vzácných darů božích a blaženého svého stavu zasloužit pro sebe i pro své potomky dobrovolnou poslušností k Bohu. Proto jim dal Bůh přikázání: »Se všelikého stromu rajského jez, se stromu však vědění dobrého a zlého nejez, nebo v kterýkoliv den bys jedl s něho, smrtí umřeš!« (1. Mojž. 2, 16.)

Bylo to přikázání abstinentní, půst zdržlivosti. První lidé se měli zdržovat určitého pokrmu a tak se podrobovat vůli boží. První rodiče se nesměli dotýkat onoho stromu. A proč? Bůh uznal za dobré, aby jim nezjevil toho příčinu. To byla zkouška rozumu. První rodiče měli věřit, že Bůh jako všude jinde i tu ví víc než oni. Ovoce bylo na pohled pěkné a k jídlu chutné. První rodiče se ho nesměli dotýkat. To byla zkouška vůle. Obojí touto obětí ukazovali Bohu, že ho milují ze všech svých sil, z celého srdce a ze vší duše. Ten strom byl prvním oltářem a na tom oltáři měl člověk dobrovolně obětovat Bohu své poslušné srdce. To byl strom, před nímž se měl člověk rozhodnout pro Boha nebo proti němu, pro dobré nebo zlé, s t r o m v ě d ě n í d o b r ě h o a z l ě h o.

Byla to oběť, ale nebyla nemožná ani zvlášť těžká. Sami tomu dáte jistě za pravdu, že to přikázání mohli první rodiče snadno zachovat, nebo bylo snadné a přiměřené jejich šťastným poměrům. Ale dostačovalo úplně svému účelu. Byl to sice jen strom, ale ten strom byl znakem, symbolem boží moci a vlády nad člověkem. (Srovnej: prapor vlající na hranici je jen žerd', tyč s pestrým plátnem, je však znamením svobody, moci a cti a je nedotknutelný. Kdo by jej zradil, je hoden smrti, kdo by jej rukou zneuctil, zaslouží trestu.) Kdyby byli první rodiče to přikázání zachovali, všechno dobré a vynikající, co měli, i na nás by bylo přešlo.

Ale první lidé tuto oběť Bohu nepřinesli a přikázání jeho přestoupili a hřešili. T o b y l p r v n í h ř í c h n a s v ě t ě. A jak se to stalo? Písmo praví, že je svedl had. Snad skutečný had? Nikoliv. Had byl jen nástrojem vlastního svůdce. Had je nesvedl, ale zlá

a Bohu nepřátelská bytost, která hada užila za nástroj a v něm se skryla. Byl to duch zlý, ďábel, vražedník od počátku (Jan, 8, 44.) (ďábelský div). Ten byl plný nenávisti k Bohu a plný závisti k lidem. Chtěl zmařit úmysly boží a připravit lidi o rajské štěstí.

A opravdu ďábelskou chytrostí umí Evu obelstít. Obrací se k ženě, protože je živější, hovornější a zvědavější, víc vznětlivá a přístupnější novým dojmům; zloduch se staví, jako by nic určitého nevěděl o božím přikázání, jako by si přál, aby se o tom víc poučil. Praví k ženě: »Proč vám přikázal Bůh, abyste nejedli s každého stromu rajského?« A když Eva odpověděla, že mohou jísti se všech stromů, jenom ne ovoce se stromu, který je uprostřed ráje, nebo že smrtí zemrou, satan navazuje na poslední slova a praví: »Nikoliv, nezemřete! Neboť ví Bůh, že v kterýkoliv den budete jísti s něho, otevrou se oči vaše a budete jako bohové, vědouce dobré i zlé.«

Zloduch tu Evě namlouvá, že požije-li ovoce, stane se Bohu podobnou, bude vševědoucí jako Bůh. Líčí Boha jako bytost sobeckou, která člověku mnohem víc mohla dát, než mu dala. Vzbuzuje v srdci Evě pochybnost o boží pravdomluvnosti a zmenšuje strach před smrtí. Tím rozmluva skončila. Aby Eva ovoce utrhla a pojedla, k tomu ji ďábel přímo neměl a ani nevyzval. Podobné slovo by snad bylo ženu zastrašilo a učinilo opatrnější. Svůdce rozumí svému řemeslu. Do srdce ženina nakapal jedu. Je bez starosti, účinek se už dostaví. A také se dostavil. Byl to

II. p r v n í h ř í c h.

Eva se dívá po této rozmluvě se zloduchem už jinýma očima na zakázaný strom. Ovoce na něm se jí zdá na pohled pěkné, bude jistě také chutné. Především věří, že má moc, kterou mu satan připsal, že jim dá všechno, co jim Bůh zadržel, že přetvoří celou jejich bytost, že budou rovni Bohu a vševědoucí. Eva přestává Bohu věřit, pochybuje o jeho moci a dobrotě, o jeho pravdomluvnosti. O d v r á c í s e o d Boha a p ř i k l o ň u j e s e k ď á b l u a zatouží

po ovoci. A za žádostí následuje skutek. Mlčky utrhla ovoce a jedla. Mezitím přišel k stromu Adam. Eva mu podala ovoce a Adam, zapomenuv na všechno, neodmítl ženu, ale požil ovoce také.

A tak spáchali první hřích a hřešili těžce. Byl to hřích zvláště těžký a smrtelný. Sami to uznáte, když jejich hříšný čin, byť i se nezdál na pohled tak zlý, postavím před vámi do náležitého světla. Byla to pýcha. Adam a Eva se chtěli vyrovnat Bohu, chtěli být jako Bůh, byla to nevěra, byl to odvrát od Boha, nebo věřili víc d'áblu než Bohu, byla to rozvážená neposlušnost. Jistě byl ten hřích nejhorší nevďěk k Stvořiteli. Proto sv. Augustin nazývá hřích prvních rodičů hřichem nevýslovně těžkým (*peccatum ineffabiliter grande*; *Contra Jul. I. 105.*). A nejhorší v tom hříchu byl odvrát od Boha. První lidé, odvrátivše se jednou od Boha, byli by přestoupili přikázání každé, i kdyby bylo bývalo sebe těžší. Tak je tomu také v životě. Dokud je syn hodný, dbá i nejmenšího pohledu rodičů, syn zkažený, zvrácený, nedbá ani jejich slov, ani proseb, ani zákazů.

Ale Bůh zůstává věrný a pravdomluvný, dojista splní, co slibuje a čím hrozí. I tu v ráji splnil Bůh, čím hrozil. Těžkému provinění prvních rodičů byly přiměřené i

III. neblahé následky, dostavil se za hřích zasloužený trest.

1. Otevřely se jim oči, ale co viděli? Čekali zázračnou proměnu, ale zatím vidí, že se nic takového nestalo, ale že zůstali ubohými lidmi. A svědomí se probudilo, vyčítá jim, čeho se dopustili, a za špatným svědomím jde bázeň před Bohem. První rodiče ztratili všechny přednosti, které jim Bůh dal, zůstalo jim jen pouhé tělo a pouhá duše a ty ještě byly změněny. Jejich rozum se zatemnil a vůle jejich se víc naklonila k zlému než k dobrému. Bylo to už patrné z toho, že se chtěli skrýt před Bohem a svůj hřích omluvit. A nejenom to, ztratili ráj, byli z něho vyhnáni a stali se »nešťastnými vyhnanými, syny Evy«.

Ztratili nesmrtelnost, byli podrobeni mnohým nemocem, bídě a smrti. Nakonec je čekal hrob.

První rodiče po časně smrti čekala i s m r t v ě č n á, v ě č n é z a v r ž e n í. Ale protože uznali svou vinu a vyznali se z ní a činili dlouhé a přísné pokání (Adam žil 930 let), Bůh je přijal na milost a slíbil jim Vykupitele, který jim zas do nebe pomůže. Církev je ctí jako svaté (24. prosince).

2. Ale, dr. m., při tomto hříchu prvních rodičů je něco zvláštního. Neuškodil jenom jim, ale přešel se svými následky na všechny lidi, kteří od nich pocházíme. Stal se hříchem, kterému říkáme d ě d i č n ý, protože jej všichni po prvních rodičích dědíme. V Adamu jako v svém zástupci jsme všichni zhřešili, proto jsme v něm také všichni byli potrestáni. Ne-
seme následky toho hříchu až dodnes a ponese-
me je až do skonání světa. Hlavní jsou: na každém z nás, kdož se rodíme na svět, lpí příhoda tohoto dědičného hříchu, proto jsme Bohu nemilí. I rozum náš je zatemněn (co potřebuje poučování!) a vůle je víc nakloněna k zlému než k dobrému, zlá žádostivost je ne-
blahým lidským znakem. I život náš je často plný strastí a běd, bolestí a nemocí a všechny nás nakonec čeká smrt. A kdyby byl Vykupitel nepřišel a nás ne-
vykoupil, byli bychom zahynuli i na věky. Tak nás, dr. m., ten dědičný hřích ochudil a ubohými učinil. Co Adam ztratil, čeho pozbyl, ten poklad milostí a darů božích, nemohl pak už odkázat svým potomkům. Až dosud dítky dědí po rodičích slávu nebo hanbu, jmění nebo dluhy, často i nemoci.

IV. Dr. m., učení o dědičném hříchu obsahuje sice tajemství, nikdo z nás při tom nebyl, učitelkou je tu zjevení boží, je však světlem v temnotě, vysvětluje důležité životní záhady a je útěchou ve zdejších strastech. Učení to dává odpověď

1. na přetěžkou otázku, odkud je zlo, hřích na světě, proč je na světě utrpení a smrt. Nikoliv od Boha, nýbrž od člověka (po případě od ďábla), který zneužil své svobodné vůle. Písmo dobře praví: »Bůh

stvořil člověka spravedlivého a neporušitelného, ale závistí ďáblovou přišla smrt na svět.« (Moudr. 2, 23. Kaz. 7, 30.)

2. Učení to ukazuje, že není pravdivé učení komunismu a socialismu, hlásajících, povznese-li se blahobyť a vzdělání a odstraní-li se všechna pouta bránící bezuzdnému užívání svobody, že tím všechna bída přestane a lidem na zemi zas nastane nový ráj. Ale ztraceného ráje člověk již nikdy na zemi nedosáhne, čeho dosáhnout může, je nebe. Komunisté a socialisté zapomínají na dědičný hřích, na pokaženost a porušenost lidskou. Ve světě dědičného hříchu se bude stále plnit slovo Kristovo: »Chudé vždycky budete mít s sebou.« (Jan 12, 8.) V tom světě bude vždycky bída, chudoba, budou nemocnice, káznice, ústavy pro choromyslné a neduživé. Neodstraní to ani sebe větší vzdělání, ani blahobyť, tím méně mravní bezuzdnost.

3. Z dědičného hříchu můžeme poznat, že lidská přirozenost je porušena, a proto že nelze ponechat ji samu sobě a jejím pudům, ale je třeba, a to už brzy v mladém věku, držet ji na uzdě, zušlechtit a vychovat.

4. Hřích prvních rodičů nás také napomíná k poslušnosti k Bohu. »Nemylte se, Bůh nebývá posmíván, co člověk seje, bude i žít.« (Gal. 6. 7.) Proto se střežte hříchu! Nikoho nečiní hřích šťastným, ale hluboce nešťastným; na prvních rodičích to jasně vidíte.

5. Dědičný hřích nám také svědčí o milosrdenství božím zaslíbením Vykupitele. Bůh jistě nechce smrti hříšníka, ale aby se obrátil bezbožný a živ byl. (Ez. 18, 23.)

Proto, drahý křesťane, jestližeš upadl do hříchů, nebud' malomyslný a nezoufej! Vzbud' lítost, čiň pokání, přijď k sv. zpovědi, nebo i tobě chce Bůh odpustit. Amen.

III.

Strom a člověk.

Tak každý strom dobrý dobré ovoce nese, zlý pak strom zlé ovoce nese.
(Mat. 7, 17.)

Dr. m., kdo z vás by neznal překrásná podobenství Páně? Jsou dojista nepřeborným pramenem poučení a vzdělání pro každého křesťana. V Starém zákoně nalézáme jen málo podobenství, zato v evangeliích se s nimi setkáváme na každé téměř stránce. Byl to zamilovaný způsob poučování božského Mistra z Nazareta. Evangelista sv. Matouš praví o tom: »Toto všecko mluvil Ježíš k zástupům v podobenstvích a bez podobenství nemluvil jim.« (Mat. 13, 34.) I dnešní evangelium nám vypravuje takové podobenství. Je plné hluboké moudrosti. Je to podobenství, říkáme tomu také parabola, o stromu a člověku. Dr. m., nemůže být vhodnějšího předmětu pro dnešní naši promluvu, než když vám to podobenství vyložím.

»S t r o m a č l o v ě k« bude předmětem naší dnešní úvahy.

1. Když císař Karel V. spatřil v Gentu v Belgii světlo světa, přinesl mu dvorní šašek jako křestní dar v drahocenné stříbrné misce třešňovou pecku, kterou zasadil do trochu země. Chytrý šašek dobře věděl, co dělá, když uložil pecku do země. Vbrzku se probudil z pecky podivuhodný život, který prolomil tvrdou prst a vzklíčil jako bylinka, pak jako keřík a konečně jako strom, který silně rostl do výše. Císař později přicházel často do Gentu. A kdykoli tam byl, vždycky se podíval na tento třešňový strom. Chtěl vědět, kdo prospívá lépe, zdali třešně nebo on, císař. Císař viděl ve stromě svůj vlastní obraz. A jistě právem, nebo strom se v mnohém podobá člověku. Ukáži vám to.

Dívám se do sadu. Vidím tam, jak zahradník ve školce, v štěpnici drží v ruce ostrý nůž a řeže do stromu hluboké zářezy a vkládá do nich ušlechtilé rouby, štěpuje strom. Také ořezává se stromku zby-

tečné větve a výhonky, které po sobě zanechávají hluboké rány. Ale blaze a dobře je z toho stromku. Kdyby to zahradník neučinil, stromek by zdivočel a zůstal by bez plodů nebo by zakrnl.

Dr. m., běda dítěti, kterému se v jeho mládí nedostane takového zušlechtění skrze ruku křesťanského a svědomitého vychovatele! Běda mladému lidskému životu, který neštěpovalo a nezušlechťovalo náboženské vychování! Takovýto život, to vidíte dnes všude kolem sebe, buď zdivočí nebo zakrnl a nepřinese nikdy ušlechtilé plody. Naši přemoderní vychovatelé, kteří chtějí vychovat nové pokolení bez náboženství, nechť se jdou podívat do štěpnice, jak se strom stane dobrým a nese pak dobré ovoce.

Ale i vy, křesťanští rodiče, byste si měli dobře pamatovat: »Jaký stromek, takový strom.« Neměli byste zapomínat ostrým nožem ořezávat všechny výstřelky u svých dětí dřív, než bude pozdě. Neměli byste nic opomíjet ani zanedbat, abyste útlé stromky, své útlé děti, nezušlechtili všemi křesťanskými prostředky. Učte je záhy se modlit, ved'te je záhy do kostela, na mši sv., pokud možno brzy k sv. svátostem! Dejte jim rozumně přísnou výchovu! Kéž by vaše láska k dětem nevybočila nikdy v rozmazlenost! Tak to bohužel nyní často vidíme, kdy rodiče ze svých dětí dělají zrovna polobůžky. Kéž byste pamatovali, co vám tak přísně klade na srdce kniha Přísloví (13, 24): »Kdo šetří metly, nenávidí syna svého.«

Stromek se dá ohnout, dokud je mladý, železo kout, dokud je žhavé, pole se musí obdělávat z jara a ne až v pozdním létě.

Král David přehlédl z přílišné lásky chyby svého syna Absolona a netrestal je. Později za to pykal slzami a zármutkem. Také jistě znáte příběh o veleknězi Helim. Ten také z přílišné lásky a slabosti své dva nezdárné syny netrestal. Za to je všechny Bůh potrestal. Heli i jeho synové zemřeli jednoho dne.

Zato dobře vypěstěné stromky, dobře vychované děti jsou radostí a požehnáním rodičů. Ještě v pozdních letech se radují rodiče z jejich plodů.

2. Ale nejen malý, nýbrž i rostoucí a dorůstající stromek potřebuje stále pozornosti a péče. Všimněte si jen, jak zahradník zalévá mladý stromek, jak jej podpírá a přivazuje k sloupku, jak jej obkládá a hledí jej zachránit od každého nebezpečí. Starším stromům nevěnuje už ani polovici pozornosti. Jak mnohý strom má křivý vzrůst, je pokřiven a má zarostlou korunu, protože mu za mlada chyběla pečlivá ruka.

Křesťanští rodiče, nezapomínejte na to! Všimněte si bedlivě svých dorůstajících dětí, mějte při nich otevřené oči na všechno! Ponecháte-li své dorůstající syny a dcery bez křesťanského dohledu, připravíte sobě i jim škodu, která se snad nedá ani napravit. Hled'te, vy rodiče, aby z vašich dorůstajících dětí byly dobré dospělé stromy, aby nesly jen dobré ovoce! Nezapomeňte, že Spasitel vážně praví: »Tak každý strom dobrý dobré ovoce nese, strom pak zlý zlé ovoce nese.«

3. Ale ještě něco víc praví naše podobenství: Ať jsi kdokoli v, máš býti dobrým stromem a máš přinášet dobré ovoce. Jinak nad tebou visí jako dvojsečný meč slova Páně: »Každý strom, který nenese dobré ovoce, bude vyřat a na oheň uvržen.« »Každý strom,« praví Pán. Tedy žádná výjimka neplatí, ať starý nebo mladý, ať vznešeného nebo nízkého vzrůstu, ať prostý nebo urozený, ať chudák nebo boháč. Ode všech se žádá ovoce, ovoce dobrých křesťanských skutků a ctností. A který strom je mít nebude, o tom praví Spasitel: »Vyřat bude a na oheň uvržen.«

Neřestnému císaři Anastaziovi v Cařihradě se jednou zjevil ve snu tajemný duch a pravil k němu: »Protože jsi tak dlouho bohaprázdne žil, vyškrtnu 14 let tvého života.« S počátku se císař třásl strachem a hrůzou na celém těle. Ale brzo se uklidnil tím, že to byl pouhý sen, a žil zas v nepravostech dál. Za krátký čas potom se rozzuřila nad Cařihradem divoká bouře. Pln nepokoje a hrůzy pobíhal císař ze síně do síně ve svém paláci. Hleděl se před blesky

ukrýt v nejskrytějším koutku. Bylo to všecko nadarmo. Blesk udeřil do císařského paláce a zasáhl císaře v maličké komůrce, kam se schoval. Bezbožný císař byl odváť jako pleva, neplodný strom byl vyťat. — Tak se splnilo na něm slovo Páně: »Všeliký strom, který nenese ovoce dobré, bude vyťat.« — Spasitel, dr. m., vždycky mluví pravdu.

Na konec mám ke všem, dr. m., otázku: »Ke kterým stromům náležíte vy, kteří jste slyšeli dnešní mé kázání?« Blaze vám, jestliže k dobrým, pak nebudete vyťati. Ale jestliže k zlým, pak je čas k nápravě a k té přikročte hned. Neodkládejte nic na budoucnost, na pozdější věk nebo snad na stáří. V stáří, to také vidíte na starých stromech, se už ovoci a plodům nedaří. Pamatujte si, že dnešek je sice váš, ale zítřek už třeba nikoliv. Proto poslechněte sv. Pavla, který vás napomíná: »Využijte času!« (Efes. 5, 11.) Prchejte před hříchem — a zvláště před těžkým hříchem jako před hadem (Sirach. 21, 2), modlete se a věřte, zápaste a bojujte, doufejte a trpte a vzájemně si pomáhejte! A tak budete podobni stromu, který je štípen podle tekoucích vod, jenž ovoce vydá časem svým. (Žalm. 1.) Tak bude jeden každý z vás stromem dobrým, nebude vyťat a na oheň uvržen, ale bude se zelenat a na věky kvíst ve věčném ráji. Dr. m., vidíte, co vám to přinese a že to stojí za to, aby byl každý z vás stromem dobrým. Amen.

SVÁTEK SV. CYRILA A METODĚJE.

(5. července.)

Činnost a ctnosti jejich.

Mohutné sídlo Svatopluka kleslo,
Velehrad víry bez pohromy stojí.
(Hymna velehradská.)

Dr. m., slavíme dnes slavnou památku sv. věrozvěstů, apoštolů slovanských Cyrila a Metoděje. V krásné velehradské hymně »Bože, cos ráčil před tisíci lety,« zpíváte dojemně: »Kolik to bouří nad vlastí se sneslo, o život bylo zápasit nám v boji, mohutné dílo Svatopluka kleslo, Velehrad víry bez pohromy stojí.« To símě víry, které před tisíci lety zaseli v našich vlastech dnešní naši světci, trvá dosud a marná je snaha nepřátel, aby to símě udusili nebo vyplnili. Velehrad naší víry bez pohromy stojí. A je to přední zásluhou dnešních našich oslavenců. Abychom si jich dnes opravdu slavnostně vzpomněli, promluví

1. o činnosti sv. bratří, 2. o jejich ctnostech, 3. čím jsme jim za jejich dílo povinni.

I. Slyšte něco napřed o činnosti sv. bratří mezi námi!

Vlašský opat Petr Pressati, znalec života sv. Cyrila a Metoděje, praví o nich: »Cyril a Metoděj byli z těch mimořádných veleduchů, které nebe časem posílá na svět, aby byli požehnáním ve všem a na podiv lidskému pokolení. V Cyrilu a Metoději je všecko zosobněno, co nejdražšího, co nejlepššího je v slovanských dějinách.« Tak krásně mluví o našich světcích onen Vlach. Že má pravdu, dokazuje všechna jejich životní činnost.

1. Svatí bratři soluňští získali si o nás o Čechy a Moravany nevystihlé zásluhy. Obrátili naše praotce i jiné kmeny slovanské trvale na křesťanskou víru po způsobu apoštolů mírnou cestou. Uvedli nás

Čechy a Moravany kromě jiných slovanských kmenů do lůna katolické církve.

Na žádost moravského knížete Rostislava přišli sem k nám r. 863 z daleké Soluně a hlásali našim předkům víru Kristovu, donesli jim to krásné naše náboženství. Učili je jazykem domácím, slovanským a lid je rád poslouchal. Učili je, že mrtvé kamenné sochy, jako jejich Radhošť, Perun, nejsou bohové, ale Bůh že je jen jediný, který je v nebesích, ale spolu všude přítomen. A lid žasl nad tímto učením. Učili je, že Bůh je náš otec, který nás miluje a kterého se netřeba strachovat, jako se dosud strachovali před pohanskými bůžky. Že ten dobrotivý Otec nám dal i Syna svého, který nás svou smrtí na kříži vykoupil a otevřel nám nebe. A lid, když poslouchal toto učení, byl všecek dojat. Učili je, že každému z nás je připraven v nebi příbytek, kde se máme po smrti na věky radovat se svým Otcem, budeme-li, dokud jsme na zemi, dobrými jeho dítkami a budeme-li ostříhat jeho přikázání. A lid rád přijímal sv. víru a rád skláněl své hlavy, aby se dal pokřtít.

2. A nejenom to. Vynašli pro naše předky slovanské písmo, přeložili Písmo sv. na slovanský jazyk a naučili český národ číst a psát. Vymohli našim předkům od Apoštolské stolice, že se mohly konat služby boží u nás jazykem slovanským, a tak jazyk český byl na roven postaven jazyku latinskému, řeckému a hebrejskému, byl uznán za jazyk kulturní, vzdělaný a svatý.

Sv. bratři zakládali u nás první křesťanské školy, na nichž se učila mládež jazykem mateřským. Sv. bratři ušlechťovali svým apoštolským působením veškeren rodinný i občanský život.

3. Předkové naši byli sice pokojní a tiší, ale vedle pohanských bludů ve víře měli i pohanské bludy v mravech. Žena u nich nebyla rovna muži, ale byla trochu lepším otrokem. Sv. apoštolové je poučili, že žena je tvor boží, a ukázali, kterak manžel má manželku ctít. I krevní msta byla mezi nimi, kdy za některé urážky trestali i vraž-

dou. Ale sv. Cyril a Metoděj jim ukázali, že máme bližnímu odpouštět — a všechna pomsta že patří Bohu. Zjednávali svobodu zajatcům a nabádali všechny k mírnosti a lásce.

4. Posvátné obřady provázeli zpěvem a tím velice dojímali mysl zpěvumilovného slovanského lidu. Lid k nim přilnul a rád je napodobil. Vzácnou památkou na tyto duchovní zpěvy je staroslovanská naše píseň »Hospodine, pomiluj ny!« Staří Čechové si velice této písně vážili a sv. Vojtěch, biskup pražský, rozmnožil její obsah novými prosbami.

Sv. bratři byli též v zemích našich z a k l a d a t e l i u m ě n í v ý t v a r n ý c h, stavitelství, řezbářství a malířství, k nimž přinesli vzory z Řecka.

Tak se stali sv. bratři soluňští největšími dobrodinci našich předků jakožto apoštolští věrozvěstové a původci jejich vzdělanosti i osvěty křesťanské, kterou u nás naroubovali na kmen staré vzdělanosti domácí. A právě tato slovansko-křesťanská vzdělanost, kterou vypěstovali u nás sv. naši apoštolové Cyril a Metoděj, byla praotcům našim nejpevnější hrází proti lakotným a útočným sousedům Němcům. Palacký s uznáním praví, že Čechy a Moravany nepotkal smutný osud Slovanů polabských, za to že mají děkovat brzkému pokřesťanění svému. A o to mají hlavní zásluhu sv. Cyril a Metoděj. A jako byla vzácná a požehnaná jejich činnost, takové byly

II. i jejich ctnosti.

Sv. Cyril a Metoděj jsou povahy na výsost spanilé, vznešené a svaté.

1. Byli nezištní a n a d e v š e c k o o b ě t a v í. Pracovali jen pro čest a slávu boží a pro blaho a spásu lidí. Měli na mysli krásné heslo: »Ne nám, Hospodine, ne nám, ale jménu svému dej slávu.«

2. Byli p o k o r n í a s k r o m n í, ač nadáním i vysokým svým vzděláním předčili všechny své řecké i slovanské vrstevníky. Zejména Cyril byl veleduch vzácného ostrovtipu a neobyčejné paměti. Jeho zjevem byl sám papež Hadrian II. tak unesen, že chtěl

jeho tělo v svém vlastním hrobě pohřbít a vystrojuje mu pohřeb tak slavný, jako bývá strojen papežům. A největší soudobý učenec na západě, papežský knihovník Anastazius, byl tak okouzlen skvělými dary ducha i spanilými ctnostmi sv. Cyrila, že ho oslavuje v svých spisech nejvyššími chválami a překypujícím pocitem obdivu. Avšak i sv. Metoděj byl muž neobyčejný, který nejen toužil po velikých věcech, ale byl i k vykonání jejich nejschopnější. Lnul vroucí láskou k mladšímu bratru Konstantinu-Cyri-lovi, uznával jeho veliké schopnosti a bral si příklad z jeho apoštolské horlivosti.

3. Byli plni lásky k našemu československému lidu. O tom nám svědčí smrt sv. Cyrila. Když v Římě umíral, povolal k loži svému bratra Metoděje a prosil ho, aby neopouštěl Moravany. Překrásná jsou tu jeho slova: »Hle, bratře, až dosud byli jsme oba spřaženi, jednu brázdu táhnouce. A nyní já padám na líše, den svůj ukončiv. Víím, že miluješ velmi horu (klášter Olympský naproti Cařihradu v Malé Asii), ale nechtěj pro horu opustit učení svého na Moravě! Zůstaň u toho dobrého lidu a vyučuj jej pravdě boží!« Metoděj poslechl bratra a navrátil se na Moravu. I jemu vzdává kronikář svrchovanou chválu. Ve styku s lidem i s duchovenstvem, praví o něm, ukazoval Metoděj svatou prostotu, srdečnou laskavost a nelíčenou zbožnost. Před knížaty pak si vedl vážně a přesvědčivě. Byl také rázný a nebojácný. Pomluvy, pikle a úklady jemu nastrojené se rozpadaly vniveč, když vůči nepřátelům pozdvihl svůj hlas. Jakmile se dostavil před trůn náměstka Kristova, získal si rázem jeho srdce a prodlením krátké rozmluvy dosáhl v Římě víc milostí a výsad nežli jiná duchovní knížata na přímlovu nejmnocnějších panovníků.

4. Byli upřímně zbožní a proto trpěliví. Mnoho zkusili od nepřátel našeho jména, od Němců, mnoho od svých vlastních ovcí. Vzpomeňte si, jak je jen sužoval kníže Svatopluk! Ale šli zbožně za Kristem a odpouštěli všem. Kráčeli opravdu ces-

tou bohumilou. — A zvláště ještě připomínám:

5. Svatí apoštolové slovanští byli do posledního vzdechu věrní synové a kněží svaté katolické církve. Stojíce pevně na skále Petrově, uznávali papeže za nejvyššího pastýře všech věřících na zemi, za viditelnou hlavu veškeré církve Kristovy na tomto světě. Za doby, kdy ošemetný Fotios usiloval odtrhnout řecký východ od Říma, neustávali osvědčovat svou věrnost apoštolské stoli. Svou pravověrnost doznávali též úctou k sv. Klementu, papeži a mučedníku. Ostatky jeho, které sv. Cyril našel na Krymu, nosili všude s sebou na svých apoštolských cestách, až je donesli do Říma. Když je povolal papež do Říma, vzdali mu hold nejhlubší úcty i synovské poslušnosti a osvědčili před ním svou pravověrnost. V Římě dosáhli oba posvěcení na biskupy a v Římě zemřel sv. Cyril a pohřben je vedle ostatků sv. Klementa. Z Říma se dostalo sv. Metoději, kterého nevinne věznili němečtí biskupové, ochrany a papežové Hadrian II. i Jan VIII. mu udělili vzácné milosti a výsady církevní. Přízeň a ochrana papežské stolice provázela Metoděje až do smrti, která ho potkala na Velehradě 6. dubna r. 885. — Veliký přítel nás Slovanů, slavné paměti papež Lev XIII., uctil památku sv. bratrů, když dne 30. září 1880 vydal památný okružní list »Grande munus« (Veliký úřad), kterým nařídil, aby se výroční památka slovanských apoštolů sv. Cyrila a Metoděje slavila po celé katolické církvi.

6. Dr. m., ptám se vás, jak vy, učedníci jejich, chcete posvětit památku těchto svých věrozvěstů našich. Dr. m., jistě tím, že si jejich díla, které vykonali mezi námi, budeme nade všecko vážit. Nejen to, my si toto dílo, jmenovitě svou katolickou křesťansko-cyrilometodějskou víru, budeme také srdnatě hájit, my nedopustíme, aby nám na tu víru — ať je to kdokoliv — zlolajně sahal. Neříkejte, že je to úlohou a povinností kněží. To víme, my také děláme, co můžeme. Ale sami nestačíme. Ale pamatujte, že Kristus Pán řekl: »Kdo mne vyzná před lidmi, toho vyznám i já před Otcem

svým nebeským.« Spasitel tu nemluví jen o kněžích, neukládá tu povinnost víru vyznávat a hájit jenom jim, ale bez rozdílu každému katolickému křesťanu. Pak sv. dílo cyrilometodějské také rozšiřujte! Po- učujte, kde můžete, a to slovem, časopisem nebo dobrou knihou. Vzpomeňte si, že tu máte Dědictví sv. Cyrila a Metoděje, přistupte k němu a zjednávejte mu nové členy! A sami dávejte ostatním dobrý pří- klad, tak jako jej dávali, jak jste slyšeli, sv. bratři soluňští nám všem Čechům i Moravanům! Tak se jistě sv. bratřím zavděčíte nejvíc, taková oslava je- jich svátku jim bude nejmilejší.

Vás pak, vy světci naši, prosím o dnešním vašem svátku, buďte pamětlivi svého dědictví, orodujte za nás i za všechny Slovany, aby se na nás na všech splnilo slovo vaší velehradské hymny: »Nezhyne rod, jenž věřit nepřestane, dědictví otců, zachovej nám, Pane!« Amen.

NEDĚLE 8. PO SV. DUCHU.

I.

O dvou chybách nepravého správce.

Byl jeden bohatý člověk, kterýž měl vladaře, a ten obžalován je před ním, jako by utrácel statek jeho.
(Luk. 16, 1.)

Dr. m., Spasitel nám chtěl v dnešním evangeliu v osobě onoho nepravého správce podat obraz »syna tohoto světa«, t. j. člověka, který ztratil víru v nesmrtelnou duši a na věčnost ani nepomyslel. Chtěl nám před oči postavit člověka, pro nějž má cenu jen tento svět, jen tento pozemský život. A jak jej líčí Spasitel? Napřed jako marnotratníka a nepoctivce a pak jako podvodníka a zloděje. Dr. m., uvažme dnes něco o těchto nepěkných stránkách tohoto správce! Před našima očima se nejprve octne:

1. správce jako marnotratník a nepoctivec,

2. správce jako podvodník a zloděj.

I. Správce jako marnotratník a nepoctivec.

Správci z dnešního evangelia nařídil jeho pán, aby se všemožně staral o rozkvět jeho jmění. Ale správce nedbal toho rozkazu. Místo aby svědomitě dohlížel na své podřízené, místo aby rozumným hospodařením zvýšil příjmy svého pána, zneužil svého postavení a pánovy důvěry. Podřízeným sobě nájemníkům nájem o své ujmě zvyšoval, nájemy, které od nich vybral, svému pánu zpronevěřoval. Neodváděl to, co přijal. Ba prodal i kusy z jeho statku. Vybrané peníze pak v lehkomyšlné společnosti utrácel. Vedl si, jako by statky byly jeho a jako by tam musil být navždycky. To roztrpčilo nájemníky a ti ho obžalovali u pána, že mu nepoctivě hospodaří. Když to pán slyšel, dal správce předvolat a pravil k němu: »Co to slyším o tobě? Vydej počet z vladařství svého, nebo již nebudeš moci spravcovat.«

Jako když blesk udeří z čistého nebe, tak ohromil tento rozkaz nepravého správce. Tušil a viděl, že ztratí službu a místo tak výnosné a že se snad z něho stane žebrák. Cítil, jak se mu lidé budou posmívat a jím pohrdat. A co toho bylo hlavní a snad jedinou příčinou? Jeho rozmařilost a marnotratnost. —

Dr. m., jak mnozí lidé se v dnešním světě podobají tomuto správci! Jak lehkomyšlně utrácení a promarnění svůj majetek anebo peníze tím, že požívačně a rozmařile žijí! Dnes se chtějí lidé mít jen dobře. Chtějí všeho užít, chodit do hostinců, do kin, do divadel, na hry, na lyže, na sport. Nejsem proti tomu, přál bych to všechno všem upřímně. Ale všechno s mírou, všechno se má dělat s rozumem. Ale bohužel na rozum se dnes málo dbá, a vyhovuje se jen slepé vášni a choutkám.

Vizte tam toho člověka! Za jeden den utratí, prostě vyhodí víc, než rozdává za celý rok na almužnách. Utratí a rozhodí, co měl dát na výživu rodině, promarní, co si sám vydělal, utratí, co od rodičů dostal nebo po nich zdědil.

Dr. m., nejsem velebitel zašlých časů, ale je pravda, že naši předkové byli šetrnější a skromnější. Jedny šaty nosili mnohdy 10 až 20 let, na jejich stoly přicházely jen prosté, jednoduché pokrmy a na svá vyrazení také tak mnoho nevydávali. A přitom žili spokojeně a poměrně v blahobytu. Ale za našich dnů skromnost je skoro neznámé slovo, a co je to šetřit, něco si uložit, o tom mnozí lidé nemají ani zdání. Dnes se všeobecně žije, jak říkáme, nad poměry. Znal jsem dělníky a znám dodnes, kteří si, jmenovitě před málo lety, když byla tak zvaná konjunktura, vydělali týdně hezké peníze, ale kteří si přes to nezachovali ani haléře pro případ nemoci nebo stáří. — A proč? Protože v sobotu a v neděli se všechno utratilo. Pak se ovšem nedivme, že v takových domácnostech, když se stane něco nepředvídaného, na př. přijde propuštění z práce nebo zaťuká nemoc, je nouze s bídou domovem, pak se nedivme, že takoví

lidé jdou za chvíli po téže cestě, po které šel špatný správce, že se z nich pak brzy stanou podvodníci, a nebojme se to říci, i zloději. I se správcem se tak stalo. Z marnotratníka a nepoctivce se stal

II. správce podvodník a zloděj.

Když správce porozuměl a poznal, že ztratí svou výnosnou službu a že mu hrozí nedostatek s bídou, pozbyl s počátku vší rozvahy. Stál tu celý zoufalý a pln úzkosti zvolal: »Co nyní učiním? Vzít do ruky motyku a lopatu, kopat a rýt, to nemohu, na to jsem sláb, a abych poníženě pak zaklepal na dveře a žebрал, za to se stydím.« Ale po chvíli, jako by mu zasvitlo, zvolal: »Vím, co učiním.« A v duchu si dodal: »Dám se na krádež.« A jak řečeno, tak uděláno. Klamal svého pána ovšem již dříve, šidil ho a podváděl, ale když dostal výpověď, pak ho bez milosti začal okrádat. U jednoho dlužníka připravil, řekněme prostě, okradl, pána svého o 50 tun oleje, u druhého o 20 korců pšenice a jako u těchto dvou, tak si vedl i u všech ostatních dlužníků.

Dr. m., tak je to pravidelně vždycky v životě. Každý marnotratník, každý, kdo žije na velké noze a nemá na to, je také už zároveň podvodníkem a zlodějem, nebo se jím zakrátko stane. To potvrzuje naše nynější doba. Protože nyní požívačnost a rozmařilost nakazila celý svět kolem nás, proto se dnes také mnoho rozmohla nepoctivost všeho druhu. Páší se zpronevěry, krádeže, loupeže, kasařství, podvody ve všech obchodech, řádí lichva a vyděračství, za dne i za noci vztahují dnes lidé ruce po cizím majetku. Tyto hříchy proti spravedlnosti nyní tak rostou, že se zdá, jako by se se světa nadobro vystěhovaly právo a svědomí a všecka bázeň boží.

Dnes už pomalu nikdo nedbá na sedmé boží přikázání »Nepokradeš!« Dnešní lidé mají jen úsměv pro výstrahu sv. Pavla: »Ani zloději ani lupiči nevejdou do království nebeského.« (I. Kor. 6, 10.) A přece je tomu tak, Písmo sv. nelže, slovo boží se nedá vyvrátit, ale věčně bude platit. Proto se, dr. m., varuj-

te krádeže! Nebo není žádné výmluvy, která by ji omluvila.

Někdo se omlouvá: »J á n e b e r u m n o h o.« Zloději se nikdy nezdá, že bere mnoho. Ale zcela jinak o tom soudí poškozený vlastník a zcela jinak to posoudí věčný soudce. Jiný zas říká: »M é m u p á n u t o n e u š k o d í.« Ano, byť i majitel při tom nezchudl, zato tím snáze může při tom zahynout zlodějova duše. Anebo se omlouvají: »N e m o h l j s e m s i j i n a k p o m o c i.« Věříte tomu? Jistě nikoliv, nebo ti, kteří kradou, kdyby chtěli pracovat, mohli by se dobře uživit. Také neplatí výmluva: »Ž e b r a t i s e s t y d í m.« Nebo Duch sv. praví v knize Sirachově: »Pyšného chudého nenávidí má duše.« Kdo pokorně prosí, najde ještě vždycky v nouzi a nedostatku radu a pomoc a nemusí podvádět ani krást. Podvodníci a zloději říkají také: »B o h á č i j s o u b e z s r d c e.« Ano, je to často pravda, jsou bez srdce. Myslí, že své bohatství, své domy, své jmění v bance, své akcie a cenné papíry vezmou s sebou na věčnost. Ale boháčů se mýlí, nevezmou. I oni budou vydávat počet, jak se svými statky hospodařili. A běda jim, přijdou-li k účtování a bude tam jejich rubrika, co dali chudým, úplně prázdná! Splní se na nich, co praví sv. Písmo o nemilosrdném boháči: »I pohřben je v pekle.«

Dr. m., to všecko je o boháčích pravda. Ale je také pravda, že chudí nebyli nikdy tak doštěrní, nevděční a neskromní a že si nikdy tak málo nevážili almužny jako nyní. Ano, často čtete, že darovaných almužen zneužívají k životu hříšnému a rozmařilému.

Dr. m., opakují: »N e n í ž á d n é v ý m l u v y , k t e r á b y o m l u v i l a k r á d e ž.« Chraňte se toho hříchu a vezměte si odstrašující příklad z nepoctivého správce v dnešním evangeliu! Kdyby byl konal svou povinnost a všude svědomitě dohlížel, kdyby byl svému pánu pořádně hospodařil, nikdy by nebyl o svou službu přišel a nikdy by se byl nemusil bát nouze. Zkrátka: kdyby byl nebyl dřív marno-

tratníkem a nepoctivcem, nebyl by se stal později podvodníkem a zlodějem. Proto pracujte rádi a stále pamatujte na budoucí účtování před Pánem Bohem! Uskrovněte se v jídle a pití, v oděvu i zábavách a uložte si, prosím vás, nějaký halěr na stranu! Pak můžete spoléhat, ať přijde, co přijde, na pomoc boží. —

Dr. m., pověděl jsem vám dnes snad mnohou pravdu otevřeně do očí. Řídil jsem se naším českým: »Pravdu sobě mluvmе a přáteli bud'me!« Jen aby to prospělo. Amen.

II.

O maličkostech v životě všedním i mravním.

Vydej počet z vladařství svého!
(Luk. 16, 2.)

Dr. m., tak také promluví Spasitel jednou na věčnosti ke každému z nás. A chcete, abych vám poradil, kdy se toho zúčtování nebudete musit bát? Poradím vám: když budete dbáti maličkostí. Spasitel sám vám to také radí, když praví: »Budete-li nad málem věrni, nad mnohem vás ustanovím. Pak vejdete v radost Pána svého.« (Mat. 25, 21.) A jinde praví: »Kdo je nepoctivý v mále, bude nepoctivý i ve větším.« (Luk. 16, 10.)

Proto vám dnes něco povím o m a l i č k o s t e c h. Ukáži vám, jaký význam má maličkost 1. v ž i v o t ě v š e d n í m, obyčejném, a 2. v ž i v o t ě m r a v n í m.

1. J a k ý v ý z n a m m á m a l i č k o s t v ž i v o t ě v š e d n í m, o b y č e j n é m?

Na moři jsou ostrovy zvané korálové. Najednou se vám vynoří nad mořskou hladinu ostrůvek, který tam před tím nebyl. A odkud se vzal? Způsobila jej pramalinká zvířátka, živočich, korálový polyp. Tento polyp se usadí v hloubce třeba 700 metrů pod hladinou mořskou, přibírá víc a víc mořského bahna a zbytků, množí se a vystupuje stále výš a výš, až

utvoří výspu. Časem se ze zvětralých rostlin, korálových zbytků a mořského písku utvoří úrodná půda. Ptáci na ni přenesou semena rostlin a křovin. Každá bouře a mořská vlna něco nanese, až se konečně ostrůvek pokryje všelikými rostlinami a je připraven za obydlí člověka. Vidíte, co způsobí nepatrný živočich.

Nebo všimli jste si, jak včela nebo mravenec staví své příbytky? Co všechno ten nepatrný hmyz může unést! Na nožkách nese trochu žlutavého pylu. Protože však létá opět a opět a že jich je na tisíce, nanesou za několik týdnů dílo vážící celé kilogramy.

Jak se mstí v životě nedbání maličností, víte sami dobře. Nepořádný hospodář nechá pohozeny hřebíky. Hřebík se dostane do píce, kráva jej sežere a musí ji porazit. Nepatrná maličkost, nedbalost přináší velikou škodu.

Lidové přísloví praví: »Z malé jiskry velký požár bývá.« Kolik jen se stalo neštěstí, že se děti z neopatrnosti domácích dostaly k zápalkám!

Lehkomyslné děvče přišlo pozdě domů a ještě před spaním si honem chtělo přišít utrženou stužku na šatech. Protože neměla po ruce nůžky, připálila nit nad lampou a kousek niti odhodila do koše, kde byly látkové ústřižky. Nevšimla si, že nit trochu doutná, a šla spat. Nepatrná jiskřička však doutnala, roznítila se a zapálila zbytky látek. Chytil koš, pak šaty, až celé stavení lehlo popelem. Požár pak zachvátil sousední stavení a půl vesnice vyhořelo.

V Příbrami potřebovali vody do stříbrných dolů a závodů. Neměli ji nablízku a proto zřídili vysoko v brdských horách veliký rybník, aby sbíral horské vody a pak je do údolí propouštěl. Rybník byl se tří stran ohrazen horami a jen na přední straně bylo třeba postavit hráz. Když tu hráz stavěli, přišli na jejím jednom konci na maličký, nepatrný pramének. Byli upozorněni na jeho nebezpečí, ale konečně se rozhodli, že při ohromném tlaku náspu netřeba se nepatrného pramene obávat. Klidně jej zasypali, místo aby jej byli odvedli. Léta uplynula. Rybník

býval plný vody a na pramének dávno nikdo ani nevzpomněl. Ale skrytý pramen zatím nelenil, i pod tíží náspu pracoval a hledal cestu na světlo. A našel ji v jednu strašnou noc. Ale ne sám a ne jako slabý pramének. Proděravil hráz, prolomil ji a spojil se s mocnými vodami v rybníku a valil se ohromným přívalem do příbramského údolí. Tehda lidé utíkali na stromy a mnozí to zaplatili životem. Hle, maličkost a jak může být osudná!

Malá moucha sedne na tvář, vznikne rána, že ji sotva vidět — a hle, od té rány se může otrávit krev a ztratit život. Hleďte, maličkost a jaké následky!

A zas často maličkosti, zjevy naprosto všední, když si jich člověk všiml, vedly k důležitým objevům. Galvani pozoroval, že žabí stehýnka, zavěšená na železné skobě, sebou trhla, kdykoliv se dotkla měděného háku. Galvani z toho učinil dalekosáhlý objev elektřiny, nazývané po něm **g a l v a n i c k ý p r o u d**.

A často slyšíte o **N o b e l o v ý c h c e n á c h** pro literaturu, umění a pro světový mír. A víte, co učinilo **N o b e l a** zámožným, že ceny ty — vpravdě veliké — mohl založit? Všiml si, byl chemikem, maličkosti, nepatrného úkazu. Bylo to r. 1866, když v jeho chemické laboratoři unikl ze špatně uzavřené nádoby nitroglycerin. Vytékající kapalina smáčela pórovitou, průlinčitou zeminu, které užívali k balení nádob s nitroglycerinem. Nobel si toho povšiml, vzal zeminu do rukou, podrobně ji zkoumal a zjistil s úžasem, že zemina nasáklá nitroglycerinem dostala silně výbušné vlastnosti. Po léta se badatelé zabývali záhadou, jak vázati výbušné vlastnosti nitroglycerinu na pevné těleso, jak spojití tekutý nitroglycerin s pevnou hmotou. Teď byla záhada rozluštěna. Bylo k tomu třeba pórovité hmoty, která by byla laciná a lehko dobytá. Nobel po četných pokusech vybral k tomu zeminu (hlínu) rozsívkovou, bílou moučkovitou a křemičitou zeminu. Tato zemina vssaje do sebe o třikrát tolik nitroglycerinu víc, než váží sama. S touto zeminou smísil Nobel nitroglycerin a vytvořil maltovitou hmotu, která má touž trhací sílu jako

tekutý nitroglycerin. A vy všichni znáte tuto hroznou hmotu, kteréž je možno užít k účelům jak nejlepším, tak i nejhorším, jak jste to viděli v minulé světové válce. Je to d y n a m i t. Dynamit pak se stal vynálezci Nobelovi zlatým dolem. Ale Nobel užil zisku z prodeje dynamitu k dobrému. Ukázal se jako největší mecenáš všech dob a založil v své závěti ony známé ceny pro povznesení věd a umění a cenu pro světový mír. Chtěl tak zlé účinky dynamitu obrátit v dobro a dosáhnouti, aby ho lidé užívali jen k dobru a z nutnosti.

Dr. m., vidíte, jakou důležitost má maličkost v životě všedním, obyčejném. A stejně tomu je

2. i v ž i v o t ě m r a v n í m.

Sám Spasitel kladl veliký důraz na to, abychom dbali věcí nejmenších. »Sebeřte drobty, ať nezhy-nou!« káže po zázračném rozmnožení chlebů. Příkázání boží nutno také všechna plnit a nesmí se opominout ani jediná literka. »Amen zajisté, pravím vám, ani jediná literka ani jediný puntík nepomine ze zákona, až se všechno stane!« Tak slyšíte mluvit Krista!

Ani nejmenší dobrý skutek neztratí odměnu od Pána, i za doušek vody, podaný žíznivému, budeme odměněni.

Jen tenkrát, když člověk dbá v svém povolání všeho, i nejmenších věcí, a plní v něm i nejmenší povinnosti, přivádí to k dokonalosti, jinak ne. A už tu na světě se mu to často odmění. Kupec hledal inserátem v novinách pomocníka. Z přihlášených si vybral toho, který, když prodával za 5 haléřů soli, dovedl udělat nejlepší kornout. Vzal ho pak za svého společníka. A ten se pak stal boháčem, vypravuje Smiles.

A jako šetření maličností vede k dokonalosti, tak jejich zanedbávání anebo opominutí má často v zá-pětí netušenou škodu. Napoleon prohlížel vždycky před bitvou na koni bojiště. Před bitvou u Lipska tak neučinil. Byl vítězstvím jist. A hle, to způsobilo jeho porážku.

Proto Písmo sv. napomíná, abychom nepřehlíželi maličkosti, nebo to má v zápětí těžší poklesky. Moudrý Sirach nás upozorňuje: »Qui pauca despernit, paulatim decidet, kdo pohrdá malými věcmi, pomalu zhyne.« (19, 1.) Spasitel pak dí: »Kdo v malém je věrný, i ve větším věrný jest, a kdo v mále je nepravý, i v mnohém je nepravý.« (Luk. 16, 10.)

Nikdo se nestane přes noc svatým. Co učinilo hlavně svaté svatými? To, že byli svědomití i v malých povinnostech. Nikdo však se nestal také hned zločincem, zlodějem, opilcem anebo vrahem. Ke všemu tomu se dostal, že nepřemáhal maličkosti, zprvu malá pokušení k těm hrozným vášním. Neodpíral začátkům, nedbal onoho latinského »principiis obsta«, braň začátkům, »sero medicina paratur«, často je už na lék pozdě.

Student zanedbal jednu, dvě lekce, měl to za maličkost. A hle, pak už látku nedohnal a propadl. Student nedbal pravopisu, pokládal to za maličkost, a hle, nikdy se pak už nenaučil pravopisně psát.

Dr. m., z toho, co jsem vám pověděl, jistě poznáte, jakou důležitost mají nepatrné věci — maličkosti — ve všedním, obyčejném i mravním našem životě. Proto je nepodceňujte a buďte přesní i v maličkostech. Jistě jste všichni četli »Babičku« od Boženy Němcové. A ta její babička, to je takový staročeský typ, vzor a obraz přesnosti a svědomitosti i v nejmenších věcech. Jak to ta babička měla všechno v pořádku na sobě, jak to všecko měla srovnáno pěkně na dvorku a v svých truhlách! Dr. m., kéž byste si vy všichni, staří i mladí z ní vzali příklad! Jak pořádní byste pak všichni byli!

A na konec slyšte: V prostonárodní moravské písni se líčí, jak se octla duše před věčným Soudcem. Také aby vydala počet ze svého vladařství. Přiznává se smutně: »Já jsem svátky nesvětila ani pátky nepostila, almužny jen troník dala.« Žalostný byl stav oné duše a smutné měla vyhlídky do budoucnosti. A přece ten troníček, maličký peníz — maličkost — pomohl jí do věčné slávy. Ale byla to almuž-

na — milosrdenství. Proto se Pán nad ní smiloval. Bud'te i vy milosrdní — máte-li málo, dejte málo — ale dejte přece aspoň v nynější těžké době, kde je mnohým dobrým lidem opravdu zle!

Končím slovy sv. evangelia: »Abyste, uslyševše mé slovo dnešní, v srdci dobrém a výborném je zachovali a užitek přinesli.« Pak byste se jistě nemusili bát vydat jednou počet ze svého vladařství. Amen.

III.

Každému své!

Byl jeden bohatý člověk, kterýž měl vladaře. (Luk. 16, 1.)

Tak, dr. m., jste slyšeli v dnešním evangeliu. Ale ten vladař, jak vám dále vyprávělo sv. evangelium, byl nespravedlivý a podvodný člověk. A co jich je takových! Kdo by chtěl dnes spočítat všechny ty nepoctivé správce, ředitele, účetní nebo bankéře?

Je smutná pravda, že se dnes nesmírně rozmohly podvod, úplatnost a korupce. Je opravdu svrchovaně na čase, aby se zas dnešním lidem připomněla co nejdůrazněji stará zásada: »S u u m c u i q u e! — K a ž d é m u s v é!« Je co nejvíce na místě připomínat zas a zas dnešnímu světu sedmé a desáté boží přikázání: »Nepokradeš a nepožádáš statku bližního svého!« Chci proto dnešní posvátnou chvíli věnovat úvaze

1. o tom, že s o u k r o m ý nebo, jak jinak říkáme, p r i v á t n í m a j e t e k je a b ý t i m u s í,

2. j a k é d ů s l e d k y z t o h o p l y n o u.

I. Pravíme: Soukromý, privátní majetek t u n a s v ě t ě je. Snad se otážete, jak povstal. Povím vám.

1. Snad jste často slyšeli větu: »M a j e t e k je k r á d e ž.« To je nesprávná a lživá věta.

Především: všechny pozemské statky náležejí Bohu. Bůh je všechny stvořil, proto on jediný je jejich neomezeným pánem a vlastníkem.

S počátku byly všechny statky volné, bez pána.

Později si mohli lidé, když jim Bůh tu moc propůjčil, statky, které byly až dosud bez pána a nikomu nepatřily, přivlastňovat na př. tím, že klidili plody, chytali zvěř, že vzdělávali pole, chovali domácí zvířata. Též mohli nabývat majetku smlouvami a dědictvím.

2. Že p r i v á t n í, s o u k r o m ý m a j e t e k j e o p r á v n ě n, je zřejmo ze 7. a 10. přikázání božího. Na hoře Sinaji Bůh slavnostně prohlásil: »Nepokradeš! Nepožádáš statku bližního svého, aniž ničeho, což jeho jest!« Spasitel sám tato přikázání výslovně potvrdil a prohlásil, že ten, kdo je nezachovává, nevejde do života věčného. (Mat. 19, 18.)

Je pravda, že katolická církev vždycky zavrhovala hříšný výdělek, nespravedlivě, hříšně získaný majetek a nespravedlivé, hříšné jeho užívání. Ale právo na soukromý majetek vždycky zastávala a je hájila. Papež Lev XIII. v svém slavném okružním listě »O dělnické otázce« zavrhl socialistický požadavek odstranění privátního majetku a prohlásil, že ten, kdo chce vyřešit sociální otázku, musí vycházet od zásady, že spravedlivě získaný soukromý majetek je nedotknutelný.

3. Dr. m.! Jako je soukromý majetek nedotknutelný, tak je i n u t n ý a p o t ř e b n ý. Slavný křesťanský učenec sv. Tomáš Aquinský († 1274) uvádí tři důvody, proč je soukromý majetek nutný a potřebný.

1. Soukromý majetek je proto nutný, že soukromý, privátní statek se lépe o š e t ř u j e a s v ě d o m i t ě j i s p r a v u j e. Jistě každý pečuje víc a stará se o to, co mu patří, co je jeho, než co má společně s jinými. Je známo přísloví: »Na obecní louce nejméně trávy roste.« Všimněte si jen obecních a státních podniků! Stále slyšíte na to nářky, že nic nenesou a že se zanedbávají. — Všimněte si, jak se zachází s najatým polem, s najatou honitbou!

2. Soukromý majetek je nutný, aby se zachoval p o ř á d e k m e z i l i d m i. Jednotlivé práce se lépe rozdělují, lidé sami se jich chápou — a jsou to práce

těžké a nepříjemné — má-li člověk při tom naději, že víc vyzíská a vydělá. Kdyby tomu tak nebylo, pak by se dobrovolně nikdo nepodrobil těžkým, nepříjemným a málo čestným pracím.

3. Soukromý majetek, dr. m., je také nutný proto, aby se zachoval pokoj a klid mezi lidmi. Víte sami ze své zkušenosti, jak často vede společný majetek k sporům a hádkám. Už v Písmě sv. čtete z dávných časů zprávu, jak společné pastviny zavdaly příčinu k sváru mezi pastýři Abrahamovými a Lotovými. Vzpomeňte jen, jak se často děti prou a vedou dlouhé soudy o společné dědictví po rodičích! Vzpomeňte si, jak se často hádají a znesváří obyvatelé v témže domě, a nemají společného nic kromě vzduchu. Nemohou se srovnat lidé z jednoho a téhož domu u jedné společné studně, kam chodí pro vodu. Společný majetek by lidi neuspokojil, ale byl by příčinou neustálých sporů a hádek. — Třeba brát lidi tak, jak skutečně jsou. A tu je třeba přiznat, že lidé nejsou andělé, nýbrž že jsou pravidelně velmi sobečtí. Ano, na lidské sobectví zajde i komunismus, majetkové společenství. To je možné jen v menší společnosti, jen v klášteře, kde všichni jsou proniknuti týmž smýšlením, kde všichni chtějí totéž. Ukazují-li komunisté na to, že v první křesťanské obci v Jerusalemě byl komunismus, že prvním křesťanům všecky věci byly společné (Sk. ap. 4, 32), pak to bylo proto, že toto množství věřících bylo jedno srdce a jedna duše. Jejich vzájemná láska byla taková, že každý z nich se ochotně sdílel s druhým o svůj majetek. Byl to tedy komunismus čisté křesťanské lásky, komunismus dobrovolný, nikoliv násilím, terorem vynucený. Kdo nechtěl, nemusil dát nic. I těmto křesťanům byl soukromý majetek posvátný.

Dr. m., že komunismus nepřináší společnosti lidské žádné štěstí, ukazují vám jasně poměry v nynějším Rusku. Denně vidíte, jak z toho domnělého bolševického ráje lidé prchají, vidíte, že lid je tam v své velké většině zubožen, jen někteří že žijí luxusně a hýřivě, zato však velká většina trpí nouzí a hlad.

II. Dr. m., je tedy pravda, že člověk má právo na soukromý majetek. Ale je také zároveň pravda, že toto právo není neomezené — člověk není oprávněn se svým majetkem nakládat tak, jak by se mu líbilo. Člověk je Bohu odpověden z toho, jak svého majetku užívá. Člověk tu má dbát na veřejné blaho a přihlížet k nouzi bližního. A je to veliká chyba, které se dopouštějí dnes mnozí boháči, že si myslí, že mohou se svým majetkem dělat, co chtějí, i kdyby při tom bližní měl zahynout. Volá to do nebe, když na jedné straně milionáři a miliardáři nevědí, kam s penězi, a hned vedle nich tu hynou chudáci a nuzáci, ba docela si i berou život z hospodářské nouze.

Pamatujme, zejm., že o onom boháči v evangeliu za časů Lazarových, který se svým bohatstvím dělal, co chtěl, a jen na sebe myslel a na chudé nepamatoval, pamatujte, že o něm stojí napsáno: »Pohřben je v pekle.«

Dr. m., zapište si hluboko do srdce toto vážné slovo: »Člověk není tu na světě pro pozemské statky, ale pozemské statky jsou tu na světě pro člověka, ovšem ne proto, aby jich zneužíval, ale aby jich rozumně užíval.«

III. Dr. m., pověděl jsem vám, že člověk má právo na soukromý majetek, ukázal jsem vám, proč je soukromý majetek nutný, a dodal jsem, že však člověk nemá na svůj majetek neomezené právo, ale že je z toho odpověden Bohu, jak svého majetku užívá. Ještě vám chci vyložit, jaké důsledky z toho plynou. Jsou to tyto důsledky, řekněme zásady:

1. »Svého si važ!« Proto je třeba

a) abyste majetku nabývali p o c t i v ě. Kéž by vám vždycky tanul na mysli příklad Tobiášův z Písma sv.! Když jeho žena přinesla kozelce, kterého dostala darem, Tobiáš, když uslyšel bečení jeho, řekl: »Hled'tež, ať není krazený, navraťtež jej pánům jeho, nebo nesluší nám ani jíst, ani se ničeho dotýkat krazeného.« (Tob. 2, 21.) Pamatujte, s poctivostí nejdál dojdeš — i v dnešním zkaženém světě!

b) Zacházejte se svým majetkem s v ě d o m ě! Nebud'te lakomí, ale také nerozhazujte! Důrazně k vám volám: »Šetřte!« Kdo šetří, má za tři.

c) Co vám přebude, dávejte na d o b r é ú č e l y! Máte chudé, jsou tu rozmanité dobročinné spolky, jako křesťanská charita, máte tu kostel. Zas vám tu ukazují na Tobiáše, jak dobře radí svému synu: »Ze statku svého dávej almužnu! Budeš-li mít mnoho, dávej mnoho! Jestliže málo míti budeš, také i z mála rád udělovat hled'!« (Tob. 4, 9.)

Kéž by v nynější době nezaměstnanosti majetné třídy povážily, že je jejich svatou povinností, aby třídám pracujícím, pokud jen možno, poskytly příležitost k práci! Kéž by neskrývaly své peníze doma nebo v peněžních ústavech, ale daly příležitost dělníkům k výdělku! Při dobré vůli by se už cesty našly.

2. K a ů d ě m u n e c h, c o j e j e h o!

Proto nezávid'te bližním jejich majetek! Nevíte zas, co je tíží, a nebažte po něm! Ne ten, kdo málo má, je chud, ale kdo po mnohém touží.

N e c h t ě j t e k r á s t (doma rodičům, nájemníkům, zaměstnavatelům, v továrně)! Pamatujte slov Písma: »Nad zlodějem hanba a žal.« Nezapomínejte na slova Pavlova, kterými napomíná první křesťany: »Kdo z vás kradl, (pokud byl pohanem), již nekrad' (nedělej hanbu Ježíši Kristu), ale raději pracuj!« (Efes. 4. 28.) Budiž od vás daleko l o u p ě t a d r a n c o v a t (ta častá vloupání, loupení pokladen!), nechtějte podvádět (špatnou váhou a mírou, falšováním potravin, špatnou prací, šizením nemocenských pokladen a pojišťoven)! Nechtějte lichvařit a nepoškozujte zlomyslně cizí majetek! Vy, dr. m., vždycky pamatujte: »Co nechceš, aby ti jiní činili, nečiň ani ty jim!«

3. K a ů d ě m u d á v e j, c o ů j e j e h o!

Dr. m., proto si nemůžeme podržet kradenou věc, třeba ji vrátit! Jestliže jsme bližnímu na majetku uškodili, musíme a máme tu škodu nahradit. Jestliže jste něco našli, je vaší povinností, abyste to vrátili. Nemáte také zapomínat vypůjčené věci (šaty, kni-

hy) odvádět! Dluhy i daně nutno správně platit. Stejně tak je třeba povinnou mzdu dělníkům řádně vyplácet. Dědičný podíl máme poctivě vydat.

Písmo sv. nás k tomuhle všemu vybízí slovy zvlášť důraznými. Sv. Pavel praví: »Ani nespravedliví ani zloději nebudou vládnouti královstvím božím.« (I. Kor. 6, 9—10.) »Kdo je spravedlivý, tomu se již na zemi dobře povede.« (Žalm 36, 25.) »Kdo kradl, již nekrad', ale raději pracuj, děláje rukama svýma, což dobrého jest, aby měl z čeho udělit tomu, který nouzi trpí.« (Efes. 4. 28.)

Nuže, dr. m., každému své! Pryč se závistí a chamtivostí! Bud'me spokojeni, i když jsme chudi! Pamatujme, že nezaviněná chudoba není žádná hanba, jako bohatství není samo o sobě žádnou ctí. Pamatujte, vy chudí, že Spasitel neměl, kam by hlavy sklonil. Vzpomeňte si, jak církev krásně slaví sv. Františka Assiského: »František chudý a pokorný, do nebe vchází bohatý a hymnami nebeskými opěvaný.« Vidíte, nač se máte těšit, vy chudí, budete-li při své chudobě trpělivi a ctnostní. Pamatujte, že bohatství samo ještě šťastným nedělá. Slzy a kříže a veliká trápení dovedou nalézt i domy boháčů. Pravidelně v prosté chýši žijí lidé šťastněji a spravedlivěji než v palácových domech.

Myslím, že po tom, co jste dnes o majetku ode mne slyšeli, uznáte, že pravdu má Písmo, když nás učí k Bohu takto volat: »Žebroty ani bohatství nedávej mi, ale uděl mi toliko potřebných věcí k živnosti mé, abych snad nasycen jsa, nebyl přiváben k zapření Tebe a neřekl: Kdo jest Hospodin? anebo abych nouzí dohnán, nekradl a nepřisahal křivě skrze jméno Boha svého.« (Přísl. 30, 8.) — Amen.

NEDĚLE 9. PO SV. DUCHU.

I.

Plačící Ježíš.

Když se přiblížil Pán Ježíš k Jerusalemu, vida město, plakal nad ním.
(Luk. 19, 41.)

Dr. m., Spasitel přišel, aby hledal zbloudilé ovce na poušti a přivedl je zpět k nebeskému Otci. »Syn člověka přišel, aby hledal a spasil, co bylo zahynulo,« praví sv. Písmo. (Luk. 19, 10.) Ale tento úmysl nekonečné lásky lidé často svou vinou zmařili a překazili. Tak tomu bylo i v Jerusalemě, kde ani kázání ani zázraky Páně nic nepomohly a kde lidé zůstali zatvrzelí. — Spasitele tato zatvrzelost velmi bolela a těžko ji nesl. Dokazují to slova dnešního evangelia: »Když se přiblížil a spatřil město, plakal nad ním.«

Dr. m., ale po první tu Kristus Pán neplakal, on plakal častěji. Dáte mi jistě za pravdu, že může být sotva co dojemnějšího než pohled na plačícího Ježíše. Uvažme proto dnes něco

1. o jeho slzách,
 2. o jejich významu.
- I. Ježíšovy slzy.

Spasitel, pokud víme, plakal za svého pozemského života čtyřikrát. Božský Spasitel plakal

1. jako dítě v jeslích.

Víra nás učí, že Syn Boží vzal na sebe naši lidskou přirozenost se všemi jejími přednostmi, ale také slabostmi.

V tiché půlnoční hodině porodila Krista Pána andělská matka a položila ho do jeslí. A tam plakalo nebeské dítě své první slzy jako každé jiné lidské dítě, které přichází na tento svět. I na něm se plní slovo knihy »Moudrosti«: »A první hlas, který jsem vydal, byl jako u všech ostatních, pláč.« (Moudr. 7, 3.) I církev nám líčí dítě Ježíše se slzami v očích.

Zpívá v svém hymnu na Smrtnou neděli: »Vagit infans inter arcta conditus praesepia« — »pacholíček pláče v stáji, v chudé jesle vložený.«

Božský Spasitel plakal

2. n a h r o b ě L a z a r o v ě. Tento Lazar, bratr sester Marie a Marty, bydlel v městečku Bethanii u Jerusalema a umřel. Kristus Pán tam chtěl jít a vzkřísit ho. Ale omeškal se, a když tam přišel, byl Lazar už čtvrtý den v hrobě. Obě sestry přišly Pánu naproti a plakaly. Kolem pak stáli židé a plakali s nimi. A nyní vypravuje evangelista: »Tehdy Ježíš, když uviděl, že sestry pláčí i židé, kteří byli s nimi přišli, že pláčí, pohnul se v duchu a zkormoutil se a řekl: „Kde jste jej položili?“ I řekli: „Pane, pojd' a pohleď!“ I zaplakal Ježíš.« — Jak víte, Lazara pak zázračně vzkřísil.

Božský Spasitel plakal

3. p ř i p o h l e d u n a J e r u s a l e m.

O tom nám vypravuje dnešní evangelium. Před svou smrtí chtěl Kristus Pán slavit slavný vjezd do Jerusalema. Ubíral se tam z Bethanie, kde byl po hostinu u svých přátel. Když se o tom lidé dověděli, připravili mu slavnostní uvítání. Vyšli mu vstříc z Jerusalema a stlali mu roucha svá na cestu. A když se přibližoval k místu, kde se schází s hory Olivetské, počali všichni zástupové učedníků, radující se, chváliti Boha hlasem velikým a pravili: »Požehnaný král, jenž se běře ve jménu Páně!« (Luk. 19, 37.)

S toho místa pak se otvírala krásná podívaná na město Jerusalem. Bylo odtud vidět chrám s jeho kopulemi a sloupovím, nádherné paláce a kvetoucí zahrady a všeku tu krásu zalévaly hřejivé paprsky východního slunce. A když se Spasitel zadíval na tu nádheru pod sebou, vytryskly mu slzy z očí. — Tu zaplakal Pán po třetí v životě, zaplakal nad zkázou Jerusalema, kterou v svém vševědoucím duchu viděl před sebou.

Božský Spasitel plakal konečně.

4. k d y ž u m í r a l n a k ř í ž i.

S pláčem přichází člověk na svět, s pláčem jej

opouští. Slza se třpytí v oku nemluvněte a kane z oka starcova, který zápasí se smrtí. I Kristus, když umíral, plakal. Evangelisté se o tom nezmiňují, ale sv. Pavel to určitě naznačuje slovy: »Tento Ježíš za dnů těla svého obětoval modlitbu a lkání své s velkým voláním a slzami.« (K žid. 5, 7.) Sv. otcové a církevní spisovatelé, jako na př. sv. Bernard, praví rovněž, že Spasitel v své opuštěnosti, když se mu blížila smrt, na kříži plakal. Tolik o slzách, které plakal Ježíš. — Ale

II. ty slzy, které plakal Spasitel, mají také svůj význam. Slyšte, jaký. Jsou to

1. slzy přirozené.

Tyto slzy ronil Kristus Pán v jeslích. Jsou to slzy přirozené proto, že každé dítě, když přichází na svět, slzami jej pozdravuje. Tyto přirozené slzy Páně nás pamatují:

a) na bídu a těžkosti pozemského života.

Písmo sv. praví, že kletba boží spočívá na zemi. »Zlořečena budiž země v díle tvém!« tak pravil Hospodin k Adamovi, když ho vyháněl z ráje. (1. Mojž. 3, 17.) Proto na zemi roste tolik bodláčí a trní. A proto nemluvně pláče, jako by už napřed cítilo jejich pálení.

b) a bychom bídu a těžkosti pozemského života obětovali Bohu.

Kristus také své slzy v jeslích přinášel za oběť Bohu a k vůli němu všechna utrpení tu na světě snášel s láskou a radostí. Stejně tak i my máme těžkosti tohoto života, nechť se ukáží v jakékoliv podobě, jako nemoc, chudoba, pohrdání, žízeň nebo hlad, máme ty těžkosti Bohu obětovat a z lásky k Bohu přijmout.

Slzy, které proléval Spasitel,

2. byly slzy soustrasti a soucitu. Ty slz v plakal Spasitel na hrobě Lazarově. Ty nás pobízejí,

a) a bychom měli účast s cizím utrpením a bolestí.

Písmo sv. vypravuje, že když Ježíš viděl u hrobu Lazarova obě jeho sestry Marii a Martu a Židy, kteří sem přišli, kterak všichni pro zesnulého pláčí, že se také sám poddal bolestnému smutku a soucitu a zaplakal též. Rovněž tak máme jednat i my. Písmo sv. nám radí: »Plačte s plačícími!« (Řím. 12, 15.) »Bud'te milosrdní!« (I. Petr 3, 8.)

Koho hlad nebo nemoc bližního nenaplňuje soucitem, to není ani celý člověk.

Proto, dr. m., mějme soucit a soustrast s nešťastnými! Nemyslete si, že slzy nic nepomohou. Je pravda, shořelý dům se tím nepostaví, zlomená ruka se tím nenarovná. Ale jako naše necitelnost nešťastníka bolí a je hrubým hříchem proti lásce k bližnímu, tak zas náš soucit padne jako balzám do otevřených jeho ran. Naše soucitné slzy jej potěší, posílí a pomáhají mu, aby lehčeji nesl své neštěstí. Zejména je to tenkrát, když je to soustrast účinná, která hledí bližnímu i skutkem v nouzi prospět a v bídě polehčit. Slzy Kristovy u Lazarova hrobu nás vybízejí,

b) a b y c h o m o p l a k á v a l i s v é z e m ř e l é.
Spasitel ronil slzy nad mrtvým Lazarem, kterého tolik miloval.

Dr. m., smutek nad odchodem našich zemřelých je nám už vrozen. Také víra jej doporučí a schvaluje. Písmo sv. praví: »Synu, nad mrtvým prolévej slzy a oplakávej ho, jako bys něco těžkého byl utrpěl!« (Sirach. 38, 16.) Nuže, plačme pro své zemřelé, ale ne přespříliš a snažme se raději zemřelým pomoci dobrými skutky, nejvíce modlitbou a almužnou!

Spasitelovy slzy

3. b y l y s l z y v e l k é b o l e s t i a ž a l o s t i.
Ty slzy ronil Spasitel nad zatvrzelým Jerusalemem. Slyšíte jej, jak v dnešním evangeliu nařiká: »Ó město, kdybys bylo i ty poznalo, a to aspoň v tento den tvůj, co tobě je k pokoji, ale nyní je to skryté před očima tvýma.« (Luk. 19, 42.) Tyto bolestné slzy Páně nás pamatují

a) n a n e z m ě r n o u v e l i k o s t h ř í c h u.

Dr. m., jak hrozný a ohavný musí být hřích, když

Syn boží nad ním pláče! Jeho slzy ukazují, že hřích je nejhorším zlem a největším neštěstím. Písmo sv. jmenuje hřích »ohavností před Hospodinem« (Přísl. 3, 32) a »činem d'ábelským«. (1. Jan 3, 8.) Ó, kéž by nás vzpomínka na plačícího Ježíše vždycky pohnula k tomu, abychom si hřích co nejvíc zošklivili a se ho chránili! Kéž bychom poslechli slov sv. Písma: »Prchej před hříchem jako před hadem!« (Sirach. 21, 2.) »Varuj se i stínu nepravosti!« radí sv. Pavel. (1. Sol. 5, 22.)

Bolestné slzy Páně nás pamatují

b) na převelikou trpělivost Páně.

Ježíš pláče. Kdyby byl chtěl, mohl užítí blesků a Jerusalem zapálit. Stály mu k ruce zástupy andělů, aby Jerusalem zničil. Ale Ježíš nemetá blesky ani neposílá andělská vojska — on pláče. — Tyto slzy mají pohnout židovským lidem, mají jím otrást, mají jej přimět k pokání, aby na něj nedopadl hrozící meč spravedlnosti boží. Vizte, dr. m., tu převelikou trpělivost Páně! A vy se hned rozčilujete, jestliže váš bližní maličkost opomine, nebo služka nádobu rozbije. Hned je u vás zle, když sluha něco nevykoná tak, jak jste si přáli. — Jak tu zapomínáme na slova Písma: »Láska je trpělivá a dobrotivá, nehorší se a všechno snáší.« (1. Kor. 13, 4.)

Slzy Kristovy jsou nakonec

4. slzy z a d o s t u č i n ě n í.

Tyto slzy ronil Pán, když se na kříži vydával v oběť svému nebeskému Otci za hříchy celého světa. Tyto slzy nám praví,

a) že naše duše je vykoupěna za velkou cenu.

Jaká je to cena? Slzy Boha-člověka. Jediná z těchto slz vyváží všechno, co má svět vzácného a drahého. Písmo sv. o tom praví: »Vy jste vykoupěni drahoucennou cenou.« (1. Kor. 6, 20.)

Dr. m., kéž bychom proto nezaprodali peklu svou duši za hrst ječmene nebo kus chleba (Ezech. 13, 19), t. j. za ubohý hříšný požitek! — Slzy Ježíšovy nám svědčí:

b) že každý hřích může býti shlazen a odpuštěn.

Jsou to slzy Syna božího a proto může skrze ně každá slza býti smyta, i kdyby byla sebe ošklivější a starší. — Písmo sv. nás o tom ujišťuje: »Kdyby hříchové vaši byli jako šarlach, jako sníh zbělení budou.« (Is. 1, 18.)

Dr. m., jak veliká je to útěcha pro nás všechny! — Ty voláš s bratrovrahem Kainem: »Větší je hřích můj, než abych odpuštění zasloužil.« (I. Mojž. 4, 13.) Ale Spasitel prolévá za tebe na kříži nekonečně drahé slzy. Nuže, vezmi ty slzy a přines je darem nebeskému Otci jako dostiučinění za své hříchy! Ponoř při upřímné sv. zpovědi své hříchy do těchto slz a tvé hříchy budou ti zcela a navždy odpuštěny. Splní se na vás všech slovo Isaiáše proroka: »Shladil jsem jako oblak nepravosti tvé a jako mlhu hříchy tvé.« (Is. 44, 22.) Amen.

II.

O hříchu smilstva.

Aniž smilněme, jako někteří z nich smilnili, a padlo jich 23 tisíce.
(1. Kor. 10, 8.)

Dr. m., tak nás napomíná a varuje sv. Pavel v dnešní epištole. Chci uposlechnout jeho varovného hlasu a poučiti vás o třetím hlavním hříchu, o hříchu smilstva, o hříchu mravní nečistoty. Přiznám se vám, že jen nerad a s úzkostí chci mluvit o tom hříchu, o němž sv. Pavel jinde praví, že nemá být mezi křesťany ani jmenován. (Efes. 5, 3.) Ale slyšíte často: »S tím hříchem to není tak zlé, nic na tom není.« Ale skutečné události, skutky, ke kterým ten hřích vede, dokazují pravý opak. Abych vás podle dnešního napomenutí sv. Pavla před tím hříchem varoval, ukáži vám dnes, že smilstvo, necudnost je to, která svádí člověka k hříchům skoro proti všem příkázáním

božím. Promluví k vám upřímně a otevřeně, vy pak mne poslechněte s ochotnou vůlí.

I. Mravní nečistota svádí k těmto hříchům:

1. proti prvnímu božímu přikázání. Kdo rád necudně myslí a mluví, klesá ve víře; s počátku pochybuje o jednotlivých náboženských pravdách, až se pak stane nadobro nevěrcem. Pokud je člověk mravně čistý, věří snadno a rád. Když se ho však zmocnila smilná vášeň, nechce už věřit, aby tím snadněji mohl hřešit, aby se nemusil bát před vševědoucím a spravedlivým a hřích trestajícím Bohem. Necudný upouští také od modlitby a nemá žádné potěšení z náboženských úkonů. Tělesná vášeň ubíjí všechno jeho duševní vzlet. — Necudný hřeší

2. proti druhému božímu přikázání. Necudnost svádí často ke křivé přísaze. Soudní akta to často dokazují. Svedl-li mladík nebo muž dívku nebo ženu a přivedl ji do neštěstí, nechce se k tomu znát, že by to byl on, zapírá otcovství a přísahá křivě. I mnohé ženy mají na svědomí křivou přísahu. A všecko to zavinila necudnost. — Nestoudný hřeší

3. proti třetímu božímu přikázání. Kdo propadl hříchu nečistoty, nechodí pak už rád do kostela; kázání se vyhýbá, nechce je slyšet, bojí se, že by jej v jeho hříšném životě mohlo znepokojit a svědomí v něm probudit. A jde-li přece do kostela, oddává se tam na posvátném místě svým fantasiím a zvráceným myšlenkám. Znesvěcuje neděli, že se oddává hříšným zábavám, jako neslušnému tanci, výletům do lesů a j. — Neděle a svátky mu dávají jen příležitost, aby ukojil svou nízkou vášeň, a nejsou mu dnem odpočinku v Bohu. — Nestydatý hřeší

4. proti čtvrtému božímu přikázání. Mravně zkažené děti jsou hrubé a vzdorovité k rodičům a představeným, nemají k nim žádnou úctu a lásku. Jestliže se syn nebo dcera oddá této necudné vášni, pak mohou rodiče mluvit, co chtějí, mohou třeba na kolenou prosit a zapřisahat své děti při šedivých vlasech, nic to nepomáhá. Ony neupustí od

své hříšné známosti. Zatvrdily se v svém srdci. —
Mravní zkaženost vede k hříchům

5. proti pátému božímu přikázání. Bývá příčinou vražd a sebevražd. Statistika ukazuje, že statisíce dětí — u nás v naší republice 60.000 ročně — bývá usmrceno už v mateřském životě. To je, dr. m., něco hrozného. Také mnoho dětí po narození bývá utraceno všelijakým způsobem. Skoro před každým porotním soudem jsou souzeny vražednice vlastních dítek. A často můžeme číst, že milý zavraždil svou milou, když ji přivedl do neštěstí. I k vraždě manželů navzájem vede smilstvo. Mnohý muž a mnohá žena bývá odstraněna se světa, aby si muž mohl vzít jinou a žena jiného. Král David se stal pro cizoložství vrahem. Dal Uriáše, manžela ženy Betsabé, s kterou David hřešil, v bitvě postavit do nejpřednější řady a pak ho kázal opustit. Tak se stalo, že Uriáš v bitvě padl.

Znamý smilník na trůně, král anglický Jindřich VIII. (16. st.), dal ze svých šesti žen dvě popravit a dvě zapudil, protože nedovedl a nechtěl svou chlipnost přemáhat.

Tajnými hřichy na svém těle se mladý člověk zeslabuje a chřadne. Nečistý hřích s jinými má skoro vždycky za následek nemoc. V Německu počítají takto chorobných, řekněme to neblahé slovo, pohlavně chorobných, na 6 milionů — u nás sta tisíce. Nejsme lepší než Němci. Podívejte se jen do nemocnic, co tam leží obětí tohoto hříchu! Podívejte se, jak jsou zohaveni boulemi a vředy, že skoro nejsou ani lidem podobní! Vizte, jak se hanbí, jak si přikrývkami zakrývají svůj k nepoznání zohavený obličej! Mnozí z těchto nešťastníků nemohou snést svou hanbu ani bolesti a odcházejí dobrovolně ze života, končí jako sebevrazi. Pak se čte často v denním tisku »pro nezhojitelnou nemoc«, zamlčí se, že to byla nemoc z nemravného života.

Zamilované dvojice jdou společně na smrt, dívky se vrhají do vody po taneční zábavě, po výletě,

a proč? Protože ztratily nevinnost. Po hříšném skutku se dostaví stud, lítost a na konec zoufalství. — Ale už dost toho smutného obrazu! Spěchejme dále! — Mravně nečistý hřeší

6. p r o t i s e d m é m u b o ž í m u p ř i k á z á n í.
Mravně zkažené děti jsou požívačné a mlsné. Mravně zkažení dospělí dělají dluhy a kradou. Kdo se s ženami hříšně zabývá, potřebuje peněz. A když mu nestačí to, co má, krade a podvádí. — Co lidí svedených touto vášní se dopustilo zpronevěr, co lidí sáhlo hříšně do pokladnic a přišlo pak o úřad i postavení! — A jiní takoví kradou doma, okrádají otce, zaměstnavatele, soudruha, souseda atd. — Mravně zkažený hřeší

7. p r o t i o s m é m u b o ž í m u p ř i k á z á n í.
Necudný lže. Nechce se znáti k svým hanebným skutkům a tak musí lhát. Lže se rodičům a představeným, lže se před soudem, obelhává se manželka i manžel, a co nejhoršího, i zpovědník. Vinník se stydí přiznat k tomuto hříchu, zpovídá se proto nehodně, přijímá nehodně jednou, dvakrát. Pak to jde čím dál tím víc s kopce a poslední dni takového člověka bývají horší než první. Nemá ho pak v ruce jeden d'ábel, ale, jak praví Spasitel, sedm d'áblů. (Luk. 11, 26.) Na konec se pak dostavuje zoufalství nad takovým životem anebo zatvrzelost a nekajcnost.

Dr. m., jestliže se pak necudnost stala zvykem, pak zřídka kdy se dostaví obrácení nebo polepšení. Dokazují to současníci Noemovi a obyvatelé Sodomy a Gomory. Nic nepomohlo boží napomínání, musil na ně přijít boží trest, který je pak všecky zahubil.

Dr. m., rozvinul jsem před vámi smutný obraz, ale nikdo z vás nemůže říci, že bych přeháněl, ve skutečnosti je to všecko daleko, daleko horší. Mravní nečistota je opravdu hrozný pramen nejošklivějších hříchů. Šťastní jsou ti, kteří této nešťastné vášni nepropadli anebo ji dovedli přemoci. Spasitel jim za to slibuje odměnu největší, štěstí nejvyšší, když praví: »Blahoslavení čistého srdce, nebo oni Boha viděti budou.«

II. Jak si zachováte mravní čistotu?

Říkává se nám, že je nemožno žít čistě. To je lež. Kdyby to nebylo možné, Bůh by to nepřikazoval, nebo Bůh nic nemožného nepřikazuje. Vy sami víte, že jsou lidé, kteří čistě a svatě žijí. Rovněž je lež, že zdrženlivost, čistota je zdraví škodlivá. Dosud nikdo neonemocněl, kdo čistě žil, ale mnozí upadli do nemoci a ztratili zdraví, protože žili neřestně.

Nuže, dr. m., co vás přivede k čistotě, co vás přivede k tomu, abyste byli mezi blahoslavenými čistého srdce, abyste Boha viděli? Slyšte mých několik upřímných rad.

1. B d ě t e n a d s v ý m i m y š l e n k a m i, a jako setřesete rychle s šatů ohnivou jiskru, rovněž tak rychle vypud'te z hlavy ošklivou myšlenku! — Bďte nad svými smysly, zejména nad svýma očima! Král David zhřešil, potože nad očima nebděl. Chraňte se zkažených lidí, vyhýbejte se blízkým příležitostem, kde byste nevinnost mohli ztratit. To jsou kina, divadelní představení, neslušný tanec. Když jste se v nich octli, prchněte z nich jako egyptský Josef (I. Mojž. 39, 12), anebo křičte jako Zuzana. (Don B., 24.) Neberte do ruky nestoudný román ani časopis! Varujte se z a h á l k y, nebo to je matka všech nepravostí.

2. S t á l e s e u ž i t e č n ě z a m ě s t n á v e j t e, pro vás mladší trochu nevinného sportu a tělocviku jistě jen prospěje. Buďte střídmi v jídle a pití! Buďte zdrženliví a přemáhejte se — bojovat se musí. — A pevná vůle musí také při tom být. — Spasitel praví: »Kdo chce býti mým (čistým!) učedníkem, zapři sebe sám a následuj mne!« (Mat. 16, 24.)

3. P a m a t u j t e n a v š e v ě d o u c í h o a v š u d y p ř í t o m n ě h o B o h a a zvolajte k němu ve chvíli pokušení: »Bože, pomoz mi v tuto chvíli!« Anebo si vzpomeňte na Spasitele na kříži, trýzněného pro naše hříchy, a povzdechnete si: »Můj Ježíši, nedej mi klesnout!« Nezapomeňte se utéci k Matce boží a poprosit ji: »Matko boží, tys nyní má ochrana, má naděje.«

A anděla strážného poproste vroucně: »Rač nyní být ochránce můj!«

4. A když je jen trochu možné — aspoň k a ž d ý m ě s í c p ř i s t u p t e k s v. z p o v ě d i a k s v. p ř i j í m á n í! Ve sv. zpovědi je zpovědník lékařem, poučuje, radí a varuje a hříchy ve jménu božím vám odpustí. A od zpovědi jděte k stolu Páně! Tam se vám podá chléb andělský, nevýslovnou láskou boží připravený. Chléb andělský to je, protože působí, že andělem je naše duše, andělem čistým a nevinným, přijímá-li jej hodně, zbožně a často.

Dr. m., jak často slýcháme nyní náрек na spoustu mravů, na divokost mládeže a na zmáhající se smyslnost a nestoudnost! To je následek toho, že stále řidnou řady zbožných kolem stolu Páně. Přivádějte zvláště mladý lid často do roka k sv. zpovědi a k stolu Páně a čistota a nevinnost opět rozkvetou.

Dr. m., vyložil jsem vám, že mravní nečistota, smilstvo, vede k hříchům téměř proti všem božím přikázáním, pověděl jsem vám, jak máte proti tomu hříchu bojovat. Jen jedno přání mám: »Kéž bych to všechno nebyl mluvil nadarmo!« — Končím slovy ctihodného kněze Bedy: »Krátká je rozkoš chlipnosti, věčná však její pokuta.« To ať si každý řekne v čas pokušení, na to ať pamatuje! Pak se na věčnosti v onom životě přesvědčí, že krátký byl boj proti tělu, odměna však nevinnosti trvá na věky. Amen.

III.

Život lidský a jízda po dráze.

Protož, kdo se domnívá, že stojí, hleď, aby nepadl. (Kor. 10, 12.)

Dr. m., tak vás v dnešní epištole varuje sv. Pavel. Tu pak bych rád, abyste nejen pevně stáli, ale také pevně šli k svému poslednímu cíli, k nebi. Mám pak za to, že vám k tomu dobře poslouží dnešní prostá úvaha:

»Život lidský a jízda po dráze.«

Jistě si z té úvahy, dáte-li pozor, ledacos poučného odnesete do svých domovů, co vás přiblíží k nebi.

1. Kdo chce cestovat po dráze, musí přemýšlet a vědět, kam chce jet, musí znát cíl své cesty. Tak i naše životní cesta, naše životní dráha musí mít svůj cíl. Tím cílem nemůže být ani sláva, ani bohatství, ani pozemské statky tu na světě. To by velká většina lidí toho cíle nedosáhla a byla by nešťastna. Ale, m. dr., i kdyby člověk celý svět získal, nebyl by přece spokojen a šťasten. Sv. Augustin dobře praví: »Srdce lidské je tu na světě nepokojné a neztiší se a neupokojí dřív, dokud nespočine, nenajde pokoje v Bohu.« Proto pravým cílem, hlavní a poslední stanicí, k níž má naše životní dráha směřovat, je Bůh, je pobyt u něho, je nebe. Tedy k Bohu a k nebi máme tu na světě dojet.

2. Kdo chce jet drahou, musí si koupit jízdní lístek. Takový jízdní lístek pro pozemskou cestu dal Bůh každému člověku hned při jeho narození. Na tom lístku je přesně udána doba, jak dlouho člověk tu na světě pocestuje, a je tam také určena i poslední stanice, až ke které dojede. Jenom že tato doba a ta poslední stanice jsou na tom lístku napsány písmem, které člověk nedovede přečíst.

A jako při tělesném narození dostává člověk od Boha lístek pro svůj pozemský život, tak i při duchovním znovuzrození na křtu sv. dává Bůh člověku lístek i pro jeho život věčný. Na tom lístku je také udána doba a místo a všechny stanice, kterými má cestovat, t. j. jsou tam udána všechna dobrá naučení, všechny dobré příklady, všichni dobří lidé, s nimiž se člověk na své životní cestě setká a kteří všichni mu budou ukazovat správnou cestu k té poslední stanici na jeho životní dráze, k nebi.

Lístek pro jízdu pozemským životem může člověk ztratit, jestliže si na př. svou neopatrností zavíní těžkou nemoc.

Může jej i zahodit, kdyby se dopustil sebevraždy. Tak i lístek pro život věčný může člověk ztratit, když se z křehkosti nebo z lehkomyšlnosti dopustí

těžkého hříchu. — Může jej i z a h o d i t, když v smrtelném hříchu zatvrzele setrvává, nechce-li o Bohu, o církvi a ctnosti nic vědět.

Kdo na dráze lístek ztratí, kdo jej odhodí, musí buď zůstat zpět, nebo si musí koupit nový lístek. To stojí peníze i trochu námahy. Tak i hříšník, chce-li na přerušené cestě do nebe pokračovat, musí se postarat o nový lístek, t. j. musí činit p o k á n í. Tak jej zas znovu dostane.

3. Železná dráha je pravidelná k o l e j n i c o v á c e s t á. Ale kolejnice neleží tu blízko, tu zas dále od sebe, nýbrž jsou od sebe všude stejně vzdáleny. — Vlak musí na této kolejnicové cestě vždycky setrvat, kdyby se o maličko uhnul nalevo nebo napravo, pak by se vyšinul a došlo by k neštěstí.

Tyto kolejnice na dráze do nebe jsou b o ž í p ř i k á z á n í. Běží přímo, jdou vedle sebe v téže vzdálenosti. A musí se také přesně zachovávat. Nejmenší úchylka napravo nebo nalevo působí poruchu a často neštěstí. Na železné dráze má taková úchylka za následek časnou smrt mnohých cestujících, na dráze životní taková úchylka od božích přikázání zaviní přechasto věčnou smrt, úplnou zkázu člověka.

4. S p o l e č n o s t v ž e l e z n i č n í m v o z e b ý v á s m í š e n á. Jsou tam lidé rozdílného stavu, mají rozmanitý oděv i způsoby. Sedí tu nebo stojí vedle sebe a musejí se pokojně snášet, nesmějí se urážet. Obyčejně hledí cestující mezi sebou přívětivě hovořit, dávají si pokyny i rady a přicházejí si vstříc všelijakou úsluhou.

Dr. m., jistě že bychom to na své životní dráze, v svém životě měli činit podobně. Měli bychom se i v obyčejném vzájemném styku chovat právě tak přívětivě a ochotně, jako se chováme na dráze. Dr. m., snažte se to dokázat! Jistě budete při tom i sami spokojenější a šťastnější. — A naplníte tak slova Kristova: »Všecko, co chcete, aby vám lidé činili, číňte i vy jim!« (Mat. 7, 12.)

5. Všichni cestující nejedou v t é ž e v l a k o v é t ř í d ě. Někteří, a těch je jen málo, jedou v p r v n í

třídě, jiní v druhé, ale nejvíce jich jede v třídě třetí. Tak je tomu také v životě. Některým dal Bůh hned při narození do vínku pro jejich životní cestu lístek první třídy. Draho a vznešeně jedou životem. Ale je jich málo.

Jiní — a těch je o něco víc — mají o něco víc než věci nejnutnější, jsou, jak se říká, zámožní. Ti jedou v druhé třídě.

Ale nejvíce lidí má jen na nejnutnější potřeby, a ti jedou na své životní dráze v třetí třídě. —

Ale u všech, nechť jsou kteréhokoliv stavu a nechť jsou sebe bohatší, jede to stejně rychle dopředu k smrti a hrobu, k soudu a věčnosti. Ti, kteří jedou v první třídě, nejedou po dráze svého pozemského života déle než chudí v třetí třídě. — Jedni jako druzí dorazí rychle k cíli. Ba, boháči často mnohem dříve než chudí, nebo je známo, že boháčům chybí často, co v životě bývá nejcennější, tělesné zdraví.

6. Co se týče nebezpečí, třeba přiznat, že na dráze jich tolik není jako při autech a letadlech. Ale bez nebezpečí se ani na dráze nejede. Může se zlomit u stroje náprava, kolo, může chybnout maličkost, dva vlaky se mohou srazit a neštěstí je hotovo a zahyne mnoho lidí. —

Podobně tomu je na naší životní dráze. Co tu všelijakých nebezpečí na nás číhá! Jmenovitě od zlých a zkažených lidí. — Myslete na ně a bděte a nedejte se svádět, »bud'te připraveni, neboť nevíte ani dne ani hodiny, kdy Pán přijde«. (Mat. 24, 42.) —

7. Když pozorujeme parník nebo jedoucí vlak, je to jistě podivuhodný pohled. Divíme se tu lidskému duchu, jak příroda poslouchá jeho pokynů. V několika hodinách projíždíme kus světa a sedíme při tom pohodlně jako doma ve světnici. Zdaliž nám to nepřipomíná slovo Hospodinovo v ráji: »Rostte a množte se a naplňte zemi a podmaňte ji a panujte nad ní!« (1. Anýž. 1, 28.)

Bůh ustanovil člověka za krále všeho stvoření. Svým rozumem si má člověk všecko stvoření čím dál tím víc podmaňovat. Člověk to také činí; vynálezy

den ze dne nás o tom přesvědčují. Člověk ovládá zemi, moře a snaží se ovládnout i vzduch. Ale člověk nemá zapomínat, že je i sám poddaným, že je Vyššímu podroben. V celé přírodě slouží vždy nižší vyššímu, země rostlinám, rostliny zvířatům, zvířata člověku a člověk má sloužit Bohu, svému Pánu, t. j. má jej milovat, chválit a poslouchat. Dr. m., až pojedete po železnici, vzpomeňte si na dnešní úvahu: »Život lidský a jízda po dráze!« — Vzpomeňte si, že je tu třeba znát cíl, kam jedeme, pamatovat na lístek, na koleje, na společnost, na tři třídy a na nebezpečí při tom. — Ta vzpomínka jistě ve vás vzbudí mnohou spasonosnou myšlenku, a když ji vtělíte ve skutek, pak vás to vždycky jen přiblíží, pak jistě dojedete k poslední velké stanici, která má slavnostní nápis a jmenuje se n e b e. Amen.

NEDĚLE 10. PO SV. DUCHU.

I.

Byl jsi zvážen a nalezen lehkým.

Byl jsi zvážen na váze a nalezen jsi lehkým. (Dan. 5, 27.)

Kniha proroka Daniele nám vypráví pohnutý příběh. V svém nádherném paláci Babyloně seděl u hostiny král Baltazar a s ním přední úředníci jeho říše. Co už před hradbami nepřítel, který město obléhal, činil poslední přípravy, aby města dobyl, seděl král a jeho věrní u bohatě prostřeného stolu, smáli se a žertovali, jedli a pili. — Tu se najednou uprostřed bujného veselí ukázala na stěně tajemná ruka, která na ni něco psala zvláštním písmem. Všichni s hrůzou ztichli a snažili se písmo přečíst. Ale nedovedli. I přivedli proroka Daniele, který byl pln ducha božího, a ten přečetl a králi vyložil záhadné písmo: »Mane, thekel, fares, zváženo, spočteno a rozděleno; zvážen jsi byl na váze a nalezen jsi byl lehkým.« — Bůh sám tu vyřkl nad králem svůj rozsudek. Zvážil jej a našel lehkým. Proto sčítal jeho dny a království jeho rozdělil mezi Medy a Peršany.

Dr. m., ale není vždycky třeba, aby psala ruka na stěně a prorok vykládal tajemné písmo. I bez toho stojí nad mnohým člověkem napsán boží ortel: »Zvážen jsi na váze a nalezen jsi byl lehký.« Tak je tomu i v dnešním evangeliu, kde také na svaté váze boží je vážen člověk se všemi ctnostmi a chybami a rozsudek nad ním zní stejně jako nad babylonským králem: »Byls zvážen a nalezen lehkým.«

I. Ten člověk, o nějž jde, je farizej. — Evangelium o tom krátce vypravuje: Farizeus vstoupil do chrámu, aby se tam modlil. Postavil se tam zcela dopředu a takto se modlil: »Bože děkuji ti, že nejsem jako jiní lidé lupiči, vražedníci, cizoložníci nebo i jako tento publikán-celník. Postím se dvakrát za týden a desátky dávám ze všech věcí, kterými vládnu.«

Dr. m., to nezní zrovna špatně a před takovým mužem třeba hluboko smeknout. Nečeká, až ho posoudí Bůh, ale posuzuje se sám napřed. Bere sám soudcovské váhy do ruky a váží se sám na vlastní váze. — Nepochodil špatně. — Slyšeli jste, jak se posoudil. Všecky své zásluhy a dobré skutky položil na vážní miskou, takže miska pod tím vším hluboko klesla a dolů padla. Na konec mu nezbylo než za to všechno Bohu děkovat: »Bože, děkuji ti, že nejsem jako jiní lidé lupiči, vražedníci, cizoložníci, že nejsem takový, jako je tento celník.« —

To se ovšem publikán, celník, který tam pokorně vzadu stojí za sloupem, s ním nemůže ani zdaleka měřit. Ten nemá nic, co by na váhu položil, co by bylo k jeho dobru a co by misku dolů stáhlo. Nezbyvá mu, ubohému člověku, nic jiného, než aby se bil v prsa a v pokoře vyznal: »Bože, buď milostiv mně hříšnému!« Tak se váží oba nejprve sami na své vlastní váze. A zatím co jeden nalézá jen svou ubohost a hříšnost, je druhý sám sebou úplně spokojen a klaní se hluboce před svým vlastním já. —

Ale chyba! Vaše váha, a to vás obou, váží špatně a klesne. Mohl se ovšem, dr. m., každý z nich zvážit na své vlastní váze správně a dobře. Máť každý člověk v sobě svaté pravidlo, svatý zákon, který mu svědčí o jeho mravní ceně nebo jeho špatnosti. Toto pravidlo, říkáme také norma, je u každého člověka jeho svědomí.

Před svědomím leží otevřena všechna akta lidského života, i tajná akta našeho myšlení, do nichž nemůže nahlédnout žádné lidské oko. —

Proto nás může svědomí řádně a dobře zvážit a pronést nad námi spravedlivý rozsudek. Je ovšem třeba, abychom mu dali slovo, a to aspoň na okamžik, na chvilku každý večer, než se uložíme na lůžko. A jestliže vám svědomí nic nebude vyčítat, a řekne-li vám, že jste poctivě konali svou povinnost a že jste v pokoji s Bohem a s lidmi, pak je to dobře a zasloužíte pochvalu. Ale nebud'te nad tím domýšliví a pyšní! Myslím však, že málokdo z vás bude takto

sám s sebou spokojen. Spíše svědomí každému připomene mnohý hřích a poklesek za ten den, mnohé zanedbání nebo opominutí. Spíš než pochvala bude proto pak na místě kající povzdech: »Bože, buď milostiv mně hříšnému!« —

II. S vlastní váhou tedy není nic, není spolehlivá. Člověk jí nesmí bez podmínky věřit. Snad tedy jiná váha bude lepší a spravedlivější. Je to *v á h a s v ě t a*. I svět kolem vás pozoruje a posuzuje vás přísně a ostře. I náš farizej a celník-publikán byli zváženi na této váze světa. Dnešní evangelium se sice o tom nezmiňuje, ale z jiných kapitol sv. Písma si můžeme domyslit, jak asi oba tehdejší svět zvážil.

Farizej platil hodně u tehdejšího světa.

Stál-li na rohu ulice a modlil se a držel-li modlitební řemínky v rukou, každý se mu uctivě poklonil. — Celé město vědělo o jeho almužnách, které rozdával chudým, mohl to každý poznat na jeho zachmuřeném a zanedbaném obličejí. A když se vážně ubíral nahoru do chrámu, aby v chrámu Boha chválil a jemu děkoval, pohlíželo za ním sto uctivých očí.

Co tu byl proti němu celník? To byli podle mínění tehdejšího světa ti, kteří podváděli a klamali a šidili, a nejhorší věci tropili. Už styk s nimi znečišťoval.

Dr. m., tak farizea a celníka oceňoval tehdejší svět. Co miska celníkova stojí hodně vysoko, miska farizeova padá hodně nízko, když se na ni položí všecka jeho domnělá a zdánlivá spravedlnost.

Ale zas chyba. — I váha světa ukazuje a váží špatně a klesne.

Úsudek světa je povrchní, svět soudí jen podle zevnějšku. Posudek světa je nestálý. Dnes volají: »Hosanna!« a zítra: »Ukřižuj ho!«

Úsudek světa je úplatný. Kdo nejvíc křičí nebo nejvíc slibuje, ten dělá veřejné mínění, ten má na posudek světa největší vliv.

Dr. m., tím nechci říci, že bychom na posudek světa neměli nic dát. Třeba si ho všimnout, je známo: »Hlas lidu, hlas boží.« Ale nikdy mu nemáme dát přednost před svým svědomím. Nikdy se nemáme

ptát, když chceme něco vykonat: »Copak tomu řeknou lidé?« — ale vždy: »Co tomu říká Bůh a svědomí?«

III. Je ještě jedna vyšší instance, jeden vyšší soudce, než je svět. Jsou ještě jedny a lepší váhy, na nichž jsou lidé vážení spravedlivě a podle své ceny — a to jsou s v a t é v á h y b o ž í.

Rozsudek a soud boží je správný, ten nemůže nic zvrátit. To také věděli ti dva v dnešním evangeliu. Nejprve soudí Bůh farizea, který tak domýšlivě před ním stojí a chválí svou spravedlnost. I Bůh zná jeho činy a dobře ví, jak se farizeus modlil a postil a kolik dal almužny. — Také to všechno vkládá Bůh na misku, ale ta nechce ani o znaménko klesnout. A proč? Protože to všechno bylo sebechvála a domýšlivost, která před Bohem nic neplatí. — A proto zněl boží rozsudek nad farizejem, od něhož není odvolání: »Jsi zvážen na váze a nalezen lehkým.«

Pak dochází na celníka s jeho koutkem. Bůh vidí jeho pokornou postavu a slyší jeho prosbu: »Bože, buď milostiv mně hříšnému!« Váží každé to slovo zvlášť: Bůh, hříšník a milost a dává je na váhu a miska klesá, padá stále níž a níž.

To je pravá váha, která ukazuje pravou cenu člověka. A podle té spravedlivé váhy zní pak rozsudek boží, proti němuž není odvolání: »Já pak pravím vám, tento publikán sestoupil ospravedlněn do domu svého, ale ne onen farizej.«

Dr. m., a na této spravedlivé váze boží se budou jednou také vážit všechny vaše myšlenky, slova a skutky. Bude to při posledním soudu. Na té levé misce budou vaše hříšné myšlenky, vaše hříšná slova, vaše hříšné skutky. — Na té pravé misce se bude vážit každá vaše modlitba, každý váš dobrý skutek, každá cesta do kostela, každá vaše almužna. — Dr. m., přeji vám: »Kéž ta pravá miska na té spravedlivé váze boží padne hodně nízko a hluboko, zato ta levá miska ať zůstane vysoko stát, pak i vy v onen soudný den půjdete všichni ospravedlněni do domu Otce nebeského, do radosti věčné.« Amen.

II.

O daru neomylnosti.

Rozličné pak jsou milosti, ale tentýž Duch, rozličná jsou působení, ale tentýž Bůh, který působí všecko ve všech. (1. Kor. 12, 4—6.)

Tak píše apoštol sv. Pavel v dnešní epištole. K těmto milostem, k těmto božím působením náleží v naší církvi zvláštní dar, milost neomylnosti. Snad jste už to slovo často slyšeli, snad se vám už o něm často v kostele vykládalo. Ale nebude jistě škodit, když i my si dnes všimneme toho slova, když vám vyložím, jak tomu božímu daru, té milosti neomylnosti máme rozumět. Přineste mi dnes k této úvaze co nejvíc své pozornosti a dobré vůle! —

I. Podle vůle Kristovy má církev zjevení boží, t. j. učení Páně, zachovat neporušené po všechny věky, má je všem lidem hlásat a tak je vést ke spáse. To je jeden z jejích nejdůležitějších úkolů. Proto také Kristus v ní zřídil úřad učitelský. Má-li však církev tomu úkolu dostát, je třeba, aby se sama ve zjevení božím, v učení Kristově, nemohla nikdy mýlit a pobloudit a vždycky věděla s naprostou jistotou, co je a co není v něm obsaženo, t. j. je nutno, aby ve zjevení božím byla prosta všeho pochybení, všeho bludu a omylu, t. j. aby byla neomylná.

To však je možno jen za zvláštní milosti a pomoci boží. Jen Bůh sám, bytost vševědoucí a nejvyšší dokonalá, bytost, která působí všecko ve všech, jak praví dnešní epištola, může tu církev svým přispěním uchránit všeho bludu a omylu.

Na samý rozum lidský, který je podroben nejruznějším pochybením, nelze tu spoléhat. Jen tehdy, jestliže Bůh sám církev svou milostí všeho bludu a omylu chrání, může býti křesťan jist, že slovo církve je zjevené slovo boží, je neporušené učení Kristovo. Záleží proto neomylnost církve ve zvláštní milosti boží, s kterou ji Bůh

chrání ode všeho bludu, aby, když zastává úřad učitelský, mohla pravdy zjevení božího, učení Kristova, neporušeny zachovat a hlásat.

A tuto milost, dr. m., Kristus své církvi výslovně přislíbil a udělil. Slyšte!

1. Kristus pravil o své církvi: »Brány pekelné ji nepřemohou.« (Mat. 16, 18.) — (Slova »brány« je užito obrazně, značí vojenskou moc, protože se vojenská rada shromažďovala za starých dob před branami města.) Brány »pekelné« značí mocnosti pekelné, které proti církvi stále útočí, avšak nepřemohou ji. Přemohly by ji však, kdyby ji svedly k bludu ve víře.

2. Při poslední večeři řekl Kristus k svým učedníkům: »A já prositi budu Otce a jiného Utěšitele dá vám, aby s vámi zůstával na věky, Ducha pravdy.« (Jan 14, 16.) A tento Duch pravdy má církev na vždycky, na věky v pravdě zachovat a utvrdit. Nesmí proto dopustit, aby církev ve víře pochybila nebo v blud upadla.

3. Když se Kristus před svým nanebevstoupením loučil se sv. apoštoly, pravil k nim: »Dána je mi veliká moc na nebi a na zemi. Protož jdouce, učte všechny národy, křtíce je ve jménu Otce i Syna i Ducha sv. a učte je zachovávat všecko, co jsem vám přikázal; a hle, já s vámi jsem po všechny dny až do skonání světa.« (Mat. 28, 19.) Kristus zaslibuje tu církvi svou stálou ochranu, proto církev nemůže upadnout v blud — nemůže pochybit v jeho učení.

Tak, dr. m., nám svědčí Písmo o tom, kterak Spasitel své církvi slíbil a udělil dar neomylnosti.

4. i r o z u m toho žádá, aby církev v učení Kristovu nemohla pochybit. Spasitel chtěl, aby jeho církev vedla své věřící bezpečnou a jistou cestou k spáse. — Kdyby církev v jeho učení mohla pochybit, pak by nebyla tou jistou a bezpečnou cestou k spáse a Kristus by ji byl zbytečně a nadarmo založil.

Ptám se dále:

II. »Co je předmětem neomylnosti učitelského úřadu církve?«

Spasitel slíbil a dává církvi tuto milost, tento dar neomylnosti jen pro její učitelský úřad. Tento učitelský úřad církve má podle vůle Páně neporušeně zachovat a hlásat pravdy zjevení božího, pravdy učení Kristova. Ty pravdy se pak týkají buď křesťanské víry nebo křesťanských mravů. Proto je církev neomylná, t. j. bludu prosta v učení o křesťanské víře a o křesťanských mravech, t. j. církev se nemýlí a nemůže se mýlit v tom, co je křesťanským učním a co jím není, co se s ním srovnává a co mu odporuje.

Dr. m., již tedy víme, co je předmětem neomylnosti učitelského úřadu církve.

III. Jde nyní o to, komu přísluší v církvi neomylnost, nebo o to, kdo má právo v církvi prohlásit, kdo má rozhodovat: To je učení Kristovo, to však není jeho učení. Tak Kristus Pán učil, tak však neučil, to se srovnává s jeho učním, to však nikoliv.

Neomylnost je výsadou učitelského úřadu církve, proto se této milosti a výsadě těší jenom ti, kdo ten úřad v církvi zastávají. Jsou to:

a) Papež spolu s ostatními biskupy, a to 1. nechť jsou shromážděni na jednom místě, jako tomu je při obecných sněmech církevních (ecclesia congregata, církev shromážděná), 2. nechť jsou rozptýleni po všem světě (ecclesia dispersa, církev rozptýlená). A pak je to:

b) papež sám.

K a) Řekli jsme, že neomylnost v úřadě učitelském přísluší papeži spolu s ostatními biskupy, když jsou

1. shromážděni na obecném sněmě. Obecný sněm církevní je shromáždění, na němž se sejdou buď všichni nebo velice četní biskupové, které řídí papež buď sám nebo svými zástupci. Dosud bylo 20 takových sněmů, první v Nicei r. 325, nejslavnější v Tridentě (1545—1563) a poslední ve Vatikáně (1869—1870), kde neomylnost papežova byla prohlášena článkem věroučným.

Nálezy církevních sněmů ve věcech křesťanské

víry a mravů, jestliže byly učiněny podle pravidel církve, jsou bludu prosty, jistě se srovnávají s učním Kristovým — a zavazují všechny věřící. — Nebo co dělají biskupové na obecném sněmě? Snad tam nečinně sedí? Anebo tam čekají na nějaké zvláštní zjevení od Ducha sv.? Nikoliv, oni tam zkoumají Písmo sv., všechno ústní podání, zkoumají rozpory v nějakém novém učení, zkoumají nová slova, uvažují všechny nesnáze, jako to činili po 3 měsíce před prohlášením dekretu o neomylnosti. Ale Duch sv. vede a řídí to všechno jejich zkoumání a přivádí je skrze své přispění a svou pomoc k neomylnému, bludu prostému rozhodnutí.

2. Neomylným je také rozhodnutí církve rozptýlené. Čemu totiž biskupové ve spojení s papežem, jsouce rozptýleni po všem světě, souhlasně učí a čemu všechen křesťanský svět věří, nemůže odporovati učení Kristovu, nemůže býti bludné. — K takovému bludu prostému neboli neomylnému rozhodnutí církve rozptýlené může dojít, táže-li se papež jednotlivých biskupů žijících po světě, na jejich mínění o nějaké pravdě křesťanské víry nebo křesťanských mravů. — Tak se stalo r. 1854. Papež Pius IX. se tázal všech biskupů na světě, věří-li křesťané v Neposkvrněnou početí Matky boží. Všecky téměř odpovědi zněly kladně. Proto prohlásil papež 8. prosince r. 1854 slavně celému křesťanstvu článek víry o Neposkvrněném početí Panny Marie.

K b) Neomylností je nadán i papež sám jako nejvyšší hlava, jako nejvyšší učitel a pastýř církve.

Papež je však neomylný, t. j. jeho rozhodnutí je bludu nebo omylu prosté jen,

1. zastává-li úřad nejvyššího učitele a pastýře věřících. Mluví-li, jak říkáme, *ex cathedra*, t. j. činí-li rozhodnutí z úřadu učitelského a chce-li svým rozhodnutím vázat celou církev, nikoliv jen její část. Pokud si vede jako soukromá osoba, jako učenec, kazatel, jako biskup své diecése nebo jako zpovědník, papež není bludu nebo

pochybení chráněn. Proto vědecké spisy Řehoře Velikého a Benedikta XIV. nejsou neomylné.

Neomylnost také neučí, že je papež snad vševědoucí a že by nemohl hřešit, že by byl bezhříšný a nemohl chybit. Vševědoucí je jen Bůh sám a bezhříšnost nikdo rozumný papeži nepřisuzuje, ani on sám tak nečiní. Proto se také papež modlí: »Odpušť nám naše viny,« proto má také svého zpovědníka. Kdybychom se my tak často a tak kajícně zpovídali jako nynější papež Pius XI., jistě bychom nikomu nikdy nedali žádné pohoršení a také nikdo by z nás od církve neodpadl.

2. Papež je neomylný, t. j. jeho rozhodnutí je prosté omylu jen v tom, v čem je církev neomylná, tedy ve zjeveném učení o víře a mravech — a v ničem jiném. Proto nálezy papežovy v otázkách politických, uměleckých, čistě vědeckých, pokud se netýkají zjevení, nejsou neklamné a papež v nich je chybě podroben — jako každý jiný člověk. — Když své doby požádal německý kancléř Bismark papeže Lva XIII., aby rozhodl, komu právem patří Karolinské ostrovy (v Tichém oceáně, byly tehdy přiřčeny Němcům), nemělo toto rozhodnutí s neomylností co činit. (Proč?) Rovněž mírové snahy Benedikta XV. za světové války neměly nic společného s neomylností.

3. Pro neomylnost papežovu v úřadě učitelském svědčí P í s m o s v. Milost tu udělil Kristus sám sv. Petru. Pán řekl sv. Petrovi: »Pasiž beránky a ovce mé!« (Jan 21, 15—17.)

Sv. Petr má sytiti duše celého stáda věřících. P o t r a v o u d u š í j e p r a v d a, pro učedníky Kristovy zjevená pravda boží. Má-li Petr naplnit úkol Kristem svěřený, nesmí a nemůže ve zjevené pravdě pochybit, sice by stádo Kristovo nesytil pravdou, nýbrž otravoval bludem.

Sem hledí též slovo Kristovo k sv. Petru: »Ty jsi Petr, t. j. skála a na té skále vzdělám církev svou.« (Mat. 16, 18.) Má-li Petr býti skalou, základem círk-

ve a jejího učení, nemůže, nesmí se chvět a kolísat základ — nebo pak by se kolísala všecka církev.

4. M o c t a t o a m i l o s t p ř e š l a p o P e t r o - v i n a j e h o n á s t u p c e. Sv. Petru byla dána jako hlavě církve. Každý jeho nástupce má však týž úřad a týž úkol a proto je mu třeba téže milosti. Toho přesvědčení byli také křesťané vždycky. Ve věcech víry pokládali papeže vždycky za neomylného, jeho rozhodnutí za prosté bludu. Papeže vždycky uznávali za nejvyššího rozhodčího ve věcech křesťanské víry a mravů. Z mnohých svědectví uvádíme jen jedno. Papež Innocenc I. (401—407) zavrhl bludné učení afrického mnicha Pelagia, který učil, že milosti boží člověku není třeba. Sv. Augustin, když o tom mluvil před lidem r. 417, pronesl památná slova:

»Roma locuta, causa finita est, utinam aliquando finiatur et error. (Sermo 131.) Řím promluvil, spor je ukončen, kéž by vbrzku skončil i blud!«

Církevní historie ukazuje, že také nikdo z papežů ve víře nepochybil a bludu neučinil. Bůh dopustil, aby na stolec Petrův zasedli lidé nehodní, ale nedopustil, aby jeho zjevení a učení porušili.

IV. Dr. m., i sám n á š r o z u m uznává, že bylo potřebí, aby Kristus pro zachování jednoty a neporušenosti ve víře a mravech ustanovil v církvi n e j v y š š í h o r o z s u d í h o (jako tomu je v soudnictví světském), který by vzniklé spory a roztržky stavil, jinak by nebylo jednoty ani žádoucího klidu a pořádku v církvi. Děti se jednou přely o nějakou věc. Nemohly se dohodnout. Konečně šly k otci, aby rozhodl. Otec tak učinil a hádka přestala. I v církvi musí být otec, jenž by naše pochybnosti a nesnáze rozluštil a kterému bychom mohli plně důvěřovat. I stát má svůj nejvyšší soud, jehož rozsudku se musí sporné strany podrobit — je tedy ten rozsudek také bludu prostý, neomylný. Tak i v církvi musí být nejvyšší učitelský úřad, musí být nejvyšší rozsudí, který na konec má právo rozhodnout: »To je a to není učení Kristovo.«

Této potřebě nevyhovují ani obecné sněmy, pro-

tože je nelze každou chvíli svolat, ani souhlas rozptýlené církve, nebo než je možné zjistit, kterak všichni biskupové o některém učení smýšlejí, uplyne dlouhá doba, takže by měl blud dost času, aby se rozšířil a mnoho katolíků svedl. Proto, kdyby nebyl v církvi tento nejvyšší rozsudí, musili bychom říci, že se Kristus nedobře postaral o svou církev. To však nepřipouští jeho nejvyšší moudrost. Bez tohoto daru neomylnosti by byla zašla i katolická církev tam, kam zašly protestantské sekty. Jejich neustálému štěpení a dělení není konce.

Na konec pamatujme, že neomylnost je dána učitelskému úřadu církve Kristovy nikoliv, aby něčemu novému učila, nýbrž aby poklad zjevení božího, učení Páně, zachovala neporušený. Církev také k učení Kristovu nic nového nepřidala, nic na něm nezměnila, jenom usilovně jeho neporušenost hájila a také uhájila. Čemu my nyní věříme, tomu všemu věřili i první křesťané.

Dr. m., vyložil jsem vám, v čem záleží učení o neomylnosti katolické církve. Slyšeli jste, že ten dar svěřil Bůh jejímu učitelskému úřadu — přesvědčili jste se, že to učení neobsahuje nic nerozumného — ale že ta milost a ten dar je církvi svrchovaně potřebný, má-li býti zachována neporušeně jednotu křesťanské víry a křesťanských mravů. — Kéž byste o tom v pravý čas dovedli i jiné poučit!

Dr. m., vatikánští papežové umírají, ale Duch boží, který je oživoval, je nesmrtelný. Podrobme se rádi tomuto nesmrtelnému Duchu božímu, který k nám mluví a nás poučuje skrze ústa naší církve a našich nejvyšších pastýřů! Kdo je slyší a jich poslouchá, slyší a poslouchá samého Krista, proto nemůže zbloudit a přijde po jisté cestě, kam se všichni chceme jednou dostat, do nebe. Amen.

SVÁTEK SV. ANNY.

(26. července.)

Sv. Anna, vzor křesťanským ženám.

Klamná je líbeznost a marná je krása, žena, která se bojí Hospodina, ta chválena bude. (Příslaví 31, 36.)

Dr. m., vím, že dnes mezi mými posluchači je mnoho ctitelů sv. Anny. Jsou mezi nimi jistě ti, kdo sem přišli, aby sv. Anně za vyslyšení svých modliteb poděkovali, jsou mezi nimi i ty, které na křtu sv. její jméno dostaly. — Sám také chci uctít její památku několika oslavnými slovy, chci vám k její cti promluvit o tom: Sv. Anna je v z o r k ř e s ť a n s k ý m ž e n á m, které ji mají proto zvlášť

1. ctít, 2. jí n á s l e d o v a t.

I. K ř e s ť a n s k é ž e n y m a j í s v. A n n u c t í t.

Ptám se vás, křesťanské ženy, zaslouží si naše světice Anna vaší úcty? Jistě pro své přednosti, kterými ji Bůh obmyslil, a pro životní úkol, k němuž ji určil. Znáte dojista všichni historii pádu prvních lidí, historii dědičného hříchu. Vám všem je známo, že naši první rodiče, když Boha neposlechli, těžko hřešili a upadli v nemilost boží. Vy všichni víte, jaké je stihly přísné tresty a že se i o nebe připravili. Ale protože pak svého hříchu litovali a dlouhé a upřímné pokání činili, Bůh je nadobro nezavrhł. Ale slíbil jim Vykupitele, který lidi s Bohem usmíří a zas jim do nebe pomůže. Vykupitelem tím měl být a byl jednorozený boží Syn. Ten měl na sebe vzít lidskou přirozenost, měl se stát člověkem.

Proto se musil narodit z lidské ženy.

A ta žena měla být z národa izraelského, z královského rodu Davidova.

Dr. m., jistě chápáte, že pro tu izraelskou ženu, která bude zvolena za Vykupitelovu matku, za matku zaslíbeného Mesiáše, že to bude pro tu ženu neskonale významné, že bude povýšena nade všechny

ženy v izraelském národě. Proto pro každou izraelskou ženu to byla veliká čest mít co nejvíce dětí, protože pak spíš mohla doufat, že mezi jejími dětmi bude i ta, která se stane Mesiášovou matkou. Také však z toho pochopíte, že pro ženu, manželku izraelskou, nemohlo být větší bolesti nad tu, když neměla žádné děti. Byla pak o tu naději mesiášskou připravena.

A zatím přišel čas, kdy měl Vykupitel přijít na svět.

V národě izraelském se všeobecně čekalo, která žena bude nyní tak šťastna, aby se z jejího lůna narodila ta, která bude matkou zaslíbeného Vykupitele, Mesiáše. Každá izraelská žena se těšila tenkrát tou nadějí.

Dr. m., měla také tuto naději naše sv. Anna, manželka sv. Jáchyma? Jistě ano. Ale dvě příčiny tu byly, které tu naději činily pramaličkou. První byla, že tito sv. manželé Jáchym a Anna nebyli požehnáni vezdejšími statky a proto se sotva mohli domýšlet a čekat, že bohatý a mocný Bůh, přijde-li na svět, zvolí si tu na světě pro svůj pobyt chudou rodinu. Druhá pak příčina byla, že ti svatí manželé žili již mnoho let spolu a neměli dětí. Anna se proto mnoho rmoutila, ale nesla to trpělivě s odevzdaností do vůle boží.

Ale co se tu stalo? Splnilo se na Anně, co praví sv. apoštol Pavel: »Bůh, aby dosáhl svých úmyslů, volí slabé a nízké, aby zahanbil silné a mocné.« Stalo se, co si sv. Anna netroufala doufat, Bůh otevřel její lůno — a ona počala. Ta Anna, které se mnozí posmívali, že je neplodná a bez dětí, ta Anna svatá, manželka sv. Jáchyma, se stala matkou dítěte — a tímto dítětem byla a je neposkvrněná Panna Maria. A této Anně, naší dnešní světici, Bůh dopřál té radosti, že toto své dítě, svou dceru Marii mohla blahoslavit jako matku boží, jako matku Ježíše Krista. Ano, dr. m., Bůh jí dopřál, že se stala bábou Krista Pána a že mohla toto božské dítě, svého vnuka, chovat na svých rukou.

Dr. m., to je ona veliká přednost, to je ono veliké

vyznamenání, kterého se od Boha dostalo sv. Anně přede všemi ostatními ženami. — A pozdravil-li archanděl Gabriel její dceru Marii jako m i l o s t i p l n o u před Bohem a jestliže ji nazvala sv. Alžběta p o ž e h n a n o u mezi ženami, pak jistě značná část cti připadá i sv. Anně, která Marii milostiplné a požehnané byla matkou. A protože Ježíš Kristus byl jak pravý člověk, tak i také pravý Bůh od věčnosti, pak jistě zář této jeho božské velebnosti ozařuje i sv. Annu, která byla bába jeho. A tuto čest a slávu jí prokazují všichni, kdo Ježíše Krista a jeho požehnanou matku ctí a milují. — Ano, sv. Annu ctí a milují křesťané všude jako svatou máteř Annu, Rodičky boží matku.

Vím, křesťanské ženy, že i vy sv. Annu ctíte. A jistě právem, nebo ona naše dnešní světice je a zůstane ctihodným vzorem všem křesťanským ženám. Neb ona své životní povolání, svůj životní úkol, k němuž ji Bůh zvolil, naplnila svědomitě. I vaše povolání, křesťanské ženy, k němuž vás Bůh povolal, je ctihodné. I vy máte v lidské společnosti přední místo, které vám vykázal Bůh, když vám propůjčil důstojnost manželky a matky. Kéž byste si tohoto povolání vždycky byly vědomy. Proto nestačí sv. Annu jenom ctít,

II. m u s í t e j i t a k é n á s l e d o v a t.

Jistě jste často viděly obrazy sv. Anny. Tu ji spatřujete, jak se sv. Jáchymem, svým manželem, vystupuje po stupních do jerusalemského chrámu, aby se tam s ním modlila za narození dítěte. Nebo, a to častěji, ji vidíte v laskavém zaměstnání s dceruškou Marií, jak jí spíná ruce a učí ji modlit, anebo jak ji učí číst ve svatém Písmě.

Tyto obrazy vám vhodně staví před oči povolání sv. Anny. Ona je manželka a matka. A, dr. m., je pravda, nejstarší svatí otcové nám o tom vypravují, že se oba tito svatí manželé Jáchym a Anna upřímně milovali. Byli také horliví v službě boží. Ač nebyli bohati, rádi se o to, co měli, sdíleli s chudými, oba dávali almužnu. Byli trpěliví a odevzdaní do vůle

boží. To ukázali zvláště tím, že tiše a bez reptání nesli to, že dlouho neměli dítek. A když je Bůh dítětem požehnal, starali se o ně pečlivě. Modlitbou a dobrým příkladem je předcházeli. A aby jeho vychování — byla to Panna Maria — nic nechybělo, svěřili ji ještě v útlém mládí kněžím a zbožným prorokyním ženám u jerusalemského chrámu. Tak ji jistě dobře připravili k jejímu budoucímu životnímu úkolu, k tomu, aby byla hodna se stát Mesiášovou matkou.

Křesťanské ženy a matky, vizte tu svůj následování hodný vzor, vizte tu s v a t o u m a n ž e l k u a s v a t o u m a t k u! To je také vaše povolání a vaše důstojnost. Nuže, jděte za příkladem, který vám dává sv. Anna! Následujte ji, buďte podobny oněm svatým ženám, o nichž praví sv. Petr, že od Boha doufají a poslouchají svých mužů. Ony si nezakládají jen na zevnějšku, nehledají okrasu v uměle spletených vlasech nebo v zlatých skvostech a v nádherném oděvu, ale snaží se býti dobrého, ušlechtilého a citlivého srdce, nebo to má velkou cenu před Bohem (1. Petr. 7, 2—4). Pokud jste, křesťanské ženy, ještě dívkami, pannami, řiďte se slovy, kterými se řídila v mladém svém životě sv. Anna a která jsem položil v čelo své řeči: »Klamná je líbeznost a marná je krása, žena, která se bojí Hospodina, ta chválena bude.« Jako manželky zvolte si za pravidlo svého života slova sv. Písma: »Ženy, buďte poddány svým mužům, abyste je svým bohabojným chováním přivedly k Bohu.«

Jako matky vychovávejte své děti v bázni boží, uchovejte jim nevinnost jejich srdcí, nebo nikdy nehrozila dětem mravní zkáza tak jako za dnešních dnů.

Jste-li pak vdovami, křesťanské ženy, mějte na srdci slova sv. Pavla: »Vdova, spoléhej na Boha — buď vytrvalá v modlitbě a připravuj se pro nebe!«

A abyste, křesť. ženy, to všechno mohly vykonat a tím vším být, prostě každý den sv. máter Annu za její přímlovu a posilu! Odporoučejte té svaté manželce a matce své muže a děti a samy sebe! Amen.

I.

Jak užíváme jazyka právě.

A hned se otevřely uši jeho a rozvázal se svazek jazyka jeho a mluvil právě. (Mar. 7, 35.)

Dr. m., jistě by bylo na světě mnohem radostněji, pokojněji a klidněji, kdyby všichni lidé mluvili tak právě, jako mluvil hluchoněmý, když mu Pán rozvázal svazek jeho jazyka. Rád bych k tomu radostnějšímu, klidnějšímu a pokojnějšímu životu aspoň mezi vámi, svými posluchači, trochu přispěl. Proto s vámi dnes uvážím, jak máme užívat svého jazyka, aby každý z nás mluvil právě.

Prosím Spasitele, aby se také v této chvíli dotkl mého jazyka, aby mluvil právě a dobře k vašemu poučení a otevřel uši vaše, abyste mé slovo vděčně přijali a jím se řídili.

I. Dr. m., náš jazyk je podivuhodný ústroj našeho těla. Již jeho úprava a místo v lidském těle nám naznačuje, jak ho máme užívat, abychom mluvili právě. Pozorujte jen:

1. Náš jazyk má dvě žilky. Z těch jedna jde k srdci a druhá k hlavě. Zdaliž to není znamením, že Bůh chce, aby, co naše ústa mluví, cítilo také srdce. Věru, co na jazyku, to má býti i na srdci, a co na srdci, to má být i na jazyku. U koho to tak není, ten je lhář, pokrytec a podvodník. Ten se podobá hodinám, které jinak bijí a jinak ukazují.

Proto se také takový člověk zoškliví jak Bohu, tak i lidem.

Dr. m., ptám se, jak je to s vaším jazykem? Lže snad také rád? Jak jste pak málo podobni prvním křesťanům! Ti mohli velmi často lží zachránit svůj život a ujít mučednické smrti. Ale lži se za nic nedopustili. I pohanští Římané měli lež v ošklivosti a

vpalovali lhářům na čelo znamení hanby. Proto, dr. m., co na srdci, to na jazyku — mluvte pravdu, varujte se lži! A kde zejména? Na klekátku zpovědním, u sv. zpovědi. Tam budiž vaše řeč ano, ano, ne, ne, tam se nestyďte a nic nezamlčujte! Lépe jednou pravdu povědět než věčně hořet.

2. Každý člověk má jen jeden jazyk. Jeden stačí, nebo Bůh chce, abychom svého jazyka užívali šetrně a ne zbytečně. Nikdy nemáme víc mluvit, nežli je potřeba, nikdy nic zbytečného. Písmo sv. praví: »Mnohé mluvení nebývá bez hříchu.« (Přisl. 10, 19.) Kdo mnoho mluví, často se prohřeší, nebo nemá čas rozvažovat. A často se stalo, že pro takové, a třeba jen jedno nerozvážené slovo se strhla veliká hádka a z ní krvavá potyčka. Nejednou se stalo, že se člověk pro svůj nevázaný, divoký nebo snad jedovatý jazyk připravil o výdělek, o své postavení, o službu, ba někdy i o své celé životní štěstí. A jak hrozné pohoršení působí takový nevázaný jazyk!

Zejména tehdy, dr. m., když mluví nestydatě, oplzle nebo rouhavě. — Má jistě pravdu sv. Řehoř, když praví: »Nic není, co by mohlo způsobit větší záhubu než jazyk.« — Kdyby se byla Eva nedala s ďáblem v ráji do nerozvážené řeči a nebyla poslouchala jeho svody, mohla sobě i nám ušetřit mnoho bídy, bolesti a pláče.

Dr. m., užívejme proto svého jazyka rozvázně, nemluvme příliš mnoho, nebudme mnohomluvní, ale střídmi v řeči! Pamatujme, že máme dvě oči a dvě uši, ale jeden toliko jazyk, protože vidět a slyšet máme mnoho, ale mluvit vždy jen málo.

3. Jazyk má své místo v hlavě, v nejvyšším údu našeho těla. To proto, že máme víc mluvit o těch věcech, které jsou shůry, nežli o těch, které jsou z tohoto světa. Užívejme proto svého jazyka k věcem vyšším, Bohu milejším! Užívejme ho zvláště k modlitbě, nebo k modlitbě se užívá jazyka nejlépe. Modlíme-li se, mluvíme s Bohem, s bytostí nejvyšší a nejlepší, máme slyšení, audienci

u krále nebes a země. K ničemu krásnějšímu nemůže nám ani náš jazyk posloužit.

4. Místo, kde se náš jazyk pohybuje, je teplé a vlhké.

a) Je to místo teplé, protože všechno, co mluvíme, má býti prohráto láskou k Bohu a bližnímu. Mluvme tedy se svým bližním laskavě, kárejme ho laskavě! Neužívejme svého jazyka k řečem hněvivým, svárlivým nebo žárlivým a pomlouvačným! Přál bych si, aby tu šli do sebe všichni ti, kteří se tak rádi svými jazyky otírají o kněze, aby je připravili u lidu o vážnost a důvěru. Ptám se, je jazyk takových lidí prohrát láskou k bližnímu?

Přál bych si, abych sem mohl zavolat všechny sloužící, kteří za zády svých pánů o nich pohrdlivě mluví, svou stravu u nich a svou mzdu zlehčují, přál bych si sem zavolat všechny hodovníky při stolech, kteří při každém soustu jídla okusují zároveň čest nepřítomných bližních. Přál bych si sem zavolat všechny křesťanské manžely, kteří v nepochopitelné pošetilosti o svých vzájemných sporech všude vypravují a svou bídu do celého světa vykřikují.

Dr. m., ti všichni na to zapomínají, že náš jazyk je na místě teplém, a že má býti prohrát láskou k bližnímu. Křesťané, dr. m., učedníci Kristovi, k nimžto se i vy hlásíte, ti mají jen b e n e d i c e r e, ti mají jen dobré mluvit, a nikoliv m a l e d i c e r e, nikoliv zlé mluvit. Na místo mluvit o chybách bližního, měl by tak mnohý zametat před vlastním prahem.

V kterém si křesťanském shromáždění už za dávnych dob se stalo, že přítomní po pobožnosti mluvili nelaskavě o chybách nepřítomných. — Nejstarší mezi nimi, už vážný stařec, to tiše poslouchal. Pak vstal a vyšel ven. Po chvíli se vrátil. Všechny oči se k němu obrátily. Stařec nesl na zádech veliký pytel plný písku. Za to před sebou nesl jen malý košíček, v němž bylo písku jen něco málo. Všichni se pak starce ptali: »Co to znamená, bratře?« — »Nesu na zádech,« odpověděl stařec, veliký pytel plný písku a nevidím jej,

ale malý košíček s pískem před sebou mám stále před očima. Pytel na mých zádech jsou mé vlastní hříchy, košíček, to jsou hříchy mých bližních.« Všichni se zahanbili a ztichli.

b) Místo, kde se náš jazyk pohybuje, je vlhké. To nás má povzbuzovat, abychom vždy uhlazeně, uctivě a mírně mluvili, všeho lání a křiku zanechali. Sami víte, že kola u vozu, jsou-li vlhce namazána, jdou tiše a nehlomozí. Stejně krátká a mírná řeč, uctivá odpověď krotí všeliký hněv. Tak praví sám Duch sv. v knize Přísloví. (15, 1.)

5. Náš jazyk je v ústech jako v nějakém žaláři, zuby jsou mříže a rty jsou dveře. Mluvíš-li, musíš nejprve otevřít tuto dvojí bránu. Jazyk je už od přirozenosti pod touto závorou a zámek. K čemu a proč? Bůh nás tím napomíná, abychom byli opatrní v řeči, abychom dávali pozor, před kým co mluvíme, abychom nikoho svou řečí nepohoršovali, nikomu zbytečně neublížili a sami sobě nepřipravili třeba posměch a pohanu. — Na příklad máme vždycky dáti pozor, nejsou-li přítomny děti, když se mluví o věcech, o nichž děti nemají a nepotřebují nic vědět. Vzpomeňme na slova Páně u sv. Matouše: »Vizte, abyste nepohoršovali nikoho z malíčkých těchto!« (18, 10.)

6. Nad jazykem máme dvě oči. I ty jsou jakoby druhým napomenutím, abychom dávali na své řeči pozor a byli v nich opatrní.

Dr. m., vyložil jsem vám, kdy a jak náš jazyk mluví; a jak bude mluvit právě a dobře, slyšte na konec!

II. Slavný jakýs Vlach měl v svém znaku na štítě včelu, která v bylině hledala med, a pod tím znakem byl nápis: »Ut prosím, t. j. abych, kéž bych prospěl!« Proč tak končím? Včela si sedá na všechny vonavé byliny a ssaje z nich svým malým jazýčkem bylinný pel a přináší jej do úlu, aby jej tam zpracovala v sladký, hojící med. Ta včela, dr. m., jako by k nám volala: »Ut prosím, abych, kéž bych prospěl!«

Ptám se, k čemu má člověk, první tvor na světě,

svůj jazyk? Jistě ne proto, aby shromažďoval jed a jedem postříkoval, nikoliv, člověku dal Bůh jazyk, aby shromažďoval a přijímal med a med vydával k prospěchu vlastnímu a pro časný a věčný užitek ostatních lidí. — Heslem křesťanova jazyka má vždycky být: »Ut prosim, abych, kéž bych jenom prospěl!« Amen.

II.

O pohoršení a kterak se ho varovat.

Nebo já jsem nejmenší z apoštolů, kterýž nejsem hoden slouti apoštolem, protože jsem se protivil církvi boží. (2. Kor. 15,9.)

Dr. m., tak píše o sobě sv. Pavel v dnešní epištole. Praví, že není ani hoden slout apoštolem, protože se protivil církvi boží, že učedníky její pronásledoval, do žalářů vsazoval a tak dal věřícím pohoršení. — Apoštol toho všeho upřímně lituje a praví, že milost boží ho obrátila a napravila. Dr. m., toto lítostivé přiznání sv. Pavla mě vede k tomu, abych vám něco pověděl o tom,

**c o j e p o h o r š e n í a k t e r a k s e h o m á m e
v a r o v a t.**

I. Co je pohoršení? Pohoršení je slovo nebo skutek, který budí nevoli lidí lepších a slabší přivádí k pádu.

Dává tedy pohoršení, kdo na př. jde po ulici v opilém stavu, kdo před jinými nemravně mluví a zpívá, kdo před dětmi kleje. Pohoršení působí, kdo ve výstavách nebo obrazárnách vystavuje neslušné obrazy, kdo píše špatné noviny nebo spisy, kdo je čte a rozšiřuje. Pohoršlivě jedná, kdo vrata nebo zdi znešvařuje necudnými kresbami, kdo v divadlech nebo kinech hraje necudné kusy nebo pěstují neslušné tance. Pohoršuje jiné, kdo v postní dny jí maso, v neděli a ve svátek bez potřeby pracuje. I ten dává pohoršení, kdo své povinnosti nekoná, kdo zanedbává povinné

nedělní pobožnosti, kdo v čas bohoslužeb pořádá zábavy, výlety, koncerty, herecké zápasy nebo hony.

II. Zejména, dr. m., je litovati pohoršení, které působí ti, kteří by měli dávat dobrý příklad. To jsou rodiče, kteří dávají pohoršení svým dětem, lidé starší, kteří pohoršují mladší věkem, to jsou i mnozí katolíci, kteří dávají pohoršení jinověrcům nebo nevěrcům.

Dr. m., nejprve se zastavím u rodičů, kteří dávají pohoršení svým dětem. Jsou to

a) rodiče nerozvážní, nepovážliví. Ptám se, dr. m. rodiče, jak mluvíáte před svými dětmi? Není v tom nic, co by mohlo uškodit jejich duši? Neříkejte: »Naše dítě je ještě malé, nerozumí tomu.« Bylo to jedno vaše slovo, slovo neuvážené, nerozvážné a bezmyšlenkovitě pronesené, ale to vaše nerozvážné slovo zapadlo vašemu dítěti hluboko do paměti a to je podrželo navždy. Úkol, kterému se naučilo z paměti, zapomene snadno, ale to vaše nečasné, nerozvážné slovo nezapomene nikdy. Proto dávejte pozor na své každé slovo, které mluvíte před dětmi! A ještě na něco upozorním. I tam, kde je mezi manžely stálý soulad a trvalá harmonie, někdy se přece vyskytnou různá mínění. I manželé jsou lidé, a kde lidé žijí spolu delší dobu, dochází časem k rozporům a nesrovnalostem. Otec přijde vyčerpán z práce domů, chce mít klid, je dráždivý a netrpělivý. Žena zas je přemožena stálými domácími drobnými starostmi. Je nervosní. Jak lehko tu třeba pro slovíčko dochází k různici! Snad se tomu nelze ani dobře vyhnout. Ale když to už musí být, když to bez prudčí výměny názorů nejde, nuže, pak budiž, ale prosím vás, moji rodiče, nikdy se nerovnejte před dětmi!

Matka kárala své nepořádné dítě: »Ale tys nepořádný. Přece víš, že milý Bůh všechno vidí a že se bude na tebe hněvat, když jsi zlý a nepořádný.« A chlapec odpověděl: »Matinko, vidí opravdu milý Pán Bůh všechno?« — »Jistě všechno,« odpovídá matka. »Ale pak je zle,« praví hošík, »pak také včera

viděl, jak ty, maminko, a otec jste byli na sebe oškliví a zlí.« —

Hle, dr. m., jak se dítě může pohoršit! Co tedy máte činit? To, co kterási matka řekla své přítelkyni: »Víš, má milá, máme-li něco s mužem, pošleme vždycky děti ven na čerstvý vzduch.« — »Tak,« odpověděla zlomyslně přítelkyně, »nyní již vím, proč tvé děti tak dobře vypadají, jako by byly stále na slunci.« — Nic nevadí, dr. m., ta matka měla dobře. Rodiče nemají své spory vyrovnávat před dětmi. Jejich nerozvážlivost nemá býti dětem na škodu. Pohoršení dávají svým dětem také

b) rodiče hříšní a vinní. — To jsou ti, kteří dávají svým dětem špatný příklad. Vodí děti všelikam, do pochybných divadel, kin, do kavárny a cukrárny, ale nikdy nevedou své dítě do kostela. Dítě nikdy nevidí ani otce ani matku, aby klekli a se modlili. Nedivme se pak, že se pak často v takovýchto rodinách stane, co se stalo nedávno v jedné z nich. Tázalo se v takové, řekneme v lepší rodině, dítě matky: »Máti, kdy budu tak veliký jako otec?« — »A proč chceš být tak veliký?« ptala se zvědavě matka. »Protože se pak už také nebudu musit modlit,« byla zdrcující odpověď chlapcova.

Dr. m. rodiče, prosím vás, šetřte duši svých dětí a nedávejte jim pohoršení! Mějte stále na paměti slova Páně: »Kdo by pohoršil jedno z těchto maličkých, lépe by jemu bylo, aby zavěšen byl žernov osličí na hrdlo jeho a pohřben byl do hlubokosti mořské.«

A po rodičích se obracím k vám,

3. kteří jste už p o k r o č i l e j š í h o a s t a r š í h o v ě k u, k vám starším lidem a prosím vás: »Varujte se pohoršení a nestrhujte jiné do bahna!« K starším lidem vždycky vzhlížíme s jakousi úctou a rádi napodobujeme jejich činy. Očekáváme od nich, že mají větší životní zkušenosti, že jsou už stáli v dobrém, a proto se s důvěrou svěřujeme jejich vedení. — Proto se proviňují těžce, jestliže zklamou. Přál bych si, abyste vy starší, vy pokročilejšího věku, měli vždycky před očima příklad starozákonního

starce Eleazara. Když jej pohan, syrský král Antioch (po r. 203 př. Kř.) nutil, aby zapřel svou víru a jedl na znamení toho vepřové maso, které židům jísti zákon Mojžíšův zapovídal, Eleazar to odmítl. »Nesluší se na náš věk,« pravil, »abychom mládeži špatný příklad dávali a tak ji zklamali.« Katané královští pak Eleazara, starce 90letého, umučili mnohými ranami. Písmo sv. ho pak velebí: »A tak on — Eleazar — na takový způsob život svůj dokonal a netoliko mladým, ale i všemu národu dal příklad ctnosti a statečnosti.« — Kéž by tomu tak bylo vždycky u vás starších, abyste nikdy v ničem mládež nezklamali, nikdy ji v ničem nepohoršili! — A do třetice prosím, abyste se chránili dávat pohoršení,

4. v y v š i c h n i k a t o l í c i. Zejména ty katolíky za to prosím, kteří se nejen v soukromí, nýbrž i ve veřejném životě hlásíte k naší církvi a ke katolickým zásadám. Na vás veřejné katolíky dávají naši nepřátelé dobrý pozor a posuzují vás jinak než sebe a jiné. — Učiní-li někdo z vás katolíků třeba malý chybný krůček, hned naši nepřátelé škodolibě volají: »Hled'te, takoví jsou ti katolíci!« Proto vás, dr. m. katolíci, upřímně prosím, jako sv. Pavel prosil své doby křesťany v Korintě: »Žádnému nedávejte žádného pohoršení, aby nebyla pohaněna služba naše!« (2. Kor. 6, 3.)

III. D r . m . , p o h o r š e n í j e p r a v i d e l n ě h ř í c h e m t ě Ź k ý m. Je to hřích, abych řekl d'ábelský. »Dábel je vrah od počátku.« (Jan 8, 44.) Jeho hlavní prací je hubit duše. Kdo jiné pohoršuje, hubí také jejich duše, proto se stává d'ábovým pomocníkem. Špatný, pohoršlivý druh přivádí 100 jiných k peklu. Nezůstává to při jednom svedeném, ale ten svádí jiné a ten zase jiné, takže počet svedených roste téměř do nekonečna. Je to jako při nakažlivé nemoci, ta zachvacuje také čím dál tím víc lidí. — Když někdo někoho svede a ten zas jiného, a jde-li to tak dále, pak v 25 letech stojí před námi milion svedených a zkažených. Dr. m., ptám se, není to hrozné?

Jen jedno pohoršení není hříchem, a to je tak zva-

né pohoršení f a r i z e j s k é. To je slovo nebo skutek, který je sám sebou dobrý, ale bližní se přes to nad ním pohoršuje a nám to ve zlé vykládá. Příčinou toho bývá zpravidla zloba bližního, na př., kdo by se pohoršoval nad tím, že zbožná terciářka chodí každý den k sv. přijímání. Tak se také pohoršovali farizeové nad Pánem Ježíšem, když v sobotu nemocné uzdravoval, a vytýkali mu, že znesvěcuje sobotu. Když mu to apoštolové oznámili: »Víš-li, že farizeové se nad tím pohoršili?«, on pak odpovídaje, řekl: »Nechte jich, slepci jsou a vůdcové slepých.« (Mat. 15, 12. 14.) Pohoršení farizejského netřeba dbát. —

IV. Dr. m., až dosud jsem vás prosil: »Nesvádějte, nedávejte pohoršení!« ale než skončím, prosím vás: »Nedejte se sami svádět, odpírejte a přemáhejte pohoršení!« Varujte se proto špatné, hříšné společnosti! Spasitel praví: »Pohoršuje-li tě ruka tvá nebo noha tvá, utni ji a vrz od sebe, lépe je tobě, abys jako chromý nebo kulhavý vešel do života, nežli abys, maje obě ruce nebo nohy, uvržen byl do věčného ohně. A pohoršuje-li tě oko tvé, vy-lup je a vrz od sebe, lépe tobě, abys, maje jedno oko, vešel do života, nežli abys, maje obě oči, uvržen byl do pekelného ohně.« (Mat. 18, 8. 9.) Je to smělý východní obraz. Spasitel tu praví: »Kdyby ti nějaká věc byla tak milá jako ruka nebo noha nebo jako oko, ale kdyby tě pohoršovala a sváděla k hříchu, zbav se jí za každou cenu!« Lépe je zbavit se knihy nebo obrazu, než utrpět škodu na víře nebo na nevinnosti, lépe přerušit styk s osobou, s domem nebo společností, lépe se vzdát vyražení (tance, divadla, kina), než být pak odsouzen do věčného ohně. Na srdce vám kladu, zvláště vám mladším, varujte se všeho styku s pohoršlivými lidmi! Nemyslete, že se nezka-zíte. Tento příklad budiž vám poučením! Stalo se to v jižních zemích. Syn vznešeného tureckého dvorana byl oddán všem nepravostem, zvláště vášnivě hrál v kostky. Rodiče se marně pokoušeli, aby syna napravili. Tu zkušení rádcové poradili otci: »Vyhledej 80 mladých mužů hodných a zavři je se synem do

jednoho ze svých paláců! Těch 80 hodných jistě tvého syna napraví.« Otec se zaradoval nad tou radou. Shledával po zemi 80 hodných jinochů a slíbil každému z nich velikou odměnu, pomůže-li mu syna napravit. A když je sehnal, zavřel je společně se synem do paláce. Nikdo nesměl tam, ani ven. Jídlo se jim podávalo zvenčí. Po 80 dnech otevřeli dveře a vstoupili dovnitř, aby viděli, co těch 80 jinochů způsobilo dobrého. Ale hle, onen mladý muž, dvořanův syn, seděl a hrál v kostky a kolem něho sedělo nebo stálo 80 mladých lidí s rozpálenými hlavami a s křikem všichni hráli v kostky. Spořádanost těch 80 jinochů neúčinkovala zcela nic na hráčskou vášň propadlého mladého muže, ale všichni ti řádní kdysi jinoši se od zkaženého pokazili.

Dr. m., z příkladu jste poznali, jak je pohoršení nakažlivé. Proto již seznáte, zvláště vy mladší sami, proč vás tolik prosím: »Vyhněte se každé pohoršlivé společnosti, nedejte se svádět!«

V. A když jste dali pohoršení, hleďte je co možná napravit! Bývá to sice těžké, ale co možno, to udělejte! Kéž byste se o to přičinili jako tento vojín: U kněze Ravignana (Raviňan) se zpovídal voják, který měl za sebou špatný život a také mnoho jiných svedl k hříchům. Upřímně se vyzpovídal a měl nejlepší vůli všechno napravit. Přicházel pak velmi často ke knězi Ravignanovi a obvykle přivedl s sebou aspoň jednoho soudruha a prosil, aby i toho kněz vyzpovídal. Když se ho kněz tázal, proč to dělá, odpověděl srdnatý voják: »Když jsem dříve svým špatným příkladem a svým sváděním vodil své kamarády k ďáblu, chci je za to nyní vodit k Pánu Bohu.«

Dr. m., kéž byste i vy, když jste dali pohoršení, jednali podobně! Kéž byste i vy pak také vodili lidi nikoliv k ďáblu, ale k Pánu Bohu!

Ovšem co nejvíc bych si přál, abyste nikdy nikoho ani nepohoršili ani k zlému nesvedli. Amen.

NEDĚLE 12. PO SV. DUCHU.

I.

Samaritánská duše.

Jdi i ty a čin podobně! (Luk. 10, 37.)

Dr. m., jistě vás dojal příběh o milosrdném Samaritánu v dnešním evangeliu. Jakou to krásnou, obětavou a šlechetnou duši ukázal tento Samaritán! Snad si také přejete, abyste měli a ukazovali takovou duši. Snad chcete také poslechnout dnešní výzvy Spasitelovy: »Jdi i ty a čin podobně!« A chcete vědět, kdy budete mít takovou duši, kdy budete činit podobně jako milosrdný Samaritán? Tenkrát, když budete mít

1. vřelé, laskavé srdce, 2. vlídnou a laskavou ruku. Uvažme dnes něco o tom! Samaritánská duše žádá

1. vřelé, laskavé srdce.

Dr. m., jdete-li z Jerusalema na východ přes horu Olivetskou do Jericha, zavede vás cesta do hornaté, skalnaté a pusté krajiny. Je tam plno jeskyň a skrýší, které poskytovaly úkryt lupičům a nebezpečným lidem. Proto ta cesta byla spojena pro pocestné se značným nebezpečím. Tak tomu bylo již za Krista Pána. »Tenkrát,« jak vypravoval Kristus Pán, »sestupoval člověk jeden touto cestou z Jerusalema do Jericha. Vtom se k němu blíží lupiči. Hle, s jakou prudkostí se již ženou a vrhají na pocestného! Strhují mu šaty s těla, olupují ho a při tom zraňují tak, že ubožák polomrtev zůstává ležet na cestě. Tak tu leží opuštěn v hrozně poušti a žhavé sluneční paprsky bijí do něho. Namáhá se, aby povstal a došel k nějakému lidskému obydlí. Ale slabé nohy ho nemohou udržet. Kéž by se tak vyskytla soucitná duše, aby mu pomohla! Hle, vtom je slyšet kroky. Někdo se blíží, žádoucí pomoc je tu. »I přihodilo se, že kněz jeden šel touže cestou a uzřev jej, pominul. Též i levita přišel k tomu místu a uzřev ho, pominul.« A ne-

šťastník ležel tu na cestě bez pomoci dál. — Ani jeho souvěrci, ba dokonce ani jeho kněží se ho neujali a nechali jej ležet v krvi a ranách. Zapomněli, že jim Mojžíš přikázal: »Milovati budeš bližního svého jako sebe samého!«

Jistě, dr. m., nás to naplňuje nevolí, že i ten kněz i levita, chrámový to služebník, byli tak studeného a necitelného srdce. Ale slyšte, jak se omlouvají: »Měli jsme naspěch, pak jsme se báli, že lotři jsou nedaleko. Také jsme neměli s sebou ani obvazy ani léky.« Ale marně se omlouvají, pravda je, že neměli oba tito chrámoví služebníci soucitné a laskavé srdce pro cizí neštěstí.

Z a t o s e n á m t í m v í c e l í b í S a m a r i t á n, který jako třetí přišel k nešťastnému místu. A kdyby i on byl přešel a pomínul ubožáka žida, nikdo z nás by se tomu nedivil, protože Samaritáni a Židé se vzájemně nenáviděli a byli si nepřáteli. I on se stejně mohl obávat, že ho lotři přepadnou, i on a jako Samaritán tím spíše si mohl pomyslit: »Co je mi po tomto židu,« a mohl spěchat dál.

Ale, dr. m., tak Samaritán nejednal. On, když ubožáka žida viděl, byl jat milosrdenstvím. Jeho srdce bylo vřelé a laskavé. »Láska je dobrotivá, nehledá, co jejího jest.« (1. Kor. 13, 4.) Láska nevidí žádné nebezpečí, vidí jen neštěstí a bídu a myslí, aby pomohla. Dr. m., ušlechtilý soucit tohoto Samaritána jistě se mile dotkl raněného žida. Bylo tomu židu, jako když balzámu naleje do jeho srdce.

Dr. m., jako tenkrát, tak je tomu i dodnes. I za našich dnů jsou mnohá srdce tvrdá jako ocel, která jako onen židovský kněz a levita dovedou omluvit svou necitelnost vůči cizímu neštěstí všemožnými výmluvami: »Nemám čas, nemám chut, nemám peněz.« Kdyby to jen na takových duších sešlo, vypadalo by to na světě smutně. To by za světové války nebyl k nám přijel žádný parník s životními potřebami, to by se byla nezřídila pro nuzné ani jedna nouzová kuchyně. To by se nikde nestavěly sirotčince, nemocnice, útulky pro starce, choré a mrzáky. To by

ubohé z tisíce ran krvácející lidstvo na své tělesné a duševní choroby musilo zahynout.

Ale bohudíky jsou ještě jiní lidé, jiné duše, o nichž platí to, co o milosrdném Samaritánu: »Uzřel ho, byl milosrdenstvím hnut.« Díky Bohu, jsou ještě lidé, kterým to jde k srdci, když zármutek a neštěstí tíží bedra jejich spolubližních. Jsou ještě lidé, kteří mají porozumění, když se jejich spolubližní tesklivě táže: »Co budu jíst, co budu pít, do čeho se obléknu?« (Mat. 6, 31.)

Dr. m., všechna čest takovým lidem! V jejich prsou bije pravé samaritánské srdce, které cítí se svým bližním, které cizí neštěstí a utrpení pokládá za své a za vlastní. Dr. m., ptám se: Patříte i vy k těmto ušlechtilým lidem, k těmto dobrým duším? A když opravdu takové vřelé a laskavé srdce máte, ptám se, ukazujete to také zevně, navenek? A čím? Čím jiným než dobrým a laskavým skutkem nebo obětavým činem? Nebo, dr. m., k pravé samaritánské duši nepostačí jen vřelé laskavé srdce, k té je potřebná i

2. v l í d n á a l a s k a v á r u k a .

O tom nás přesvědčuje další vypravování o milosrdném Samaritánu. Tam se o něm praví: »A přistoupiv, ovázal rány jeho, naliv oleje a vína, a vloživ jej na mezka svého, vedl do hospody a měl o něj péči.«

Dr. m., skloňme se před takovým hrdinstvím! S pouhým soucitem by se nebylo nešťastníku tomu pomohlo. Proto Samaritán přiložil k dílu i ruku. Spěšně sestupuje se svého mezka, sklání se k člověku napolo mrtvému a ošetřuje ho. Otvírá svůj cestovní tlumok a vybírá z něho léčebné prostředky, obvazy, olej a víno. Pak obvázal nešťastníkovy rány, nalil do nich oleje a vína a jeho samého vínem občerstvil. Pak naložil ubožáka na svého mezka a zavezl ho do hospody. Ale hospodář byl asi stejně tvrdého srdce jako kněz a levita. Proto Samaritán dal hospodáři dva peníze a řekl k němu: »Měj o něj péči, a cožkoliv nad to vynaložíš, já, když se vrátím, zaplatím tobě.« Samaritán neustal, až svého chráněnce úplně opatřil.

Dr. m., kdo by nestiskl tuto laskavou samaritánskou ruku? Co pomáhají krásná slova a vroucí city, není-li při tom laskavá, pomáhající ruka? Ano, láska, nemá-li být planá, musí se projevit činem a skutkem. A pravá láska se vždycky tak ukázala. Milosrdný Samaritán tu dal příklad a pravé samaritánské duše šly za ním.

Tam vidíte sv. Štěpána. Spěchá nahoru a dolů jerusalemskými ulicemi, má balíky dobročinné lásky pod paždí, aby trpícím v nouzi nebo u lůžka nemocných pomohl a je potěšil. Tam vidíte našeho sv. Václava, který se svým služebníkem Podivenem navštěvuje za noci a zvláště za zimy chudé chatrče a poděluje chudáky dřívím a pokrmy. A tam je zase blahoslavená naše Anežka Česká, která za velikého hladu v Praze sobě a svým řeholním sestrám téměř vše odpírala, aby pražskou chudinu sytila a nedala jí hladu umírat.

To byly, dr. m., samaritánské duše, které s vlídnou a laskavou rukou lily olej a víno do ran trpících a nešťastných.

Jděte, dr. m. křesťané, i vy a číňte podobně! Příležitosti k tomu máte víc než dost. Bída ve světě je opravdu veliká a válka a nezaměstnanost ji ještě zvětšila. A této bídě odpomáhat, k tomu jste, dr. m., pozváni všichni. Otevřete rádi, když někdo tluče na vaše dveře a žádá o almužnu. Poznáte-li, že je toho hoden, neodmítejte ho! A když někde jsou vystaveny sběrací skřínky, nechodte kolem nich s prázdnýma rukama! Pomáhejte, jak můžete, těm, kteří k vám volají: »Smilujte se, smilujte se nad námi!« Bud'te samaritánské duše s vlídnou a laskavou rukou! Nezapomeňte, že Spasitel řekl: »Blahoslavení milosrdní, neb oni milosrdenství dojdou.«

3. Dr. m., než skončím, ještě vás na něco upozorním. Milosrdný Samaritán pro záchranu bližního obětoval zcela své vlastní já. Ano, kdyby toho bylo třeba, byl by dal za něho i svůj život. Nebo láska je silnější než smrt. (Velep. 8, 6.) A v tom je vrchol

samaritánské lásky k bližnímu, že dovede obětovat i život za bližního.

Dr. m., je tomu několik let, kdy celá Amerika se divila hrdinství milosrdných sester. V sirotčinci v městě San Antonio vypukl náhle požár. Stalo se to v noci, kdy všecko spalo hlubokým spánkem. Sestry, které děti opatrovaly, všemožně se snažily, aby všech 87 dětí zachránily. Šest z nich, když děti zachraňovaly, našly v plamenech svou smrt; mezi nimi i představená. Ta byla již v bezpečí, když se tu pojednou zas vrhla do hořící budovy, aby zachránila maličkou dívku, o níž se mylně domnívala, že zůstala v hořící budově. Když se pak vracela, zatarasily jí plameny cestu a ona v nich uhořela.

Dr. m., jaká to obětavost, jaké to hrdinství! To byly pravé samaritánské duše, které se svědomitě řídily podle apoštolova slova: »Po tomť jsme poznali lásku boží, že on život svůj za nás položil, i my máme za bratří život klásti.« (1. Jan 3, 16.)

4. Dnešní samaritánské evangelium končí slovy: »Jdi i ty a čiň podobně!« Toto napomenutí Spasitelovo platí i nám všem. Jdi i ty a čiň podobně! Otevři své srdce pro cizí neštěstí, otevři svou ruku pro cizí bídu! A kdyby toho bylo třeba, žádala toho nutnost, dej vám Bůh tolik síly a nadšení, abyste dovedli pro bližního i svůj život obětovat. Nečiňte to však pro lidi, ale pro Boha — pamatujte, že Samaritána také nikdo z lidí neviděl, ale jen sám Bůh. Pamatujte, že tam nahoře je oko, které vidí i ten groš, který vložila chudá vdova do chrámové pokladnice. Pamatujte, že tam nahoře je ruka, která nenechá bez odměny ani číši vody, kterou jste bližnímu podali. Pamatujte, že tam nahoře v nebi jsou ústa, která ty, kteří tu na světě v tichu bližním pomáhali, zavolají jednou přede všichni a jim řeknou: »Pojďte, požehnání Otce mého, nebo cokoliv jste učinili jednomu z nejpotřebnějších bratří mých, mně jste učinili.« (Skut. 25, 45.) Dej Bůh, abychom i my byli mezi nimi! Amen.

Izraelité ve Starém zákoně a my křesťané.

Blahoslavené oči, kteréž vidí, co vy vidíte, a uši, které slyší, co vy slyšíte.
(Luk. 10, 23.)

Tak blahoslaví Pán své učedníky a dodává: »Nebo pravím vám, že mnozí proroci i králové chtěli viděti, co vy vidíte, a neviděli, a slyšeti, co vy slyšíte, a neslyšeli.« Učedníci Páně zastupovali tenkrát nás všechny věřící křesťany, naši sv. církve, proroci a králové zastupovali izraelity, izraelský lid ve St. zákoně. Dr. m., tato slova Páně: »Mnozí proroci i králové chtěli viděti, co vy vidíte, a neviděli, a slyšeti, co vy slyšíte, a neslyšeli,« vybízejí mě přímo, abych vám pověděl,

1. co viděli izraelité, lid izraelský ve St. zákoně a co vidíme my,

2. co slyšeli oni a co slyšíme my?

1. Co viděli izraelité ve St. zákoně a co vidíme my? Izraelita v St. zákoně viděl město Jerusalema a v něm jedinečný, krásný chrám. Věru, že každému izraelitovi poskočilo srdce radostí v těle, když se s hory Olivetské v záři ranního slunce díval dolů na Jerusalema a viděl město a jeho chrám ležeti před sebou v slunečním jasu a kráse. Jerusalema a jeho chrám, to byl střed všeho židovského náboženského života. Sem docházel každý izraelita o velikých svátcích. A necht' si byl poutník sebe víc unaven, když spatřil z daleka se lesknout chrámovou střechu, nový život se rozproudil v jeho žilách a ústa začala radostně zpívat: »Laetatus sum in his, quae dicta sunt mihi! Zaradoval jsem se z toho, když mi řekli: Do domu Hospodinova půjdeme.« (Žalm 12, 1.)

A co, dr. m., vidíme my křesťané? Kdo má štěstí účastnit se římské pouti, toho oči také vidí svaté město a jeho chrám. Je to věčný Řím se svým svatopetrským chrámem. Když se vlak blíží k tomu městu a když se z ranních mlh po prvé vynoří stříbrošedá kopule svatopetrského chrámu a když ji po prvé poutníci spatří, zmocní se jich všech radostné

vzrušení a jejich nitro se plní nadšeným sebevědomím. Jen ještě něco málo chvil je dělí od největší svatyně na světě, od svatyně, která není jen středem jednoho národa, ale celého katolického světa. Tam nejen o velikých svátcích, nýbrž po celý rok proudí v zástupech zbožní poutníci.

Katolík křesťan nevidí však jenom město a chrám, on vidí i zástupce toho, o němž kdysi předpověděli proroci ve St. zákoně, že bude Spasitelem světa. Vidí tam sv. Otce a sklání se před ním s radostným pohnutím, aby přijal od něho velekněžské požehnání.

Ale, dr. m., není třeba, abychom chodili tak daleko, abychom poznali, že také o nás platí slovo Spasitelovo: »Blahoslavené oči, které vidí, co vy vidíte!« My máme také v našich městech a dědinách své chrámy, které, třebaže se nerovnají nádhernému jerusalemskému chrámu, přece svou vnitřní cenou stojí vysoko nad ním. Je pravda, chrám jerusalemský hýřil uvnitř zlatem a stříbrem, ale »jedno« neměl a toto »jedno« je všechno. Neměl věčné světlo, které je tichým svědkem, že je v chrámě přítomen ten, po němž sami izraelští proroci tolik toužili. Jerusalemský chrám měl sice svatyni svatých, ale opona zabráňovala do ní přístup. Měl drahocennou skříň, archu úmluvy se dvěma deskami zákona. Její víko z ryzího zlata se jmenovalo slitovnice nebo odpovědnice, trůn boží milosti a slova, protože odtud Bůh mluvil k lidu a ukazoval se zvláště milostivým. Jerusalemský chrám měl ve svatyni stůl a na něm 12 chlebů zvaných »předkladných«, které jen kněží a na tomto posvátném místě mohli požívat.

Za to my křesťané máme v našich chrámech svatostánek, a ten není zastřen oponou a v tomto svatostánku není jen slitovnice, ale ten náš svatostánek je posvěcen a prozářen přítomností samého Boha. V našich chrámech není jen stůl s předkladnými chleby pro kněze, ale my máme stůl Páně, kde den ze dne nejen kněží, nýbrž všichni staří i mladí mohou požívat onen chléb, který nám dal Bůh s nebe a který má v sobě všechnu líbeznost.

A co viděl ještě lid ve St. zákoně? Viděl slavnostní bohoslužbu v chrámě, viděl, jak k nebi vystupuje dým z nesčetných obětí, a sám je také svědomitě přinášel. Viděl kněží, kteří měli moc, aby mohli vykonat některá zevnější očišťování a prohlásit člověka za čistého zevně (na př. od malomocenství). Viděl izraelity, jak ochotně přijímají z rukou kněží pokání, které jim za jejich přestupky uložili.

A co my křesťané vidíme? Co naznačovaly a předobrazovaly ve St. zákoně chrám a bohoslužba, oběti a kněžstvo, to všechno se naplnilo, my v Novém zákoně to všechno máme splněno. Všecky oběti St. zákona měly jen potud cenu, pokud naznačovaly obět Páně na kříži, byly jako směnky vystavené na čas, až do doby, kdy se uskuteční naše vykoupení. My křesťané jsme už vykoupeni, my již v něm žijeme, za nás je už zaplacená výkupná cena krví Ježíše Krista. Nás pamatuje na krvavou obět kříže každý den naše mše sv. My máme kněží, kteří mohou lidi nejen zevně prohlašovat za čisté, ale kteří mohou vnitřně i duši očistit od hříchů a je odpustit. My máme svátosti, které neočišťují jen zevně, nýbrž i vnitřně, smývají s duše její hříchy. Všecky tyto milosti a dary se udělují před našima očima den co den.

Ale, dr. m., řeknete mi, vážíme si my křesťané těchto darů a milosti, jako si izraelité vážili svých, ač byly jenom stínem a obrazem milostí a darů našich? Jak si vážíme na př. svého chrámu? Je náš chrám také středem našeho života? Spěcháme také s takovou touhou a radostí do svého kostela, jako spěchali izraelité do svého chrámu? Můžeme i my, dr. m., o sobě říci se žalmistou Páně: »Hospodine, miloval jsem okrasu domu tvého a místo přebývání slávy tvé.« (Žalm 25, 8.) Jsme také i my tak ochotni něco obětovat pro svůj kostel, jako to činili izraelité pro svůj chrám? Jak si vážíme v svém chrámu svého »Nejsvětějšího«? Užíváme často té přednosti, abychom se svým Bohem byli co nejblíže a měli jej co nejblíže? Užíváme této výsady po každé, když můžeme, chodíme často k sv. přijímání?

A jak je nám vzácná naše obět, naše mše svatá? — Dr. m., jak si lid izraelský vážil svých obětí, jak se jich rád účastnil a jak je svědomitě přinášel! Ani peněžitých nákladů na ně nešetřil. Činíme to také tak? Dr. m., co je křesťanů, kteří o naši nejsvětější obět ani nezavadí! Smutno o tom mluvit, nechci se toho ani dotýkat.

A zač máme svátosti a co pro nás platí? Dr. m., kéž bychom měli aspoň polovici té horlivosti, s jakou izraelita užíval svých milostných prostředků, kterých bylo toliko málo! A co činíme my křesťané? Až srdce mě bolí, když vidím tu naši nevšímavost a lhostejnost. Co je dnes mezi námi křesťanů, kteří svým dětem nedopřejí ani svátosti křtu, ani svátosti biřmování! Co je tu křesťanů, kteří se již nepamatují, kdy naposledy klekli na klekátko zpovědnice nebo kdy poklekli u stolu Páně! Co je tu křesťanů, kteří ani své děti k tomu nevedou! Co je, dr. m., už dnes mezi námi křesťanů, kteří o svém sňatku nenašli už dveře našeho chrámu, ale šli do úřadovny! A těžko je mi říci, jak řídcí jsou dnes křesťané, kteří k lůžku svých nemocných zavolají kněze, aby je zaopatřil. Dr. m., jak vás tu křesťany zahanbuje žid ze Starého zákona! — A slyšte ještě:

2. Co slyšel lid izraelský v St. zákoně a co slyšíte vy? Slyšeli každé soboty vykládat učení jejich náboženství, slyšeli některé pravdy, které jim Bůh zjevil skrze patriarchy a proroky. Slyšeli vykládat zákon boží, desatero přikázání a ten jim byl pravidlem pro celý život. Slyšeli prorockví proroků o budoucím Vykupiteli a srdce jejich po něm prahla v svatém zanícení.

A co slyšíme my? Neslyšíme jen některé náboženské pravdy, ale my slyšíme celou náboženskou pravdu, celé boží zjevení, jak je Kristus na svět přinesl, jak mu apoštolé učili a jak je církev neděli jak neděli hlásá a vykládá. My neslyšíme jen zákonné předpisy St. zákona, které se staly pro mnohé přídavky jhem nesnesitelným, my slyšíme boží přikázání, jak je Spasitel sám vysvětlil a nám dal jako světlo, aby

nám svítilo na temné naší životní pouti. My neslyšíme prorocství o Vykupiteli, my jej máme u sebe, my můžeme k němu přicházet, s ním ve svatostánku a při mši sv. mluvit, my jej můžeme dokonce i přijmout v své srdce. A tak je mezi námi a lidem ve St. zákoně tentýž rozdíl jako mezi předobrazem a skutečností, jako mezi zaslíbením a vyplněním.

Ano, blahoslavené oči, které vidí, co vy vidíte, a uši, které slyší, co vy slyšíte. Ale, dr. m., je rozdíl mezi viděním a viděním a mezi slyšením a slyšením. O tak mnohých křesťanech platí slovo žalmistovo: »Mají oči a nevidí, mají uši a neslyší.« (Žalm 115, 5.) Jejich tělesné oči vidí v kostele svého Boha a Spasitele, ale jejich duševní oko ho nevidí, nejdou k němu, aby se s ním spojili. Vidí bohaté poklady božích milostí, vidí oltář, svatostánek, zpovědnici a stůl Páně a přec se stavějí, jako by nic z toho neviděli, jako by to všechno ani pro ně nebylo. Slyší pravdy božího zjevení, ale aby ty pravdy přijali, do duše si je vstípili a podle nich se řídili, po tom všem není u nich ani stopy.

Křesťanský lide, jednou proti tobě povstane lid Starého zákona a bude proti tobě svědčit před trůnem věčného soudce. Tam bude stát na jedné straně spravedlivý St. zákona, který vždycky rád a ochotně přijímal pravdy božího zjevení. Na druhé pak straně bude stát křesťan, který před těmito pravdami — chladně a lhostejně zavíral své srdce. Dr. m., koho myslíte, že z těchto dvou přijme Bůh na milost?

Jistě toho izraelitu, který daleko toho tolik neviděl a neslyšel jako ten křesťan.

Dr. m., i vy patříte mezi ty, kteří viděli a slyšeli, co ani proroci ani králové neviděli a neslyšeli. Nuže, pracujte s tím, co jste viděli a slyšeli, ať je to vidět na vašem životě, a buďte jisti, že vás před tím trůnem božím nezahanbí žádný izraelita ani žádný pohan, ale že Spasitel vás jako blahoslavené přijme k sobě do nebe. Amen.

NEDĚLE 13. PO SV. DUCHU.

I.

Nezapomínej, co ti Bůh dobrého učinil a cos mu dobrého slíbil.

Dobrořeč, duše má, Pánu a nezapomínej na všechna dobrodíní jeho!
(Žalm 102, 2.)

Dr. m., obsah celého dnešního evangelia se dá vyjádřit jediným slovem: Nezapomeň! Ano, nezapomeň,

1. co ti Bůh dobrého učinil, 2. nezapomeň, cos Bohu za to dobrého slíbil. Dr. m., rozjímějme v dnešní posvátnou chvíli o těchto dvou napomenutích dnešního evangelia!

1. Nezapomeň, co ti Bůh dobrého učinil! Kratičkou větou »kteřížto stáli zdaleka« líčí nám evangelium všechnu bídu a neštěstí oněch 10 malomocných mužů. Pro jejich nakažlivou nemoc, jakou malomocenství bylo, vyloučili je z rodiny a od jejich známých. Bez naděje na uzdravení trávili svůj smutný život a chřadli zvolna k smrti a k hrobu. Bez lásky a ošetření je ponechali jejich příbuzní jejich opuštěnosti a bídě.

Dr. m., nebudeme se proto divit, když zahlédli na cestě Krista divotvůrce, o němž už mnoho slyšeli, že radostí vykřikli a spěchali k němu. Až k němu samému však přistoupit nesměli; podle zákona musili stát opodál. Ale aby je Spasitel neminul, volají hlasitě a úpěnlivě: »Ježíši, mistře, smiluj se nad námi!« A všemohoucí Spasitel se smíloval a uzdravil je. »Jděte,« praví, »a ukažte se kněžím!« aby jim kněží, jak zákon přikazoval, dali vysvědčení, že jsou zdrávi a čisti od své nemoci a že se mohou vrátit zpátky mezi své a k svému povolání.

Dr. m., s jakou radostí spěchali pak ti lidé s tím vysvědčením do svých domovů. Jak asi plesali a jásali! To dobře chápeme, ale jedno nechápeme, že

mohli tak rychle zapomenout, čím jsou povinni svému zachránci a dobrodinci.

Ale, dr. m., ptám se, máme právo, abychom je kárali? Ano, jestliže jsme v svém životě vždycky to činili, k čemu nás vybízí zázračná událost v dnešním evangeliu, jestliže jsme vždycky plnili vyzvání žalmu: »Dobrořeč, duše má, Pánu a nezapomínej na všecka dobrodiní jeho!« —

»Ale,« namítnete mi. To vaše »ale« se musí vždycky ozvat. Nuže, povězte, co chcete! Ale, chcete snad říci, my ani dobře nevíme, zač bychom měli Pánu Bohu děkovat. Těch 10 malomocných mělo ovšem příčinu, aby Bohu děkovali. Ale co nám Bůh dobrého učinil? Což nevidíš tu nouzi a bídu, kterou dnes tolik lidí trpí a my s nimi? Neslyšíš ty stížnosti odevšad? Snad přece také víš, jak naříkají hospodáři, řemeslníci a dělníci. Snad přece také vidíš ty časté nepokoje v tom velikém zástupu nezaměstnaných. Cožpak nic nevíš o skrytém zármutku tak mnohých, kteří ve válce přišli o hodné syny nebo v ní pozbyli všeho jmění a dnes nevědí, jak budou dál živi? Zač pak máme tedy Bohu děkovat, vždyť se nám už nemůže ani hůř vést!

Dr. m., věřím, že mnohým lidem přichází dnes za těžko, aby byli Bohu vděční, aby byli vděční ti, jejichž život je většinou bolest a utrpení. Je pravda, že od několika let se nás dotýká ruka boží tíživěji a bolestněji. Ale vzpomeňte si, co roků před tím, ba byla to celá desíletí, nám táž ruka boží dávala jen dobrodiní za dobrodiním! Vzpomeňte si, že se mnohým z nás tak dobře vedlo, že až zapomínali, že žijí z dobroty boží. Všecko jen sobě připisovali a ani jim na mysl nepřišlo, aby za všecko to byli Bohu jen trochu vděční a aby mu za to poděkovali.

Dr. m., pravíte, nevíme, zač bychom měli Bohu děkovat. Ale ptám se, neprokazuje vám Bůh i nyní v těchto těžkých dobách neskonale mnoho dobrého? Všimněte si jen svého vlastního života! Nemáte opravdu, zač byste Bohu poděkovali? Považte jen, co vám dal zdraví a síly pro vaše tělo! Každý den

dostáváte od něho dobrodiní za dobrodiním. Tato každodenní dobrodiní jsou nejdůležitější a nejčetnější. Ale my si jich nevážíme, protože jsme tomu zvyklí a myslíme si, že to tak musí být a že to ani nemůže být jinak.

A jaká dobrodiní pro vaši duši vám Bůh prokazuje a prokázal! Vzpomeňte, jak vám světlem své milosti osvěcoval temné chvíle vašeho života! Vzpomeňte, jak vás posiloval svou milostí, abyste v těžkých starostech na mysli neklesali, abyste všechny obtíže trpělivě a šťastně překonali! Vzpomeňte si, jak vám Bůh často z neštěstí nebo z nějakého těžkého navštívení skoro zázračně pomohl! Vzpomeňte si na to, a pak už vždycky najdete, zač byste měli Pánu Bohu děkovat, pak se nikdy nebudete musit ptát, zdali vám Bůh i teď dobře činí.

Nechtějte, dr. m., pro malichernosti a obtíže ve zdejšího života zapomínat na všechno, co dobrého pro vás Bůh učinil! Pamatujte, že i z těch 10 malomocných se také přece našel jeden, který nezapomněl, že mu Pán dobře učinil.

A nezapomněl na to ani pak, když mu už bylo lépe a radostněji, když viděl, že je zdráv. Čiňte to také tak, a to ať v štěstí nebo v neštěstí! Vždycky myslíte na to, co pro vás Bůh dobrého učinil! Pamatujte na to zvláště, když je vám těžko u srdce, když je nebezpečí, že budete nespokojeni, roztrpčeni nebo mrzuti! Vezměte v takových chvílích do rukou své duševní váhy a položte na jednu misku všechno, nač si snad, jak myslíte, právem stěžujete, a na druhou misku položte to, zač jste Bohu díkem povinni! A za okamžik uvidíte, jak miska s povinnými díky Bohu padá dolů, protože na ní je daleko víc položeno než na misce s vašimi stížnostmi.

Dr. m., za našich dnů slyšíte kolem sebe jen si stěžovat a naříkat. Vy si však umiňte, že si nebudete na Boha stěžovat ani na něj naříkat, ale že všem kolem sebe budete vyprávět o božích dobrodinech a že těm, kteří budou jen žalovat a naříkat, připomenete: »Ale nezapomínejte, co vám Bůh také dobrého pro-

kázal!« Dnešní evangelium k vám však také volá:

2. Nezapomeňte, co jste také vy Bohu dobrého slíbili!

Když 10 malomocných pozorovalo, že jim u Spasitele kyne vysvobození z jejich navštívení, jistě v svém nitru slibovali za to všechno dobré. Jistě každý z nich v srdci sliboval: »Uzdraví-li mě, pak uvěřím v jeho učení, poslechnu jeho příkazů a budu mu náležet, budu vždycky jeho.« — Ale na všechny tyto sliby potom zapomněli. Kdyby si byli vzpomněli, co všechno dobrého Pánu slibovali, budou-li uzdraveni, pak by se byli jistě k němu vrátili a Spasitel by je byl získal pro sebe. Ale bohužel, nestalo se tak.

Dr. m., ptám se, neslíbili jste i vy někdy něco dobrého Pánu Bohu? Pamatujete se, jak jste, není to ani tak dávno, byli těžce nemocní, už jste měli duši na jazyku a celé noci jste se zmítali na bolestném lůžku. Pamatujete se, jak jste se tenkrát modlili: »Pane Bože, jestliže mě zas uzdravíš, budu najisto jiným člověkem.« A Bůh vás uzdravil. A co vy? Vy jste zapomněli, co jste slibovali. Vzpomínáte, není to tak dávno, jak jste byli v těžkém navštívení, bída a nouze byla u vás doma. Pamatujete se, jak jste Bohu slibovali, odejme-li od vás to navštívení a vysvobodí-li vás z té tísně, jak mu za to budete věrně sloužit. A Bůh vám seslal pomoc a vytrhl vás z toho navštívení. A co vy jste učinili? — Vy jste zas na to zapomněli a ze slibované věrné služby boží nezbylo nic. —

A když vás vaše hříchy přivedly do úzkých a do nesnází a vy jste nevěděli, jak z toho máte vyvázat, vzpomeňte si, jak jste tehdy slibovali: »Jen ještě jednou mě, milý Bože, z těch nesnází vysvobod', už nebudu nikdy hřešit a povedu jiný život!« A Bůh vám pomohl, ale vy jste zase zapomněli. — A snad jsou dnes vaše věci horší, než byly první.

A vzpomínáte, m. dr., na tak mnohé šťastné hodiny, na ty krásné chvíle, které jste prožili o misii, o exerciciích, po dobré sv. zpovědi a po hodném sv.

přijímání? Vzpomínáte, jak jste se tenkrát cítili šťastni a jak jste poznávali a chápali, kde je opravdové štěstí, kde je můžete nalézt a trvale si zachovat? — Pamatujete, jaké jste tehdy měli krásné úmysly, dobrá předsevzetí, jak jste tehdy slibovali každodenní modlitbu, každonedělní mši sv. a sv. přijímání? A dnes, co z toho zbylo? Nic, na všechno jste zapomněli. —

Dr. m., přál bych si, aby k vám dnešní evangelium nemluvilo nadarmo. Přál bych si, abyste si často a živě vzpomněli, co vám Bůh dobrého prokázal a co jste vy dobrého Pánu Bohu slibovali. Přál bych si, aby nikdo z vás nebyl mezi tou dnešní nevděčnou devítkou, která na to všechno zapomněla. Nebud'te takoví jako oni, ale mějte za vzor vděčného Samaritána, který na to pamatoval a proto se vrátil, aby Spasiteli poděkoval. Snad se stal později i jeho učedníkem. Dr. m., i vy bud'te vděční! Pamatujte stále, co jste dobrého od Boha dostali, co jste mu dobrého ve štěstí nebo neštěstí slibovali! A na důkaz toho, že chcete být opravdu vděční, že nechcete jít za tou nevděčnou devítkou, nemeškejte a splňte co nejdřív, co jste slíbili! Pak vám také Spasitel jednou řekne to, co řekl vděčnému Samaritánu: »Vstaňte, pojd'te, víra vaše vás uzdravila, pojd'te se mnou do života věčného!« Amen.

II.

O duševním malomocenství.

Když vcházel Ježíš do jednoho městečka, potkalo se s ním deset mužů malomocných. (Luk. 17, 12.)

Dr. m., křesťanští kazatelé dřívějších časů viděli v malomocenství obraz hříchu. Říkávali: »Hřích je malomocenství naší duše.« Chci vám dnes o tomto duševním malomocenství promluvit několik slov. — Povím vám,

1. jak zhoubné jsou účinky tohoto

duševního malomocenství, ale spolu vám poradím,

2. jak se máte před ním chránit.

I. Které jsou zhoubné účinky duševního malomocenství?

1. Tělesné malomocenství znetvořuje tělo a činí je ohyzdným. Je mnoho zlých nemocí, ale jednou z nejhorších je jistě malomocenství. Sám satan neznal pro Joba hroznějšího utrpení nad malomocenství. Malomocnému je s počátku nevolno a mrazí jej. Pak se ukazují na těle běločervené skvrny. Kůže svědí, oči slzí, na těle se tvoří hnisající vředy. Prsty u rukou a nohou zahnívají a znenáhla odpadávají. Celé tělo je pak znetvořeno, stává se ohyzdným a propadá zvolna za živa hnilobě.

Dr. m., podobně smrtelný, těžký hřích znetvořuje křesťanskou duši. Duše, kterou sv. křest učinil krásnou a čistou, stává se hříchem smrtelným ohyzdnou, ztrácí všechnu nadpřirozenou, nebeskou krásu a vznešenost; je znetvořena a mrtva před Bohem. (Proto smrtelný hřích.) Písmo svaté líčí smutný tento stav křesťanovy duše výstražnými slovy: »Máš jméno, jako bys byl živý, a jsi mrtvý!« (Zj. 3, 1.)

2. Malomocenství zeslabuje tělo a činí je nemožným k práci. — Proto naše české pojmenování: malomocenství. Podobně smrtelný hřích připravuje člověka o všecku sílu a chut pro dobré (zejména to zaviňují necudnost a nestřídmost a vůbec hříchy, kterým člověk navykl) a činí ho neschopným, aby konal záslužné skutky. — Ve stavu těžkého hříchu nemůže člověk pro nebe nic záslužného vykonat. O dobrých skutcích, které jsme konali ve stavu těžkého hříchu, praví sv. Augustin: »Jsou to veliké kroky, ale bohužel, mimo cestu.« Je to asi tak, jako bychom mlátili prázdnou slámu.

3. Malomocenství působí veliké bolesti, úzkost a těžkomyslnost.

Rovněž tak smrtelný hřích přináší člověku mnoho časného zla a neštěstí. Přivádí člověka do hanby a

potupy, připravuje ho o pokoj a klid srdce. V zápětí za těžkým hříchem jdou vždycky těžké a hrozné výčitky svědomí. Vzpomeňte si jenom na Kaina a na Jidáše! Kdo je ve smrtelném hříchu, bojí se smrti a soudce. Trápí ho téměř stále pomýšlení: »Jak se mi povede, jak mi jen bude?«

4. **Malomocenství** je velmi nakažlivé. Proto se zdraví malomocných co nejvíce střežou. U starých židů musili malomocní z daleka volat: »Nečistý přichází!« Za našich dob dávají malomocné do zvláštních ústavů nebo je usazují na osamělých ostrovech. Takové útulky pro malomocné jsou na př. ve sv. Janu v Maudalai v Indii, v Molokai na Sandvišských ostrovech (proslavil se tam řeholník P. Damian Devesteur, † 1889 — stále je tam 1100—1200 malomocných), Culion na Filipínách (největší malomocenská osada — 5000 malomocných).

Hřích je také nakažlivý. Proto Písmo sv. nás napomíná, abychom se co nejvíce chránili hříchů a nepravostí. (Srovnej 1. ke Kor. 5, 9 a násl.) Těžký hříšník se sám vyloučil ze společnosti božích dětí. A nebude-li činit pokání, bude také na věky vyloučen, vykázán, bude musit na věčnosti žíti rovněž daleko od Boha, daleko od země blažených; po bytem jeho pak bude místo trápení a zavržení v temnosti nejhorší, kde bude jen »pláč a skřípění zubů (Mat. 25, 30.), kde červ neumírá a oheň nehasne«. (Mar. 9, 45.)

II. **Spásonosné prostředky proti duševnímu malomocenství.**

Dr. m., dáte mi nyní jistě za pravdu, že každý malomocný, kdyby mohl, namáhal by se ze všech sil, aby se své hrozné nemoci zbavil. Ale bohužel, proti malomocenství není dosud pomoci, není léku, není prostředku. Zato však proti duševnímu malomocenství máme léky, máme prostředky, a to takové, abychom se duševního malomocenství vůbec uchránili, abychom se ho mohli zbavit, jestliže jsme si je sami zavinili. — Ukáži vám nejprve na ty

prostředky, které pomáhají, abychom se vůbec duševního malomocenství uchránili. Prostředky ty jsou:

1. p e v n á v ů l e. Ta je, dr. m., naprosto nutná. Kdo nechce být dobrým, dobrým také nezůstane. V každém z nás vězí zlá žádostivost a každý z nás snadněji činí zlé než dobré. Stále a opět si musíte umíňovati: Nechci hřešit! Chci být dobrý a zůstanu dobrým! Takovou pevnou vůli měla starozákonní Zuzana. Když ji starci sváděli ke hříchu a hrozili jí pomstou, řekla jim: »Je lépe pro mne bez takového skutku upadnouti v ruce vaše nežli hřešiti před obličejem Páně.« (Dan. 13, 23.) A zůstala pevná. — I Josef Egyptský měl takovou pevnou vůli. Když ho žena Putifarova sváděla ke hříchu, tu Josef, jak vypravuje Písmo sv., »nepřivolil ke skutku nešlechtnému a řekl: »Kterak bych mohl to zlé učinit a hřešit proti Bohu svému?« (1. Mojž. 39, 8 a násl.) A zůstal pevný a nezhřešil. — Dr. m., ukažte i vy v pokušení podobnou pevnou vůli — a po každé se zachráníte. Dobře však učiníte, když se už předem vyhnete každé příležitosti ke hříchu. I tím ukážete, že máte pevnou vůli. »Nechci, nepůjdu tam a dost!« To jsou pravá slova v takové chvíli.

2. Jiným prostředkem, který nás uchrání duševního malomocenství, jest u p ř í m n á m o d l i t b a. Vůle sama nás neuchrání před hříchem, protože je prvotním hříchem oslabena. K tomu, abychom zůstali dobří a uchránili se hříchu, potřebujeme nutně milosti boží, boží posily. A té možno dosáhnout jen modlitbou. Kdo se, dr. m., nemodlí, ten nemůže zůstat a nezůstane dobrým. Mnozí se již přiznali: »Co jsem se přestal modlit, šlo to se mnou s kopce.« Proto se modlete všichni, zvláště vy mladí se modlete, protože vy jste nejvíce vystaveni pokušení. Nezapomeňte, když přijde taková pro vás nebezpečná chvíle, poslati k nebi vřelý kratičký povzdech, říkáme mu střelná modlitba. Takovou může býti zvolání malomocných v dnešním evangeliu: »Ježíši, Mistře, smiluj se nad námi!«

3. Rovněž nás uchrání od duševního malomocenství častější sv. přijímání. Jestliže je naše duše spojena s Kristem Pánem v nejsv. svátosti, pak je jako očkována proti hříšnému malomocenství, proti všem bacilům a nemocem. Sv. přijímání zahlazuje všední hříchy a chrání před těžkými, zeslabuje zlé náklonnosti a dává chut a sílu k dobrému. Častější sv. přijímání tvoří silné duše. Máte příklad na Fochovi. Ráno před bitvou nad Marnou pokorný komunikant, večer slavný vítěz.

III. Slyšte ještě něco a prostředcích, které nám poslouží, abychom se zbavili duševního malomocenství, když jsme si je sami zavinili.

První z těchto prostředků je

1. d o k o n a l á, u p ř í m n á l í t o s t n a d h ř í c h y. To je, dr. m., veliký záchranný prostředek. Tato dokonalá lítost záleží v tom, že litujeme svých hříchů proto, že jsme Boha, svého nejlepšího a nejlaskavějšího Stvořitele, svými hříchy zarmoutili a urazili. Taková lítost ospravedlňuje člověka a smiřuje s Bohem ještě dříve, než přijal svátost pokání. Dr. m., zvykněme si vzbuditi takovou srdečnou lítost, která plyne z lásky k Bohu, aspoň každý večer, než se uložíme ke spánku! »Smiluj se nade mnou, ó Bože, vedle velikého milosrdenství svého!« To je takové zvolání, které vychází z dokonalé lítosti. Pamatujte si je a aspoň večer si tak upřímně povzdechněte! —

2. Nejlepším však prostředkem, který nás najisto zbaví duševního malomocenství, je z p o v ě ě d'.

Je sice pravda, že dokonalá lítost může zahladiti všecky hříchy. Ale můžeme-li, pak se m á m e a m u s í m e ještě ze svých hříchů vyznat, vyzpovídat. Když jsme, dr. m., hodně přijali svátost pokání, pak můžeme býti opravdu jisti, že jsme se nadobro zbavili duševního malomocenství. Kněz ve zpovědnici jako zástupce nebeského lékaře duší, božského Spasitele Ježíše Krista, léčí tu nemocné duše, budí a vrací duše mrtvé znovu k životu.

Dr. m., ptám se: Jsou takoví duševně malomocní mezi námi? Ó, kéž by šli k sv. zpovědi, a to co nejdříve! Sv. zpověď jejich duši uzdraví, takže bude zase čistá a bohumilá a nebesky krásná. — Nakonec ještě slyšte:

IV. Když se malomocenství zaneslo ve středověku po křížáckých válkách i do zemí evropských, zřídila katolická církev mnoho ústavů a nemocnic pro malomocné. Církev založila i společnosti z kněží a světských lidí, ba docela i řád »Rytíře Lazarovy«, kteří z lásky ke Kristu obětavě malomocné ošetřovali. — Musila ovšem i církev malomocné od zdravých lidí odloučit; činila to však za útěchyplných obřadů. Nejprve napomenul kněz malomocného, aby přes toto těžké navštívení zůstal dobrým křesťanem. Potom nad ním sloužil kněz mši sv. za mrtvé, protože opravdu onen malomocný byl pro svět téměř mrtev. Pak požehnal kněz všechny věci, které s sebou malomocný přinášel. Při tom mu přikázal, že se nesmí přiblížiti k lidským příbytkům, že se nesmí mýti ve studnách, píti z cizích nádob a pod. Poté přítomní nešťastníka podarovali a pak jej vedli kněží i lidé obyčejně ještě s jinými pohromadě do jeho budoucího příbytku. V čele toho průvodu nesli kříž. Když došli ke stavení, kde malomocný měl bydleti, kněz na jeho lůžko hodil hlínu ze hřbitova anebo na střechu kus trávníku, rovněž ze hřbitova, a přitom řekl: »S i s m o r t u u s m u n d o, v i v e n s i t e r u m D e o. Odumři světu a ožij zase v Bohu.«

Dr. m., toto slovo platí zejména vám, kteří stůnête duševním malomocenstvím. Hříšníku, odumři světu a ožij zase v Bohu! Drazí moji, chcete-li býti zase duševně zdrávi, opusťte místo i společníky svých hříšných spolků, jděte do kostela, přistupte ke zpovědnici, k tomuto útočišti všech duševně nemocných, a dejte si svou duši uzdravit od Spasitele světa a ožijte zase v Bohu! A střežte se pro budoucnost, abyste se zase nestali malomocnými! Kéž by pak bylo vaším slovem slovo sv. Jany ze Chantal, která říká-

vala: »Nebojím se žádného malomocenství, leda jen duševního.« Amen.

III.

Nevděk škodí, proto buďte vděční!

Kde je jich ostatních devět?
(Luk. 17, 17.)

Dr. m., kdekoliv Pán Ježíš chodil, všude byl velmi dobročinný. Písmo sv. o něm praví: »Pertransiit benefaciendo — kudy chodil, tady dobře činil.« (Sk. ap. 10, 88.) Ale nikdy si nežádal, aby jej za to lidé chválili nebo nějak mu zvláště děkovali. Dnes však nám sv. Lukáš vypravuje, že Pána Ježíše to bolelo, když z 10 malomocných, které očistil od jejich nemoci, jenom jediný se vrátil, aby Boha velebil za to dobrodiní a Kristu Pánu poděkoval. Bolelo ho to a řekl: »Zdaliž jich nebylo 10 očištěno? Kde jest ostatních devět?« Jako by vytýkal: »Pročpak také ostatní neprijdou, aby se aspoň slušně poděkovali?«

Dr. m., Spasitel tak zřejmě ukázal, jak nepěkná je nevděčnost. A přece je mnoho lidí, kteří jsou velmi nevděční k Bohu i k lidem. Nechtěl bych, dr. m., abyste i vy byli mezi těmi devíti nevděčníky. Proto vám dnes vyložím,
j a k j e n e v d ě č n o s t š k o d l i v á , a b y s t e s e
j í c h r á n i l i a b y l i v d ě č n í .

1. Nevděčnost je škodlivá. Mnohý člověk býval kdysi velmi štědrý a dobročinný. Viděl-li někoho, že pláče, nebo slyšel-li někoho, že nařiká, už přemýšlel, kde a jak by mohl pomoci. Poprosil-li ho někdo o něco, nic neodepřel. Byl by dal poslední, aby upokojil a zmírnil cizí bolesti. Jeho největší potěšení bylo, když mohl jiným způsobit radost. A proč se tolik zatvrdilo srdce toho člověka? Proč je nyní tak studené a tvrdé, když mu někdo vypravuje a líčí svou bídu? Proč odmítá nyní každého prosebníka? Proč nepláče již s plačícím? — Protože mu lidé splatili jeho dobrotu a lásku nevděkem. Dobrý ten člověk

přál a pomáhal všem, zato jemu málokdo nebo nikdo. Ti, kterým sám hodně dával, ti mu, kde mohli, brali a škodili. Ti, kterým sám otevřel své srdce, ti mu své srdce zavřeli a nevyslyšeli ho, jako on vyslyšel je. Ti, kterých se ujal, ti ho opustili a za všecko ještě pomluvili. A tato nevděčnost to zavinila, že ten člověk ztratil důvěru k lidem a že teď nerad učiní někomu něco dobrého.

2. A kdo si, dr. m., nevděkem nejvíce škodí? Nevděčník sám. Dnes zapomíná na svého dobrodince — a hle, po nějakém čase již ho zase potřebuje. Kam se má obrátit v své úzkosti? Kam jinam než k bývalému dobrodinci. Vidíte jej také, jak se se strachem blíží zase k jeho dveřím, a slyšíte ho, jak bojácně přednáší svou prosbu. Ale nic nedostal — leda výčitky, kterých jistě právem zasloužil. Neboť koho jednou ošidili, ten je pak opatrnější, a kdo slibuje, ale nikdy nesplní, tomu se nevěří. Sv. Bernard dobře praví: »Nevděčnost je jako palčivý vítr, který nadobro vysušuje pramen dobročinnosti.« A sv. Vavřinec Justin dokládá: »Nevděčnost hyzdí člověka před Bohem i před lidmi.« Proto se dobře říká nevděku: **č e r n ý n e v d ě k**. —

3. Nejhorší je při nevděku, že často za nevděčníky musí trpět nevinní lidé. Protože mezi deseti lidmi bývá sotva jeden vděčný, stává se často, že i hodný člověk bývá odmrštěn, když hledá pomoc v své nesnázi. Mnohé dítě musí nyní trpět proto, že mělo nevděčné rodiče. Mnohá vdova nebyla by dnes tolik opuštěná, kdyby byla neměla nevděčného muže.

Nevděčnost lidská je příčinou, že se počet dobrodinců stále menší a že počet nuzných a potřebných je stále větší.

4. Proto, dr. m., **v a r u j t e s e n e v d ě č n o s t i !** Neškod'te si nevděkem sami, nepřipravujte se o pomoc a podporu dobrých přátel v čas těžkého nějakého navštívení! Neškod'te svým dětem, jiným potřebným a hodným lidem! Nechtějte, aby se k vám jiní lidé

měli jako andělé, když vy se k nim nechováte ani jako lidé! Nedejte se zahanbit zvířetem, které laská ruku, která mu dá holou kost nebo tvrdou kůrku! Pamatujte na slova proroka Isaiáše: »Vůl zná hospodáře svého a osel jesle pána svého.« (Is. 1, 3.)

A, dr. m., nežádáte sami, aby také jiní byli k vám vděční? Nebýváte rádi, když tak dáte ubožákovi trochu pokrmu a ten vám za to dvakrát nebo třikrát poděkuje? Ukažte, že i vy dovedete být za dobrodiní vděční a za ně poděkovat! Kdo umí dobře děkovat, nepotřebuje mnohokrát prosit a najde vždycky nějakého dobrodince, který mu pomůže.

Nebud'te tedy nevďeční, ale vďeční, ať nikdo z vás není z té nevďečné desítky, aby zapomněl Bohu a lidem za prokázané dobrodiní vďečně poděkovat! Vždyť vás k tomu vybízí

5. i p ř í k l a d s a m é h o S p a s i t e l e. — Jak byl vďečný Kristus Pán! Jak často vzdával díky svému Otci v nebesích! Děkoval mu, když nasýtil 5000 lidí, děkoval mu u hrobu, když Lazara vzkřísil, vzdával mu díky, když ustanovoval nejsvětější svátost oltářní. — K vďečnosti nás křesťany vybízí

6. i n a š e c í r k e v. Po každé mši sv. o prefaci před pozdvihováním se církev modlí nebo zpívá: »Gratias agamus Domino Deo nostro — díky vzdávejme Pánu Bohu svému!« A málokteré slovo opakuje církev tak často jako slova: »Deo gratias - Bohu díky!«

7. A bud'te vďeční z a v š e c k o, co na vás Bůh seslal, za dobré i zlé, za radosti i utrpení! Bud'te vďeční jako Kristovi učedníci, kteří se radovali, že mohli pro Krista snášet utrpení i potupy. (Sk. ap. 5, 41.) Jen ještě vás upozorním. Děkovat Bohu za dobré není nic zvláštního. Ale děkovat mu za utrpení, za kříže, to je znamení pravého křesťanského smýšlení. Blahoslavený Jan z Avily učí, že jedno Deo gratias v utrpení je lepší než 6000 ve štěstí. Job i v nejhorším utrpení řekl: »Bud' jméno Páně pochváleno!« (Job. 1, 21.) Sv. Jan Zlatoústý, když jej katané utýrali

k smrti, zemřel se slovy: »Bud' chvála Bohu za všecko!«

A jako k Bohu, tak se, dr. m., chovejte i k lidem a nebude nářků na nevděčnost.

Přál bych si, abyste si vedli jako tento řeholní bratr.

Před mnoha lety žil kdesi zbožný žebravý řeholník, který v svém hrubém hábitu a hnědé kapuci a s tlumokem na zádech chodil dům od domu a sbíral almužny. Dostal-li někde hojně, děkoval přívětivě: »Deo gratias, Bohu díky!« Dostal-li málo, děkoval stejně: »Deo gratias!« Nedostal-li nic, řekl zas: »Deo gratias!« Dostal-li ránu nebo bití, řekl zas: »Deo gratias!« Když mu svítilo slunce na hlavu: »Deo gratias!«, když v dešti promokl na kůži: »Deo gratias!« Když ho někde přívětivě pozdravili, děkoval za to: »Deo gratias!« Ve všem spatřoval boží milosrdenství, kolem něhož nechtěl projít cize a nevšímavě, ale které všude pozdravoval svým ze srdce jdoucím: »Deo gratias!« Na jeho učené řádové spolubratry, kteří krásně kázali a napsali slavné knihy, lidé už dávno zapomněli, ale chudý bratr Deo gratias — česky Bohudík — jak ho pak jmenovali, žije v paměti lidské dosud a káže dosud svým pořekadlem: »Deo gratias, Bohu díky!«

Takovým bratrem »Deo gratias« byl i Samaritán v dnešním evangeliu, který padl Pánu Ježíši k nohám. Takovými bratry »Deo gratias« buďte i vy, m. dr. A pak budete jistě jednou se všemi svatými v nebesích děkovat Bohu věčnému, dobrotivému a milosrdnému: »Deo gratias — Bohu díky!« Amen.

NANEBEVZETÍ PANNY MARIE.

Nejkrásnější ozdoba v zahradě boží.

Krása Panny Marie.

Rostla jsem jako cedr na Libanu a jako cypřiš na hoře Sionu. Jako palma v Kadesu vyvýšena jsem a jako štěp růže v Jerichu, jako spanilá oliva na polích a jako javor podle vody a na ulicích. Jako skořice a vonný balzám vůni jsem vydala, jako výborná myrha vydala jsem líbeznost vůně. (Eccli 24, 17—20.)

Dr. m., těmito obraznými slovy velebí dnešní epištola vznešené ctnosti naší Nanebevzaté. Svatá Panna rostla tu na zemi jako cedr, jako cypřiš, jako palma a proto se nedivme, že ji přesadili jako nejkrásnější do rajské zahrady, že ji vzali vzhůru do nebe. To vám připomíná dnešní radostný svátek jejího Nanebevzetí. Svatá Panna nejlepší stránku vyvolila. Přál bych si, abyste i vy za příkladem Nanebevzaté také zvolili nejlepší stránku, aby vás také jednou vzali nahoru do nebe. To se stane, budete-li naší Nanebevzaté následovat v jejích ctnostech. Abych vás proto získal, povím dnes k její cti, jak její ctnosti byly: 1. vznešené, 2. pevné, 3. líbezné, 4. požehnané.

I. Ctnosti Nanebevzaté byly vznešené. První, co nám symboly — obrazy sv. Panny v dnešní epištole staví před oči, je velikost a vznešenost jejích ctností. Sám Duch sv. velebí sv. Pannu touto chválou: »Rostla jsem jako cedr na Libanu, jako cypřiš na hoře Sionu, jako palma v Kadesu.«

Cedry na Libanu byly známy jako nádherné mohutné stromy, dosahovaly výšky až 40 m a vyrůstaly brzy do této výše. I cypřiš je jehličnatý strom jako cedr a bývá vysoký, zejména v horách, až 30 m. Palma pak platí za nejkrásnější strom, má podivuhodný vzrůst a bývá až 40—50 m vysoká, zejména se jí dobře daří v jižní Palestině v Kadesu.

Růž jerišké bývaly větší než všude jinde. Olivu pak vynáší Písmo sv. slovy: Jako spanilá oliva rostla jsem na polích. (Eccli. 24, 19.)

Dr. m., to jsou všecko obrazy, symboly Mariiných ctností. A opravdu jako cedr na Libanu, jako cypřiš na horách, jako palma, královna stromů, vyniká Maria v zahradě člověčenstva jako královna patriarchů, proroků, apoštolů a mučedníků, jako královna všech svatých. — Od útlého mládí si zvolila Boha za nejvyšší cíl svého života, jako mladičká dívka se oddala službě boží v jerusalemském chrámě. Jen výš, sursum, toužila její mysl, jen vzhůru k nebi rostla jako cedr na Libanu, jako cypřiš na hoře Sionu a palma v Kadesu.

Dr. m., ptám se v tuto chvíli, jak vy se snažíte o to sursum, o to výš, o které tolik stála naše Nanebevzatá? Snažíte se také vzhůru k nebi, anebo je všechna vaše mysl obrácena k zemi a plazí se po ní jako plevel, který pošlapou a spálí? Dr. m., to byste se nedostali k naší Nanebevzaté. Proto vzhůru, sursum corda, vzhůru srdce k nebi, hledejte, co shůry je, následujte Nanebevzaté!

II. Naše Nanebevzatá byla v svých ctnostech stálá.

Dr. m., lidské ctnosti trpívají jednou chybou, nebývají stálé. Samo Písmo upozorňuje na tu chybu, když praví: »Hle, ti, kteří slouží Hospodinu, nejsou stálí.« (Job 4, 18.) Jak mnohý křesťan prospíval nadějně v ctnostech, a hle, najednou jsme svědky jeho pádu.

Dr. m.; bylo tomu snad také tak u naší Nanebevzaté?

Ani v nejmenším. Epištolní symboly — obrazy svědčí právě o opaku, ukazují, jak byla v ctnostech stálá.

Libanské cedry jsou známy svou pevností a trvanlivostí, proto jich král Šalomoun tolik užil k stavbě jerusalemského chrámu. Rovněž cypřiš je stále zelený strom a jeho dřevo je snad ještě pevnější než cedrové. Také palma má svou stále ne-

vadnoucí listnatou korunu, která dovede na poušti vzdorovat horku, bouři a deštům. Proto je palma znamením vítězství u všech národů. I stále zelené ratolesti a listy polní olivy značily vítězství a mír. I Noemovi přinesla holubice olivovou zelenou ratolest na znamení smíru s Bohem.

B a l z á m je olej, který se dobývá z lýka trnitého balzámového keře.

M y r h a je mast, kterou vyrábějí z kořene a kůry myrhovateho akátu, podobného stromu. Myrha i balzám zamezují hnilobu, brání porušení a zajišťují předmětům odolnost a delší trvání.

To všechno jsou krásné obrazy, vhodné symboly, které znamenají stálost ve ctnostech naší Nanebevzaté. Její ctnost byla stále svěží, nechť si na ni svítilo slunce štěstí, nechť jí třásla bouře utrpení. Hniloba hříchu v ničem se jí nedotkla. Zlo, hřích ji nezvyklal, byla stálá a neohrožená v dobrém a setrvala v dobrém až do konce. Stála hrdinně pod křížem a neochvějně, jako stojí v bouři cedr na Libanu a cypřiš na horách. Palma vítězství a oliva míru byly pak posledním jejím údělem.

Dr. m., jste vy také tak věrni Bohu, také tak stálí v ctnostech jako naše Nanebevzatá? Jak jsou často nestálá a bez účinku vaše dobrá předsevzetí! Jak málo je mezi vámi vítězných palem nebo olivových ratolestí vnitřního pokoje! Zato co je mezi vámi hniloby a plísně!

Dr. m., učte se od sv. Panny být stálými v štěstí i v neštěstí až do konce, buďte pevní jako cedr na Libanu, jako cypřiš na horách, abyste ze životního bojiště odešli jako naše Nanebevzatá s vítěznou palmou v ruce a s olivovým věncem na hlavě.

III. C t n o s t i N a n e b e v z a t é b y l y l í b e z n é.

Dr. m., snad by se vám mohlo zdát, že krása a vznešenost Mariiných ctností je pro vás nedosažitelná. Mohli byste si povzdechnout: »Není možná, abych já toho dosáhl. Marně bych se o to pokoušel.« Ale, dr. m., to byste byli na omylu. Mariiny ctnosti jsou tak líbezné, že každého k sobě vábí a zvou k ná-

sledování. Není nic nemožného Marie následovat a v ctnostech se jí podobat. Epištolní obrazy — symboly — nám zas o tom vhodně svědčí. Tak c e d r nevyniká jenom výškou, nýbrž i pěkným vzhledem. I jeho dřevo příjemně voní. A c y p ř i š je teprve krásný, štíhlý strom. Je jeden z nejvíc oblíbených okrasných stromů, jeho jehličí i dříví je zvláště vonné. P a l m a pro svůj majestátní vzrůst je královnou rostlinné říše, podívání na ni je nanejvýš lahodné. O l i v u pak sama epištola nazývá spanilou. R ů ž e pak je královna květin. Co do krásy květů a líbezných vůní se jí nevyrovná žádná květina. A stejně tak jsou libovonné s k o ř i c e, b a l z á m a m y r h a. S k o ř i c e (skořicovník, cinnamomum) patří mezi odrůdy vavřínu, má trvalé, libovonné listy.

Dr. m., jaké to zas krásné obrazy — symboly líbeznosti Mariiných ctností! Ano, na Marii je také opravdu všechno krásné a líbezné. Nechť je to její jméno, její hluboká pokora, její upřímná zbožnost, její čistá nevinnost, radostná poslušnost nebo obětavá láska k bližnímu. Matka s božským dítětem, pan-na dobrotivá, růže duchovní, to jsou symboly, obrazy a vlastnosti, které každého získají, k sobě vábí a přitahují. Jí následovat není těžko, ale lehko. Maria nás volá za sebou nejen svým strhujícím příkladem, nýbrž i svou mocnou pomocí. Jistě nám nepomůže nikdo víc než Matka božské milosti, která Dárci milosti stojí nejbliž, nikdo ochotněji než naše matka, dobrotivá a věrná pomocnice křesťanů.

IV. C t n o s t i N a n e b e v z a t é j s o u p o ž e h n a n é.

Ctnosti Mariiny přinesly světu mnoho požehnání. I to naznačují epištolní symboly — obrazy. C e d r i c y p ř i š jsou stromy velmi užitečné, o tom jsem se již zmínil. J a v o r (platanus — platan) je strom, který má mocné ratolesti a veliké stinné listy. Jeho listnatá koruna vydává veliký stín. V jižních zemích je velikou ochranou proti obtížnému vedru. V Lykii rostly platany, které zastiňovaly prostor 43 m. Sázeli je všude, kde byla voda, u cest, na ulicích i na ná-

městích. Na palmě i olivě je všecko užitečné, všecko požehnání plné. I skořice, balzám a myrha byly požehnané plodiny.

Dr. m., jak krásně nám tu naznačují zas tyto symboly všecko to požehnání, které přinesly světu ctnosti naší Nanebevzaté! Těžko to lze vypovědět nebo počítat. Spočítejte, můžete-li, spolky, kongregace, družiny, pobožnosti, slavnosti, dobré skutky, které jako proud, plný požehnání, vytryskly z mariánské úcty! Co nezmohlo žádné slovo, žádné učení, žádný lidský příklad, to dokázal často jediný pohled na obraz nebeské Panny. A ne bez příčiny jí zasvětila církev máj, měsíc květů a říjen, měsíc plodů.

Dr. m., hle, jak požehnání plné jsou Mariiny ctnosti! Jaké ovoce a jaké plody přinesly! Nedivte se jim, ale poslechněte výzvy dnešní epištoly, skrze niž sv. Panna k vám volá: »Přistupte ke mně všichni, kteří jste mne žádostiví, plody mými nasycťte se!« Dr. m., následujte Marie, jděte do její ctnostné školy! Buďte jejími pravými ctiteli, kteří ji ctí nejen ústy, nýbrž i skutky! Pak se splní na vás slova dnešního evangelia, i vy si zvolíte nejlepší stránku, i vám bude nebe otevřeno. — A na konec slyšte:

Král perský Darius měl dva syny, Artaxerxa a Kýra. Mladší Kýros byl velmi ctižádostivý a snažil se staršího bratra zatlačit s trůnu, aby se sám mohl stát králem. Královna, jeho matka, jej v tom podporovala. Odvážila se i toho, že přistoupila k loži umírajícího krále a chtěla manžela-krále pohnout k tomu, aby mladšího syna Kýra ustanovil za svého nástupce. Ale umírající král nepovolil jejím prosbám a ustanovil za dědice svého trůnu staršího syna Artaxerxa. Kýros však, jsa zaslepen touhou po trůnu, chtěl se ho zmocnit stůj co stůj. Zamýšlel staršího bratra Artaxerxa i úkladně zavraždit. Ale Artaxerxes byl zavčas varován, dal Kýra zajmout a odsoudil jej k smrti. Ale, dr. m., co se stalo? V té chvíli, když Kýros měl býti popraven, přišla na popraviště královna matka, aby se se svým synem rozloučila. Objala jej a políbila. Potom ho jednou rukou přitiskla

pevně k sobě a druhou rukou ovinula svůj vlající vlas pevně kolem jeho šíje a zvolala k překvapenému králi Artaxerxovi: »Můj synu Artaxerxi, dáš nyní milost bratru Kýrovi. Rána smrtelná, která zasáhne jeho, usmrtí také zároveň i tvou matku.« Tato mateřská láska dojala krále Artaxerxa tak, že zvolal: »Kýros, můj bratr, zasloužil sice smrt, ale budiž zachován na životě k vůli matce!«

Ty naše Nanebevzatá, prosím tě, buď nám také takovou matkou, Ty, která nám dala příklad tak zářících a líbezných ctností! Zejména tě o to prosím pro hodinu naší smrti, až budeme jednou stát u bran věčnosti a čekat na svůj ortel. Tu se nás zastaň, buď naší orodovnicí, buď útočištěm nás hříšníků, aby Syn tvůj nás vzal k sobě jako tebe na nebe! Amen.

NEDĚLE 14. PO SV. DUCHU.

I.

Náš Otec v nebesích.

Nepečujte tedy úzkostlivě!

(Mat. 6, 31.)

Dr. m., dnešní evangelium bych nazval evangeliem o prozřetelnosti boží. Učí nás

1. pravé víře v boží prozřetelnost,
2. pevné důvěře v boží prozřetelnost.

Rozjímějme dnes něco o tom! Dnešní evangelium nás učí .

I. p r a v é v í ř e v b o ž í p r o z ř e t e l n o s t .

1. Boží prozřetelnost skutečně je, je opravdové faktum, skutečnost. Bůh svět nejenom stvořil, nýbrž jej i zachovává a spravuje. Nemají proto pravdu, kdo tvrdí, že se Bůh o svět a lidi nestará. (Deismus.) Bůh o svět pečuje a zvláště se stará o lidi. A tuto péči boží, kterou Bůh svět a lidi zachovává a spravuje, jmenujeme p r o z ř e t e l n o s t b o ž í . O prozřetelnosti boží svědčí Písmo sv. výrokem: »Bůh malého i velkého učinil a stejně pečuje o všechny.« (Moudr. 6, 8.)

Prozřetelnosti boží nikdo krásněji a jasněji neučil než sám Spasitel. Nazývá Boha, jak jste slyšeli v dnešním evangeliu, naším nebeským otcem, který pečuje tu na světě o všechno, o travu polní i o ptactvo. Spasitel nás ujišťuje, že Bůh ví, že my lidé potřebujeme pokrmu a oděvu a že nám to všechno dá, jestliže především budeme hledat království nebeské a jeho spravedlnost. Nemáme se proto příliš úzkostlivě starat o zítřejší den. »Zdali neprodávají,« praví Spasitel, »dvou vrabců za penízek a jeden z nich nepadne na zemi bez Otce našeho?«

U vás, u lidí, má však dokonce spočítány i vlasy na vaší hlavě. (Mat. 10, 29.) »Proto se nestrachujte, vy zajisté jste víc než všichni vrabci.« Je pravda, že

o hmotný svět je postaráno přirozenými zákony a silami a o lidi že pečují rodiče, stát a církve, ale za tím vším stojí náš Otec v nebesích, jeho prozřetelnost trvá a zůstává dál. Ale, dr. m., můžete slyšet:

2. Ale když je Bůh tolik dobrý a všechno řídí a spravuje, proč je tu na světě tolik zla a špatnosti? Dr. m., zlo nepochází a není od Boha. Bůh zlo nechce, ale toliko je dopouští. Dopouští je proto, že stvořil lidi a dal jim svobodnou vůli. Bůh by jistě mohl každého donutit, aby činil jenom dobré. Ale pak by člověk neměl žádnou svobodnou vůli, nebyl by svobodný a proto by také nemohl získat žádnou zásluhu. Záslužný je totiž jen ten dobrý skutek, který jsme vykonali svobodně, t. j. ten, který jsme vykonat mohli, ale nemusili. Co člověk koná z donucení, z toho nemá ani zásluhu ani vinu, nezaslouží proto za to ani odměnu ani trest.

Mimo to Bůh dovede i zlo obrátit v dobro. Vzpomeňte si jen na příběh s Josefem Egyptským! Josef řekl k svým bratrům: »Vy jste mysleli o mně zlé, ale Bůh obrátil to v dobré, aby povýšil mne a zachoval mnohé lidi.« (1. Mojž. 50, 20.) Smrt Kristova na kříži byla k spáse světa, pronásledování církve k její slávě. Jiný zas namítá:

3. »Proč je tedy tolik na světě neštěstí a utrpení, když se Bůh o všechno tak dobrotivě a laskavě stará? Odpovídám: Mnohým neštěstím a bídou jsou lidé sami vinni. Jejich chudobu a nezaměstnanost zavinuje často jejich lenost a pohodlnost. Bytovou nouzí je hodně vinno lidské mamonářství. Rozličné nemoci zavinují často nestřídmost a necudnost. Zmrzačení nebo smrt pochází často z touhy po největším rekordu (jak to vidíme při rozličných závodech). Všelijaké starosti a zármutky, na těch často nesou vinu domýšlivost, pýcha, neposlušnost, neústupnost a umíněnost. Mnozí také nechtějí poslouchat dobře míněných rad a napomenutí rodičů, přátel, zpovědníků a vrhají se skoro slepě do neštěstí. Potom naříkají na Boha, místo co by měli naříkat na sebe a se přiznat: »Mea culpa, mea maxima culpa,

má vina, má největší vina.« Dr. m., když lidé boří Bohem daný pořádek a řád a svévolně přestupují jeho příkázání, pak se nesmějí divit, že na místo božího požehnání přichází na ně jeho zlořečení.

Je ovšem pravda, že kromě zaviněných pohrom a utrpení zůstává ještě mnoho nezaviněných. Ale proč i ty dopouští Bůh? Bůh má k tomu jistě vážné důvody. Dopouští tato nezaviněná utrpení proto,

1. a b y n á s c h r á n í l p ř e d l e n o s t í a l h o s t e j n o s t í. Zejména přírodní pohromy, katastrofy (na př. zemětřesení, povodně), mají nás přimět k tomu, abychom vyvinuli všecko možné úsilí (energii) a důvtip, abychom těm pohromám čelili a před nimi se co nejvíc ochránili.

2. a b y n á s p o v z b u d í l k c t n o s t e m. Kdyby nebylo žádných bolestí a utrpení, bylo by také méně ctností. Horlivost v modlitbě, pokora a důvěra v Boha, láska k bližnímu, trpělivost a hrdinnost, sebezpoznání a pokání mají kořen v bolesti a utrpení. Také vděčnost má v tom svou příčinu. Ptám se, kolik lidí děkuje Bohu za to, že jsou zdraví, že se jim dobře vede, že mají práci a výdělek? Jistě málo. Ale když zkusili sami, co je to bída, nemoc, pak, když se jim polehčí a vede lépe, dovedou si toho už víc vážit a naučí se Bohu děkovat. Zejména nás Bůh chce trpkou vezdejší školou přivést k tomu, abychom se naučili křesťanské lásce k bližnímu. Ve štěstí se stává člověk sobeckým a necitelným, teprve neštěstí pojí srdce k srdci, teprve strast budí soustrast. (Srovnej požár v obci, povodeň, hlad, mor, neštěstí válečné, patriotismus v pohnutých dobách.) Ve svrchované úzkosti se teprve poznali bratři Josefovi a řekli: »Zaslouženě toto trpíme, neboť jsme se provinili proti bratru svému.« (1. Mojž. 42, 21.)

3. a b y n á s v í c o d p o u t a l o d p o z e m s k ý c h v ě c í. Nicotnost a pomíjejícnost všeho pozemského (na př. ztráta jmění, náhlá smrt našich známých a milých) má v nás vzbuditi touhu po věčném a nepomíjejícím. Vездеjší bolest a utrpení mají

člověku připomenout, že je slabý a závislý na vyšší moci.

4. a b y n á s u č i n i l p o d o b n ý m i K r i s t u .
Jako křesťané máme Krista následovati na cestě křížové. »Kristus trpěl za vás a dal vám příklad, abyste následovali šlépějí jeho.« (1. Petr. 2, 21.) Bůh Otec dopustil, aby jeho jednorozený syn trpěl zcela nevinně nejhorší utrpení. Smíme si potom naříkat, že nechá trpět i nás — nás hříšníky? Ano, hříšníci jsme, i kdybychom sebe častěji o sobě tvrdili: »Čím jsme si to zasloužili?«

5. a b y n á m d a l p ř í l e ž i t o s t k v ě t š í o d m ě n ě v n e b e s í c h . Trpět je záslužné. »Blahoslaveni jste, když vám zlořečit a protivenství činit a o vás všechno zlé lživě mluviti budou pro mne, radujte se a veselte, nebo odplata vaše hojná jest v nebesích.« (Mat. 5, 12.)

Také často slyšíme:

6. Špatným a zlým se v e d e d o b ř e , a l e d o b r ý m z l e a š p a t n ě . To se tak někdy zdá, ale není to pravda. Obecná neštěstí postihují všechny, nejenom zlé, nýbrž i dobré. — Bůh slunci svému vycházeti velí na dobré i na zlé a blesky se křížují nad poctivcem i nad zlodějem. Války, zemětřesení, nemoci, drahota, důlní neštěstí postihují i zbožné. Je však pravda, že Bůh zbožné a dobré často podivuhodně zachrání a vysvobodí. Poslední slovo promluví Bůh na onom světě.

Daří-li se skutečně zlým tu na světě dobře, pak jim to nezávidíte, ale spíše jich politujte, nebo pak se na nich splní slova Písma: »Amen, vzali odplatu svou.« Nemají pak už na věčnosti nic dobrého k očekávání, tam je zastihne los nemilosrdného boháče. Ostatně mnozí »dobří«, kterým se vede zle, nejsou opravdu a skutečně dobří. Oni si to myslí anebo se tak před lidmi staví. — Také mnohým, kteří nahlas naříkají, se nevede zrovna tak zle. Nechtějí to však přiznat, naříkat si a stěžovat se stalo v dnešním světě módou. Naopak mnohým, kteří zle láteří na boháče a majetné, vede se často lépe než mnohým

majetným, na které láteří. Konečně mnozí, kterým se špatně vede, jsou i při tom zcela šťastni a spokojeni v Bohu. Těší se se svým Pánem a Mistrem Ježíšem Kristem a přejí si jen, aby se jim jednou vedlo dobře tam nahoře v jiném světě. — Tažte se, dr. m., lidí zbožných, zkoušel-li je snad Bůh nad jejich síly, a odpoví vám: »Nikoliv.« Mnozí lidé rozumějí slovům »dobře se mít, aby se nám vedlo dobře«, jen tak, aby mohli dobře jíst a pít a pohodlně žít. Ale, dr. m., vezdejší dobré bydlo není hlavní věcí, hlavní věcí je, aby se nám vedlo jednou dobře na onom světě. Proto nás Spasitel napomíná v dnešním evangeliu: »Hleďte nejprve království boží a spravedlnost jeho!« — Nesejde tolik na tom, aby se nám dobře vedlo, nýbrž abychom sami byli dobří. Také slyšíte:

7. »Jak se Bůh může dívat na tolik nepravosti a špatnosti na světě? Proč netrestá vinníky? Proč? To je nakonec boží tajemství. Bůh může čekat, jemu nikdo neujde. Bůh může mlčet, ale jednou promluví, a to o posledním soudu.

II. Dr. m., slyšeli jste, že žádná námitka proti prozřetelnosti boží neobstojí. Je tedy jisto, že prozřetelnost boží nad námi bdí, třeba bychom svým lidským okem neprohlédali a nedovedli si vysvětlit její hlubokosti a tajemství. Nám stačí, že máme o nás všecky pečujícího a starostlivého Otce v nebesích. My si proto umíníme, že budeme v něj pevně důvěřovat, to je:

1. My nebudeme svou důvěru skládat v lidi a nebudeme spoléhat jen na vlastní sílu. »Lépe jest doufati v Hospodina, než doufat v člověka. Lépe jest naději mít v Hospodina, než naději skládat v knížatech. (Žalm 117, 8. 9.) Doufej v Hospodina celým srdcem svým a nespolehej na opatrnost svou!« (Přísl. 3, 5.)

2. Nesložíme ruce v klín a nebudeme líní. Bůh se sice o nás stará, ale my se musíme starat s ním a pracovat s ním, a to tak, jako by všechno záleželo jenom na nás. Budeme se starat, ale ne úzkostlivě. Budeme se starat především o duši a pak teprve o tělo. Budeme se starat a pomáhat svým bliž-

ním, kteří nouzi trpí. Nesmíme klidně přihlížet k tomu, jak jiní v své bídě hynou.

3. Ve všem, ať se děje co chce, budeme vidět vůli boží. Pro křesťana není náhody. Nic se neděje náhodou, ale všechno pod boží rukou. Proto často říkejme: »Pane, buď vůle tvá!« Přenechme a poručme Bohu, ať s námi učiní, co sám zamýšlí! Nedejme se ničím zviklat ve víře a důvěře v prozřetelnost boží! Budme vždycky přesvědčeni, že má pravdu apoštol: »Víme, že těm, kteří Boha milují, všechny věci napomáhají k dobrému.« (Řím. 8, 28.) Bůh dopustí, ale neopustí. Petrovi poslal anděla, aby ho vyvedl ze žaláře a zachránil ho před smrtí. Pavla vytrhl z mnoha pohrom a nebezpečí. Tak pomůže, přispěje a zachrání i vás, budete-li pevně doufat v jeho prozřetelnost. Naposledy si запиšte do srdce! Když papež Benedikt XV. se chystal k smrti, chtěli mu nejdřív přivést lékaře, ale on pravil: »Prima l'anima — první je duše, nejprve Spasitele v nejsvětější svátosti!« Dr. m., hledejte práci, hledejte chléb, hledejte výdělek! Ale především: Prima l'anima! Především ať je vaše duše a království boží! Amen.

II.

O tělesné kultuře — o pěstování lidského těla.

Kterí jsou pak Kristovi, ti ukřižovali tělo své s hříchy a žádostmi.
(Galat. 5, 24.)

Dr. m., dnešní epištola je neobyčejně zajímavá, poučná a časová zároveň. Sv. Pavel v ní líčí, jak člověk jedná, když poslouchá těla, a jak jedná jinak, když poslouchá duše. Na konec pak praví: »Kterí pak jsou Kristovi, ti ukřižovali tělo své s hříchy a žádostmi.« Apoštol nás chce těmi slovy vybídnout, abychom jednali podobně. Mám však za to, dr. m., že volá marně v dnešní svět. Dnes zrovna tak, jako tomu bylo za jeho doby u tehdejších pohanů, nechce nikdo své tělo křižovat, t. j. přemáhat a trochu krotit. Dnes naopak

vidíme, že lidské tělo, jmenovitě vlastní tělo, je skoro každému bůžkem, modlou, že je zrovna zbožňuje. Péče o tělesný vývoj nezná žádné meze. Kultura tělesná, pěstění lidského těla je dnes skoro věc hlavní a nejdůležitější.

Dr. m., jak se my křesťané k tomu zachováváme? K čemu nás tu vede naše církev a její učení? Chci vás o tom poučit a proto vám povím:

1. čím je nám křesťanům lidské tělo,
2. jak se k němu máme chovat a s ním nakládat.

I. Dr. m., čím je nám křesťanům lidské tělo? Odpovídám:

Naše tělo je darem božím a proto si ho máme vážit. Lidské tělo je víc než snad nějaké vyvinutější tělo zvířecí. Tělo prvních lidí vyšlo přímo z ruky boží. (Gen. 1, 26 a násl.) Ostatním lidem a také i nám dáno bylo tělo prostřednictvím rodičů, ale pravým jeho původcem byl rovněž Bůh. Dr. m.! Lidské tělo! Jaký je to jen vznešený dar boží! Hotové umělecké dílo! Jak je v něm všecko účelně zřízeno! Bez příčiny nejmenovali je staří filosofové mikrokosmos, t. j. svět v malém.

Proto, dr. m., je naší povinností, abychom si svého těla vážili, je chránili, ošetřovali je a pěstili. Nesmíme tělem pohrdat, nevážit si ho, ba je snad ničit. Pravdu má apoštol: »Nikdo zajisté těla svého neměl v nenávisti, ale krmí a chová je.« (Efes. 5, 29.) Třeba tu přiznati, že někteří svatí zanedbávali své tělo snad až příliš — a že zacházeli v tom daleko. Křesťanu je dovoleno, ba křesťan je povinen, aby pečoval o své tělo a jeho zdraví.

Sport, tělocvik, koupání, plavání, cesty pro zotavenou, lázeňské léčení (kury), operace a podobné jiné věci se křesťanům nezakazují. Také může křesťan užívat lázní vzdušných i slunečních, když toho vyžaduje jeho ohrožené zdraví. Třeba ovšem při tom všem dbát pravidel a požadavků křesťanských mravů (na př., aby pohlaví byla oddělena, aby se užívalo slušného lázeňského oděvu), jak to nedávno žádali

v svých pastýřských listech jihoslovanští biskupové. Spasitel nám tu dává příklad, že máme o své tělo pečovat, zvláště o tělo nemocné, nebo uzdravil mnoho nemocných. Sv. Pavel psal svému učedníku Timotheovi do Efezu: »Nepij jen vodu, ale užívej skromně vína pro svůj žaludek a své časté nemoci!« (Tim. 5, 23.) Sv. Ignác z Loyoly to jistě myslel dobře, když napsal: »Unce (2 loty) svatosti se zvláště dobrým zdravím dokáže víc pro spásu duší než zvláštní svatost s jednou uncí zdraví.« Písmo sv. to potvrzuje výrokem: »Lepší jest chudý zdravý a silný nežli bohatý mdlý a trápený neduhem. Není bohatství nad bohatství jako zdraví těla. Lepší je smrt nežli život hořký a odpočinutí věčné nežli nemoc trvajících.« (Ježíš Sir. 30, 14—17.) Proto učiníme dobře, když si svého těla a jeho zdraví budeme co nejvíce vážit a hledět.

II. Spěchám dále, abych vám pověděl, jak se k svému tělu máme chovat a jak s ním nakládat. Křesťanské učení nás poučuje, že tělo je a má být nástrojem duše, proto je třeba, abychom tělo drželi na uzdě a v kázni.

1. Člověk se skládá z těla a duše. Ale mezi tělem a duší není již taková shoda, harmonie, jako byla kdysi v ráji, nebo po pádu prvních rodičů, po prvotním hříchu povstal v člověku rozpor mezi tělem a duší. Sv. Pavel o tom praví: »Tělo žádá proti duchu a duch proti tělu. Navzájem se potírají.« (Gal. 5, 17.) Aby tělo duši nesvedlo, nezkazilo, musí duše tělo ovládat, přemáhat, udržet v kázni. Bůh nám k tomu pomáhá zvláštní milostí. Sv. Pavel v dnešní epištole velebí ty, kteří se stali pány svého těla a ovládají jeho chtíče, když o nich praví: »Kterí pak jsou Kristovi, ti ukřižovali tělo své s hříchy a žádostmi.« (Gal. 5, 24.) Křesťan, učedník Kristův, pamatuje, že nikoliv tělo, jak tomu chce moderní pohan-ská tělesná kultura, nýbrž duše je u člověka věc první a nejdůležitější. Proto hledí vypěstít své tělo tak, aby se před duší vždycky sklonilo a jí poslechl ve všem, co není hříchem. — To je účel i cíl křesťanské těles-

né kultury, křesťanského pěstění těla. — Duše má poroučet tělu, ne však tělo duši.

2. Tělo je chrám boží — proto držte, chovejte je svatě! Tím, že se Spasitel vtělil, t. j. vzal na sebe lidské tělo a v něm nás vykoupil, bylo lidské tělo posvěceno, stalo se údem těla Kristova, příbytkem Ducha sv. a chrámem božím. Sv. Pavel o tom praví: »Jsme údové těla jeho, z masa jeho a z kostí jeho.« (Gal. 5, 22.) Zdaliž nevíte, že chrám boží jste a že Duch Boží přebývá ve vás? — Chrám boží je svatý a tím jste vy.« (1. Kor. 3, 16, 17.)

Z toho vyplývá, že máme své tělo chovat svatě. Nesmíme je znesvěcovat, poskvrňovat nečistotou. Poslechněme slovo sv. Pavla: »Tělo není pro smilství, nýbrž pro Pána. Nevíte-liž, že vaše těla jsou údové Kristovi? Což tedy smím vzíti údy Kristovy a učiniti je údy nevěstky?« Nikdy ne! (1. Kor. 6, 13.)

Dr. m., upřímně tu k vám promlouvám: »Neznesvěcujte své tělo a nesnižujte je kultem pěstění nahoty. K čemu vede dnešní přehnaný kult nahoty? Dnešní epištola nám to praví: »Ovoce těla je: Nečistota, nestydatost, modloslužba, nepřátelství, vády, různice, závist, vraždy a opilství a těm podobné věci.« Již jsem vám dříve řekl a nyní to opakuji: Kdo takové věci činí, království božího nedojdou.« (Gal. 5, 17.)

Dr. m., jsme křesťané a ne pohané, proto nedávejme své tělo na pospas neslušné módě a nemravným tancům! Nelicitujme s ním, nenabízejme je k prodeji v říčních a mořských lázních. Nedejme nic na fráze a hesla, když nám říkají: »Jiné časy, jiné zvyky, nic na tom není, jen ne žádné pokrytství, žádnou pruderii, čistým je všechno čisté.« Zkušenost vás přesvědčuje, že tyto věci nejsou tak nevinné. Nestydatost a nemravnost se nemění, ale den ze dne roste, zejména u mládeže. To vidíte sami. My, křesťané, jsme údové Kristovi, chrám boží, proto, opakuji, chovejme a držme své tělo svatě!

3. Tělo lidské je určeno k zmrtvýchvstání, proto je posvěcujte!

Tělo lidské není určeno k věčnému zániku. Rozpadne se sice v hrobě v prach a popel, ale vstane znova k novému životu. Trpělivý a spravedlivý Job nás o tom ujišťuje slovy: »Vím, že Vykupitel můj živ jest a že v poslední den ze země vstanu a zase oblečen budu v kůži svou a v těle svém uzřím Boha svého.« (Job. 19, 25, 26.) Spasitel potvrzuje slova Jobova: »Přichází hodina, v kteréžto všichni, kteří v hrobech jsou, uslyší hlas Syna božího, i půjdou, kteří dobře činili, na vzkříšení života, kteří pak zle činili, na vzkříšení soudu.« (Jan, 5, 28, 29.) —

Ano, je to pravda, tělo lidské je určeno k zmrtvýchvstání a k věčné blaženosti. Má býti účastno radostí nebeských, má se zastkvíti ve světle slávy.

Proto, dr. m., posvěcujeme tělo lidské už tady na světě. A čím? Sami to víte. Posvěcujeme je svátostmi křtem, biřmováním, posledním pomazáním! Posvěcujeme své tělo zvláště hodným sv. přijímáním, kde se co nejúžeji spojujeme s Kristem Pánem. Posvěcujeme je nakonec dojemnými obřady církevního pohřbu, vykropujeme je svěcenou vodou a žehnáme sv. křížem!

Dr. m., vyložil jsem vám, jaký je křesťanský názor na lidské tělo, a pověděl jsem, jaká jsou hlavní pravidla a zásady pro křesťanskou tělesnou kulturu, pro vzdělání a pěstění lidského těla. Držte se jich a budete jednati jistě správně. Nechod'te za pohany, ale jděte za Kristem a jeho věrnými! Bud'te Kristovi, jak vás má k tomu apoštol, nechod'te v těle, nýbrž v duchu, aby celý duch váš i duše i tělo zachováno bylo bez úhony k příštímu Pána našeho Ježíše Krista! Nic lepšího pro sebe nemůžete vykonat. Amen.

III.

Peníze — pán nebo sluha?

Nemůžete Bohu sloužit a mamonu zároveň. (Mat. 6, 24.)

Dr. m., tento výrok Páně v dnešním evangeliu mě nutí k tomu, abych vám pověděl něco o mamonu. Mamon je slovo aramejské a znamená tolik jako poklad nebo peníze. Tedy o penězích bude jednat dnešní má úvaha a vyložím vám:

1. Peníze jsou kletbou, jsou-li pánem, požehnáním, jsou-li sluhou.

1. peníze jsou kletbou, jsou-li pánem.

»Že peníze světem vládnou, každý člověk ví,« zpívá naše národní. A je pravda, že peníze mohou vládnout, býti pánem i nad tím, kdo nic nemá, jako nad tím, kdo má málo, po případě hodně. Peníze a touha po penězích, obě jsou stejně špatní a zlí pánové. Ten, kdo jim slouží, nemyslí na nic než: »Jak si pomohu k penězům, kde je mohu vydělat?« Ten, kdo se penězům zapsal, myslí na ně všude, při zábavě, ba i v kostele, dokonce i při mši sv.

Dr. m., peníze jsou pánem, který opravdu chce býti bohem. Tomu bůžku pak lidé nepostavili oltář jeden, ale mnoho. A na tom peněžním oltáři obětují lidé často

1. všechn svůj klid a pokoj. Hle, dr. m., tam vidíte člověka, který spěchá a kvapí, jako by mu byli pronasledovatelé v patách. S čela se mu řine pot, dnes je tu a zítra jinde. Tažte se ho, proč tak spěchá, proč se tak štve? Odpoví vám: »Čas jsou peníze.« A on nechce nic jiného než peníze. — Proto nezná oddechu, klidu, ani nedělního klidu. Neděle se beze všeho znesvěcuje, jen když to nese peníze. Ani nočního odpočinku si lidé nepopřejí, jde-li o peníze.

2. Ale peněžní bůžek žádá další obět a tou je svoboda. Dnes se tolik mluví o svobodném lidu ve svobodném státě. Ale nikdy nebyli národové tak málo svobodní jako dnes. Peníze jsou pánem, který

všecky ovládá a zotročuje. A toho využívají ti, kdo mají peníze ve větším množství, říkáme jim velkokapitalisté. Ti často šlapou nohama po všech křesťanských zásadách a tvoří tak zvané železné kruhy, kartely nebo trusty, a chtějí všechno, všechen peněžní trh strhnout na sebe a všechno ovládnout. Tato peněžní velmoc ovládá pak tržiště, diktuje ceny, poroučí novinám a poroučí často i samé vládě.

3. Ale peněžní bůžek není ještě spokojen, chce ještě další obět — a tou je s v ě d o m í.

Když, dr. m., Mojžíš sestupoval s hory Sinai, nesl v ruce dvě desky desatera božích přikázání. Když se pak přiblížil k ležení synů izraelských, spatřil, že lid tančí a klaní se zlatému teleti. I rozhněval se Mojžíš a mrštil dvěma deskami o zem, až se rozbily. Ano, nač by také ještě mohli potřebovat božích přikázání? Nebo tam, kde je bůžkem zlaté tele, kolem něhož lidé tančí, tam desatero nic neplatí, tam není také žádné svědomí, které na desatero ukazuje a k němu váže.

V prvním přikázání praví Bůh: »Já jsem Hospodin, Bůh tvůj, nebudeš mítí bohů jiných přede mnou!« Ale protibůžek mamon, peníze, praví k svému služebníku: »Já jsem tvůj pán a tvůj bůh a žádného nestrpím vedle sebe. Mně patří tvé myšlení, tvá modlitba, tvůj sváteční i všední den.«

Zkušenost také učí a denně to potvrzuje, že kdo věší své srdce na studený kov, tam už nic nezbude pro pravého Boha. Kde jsou peníze pánem a bohem, kterému se slouží, tam není místo pro lásku k Bohu ani k bližnímu, tam není upřímná víra v Boha, tam se Bohu upřímně neslouží. — Tam o takových lidech platí slovo prorokovo: »Počítají z měšce zlaté peníze a váží stříbro na váze, najímají zlatníka, aby z toho udělal boha; a oni před ním padají a klanějí se mu.« (Is. 46, 6.) Na oltáři peněžního bůžka se obětuje čtvrté a páté boží přikázání. Nic tak lidí neznepřátelí, nic mezi nimi nevyhloubí hlubší propast jako peníze. Peníze způsobí, že syn vraždí otce, že bratr nezná bratra, peníze rozdvojí nejbližší příbuzné. Čas-

to ještě nad otevřeným hrobem otcovým nebo matčíným začíná ošklivý spor příbuzných pro peníze. A kdo by spočítal všechny ty zločiny proti životu a cti našich bližních pro peníze?

»Tisíc korun za vraždu,« bylo možno čísti jako inserát v novinách, které jakýsi manžel nabízel za vraždu své ženy; a skutečně za tu sumu také vraha našel. — Podvod, lichvu, pomluvu, nactiutrhání nejhoršího druhu, to všechno zavinují peníze.

Peníze zničily už mnoho lidských životů, ale ještě víc zabily duší. Kolik obchodů a podniků žije dnes z vraždy duší a z hříšných peněz! Co je dnes lidí, kteří pořádají zábavy a vyrazení a netáží se: »Jak se jednou zodpovím před Bohem z těch všech hříchů, které se přitom páchají, jak se jednou zodpovím z těch hříšných dnů a hříšných nocí?« Na to se dnes lidé neohlízejí, ale hlavní věcí při tom je: »Co mi to vynes, co při tom vydělám?« — Dr. m., co se tak mnohdy za jednu neděli, za jedinou noc vyhází peněz za necudnost a nestřídmost! Všecko je ke koupi za hrst stříbrných.

Ano, peníze jsou strašným pánem, který z člověka činí otroka a připravuje ho o klid, o svobodu, o čest a svědomí. A přes to všechno jsou peníze pánem, je muž se všechno klaní. Před plným měšcem se ohýbají lidé, byť i jeho majitel byl zcela obyčejný ničema. Často nejčestnější muž si musí dát líbit ponížení a pohrdání jen proto, že mu chybí taška s penězi. Jen dvě moci se nesklánějí před všemocnými penězi, a to jsou smrt a Bůh. Smrt smete všechno jako třísky, a před Bohem, když soudí, nemají peníze žádné ceny.

II. Dr. m., je pravda, peníze jsou kletbou, když jsou pánem, ale je také pravda, že jsou p o ž e h n á n í m, k d y ž j s o u s l u h o u. Peníze jsou sluhou, když nejsou samy účelem, nýbrž jen prostředkem k účelu, a to k dobrému účelu. Co požehnání mohou tu peníze způsobit, co dobrého, krásného a užitečného mohou pak peníze vykonat nejen pro jednotlivce, nýbrž i pro celou společnost! Co požehnání mohou způsobit peníze, na př. v rodině! Jak je dobře,

když rodiče mají tolik, že mohou říci: »My, chvála Bohu, můžeme své děti svědomitě vychovat, můžeme je dát řádně vyučit. My, bohudíky, můžeme a také chceme odpomáhat nouzi jiných, můžeme a také chceme činit dobře, činit všecko jen ke cti a chvále boží.«

A co jen mohou peníze způsobit dobrého, jsou-li služebníky křesťanské lásky, která své dary a svou pomoc přináší do brlohů hladu a bídy, aby tam zanesla trochu radosti a potěšení! Peníze se mohou stát i služebníkem, mohou sloužit i samému Bohu. A to je tehdy, když jich člověk užívá k tomu, aby stavěl nebo okrašloval kostely nebo zveleboval služby boží. A co duši mohou získat peníze pro Boha, když jako služebníci jdou s misionáři do pohanských zemí, aby tam zmenšily duševní i tělesnou bídu, aby tam pohany obrátily k Bohu a zachránily pro nebe. Dr. m., pověděl jsem vám, jak peníze mohou být kletbou nebo požehnáním podle toho — je-li člověk jejich pánem nebo sluhou. Ptám se vás, jste vy pány nebo služebníky peněz?

Jste jejich pány, můžete-li se kdykoliv od peněz odloučit a nejste-li nešťastni, když jste o ně přišli. Ničím však neupevníte svou vládu a své panství nad penězi jako tím, když jich po každé užijete jen k dobrému. Jamile budete mít tolik, co k životu potřebujete, a jakmile vám bude něco přebývat, dejte z toho nějaké procento ve službu lásky k bližnímu. Tím dostanou vaše peníze teprve pravou cenu, cenu pro věčnost. Při smrti ztrácejí peníze tak jako tak nad každým svou moc a své panství. Ale když byly vaším služebníkem, když jste konali dobré, trvá jejich moc dále a neumírá. Peníze přijdou s vámi na věčnost a budou tam o vás svědčit i před samým Bohem.

Známý misionářský kazatel z 'Tovaryšstva Ježíšova, P. Roh, zastavil se se svým společníkem na svých misionářských cestách v jednom tyrolském hostinci. Chtěli tam přenocovat. Protože byli chudí, objednali si skrovnou večeři. Ale hostinský je hojně hostil. »Nedělejte si, milí pánové, žádnou starost,« pravil

k nim, »to nic nestojí, jen s chutí berte!« Ráno po snídani jim dal ještě výslužku na cestu. Ale o placení nechtěl nic slyšet. P. Roh jej nutil, aby aspoň něco vzal, že má celý zástup dětí. »Právě proto nic nevezmu,« odpověděl hostinský, »pro svou řádku dětí potřebuji božího požehnání, a to si mohu zasloužit jen na vás dvou chudých.«

Dr. m., tak se jedná a mluví po křesťansku. Ať si nikdo nemyslí, že si štěstí svých dětí může zabezpečit penězi. Viděl jsem, že děti bohatých rodičů umíraly v sirotčinci a dítky rodičů zcela nemajetných dosáhly vysokých a výnosných míst.

Otče a matko, štěstí vašich dětí vyžaduje bezpečnějšího základu, než jsou peníze! »Zaplať Pán Bůh!« nuzného, kterému jste milosrdně pomohli, to jediné svolá nebeské požehnání na vaše děti.

A na konec pamatujte! Nic s sebou nikdo nevezmete. Kterýs boháč ležel těžce nemocen. Přišel k němu kněz. »Bůh sám stačí,« řekl boháčovi. Boháč se usmál: »Bůh sám že stačí? A co si počne má žena a mé děti a co bude s mými penězi, které jsem vydělal a našetřil?« Po několika dnech vtiskla smrt boháči na čelo už svou pečeť. Kněz, který boháče zase navštívil, opět řekl: »Bůh sám stačí.« Tu odpověděl umírající boháč: »Nyní již rozumím tomu slovu. Za světla hromničky se ukazuje život jinak než za ohně vášní. Ano, je pravda, Bůh sám mi nyní stačí. Má žena se zas vdá, mé děti budou po mně dědit, ale pak si půjdou každý svou cestou. Všecko tu musím nechat. Mořil jsem se a staral 60 roků jen pro svět, ale pro svou duši jsem neudělal nic, zhola nic.«

Dr. m., kteří něco máte, snad byste si nepřáli takto umírat. Proto nechtějte, aby peníze, ať je jich málo nebo mnoho, byly vaším pánem, ale sluhou. Pak svých peněz jistě užijete tak, abyste si přitom zachránili to, co je nejdůležitější, svou duši. Amen.

NEDĚLE 15. PO SV. DUCHU.

I.

O závisti.

Bratři, nebudme marné chvály žádostivi, jedni druhým závidíce!
(Galat. 5, 26.)

Těmito důraznými slovy varuje apoštol křesťany před nepravostí opravdu jednou z nejhorších, před závistí. Také bych rád, abyste vy, moji věrní, závistiví nebyli, proto vám chci položit na srdce, proč se máme závisti chránit a jí se vstříhat.

Kdo je závistivý? Závistivý je, kdo se z pouhé nepřizně rmoutí nad štěstím bližního nebo se raduje z jeho neštěstí. Písmo sv. i katechismus nás často napomínají, abychom se závisti chránili. Povím vám, proč. Protože

1. závist je nepravost nerozumná a pošetilá. Neboť co má závistivec ze svého hříchu? Římský historik Suetonius vypravuje, že král perský Kambýses zavraždil svého bratra; a proč? Záviděl mu, že dovede lépe napnout oblouk (tetivu) u luku nežli on. A týž Suetonius vypravuje, že potkali císař Kaligula krásného jinocha, který měl hustší a bohatší vlas nežli on, dal jej ze závisti chytit a dohola ostříhat. Co z toho měl Kambýses? Uměl potom svůj luk napínat lépe? Co z toho měl Kaligula, měl potom sám vlasů víc?

A co je vám to, m. dr., platno, když na př. závidíte svému bližnímu trochu hezčí zevnějšek nebo trochu slušnější šat nebo snad trochu víc majetku? Můžete o to bližního svou závistí připravit, stane se to vaším? Vy se jen tou závistí trápíte a připravujete si jen trpké chvíle v životě. Zcela zbytečně. Poznáváte už, jak je závist nerozumná a pošetilá. — Ale nejenom to, závist je

2. n e p r a v o s t z á h u b n á a o h a v n á z á r o -
v e ň. —

a) Má přecho, ba skoro vždycky zhoubné a hroz-
né následky. Otevřete jen Písmo sv. a co tam můžete
číst? Hned na prvních stránkách, jak d'ábel záviděl
našim prvním rodičům šťastný život v ráji a jak se
mu zdařilo je o to štěstí připravit. Proto Písmo sv.
praví: »Závistí d'áblovou přišla smrt na svět.«
(March. 2, 24.) A víte sami, že nevinného Abela za-
bila závistivá ruka Kainova kyjem. Bratři záviděli
Josefovi, že mu otec Jakob koupil pestrobarevnou
sukni, a proto ho prodali do egyptské ciziny. A tu
sukni mu svlékli, v krvi smočili a poslali otci se
vzkazem, že dravá zvěř Josefa roztrhala. A kteréže
bylo jméno té divoké zvěře? Závist bylo její jméno.
Závist farizeů to byla, která Krista Pána přivedla na
kříž, nepřáli mu přízeň a lásku u lidu.

Dr. m., slyšte, jak závist dovede zaslepit. Lakomec
a závistivec měli obdržeti dar, a to tak, že druhý
obdrží dvojnásob, co si zvolí první. Dlouho nechtěl
nikdo z nich své přání vyslovit. Konečně je vyřkl
závistník. A co si přál? Aby mu vyloupali jedno oko,
tak, aby lakomý přišel o obě. — Hle, dr. m., d'ábel-
ská zloba závisti! Závistivec je horší než lakomec.

b) Z á v i s t j e n e c t n o s t o h a v n á — závisti-
vec závidí bližnímu a nepřaje mu ani věčnou spásu.
Tato prostičká legenda vás o tom poučí. Kdesi žila
velmi zlá žena, postrach svého okolí. Říkalo se o ní,
že za celý svůj život nevykonala ani jeden dobrý
skutek. Proto byla po smrti uvržena do ohnivého
jezera. Její strážný anděl však předstoupil před věč-
ného soudce a pravil: »Přece v mém životě vykonala
dobrý skutek, pamatuji se, že jednou žebračce, když
ji prosila, dala cibuli ze své zahrady.« Věčný soudce
tedy poručil, aby anděl držel tu cibuli nad ohnivým
jezerem, a jestliže se mu povede vytáhnout na té ci-
buli tu ženu z jezera ven, že ji přijme na milost.
Anděl poslechl a žena se cibule zachytila. Ale když
se začala vznášet z jezera ven, zachytily se jí jiné
duše, aby se s ní zachránily. Ale žena je nohou od-

kopla a zlostně křičela: »Jenom já budu zachráněna, ne vy. Cibule je moje a ne vaše.« V tom okamžiku se cibulka přetrhla a žena spadla zpět do ohnivého jezera a nebyla z něho vysvobozena.

Dr. m., vizte, jak je závist ohavná, závistivec závidí bližnímu všechno, ani věčnou spásu mu nepřaje. Mohl by člověku pomoci a s ním se zachránit, ale neudělá to a spíše i s ním zahyne.

Vzpomeňte si ještě, co závist zlého natropila i mezi námi Čechy v našich vlastech! Vzpomeňte si, jak Svatopluk ze závisti zrazuje Němcům strýce svého Rostislava, protože chtěl sám vládnout. Ti Rostislava potom oslepili. Vzpomeňte si, jak Boleslav Ukrutný ze závisti vraždí sv. Václava, jak Drahomíra dává zardousit sv. Ludmilu na hradě Tetíně! Vzpomeňte si, jak Vršovici ze závisti vypudili z Čech Slavníkovce našeho svatého biskupa Vojtěcha, jak kníže Oldřich dává bratru svému Jaromíru ze závisti vyloupat oči a vsadit ho do vězení na hradě Lysé opodál řeky Labe!

Dr. m., už dosti o tom, jak je závist záhubná a ohavná. Ale přes to, že je tak ohavná a záhubná, je nesmírně

3. r o z š í ř e n a.

Slavný kazatel Abraham a Sancta Clara takto kdysi poučoval své posluchače: »Na ostrově Maltě nejsou hadi, na Sardinii nejsou vlci, v Němcích nejsou krokodili, v Helespontu nejsou psi, na Islandu není nic jedovatého, ale na celém světě není místo, kde by nebyla závist.« — Vidíte ji v palácích královských, je doma mezi učenici a umělci, mezi chudáky i pány, mezi národy a mezi obcemi. Je doma i mezi rodinami. Dnes, kdy náboženství z rodin narmnoze zmizelo, nastěhovala se tam zato závist a otrávil srdce bratří i sester. Řekněte mi, že nemám pravdu! Snad už také vidíte, jak je proto třeba proti závisti ze všech sil bojovat. A uznáte to ještě víc, když vám povím, že

4. závistivec nejvíc trestá sám sebe, škodí nejvíc sobě, nebo se užírá na duši i na těle.

a) U ž í r á s e n a d u š i. Je stále nespokojen a vnitřně rozerván. Závistivec myslí, že je stále zkrácen. Závistivec našel korunu, ale není spokojen, být to jiný, našel by jich aspoň dvacet. Byl vyznamenán, ale není spokojen, být to jiný, byl by vyznamenán víc. Byl pokárán; být to jiný, bylo by mu to prošlo. — »Jiný má štěstí, já jen samé neštěstí,« nařiká závistník.

Dr. m., ptám se, může se někdo pak rád setkat s takovýmto člověkem? Nedivte se proto, že se závistivci každý vyhne.

b) A l e i n a t ě l e s e z á v i s t i v e c u ž í r á. — Všimněte si jen takového člověka! Chodí, jako by byl z jiného světa. Závist mu ani nedá spát, jaký div, že se pak takový člověk padne, že jsou jeho tváře vpadlé a bledé. Právem se proto říká b l e d á z á v i s t. Závist ukracuje život. Proto Písmo sv. dobře praví: Putredo ossium est invidia — hniloba kostí je závist. — Dr. m., co jsem řekl, snad stačí, abyste si závist co nejvíce zošklivili. Na konec slyšte malou, prostou radu!

5. Víte, kdy si nebudete závidět? Když přemůžete s o b e c t v í. Kdo to je sobec? Ten, kdo myslí jen sám na sebe, na své vlastní já, říkáme latinsky na své ego, proto sobectví slove také e g o i s m u s. »Ať se děje cokoliv, jen když se mi při tom dobře povede,« tak myslí sobec. Sobec by rád měl, co má jiný — proto je vždycky závistivý. Závist je proto dcera sobectví. Proto usmrťte matku — a zhyne též dcera.

Dr. m., i tu vám ukáži na vzor, za kterým máte jít. Kdo nebyl sobcem, kdo nebyl závistivcem? Náš Spasitel, Kristus Pán. Slyšíte, jak pravil: »Lišky doupata mají a ptáci nebeští hnízda, ale Syn člověka nemá, kam by hlavu sklonil.« Nikdo na sebe tak málo nepamatoval, ale všem chtěl býti všechno, i své nepřátele chtěl učinit šťastnými, jako Kristus. Jeho srdce neznalo sobectví, neznalo závisti. Můj dr., až na tebe přijde pokušení k těmto dvěma hříchům, sepni ruce ke Kristu Pánu a řekni: »Pane Ježíši, dej mi, abych měl takové srdce jako ty, srdce nesobecké a nezá-

vistivé, abych nebyl ani sobcem, ani závistivcem.« —

Dr. m., katoličtí Čechové a Češky, poslechněte našeho velikého vlastence Frant. Lad. Riegra, kterému závist vlastních českých lidí tolik ztrpčovala život, poslechněte jeho slov, která vám napsal v svém testamentu k českému národu: »Čechové a Češky, varujte se závisti, pak budete mezi sebou spokojenější a šťastnější.« A slyšte ještě jeden výstražný hlas! Našemu ušlechtilému básníku Svatopluku Čechovi bylo líto, že milovaný jeho národ český tolik trpí závistí. Básník měl za to, že závist byla a je dosud hlavní příčinou našich neúspěchů. Proto napsal báseň »Satanský dar«. Bůh dal satanu na vůli, aby vybral pro Čechy nějaký dar z těch, které mu předložil. A jaký vybral satan dar? Svatopluk Čech praví:

»Tu satan, přemítaje, skryl tvář děsnou v tlapy obě
a náhle zdvihl, rozjiskřil zrak v ukojené zlobě,
pak mezi dary spěšně hráb'
a v jeden zaryl křivý dráb,
v dar: z á š t í s a m u k s o b ě.

A jisto je, co ztropil d'as,
že z lidí nejvíc po ten čas
Čech nenávidí Čecha.«

Dr. m., křesťanští Čechové a Češky, opětně vás prosím, zhostěte se této osudné chyby — zhostěte se závisti! Pamatujte, že jako národ a mladý stát obстоjíme jenom tehdy, budeme-li se snášet, vzájemně podporovat a svorně k společnému lepšímu životu pracovat.

Dej, sv. Ludmilo, ty veliká Češko, dejte sv. patronové naši, abychom se tu polepšili a napravili dřív, než bude pozdě! Amen.

II.

Komu se zvoní umíráčkem?

Mrtvý nesen byl ven, syn jediný matky své. (Luk. 7, 12.)

Dnes o mrtvém jedná evangelium. Obrátme k němu svou pozornost! Dr. m., u každého národa jsou zvláštní pohřební zvyky. I u židů tomu tak bylo. Zemřelému zatlačili synové nebo přátelé oči. Potom mrtvolu umyli, do pláten zavinuli, na máry bez rakve položili a obyčejně téhož dne pochovali. Za marami kráčeli truchlící s velikým nářkem. I matka v dnešním evangeliu velice naříkala. K větší oslavě volali k pohřbu hudebníky a najímali plačtivé ženy. I u nás křesťanů jsou rozličné pohřební zvyky, na jeden z nich vás chci dnes upozornit. Ten je, že se u nás křesťanů zvoní mrtvému »poslední hodinka« nebo, jak říkáme, zvoní se mu umíráčkem. Chci vám dnes vyložit:

k o m u s e u n á s k ř e s ť a n ů u m í r á č k e m z v o n í ?

Odpovídám:

1. z e m ř e l é m u,
2. ž i v ý m.

I. U m í r á č k e m s e z v o n í z e m ř e l é m u. — Umíráček oznamuje,

1. že se zemřelý rozžehnal se světem, že opustil časný život. Smrtí odchází člověk z časného života. Jeho pout se tu na světě dokonala, skončila se jeho pozemská úloha a proto odchází z tohoto pozemského údolí.

Umíráček k nám volá: Zas jeden člověk odešel z časného života. Žil 10, 20, 30 let, ba snad ještě víc, snad 80 let, ale nyní zemřel. Již ho nikdo neuvidí mezi živými, mezi jeho milými. Opustil svět a s ním všecko, co tu na světě měl. Splnila se na něm slova sv. Pavla: »Nic jsme zajisté nepřinesli na tento svět, nic také odnést nemůžeme.« (I. Tim. 6, 7.) Ano, zemřelý opustil všecko, co měl rád a co ho milovalo,

přátele, vlast, pole, jmění, dům, ženu i děti. Všecko to uprchlo jako stín. (Job. 14, 2.)

Ale umíráček temným hlasem oznamuje dál, kam člověk odešel z časného života, a praví:

2. č l o v ě k o d e š e l n a v ě č n o s t.

Po smrti se otevře brána věčnosti a člověk musí skrze ni projít. Tak učí víra, která nás ujišťuje, že nemáme zde místa stálého, ale budoucího hledáme (Žid. 13, 14) a že vejdemo v příbytek věčný (2. Kor. 5, 1). Proto nám hlásá umíráček: »Člověk se odebral na věčnost.«

Dr. m., přemýšleli jste už někdy, co znamená to slovo věčnost? Postav tisíc let proti věčnosti, postavil jsi konečné proti nekonečnému, deset tisíc let, ba tisíce tisíců let, která se skončí, nelze srovnati s věčností.

Věčnost je kruh bez začátku a konce, je moře bez břehu a beze dna. A do této věčnosti odešel náš zesnulý. Jak se mu tam asi vede? Co tam asi vidí? To-lik je jisto, že odtamtud nazpět nevede žádná stezka. Jaký je člověk, když umírá, takový zůstane i na věčnosti. Dobrý zůstane dobrým — bude šťasten na věky, zlý zůstane zlým — bude nešťasten na věky.

Dr. m., tak hlas umíráčku pamatuje na mrtvé. Ale jeho hlas neplatí jen mrtvým, nýbrž i

II. n á m ž i v ý m. Vybízí nás,

1. a b y c h o m z e m ř e l ý m p o m á h a l i. Dr. m., ptám se, je třeba zesnulým pomáhat? Jistě ano. A to hlavně modlitbou.

Je ovšem pravda, že se o mnohých svých zemřelých můžeme právem domnívat, že jsou už v nebi, ve věčné blaženosti a že snad už nepotřebují naší pomoci, našich modliteb. Ale s úplnou jistotou to tvrdit nemůžeme. Snad ti naši zesnulí musí trpět za své hříchy časné tresty v očistci, protože je tu na světě nevytrpěli. Proto z křesťanské lásky jsme povinni se za ně modlit a Boha prosit, aby jim Bůh tresty očistcové ukrátil a oni přišli do nebe, jestliže v něm dosud nejsou.

2. Zejména však volá umíráček a zní do uší v š e m

příbuzným a přátelům zesnulého: »Smí-
lujte se nad zemřelým aspoň vy, přátelé jeho!« Nebo
přátelé byli zemřelému nejbližší, v životě s ním byli
pohromadě a bydlili s ním třeba pod jednou střechou.
Snad sami také často zesnulého k hříchu svedli, snad
ho svedli k netrpělivosti, k hněvu, k bezbožným ře-
čem, snad pro ně zanedbával i své náboženské povin-
nosti. Snad za to všechno pyká zemřelý na věčnosti.
Proto, když zavzní umíráček, přátelé a příbuzní mají
nejvíc pamatovat na jeho duši.

3. Umíráček dále volá ke každému živému:

Stejně se stane i tobě, i ty zemřeš.

Smrt je losem každého člověka. Všecko, co je ze
země, v zem se obrátí. (Sir. 40, 11.) Sv. Pavel jistě
a důrazně praví: »Uloženo jest lidem jednou zemřít.«
(Žid. 9, 27.) Volá proto umíráček ke každému: »I te-
be stihne smrt.« I kdybys opustil svůj domov a ode-
bral se do ciziny a usadil se třeba na nepatrném
ostrově v širém moři, i tam tě smrt najde. Třeba bys
měl i nejznamenitější lékaře kolem sebe, neujdeš
smrti. »Nebo prach jsi a v prach se obrátíš.« A na nic
tu nelze spoléhat, ani na zdraví, ani na mládí. Starý
musí, mladý může.

»I tebe stihne smrt, dříve než se naděješ.« A pro-
tože nevíš, kdy smrt přijde, napomíná tě umíráček
na konec:

4. B u d' n a s m r t p ř i p r a v e n ! Proč? Protože
jde o neskonale mnoho. Řekněme zkrátka: jde o to,
máš-li přijít do nebe či do pekla, máš-li být spasen
či zavržen. Kdo je na smrt připraven, na tom se
splní, co praví Písmo sv. o opatrných pannách: »Vešly
s ženichem na svatbu.« Kdo není nebo nebude na
smrt připraven, na tom se splní, co čteme v Písmu
o pannách neopatrných: »Zavřeny jsou dveře, amen
pravím vám, neznám vás.« (Mat. 25, 10—12.) Na
takovém nepřipraveném se splní, co praví sv. evan-
gelium o služebníku neužitečném: »Uvrzte ho do
temnosti zevnější, tam bude pláč a skřípění zubů.«

Jde tedy o neskonale mnoho, o všechno. Jde o věč-
nost, o věčnou blaženost nebo o věčné zavržení.

Proto důtklivě volá hlas umíráčku: Bud' na smrt připraven!

Dr. m., pověděl jsem vám, komu svědčí hlas umíráčku, nejen zemřelému, nýbrž i živým.

Umíráček zvoní mrtvému, nebo zvěstuje jeho odchod z tohoto světa a vybízí nás, abychom se za něj pomodlili. Zvoní však i živým a praví jim: I vás se týká můj hlas, proto buďte připraveni! — Proto, dr. m., když uslyšíte umíráčkem zvonit, pomodlete se nejprve za zemřelého, který odešel z časného života na věčnost, aby mu Bůh byl milosrdný, ale pamatujte při tom vždycky také sami na sebe a pomodlete se za šťastnou hodinku své vlastní smrti! — Amen.

III.

Křesťanský pohřeb.

Mrtvý nesen byl ven, syn jediný matky své. (Luk. 7, 12.)

Dr. m., do jednoho z městeček galilejských, do Naimu, uvádí nás dnešní evangelium. V městské bráně se s námi potkává pohřební průvod. Mrtvého syna jedné vdovy nesou ven, aby ho pochovali. Ale nedonesli, Spasitel ho vzkřísil a matce-vdově vrátil. A lid mu za to děkoval slovy: »Prorok veliký povstal mezi námi a Bůh navštívil lid můj.«

Jak často vynášejí i u nás mrtvého, aby ho pochovali, jak často se i u nás koná pohřeb. Dr. m., chtěl bych, abyste se při každém pohřbu chovali tak, jak toho žádá naše křesťanská víra a naše církev. Nedávno jsem vám vyložil, komu zvoníme umíráčkem. Dnes k vám něco promluvím

o k ř e s ť a n s k é m p o h ř b u.

1. Slyšte, právě někomu odzvonili umíráčkem. Bylo to snad tomu, kdo vám byl blízký, byl to snad váš přítel nebo člen vaší rodiny. Bledý, zsinálý a studený leží teď nehnutě na lůžku, nebo duše ho opustila. Oči, které se ještě nedávno tak mile kolem rozhlížely, zhasly, uši, které tak rády poslouchaly všelijaké no-

vinky, se zavřely, ústa, která se vždycky tak lahodně usmívala, ztichla nadobro. Ruce, které ještě nedávno tak rády pracovaly, ztuhly, nohy, které se tak hbitě v zábavách anebo jinde otáčely, ani se nepohnou. — Hluboký smutek je v celém domě. Lidé pláčí a nařikají. Kdo by je chtěl proto kárat? Ani sv. Písmo nic proti tomu nenamítá: »Synu, nad mrtvým vylévej slzy a začni kvílet, jako bys něco těžkého byl utrpěl!« (Sirach 38, 16.)

Ano, dr. m., smíme plakat, když stojíme u úmrtního lože, na němž odpočívá náš mrtvý otec, naše matka, manžel, dítě nebo náš přítel. Ale nemáte naříkat jako pohané, kteří nemají žádné naděje, protože nic nevědí o dobrotivém Otci nad námi. Nemáte naříkat beznadějně, ne s křikem si stěžovat, nemáte se s Bohem hádat, jako by tam nahoře byly jen mraky, ale ne náš Otec, který nás miluje, i když dává, i když bere. Ano, my smíme truchlit pro svého mrtvého miláčka. Písmo sv. samo radí: »Čiň za mrtvého kvílení za jeden neb za dva dny, aby tě nepomluvili, ale pak se potěš pro zármutek!« (Sirach 38, 17.) Pak ustaňte od zármutku! Zdaliž nevidíte, že vedle zemřelého se zvedá kříž? Pohled'te k němu a slyšte, jak vás apoštol při tomto pohledu těší: »Jestliže jsme zemřeli s Kristem, spolu s Kristem také živi budeme. My víme, že Kristus, vstav z mrtvých, již neumírá. Tak i vy.« (Řím. 6, 8—9.)

Dr. m., kde je tato víra v srdcích, tam jsou dni přípravy k pohřební slavnosti dni posvátné. Celý dům je jako svatyně a posvěcené svíce, které hoří u mrtvého, šíří kolem sebe vůni věčnosti a zpívají tiše pohřební píseň: »Světlo věčné ať mu svítí, ať odpočívá v svatém pokoji!« Ve dne i v noci pamatují pozůstalí na zemřelého v svých modlitbách.

2. Tak tomu bylo dřív a tak je tomu dosud v příbytcích, kde se po křesťansku žije. Kde však tomu tak není, kde už křesťanský život nevedou, tam je při pohřbu už mnoho světského, dost nekřesťanského. Už pohřební oznámení — parte — je složeno skoro po obchodnicku. Zmizelo z něho slovo Bůh,

není na něm zmínky o zaopatření sv. svátostmi. Také se tam nežádá za modlitbu za zemřelého. Ani o zádušní mše sv. za zemřelého se parte nezmiňuje. Na nejvýš se prosí o tichou soustrast nebo, aby se vynechaly soustrastné návštěvy.

Ani v úmrtní světnici nevane žádný náboženský nebo zbožný duch. Hořící svíce nahrazují listnaté květiny. Místo aby se mrtvý pokropil svěcenou vodou, posype se tělo květinami. Místo modliteb je slyšet hlučná slova soustrasti, která jsou často dost prázdná a neupřímná. I když přijde truhlář a přibíjí hřebíky víko na rakev, ani tenkrát si pozůstalí nevzpomenou na napomenutí sv. Písma: »Plač nad mrtvým a naříkej, jako by se ti něco těžkého přihodilo!« —

Dr. m., kde vládne takovýto duch a takové smýšlení, nedivme se, že se tam stala pohřební slavnost zcela světskou. Pohřební průvod je pouhá paráda, je divadlo na podívanou. Někdy nenesou ani před ním kříž. Kněz sedí neviditelně v autu, které jede za pohřebním vozem. Z úst pohřebních účastníků není slyšet žádnou modlitbu, nahrazuje ji všední hovor. Snad v něm dokonce pomlouvají mrtvého a baví se o jeho chybách. Všecko o tom pohřbu je tak prázdné a chladné, že pravému křesťanu je při tom až úzko.

3. Při pravém křesťanském pohřbu je tomu zcela jinak. »Smutek trvá, až mrtvého vynesou,« tak praví Písmo. Dojati přicházejí známí a přátelé do domu smutku, kde je vystavena rakev se zemřelým. S křesťanskou láskou kropí zesnulého svěcenou vodou. Dr. m., jak tato voda zmírní ubohé duši palčivou bolest očistcových muk! Pak přichází kněz a vedle něho nesou kříž.

I kněz pokropí zesnulého svěcenou vodou a volá jeho jménem k Hospodinu za smilování slovy žalmisty Páně: »Z hlubokosti volám k tobě, Hospodine, Hospodine, vyslyš hlas můj! De profundis clamavi ad te, Domine!« Pak se kněz pomodlí za jeho duši, aby jí Bůh hříchy odpustil a vzal ji na milost. — Na konec pak přeje zesnulému »requiem aeternam« — odpočinek věčný. — A pak už vynášejí rakev ven z domu

a naloží na pohřební vůz anebo ji sami donesou na hřbitov.

Ubohý zemřelý opustí tu všechno, co měl, dům, statek, peníze i majetek. Všecek nábytek, který mu smrt ponechá, je šest prken, celá výbava má jedinou smuteční košili.

A pohřební průvod se dal již v pohyb. Temně zní zvon s věže, vážně se nese smuteční pochod mezi domy. Jako vzdálené hučení vln zní společná modlitba přítomných věřících. Není slyšet žádné mluvení, žádný smích, žádné žerty. Všechno při průvodu dýše tichou zbožností. Mezitím dospěl už průvod k hřbitovním vratům. Cestou po hřbitově prosí kněz andělské sbory, aby zesnulého doprovodily k jeho poslednímu cíli: »Do ráje uveďtež tebe andělé! Sbor andělský tebe přijmiž a s Lazarem kdysi ubohým požívej věčného pokoje!«

A za okamžik stojí už rakev před svým novým obydlím, před hrobem. Na provazích ji spouštějí do hrobu. Pláč a nářek pozůstalých se stupňuje. To je lidské a přirozené. Ale kněz se snaží je potěšit a proto k nim volá slovy Spasitelovými: »Já jsem vzkříšení a život, kdo věří ve mne, neumře na věky.« — Tato slova ukazují jasně cestu skrz noc smrti do jasných končin věčného nebe. A pak následuje modlitba za modlitbou, jedna těšivější než druhá. Potom je slyšet ještě poslední »requiem aeternam — odpočinutí věčné« — a pak už hroudy dopadají na rakev. Kněz ji naposledy požehná křížem a odchází. Pohřeb je u konce. Zesnulý zůstane pak sám a sám v svém posledním pozemském příbytku, který nemá ani dveří ani oken. Ale brzy přijde společnost. S Jobem může říci: »Shnilině řekl jsem: Otec můj jsi, matka má a sestra má červům.« (Job. 17, 14.)

4. To je, dr. m., křesťanský pohřeb, kéž by jej tak všude konali! Ale i do našeho křesťanského pohřbu se vloudilo také už mnoho světského. Na mnoha místech zapomínají, že církev žehná svěcenou vodou hrob i tělo zesnulého a že se modlí za jeho duši. Nynější moderní svět zapomněl už na modlitbu za ze-

mřelé. Kolik je dnes mužů, kteří se nebojí a modlí se dnes nahlas s knězem »Otčenáš« nad otevřeným hrobem před jinověrci? — Květiny, které se házejí na rakev, věnce, které se kladou na hrob, čestné salvy z ručnic a smuteční hudba, to všecko, dr. m., nepomůže zesnulému do nebe. Ani řeč nad hrobem, která se dnes tolik žádá, to nedokáže. Pohřební obřad katolické církve si nepřeje pohřební řeč. Co má také kněz často nad hrobem mluvit? Něco zlého se slyšet nechce a dobrého není co říci. Zvláště ne tehdy, když zesnulý byl vlašný křesťan a buď se ani zaopatřit nedal anebo až v poslední chvíli, když byl skoro už v bezvědomí. Co tu má kněz kázat? Má zapřít pravdu, má se stát lhářem a pochlebníkem? Co má kázat? Slovo boží? Ale to si právě pozůstalí nepřejí, to nechtějí slyšet nad otevřeným hrobem. Kázání se nechce, třeba by se sebe krásněji podávalo, ale chvalořeč. Na tom nesejde, je-li oprávněná nebo ne. — Nikoliv, dr. m., kněz nesmí nad hrobem o Bohu mlčet a mluvit jen o lidech, to by se zakrátko stal hřbitov světským místem a zmizela by z něho všechna posvátnost.

5. Když se pohřební slavnost skončila, pak se slouží u nás katolíků za zesnulého služby boží. Jak jsme šťastni, my katolíci, že můžeme svým zesnulým pomáhat mší sv.! Jako čerstvá rosa osvěží zvadlé květiny a mírný déšť zavlaží vyprahlou zemi, tak osvěží a posílí trpící duši v očištcí Kristova obětní krev s našich oltářů. — Zádušní mše sv. je pramenem Siloe, který přináší zemřelému spásu a občerstvení. Ona je klíčem, který otvírá očištcový žalář. Nezapomínejte na to ani v hostinci, kam často vede cesta ze hřbitova! Kde je ten zvyk, ale nic zlého se při něm neděje, buď si, měj si své místo. Jestliže však se při něm zapomíná, že nedlouho před tím se zavřel hrob nad jedním z našich milých, pak se snažme, aby ten zlozvyk co nejdřív zmizel! Nebo den pohřební není den pivní, nýbrž smuteční.

Když římsí zápasníci — říkáme jim gladiátoři — vstupovali do arény, zápasíště, kde je čekal zápas na

život a na smrt, pozdravovali přítomného císaře: »Ave, caesar, morituri te salutant — zdráv buď, císaři, ti, kteří zemrou, tě pozdravují!« Dr. m., tak až dodnes volá lidstvo neustále smrti vstříc: »Bud' pozdravena, panovnice, kteří umrou, tě pozdravují!« My všichni už od narození jsme odsouzeni k smrti. Přijde jednou den a přijde jistě, kdy se bude konat náš pohřeb. Tam v lese už roste strom, z něhož nám nařeží prken na naši rakev. Ale, dr. m., pamatujte, že jen tenkrát spokojeně a šťastně umřete, budou-li o vás platit slova, která stojí na náhrobku na pahorku Aventině v Římě: »Aby ve smrti našel život, žil tak, že měl smrt stále před očima.« — Proto myslete často na smrt! Pak může smrt na vás přijít jako zloděj v noci (2. Petr. 3, 10.), najde vás vždycky připraveny. Amen.

NAROZENÍ PANNY MARIE.

(8. září.)

I.

Čemu nás učí rodokmen Ježíše Krista.

Kniha rodu Ježíše Krista, syna Davida, syna Abrahama. (Mat. 1,1.)

Dr. m., je známo, že šlechtické a královské rody vedou pečlivě své rodokmeny. V šlechtických zámcích a sídlech pravidelně byla »sín předků«, kde na stěnách visely podobizny všech předků a shlížely dolů na mladší potomky a generace. Studium rodokmenu a pozorná chůze »síní předků« byly vždycky pro syny a dcery těch šlechtických rodin velmi poučné; bylo to velmi praktické názorné vyučování. Nebo jako v světových dějinách, tak i v dějinách jednotlivých rodů se ukazuje nepopíratelně a zřejmě ruka boží. Dr. m., dnes v den narozenin Rodičky boží, královny nebes, bere nás své syny a dcery za ruku naše matka církev a vede nás také v dnešním evangeliu před rodokmen, do galerie předků sv. rodiny. Dr. m., žádám za vaši pozornost, když k vám ke cti Narození Panny Marie promluvím o tom, čemu nás učí rodokmen sv. rodiny, kniha rodu Ježíše Krista.

I. Písmo nám zachovalo dva rodokmeny sv. rodiny. Nemají v dějinách sobě rovných. U starých královských a knížecích rodů můžete sledovat cestu, po níž se ubíraly, po několik století. Pak jejich stopa mizí, ztrácí se v temném pravěku. Ale rodokmeny sv. rodiny jdou do tisíciletí.

1. První rodokmen sv. rodiny je od sv. Matouše. To je ten, který jste právě dnes slyšeli. Je to rodokmen sv. Josefa. Sv. Matouš napsal své evangelium v hebrejské řeči, a to pro židy, aby je přesvědčil, že Ježíš je zaslíbený Mesiáš. Proto sv. Matouš začíná svůj rodokmen Abrahamem,

praotcem národa izraelského, nebo z jeho potomstva, jak každý izraelita věděl, měl vyjít ten, kterýž byl žádoucí všem národům, měl se narodit Mesiáš. Od Abrahama sestupuje pak sv. Matouš k Izákovi, Jakubovi a Judovi a od nich přes 14 pokolení až k Davidovi. Davidovi se totiž dostalo vzácného zaslíbení, že jeho dům potrvá na věky (2. Král. 7, 13.) a že Mesiáš král bude dědicem Davidova trůnu. Od Davida sestupuje pak sv. Matouš přes 28 pokolení dolů až k Josefovi. A končí pak významnými slovy: »Jakob pak zplodil Josefa, muže Marie, z nížto se narodil Ježíš, jenž slove Kristus.« (Mat. 1, 16.) Tím sv. evangelista podal židům pravoplatný důkaz, že Ježíš je syn Davidův a potomek Abrahamův. Nebo před židovským zákonem platil sv. Josef za otce Krista Pána.

2. Druhý pak rodokmen sv. rodiny nám podává sv. Lukáš. Sv. Lukáš nám podává rodokmen Panny Marie. Začíná svůj rodokmen zdola Ježíšem Kristem a vystupuje nahoru přes 20 pokolení až k známému knížeti Zorobabelovi, který vyvedl židy z babylonského zajetí a znovu vystavěl jerusalemský chrám, který babylonský král Nebukadnezar zbořil. Od Zorobabela stoupá rodokmen sv. Lukáše přes dalších 20 pokolení k Davidovi, pak ještě výš až k Abrahamovi. Ale ani tu ještě nekončí. Sv. Lukáš jako žák apoštola pohanů sv. Pavla chce ukázat, že Kristus Vykupitel nepatří jen potomkům Abrahamovým, nýbrž všem dítkám, všem potomkům Adamovým. Proto sv. Lukáš stoupá výš až do pravěku lidstva až k Noemovi a Sethovi, synu Adamovu, a končí vážnými slovy: »Seth byl syn Adamův. Ale tento (Adam) byl synem božím.« Až nahoru k Bohu jde rodokmen sv. Lukáše, kde končí.

Dr. m., ptám se, který rod se může pochlubit takovýmto rodokmenem jako je rodokmen Krista Pána? V údivu se ptáme, odkud sv. evangelisté vzali tyto své údaje? Jistě z rodových tabulí, desek, o nichž Josef Flavius, známý židovský dějepisec, praví, že je uchovávali v chrámě jerusalemském.

U potomků Davidových, z nichž měl přijíti Mesiáš, byly tyto rodokmeny zvlášť pečlivě vedeny.

II. Dr. m., sama sebou se naskýtá otázka, proč nám Písmo sv. tyto rodokmeny zachovalo a proč nám je naše matka církev dává předčítat, čemu nás ty rodokmeny učí? Povím vám to: První, čemu nás ty rodokmeny učí, je pravda:

1. Bůh je nejvýš věrný a do jista splní, co slíbil. Mesiáš skutečně vychází z potomstva Abrahamova a Davidova, tak jak to Hospodin přislíbil. Nechť si to trvá sebe více let, třeba tisíce, Bůh dostojí svému slibu. »Nebe a země pomínou, ale slova má nepomínou.« O tom je také přesvědčena sama sv. Panna a proto v chvalozpěvu »Magnificat« nadšeně volá: »Ujal se Izraele, služebníka svého, jakož byl mluvil k otcům našim, k Abrahamovi a semeni jeho na věky.« (Luk. 1, 54.)

A protože je Bůh nejvýš věrný, proto se ho drž, důvěřuj mu a spoléhej na něj! Kdo na něj spoléhal, nikdy nebyl opuštěn. To je první napomenutí, které nám dává kniha rodu Ježíše Krista.

Ovšem, je pravda, Bůh své zaslíbení nesplnil tak, jak to čekala většina izraelského národa. Oni očekávali Mesiáše jako světského knížete, jako krále. Nedovedli si ho jinak představit, než že musí být z knížecího rodu a že bude obklopen nádherou a bohatstvím. Ale, dr. m., když si všimneme rodokmenu Páně, hle, jak rozdílné byly boží myšlenky od myšlenek lidských a cesty boží od cest lidských! Ano, Mesiáš se zrodí, vyjde z domu Davidova, ale před tím sláva a lesk Davidova rodu úplně pohasne a vezme za své. Tak se také stalo. Poslední členové toho rodu, Josef a Maria, žijí již v nedostatku a chudobě. Když přicházejí do Betlema, do rodného města svých královských předků, nebylo pro ně ani v hospodě místa.

Dr. m., proč z těchto chudých potomků královského rodu Davidova volí Bůh matku a pěstouna pro svého Syna? Co Bůh činí, má vždycky hluboký význam. Proč se tedy tak stalo? Zřejmě proto, abychom se poučili, že sláva a bohatství, moc a nádhera nic

před Bohem neplatí. Jak to krásně také pověděla Maria v svém chvalozpěvu: »Ssadil mocné se stolice a povýšil ponížené.« (Luk. 1, 52.) Dr. m., hleďte, to je

2. druhé naučení, které vám dává Kristův rodokmen: *N e d e j m e n i c n a b o h a t s t v í , n á d h e r u a v z n e š e n ý r o d !* Člověk vidí to, co zevnitř je, Hospodin pak hledí k srdci, praví Písmo. (1. Král. 16, 7.) Před Bohem neplatí rodové šlechtictví, ale šlechtictví srdce, neplatí řada předků, ale velikost ctností, před ním je svobodný pán ten, kdo je svoboden od svých vášní. Pro Boha je šlechtic, kdo je šlechetný v myšlení a jednání, pro něj je rytířem, kdo mu bez bázně a věrně slouží. Bázeň boží je to, co boháči i chud'asu zjednává slávu. — »Nepohrdej proto spravedlivým, že je chud, a necti hříšníka proto, že je bohat!« (Sir. 10, 25.)

III. Dr. m., ještě se zastavme nad touto až nápadnou okolností! V rodokmenu Ježíše Krista přichází řada osob, které jsou známy z Písma sv. jako hříšníci. Juda to byl, který své bratry přiměl k tomu, že nevinného Josefa prodali egyptským kupcům za otroka. David, vlastní předek Mesiášův, byl vrah a cizoložník. Šalomoun upadl, sveden byv od žen pohanských, na konci svého života v pohanskou modloslužbu.

A co je ještě podivnější, že v židovských rodových záznamech nebývají ženy jmenovány, ale sv. evangelisté jmenují mezi předky sv. rodiny čtyři ženy a mezi nimi jsou tři Thamar, Rahab a Betsabé, jichžto štít není čistý a které podle sv. Písma byly veřejné hříšnice. Ale Otec nebeský se nijak nerozpakuje zvolit si z této rodiny matku i pěstouna pro svého Syna. A v tom je pro nás třetí naučení, které nám dává rodokmen Ježíše Krista, a to zní:

N i k d y n i k ý m n e p o h r d e j p r o c h y b y j e h o p ř e d k ů !

Mnoho lidé povídají o tom, z jaké rodiny kdo pochází, mnoho často mluví, a to nepěkně a příliš černě, o chybách a hříších té neb oné rodiny. — Co sou-

žení, co snižování, co trpkého a nezaslouženého utrpení musí někdo snášet za chyby svých rodičů nebo příbuzných! A přece i v nejlepších a nejhodnějších rodinách se stane, že syn nebo dcera přijde na scestí a zkazí se. Ale také zas je často pravda, že děti, které mají špatného otce, ale měly dobrou matku, se významávají vzorným a ctnostným životem.

A proč ne? Vždyť nás učí naše víra, že člověk má svobodnou vůli a že milost boží nikdy neopustí těch, kteří jsou dobré vůle. Sv. Jan Zlatoústý dobře praví: »Ten právě je hoden větší úcty, kdo je počestný a poctivý, ačkoliv pochází od nehodných předků.« Písmo sv. potvrzuje to slovo: »Syn neponese nepravosti otcovy,« tak stojí u proroka Ezechiele, »a otec neponese nepravosti synovy. Spravedlnost spravedlivého zůstane na spravedlivém a bezbožnost bezbožného na bezbožném.« (18, 20.)

Raduj se a děkuj Bohu každodenně na kolenou, pocházíš-li z ctnostné rodiny, ale neodsuzuj ostatní, kteří neměli to štěstí!

Taž se vždycky, jaký kdo je, a nikoliv, odkud kdo je! Spoléhej na Boha! Nedívej se na bohatství, na stav nebo na jméno! Nikdy nikým nepohrdej pro chyby, kterých se dopustila jeho rodina! To jsou, dr. m., tři veliká naučení z knihy rodu Ježíše Krista, syna Davidova, syna Abrahamova. Amen.

II.

Dvě cesty Panny Marie k nebi.

Blahoslavení, kteří ostríhají cest svých. (Přisl. 8, 32.)

Dr. m., tak volá k nám ta, jejíž památku narození dnes slavíme. Dr. m., ctitelé mariánští, vy si jistě všichni přejete, abyste s Matkou boží jednou v nebi slavili své narozeniny. To se jistě stane, poslechnete-li jejího vyzvání, budete-li ostríhat na zemi její cesty. Chci vám dnes k její cti povědět, které to cesty byly, po nichž naše sv. Panna kráčela tu na

světě, a jak si zasloužila, že jejích narozenin dodnes vděčně vzpomíná celá církev. Byla to cesta

1. p e v n é v í r y,

2. ú č i n n é l á s k y k b l i ž n í m u.

Slyšte dnes k její cti něco o těchto dvou jejích cestách! Ty pak, sv. Panno, doprovázej nás při tom svou přímlovou! První cesta, po které Maria Panna k nebi šla, byla

I. c e s t a p e v n é v í r y.

Dr. m., nikdo nebyl podroben tak přísné zkoušce ve víře jako Rodička boží. Nikdo však také tak dobře v té zkoušce neobstál jako sv. Panna. Divnou zvěst jí oznamuje nebeský posel: »Budeš mít Syna a nazveš jméno jeho Ježíš, on bude veliký a Syn nejvyššího slouti bude a kralovati bude a království jeho nebude konce.« Tak mluví anděl a ona, dcera chudobných rodičů, věří. Naplnili se dnové a Syn boží se narodil. Svatá Panna vidí prostické nemluvně, slyší je plakat a naříkat, ale věří, že tu v jeslích je Syn svrchovaného Boha. Z nemluvněte vyrůstá jinoch, drží sekeru a pilu, pomáhá pěstounu v těžké práci životní a svatá Panna je přesvědčena, že je vtěleným Bohem. Z jinocha vyspěl muž a ten už visí na kříži. Svět ho odsoudil, nebesa ho opustila a lid se mu posmívá: »Sstup s kříže!« On však zůstává na kříži a umírá. Všichni ho opustili, jen tři plačící ženy stojí u kříže a jedna z nich je Maria, matka jeho. Nestydí se za něj, hlásí se k němu. Mrtvolu svého syna krvavou a zohavenou už chová v klíně, ale ve víře neklesá ani na okamžik. Je to zkouška krutá, ale Maria Panna v ní obstála. Za nedělního jitra ve slávě a kráse svého božství se jí ukazuje její Syn vzkříšený a oslavený. A dnes jej vidí, je u něho v nebesích. V kterého věřila, toho spatřila.

Dr. m., ptám se, jsme my v této víře aspoň trochu podobni svaté Panně? Máme také takovou upřímnou víru v srdci jako ona? Nestydíme se, když je třeba, Kristu Pánu vydat svědectví, neprcháme od jeho praporu?

Je pravda, že my katoličtí kněží máme dosud ko-

lem sebe dost mužů a žen, kteří kdysi také byli pokřtěni ve víře v trojjediného Boha, kteří kdysi před oltářem slibovali: »Já věřím, já věřím.« Ale když je dnes hledáš, marně pátráš, kde bys je našel. U kříže nebo mariánského obrazu jistě je nenajdeš.

Je pravda, my máme ještě mezi sebou dost mužů a žen, kteří ještě nehodili svou víru, jak se říká, přes palubu, ale skrývají ji úzkostlivě v úkrytu svého srdce, kteří se nedají vidět v kostele nebo při církevním průvodu už léta letoucí.

Ach, dr. m., já vím, že k tomu věřit po katolicku upřímně a vyznávat to navenek je třeba zmužilé mysli a silné, rozhodné vůle. Víím, že je k tomu třeba statečnosti vystoupit jako rozhodný katolík mezi nevěřícím nebo lhostejným množstvím, vzít do ruky modlitební knížku nebo růženec nebo v železničním voze koupit a číst katolický list. Je k tomu třeba dávky odvahy prohlásit ve sportovním nebo tělocvičném klubu, že je třeba v neděli naplnit i náboženskou povinnost a býti na mši sv. Je k tomu třeba jisté míry statečnosti jako muž nebo žena postavit se s dětmi prostě a pokorně před zpovědníci nebo skromně přikleknout k stolu Páně.

Ke všemu tomu a k jiným zkouškám ve víře je třeba silné mysli, někdy i velikého hrdinství. Ale hrdinství není všední, každodenní věc, hrdinství ve víře pak tím méně. Mezitím co se zajíci množí, zdá se, že lvové vymírají.

Dr. m., ptám se, proč se mám stydět za víru? Je víra snad něco takového, že by se vpravdě mužný člověk musil za ni stydět, jako by snad byla jen pro slabé ženy a děti? Ať mi nikdo tak nemluví před tváří naší sv. Panny! Ne a tisíckrát ne! Upřímná víra nedělá slabochy, nevěší smutně hlavu, upřímná, pevná víra tvoří a dělá hrdiny i ze slabých žen.

Sv. Klotilda, dcera krále burgundského, pojala za muže v 5. stol. franckého krále Chlodvíka, když byl ještě pohanem. Musila od něho snésti mnoho útisků a trýznění. A když se jí jednou její otec listem dotazoval, jak se jí vede v manželství, sv. Klotilda mu zasla-

la v odpověď krví zbrocený svůj šat. Zřetelná odpověď. A tato žena plná víry neutekla od svého muže, ta víra ji sílila, že tato šlechtná žena zůstala při svém muži a svou mírností a trpělivostí jej obrátila a získala ho sobě i Bohu. Ptám se, kdo se opovází po té ženě hodit slinu a říci, že to byl slaboch a zbabělec? Nikdo na světě! Ejhle, jak jedná podle vzoru Mariina křesťanská žena!

A nedávno jsem četl: Dcera pařížského měšťana byla zasnoubena mladému muži. Večer před samým sňatkem byl ženich s nevěstou ve společnosti. Ženich se rozveselil a začal nemístně a nešetrně vtipkovat o náboženství. Nevěsta ho laskavě napomínala, ale nic to nebylo platno. Snoubenec jí odpověděl, že na náboženství nic nezáleží. I ulekla se nevěsta, ale statečně prohlásila: »Od té chvíle, co poznávám, že nemáte náboženství v úctě, nejsem vaší nevěstou a nebudu také ani vaší ženou.« Nadarmo se ženich vymlouval, nadarmo jí domlouvali rodiče. A správně jednala, nebo sv. Jan Zlat. praví: »Lépe, tisíckrát lépe muže žádného nežli špatného.« Jak bych si přál, aby takhle slova sv. Jana Zlat. slyšela sta našich dívek! Co rozvodů, co duševní rozervanosti, co domácí nespokojenosti, co manželských tragedií by se ušetřilo!

Ejhle, ona snoubenka, jaká to hrdinka! A co jí učinilo hrdinkou? Její víra!

Nuže, drazí křesť. muži a ženy, jinoši i dívky, nestyd'te se nikdy za svou víru, držte se jí, a když podle ní budete jednat, přijdete cestou mariánskou za sv. Pannou do nebe.

Při všem pamatujte: nebe je pro hrdiny, ale pro zbabělce peklo.

II. A druhá cesta, po níž šla sv. Panna tu na světě k nebi, byla cesta účinné lásky k bližnímu. Jen z této lásky vážila tak dalekou cestu z Nazareta do Ain Karinu k tetě své Alžbětě, cestu 25 hodin, aby jí při její těžké hodině, když se Alžběta měla stát matkou, posloužila. Tato láska k bližnímu zdobila její domek v Nazaretě, dobře činila, komu mohla. Tato láska k bližnímu zdobila všechn

její styk s apoštoly a s mladou křesťanskou obcí až do její smrti.

Dr. m., jděte i vy po této mariánské cestě křesťanské lásky! Služte si a pomáhejte si navzájem jen v lásce! »Bratři,« tak nás všechny napomíná sv. Pavel, »nezůstávejte nikomu nic dlužni než to, abyste se navzájem milovali!« (Řím. 13, 8.) Na tohle slovo sv. Pavla se dnes ve světě nadobro zapomíná. Na místo obětavé lásky vládne sobectví a hledá se jen vlastní prospěch. »Já« a zase »já« je heslem naší doby. Ptám se, proč žijeme v čase třídní nenávisti a třídního boje, kartelů a trustů, výluk a stávek? Protože se ztratila z tak mnohých srdcí, snad z většiny, láska k bližnímu.

Dr. m., čítáte skoro každou neděli, že závodistiště a hřiště jsou plna diváků. Až na 100.000 lidí tam bývá, aby viděli všelijaké rekordy. Naše doba bude pomalu samý rekord v ježdění, v létání a kdoví v čem ještě. Bohužel, že jsou tu také už pomalu rekordy v rozvodech a manželských tragediích, ve vraždách a krádežích. Ale nikoho ani nenapadne, aby se také pořádaly závody, kde by šlo o rekord v dobrém, o rekord v lásce k bližnímu. Na to naše sobecká doba nemá ani pomyslení.

Proto se tím mileji člověka dotkne, když se i v naší sobecké době někdo pokusí o takovýto rekord v dobrém. A že jsou takoví lidé a dosud nezemřeli, toho je mi důkazem lokálka z »České politiky«, kde stojí: Dne 23. května zemřel v nemocnici Milosrdných bratří František Řehák, účetní v. v. České průmyslové a hospodářské úvěrní banky v Praze. V své závěti píše: »Do nynějšího světa se nehodím a přeji si s vědomím své matičky, upřímně tak jako já mariánské ctitelky, těžce a poctivě na sobě za dlouhá leta ušetřené jmění darovat pouze na humanitní a dobročinné účely, aby se nešťastným ulehčilo a ti se za duše naše modlili.« Jmenovaný odkázal Klárovu ústavu slepců, jehož byl vzácným přítelem, 40.000 Kč s podmínkou, že bude trvale udržovat jeho hrobku na Olšanech. Po 10.000 Kč odkázal České

dětské nemocnici, Milosrdným bratřím, Jedličkovu ústavu, chudým dívkám v Klatovech, chudým hochům v České Prusnici. Po 5000 Kč: Opatrovně Klárova ústavu slepců, Útulně slepých dívek, Ústavu slepců na Hradčanech, Deylovu ústavu pro slepé, Vincentinu, Masarykově lize proti tuberkulose, epileptikům, sanatoři na Pleši, Alžbětinkám, Péči o hluchoněmé děti, zmrzačeným dítkám, Českým sirotkům, Útulku Pražského Jezulátka a Spolku pro ochranu zvířat.

Dr. m., tak jedná muž, který šel mariánskou cestou účinné křesťanské lásky. Kdyby po ní šli všichni, kdo mohou, oč lépe a radostněji by se na světě žilo!

Dr. m., končím a jménem naší sv. Panny, jejíž památku narození dnes celá církev a celé nebe slaví, vás žádám a prosím: Nezapomeňte na její dvě životní cesty, na cestu její pevné víry a pravé křesťanské lásky! Ukázal jsem vám, k jak krásným cílům a činům obojí ta cesta vede. Půjdete-li po ní, jistě se s Matkou boží v nebi shledáte a svátek svých narozenin s ní tam slavit budete. Amen.

JMÉNA PANNY MARIE.

(12. září.)

Úcta mariánská a katakomby.

Maria, Maria, nad slunce jasnější,
nad měsíc krásnější, budiž pozdrave-
no tvé přesladké jméno!
(Mariánská píseň.)

Dr. m., dnes jsou jmeniny naší dobré paní, královny nebeské, Rodičky boží. Je svátek jejího jména.

Četl jsem před nějakým časem roztomilý příběh. »Měli jsme, vypravuje kněz, v našem chlapeckém semináři hodného chlapce, který nám v naší domácí kapli ministroval. Na sv. Annu, kdy právě musil ministrovat, rozsvítil tento malý ministrant svíce nejen na hlavním oltáři, nýbrž i na všech postranních a také na stěnách. Vtom přišel kněz, který měl číst mši sv. Udiven a překvapen nad světelnou září a nádherou, tázal se malého ministranta: „Co je to dnes, žes rozsvítil tolik svící?“ Chlapec se usmál a se zářícíma očima odpověděl: „Dnes je svátek naší maminky.“«

Dr. m., jistě to bylo hezké od toho chlapce. Myslil upřímně, že se o jmeninách jeho matky musí radovat celý kostel.

A dnes, dr. m., je také svátek, jsou také jmeniny naší nejlepší matky, Matky boží Marie. Jistě nezůstaneme pozadu za tím chlapcem, který tak dojemně slavil svátek své matky. I my svou nebeskou Matku uctíme dnes o jejích jmeninách, o jejím svátku co možná nejlépe. Proto promluvím k její cti o tom, že její jméno Maria měli křesťané vždycky v úctě a že se vždycky k ní rádi modlívali a ji o její ochranu žádali.

Chci vám vyložit, že úcta mariánská je tak stará jako církev, jako samo křesťanství. Přesvědčíte se sami, že je bezdůvodná řeč a tvrzení, že úcta mariánská nebyla v prvních starokřesťanských dobách, nebo aspoň ne taková jako v nynější době. Proto jsem si

zvolil dnes k úctě jejího jména za předmět své promluvy:

Úcta mariánská a římské katakomby.

Dr. m., řekl jsem, že svaté jméno Mariino uctíval již křesťanský starověk, že Marii ctili a k ní se modlili už první nejstarší křesťané. Ano, už v těchto starokřesťanských dobách platilo právě totéž, co o naší době: »Co opravdový křesťan, to také upřímný mariánský ctitel.« A ptáte-li se mne, kde mám pro to doklady, pak vám pro dnešek ukáži jen na jeden, ale ten jistě postačí, na římské katakomby.

Vy všichni víte, že katakomby jsou podzemní chodby za Římem. Křesťané je sami vykopali v prvních čtyřech stoletích po Kristu Pánu, když je římscí císařové pronásledovali pro jejich víru. Sem do těchto podzemních chodeb se křesťané shromažďovali, když nahoře na zemi nesměli svou víru vyznávat. Shromažďovali se tu k svým pobožnostem a službám božím, sem do těch katakomb pochovávali svaté mučedníky a své mrtvé. Po 12. století se na ně zapomnělo, ale r. 1578 je zas znovu objevili.

A dr. m., v tomto starokřesťanském Římě máme množství dokladů pro mariánskou úctu u prvních křesťanů.

Ukáži vám jen na některé z nich, jak jsem je vybral z díla o katakombách od Francouze Bougauda (čti Bugóda). Sám jsem je také za svého ročního pobytu v Římě několikrát navštívil a proto i ze svého něco přidám.

Dr. m., na stěnách katakomb se často setkáte s obrazy Matky boží. A na těch obrazech je zachycena každá její přednost, každá důležitější událost z jejího života. Obrazy ty nám staví před oči její panenství a čistotu, andělovo zvěstování, návštěvu u Alžběty, její božské mateřství a moc její přímluvy u Spasitele. To všechno vám znázorňují stěny katakomb. A co při tom je zvláštního, je, že právě nejkrásnější malby jsou i nejstarší, jsou již z apoštolského věku.

Dr. m., sestupte se mnou, abyste se o tom přesvěd-

čili na vlastní oči, do katakomby sv. Priscilly, nazvané právem mariánská krypta, pro mnohá mariánská vyobrazení! Všimněte si pak z nich se mnou jen jediné malby, kde se spojilo antické staré umění římské nejšťastnějším způsobem s křesťanským duchem! Je to obraz andělského zvěstování. Tato malba pochází z konce 1. nebo z brzkého začátku 2. století. Uprostřed kruhu, který se skládá z 5 řad drahokamů, spatřujeme dvě osoby. Maria tu sedí na starožitném křesle a v malé vzdálenosti od ní stojí boží posel, který jí zvěstuje známé poselství. Čtyři holubice v rozích obrazu jako by vyjadřovaly slova andělova: »Duch sv. vstoupí v tě a moc Nejvyššího zastíní tebe.«

Slavný učenec francouzský a znatel katakomb Bougaud praví o těchto postavách: »Frà Angelico, tento mistr nad mistry, na svých obrazech „Zvěstování“ postavy Marie a anděla snad více zidealizoval, ale nikdy nepřekonal.«

Pojďte se mnou ještě dále, dr. m., touto katakombou sv. Priscilly! Po několika okamžicích jste v známém pohřebišti této katakomby, je to známé coemeterium sanctae Priscillae, a tu spatříte obraz neskonale krásy, který představuje panenskou matku a proroka Isaiáše. Svatá Panna sedíc drží dítě Ježíše na svých rukou. Vedle ní sedí prorok Isaiáš, oděn jsa palliem, kratším to svrchním rouchem, které nosívali křesťané místo dlouhé tógy. V jedné ruce drží prorok knižní závitek a druhou ukazuje k hvězdě. Slavný Bougaud praví: »Nikdy nezapomeneme dojmu, který na nás učinil tento obraz, když jsme jej po prvé spatřili. Byli jsme vychováni a vyrostli jsme v předsudku, že v katakombách jsou jen hrubé malby, provedené od lidí malířství naprosto neznalých. A zatím jsme spatřili staré antické umění ve vši jeho kráse. Dítě Ježíš v rukou Mariiných je opravdu hodno Rafaelova štětce. Tulí se k matce a zároveň naklání svou hlavu v neobyčejně živém a líbezném pohnutí k proroku Isaiášovi. Tento způsob naklánět hlavu, krásné vý-

razné oči, ruka dítěte, která spočívá na prsou Mariiných, je tak mistrná práce jako na známém Rafaelově obraze „Madonna del Granduca“. Všecko je tu vysoce umělecké.« Badatel de Rossi, jenž uveřejnil nejvybranější mariánské obrazy z katakomb, dal, dr. m., tomuto obrazu první místo. Je to nejstarší mariánský obraz z katakomb a spolu i nejkrásnější. Pochází již z konce I. stol., ještě z dob evangelisty sv. Jana.

A těmto obrazům se plně vyrovnají mariánské obrazy v pohřebišti sv. Domitilly, coemeterium sctae Domitillae, která byla tetou císaře Domitiana, známá Flavia Domitilla. A odtud sestupte se mnou do pohřebiště sv. Petra a Marcellina, coemeterium scti Petri et Marcellini! Krásnější mariánské obrazy než v předešlých pohřebištích tam sice neuvidíte, ale spatříte tu na nich něco zvláštního. Uvidíte na nich, jak tu sedí Matka boží na kurulském čestném křesle, jsouc oděna purpurovým rouchem a držíc dítě Ježíše na rukou. Na jiných obrazech v katakombách je obličej Matky boží zakryt závojem. Tu nikoliv. Rossi nám praví, že chtěl tak umělec křesťan naznačit panenství sv. Panny, protože za starověku provdané ženy nosily závoj, který si přikládaly v den svého zasnoubení, a jen dívky chodily bez závoje. Křesťané chtěli tímto obrazem vyjádřit své přesvědčení o panenské čistotě Matky Páně.

A než skončím, ještě vás zavedu do k a t a k o m b s v. A n e ž k y, f u o r i l e m u r a, z a z d m i římskými. Katakomby tyto jsou poměrně nejzachovalejší, jsou pod památnou, snad nejkrásnější basilikou římskou, basilikou sv. Anežky. Až někdy přijdete do Říma, nezapomeňte tuto basiliku a katakomby pod ní navštívit. Ujišťuji vás, že na dojem, který si odtud odnesete, nikdy nezapomenete. V těchto katakombách našli první mariánský obraz, později jich nalézali čím dál, tím víc. A jak je tu zobrazena Rodička boží? Je zahalena v široký závoj, kolem šíje má bohatou ozdobu. Její postava je pak postava ženy pro-

sící (mulier orans, vlašsky donna orante). Maria tu má oči i ruce zdviženy k nebesům. Dítě Ježíš sedí tu před ní. To znázorňuje dětinnou důvěru prvních křesťanů v přímluvu Bohorodičky.

Dr. m., ještě mnoho bych vám mohl vyprávět o mariánských obrazech z katakomb. Kdybyste se mnou navštívili katakomby sv. Kallista, viděli byste, jak v mnohých síních katakomb je Maria středem maleb na stěně i na stropě, jak často vzpíná ruce k zemi, jak často stojí mezi sv. Petrem a Pavlem. A aby všečen omyl zůstal vyloučen, malíři opětovně a zas pod její velebnou postavu připsali Maria nebo scta Dei genitrix — Maria, Rodička boží.

Dr. m. — přesvědčili jste se z mé stručné promluvy, že úcta mariánská není nic nového v křesťanství, že již první křesťané ctili a vzývali jméno Mariino, jehož oslavě je zasvěcen dnešní den. Mariánské obrazy, které dnes zdobí stěny našich chrámů, tytéž obrazy zdobily již před 18 sty lety stěny katakomb. Ruce prvních křesťanů, tak často pak spoutané řetězy, srdce, která se nedala zastrašit ani hranicí, ani divokou zvěří, duše plné posvátného nadšení, ty to byly, dr. m., které tenkrát v katakombách Matku boží kreslily, ctily a vzývaly. Měla Matka boží jistě sebe důstojné ctitele a umělce.

Přál bych si, dr. m., abyste i vy byli v svém životě tak upřímnými ctiteli Mariina jména. Chápete, co byste v ní ctili? Nejkrásnější, nejušlechtilejší lidské ctnosti: čistotu, trpělivost, pokoru a poslušnost, jemnost a zbožnost.

A kdybyste, dr. m., byli pak v svém životě čistí, nevinní, trpělivi, skromní a pokorní, poslušní, jemní a zbožní, k čemuž ke všemu vás vede příklad Mariin, ptám se, bylo by to pro vás nějaké neštěstí? Vy mi sami odpovíte, že jistě ne. A kdybyste takoví pak skutečně byli, pak byste sv. Panně nemohli dát ani krásnějšího vázaného dnes v den jejích jmenin. Tak byste její přesladké jméno oslavili nejlépe a nikdy byste k ní nevolali nadarmo: »Maria, Maria, přispěj s ochotností, když budem v úzkosti!« Amen.

NEDĚLE 16. PO SV. DUCHU.

I.

O farních nedělních službách božích.

Co nám dává mše svatá?

V neděli a zasvěcený svátek celou
mši sv. pobožně slyšet. (2. círk. přík.)

Dr. m., v prvním díle dnešního evangelia mluví Spasitel o správném svěcení svátečního sobotního dne. Čím byla v St. zákoně židům sobota, to je nám křesťanům v Nov. zákoně neděle. Za Spasitelovým příkladem vám chci také dnes promluvit o řádném svěcení naší křesťanské neděle. K takovému svěcení naší neděle náleží především nedělní farní služby boží. Slyšte dnes o nich několik slov! Vyložím vám

1. jejich význam, 2. jejich hlavní části, 3. jak se jich máme účastnit.

I. Význam nedělních farních služeb božích. Nedělní farní služby boží jsou:

1. nejlepší způsob, kterým možno neděli světit. Jsou dva úkony, které jsou Bohu nejmilejší a jimiž možno Boha nejvíce ctít, a to modlitba a oběť v domě božím. A tyto dva úkony jsou, dr. m., hlavní částí nedělních farních bohoslužeb. Proto se ničím tak Bohu nezavděčíme, ničím jeho zasvěcený den lépe neposvětíme než farními službami božími. Služby ty jsou

2. výborným prostředkem, abychom posílili a pěstovali na osadě společenského ducha, pomáhají mnoho, abychom na osadě osvěžili, posílili a upevnili ducha vzájemné lásky a obětavosti. Farnost má býti velkou rodinou, vzájemným křesťanským společenstvím. Farníci mají být jedno srdce a jedna duše. (Sk. ap. 4, 23.) Ale nic nepodporuje tento smysl pro vzájemné společenství, pro vzájemnou příchylnost, máloco poutá a spojuje lidi tak jako nedělní farní bohoslužby. Celá farnost, staří i mladí, bohatí i chudí, se tu shromažďují ve farním kostele

kolem faráře a kolem Krista Pána, který je jejich nejvyšší hlava, jejich učitel a bratr. Pro všechny je jeden a týž kostel, tytéž modlitby a zpěvy. Liturgické bohoslužebné obřady neužívají slova »já«, ale »my«. Tak na př. slyšíte při modlitbách: »Smiluj se nad námi!« — nikoliv nade mnou. »Přijmiž, Nejsvětější Trojice, tuto obět, kterou Ti přinášíme!« — a nikoliv přináším. Pro všechny přítomné tu v kostele se koná táž obět (mše sv.), pro všechny je uchystán tentýž obětní pokrm (tělo Páně). To všechno nám připomíná, že my křesťané jsme vlastně jedno tělo a jedna duše. Proto se máme navzájem milovat a sobě pomáhat a dobře činit.

Dr. m., jak se lidé mezi sebou snášeli a sobě pomáhali, jak utěšený společenský duch vládl mezi nimi, a to jak na venkově, tak i v městech, dokud celá osada chodila na farní služby boží! Dosud jsou toho pamětníci — vždyť to není tak dávno, snad 40—50 let. A ti pamětníci nám vypravují, že tehdejší lidé žili mnohem spokojeněji, klidněji a šťastněji než dnešní lidé při všem pokroku, že si mnohem víc a raději pomáhali a život si ulehčovali než pokolení nynější. Na ty, tak zvané lepší časy vzpomíná i náš prezident Osvoboditel v svých hovorech se spisovatelem Čapkem a takto nás napomíná: »Vidím podnes, jak se celá obec v kostele sejde. Byl jsem toho svědkem za svého mládí v Čejkovicích. Známí se pozdravují, voní kadidlo, hraje hudba. Celá ves zpívá. Všichni zároveň vstávají a klekají. Máte celé drama u oltáře. Máte kázání, kterému rozumíte. Vemte si, co ta neděle člověku dá a jak to sdružuje v celek celý život člověka. Církev je při jeho zrození, dospívání, manželství i smrti. Vše je posvěceno a vřazeno do vyššího řádu. Musíte uvážit, že lidé na venkově nic jiného neměli než tu neděli. Jaké to bývalo veliké pouto! Dnes čtou, mají divadla, přednášky, radio, kino, sporty. Místo služeb božích mají tlusté noviny. Když si v nich listují, často si říkám: »Toto má nahradit služby boží, které jsem znal z dětství.« (K. Čapek: Hovory s T. G. Masarykem, II., 132.)

Dr. m., tak nehledanými, ale upřímnými slovy líčí pan president, jak blahodárně působily nedělní farní služby boží na srdce a život našeho lidu. A tak je tomu dodnes tam, kde nedělní návštěva farních služeb božích platí za svatou povinnost. Tam dodnes mají lidé pro sebe cit, rádi si pomohou, rádi se mezi sebou srovnají a sobě ulehčí. — Dr. m., již tedy víte, v čem záleží význam nedělních farních služeb božích. Je v tom, že jimi nejlépe světíme neděli a že se jimi posiluje duch vzájemné lásky a obětavosti na osadě. Spějí pak již dále, abych vám pověděl,

II. které jsou nejdůležitější nedělní farní bohoslužby.

Nedělní farní bohoslužba začíná

1. o b ř a d e m »A s p e r g e s« (Pokropíš mne), o velikonocích »Vidi aquam« (Viděl jsem vodu), pokropením svěcenou vodou. Kněz kráčí kostelem a kropí lid svěcenou vodou. Když se kněz vrátí k oltáři, modlí se k Hospodinu, aby všecy, kteří v jeho domě (v kostele) v tu chvíli přebývají, chránil a opatroval. Tento obřad má svůj původ ve St. zákoně. Malomocného tam musili pokropit ysopem (třtinou) na několika místech jeho nemocného těla. (3. Mojž. 14, 2.) I my přicházíme do božího domu jako malomocní, t. j. jako hříšníci. Chceme-li se při službách božích Bohu líbit, musíme se od malomocenství očistit, t. j. hříchu se zbavit v pokorné zpovědi.

Také nám chce církev obřadem »Asperges« připomenout každou neděli svátost sv. křtu a obnovit v nás i křestní milost. Je tu jistě důvodů dost, abychom při tomto obřadu nikdy nechyběli. Nedělní farní bohoslužba pokračuje dál

2. k á z á n í m. Je to hlásání slova božího. Farář je k tomu povinen, ale i osadníci jsou vázáni slyšet slovo boží. Církev tu povinnost neuložila věřícím zvláštním církevním přikázáním. Má za to, že věřícím tu dostačí Kristova slova: »Kdo z Boha jest, slovo boží slyší.« (Jan 8, 47.) »Blahoslavení, kteří slyší slovo boží a ostrihají je.« (Luk. 11, 28.)

Dr. m., poslechněte Spasitele a chod'te rádi na ká-

zání! Dejte se poučit, napomenout a potěšit! Zaneste si slova sv. evangelia do svých domovů a přemýšlejte o nich celý týden! Nechť jsou vám světlem a posilou ve všedním životě! Ale nejdůležitější částí nedělních farních služeb božích je

3. mše sv. Tou, jak jsem vám již dříve vyložil, se ctí Bůh co nejdokonaleji. Nám pak se dostává při ní od Boha nejhojnějších milosti a požehnání. Při mši sv. se tajemně obětuje Syn boží svému nebeskému Otci pod způsoby chleba a vína a denně tak obnovuje svou krvavou obět na Kalvarii.

Mše sv., obět Syna božího, je, dr. m., i vaší obětí, i vás se týká. I vy ji obětujete s obětujícím knězem, kněz ve vašem jménu a za vás ji Bohu přináší.

Farář je povinen každou neděli a svátek obětovat mši sv. za své farní osadníky, a to za zdravé i nemocné, za živé i za mrtvé. Pro všechny vyprošuje pomoc a požehnání boží a za všechny se modlí za příkladem Spasitelovým, aby všichni jeho osadníci setrvali ve víře a lásce.

Hle, dr. m., co vám všechno mše sv. dává a může dát! Proto se nepřipravujte o její požehnání! Když jste tu v neděli v kostele na mši sv., je při ní na oltáři ve svaté hostii sám Ježíš, můžete se k němu přímo obrátit, s ním mluvit, můžete ho poprosit: »Pane, toto mi chybí, tohoto se mi nedostává, přijď a pomoz mně ubohému!« A Spasitel jistě přijde a pomůže, že vám pak bude všechno snazší a lehčí.

Dr. m., nedejte si vzít požehnání mše sv.! Nedejte se zaslepit žádnou řečí! Někdo vám snad řekne: Já jsem také zbožný, také myslím na Pána Boha, ale nepotřebuji k tomu ani kostela, ani mše sv. Modlím se ve volné přírodě — to je můj kostel a chrám. — Dr. m., nevěřte takové řeči! Ten člověk se vůbec nemodlí a na Pána Boha si ani nevzpomene. Na svých pochůzkách ve volné přírodě, v lesích a horách jsem viděl mnoho turistů, veselých výletníků, zpívajících trampů, ale nikdy jsem tu nespatrił ani jediného člověka, který by se modlil. Nemám nic proti výletům do volné přírody, člověk, jmenovitě z většího

města, potřebuje občerstvení a zotavení na čerstvém vzduchu, ale před tím napřed vždycky jen do kostela na mši sv. — ke Kristu Pánu — o to se nepřipravujte!

A k vám m u ž ů m mám zvláště v tuto chvíli něco na srdci. Nedávno zemřel v Břeclavi velkostatkář pan Kavka, který se jen svou příčinlivostí povznesl tak vysoko z malého chalupníka. Když otevřeli jeho poslední vůli, četli v ní i tato slova: »Odhalím vám i tajemství svého celoživotního úspěchu:

1. Nikdy jsem v neděli a zasvěcený svátek nepracoval. 2. Nejen v neděli, ale i každý v š e d n í den jsem byl přítomen na mši sv. A když jsem nemohl, poslal jsem někoho z domácích. 3. Nikdy jsem nespolehal na přírodu, nýbrž doporučoval jsem vždy úrodu zemskou zvláštní ochraně boží. 4. Jednal jsem spravedlivě s čeledí a s chudými . . .«

A nyní jiný obrázek líčí spisovatel dr. Škarek: »Znám bohatý kraj v Čechách, kde již před válkou nedbali v neděli o kostel. A také nač? Půda jim rodila chmel, cukrovku, zlatou pšenici a k tomu nemusili, jak říkali, v zimě v kostele zmrzat. A konce tohoto blahobytu? Pravil mi jeden z tamních obyvatel: „Podívejte se, všechny ty velké domy jsou zadluženy. Tatíci pracovali bez Pána Boha.“ Proto říkával sv. farář Vianney svým farníkům: „Chcete znát nejkratší cestu, jak byste vy nebo vaše děti přišli na žebráckou hůl? Nuže, jen nechodte v neděli do kostela a pracujte!“«

Dr. m., pověděl jsem vám, co dobrého pro sebe mají nedělní farní služby boží. Proto vám kladu na srdce:

1. P ř i c h á z e j t e n a n ě r á d i a v č a s ! Bud'-me rádi, že můžeme do kostela, mnohý by rád šel, ale nemůže. A buďte dochvilní, přijďte včas! Co je možné při návštěvách v divadle nebo v kinu, proč by to nebylo možné v kostele? Mějme trochu ohledu k jiným a nerušme je pozdním příchodem!

2. P ř i c h á z e j t e p r a v i d e l n ě a z r o d i n y v š i c h n i , ať mladí, ať staří, velcí i malí. Tak tomu

kdysi bývalo u nás, že se všichni na službách božích v neděli vystřídali a nikdo nechyběl.

3. **C h o v e j t e s e p ř i s l u ž b á c h b o ž í c h u c t i v ě a p o b o ž n ě**, tak velí i církev. Dr. m., při mši sv. jste v zbožném shromáždění, ve svatém domě, v domě božím, pro oslavu služeb božích. Proto při nich srdce k Bohu a oči na oltář!

Dr. m., budete-li takto při nedělních službách božích Bohu sloužit a před světem Boha vyznávat, pak také jednou Spasitel vyzná vás před ním v nebesích a všechno dobré, co ty nedělní farní služby boží mohou udělit, přijde k vám. Amen.

II.

O posledním místě.

Když budeš pozván na svatbu, neseď na přední místo, ale jdi a posad' se na posledním místě! (Luk. 14, 3.)

Dr. m., kterýsi farizej pozval Pána Ježíše na hostinu. Bylo to v sobotu. Hostitel pozval mimo Krista Pána ještě několik farizeů, svých známých. Když si pak sedali ke stolu, každý z nich chtěl zasednout na prvním místě. Kristus to zpozoroval, chtěl je napravit a proto jim řekl: »Když budeš pozván na svatbu, neseď na přední místo, ale jdi a posad' se na posledním místě; nebo s posledního místa mohou tě posadit výše a budeš mít čest před ostatními. S předního však místa mohou tě sesadit a pak budeš mít hanbu před spoluhodovníky.« A tak může být poslední místo lepší než první. Snad se vám to nezdá dobře možné, snad se zdráháte tomu věřit? Nuže, moje dnešní úvaha vám ukáže a přesvědčí vás o tom, že

p o s l e d n í m í s t o b ý v á m n o h d y o p r a v d u l e h č í a l e p š í n e ž p r v n í.

Slyšte:

1. Na posledním místě nemá člověk tolik starostí, ani takovou odpovědnost jako na místě předním, tím víc na místě prvním. Je známé přísloví: »Honores onerant, důstojnosti obtěžují.« — A tak tomu sku-

tečně je. — Papež Eugen IV. († 1447) byl velmi nadaný muž a slavný papež. Ale žil v době nepokojné a těžké a nábožensky rozvaděné. Měl na nejvyšším stolci papežském, na prvním místě v církvi mnoho starostí a málo klidu. A často říkával: »Ô Gabrieli,« to bylo jeho klášterní jméno, »daleko lépe by ti bylo, kdybys ani kardinálátu ani tiáry (papežské koruny) nebyl dosáhl a v svém klášteře řeholníkem byl zůstal.« — Dr. m., jak by byl rád ten papež zaměnil první místo v církvi za místo posledního bratra v klášteře! Byl by tam žil daleko klidněji a spokojeněji a těch starostí a bolestí, co měl jako papež, nikdy by byl nepoznal.

Vidíte, dr. m., že poslední místo může být lepší než první. I v obyčejném životě se s tím shledáte. Co starostí má na př. hospodář na statku! Uhodí-li sucho nebo prší-li příliš dlouho, hrozí-li neúroda, je hospodář pln starostí, z čeho zaplatí daně a jak budou na statku živi. — Dr. m., lepší je služebníkům, kteří těch starostí nemají a kteří, ať je to tak nebo jinak, na konec přece musí dostat a také dostanou svou zaručenou mzdu. Dr. m., zas tu můžete poznat, že sedět na posledním místě je lépe než být na prvním.

2. Na posledním místě nemá člověk tolik závistivců, pomlouvačů, trapičů a nepřátel. Hrom udeří vždycky spíše do vysokých věží nebo do štíhlých vysokých stromů nežli do nějaké chatrče nebo do nízkého křoví.

Kdo sedí na předním místě, podobá se zámku, který stojí na vysokém kopci. Oči všech se na něho dívají. Stejně se dívají všichni na ty, kteří jsou nahore, na předních místech a posuzují je všelijak. Velmi často nelaskavě, nespravedlivě, také zlomyslně a potupně. A nesmíte zapomínat, že i ten, který je na předním místě, je také člověk a že má také srdce i cit. Když pak slyší takové věci, často vylhané a zlomyslné, jistě ho to hluboce zraňuje a bolí. Někdy to zaplatí i náhlou smrtí. Nedivte se, že pak takový člověk to těžko nese, že je světským nebo duchovním představeným, a že by byl rád v obci nebo v domě na

místě zadnějším, třeba i posledním. Hled'te zas, jak poslední místo může býti lepší než první.

3. Kdo vysoko stojí, ten, padne-li, padne hluboko; kdo však sedí na zemi, ten, když padne, ani se ne-urazí, nic se mu nestane. Poslední místo chrání tedy před pádem. Člověk, který je postaven v chudobě, nemoci nebo v neštěstí, nezpyšní tak snadno jako ten, komu zdraví a štěstí kvete, nebo ten, kdo oplývá bohatstvím. — Ale Duch sv. těm zpychlým výstražně praví: »Kdo se však pýchy přidrží, toho stihne zlořečení a pýcha podvrátí jej do konce.« Jistě je tedy lépe býti posledním a pokorným, nežli pyšným a prvním. Zadní, poslední místo je zas lepší než přední — nebo dokonce první.

4. U sv. Matouše (20. kap.) volá Kristus Pán: »I budou poslední prvními a první posledními.« V dnešním pak evangeliu Spasitel učí, že k tomu, který se posadil na poslední místo, přijde najednou hostitel a řekne mu: »Příteli, posedni výše!« — Ano, je to pravda, že s' posledního místa vystoupí člověk často na místo první. David, když pásal ještě v Betlemě ovce svého otce Isai, byl jistě jako na posledním místě. Ale po rozkazu božím ho pomazal Samuel za izraelského krále — a tak David přišel na první místo v národě.

Job, když ležel pln vředů na hnojišti, byl jistě na posledním místě, ale že byl trpělivý, Bůh ho uzdravil a požehnal mu tak, že měl mnohem víc než dříve a přišel tak na první místo.

Josef egyptský byl také, když jej bratři prodali do Egypta za otroka, na posledním místě. Ale že se Boha nespustil, že Bohu věrně sloužil, Bůh ho neopustil a odsloužil se mu. Josef se stal prvním po králi a přišel na první místo.

Náš Přemysl, zakladatel rodu Přemyslovců, byl oráčem. A od pluhu jej povolali na český knížecí stolec a tak přišel na první místo v zemi. A z našich českých chaloupek, nejposlednějších a nejchudších, vyšli muži, kteří svou pílí a nadáním přišli

rovněž na první místa v národě a v nejhorších dobách jej zachránili.

5. Býti na posledním místě není vždy zlé a také to není žádnou hanbou.

Když se člověk pořádně a dobře chová a plní svědomitě všechny své povinnosti, ať si je třeba na nejposlednějším místě, je přece ctihodný a Bohu milý, ba je mu často mnohem milejší než ten, kdo sedí na místě prvním. — Dr. m., na tom nesejde, na kterém místě kdo stojí nebo sedí, zdali na prvním nebo na posledním, ale na tom sejde, jak si na tom místě vede a co na něm koná.

Spasitel se narodil v chlévě, neměl, kam by hlavu sklonil. Měl za matku chudičkou dívku a pěstounem obyčejného tesaře. Poslouchal jich a pokorně je prosil o kousek chleba. I z domova musil jako dítě uprchnout. A pak, když ho soudili, dal Pontský Pilát lidu na vůli, koho by chtěli, aby jim propustil, Barabáše lotra nebo Ježíše, na němž nebylo žádné viny. A lid volil raději Barabáše než nevinného Ježíše a žádal, aby Ježíš byl ukřižován.

Ptám se, dr. m., neoctl se tu a nebyl tu náš Pán na místě nejposlednějším? A ptám se, je to pro něj nějakou hanbou? Jistě nikoliv. Právě tím, co Kristus Pán vykonal na tomto posledním místě, nás vykoupil. Právě tím, že se tak ponížil, získal si jméno, které je nad všeliké jméno. Od těch dob se před tím jménem sklánějí všechna kolena bytostí nebeských, zemských i pekelných.

Dr. m., proto se nermuťte ani se nestyd'te, že vás Pán Bůh postavil na místo zadnější a třeba i poslední!

6. Poslední místo vede jistěji k nebi než první.

Dr. m., žebrák Lazar, jenž ležel u vrat boháčových a neměl ani těch drobtů, které padaly s boháčova stolu, byl též na posledním místě, ale když umřel, nesli ho andělé do lůna Abrahamova, ale boháče pohřbili v pekle. Být na posledním místě není tedy tak zlé. Na posledním místě se učí člověk být trpělivým, po-

slušným a pobožným i pokorným. A to jsou všecko ctnosti, které vedou a pomáhají do nebe.

Dr. m., po tom, co jsem vám pověděl, jistě mi nyní přisvědčíte, že být a sedět na posledním místě je často mnohem lépe než sedět a být na místě předním nebo dokonce prvním. — Proto vy, kteří jste na zadnějším místě nebo dokonce i na posledním místě, nezávid'te jiným jejich přední místa, jejich čest, jejich úřad anebo statek, nezávid'te jim jejich snad pohodlí nebo blahobyť! Pamatujte, že není všecko zlato, co se třpytí! Ale buďte se svým — třeba zadním místem spokojeni a konejte na něm svědomitě všecky své povinnosti, konejte je z lásky k Bohu a k lidem! Vždycky si říkejte: »Bůh mne sem postavil, Bůh to chce.« Pak jistě dobře skončíte a s toho místa, třeba posledního, na které vás Bůh postavil tady na světě, přijdete pak do místa, kde nebude trápení, nebude svízele, nebude bolesti. Vy všichni znáte to místo a víte, že je to nebe. A tam v nebi, v tom království Spasitelově, ti, kteří tu na světě se ponižovali a byli poslední, budou za to povýšeni a první. Amen.

.

NEDĚLE 17. PO SV. DUCHU.

I.

O lásce k Bohu a k bližnímu.

Na těch dvou přikázáních všechen zákon záleží i proroci. (Mat. 22, 40.)

Ulicemi věčného města Říma chodil r. 1223 veliký světec naší svaté církve, sv. František z Assisi. Byl oblečen v hrubý hábit, přepásaný bílým provazcem. Oči, z nichž zářila dobrota, měl od pláče do krvava zaníceny a volal: »Amore non é amato, láska není milována, amore non é amato, láska není milována.« Lidé mysli, že snad zešlel. A když se ho tázali, proč tak naříká, znovu jenom opakoval: »Amore non é amato — láska není milována.« A přece tento veliký muž znal dobře příčinu své žaloby a svého nářku. Viděl kolem sebe jen hrubé sobectví většiny lidí a jejich požívačnost. Viděl, že chrámy jsou poloprázdné, patřil na to, že slabý a chudý trpí a hladoví, a dobře poznal souvislost obou smutných zjevů. Nebylo lásky k bližnímu, protože nebylo lásky k Bohu. S bolestí pozoroval, že tehdejší lidé nezachovávají ona dvě velká přikázání boží, která nám Spasitel znova připomíná v dnešním evangeliu: »Miluj Boha nad všechno a bližního svého jako sebe samého!« Toť, dr. m., všechen křesťanský zákon, to je krátký obsah celého Kristova evangelia. Uvažujme dnes krátce o důležitosti a významu obou přikázání! Slyšte nejprve

I. o lásce k Bohu.

Čím je zlato mezi kovy, oheň mezi živly přírodními, to je opravdová, upřímná láska k Bohu mezi ctnostmi. Boha svého milovat z celého srdce, z celé své duše, ze vší mysli své, je vrchol všech lidských citů.

V dobách pronásledování stály proti sobě dva druhy křesťanů. Jedni, kteří ničím, ani hrozbami ani mučením ani smrtí se nedali přinutit, aby se zřekli své

víry, aby zapřeli svou lásku k Bohu. Obětovali z lásky k němu všechny své statky, všechno své bohatství. Ukázali, že se dovedou z lásky k Bohu všeho zřít a všechno opustit, že jejich láska k Bohu je větší než láska k věcem pozemským. — A to byli ti, kteří i své životy za Krista vydali a které církev nazývá tím překrásným názvem »confessores martyres — vyznavači, mučedníky«. Proti nim se vyskytli též tací, kteří se lekali ztráty statků, báli se chudoby, žaláře nebo vyhnanství, báli se smrti, a ti pak svou víru zapřeli. Ukázali, že svět, že pozemské statky jim byly dražší nežli Bůh. A to byli »lapsi«, pokleslí, padlí. Pádu jejich církev vzpomínala se zármutkem a slzami. Pravá láska k Bohu žádá vždycky oběť, někdy i velikou, ale je za to nejčistší a nejušlechtilejší láskou. Ta láska dosud tvoří hranici mezi křesťany opravdovými a křesťany vlažnými a mělkými. Ale čisté, velké duše tuto pravou lásku vždycky chápaly a oceňovaly. Bůh Kristus byl jim všechno.

Vzpomeňte jen, dr. m., onoho vzácného květu ve věnci svatých mučedníků, třináctileté dívky, svaté Anežky římské. Měla voliti mezi římským pohan- ským šlechticem, který ji chtěl pojmouti za choť, a mezi smrtí. Sv. Anežka ani na okamžik neváhá. »Upušt' ode mne, pokrme červů!« praví k Římanu. »Jinému jsem se již zasnoubila, jehož život je ne- smrtelný, jehož krása největší, šlechtictví nejstarší, jehož přízeň je nejněžnější, jehož pouze a věčně mi- luji.« A když jí soudce připomíná, aby pomněla aspoň svého mládí a nevydávala se pro Krista na smrt, s úsměvem mu odpovídá: »Neposmívej se mému mládí! Věrnost nezáleží v letech, ale v poznání a Bůh zkouší srdce a nikoliv stáří. Čiň, co chceš!« Soudce ji pak odsoudil k smrti. A když ji vedli k popravišti, tu dívku třináctiletou, sv. Ambrož nám to doslova líčí: »Flére omnes, ipsa sine fletu, všichni kolem plakali, jen ona neplakala, stupère universi, všichni se kolem chvěli a třásli, jen ona se nechvěla, cerneretrepidare carnificem, i kat se třásl, nebo se mu chvěla ruka, v které držel meč, aby dívku popravil. Ale ona tři-

náctiletá »stetit, oravit, cervicem inflexit«, stanula před popravištěm a pomodlila se, sehnula šíji, aby přijala ránu smrtelnou.

Ach, dr. m., žasneme a skoro ani nechápeme, jak veliká to byla láska k Bohu a ke Kristu, jakou plálo srdce této mladé mučednice. Jak bych si přál, aby aspoň slabý paprsek této lásky k Bohu zapadl ve vaše srdce, abyste aspoň trochu měli rádi Boha a svého Spasitele, tak jako tato útlá dívka, sv. Anežka římská.

Dr. m., pak byste se z lásky k Bohu chránili všeho špatného, chránili byste se jistě Boha urazit těžkým hříchem. Váš život — a zvláště u vás mladších, byl by pak aspoň poměrně čistý, bez hlubokých poklesků. Dr. m., hle, co by z vás učinila láska k Bohu! Ale ta láska dokáže ještě víc. Slyšte, jak nás naučí

II. l á s c e k b l i ž n í m u.

Dr. m., budete-li milovat Boha, Otce nás všech nejlepšího a nejdobrotivějšího, bude-li vaším vzorem dobrý a laskavý Spasitel, pak i vy, a nebude to ani jinak možno, budete dobří, i vy pak budete milovat svého bližního.

Vidíte to na prvních křesťanech. Oni milovali Boha nade všecko, svému Kristu a Pánu byli zcela oddáni. A jaký byl ten život mezi nimi? Evangelista Páně sv. Lukáš nám jej líčí. I byli křesťané jedno srdce, jedna duše a chudých a nerovných nebylo mezi nimi, nebo bohatší jim nedali nouzi trpět. Vidíte, jaké ovoce tu přinášela láska k Bohu a láska ke Kristu. Ti první křesťané byli, dr. m., jedna duše a jedno srdce. Ach, jak my jsme dnes daleko od toho všeho! A víte, proč? Protože jsme daleko od Boha, daleko od Krista. A přece, jak je to krásné milovat bližního jako sebe a dobře mu činit, jak to chce Kristus Pán. Jak to člověka povznáší, jak jej to očišťuje a zušlechťuje a zrovna mění v jinou, andělskou bytost! Slyšte o tom příběh, který vypravuje Tolstoj v knížce nadepsané »P á n a j e h o s l u ž e b n í k.«

Hrabivý lakomý kupec Vasil Andrejevič jede za tuhé zimy se svým čeledínem Nikitou na saních za

obchodem. Sníh se sype čím dál, tím hustěji, není vidět na cestu a oni zbloudí. Nastane tmavá noc. Z dálky se ozývá vytí vlků. I poručí Vasil Andrejevič svému čeledínu, aby zastavil. Chce zde ve sněhu přečkat noc. Zahalí se ve svůj kožich a myslí na svůj zítřejší obchod. Ale nemůže spát. Čas příliš pomalu utíká a Vasil cítí, že mráz pomalu proniká i jeho kožichem. I vzchopí se, sedne na koně a přenechává svého věrného Nikitu jeho osudu a odjíždí na koni pryč, aby se zachránil. Práví si v duchu: »Nikitovi jistě na životě nezáleží, vždyť nemá co ztratit. Ale já jsem bohat a musím žít.« Jede dál a dál, až ho konečně po několika hodinách bloudění kůň donese, víte kam? Zpět k jeho saním. Zde vidí Nikitu polozmrzlého, umírajícího ležet na sněhu. Několik vteřin stojí nepohnut nad Nikitou. Ale po chvíli se ho zmocní zvláštní, dosud nikdy nepoznaný cit. Ozve se v něm láska k čeledínu, zápasícímu se smrtí. Zahřátý rychlou jízdou položí se v svém kožiše na umírajícího, aby rozehrál jeho ztuhlé údy. »Lež tiše a ohřívej se!« volá k němu a dýchá na něho tak, že cítí, kterak se nový život vrací v tělo Nikitovo, ale spolu pozoruje, že sám chladne a mrzne. Ale to jej neleká. Cítí zvláštní uspokojení v své duši, jako by nad něčím vyhrál a dobyl velikého vítězství sám nad sebou, nad svou dosavadní sobeckou povahou, a jeho oči se plní slzami. Nechce žít, chce obětovat vlastní život, jen když Nikita bude zachován. Vzpomíná na své bohatství, ale nechápe v tuto chvíli, proč se vlastně za ním tolik honil. Tu náhle slyší, kterak na něj zdáli volá smrt. »Již jdu,« volá na ni a s radostí v duši a s modlitbou na rtech umírá. Druhého dne je našli mužící. Kupec byl mrtev, ale jeho čeledína vyhrabali ze sněhu ještě živého.

Dr. m., vidíte sami, jak láska k bližnímu člověka povznáší a zušlechťuje a očišťuje. Vasil Andrejevič se láskou k svému služebníku očistil ze své hrabivosti a bezcitnosti a při tom i Boha našel a s modlitbou umřel. Láska k bližnímu ho povznesla i k lásce k Bohu.

III. Dr. m., ptáku je k letu třeba dvou křídel. Když je jedno přeraženo, marně se pták namáhá vzlétnout. Vleče se po zemi, ubíjí se v marné snaze a hyne. A tak je i s člověkem. Aby byl opravdu člověkem, bytostí rozumnou a dobrou, k tomu je člověku třeba, aby měl lásku k Bohu i k člověku, aby zachovával obě přikázání lásky. »Na těch obou přikázáních všechen zákon záleží,« praví dnes Kristus. Kde schází jedna z těchto dvou lásek, tam je nesoulad, rozháranost, tam lidská společnost trpí a hyne. Naše nynější doba, kde se vše chystá k boji všech proti všem, kde se šíří propast mezi lidmi, kde jednotlivé třídy a stavy téhož národa se staví nepřátelsky proti sobě, je toho nejzřetelnějším dokladem. Chladne láska k Bohu, k společnému Otci a proto mizí též láska bratří k bratrům.

Vy znáte, dr. m., příběh o stavění babylonské věže. Pýcha, matka nevěry, vedla lidi k tomu, že řekli: »Pojďte, učinme sobě město i věž, jejíž vrch by dosahoval až k nebi!« Vypověděli Bohu poslušnost a začali stavět. Ale Bůh jim zmátl jazyky a žádný nerozuměl hlasu bližního svého. I musili se od sebe rozejít. Když zmizela u nich láska k Bohu, zmizela i jejich vespólná láska. A ten zjev se v dějinách opakuje dodnes. Kde v lidstvu mizí láska k Bohu, kde roste věž nevěry a lidské pýchy, tam se lidstvo rozchází.

Druh nerozumí druhu, nemá pochopení pro jeho potřeby, nemá k němu lásky. — Dr. m., jen tam bude trvalý pokoj, jen tam bude mír a láska mezi lidmi, kde budou platit dvě veliká přikázání Kristova: »Miluj Boha nade všecko a bližního jako sebe sama!«

Dr. m. farníci, vy naděje má a koruno má! Plňte tato dvě přikázání lásky! Vždyť jste slyšeli, jak to člověka činí krásným a ušlechtilým. A pak dá Bůh, že i nám tu u nás v Čechách zasvitnou lepší doby než jsou nynější. Amen.

II.

O tichosti.

Prosím vás, já vězeň v Pánu, abyste hodně chodili v povolání, kterýmž povolání jste, se vši tichostí.

Dr. m., těmito upřímnými prosebnými slovy nám v dnešní epištole sv. Pavel ze svého římského vězení doporučí ctnost, o které jste až dosud málo slyšeli. Je to ctnost tichosti. Tuto ctnost naučil svět znát teprve náš Spasitel. Židé ani pohané jí neznali. Židům bylo hlavní zásadou: »Oko za oko, zub za zub« — »jak ty mně, tak já tobě,« a pohanům byla mstivost dokonce ctností. Teprve Spasitel ukázal na ctnost tichosti a vložil ji na srdce svým vyznavačům slovy: »Následovníci moji buďtež, nebo já jsem tichý a pokorný srdcem.« Jak mu ctnost tichosti byla milá, vysvětluje i z toho, že ji zařadil mezi 8 blahoslavenství: »Blahoslavení tiší,« pravil a dodal, »neboť oni zemí (nebeskou, královstvím nebeským) vládnouti budou.« Mám proto za to, že se Spasiteli i sv. Pavlu jistě zavděčíme, když dnešní posvátnou chvíli zasvětime úvaze o »k ř e s ť a n s k é t i c h o s t i«.

1. Dr. m., kterého člověka nazveme po křesťansku tichým, v čem z á l e ž í c t n o s t t i c h o s t i ? — Tichý je ten, kdo dobrovolně a trpělivě z lásky k Bohu snáší všechna protivenství a křivdy, kdo je netrestá, ač by mohl, ani se za ně nemstí. Tichý je ten, kdo se snaží se všemi žít v pokoji a míru, kdo nehlučně a při tom svědomitě zastává své povolání, kdo v ústraní, třeba nikomu neznám, koná dobré skutky. V tom záleží ctnost křesťanské tichosti.

Tento příklad ze školy vám to zřetelněji objasní.

Do 5. třídy kteréš školy chodil tělesně i duševně neobyčejně vyvinutý hoch. Byl z míry hodný a tichý. Jeho spolužáci, jako děti vůbec, které mají v úctě jen sílu a smělost a nedovedou ocenit dobrotu, všeli-
jak ho sužovali. Zvláště jeden z nich, malý zlostný klouček, dovolil si ho leckdy zatahat za ucho nebo

za vlasy a říkal mu jízlivá a potupná slova. Náš chlapec ho chtěl za to často ztrestat nebo zbít, ale vždycky se přemohl a zašeptal: »Milý Ježíši, to z lásky k tobě.«

Jednoho dne, když se školní děti proháněly v přestávce po dvoře, vrazil mezi ně vzteklý pes a vrhl se na onoho zlého a jízlivého žáčka. Děti se rozprchly s velikým křikem a pláčem a nikdo ohroženému nepřišel na pomoc. Jenom onen domněle bázlivý, tichý a dobrý hoch. Nyní teprve poznali spolužáci, že nebyl bázlivec ani slaboch, ale že se cvičil v tichosti a že přemáhal v sobě prchlivost, hněvivost a mstivost z lásky k tichému Spasiteli. Dr. m., vizte, tak se ukazuje tichost v životě. Můžete už z toho také poznat, kterak

2. zušlechťuje a zkrášluje povahu. Místo mnohých spokojím se dvěma doklady.

Celý svět se dosud diví sv. Františku Saleskému, biskupu ženevskému, jaký to byl tichý a mírný člověk. Ale nebýval. Byl povahou náchylný k prchlivosti, zlosti a mstivosti. Ale umínil si, že půjde za tichým Spasitelem a dokázal to. Ale 20 let stál v boji proti nezřízené vášni. Na konec zvítězil, takže se jeho tichosti a mírnosti kdekdo divil. Hle, jak tichost změnila a zkrášlila jeho povahu!

Jak je to krásné dovést být tichým! Tichý nevzplane hned hněvem, ale hledí mírně a klidně vyřídit i nejnejpříjemnější věci. Takový byl i král španělský Filip II. Mnoho se mu od dějepisců ubližovalo, až nyní jej začínají spravedlivěji posuzovat. Ten kdysi napsal delší dopis papeži. Když jej dopsal, poručil sluhovi, aby jej osušil pískem. Sluha se omylem přehmátl a vzal místo nádoby s pískem nádobu s inkoustem a vylil inkoust na dopsaný dopis. Když viděl, co se stalo, leknutím všecek zbledl. Ale král mírně řekl: »Upokoj se, to stojí jenom nový arch papíru.«

Dr. m., jistě se vám toto královo jednání velmi líbí, jistě řeknete: »Jak ten král krásně a ušlechtilé jednal!« Hled'te, jak tichost a mírnost zkrášluje a zušlechťuje povahu! Snažte se i vy jít za tichým Spa-

sitelem, snažte se být tiší a mírní a budete pak jednat podobně. I o vás pak řeknou lidé, že máte krásnou, ušlechtilou povahu. Tichost jest dále ctnost

3. v e l m i m o c n á, k t e r á p ř e m á h á s i l n é h o, j e p o k o j n á z b r a ň, k t e r á p ř e m á h á s v ě t. Dějiny křesťanského pronásledování jsou vám toho důkazem. Slyšte jen:

Císař Nero vystrojil krvavé hry. Diváci s vášnivou nedočkavostí pohlíželi na železná vrata, jimiž do cirku vodili křesťany k zápasům s dravou zvěří. Konečně se vrata otevřela a aréna (divadlo) se zalidnila davem křesťanů. Běželi rychle, rozčileně a dopadše doprostřed divadla, klekali na písek arény jedni k druhým, s rukama vzhůru sepjatýma. Pak začali zpívat: »Kristus vítězí, Kristus kraluje.« Pohanský lid naslouchal s podivením, co se to děje, kdo je ten Kristus, který kraluje v ústech těchto lidí, kteří jdou na smrt. Tu se otevřela jiná vrata a do cirku vpadly s divokým štěkotem celé smečky divokých psů a po nich i jiné šelmy, tečkovaní i žíhaní tygři, pardálové a hladoví lvi. Lid čekal, že se křesťané budou bránit a že nastane zajímavé divadlo: boj lidí s dravci. Ale křesťané, ač někteří z nich byli velice silní, klečeli s očima obrácenýma k nebi a tiše, trpělivě umírali v drápech a strašných čelistech šelem. — »Je jich takové množství,« prohodil jeden z diváků, mysle na křesťany, »že by mohli vyvolat domácí vojnu, ale oni umírají tiše jako ovce.«

Na to se ozval jiný: »Mýlíte se, oni se brání.« — »A jakým způsobem?« ptal se první. »Tichostí,« odpověděl druhý. »A řekl-li jsem, že se brání, řekl jsem málo, oni dobývají a vítězí!« — A opravdu, netrvalo to dlouho a Řím se stal křesťanským. Na stolicí vášnivého a mstivého vraha zasedl tichý a pokojný nástupce Ježíše Krista, nejvyšší pastýř — papež naší katolické církve. Dr. m., tak tichost zvítězila nad násilím, křesťanská tichost přemohla pohanskou ukrutnost. A nejenom dějiny,

4. i s o u k r o m ý ž i v o t nám podává svědectví, že tichost na konec vítězí.

Milosrdný bratr při svých sbírkách na nemocné přišel do řeznického krámu a obvyklým způsobem žádal za almužnu pro nemocné. Surový řezník se tím cítil vyrušen ze svého obchodu a upadl v takovou zuřivost, že zasadil milosrdnému bratru ve tvář takový políček, až z jeho úst a nosu vytryskla krev. Ale milosrdný bratr utřel klidně a tiše vytrysklou krev a řekl pokojně, bez rozčilení k řezníkovi: »To bylo pro mne, ale nyní musíte také něco dát pro naše nemocné.« Řezník se vzpamatoval, odprosíl milosrdného bratra a značnou částkou jej obdaroval.

Hle, jak tichost přemohla silného! Kéž by si z toho vzali poučení i naši muži! I mužové by se měli cvičit v této ctnosti. Je jisto, že všude, ať je to kdekoliv, vždycky víc dokáže muž klidný, rozvážlivý a tichý než prchlivec a křikloun. Ani ženám by to cvičení neškodilo. Měly by pamatovat, že kapkou medu se víc dokáže, než celým sudem octa. A v jejich domácnosti by pak bylo víc svatého pokoje, míru a lásky, víc domácího štěstí.

Dr. m., co nepřijemností, mrzutostí a lítostí byste si všichni ušetřili, kdybyste se řídili svatou tichostí! Pamatujte si, co člověk zaseje, to sklídí. Nebo kdo rozsívá mstu, mstu žíti bude, a kdo pokoj a lásku, lásku žíti bude.

Umiňte si proto všichni, že ode dneška se budete cvičiti v tichosti a že se budete snažit, abyste byli podobni nebeskému Beránku, který byl tichý a pokorný srdcem. A pak jistě budete mezi blahoslavenými, kteří zemí věčnou vládnouti budou. Amen.

NEDĚLE 18. PO SV. DUCHU.

I.

Květina z domu Ježíšova - nebo o lásce k nemocným.

A hle, přinesli mu šlakem poraženého, ležícího na loži. (Mat. 9, 2.)

Dr. m., slyšte, jak legenda doplňuje a kráší příběh v dnešním evangeliu. Legenda vypravuje: Muži, kteří podle dnešního evangelia přinesli nemocného k Spasiteli, později se vrátili a přinesli mu na znamení své vděčnosti koš krásných růží, ověncených dokola narcisy i hyacinty. Byl to cenný dárek, nebo v horkém genezaretském úvalu se těm květinám valně nedaří, a proto jsou tam řídké a těžko je lze dostat.

»Vezměte,« prosili ti muži domácí Petrovy, nebo v jeho domě Pán přebýval a ten zázrak se stal, »ty květiny a vyzdobte jimi světnici našeho mistra a Pána! Ale domácí je nechtěli přijmout a řekli: »Mistr nic nepřijímá a nám zakázal něco přijmout.« I vyšli muži ven a všechny květiny vysypali z koše před domem. Za chvíli přišly dívky z města, a když spatřily tolik krásných květin, zastavily se v obdivu nad nimi. Ale domácí Petrovi na ně volali: »Vezměte si z toho, co chcete!« Tu si rozebraly dívky krásné květiny a spěchaly s nimi do svých domovů. A když přišly domů, volaly: »Neseme květiny z Ježíšova domu.«

Dr. m., i my chceme dnes zdvihnouti jednu z těch květin u Ježíšova domu a donést si ji do svých domovů. Je to květina duševní — je to l á s k a k n e m o c n ý m. Posvětime této lásce k nemocným dnešní chvíli a uvážíme, jak svou pomoc a lásku k nemocným

1. u k a z u j í l i d é, jak ji ukazuje
2. S p a s i t e l.

I. J a k s v o u p o m o c a l á s k u k n e m o c n ý m u k a z u j í l i d é.

»Za onoho času vstoupiv Pán Ježíš na lodičku, pře-

plavil se a přišel do města svého (Kafarna). A hle, přinesli mu šlakem poraženého, ležícího na loži.«

Dr. m., když slyšíte tato slova, máte jistě soustrast s trpícím ubožákem, šlakem poraženým. Ale přes tu soustrast a smutek nemůžete potlačit radost nad jeho nosiči. Co se nám na těch lidech líbí, to je jejich upřímná pomocná ochotnost, s jakou nemocnému pomáhají. To je jejich šetrnost, s jakou se k nemocnému mají. Kladou jej na nosítka, aby mu ušetřili bolestí. Líbí se nám jejich horlivost, která se neleká žádných obtíží, aby nemocného přinesla před Ježíše. A co této jejich horlivosti a ochotě dodávalo zvláštní ceny, to byla živá jejich víra a důvěra ve Spasitele. Byli přesvědčeni: »Ano, Ježíš může našeho nemocného uzdravit a nejen to, on ho musí uzdravit, on jej jistě uzdraví.« Tak mluvilo jejich srdce. Evangelium o tom svědčí slovy: »A viděl Ježíš víru jejich.« Ano, oni ti muži v něho věřili jako v Mesiáše, jako v Spasitele, jako v Syna božího. A proto přinášeli nemocného k Ježíši a neustali, dokud ho nepoložili k jeho nohám.

Dr. m., a to je ta pravá křesťanská pomoc nemocným, která přemáhá všecko sobectví a všecku sebelásku, aby věnovala a dala nemocnému lásky co nejvíc. Tato křesťanská pomoc a láska se nestará jen o tělo, nýbrž i o duši a hledí i duši přivést k božskému lékaři Ježíši Kristu.

Dr. m., nepodceňujte nikterak takovou laskavou pomoc nemocným! Snad ani netušíte, jaké dobrodiní takovouto péčí nemocnému prokazujete, jak ho činíte vnitřně šťastným a spokojeným. Nemoc dělá člověka citlivým. Nemocný cítí a ví dobře, zdali je svému okolí na obtíž nebo ne. Jeho největší bolest není často tělesná, ale duševní, když vidí, že domácím všechno, co pro něj musí činit, je »mnoho«. Tak mnohý starý otec, tak mnohá stářím shrbená matka necítí daleko tak bolesti tělesné, jako se trápí v duši, když každý den znova musí cítit a vidět, že pomoci, péči a obsluze, které potřebují, chybí i nejmenší jiskřička lásky. A jako je nemocný citlivý ke každé nešetr-

nosti a neochotě, tak zas je vděčný a uznalý za každý i sebe menší paprsek lásky, kterého se mu dostane od jeho spolubližních. Kdo tuto lásku nemocnému ukáže, dvojnásob ho obšťastní.

Nemocní nemohou být Bohu dost vděční a dost děkovat za ty šlechetné duše, za ty dobré lidi, kteří celý svůj život dali v službu nezištné lásky k strádajícím nemocným. Měli by jim děkovat tím víc, když jejich křesťanská láska nepřestává a nespokojuje se jen péčí o tělo, ale stará se i o duši. Nebo často u nemocných bývá duševní nemoc horší než nemoc tělesná. A na tuto duševní nemoc nezapomíná křesťanská pomoc a láska.

Ona nepřináší nemocného před Ježíše na hmotných, tělesných ramenou, ale přivádí jej k němu skrze své slovo, skrze svůj příklad a svou modlitbu. Co nemocných, jichžto duše zledovatěla hořkostí a trpkostí, roztálo jako led na slunci pod laskavou péčí a domlouvami těch, kteří je obsluhovali! Mnohý z nich se pak přiznal: »Moje nejšťastnější dni byly dni mé nemoci.«

Ale dnes, dr. m., chtějí tuto křesťanskou pomocnou lásku odstranit od lože nemocných. Dnešní svět se posmívá milosrdné lásce. »Nechceme lásku, ale právo,« tak slyšíte. Nemocní mají být dáni do nemocnic, aby zdraví měli od nich pokoj. Tak mluví dnes mnozí a vykřikují: Milosrdné sestry už nemají ošetřovat nemocné z pouhé lásky k Bohu a bližnímu, ale ošetřovatelé a ošetřovatelky za plat a mzdu. A tak se chce vzít ubohým nemocným to, čeho v těžkých hodinách své nemoci nejvíc potřebují, bere se jim k ř e s ť a n s k á l á s k a.

Ptám se však, m. dr., kde a kdy je při tom nemocnému lépe? Je mu snad lépe tam, kde si musí říci: »Všecka péče a obsluha kolem mne je živnost a řemeslo, kde láska nic neplatí, ale plat, mzda a zpropitné?« Anebo je nemocnému lépe tam, kde si může říci a denně to cítí: »Starají se o mne tak a pečují jako vlastní matka o své dítě, starají se o mne s láskou, která nemyslí na sebe, nýbrž chce v nemocném sloužit samému Spasiteli.«

Ptám se, kde je nemocnému lépe, kde je vnitřně spokojenější a šťastnější, zdali tam, kde nejen pečují o jeho tělo, ale kde se také starají o jeho duši, kde se nemocný posiluje sv. přijímáním a kněžským požehnáním, kde se za něj a s ním modlí, což někdy víc platí a lépe působí než nejlepší a nejsilnější lék? Anebo, dr. m., je snad lépe pro nemocného tam, kde není o Bohu a Kristu Pánu ani zmínky, kde se křížem a modlitbou pohrdá?

Dr. m., kolika lidem zdravým vzali už víru a nyní chtějí o ni připravit i nemocné a umírající. Je to tolik jako připravit jejich duši o slunce a o život, nebo všude tam, kde chybí křesťanská láska, je zima a mráz.

Proto, dr. m., dejte a přinášejte nemocným především křesťanskou lásku! Kde ta je, tam se i nejmenší úsluha stává blahodárným lékem, kde ta schází, tam i nejlepší lék má hořkou příchut'. Kéž byste, když nemocné obsluhujete, vždycky vzpomínali na slovo apoštolovo: »Nikommu nebud'te nic dlužni než to, abyste se vzájemně milovali!« (Řím. 13, 8.) Skrze křesťanskou lásku se stane vaše služba nemocnému službou boží a přinese požehnání jak nemocnému, tak i vám. Dr. m., pověděl jsem vám, jak lidé pomáhají nemocným, slyšte ještě, jak

**I I . n e m o c n ý m p o m á h á s á m S p a s i t e l ,
s á m B ů h .**

Šlakem poraženého v Kafarnau uzdravil Spasitel na těle i na duši. Uzdravil jej svým všemohoucím slovem, zázrakem. Taková zázračná uzdravení se dějí až dodnes. Tak zázračně až dosud vrací Spasitel Bůh mnohému nemocnému ztracené zdraví. Naše poutnická místa podávají o tom mnoho dokladů. Vzpomeňte jen na Lurdy! Nechť si mnohá z těch uzdravení vysvětlují přirozenou cestou, zbývá ještě mnoho takových, která jsou skutečné a zřejmé zázraky.

K jak mnohým nemocným, které Mariina ruka tam přivedla a k nohám Ježíšovým položila, Spasitel tam promluvil: »Vstaň, vezmi lože své a jdi domů!«

Ano, my víme o mnohých nemocných, že modlitby za ně Bůh vyslyšel. Ale je jistě daleko víc těch, o kterých to nevíme. My víme, že mnozí nemocní byli uzdraveni skrze svátost posledního pomazání, skrze dětskou modlitbu nebo když se za ně obětovala šlechtná duše.

Ale někdy Spasitel tak nespěchá, aby nemocného uzdravil. Ba často Spasitel ani neodejme tělesnou nemoc. Nemocný může klečet u nohou Spasitelových a úpěnlivě prositi: »Pane, uzdrav mne,« i děti a příbuzní mohou jeho prosbu svými modlitbami podporovat, nemocnému není lépe. Čeká den ode dne, rok od roku, že Spasitel řekne: »Víra tvá tě uzdravila, vstaň a jdi v pokoji!« Ale ta hodina nepřichází — nemoc nemizí, ale stále trvá.

Což tedy, ptám se: »Spasitel mu nepomohl?«

Dr. m., Spasitel jistě chce nemocnému pomoci, ale při té pomoci hledí nejprve a nejvíc k tomu, aby pomohl a zachránil jeho nesmrtelnou duši. Viděli jste, že to právě tak učinil u člověka šlakem poraženého. Ubožák hledá uzdravení své tělesné choroby a Kristus praví: »Doufej...« Jeho přáním bylo, aby bylo uzdraveno jeho tělo a zatím byla uzdravena jeho duše. — Lékaře hledal a Boha našel. Spasitel tu položil hlavní váhu na jeho obrácení a ne na jeho uzdravení. Tělesné uzdravení mu dal proto, že chtěl tímto zázrakem přivést i jiné duše k víře v Boha.

Tak Bůh někdy prodlévá, nespěchá se svou pomocí při tělesné nemoci, protože chce uzdravit duši. Ale duše má svobodnou vůli. A před touto svobodnou vůlí má Bůh zvláštní úctu a šetrnost, takže nemůže a nechce jednat rychle a spěšně jako při uzdravení našeho těla, které svobodnou vůli nemá. Když totiž Bůh uzdravuje duši, potkává se často u vůle s odporem a ten Bůh nechce najednou lámat, nýbrž chce jej pomalu překonat. To se pak stane dalším trváním nemoci.

Vizte sv. Františka, veselého a bujného jinocha! V těžké, dlouhé nemoci mu dal Bůh popatřit v tvář smrti — a jeho duše se uzdravila, zřekla se světa a

obrátila se k Bohu. Vizte sv. Ignatia na jeho bolestném lůžku! Dlouho se trápil. Jakmile však pohnul svou nečinnou nohou, chce se stát svatým a spěchá za tím cílem jako hrdina. Co lidí se tak stalo na bolestném lůžku z hříšníků svatými! Hled'te na tamtoho nemocného! Byl tolik zpupný k Bohu, byl nepřístupný světlu shůry, všecek prosáklý hříchy a náruživostmi. Ale od té doby, co ho stihla nemoc, je stále krotší a krotší, jeho vášně už ho skoro nadobro opustily a pominuly. Jeho duše začala Boha hledat a také ho našla. Ano, dr. m., kde Bůh sesílá nemoc a nechává člověka déle, někdy dlouho trpět, tu mu jde vždycky o to, aby uzdravil duši.

Ale někdy Bůh v nemoci nepomůže vůbec. Dopouští, že nemoc trvá dlouho a dlouho — snad celá léta, ba desíletí, ač je už duše dávno zdráva. To proto, že Bůh s takovou duší má zvláštní úmysly.

Jsou lidé, kterým Bůh kříž nemoci nechává stále ležet na ramenou, aby je stále víc a víc zdokonaloval. To je před Bohem víc než zevnější, tělesné uzdravení. Nemoc a její bolesti působí na takovou duši jako na pole rosa a slunce. Ve slunci utrpení má jejich duše pozbyt všeliké trpkosti a hořkosti a uzrát jako vzácný plod pro věčné stodoly. Před tím ji Bůh nechce utrhnout.

Sv. Lidvina upadne jako maličké děvče na ledě. Dlouho leží na lůžku. S počátku si chtěla zoufat. Ale pak se jí ta nemoc stala vůdkyní k spáse. Její neštěstí jí posloužilo k věčnému štěstí.

U každé nemoci, kterou Bůh pošle, má úmysl uzdravit. Ale způsob (druh) uzdravení musíme přenachat jemu, chce-li uzdravit duši nebo tělo nebo oboje zároveň. My pak při tom činnme, co sami můžeme. Jsme-li sami zdraví, pak mějme soucit se svými nemocnými, poslužme jim lékem křesťanské lásky a pečlivě, pokud můžeme, je ošetřujme! Nesme je na rukou svých přímluvných modliteb před božského Spasitele! Jsme-li však sami nemocni, pak jděme sami k němu s pevnou vírou a poručme se zcela do jeho vůle! Spasitel s námi pak učiní, co za nejlepší

uzná. A to bude jistě dobře, ať pro tělo nebo pro duši. Amen.

II.

O svátosti pokání. Stačí se jen zpovídat a hřích je odpuštěn?

Doufej, synu, odpouštějí se tobě hříchové tvoji. (Mat. 9, 5.)

Tato slova slyšíme dnes z úst Spasitelových k člověku šlakem poraženému. Tak Spasitel ukazoval už tu na světě lásku ke kajícím hříšníkům. Ale Spasitel nechtěl, až svět opustí, abychom zůstali bez odpuštění, chtěl, aby se i nám odpuštění dostalo. Proto v své dobrotě a moudrosti ustanovil svátost pokání. Ano, dr. m., i nám budou naše hříchy odpuštěny, ale jen, budeme-li činit upřímné pokání. Proto vám chci dnes vyložit něco o upřímnosti ve svátosti pokání.

Jistě si ještě ze školy pamatujete, že k hodnému a upřímnému přijetí svátosti pokání náleží 5 věcí: 1. z p y t o v á n í s v ě d o m í, 2. l í t o s t, 3. p r a v ý ú m y s l n e b o o p r a v d o v é p ř e d s e v z e t í, 4. z p o v ě d' a 5. d o s t i u č i n ě n í. Upozorním vás na ně a začínám již

1. s e z p y t o v á n í m s v ě d o m í. Zpytovati svědomí je vážně přemýšlet, kterých hříchů jsme se od jisté doby, na př. od poslední sv. zpovědi, dopustili. Upozorňuji vás na slovo v á ž n ě p ř e m ý š l e t, tedy ne ledabyly, lehkomyšlně a nedbale. Odejděte na okamžik do samoty — stačí čtvrt hodiny nebo půl hodiny — a požádejte Boha za pomoc: »Srdce upřímné dej mi, ó Pane, v tuto chvíli, abych se poznal, jak se patří, abych se upřímně poznal!« (Pomodli se k Duchu sv. obvyklé modlitby!) Pak se sami nad sebou zamyslete a připomeňte si 10 božích a 5 církevních příkázání i 7 hlavních hříchů a zkoumejte, kterak jste se prohřešili myšlením a žádostmi, slovy nebo skutky! Přemýšlejte, kolikrát jste se kterého hříchu dopustili, abyste poznali jejich počet, a uvažujte, kterého hříchu se dopouštíte nejčastěji, abyste poznali

svou největší chybu. Bez takové chyby nikdo nejsme a všichni ji máme.

Pak si své svědomí projděte a na všechny otázky, které vám svědomí připomene, si upřímně odpovězte! Mezi křesťany upřímné každodenní zpytování svědomí obrátilo i nejzatvrzelejší hříšníky a vytvořilo největší světce. Dr. m., učinme tak i my — zpytujeme se upřímně a pamatujeme na slova Kristova: »Budeme-li soudit sami sebe, nebudeme souzeni.« (1. Kor. 11, 31.) A má-li být pokání upřímné, musí se k upřímnému zpytování svědomí připojit i nejpotřebnější část sv. pokání.

2. u p ř í m n á l í t o s t. Katechismus vám praví, že lítost je upřímný zármutek, že jsme Boha urazili, a ošklivost nad spáchanými hříchy. Tedy zármutek, lítost, dr. m., nemá být povrchní, ale upřímná. Je třeba litovat hříchů z celého srdce, hluboce. Není-li lítost upřímná, pak to není žádná pravá lítost a pak se také nedostaví žádné polepšení a bez polepšení není odpuštění. Zato o upřímné lítosti praví starozákonní prorok: »Oběť Bohu příjemná je duch zkormoucený, srdcem zkroušeným a pokorným, Bože, nepohrdneš.« Kající slzy jsou slzy Bohu nejmilejší.

Perská legenda vypravuje, že Bůh poslal jednou anděla na tento svět, aby mu přinesl, co nalezne na zemi nejkrásnějšího. A anděl sestoupil s nebe na zemi a přišel právě na bojiště, kde za vlast padlo a krvácelo z otevřených ran mnoho vojáků. Anděl si myslel, že krev za vlast prolitá je ze všeho tu na světě nejkrásnější. I vzal její krůpěj z rány jednoho vojína a donesl ji před trůn boží. Ale Bůh řekl: »Krev za vlast prolitá je sice překrásná, ale nejkrásnější ze všeho přece není.« Anděl se vrátil na zemi a přinesl před Boha slzu, kterou žebrák prolil nad rakví svého dobrodince. Ale ani tu neuznal Bůh za nejkrásnější. Anděl se vrátil zase na svět a po dlouhém hledání spatřil starce a slyšel z jeho úst, jak naříká nad hříchy svého mládí a při tom usedavě pláče. I vzal jednu z jeho kajících slz a stál s ní před trůnem Nejvyššího.

A ta slza se vám leskla jako drahocenná perla. »Nyní jsi přinesl to pravé,« řekl Bůh, »nebo nic není krásnějšího na zemi nad kající slzy.« Dr. m., kéž byste i vy tak litovali svých hříchů tak upřímně, až by se vám z lítosti oči zakalily slzami! To by byla pravá upřímná lítost. Pak by to byl jistý krok k vašemu polepšení. A budete-li mít upřímnou lítost, pak se už samo sebou

3. dostaví upřímné předsevzetí neb opravdový úmysl. A toto pravé předsevzetí je pevná a upřímná vůle život svůj polepšit a nikdy již nehřešit. Tedy zas tato vůle musí být upřímná a opravdová. Co by to bylo platno umínovat si, že budu všechna přikázání boží a církevní zachovávat a své povinnosti svědomitě konat, že budu všemu pokušení odpírat, že navrátím cizí statek a napravím pohoršení, která jsem dal, a škodu, kterou jsem způsobil, když bych to všechno sliboval jen na oko a nic z toho nechtěl vykonat. Co by to bylo platno, kdybych sliboval, že odpustím ze srdce všem svým nepřátelům a protivníkům, a hněval se dál a nechtěl se vpravdě smířit a odpustit. Takovéto předsevzetí by bylo bez ceny, protože by nebylo ani upřímné ani opravdové.

Pak, dr. m., by také byla bez ceny naše lítost, byla by jen zdánlivá a pokrytecká a potkal by nás na věčnosti los pokrytců. Nuže, předsevzetí se polepšit musí být upřímné, bez upřímného předsevzetí není žádného polepšení a také žádného odpuštění. A za upřímnou lítostí a předsevzetím musí následovat

4. upřímná zpověď, t. j. upřímné vyznání všech spáchaných hříchů knězi, abychom rozhřešení dosáhli. Ano, jestliže kde, pak ve zpovědi mluví naše srdce k Bohu, nebo jej a ne kněze jdeme odprosit a usmířit. Proto jestliže kde, pak ve zpovědi třeba být upřímným. Ústa mají býti v souhlase se srdcem, aby tedy nemlčela, když srdce touží mluvit, aby nic netajila, nic neomlouvala, ale aby se bez obalu přiznala ke všem hříchům a proviněním. — Dr. m., ptejte se kajících, kteří vykonali svatou zpověď tak upřímně, jak vám doporučím, a uslyšíte, jak se jim

po takové zpovědi ulehčilo, jaká tíže jim ze srdce spadla — a že se jim v srdci rozhostila taková radost, takový pokoj a klid, jako už dávno nepoznali.

A na konec jako závěr, jako poslední a pátá část upřímného pokání je

5. d o s t i u č i n ě n í. Dostiučinění znamená: za své zlé skutky učinit něco dobrého. Kněz vám za tím účelem uloží kající skutky — říkáme jim také pokání — a to buď modlitbu, půst nebo almužnu. Dostiučinění je právě tak nutná část svátosti jako čtyři, o nichž jsem mluvil. Proto dostiučinění, říkáme také pokání, nesmíme nikdy zanedbat. Církev vás pak napomíná, abyste uložené pokání konali 1. se srdcem pokorným, abyste byli přesvědčeni, že jste si zasloužili mnohem víc, 2. neodkladně, co možná nejdříve, nevíte dne ani hodiny, 3. věrně, t. j. tak, jak bylo uloženo. Vykonáte-li to tak, jak jste slyšeli, pak vaše zadostiučinění bude rovněž opravdové, bude upřímné.

Na konec vás ještě na něco upozorním. Nedávno jsem slyšel řeč: »Vy katolíci, vy to máte snadné, u vás stačí vyzpovídat se a hřích je odpuštěn. Ale to svádí mládež k novým častým pádům. Tato snadnost, tato lehkost dosáhnout odpuštění, to mě odráží. Kdybych byl katolík, to bych raději k zpovědi nešel a uložil bych si sám něco těžšího.« Dr. m., to je naprosto nesprávný pojem o sv. zpovědi, o svátosti pokání. Bohužel, že jej najdete i u katolíků. U mnohých katolíků klesla, a to je politováníhodné, sv. pokání na pouhé vyznání hříchů a na polepšení se ani nemyslí. Dr. m., ale myslit si: »Vyzpovídám se a tím je všecko odbyto,« opakují, to je naprosto nesprávný pojem o svátosti pokání. Katechismus mluví docela jinak. Ten vám praví, že částí k sv. pokání nutných je pět. A jen ten, kdo těchto patero částí, jak se patří, t. j. upřímně, vykoná, jen ten, ale pak určitě dosahuje odpuštění hříchů od Boha. Zpověď, dr. m., je jen jedna z těchto pěti částí k sv. pokání nutných. Ale není samojediná celá svátost pokání. Není ani nejnutnější část-

kou sv. pokání. Tou je, jak jste slyšeli, upřímná lítost. Proto sv. zpověď může i někdy vypadnout, na př. když se nemocný zpovídat nemůže. V tom případě postačí, když vzbudí upřímnou lítost a svých hříchů opravdu lituje. Bez lítosti není vůbec odpuštění. Také se nesmí podceňovat dobré předsevzetí. Upřímnou lítostí zatracujeme spáchaný hřích a vidíme v něm největší zlo, jaké nás mohlo potkat. Dobrým předsevzetím slibujeme vážně a rozhodně, že se hříchů již nikdy nedopustíme a že použijeme všech prostředků, aby se bolestný pád již nikdy neopakoval.

Dr. m., jenom tenkrát, když upřímnou sv. zpověď předcházelo upřímné zpytování svědomí, upřímná lítost a upřímné předsevzetí a když po upřímné sv. zpovědi následovalo řádné dostiučinění, jenom taková zpověď je nám zárukou, že nám Bůh odpustil, čím jsme ho urazili. Že to všechno není pro kajícího tak lehké a snadné, že to žádá mnohdy na kajícíku mnoho pokory, sebezapření a jiných obětí, někdy i hmotných, uznáte sami, kdo jste to všechno pořádně vykonali a dosud konáte. Nikoliv, to odpuštění hříchů není zadarmo, není tak snadné, jak se někomu zdá, kdo učení církevní o sv. pokání nezná. To si musí každý upřímný kající pořádně zasloužit. A jen kdo si to opravdu zaslouží, uslyší ta krásná slova Kristova z dnešního evangelia: »Doufej, synu, odpouštějí se tobě hříchové tvoji.« Amen.

NEDĚLE 19. PO SV. DUCHU.

I.

Známky povolaných a vyvolených.

Mnoho jest povolaných, ale málo vyvolených. (Mat. 22, 14.)

Těmito slovy naznačuje Spasitel, že kdo chce patřit mezi vyvolené, t. j. kdo se chce dostat do nebe, že se o to také musí přičinit, že bez práce a bez oběti se do nebe nedojde. Mnoho lidí si však tu práci nedá a ty oběti nechce přinést. Proto, ač jsou mezi povolanými do nebe, přece nebudou mezi vyvolenými, nedostanou se do nebe.

Dr. m., mezi ty povolané patříme i my, a to již od sv. křtu. Ptám se, jsme také mezi vyvolenými? Abyste si na to dali správnou odpověď, chci s vámi dnes uvážit, po čem tyto vyvolené poznáme. Jsou totiž jisté známky, podle nichž je možno vyvolené rozeznat od povolaných. A ty známky jsou: 1. modlitba, 2. práce, 3. velké štěstí, 4. velké neštěstí.

Posuďme dnes vedle těchto známek nejdříve

1. p o v o l a n é, pak
2. v y v o l e n é.

I. J a k s e c h o v a j í j e n p o v o l a n í? Po čem je poznáme?

1. Božský Spasitel praví: »Modli se a pracuj!« Modlitba a práce jsou jako dvě závory, dvě křídla a dvě uzdy. Dvě závory, které dveře našeho srdce zavírají před zlem. Dvě křídla, kterými ulétáme hříchu a vznášíme se k Bohu. Dvě uzdy, kterými krotíme smyslné žádosti.

Plyne-li život náš klidně, tu se obyčejně modlíváme a pracujeme dobře. Ale když nás potká buď velké neštěstí nebo veliké štěstí, pak se teprve ukáže, zdali byla víra naše a naše ctnost pravá a dokonalá.

Dr. m., ptám se, jak se modlívají mnozí ti p o v o -

laní? Pravidelně se nemodlívali rádi. Modlí se, buď že musí, anebo ze zvyku. Ale nejraději by modlitbu vůbec vynechali. Musí-li se přece modlit, modlí se pokud možno nejkratšeji, spěšně a rychle. Často namítají: »Kdopak se bude stále modlit, třeba též pracovat.«

2. Ale všimněte si, dr. m., jakže se ti jen povolání při práci chovají? Obyčejně mají rádi větší společnost, aby mohli pracovat víc ústy než rukama. Potom nepracují z lásky k Bohu, na toho si nevzpomenou, spíš se lopotí pro časný zisk, aby se mohli vynášet, bohatě odívat a rozmařile žít. Ano, je i dost takových, kteří si pro samou práci nedopřejí ani jídla ani spánku, jen aby nahromadili co nejvíc peněz a kochali se pohledem na ně. A když se jim práce nedaří, jak si přejí, ulevují si klením a zlořečením.

3. Nikdy pak nepoznáte smýšlení křesťanů jen povolaných lépe, než když je potká velké štěstí nebo neštěstí. Dokud se jim vedlo, jak říkáme, prostředně, mohli jste je mít za řádné lidi. Jakmile je však potkalo velké štěstí, změnili se zcela. Jsou najednou pyšní, rozmařilí a necitelní. Dějepis vypravuje o šťastném makedonském králi Alexandrovi, který si mnoho zemí podmanil, že zpyšněl a kázal, aby ho ctili jako boha. Mudrc Kalisthenes měl odvahu, že jej upozornil, že božská pocta nesluší smrtelnému člověku. Ale se zlou se potázel. Uražený král mu dal uřezat uši, nos a ústa, dal ho zavřít ke psu do klece, na potupu sem a tam vozit a konečně usmrtit. Snad by podobně jednal i dnes mnohý z tak zvaných povolaných křesťanů, kdyby se nestyděl nebo nebál trestu.

4. Stihne-li však tyto také povolané nějaké větší neštěstí, tu hned nařikají. A nejenom to, reptají proti Bohu a konečně klnou osudu, který na ně milosrdný Bůh seslal, aby je napravil a obrátil. Ztratí-li jen část jmění, berou si to tak do hlavy, že přijdou o rozum a třeba i na život si sáhnou.

Dr. m., pověděl jsem vám, jak jednají ti, kteří jsou pouze povolání, ale ne vyvolení, a po čem je poznáte.

II. Slyšte ještě, jaké jsou známky vyvole-

n ý c h, jak si ti v podobných případech vedou! Jak poznáte vyvolené?

Vyvolení se chovají zcela jinak. Vizte, jak ti se chovají

1. p ř i m o d l i t b ě! Vyvolení se modlí rádi a nábožně, neboť vědí, že modlitba je daň, kterou splácíme Pánu Bohu nesčíslná dobrodiní. Kdyby nějaký velký boháč oznámil, že zadarmo pronajme domy a pole, jen když jej někdo pěkně poprosí anebo mu poděkuje, jak mnoho nájemců by se hlásilo! A nedal nám Bůh mnohem víc zadarmo? Proto mu vyvolení děkují za všechno dobré, prosí ho ve všelike pokoře a důvěře o nové dary, nehartusí hned na vyslyšení a čekají rádi. Těší se a řídí Kristovými slovy: »Každý, kdo prosí, obdrží.« (Mat. 7, 8.)

2. A jak p r a c u j í v y v o l e n í P á n ě? Pracují s myslí veselou, ochotně z lásky k Pánu Bohu a nikoliv jen pro zisk. Nedaří-li se jim práce, jak by si přáli, poroučí se do vůle boží, nebo mají na paměti, že tím větší odměna je čeká tam nad hvězdami.

3. Když pak se tito vyvolení octnou v n á h l é m štěstí, nikdy nezpyšní. Svého bohatství nebo svého postavení užívají ku prospěchu svých bližních a ke cti boží. Pro ně je štěstí zkušebním kamenem jejich ctnosti, protože je snáze v neštěstí zůstat ke všemu lhostejným než ve štěstí skromným.

4. A zasáhne-li takové vyvolené n e š t ě s t í, volají s trpělivým Jobem: »Bůh dal, Bůh vzal, budiž jméno jeho pochváleno!« Oni dobře soudí, že je člověku malé neštěstí potřebnější než veliké štěstí. Je-li na poli obilí příliš bujně, lehne a hnije. Tak i bohatství je pro mnohé spíše neštěstím. Hřeší při něm a berou zkázu na těle i na duši. — Chudí lidé se dočkají pravidelně delšího věku než bohatí. Pán Ježíš řekl, že spíše velbloud projde uchem jehly než boháč branou nebeskou.

Dr. m., pověděl jsem vám, jak můžete rozeznat povolání od vyvolených.

Zpytujte sami, jak žijete — zdali žijete tak jako mnoho těch povolaných, nebo tak, jako málo těch

vyvolených. Zkušebním kamenem bude i pro vás modlitba, práce, štěstí a neštěstí. Jestliže se, dr. m., zachováte tak, jak jsem vám dnes vyložil, že se chovají praví vyvolení, budete i vy najisto mezi nimi — přijdete do nebe. Amen.

II.

O pekle.

Svážíce ruce i nohy jeho, uvrzte jej do temnosti zevnější, tam bude pláč a skřípění zubů. (Mat. 22, 13.)

Dr. m., pozastavme se dnes u těchto vážných slov Spasitelových a všimněme si trochu bedlivěji tohoto místa temnosti zevnější, které je vyplněno pláčem a skřípěním zubů! Vy asi již tušíte, vy víte, které to místo je, že je to p e k l o. Ještě jsem o něm nemluvil, ale mlčet o něm nechci, proto jsem zvolil za předmět dnešní své promluvy úvahu

o p e k l e.

Mám za to, že to jistě prospěje našim duším.

I. P e k l o j e.

Tedy o pekle vám chci dnes mluvit. Je to odstrašující slovo, to peklo. Svět je rád neslyší a zacpává si uši před ním. Na všech stolicích nevěrecké vědy se peklo popírá a noviny pracujících tříd jdou za tímto příkladem a posmívají se nám: »Co nás strašíte se svým peklem? Není žádné peklo, jako není žádné nebe. Se smrtí je všemu konec a potom není nic.« Tak nám házejí do tváře.

Dr. m., je to pravda, není opravdu žádné peklo? Četl jsem kdysi knížečku od známého francouzského kněze Segura. Ten měl, jak v té knížce vypravuje, příbuzného, který byl důstojníkem a guvernérem v kterémsi francouzském městě. Hlásil se s pýchou k tak zvaným »osvícencům«, t. j. k nevěrcům. I přihodilo se, že se v rozmluvě s kterýmsi generálem posmíval peklu. Nakonec se oba shodli, že ten z nich, který dříve zemře, dá druhému z věčnosti zprávu,

zdali je peklo. — Minul nějaký čas. Tu jednoho rána vyběhl onen důstojník z ložnice ven všecek ustrašen a rozčilen. Co se stalo? »Právě nyní,« vzrušeně vypravoval, »když jsem byl ještě v lůžku, ale už vzhůru, najednou se rozstoupily záclony u mého lůžka a přede mnou stál můj přítel generál, tak jako byl za živa, a pravil ke mně: „Je peklo a já jsem v něm.“«

Dr. m., můžete si o tomto příběhu myslit, co chcete, nemusíte mu ani třeba věřit, ale jednu větičku v něm nelze popřít, ta zůstane vždycky pravdivá: »Je peklo, a kteří v těžkém hříchu jako zatvrzelci umrou, jsou v něm.«

Přese všechnu lásku, kterou bylo naplněno srdce Spasitelovo, ba právě z této lásky k ubohým hříšníkům Spasitel nemlčel o pekle, nýbrž mluvil často a důrazně o pekle a soužení v něm. Peklo je mu místem zevnější temnosti, kde je plno pláče a skřípění zubů. (Mat. 22, 13.)

Spasitel zřejmě učí: »Ti, kteří zle činili, půjdou do trápení věčného.« (Mat. 25.) Ba docela slyšíte i jeho výrok, s kterým zavrhne hříšníky do pekelné propasti. »Odejděte ode mne zlořečení do ohně věčného!« (Mat. 25, 41.) A se vši vážností nás varuje: »Nebojte se těch, kteří zabíjejí tělo, ale duši zabíti nemohou, ale bojte se těch, kteří tělo a duši mohou uvrhnouti do věčného zahynutí!« (Mat. 10, 28.)

Dr. m., před těmito výroky vševědoucího a nejvyšší pravdomluvného Spasitele musí umlknouti každá pochybnost. Ano, je peklo. — Ptám se však:

II. Proč musí býti peklo? Není snad ukrutný a nemilosrdný ten Bůh, který zapálil pekelný oheň?

Kdo přijde do pekla? Dnešní evangelium nám jasně praví: »Příteli, kterak jsi sem přišel, nemaje roucha svatebního? Svažte ho a vyvrhněte do temnosti zevnější!« Do pekla přijde tedy ten člověk, který nemá roucha svatebního. Roucho svatební je posvěcující milost. Kdo posvěcující milost ztratil, kdo bez ní přijde k prahům věčnosti, kdo v hříchu smrtelném bez lítosti, t. j. zatvrzele a tedy v nepřátelství s Bohem

zemře, ten je zralý pro peklo. Kam strom padne, tam zůstane ležet. Smrtí končí čas práce, po smrti nedá se nic napravit, po smrti nelze už volit mezi dobrým a zlým.

Co duše v poslední chvíli na zemi zvolila a čeho se přidržela, to jí zůstane navždycky. Když zvolila pravdu, zůstane s pravdou na věky šťastna, když zvolila lež, zůstane lež a otec lži, ďábel, jejím věčným podílem.

Tolika něžnými pouty připoutal Bůh zavržence k sobě, ale on je všechna dobrovolně a sám zpřetrhal. Tvorům dal přednost před Bohem. Byl obmyt křestní vodou, pomazán křížmem spasení, byl živen andělským pokrmem, byl obdařen tolika milostmi. Mohl volit život a volil dobrovolně smrt. Proto se takovému člověku dostane toho, co si sám zasloužil. Kdo je v pekle, je tam vlastní vinou. Ano, je peklo a zatvrzelí hříšníci jsou v něm. A nic nepomáhá říkat: »C o b y m ě l v l a s t n ě B ů h z p e k l a ?« Bůh má z pekla totéž co světská vrchnost ze žaláře. Vrchnost chce mít v zemi pořádek a pokoj, proto dává zákony. Neposlušné má vrchnost právo a povinnost potrestat. Také Bůh, pán světa, chce mít na světě pořádek, proto má věčný žalář, peklo. Tak se peklo srovnává s boží moudrostí. Nepomáhá říkat: »B ů h j e n e k o n e č n ě d o b r ý, j a k b y m o h l s t v o ř i t p e k l o ?« Bůh je také nestvořil, stvořil jen nebe a zemi, peklo si připravili zlí tvorové, zlí andělé sami. Ale Bůh peklo ponechává, protože je dobré. Je snad také vrchnost proto zlá, že ponechává žaláře a zavírá v nich zločince? Kdyby nebylo pekla na věčnosti, přišlo by na zemi. Dobří by se jistě stali kořistí zlých.

Právě proto, že Bůh je nejvýš dobrotivý, zaslouží si ten, kdo příliš hřeší na jeho dobrotu, nejprísnější trest. Přílišná dobrota, která všechno odpouští, je slabostí. Kdyby Bůh všechno odpouštěl, byl by ubohý slaboch. Ale Bůh není slaboch, ale nejvýš mocný a silný Bůh — mocný v trestech i v odměnách, proto pro zlé zachovává peklo.

III. T r e s t y z a v r ž e n ý c h.

Dr. m., ještě se na okamžik zdržme u tohoto neblahého místa! Dante, největší křesťanský básník, nám vypravuje v básni nadepsané »Peklo«, jak jej duch zavedl do podsvětí a přivedl k pekelné bráně. A na té bráně Dante četl nápis:

Per me si va nella città dolente,
Lasciate ogni speranza, voi, ch'entrate!')
Mnou vchází se do města věčné strasti.
Nech naděje, čí noha sem se šine!

Ano, skrze tuto bránu se jde do věčné strasti. A která je to strast, která čeká zavržené v pekle? Je to dvojí trest, t r e s t z t r á t y a t r e s t c i t u.

1. T r e s t z t r á t y. Ano, ztraceno je všecko pro ubohou duši, pozemské poklady, které nahromadila, důstojnosti a pocty, po kterých tolik prahla, rozkoše a požitky, kterých neměla nikdy dost. Ztraceny jsou i hodiny milosti, kterých kdysi na světě neužila. Ztracena jest také sláva nebeská. Nikdy nespatri nešťastné ty duše slávu božího města, nebudou nikdy účastny Beránkovy svatby, neuslyší nikdy radostné zpěvy blažených nebešťanů. A co hlavního, co je ztráta největší, ztracen je Bůh sám, to největší a lásky nejhodnější dobro, k jehož patření byla nešťastná duše povolána. Zavržení zůstanou na věky vyloučení z patření na Boha.

2. A k trestu ztráty přistupuje t r e s t c i t u, trest věčného ohně. Někteří z církevních učenců mají za to, že skutečný, fysický oheň stravuje duše těchto nešťastníků. Ovšem je to jiný oheň, než známe my, je to tajemný trestný oheň pro odpadlé duše, oheň, který nešíří světlo, ale tmu, a to na věky. Jiní to vykládají obrazně o o h n i d u š e v n í m. I zavržená duše, tak praví, má nejvyšší touhu, největší přání, patřit na Boha a být u něho svrchovaně šťastna. To je v její přirozenosti, proto ji Bůh stvořil.

1) Čti: Per me si va nella città dolente,
lasciate ogni speranza voi, ch'entrate.

Vidí však, že se jí toto přání nikdy nesplní, že se jí toho štěstí nikdy nedostane, a to pálí tu duši jako neuhasitelný oheň. — Vzpomeňte, jak i vám je, když si něco toužebně přejete, a nesplní se vám to.

Ale i tu se ukáže spravedlnost boží, nebo zavržení nebudou stejně trpět, trápení jejich bude tím větší, čím tíže a čím častěji kdo hřešil a čím více milostí zneužil.

IV. P e k l o t r v á v ě č n ě.

Dr. m., co však peklo dělá peklem, je to, že v ě č n ě t r v á. Po soudu božím se brána zavře a nikdo nemá klíč, aby ji otevřel. Zavržení půjdou do trápení věčného. (Mat. 25, 46.) Vždycky bude pro ně jen trápení, vždycky soužení, nikdy vykoupení. »Vždycky, nikdy«, tak stále tluče kyvadlo na pekelných hodinách. A nepomáhá říkat: Hřích trvá přece jen okamžik, jak je to možné, aby za to stihlo vinníka věčné peklo? Jak se to srovná se svatostí a spravedlností boží? Ano, srovnává, a velmi dobře. Vina se přece neměří podle toho, jak dlouho zlý čin trval, ale podle jeho zloby. Vražda, když kulka dobře trefila, se spáchá v okamžiku, ale trestá se smrtí, jen za polehčujících okolností žalářem. Mimo to těžký hřích je nekonečnou, nesmírnou urážkou velebnosti boží, proto zaslouží nekonečného, t. j. věčného trestu. Jaký by to byl zákon, který by stanovil: Kdo ukradne 1000 Kč, musí zaplatit 5 Kč trestu. Proto Bůh musil pro přestoupení svých zákonů, uložit trest, který by stačil, aby od hříchu odstrašil.

A jestliže přes to, že je věčné peklo, člověk těžce hřeší, co by se teprve dělo, kdyby věčných trestů nebylo! Nyní aspoň některé odstrašuje od těžkých hříchů pomyslením na věčné tresty. Ano, jsou chvíle v lidském životě, kdy láska nadobro selže a jen bázeň působí. Mimo to jsou zločiny, pro něž tady na světě není přiměřený trest. Je jisto, že nespravedlivá válka žádá tisíce obětí na lidských životech, činí mnoho rodin nešťastných. Jak chcete tu na světě původce nespravedlivé války spravedlivě potrestat? Sám může

ztratit jen svůj, jen jediný život, ale on obětoval životy statisíců! Tu nestačí pozemský trestní zákoník, ale stačí tu úplně věčný trest.

Kdyby nebylo věčného pekla, pak mnohý lidský zlostník by mohl udeřit Boha v tvář a zvolat: »Ty mě přece musíš na konec vzít do nebe, nebo to je tvé řemeslo být milosrdným!« Dr. m., něco takového však nelze spojovat s pojmem o Bohu. — Hle, dr. m., jak je to spravedlivé, že peklo je věčné!

V. Dr. m., proč jsem se dnes s vámi podíval do tohoto hrozného místa, do pekla? Nikoliv proto, abych vám připomněl naše povinnosti k těm nešťastníkům, kteří tam jsou. Není žádné spojení mezi námi a jimi, naopak je mezi námi a jimi veliká propast, jak praví Abraham k boháči, že žádný z nich nemůže k nám. (Luk. 16, 20.) Žádný jejich vzdech nemůže k nám, žádná z našich modliteb nepronikne k nim. Ničím jim nemůžeme prospět. Ani kapku vody jim nemůžeme podat, aby si svlažili svůj jazyk. Z pekla není žádného vysvobození.

Dr. m., proto, když jsem vám mluvil dnes o tom místě muk, neměl jsem tak na zřeteli ty nešťastné duše, jako spíše vás. Proto jsem mluvil o pekle, abych vás před ním varoval a vás před ním zachránil.

Sv. Bernard dobře napomíná své řeholní bratry: »Jestliže za živa vstupujeme do pekla, pak nemusíme do něho vstupovat po smrti.« (Bernard ad fratres de vita solitar.) Sv. Jan Zlatoústý je o tom přesvědčen: »Nikdo z těch, kteří mají peklo před očima, nepřijde do pekla, nikdo z těch, kdo peklem pohrdá, mu neujde.« (Hom. 3.)

Proto, má křesťanská duše, strachuj a boj se pekla! Kde je peklo, není nám zjeveno. Sv. Jan Zlat. praví: »Nemáme se starat o to, kde je peklo, ale spíše o to, abychom mu ušli.« (Hom. 31.) A ujdete mu najisto, budete-li pamatovat na mé zvolání: »Křesťanská duše, strachuj a boj se pekla!« Amen.

III.

O lži.

Pročež složte lež a mluvte pravdu
jedenkaždý s bližním svým!
(Efes. 4, 25.)

Dr. m., tak napomíná sv. Pavel tehdejší křesťany. Jak by napomenul teprve nás, kdyby viděl, jak se dnes lež úžasně rozmohla ve světě! Je opravdu až smutno člověku, jaká velmoc dnes je na světě lež. Ale já bych vás rád podle apoštola napomenutí (aspoň poněkud) ze lži vyléčil. Proto vám chci promluvit o tom,

1. jak je lež hanebná před Bohem i před lidmi,
2. jaké má následky.

1. Lež je hanebná před Bohem.

Písmo sv. podává k tomu hojnost dokladů. Je hanebná v svém původu. Kdo je jejím původcem? Sv. Jan k tomu odpovídá: »Dábel je lhář od počátku a otec lží.« Nebo přelhal hned v ráji Evu, když jí namlouval: »Budete jako Bůh, vědouce dobré i zlé.«

Mezi lidmi byl prvním lhářem už bratrovrah Kain. Když se ho Bůh táže, kde je jeho bratr Abel, odpovídá vzdorně: »Nevím,« a dodává směle: »Zdaliž jsem já strážným svého bratra?« — »Ohavností před Hospodinem jsou rtové lživí,« praví kniha Přísloví a dodává: »Kdo mluví lež, zahyne.«

Ananiáš a Safira prodávají svá pole. Část stržených peněz ukrývají, část dávají sv. Petru pro chudé. Ale lžou, řkouce, že je to celá kupní cena. Nebyli povinni dát všechny peníze, nemusili dát vůbec nic. Ale neměli lhát, jako by to byly všechny jejich peníze. A jak je Bůh za tu lež potrestal? Zemřeli oba náhlou smrtí.

Dr. m., trestá-li Bůh takto jednu lež, jak asi potrestá vás, kteří jste snad už nesčetněkrát lhali a kterým se zdá, že by beze lži nemohli snad ani žít.

2. Dr. m., lež je hanebná i před lidmi.

Co nemáme sami rádi, nemáme činit jinému. Nikdo však není rád přelháván, nemá proto sám lhát. Proto i pohané lež odsuzovali a zákonem trestali. Staří Římané vypalovali lháři na čelo znamení hanby. U Řeků byli usvědčení lháři prohlášeni za neschopné, aby zastávali nějaký veřejný úřad. Perský král Artaxerxes dal vojínovi, kterého přistihli při lži, probodnout jazyk třemi hřeby. Král Tenes na ostrově Tenedu vydal zákon, že vedle soudce má vždycky stát kat se sekerou, aby každého svědka, který by před soudem lhal, ihned sťal. Proto vešlo v přísloví: »Před tenedskou sekerou se nelže.« Staří Mexikáni ani dítě nešetřili. Když u nich dítě zalhalo, propíchli mu za trest ret trnem z keře aloe. Když se dopustil lži dospělý člověk, pak takovému vinníku odřízli kousek rtu.

Dr. m., jak my nynější křesťané tu stojíme daleko za těmito pohany! To ovšem proto, že nedbáme Kristova příkladu ani příkazu. A slyšte dál,

3. j a k é m á l e ž z h o u b n é n á s l e d k y.

Ovoce špatného stromu nemůže být jiné nežli špatné. Tak i ovoce lži nemůže být dobré. Kdo lže, toho stihne trest, třeba ne hned, ale po nějakém čase jistě.

a) Někdy je pro lháře trestem v ý s m ě c h. Fabia Dolabella, 50letá Římanka, tvrdila, že je jí 30 let. »Je to pravda,« potvrzoval slavný řečník Cicero, »slyšel jsem to již před 20 lety.« A stejně Cicero zahanbil Junia Curtia, který se rovněž dělal mladším. »Tos tedy tenkrát, když jsme spolu chodili do školy, nebyl ještě ani na světě.«

b) Kdo byl přistižen při lži, ztrácí d ů v ě r u u l i d í. Je známé latinské přísloví: »Semel mendax, semper mendax — jednou lhář, vždycky lhář.« — »Mendaci homini ne verum quidem dicenti credere solemus — lživému člověku, ani když pravdu mluví, nevěříme.« — »Jako chlapci,« tak vypravoval tesklivě starý žebrák, který měl pravou nohu dřevěnou, »dělalo mi to potěšení, když jsem mohl někoho přelhat. Často jsem seběhl se schodů a dělal, jako bych byl spadl. Když mi lidé přispíšili na pomoc, vysmál jsem

se jim. Ale pak jsem brzy ztratil u lidí všecku víru. Jednou jsem spadl se stromu. Najednou se pode mnou zlomila větev, spadl jsem a zlomil jsem si pravou nohu. Křičel jsem o pomoc, ale nikdo mi pomoci neshel, protože mi nevěřili. A když konečně přece přišli, bylo pozdě. Abych zachránil život, musil jsem obětovat nohu. A tak ještě dnes po tolika letech v pozdním stáří trpím za lež svého mládí.«

c) Kdo lže, tak zní přísloví, ten k r a d e, t. j., kdo si zvykne lhát, ten se dřív nebo později dopustí i jiných hříchů. Sv. Augustin o sobě píše v svých »Vyznáních«: »Jako chlapec jsem býval velmi zlý. Bezectnými lžemi jsem klamal své rodiče a učitele. Ke lhaní se přidala brzy i krádež. Bral jsem rodičům věci od jídla, hned něco ze sklepa, hned se stolu, buď abych mlsal nebo měnil s kamarády.« Hle, ovoce lži! A to jsem ještě nevypočítal všechno.

d) L h á ř s e t ě ž k o n a p r a v u j e. Zloději mohou často spíš nahradit škodu nežli lháři. Kristus Pán obrátil všelijaké hříšníky, lakomce, vrahy, loupežníky, nestřídmé, ale nic nečteme o obrácení nějakého pokrytce nebo lháře. Lháře se každý štítí. Není trapnějšího podívání, než na lživé dítě, na prolhaného žáka. Od takového dítěte se nedá nic dobrého čekat.

Proto, dr. m., poslechněte sv. Pavla: »Složte lež a mluvte pravdu k svým bližním!« — Přál bych si, aby vám všem — a zvláště vám mladším — byl vždycky vzorem první president Severoamerických států Jiří Washington (Uešingtn). Povím vám, co se o něm vypravuje, když byl šestiletým dítětem. Dostal darem malou sekerku. Tou sekerkou pak osekával vše, co mu přišlo do ruky. Jednou osekával v zahradě krásnou třešni, kterou jeho otec zvlášť bedlivě ošetřoval. Když otec uviděl zničený stromek, velice se rozhněval a pátral, kdo to udělal. Nikdo však nemohl povědět. Vtom přichází malý Jiří a měl sekerku v ruce. Otec hned uhodl, kdo je vinník, a tázal se přísně: »Jiří, nevíš, kdo mi osekával tento vzácný stromek?« Chlapec se zatřásl, ale pak se zkroušeně přiznal: »Otče, ne-

mohu lhát, ty víš, že lhát nemohu, já jsem to udělal.« A co učinil otec? Syna objal, políbil a řekl: »Jiří, děkuji ti, že jsem se v tobě nezklamal, odpouštím ti pro tentokrát. Svou upřímností jsi mi nahradil škodu, kterous mi způsobil na tomto stromku.«

Dr. m., vidíte, jak pravdomluvnost je krásná ctnost, jak každého šlechtí. Proto složte lež a mluvte pravdu k bližním svým! — O nás Čechů se kdysi říkalo: »Co Čech, to hetman.« Co Čech, to poctivý člověk — ale poctivost vylučuje lež. Proto chcete-li dělat svým předkům čest — mluvte pravdu doma, ve škole a všude a vždycky! Zvlášť pak, dr. m., nelžete nikdy ve sv. zpovědi! Pamatujte si: »Lež má krátké nohy a daleko nedojde.« Lež, ačkoliv snídá, zřídka obědvá a nikdy téměř nevečeří. Amen.

NA DEN SV. VÁCLAVA, DĚDICE ČESKÉHO.

28. září.

I.

O životě svatého Václava. Tři prosby k němu.

Sv. Václave, ty jsi dědic české země,
rozpomeň se na své plémě!

Dr. m., národ český, národ svatováclavský se dočkal toho, po čem po staletí toužili jeho věrní synové, dočkal se samostatnosti a svobody a stal se rovnocenným se všemi evropskými národy. Jsem pak toho pevného přesvědčení, že se tak jistě stalo také na přímlovu toho, k němuž se náš národ — aspoň ušlechtlejší jeho část — vždycky obracel o přímlovu a pomoc u Boha, že se tak stalo na přímlovu sv. Václava. Jen si vzpomeňte, jak jsme často před převratem, ještě za světové války, putovali k jeho soše na Václavském náměstí v Praze a jak jsme všichni, ať jsme byli kdokoli, kdo jsme česky smýšleli, k němu volali: »Sv. Václave, ty jsi dědic České země, rozpomeň se na své plémě!« A on se rozpomněl, přimlul a Bůh splnil naše přání. A dnes je zas po roce jeho svátek. Vděčnost žádá, abychom si dnes na svého svatého dědice zvláště vzpomněli. Slyšte proto dnes něco ode mne o sv. Václavu.

I. Sv. Václav byl nejstarším synem knížete Vratislava I. a jeho manželky Drahomíry. Narodil se asi r. 903. Otec se staral pečlivě o jeho výchování a svěřil jej osvědčeným rukám své matky, Václavovy babičky, sv. Ludmily.

Když povyrostl, dali ho rodiče na latinskou školu do Budče, kde bylo venkovské sídlo knížecí rodiny.

Kněží jej tam vzdělali podle přání sv. Ludmily v knihách slovanských, latinských a řeckých. V knihách slovanských byl vzdělán nejprve, proto byl sv. Václav uvědomělý Čech a Slovan. Ve škole se mu ni-

kdo nevyrovnal nadáním ani pílí. Jeho životopisec, biskup mantuánský, vypravuje o něm, že byl také velice zbožný, že sám pekl hostie ke mši sv., víno opatroval a knězi horlivě při oltáři přisluhoval.

V 18 letech, r. 921, ztratil otce. Byl podle českého práva ještě nedospělý a proto nemohl samostatně vládnout. Proto vládla za něho v zemi matka Drahomíra. Zdá se, že i Václav se vlády zúčastnil a nejednou že se tázal o radu u své moudré babičky sv. Ludmily. Proto ji také Drahomíra nenáviděla a ze závisti dala pak zbožnou a zkušenou kněžnu Ludmilu najatými vrahy na Tetíně zardousit.

Hrozný tento čin a vůbec nešťastná vláda Drahomířina způsobily v zemi veliké zmatky. Toho chtěli využít mnozí vládykové, zvláště pak kníže zlický nebo libický Radislav k tomu, aby rozšířili svá panství na ujmu knížecí rodiny Přemyslovců. Za těchto neutěšených poměrů se chopil vlády spravedlivý a statečný následník trůnu sv. Václav. A když Radislav, kterého podporovalo bavorské vojsko, nepřestával plenit krajiny patřící pražskému knížectví a proti sv. Václavu pikle strojit, vytáhl sv. Václav proti nespokojenému vládykovi do pole.

U Žitoměře (u Stolmíře u Českého Brodu) mělo dojít k bitvě. Ale tu ukázal sv. Václav jednak osobní statečnost a neohroženost, jednak lásku a útrpnost. Zbožnému knížeti bylo líto nevinné krve lidu. Jako pravý otec svého národa a křesťanský hrdina vyzval zrádného Radislava na souboj s podmínkou, aby budoucně byl v Čechách pánem, kdo v zápase zvítězí. Ale sotvaže zápas začal, skončil vítězstvím Václavovým. Radislav, když se k boji chystal, spatřil nad přílbicí sv. knížete skvoucí kříž a jemu po boku dva anděly, kteří mu hrozili. To zjevení jej přestrašilo tak, že seskočil s koně, sv. Václava odprosil a jemu se pokoril. Svatý kníže mu odpustil slovy: »Vrať se domů s pokojem a měj dost na svém, já tvého nežádám!« Ale nadlouho se sv. Václav klidu netěšil. Panovník německý Jindřich I., zvaný Ptáčník, podmanil si Slovany polabské a vpadl s velikou silou vojenskou

i do naší vlasti, aby si Čechy podrobil. Podporovali ho při tom věrolomný Radislav zlický a jiní ještě zrádní vládykové. Václav se bránil statečně proti těmto vetřelcům a zrádcům. Ale nestačil proti ohromné přesile. Nepřítel se hrnul dále, až přitáhl ku Praze a oblehl ji. Když pak sv. Václav viděl, že se neubrání a že Jindřich, když zvítězí, Čechy nadobro uvede v porobu, ujednal s Jindřichem mír a slíbil mu roční poplatek 50 hřiven stříbra a 120 volů. Nezaprodal tedy Václav svou vlast, nýbrž když jí hrozilo zahynutí v příboji německém, svou státnickou rozvahou ji zachránil.

Když tak zjednal vlasti pokoj od zevnějších nepřátel, počal celou duší pracovat o získání klidu a spokojenosti svých poddaných.

Toho ovšem bylo možno dosíci jen učením toho, při jehož narození andělé zpívali: »Sláva na výsostech Bohu a na zemi pokoj lidem dobré vůle,« a který řekl: »Pokoj svůj dávám vám, pokoj svůj zůstavuji vám.« Proto se všemožně staral o rozšíření křesťanství mezi lidem. Stavěl kostely. Když dostal od císaře Jindřicha I. darem rámě sv. Víta, jal se k jeho cti budovati kostel na hradě pražském. Stavěl školy, ujímal se utiskovaných a chudých, vdov a sirotků, kupoval děti, které chtěli rodiče prodat do otroctví.

Byl dobrodincem svého lidu, otcem poddaných, kterým v nouzi a nemoci i v noci a za největších mrazů donášel sám palivo, potravu i jiné věci. Též chléb a víno k oběti mše sv. i jako kníže stále připravoval a knězi při oltáři přisluhoval. Tak dával všem příklad pravé pokory a lásky k Pánu Bohu.

Ale při veškeré své zbožnosti, dobrotě a mírnosti byl panovníkem rozhodným a rázným. Tak na př. když zvěděl, že někteří lechové a vládykové zase sváry rozsívají, lid utiskují a pohoršlivě žijí, svolal všechny na hrad pražský a prohlásil, že každého, kdo nezanechá těch piklů a nemravností, dá na hrdle potrestat.

Ale přes všecku rozšafnost se nelíbila vláda Václavova zpupným vládykům. Ti těžko nesli, že Václav

své příjmy vynakládá na věci bohumilé a ne na hostiny a na dary pro ně. Zatáhli do svých tenat i bratra Václavova, ctižádostivého Boleslava, který sám bažil po trůně knížecím. Tomu namluvili, že mu Václav ukládá o život. I smluvili se, že Václava úkladně zavraždí. Boleslav pozval Václava, aby se zúčastnil posvěcení chrámu Páně sv. Kosmy a Damiána ve Staré Boleslavi, kde Boleslav jako údělný kníže sídlil. Sv. Václav přijal bratrovo pozvání. Na druhý den v pondělí dne 28. září 929, když se ubíral do chrámu k ranním službám božím, Boleslav mu zastoupil cestu. Světec mu děkoval za pohostinství. Boleslav však vytasil meč, ťal jím po sv. knížeti a řekl: »Dnes tě chci lépe častovati.« Ale Václav ránu zadržel, vytrhl mu meč a pravil: »To ti Bůh odpusť, bratře!« Leč vtom přispěchali spiklenci Boleslavovi na pomoc. Václav, když viděl přesilu, utíkal do chrámu, aby se zachránil. Právě, když se zachytil kruhu u chrámových dveří, spiklenci Tista, Tíra a Hněvsa ho dohnali a k smrti ubodali. Nevinná krev, která z těla světce vytryskla a se zachytila na stěně chrámové, dlouho nemohla býti setřena žádným uměním.

Lid český srdečně oplakával smrt svého milovaného knížete a jal se ho hned uctívat jako světce, mučedníka a mocného přímluvce u Boha. Když pak jeho tělo po 3 letech převezli do Prahy a do chrámu sv. Víta uložili, lid český putoval k němu ze všech končin země, aby si od něho vyprosil pomoc ve všech potřebách. Co českému lidu bylo milé, víra, jazyk a země, to všecko nazval svatováclavským a sv. Václava samého učinil svým dědicem, t. j. majetníkem a vlastníkem země České.

II. Dr. m., prosím vás v dnešní svátek sv. Václava: Nezůstávejte v této svatováclavské úctě za svými předky p o z a d u!

A k této první prosbě připojuji druhou: Ukažte to tím, že si budete vážit svatováclavské písni a že ji budete rádi s nadšením vždycky zpívat. Kéž vás k tomu povzbudí, co kronika vypráví! Zbožný král český Vladislav II. měl r. 1497

v předvečer svátku přenesení sv. Václava v dómě svatovítském zvláštní vidění. Když za večerního soumraku trval tu před hroby svých předchůdců a patronů zemských na modlitbách, tu kronika vypráví, že viděl, kterak se hroby otvírají a z nich vycházejí sv. Vojtěch, Zikmund a Vít, jdou ke kapli svatováclavské a tu společně zpívají píseň sv. Václava. Nebeskou rozkoší zanícen, založil pak Vladislav II. zvláštní nadání, aby se 15 chrámových zpěváků vždy po večerních hodinách církevních z kněžiště svatovítského chrámu ubíralo do kaple svatováclavské a na cestě zpívalo píseň svatováclavskou. To ustanovení se zachovává až dodnes. Den co den po nešporách v chrámu svatovítském se bere průvod zpěváků do kaple našeho dědice za hlaholu této starobylé písně. A zvuky její se nesou vážně k chrámové klenbě a uchvacují každého, kdo je slyší. Nedávno vyznal cizinec, ač neznalý českého jazyka, když slyšel píseň svatováclavskou od tohoto průvodu zpívat: »Něco podobného jsem ještě neslyšel.« A je známo, že když čeští poutníci zpívali píseň svatováclavskou v chrámu sv. Petra v Římě před papežem Lvem XIII., že velký tento papež a přítel Slovanů byl při tom tak dojat, až oslzel a její opakování si od Čechů vyžádal.

Dr. m., jistě mi nyní slíbíte, že hymnu svatováclavskou vždycky rádi a s nadšením budete zpívat.

A třetí má svatováclavská prosba k vám je: **V a ž t e s i s v á t k u s v . V á c l a v a !** A proč? Protože v dobách našeho nejhoršího národního úpadku a útisku burcoval svátek sv. Václava vědomí národní a dával kazatelům příležitost promluvit do duše lidu, který již propadal národní lhostejnosti. Tak r. 1695 administrátor Lipnický, maje o pouti sv. Václava ve Světlé kázání, volal vroucně k sv. Václavu o pomstu jeho utlačované vlasti. Pravil, že čeští rytířové jsou utlačeni, úředové že ne Čechům, ale cizincům se dávají, Čech že není ve vážnosti, ubozí sedláci že jsou hrozně utiskováni. Ano, dokonce že mnozí Čechové sami za vlast a svou řeč se stydí. I volal vroucím hlasem: »Ó sv. Václave, kde jsou staří Če-

chové, nyní se za tebe stydí; styd' se také za ně, prosím tě, sv. Václave, styd' se za ně!«

Tak promluvil neohroženě v den sv. Václava katolický kněz, ač mu za to hrozilo nejhorší pronásledování. (Z řeči dra Podlahy: O slavení svátku sv. Václava.)

Dr. m., zapište si hluboko do srdce toto vroucí vlastenecké volání katolického kněze v dobách našeho nejhlubšího národního ponížení ke konci 17. století! Vy jistě nedopustíte, abych podobně musil zvolat nad vámi. Vy se jistě za sv. Václava stydět nebudete. Ano, dr. m., my budeme státi k sv. Václavu, ať se děje cokoli. My budeme věrni jako on své vlasti, abychom byli schopni přinést pro ni i nejkrajnější oběť, a to svůj život jako sv. Václav, my zůstaneme věrni i své svatováclavské víře i svému náboženství jako on. My té víře zůstaneme věrni proto, že nás učí, že smrtí všechno nekončí, ale že teprve po smrti nastává nový, pravý život, kde se za každý dobrý skutek, za každou oběť dostane odměna v nebi. A sv. Václave, abychom to dokázali, my na tebe budeme stále pamatovat, my se budeme rádi k tobě modlit, my si vždycky zazpíváme vroucně a nadšeně tvou svatováclavskou píseň. My vždycky o tvém svátku přijdeme do jednoho sem v toto posvátné místo, abychom k tobě mohli zvolati: »Sv. Václave, ty jsi dědic České země, rozpomeň se na své plémě, nedej zahynouti nám ni budoucím!« Amen.

II.

Pout svatováclavskou kaplí v chrámě svatovítském.

Sv. Václave, nedej zahynouti nám ni budoucím! (Svatováclavská píseň.)

Dr. m., v dnešní den připadá památka vznešeného dědice naší drahé české vlasti, knížete a mučedníka svatého Václava. A my bychom už ani nebyli děti této země, nebyli bychom už snad v ničem potomky starých Čechů, kdybychom chtěli a mohli

v dnešní den na sv. knížete zapomenout. Aby se tak nestalo, chci k jeho cti a k vašemu poučení promluvit o vzácném památníku svatováclavské úcty mezi námi, o kapli svatováclavské při chrámu svatovítském na našich Hradčanech. Slyšte mne s pozorností a láskou!

Na tom místě, kde dnes stojí kaple svatováclavská, dal sv. Václav kolem r. 928 zbudovat sám kostel ke cti sv. Víta. Dostal totiž rámě sv. Víta darem od císaře německého Jindřicha Ptáčníka a pro tento ostatek vystavěl tu kostel. Byla to stavba románská a měla podobu rotundy, byla okrouhlá. V tomto kostele byl potom sv. Václav sám pochován asi za tři léta po svém zavraždění, r. 931. Boleslav, jeho bratr, dal jeho tělo sem do tohoto svatovítského kostela přenést.

Když pak kníže Spytihněv r. 1060 v den zasvěcený sv. Václavu poznal, že dosavadní kostel sv. Víta nestačí pro nával lidu, dal jej strhnout a na jeho místě začal stavět chrám rozsáhlejší. Chrám tento dostavěl pak bratr a nástupce Spytihněvův Vratislav II. Nový chrám se připojoval ke kapli svatováclavské, jejíž značná část byla ponechána, jmenovitě ta, kde byl hrob sv. Václava, a tvořila součást nové stavby. Když pak Karel IV. stavěl nynější velkolepou gotickou svatyni, chtěl za každou cenu kapli svatováclavskou s hrobem sv. Václava zachovat. A to se také stalo. Tím si také vysvětlíme úchylku v pravidelném (souměrném) jinak půdorysu svatovítského chrámu. Jeť kaple svatovítská poněkud z pravidelného jinak plánu vychýlena. Místo hrobu sv. Václava se tedy nezměnilo, hrob je na témže místě, jak původně sv. Václava pochovali.

Karel IV. dal hrob sv. Václava otevřít a všecky nalezené po něm ostatky a zemi, v které byly, uctivě uložit. Hlínu dal vložit do veliké olověné rakve a ostatky do menší olověné truhlice. Všecko pak dal přikrýt velkým olověným víkem a kameny.

Tak to všecko našli, když roku 1911 přikročili

k opravě svatováclavské kaple. Na hrobě sv. Václava dal pak Karel IV. postavit nádherný oltář k jeho cti, stěny kaple dal ozdobit malbami a okrášlit českými polodrahokamy, které byly spojeny zlacenou sádrrou.

Bohužel, během doby kaple i malby v ní vlhkem a čmoudem hodně sešly. Až r. 1911 ze štědrého daru probošta Hory kaple byla obnovena a zastkvěla se zas před námi v své kdysi skvělé kráse. Nemá ta kaple, znalci vám to praví, sobě ve střední Evropě rovné. A já bych rád, abyste si, když do ní přijdete, dovedli vyložití, co v ní je. Proto projděte skrz ni dnes v duchu se mnou; vykonejte takovou malou svatováclavskou pout!

Hrob sv. Václava spatříte tam dodnes, je více ke stěně jižní a na něm volně stojí oltář, postavený r. 1911 na místě starého oltáře Karlova. Spodní část oltářní je obložena leštěnými polodrahokamy, z nichž mnohé pocházejí z valounů, které tu zbyly ještě z dob Karla IV. K tomuto oltáři se přimyká domečkovitá schránka pro ostatky sv. Václava. Nynější je jen prozatímní. V této domečkovité schránce ve výklenku nad oltářním stolem uvidíte stříbrné poprsí sv. Václava. Poprsí to dal zhotovit král Vladislav II. r. 1483 a dal do něho vložit čelist sv. Václava. Na druhém konci této domečkovité schránky ke stěně východní uvidíte vloženou drátěnou košili sv. Václava a jeho přílbu. Tolik o hrobu sv. Václava.

A když se kaplí rozhlédnete, uvidíte při východní stěně ještě jeden oltář, zasvěcený sv. Janu evangelistovi. Na něm je překrásný svatostánek. Je to dílo umělce Anýže. Oltář sám je vyzdoben nástěnným obrazem umučení Páně. Po jedné straně je apoštol sv. Jan evangelista, po druhé Matka boží. Překrásná ta freska je z doby Karlovy. Karel IV. se tu dal vyobrazit také sám, a to po pravici ukřižovaného Krista, po jeho levici pak dal vypodobnit svou manželku Elišku Pomohorskou. A když se podíváte od oltáře sv. Jana evangelisty vlevo, uvidíte ve zdi výklenek,

kde se uchovávala za dřívějších dob velebná svátost. Výklenek ten je uzavřen překrásnou tepanou mřížkou, v níž se proplétá český lvíček s německou říšskou orlicí. Je to také práce z doby Karlovy.

A jestliže se podíváte nahoru, uvidíte tam překrásnou sochu sv. Václava. Socha ta je mistrným dílem Karlova sochaře Petra Parlěře z r. 1373. — Umělec, když ji tesal z kamene, měl před sebou samu lebku sv. Václava a rozměry její na své soše zachoval. Socha ta byla pak vzorem pozdějším umělcům-sochařům. Je polychromována. Po obou stranách sochy jsou andělé, jako by svými křídly chránili svatého našeho dědice. Vlevo jsou sv. patronové čeští sv. Zikmund a Vít, vpravo sv. Vojtěch a sv. Ludmila. Dolejší část stěn představuje cyklus (pořadí) umučení Páně. Jsou to všechno malby z doby Karlovy. Tak na východní stěně spatříte korunování Krista trním a jeho ukřižování, na severní, tam, kde je vchod z kostela svatovítského, uvidíte zrazení Kristovo, Krista před Pilátem a Kristovo bičování. Na západní stěně, kde je druhý vchod do kaple svatováclavské, uvidíte hned vedle portálu krásné fresky sv. Petra a Pavla. Vpravo se počíná cyklus umučení Páně obrazem Kristus na hoře olivetské, vlevo uvidíte seslání Ducha sv. Na stěně jižní spatříte Krista v hrobě, jeho zmrtvýchvstání a nanebevstoupení. Překrásné tyto malby jsou dílem malířů ze školy Dětrichovy, slavného to malíře za doby Karlovy.

Hořejší část stěn dal malbami vyzdobiti český král Vladislav II. z rodu Jagellovců počátkem 16. stol. v letech 1506 a následujících. Malby ty znázorňují výjevy ze života sv. Václava. Provedli je asi dva nebo tři neznámí umělci. Malby tyto připomínají způsob augšpurských malířů Hanuše Burkmaiera a Leonarda Becka. Tito malíři byli tenkrát proslaveni. V letech 1612—1614 opravil tyto malby malíř Daniel Alexius z Květné nákladem české šlechty. Prachem a čmoudem zašly k nepoznání. V letech 1912—1913

je očistil malíř Eliáš a tu se zas objevily v bývalé nádheře.

Král Vladislav, který tyto malby dal pořídit, dal se také v kapli zobrazit. Na stěně východní hned nad sochou Parléřovou spatříte okno a po jedné jeho straně je král Vladislav a na druhé straně jeho manželka, francouzská princezna Anna de Foix (Foá). Ze svatováclavského cyklu uvidíte na této východní stěně, jak sv. Václav seje obilí, mele mouku, peče hostie, lisuje víno, přináší tajně chudým dříví a je od hajných ztýrán a jak je zavražděn.

Mezi stěnou východní a severní v severovýchodním rohu stojí bronzová socha sv. Václava pod baldachýnem, na jehož vrcholu je svícen. Dílo to r. 1532 zhotovil známý kovolijec Hanuš Vischer v Norimberce. Svícen ten objednal staroměstský sladovnický cech na památku toho, že staroměstští sladovníci r. 1420 obhájili chrám svatovítský, když rozvášnění husité jej chtěli zbořit. Na pilíři vedle severního vchodu je upevněn obraz na dřevě malovaný z r. 1543. Představuje smrt sv. Václava. Je to malba po způsobu známého tehdejšího malíře Lukáše Kranacha.

V severní stěně je jeden z portálů (vchodů) do kaple svatováclavské. V tomto portálu jsou těžké železné dveře s českými lvíčky a říšskými orlicemi. V nich je krásně pracovaná rukověť v podobě lví hlavy s kruhem ze 14. století. Vlevo od tohoto vchodu stojí křtitelnice z konce 15. století, prostá sice, ale zhotovená z hadce (serpentinu).

Na hořejší stěně pak spatříte výjevy, jak svatý Václav se ujímá chorých, hostí chudé, jak se propouštějí vězňové na svobodu, jak sv. Václav přichází k bratru Boleslavovi, jak s ním stoluje. Pak je tam nádherná freska, jak se kouřimský kníže koří sv. Václavu, uviděv anděly po jeho boku, a jak svatý Václav smlouvá s ním rozhodnutí bitvy souborem, jak vzdělává půdu a mlátí obilí a jak kněží převážejí tělo sv. Václava.

V stěně západní je druhý vchod do svato-

václavské kaple. Je opatřen rovněž těžkými železnými dveřmi. To je práce nová. Na této západní stěně spatřujeme nahoře obrazy, které maloval mistr prvního řádu. Vidíte tam síň s císařským trůnem, po jehož stranách sedí kurfiřtové (knížata, která volila německého císaře), uprostřed císař spěchá vstříc sv. Václavu, který přichází provázen dvěma anděly; pod tím je šest kurfiřtských znaků. Nejnižší je viděti, jak sv. Václav ssedá s koně, navštěvuje vězně, boří šibenice a pohřbívá mrtvé.

V jihozápadním rohu kaple je vchod ke korunní komoře, v níž se chová česká koruna spolu s ostatními korunovačními klenoty. Je zamčena na sedm zámků, od nichž mají klíče zemští hodnostáři. Nad vcho- dem do korunovační komory spatříte výjevy, jak sv. Václav křtí pohanské dítky, přisluhuje při mši sv. a přijímá od císaře rámě sv. Víta.

Z a k o n č e n í ř a d y v ý j e v ů z e ž i v o t a s v. V á c l a v a j e n a s t r a n ě j i ž n í. Kristus na kříži se zjevuje dánskému králi a přikazuje mu, aby vystavěl ke cti sv. Václava kostel, král dánský dává ten kostel stavět. Podiven, služebník Václavův, zabíjí v lázni jednoho z vrahů sv. Václava a je za to k rozkazu Boleslavovu oběšen.

Než odstoupíte od stěny jižní, podívejte se ještě do jihovýchodního rohu, tam uvidíte veliký, ze železa kutý a pozlacený relikviář (schránku na ostatky svatých) ze 14. století na způsob gotické vížky.

Karel IV. dal tu schránku zhotovit pro řetěz, kterým podle pověsti byl spoután sv. Klement papež († 99), když jej katané uvrhli do moře. Relikviář tento mylně pokládali za model, jak zakončení veliké svatovítské věže mělo vypadat.

Dr. m., jsme u konce své pouti po svatováclavské kapli. Rád bych vám býval dnes snad nadšeněji promluvil o tomto našem dědici, ale leželo mi stále na srdci, abych vám vyložil význam této naší památné svatováclavské kaple. Víím, svatý vévodo náš, že se jistě spokojíš mými prostými slovy, vždyť jsi byl skromnost sama.

Všecky vás pak prosím, abyste na konci naší pou-
ti po té svatováclavské kapli vzdali hold našemu dě-
dici tím, že pokleknete a na kolenou budete vroucně
za mnou opakovat modlitbu, kterou se k svatému
dědici našemu modlil v dobách našeho největšího ná-
rodního ponížení ušlechtilý vlastenec český kněz Bo-
huslav Balbín, když k němu volal: »Ty z patronů ze-
mě české nejprzednější a největší, Václave! Vratisla-
vem bud' a Čechám svým navrať slávu dávnou! Opět
postav nás na to místo, z něhož jsme nezaslouženě
vypadli vlastní netečností a zločinnou zlobou jiných
nebo pochlebniectvím mnohých nejvěrněji až do sko-
nání sloužíce Tobě i nejsvětější víře i králům. Ty ná-
roda našeho záštito a podporo! Zahyneme-li, Tobě za-
hyneme. Od nových obyvatelů marně bys očekával
té pocty, kterou Tebe země česká od tolika věků ve-
lebí a miluje. Tudíž v pokoře prosíce, toto opakuje-
me: Nedej zahynouti nám ni budoucím!

Neráčíš-li snad vyslyšeti synů zvrhlých, slyš a vy-
slyš prosby předků, kteří orodovali za potomstvo své
a v nebi na Tebe hledí! Svatý Václave, mučedníku
Kristův, jediný dědici země české, oroduj za nás!«
Amen.

SVÁTEK SV. ANDĚLŮ STRÁŽNÝCH.

(2. října.)

Rodiče, strážní andělé svých dětí.

Dětské evangelium.

Pravím pak vám, že andělé jejich patří vždycky na tvář svého Otce, který jest v nebesích. (Mat. 18, 10.)

Dnešní evangelium bych nazval pro jeho obsah dětské evangelium. Nevím opravdu, že by se některý evangelický úryvek lépe hodil k dnešnímu svátku sv. andělů strážných než tento úryvek, jednající o dítěti. Dítě a anděl strážný tolik k sobě patří. Nebo nikdo nepotřebuje tolik jeho pomoci jako bezmocné dítě. Spasitel proto také ve dnešním evangeliu postavil dítě vedle anděla a krásně řekl: »Pravím pak vám, že andělé jejich patří vždycky na tvář mého Otce, který je v nebesích.«

Dr. m., nebeský Otec dal vlastně každému dítěti dva strážné anděly, jednoho neviditelného a druhého viditelného. Viditelným strážným andělem dítěte jsou jeho rodiče. Neviditelným andělem je anděl strážný. Sami víte, že služba neviditelných strážných duchů je trojí: 1. ochraňují nás na těle i na duši, 2. povzbuzují nás k dobrému, 3. modlí se a orodují za nás. A tato trojí služba strážných duchů nebeských je také úkolem a povinností rodičů k jejich dětem. Chci pak vám dnes ke cti sv. andělů strážných o tomto trojím strážném úkolu křesťanských rodičů promluvit několik slov.

Kéž strážní andělové našich dětí doprovodí a podprou svou modlitbou prostá má slova!

I. První andělská strážní služba rodičů je, aby ochraňovali své děti na těle i na duši.

»Kdo by přijal jedno takové pachole ve jménu mém, mne přijímá.« Dr. m., jak krásně tu k vám Spasitel

mluví! Když přijmete dítě, které vám boží Prozřetelnost poslala, to samého Krista Pána přijímáte. Ptám se: »A koho ještě vzácnějšího byste chtěli přijmout?« Hled'te, jak vás Spasitel chce přimět, abyste na sebe vzali tu první strážnou povinnost k dětem, abyste je ochraňovali na těle i na duši. Nebo dítě nutně potřebuje ochrany pro své tělo, protože samo o ně nemůže ještě pečovat. Je příliš slabé. Ale ještě víc potřebuje dítě ochrany pro svou duši. I v dětském srdci dříme jako neblahé dědictví po dědičném hříchu náklonnost ke zlému. Ta s dítětem roste a je rok od roku silnější a mocnější. — Rodiče pak jako strážní andělé svých dětí jsou povinni, aby hleděli své dítě uchránit všeho, co v dětském srdci budí a živí tuto náklonnost ke zlému. Za to mu poskytnou všechno, co by mu dalo sílu, aby se mohlo proti zlému ubránit. A jsou na omylu rodiče, když myslí, naše dítě je příliš dobré, to se nemůže zkazit. Moji milí rodiče, to by nesmělo být v srdci vašeho dítěte ani zrnko zlé náklonnosti, to by nesměl být žádný d'ábel, který se snaží vaše dítě zkazit už v nejútlejším věku, aby měl později lehčí práci. Dr. m., pravím vážně: »Každé dítě, i vaše, nemožno žádné vyjmout, je už od přirozenosti nakloněno víc k zlému než dobrému, je schopno všeho zlého.« Ale Bůh nás tu, dr. rodiče, nenechal bez pomoci. Je sice pravda, že v každém dítěti dříme náklonnost k zlému. Ale Bůh do každé lidské duše a proto také i do dětské duše vložil dvě vzácné síly, dva mocné city jako prostředky proti ní.

Jsou to: vrozený cit náboženský a cit studu, dětský stud.

1. Jako květina se venku obrací k slunci a dychtivě otvírá svůj kalich po světle, tak i duše dítěte má v sobě tajemnou touhu, tajemný pud po Bohu a nebeském světě. Duše lidská je od přirozenosti křesťanská. A tu je vaše první, dr. rodiče, strážní andělská povinnost, abyste ničím tuto dětskou touhu po Bohu, tento vrozený dětský náboženský cit nekazili a také

ničím kazit nedali, ale s něžnou láskou jej ošetřovali a chránili.

2. A druhým prostředkem u dítěte proti zlé náklonnosti je jeho v r o z e n ý s t u d. Studem vedeno, brání se dítě samo proti všemu necudnému a nemravnému. V nezkušeném dětském srdci je tento cit studu tak jemný a živý, že když je něčím neslušným nebo zlým dotčen a uražen, že se při tom dětské srdce svírá a vhání krev do tváří a do čela — dítě se stydí, rdí a červená.

Křesťanští rodiče, chraňte a pěstěte stud v srdcích svých dětí! Je to to nejsvětější, co vaše dítě má, ztratí-li stud, zkazí se nadobro. Chraňte je před ztrátou studu! Nebo dnes je to nebezpečí větší než kdy jindy. Dnes všecko, ať slovo, ať tisk, ať obrazy nebo šat, směřuje k tomu, aby se zničil stud v lidských srdcích. — Proto jako anděl strážný opatrujte své dítě a jako on, tak i vy

II. p o v z b u z u j t e j e k d o b r é m u !

Slovo rodičů platí u dítěte mnoho, ba všecko.

Do osady přišel biskup, aby biřmoval. Osada ho přivítala a za všechny jej pozdravila malá dívka. Když skončila, podal jí biskup ruku, pochválil ji a řekl: »Nebála ses?« Dítě odpovědělo: »Ne, já se ničeho nebojím.« — »Jakže,« pravil biskup, »dej pozor, opravdu se ničeho nebojíš? Snad něčeho přece?« Po krátkém přemýšlení řeklo dítě: »Ano, něčeho se přece bojím — a to je hřích.« Biskupovi vstoupily při tom slzy do očí, s pohnutím požehnal dítě a pravil k přítomným: »Ach, kéž byste všichni na své osadě tak smýšleli jako toto dítě!« Dr. m., jak zbožnou a moudrou matku mělo asi toto dítě! Jak je dobře vedla a poučovala! Tak zbožnou a rozšafnou matku měl jistě i sv. Klement Hofbauer-Dvořák. Denně se s ním modlívala. Když byl celý týden hodný, říkala: »Zítra v sobotu se smíš se mnou postit a uctít tím Pannu Marii, místo snídaně vezmeš nějaký haléř a dáš žebrákovi.« — Když otec zemřel, vodila ho matka k božím mukám, ukazovala na ukřižovaného a říkala:

»Vidíš, to je teď tvůj otec, buď hodný, aby měl z tebe radost a zavedl tě do nebe, kde je náš tatínek.«

Dr. m., číňte to také tak! Vštěpujte do srdcí svých dětí svaté zásady náboženské, a to už v prvním šestiletí. Je-li první šestiletí promeškáno, skoro vše je ztraceno. Sami říkáte: »Co kolébka kolíbala, to motyka zakopala.« Je-li zbožné už dítě, zemře zbožně jako stařec, je-li však už v mládí zanedbáno, otráveno hříchem, nevzpamatuje se ani v stáří.

A kromě vřelého, výchovného a povzbuzujícího slova mějte pro své děti a ukazujte a dávejte jim ještě něco, a to je d o b r ý p ř í k l a d.

Ani netušíte, jak dítě všechno vaše jednání bystře pozoruje. A když vidí, že otec a matka sami nežijí tak, jak jim káží, byť i to neřekli, přece jen si pomyslí: »Rodiče sami mají napřed konat to, co nám říkají.«

Kterýsi otec napomínal své dítě, aby se chránilo hříchu, protože Bůh je všudy přítomen a vševědoucí a trestá každý hřích. Za nějaký čas se táže dítě otce: »Otče, je pravda, že Pán Bůh všechno vidí?« — »Jistě,« odpovídá otec. »A trestá každý hřích?« ptá se dítě dále. »Kdo by o tom pochyboval?« odpovídá otec. »Pak, otče, to stojí s tebou špatně,« praví dítě, »nebo pak Pán Bůh viděl, jak jsi minulou neděli přišel opilý domů.«

Dr. m., často se stane, že z úst dětí slyšíme neslušná slova, ošklivé řeči. Štěstí ještě, že snad to děti ještě nechápou. Odkud to? Slyšeli je jistě od dospělých a snad — a to je tím více politování hodno — od svých vlastních rodičů. Ale běda světu pro pohoršení! Nepravím to já, ale sám Syn boží, ten mírný, dobrotivý a milosrdný to řekl: »Běda člověku, skrze něhož pohoršení pochází! Lépe by jemu bylo, aby mlýnský kámen zavěšen byl na hrdlo jeho a ponořen byl do hlubokosti mořské!« — Běda tomu, kdo dává pohoršení! Dvakrát běda tomu, kdo pohoršuje maličké, a třikrát běda tomu, kdo pohoršuje své vlastní děti! Proto, rodičové milí, chraňte se dávat pohoršlivý příklad svým dětem! Předcházejte je v dobrém! Ukažte sa-

mi dětem, jak se mají modlit, jak se chovat v kostele, jak jednat s bližním, jak o něm soudit, jaké řeči vést a děti půjdou za vámi. Jaký otec, takový syn, jaká matka, taková dcera. Život rodičů je otevřenou knihou, z které děti nejvíc čtou. —

III. A třetí andělská strážní služba rodičů vůči dětem je modlitba za ně. Křesťanští rodiče, modlete se za své děti, modlete se denně se svými dětmi! Neříkejte, jak jsem už jednou pověděl: »Děti, jděte, a modlete se!« ale říkejte: »Děti, pojd'me a modleme se!« Vštěpte modlitbu hluboko do jejich srdcí, aby je o ni nikdo nepřipravil! Budou vám za to jednou mnoho žehnat. — A dnes, kdy je svátek sv. andělů strážných, těchto ochránců vašich dětí, pozdravte srdečně tyto milostivé nebeské duchy, poděkujte jim za všechno, co pro vaše děti činí, a řekněte jim: »Andělové strážní, vy ochránci našich dětí, vám i nám je svěřil dobrotivý Otec na nebesích. Chceme společně s vámi své děti chránit, k dobrému je povzbuzovat a dávat jim dobrý příklad. Chceme se za ně modlit a všemožně se přičinit, abychom je přivedli k vám do nebe.

Ještě slovo k vám ke všem, k rodičům i dětem. Vypráví životopisec sv. Františky Římské, že ta světice měla vedle sebe svého anděla strážného. Tento její anděl chodil s ní všude. Lidé ho neviděli, ale ona ho viděla neustále. Zpovědník se jí jednou tázal, jak ten anděl vypadá. Františka jej popisovala takto: »Má postavu asi devítiletého dítěte. Má dlouhou řízu, jeho pohyby jsou velmi ušlechtilé, jeho obličej přívětivý a přece vážný a moudrý. — Od té doby, co byl anděl se světící, nikdy nebyla dlouho na pochybnostech, jak se má rozhodnout. Když nevěděla jistotu, otázala se anděla. Když ji pronásledovala d'ábelská nenávist, prosila a volala o pomoc — nenávist jí nic neuškodila.

Anděl měl pro svatou Františku ještě jednu důležitou vlastnost. Byl jí jako zrcadlem pro její duši. Ve světle jeho svatosti viděla jasně každou svou nedokonalost. Kdykoli se dopustila jen malé chyby, hned

se jí anděl ztratil s očí a uviděla jej zase, když své svědomí očistila. Jako matka rodiny se musila starat o mnoho pozemských věcí a domnívala se, to že je práce pro nebe bez ceny. — Ale anděl jí poučil, že koná vůli boží, když dobře plní povinnosti svého stavu i v nejnepatrnějších pracích a že má za to zásluhu u Pána Boha.

Dr. m., rodiče a děti, i s vámi se všemi je váš anděl strážný, jako byl se sv. Františkou. Proto se k němu modlete, proste jej o radu, pomoc a vedení a vždycky dobře učiníte. Amen. —

NEDĚLE 20. PO SV. DUCHU.

I.

Včera v jednu hodinu odpoledne.

Včera v jednu hodinu přestala mu zimnice. (Jan 4, 53.)

»In illo tempore, za onoho času,« s tímto časovým údajem se evangelium obyčejně spokojuje. Ale dnes činí výjimku. Neudává sice ani rok ani den, ale pamatuje dobře hodinu, v kterou se zázrak stal. Bylo to včera v hodinu sedmou, t. j. podle našeho počtu v jednu hodinu odpoledne, protože Židé počítali hodiny od šesti ráno.

Dr. m., když evangelium klade na tu hodinu takový důraz, stalo se asi v té hodině něco zvláštního a podivuhodného. Jistě i vás to bude zajímat, když vám povím,

co se tam včera v jednu hodinu odpoledne stalo.

I. »Za onoho času byl jeden královský úředník, jehož syn nemocen byl v Kafarnau. Ten, když byl uslyšel, že by Ježíš přicházel z Judska do Galileje, odešel k němu.«

Spasitel meškal po několik měsíců v Judsku a pak se vrátil skrz Samaří zpět do Galileje, a to, jak nám sv. Jan vypravuje v předcházejícím verši, do Kány v Galilei, kde byl proměnil vodu ve víno. (Jan 4, 46.)

Jakási radost naplnila celé to městečko Kánu, které před nedávnem Spasitel vyznamenal svým prvním zázrakem. Všichni ho radostně vítali. Celé dopoledne se Spasitel věnoval těm dobrým lidem, ve sbornici jim předčítal a vykládal sv. Písmo, potom poslouchal jejich velké i malé starosti, pomohl a potěšil tu slovem, tam skutkem. Mezitím slunce dostoupilo k polednímu a vysílalo své horké paprsky do ulic. Spasitel chtěl odejít do domu, aby si odpočinul. Snad

ho pozvali ti novomanželé, o jejichž svatbě Spasitel učinil svůj první zázrak.

Tu se však k němu hlásí, bylo to krátce před jednou hodinou odpoledne, vzácná návštěva, vysoký královský úředník. Chce s ním mluvit. Prach pokrývá jeho šaty, nebo má za sebou dlouhou cestu, trvala mu 8 hodin. V jeho tváři je vidět starost a úzkost, nebo přinesl s sebou z Kafarnaa do Kány těžkou starost. Doma, abychom mluvili krátce, leží jeho dítě těžce nemocné a nemá daleko do smrti. Byl to snad jeho jediný syn, proto pochopíme jeho úzkost a starostlivost. Nevíme, jakou nemocí onen syn stonal. Ale že to bylo svrchovaně vážné, naznačuje evangelium slovy, »že počínal umírat.« Jistě byla ta nemoc spojena s horečkou, která od hodiny k hodině stoupala. Nikdo kolem nemocného si nevěděl rady, nejlepší lékaři, které zavolali, stáli bezmocni u jeho bolestného lůžka, zdálo se, že je všecka naděje marná.

Vtom přišla do domu zpráva, že veliký prorok a divotvůrce Ježíš z Nazareta zas přišel do Galileje. Sotva to otec, královský úředník, uslyšel, už věděl, co učiní. Co nejrychleji se vydal na dalekou cestu, aby Pána v Káni vyhledal. Jen zdali jej tam ještě zastihne! Na štěstí je Spasitel ještě tam a každé dítě mu ukáže dům, kde mešká. A do toho domu vstupuje královský úředník a stojí před Pánem. Ale nestojí dlouho. Vrhá se k jeho nohám a prosí za své ubohé nemocné dítě. Uctivě vzhlíží k velikému divotvůrci a čeká na spasnou odpověď. Ale ta nepřichází. Spasitel se už ovšem vnitřně rozhodl, že mu pomůže, ale předtím jej chce ještě podrobit zkoušce, zdali je jeho pomoci hoden. — »Neuvidíte-li divy a zázraky, neuvěříte!« Tak Pán odpovídá prosebníku. Ale otec neslyší toto jemné odmítnutí. On prosí dál, prosí čím dál tím vroucněji a úpěnlivěji: »Pojď, Pane, pojd' rychle, dříve než zemře syn můj.« A na tuhle prosbu se přece dostavuje tak žádoucí odpověď: »Jdi, syn tvůj je živ.« — Jakže, on žije a je zdrav? Je to jistá pravda? Mohu na to spoléhat? Takové myšlenky otce ani nena-

padnou. Mistr řekl: »Tvůj syn je živ.« Tedy žije a je zdrav. To je pro toho otce tak jisté, jako že je slunce na nebi.

Ale všimněte si, m. dr., poněkud víc tohoto královského úředníka! Co vám tak nejvíc padá do očí pod jeho zaprášeným šatem a ustaraným čelem?

Jistě to je jeho s k a l o p e v n á v í r a. Jako on, tak se dovede modlit jenom víra. Nic se nedovede tak modlit jako víra. Víra, když se modlí, přenesení se přes všechny překážky a poráží všechny pochybnosti. Kde se modlí víra, tam je pravá modlitba. Kde víra skromně klepe: »Pane, pamatuj na mne!« kde víra prosí: »Pane, řekni jen slovo!« kde víra volá: »Ježíši, Synu Davidův, smiluj se nade mnou!« tam není nikdy zle. Modlitba, která vychází z víry, není u Spasitele nikdy marná. Ano, to je tenkrát, když se víra modlí.

Ale povězte mi, proč vaše modlitba je často tak slabá a chromá, jako bez křídel? Proč neletí a nedostane se k božímu trůnu a nepřinese dolů vyslyšení? To proto, že nemá křídla víry. Proto se zarazí před každou překážkou. Je hned unavená a nedá se dopředu popohnat vírou. Proto nás sv. Jakub napomíná: »Kdo se modlíš, modli se s vírou a nepochybuj! Kdo pochybuje, podobá se vlnobití, kterým vítr hází sem a tam. Ať nemyslí takový člověk, že od Boha něco obdrží. (Jak. 1, 6.)

Tak tomu však nebylo u královského úředníka. Tím nezmítá vlnobití sem i tam. Všemohně vesluje přímo k svému cíli: »Sestup a uzdrav mého syna!« Tak mluví víra.

A byla právě jedna hodina odpoledne, když se tak onen královský úředník modlil. A dobře si tu hodinu pamatoval.

II. Dr. m., i tam v Kafarnau u jezera Genezaretského svítilo totéž slunce na poledním nebi a ukazovalo stejnou hodinu. A právě když byla jedna hodina odpoledne, stalo se tam v Kafarnau něco zvláštního a podivuhodného.

V tiché jizbě, v které leží syn královského úřed-

níka a je už blízek smrti, nastala náhlá změna. Zimnice klesá a horečná červeň se ztrácí z jeho tváří. Syn úředníkův cítí, že je mu najednou lehký a dobře. Vstává. Žije a je zdravý. Je v okamžiku zdravý. Jak se to stalo? Zcela tiše a tajemně. Tak jako dnes posílají elektrický proud vzduchem bez drátů, tak se přenesla božská všemohoucnost z Kány do Kafarnaa a našla si zavřenými okny cestu do jizby nemocného a tam zahнала horečku, která otřásala jeho žilami. — Zatím co víra v Káni galilejské klečela na kolenou před Spasitelem, v touž hodinu božská všemohoucnost vykonala v dalekém Kafarnau zázrak: Tvůj syn je živ.

Dr. m., toto zázračné uzdravení v Kafarnau má mezi zázraky Páně zvláštní místo. Obyčejně přicházeli nemocní k Spasiteli sami, a když nemohli přijít, donesli je k němu na nosítkách. Spasitel se jich pak dotkl nebo na nich spočinul svým okem a řekl nad nimi své uzdravující slovo. Ale tu v Káni byl od nemocného celé hodiny vzdálen. Ale pro boží všemohoucnost a milosrdenství není to žádná překážka. Z dálky volá přes všechno do nemocniční jizby syna královského úředníka: »Vstaň!« a v téže hodině se stalo: přestala mu zimnice.

A tak otec nevážil nadarmo dalekou cestu. Mohl se klidně domů vrátit. Již na cestě se s ním potkali jeho služebníci a zvěštovali mu, že jeho syn je živ. — Tedy otázal se jich na hodinu, v kterou by se byl lépe měl. I řekli jemu: »Včera v hodinu sedmou přestala mu zimnice.« Tedy poznal otec, že ta hodina to byla, v kterou jemu řekl Ježíš: »Syn tvůj živ jest.« I uvěřil on a dům jeho veškeren.

Vizte, dr. m., co dokáže modlitba plná silné víry.

III. Modlitba, které víra dává křídla, nedá se omezit ani místem, ani časem, nic jí nemůže bránit, nic jí nemůže překážet. Najde cestu z Kány do Kafarna, najde cestu přes hory a doly, přes hrob smrti, přes zemi i nebe, přes čas i věčnost.

Dr. m., je v tom cosi nevýslovně potěšitelného, že

zbožná modlitba, plná víry, může také působit na dálku. Posílejte tedy sami své modlitby jako elektrické vlny ven ze své komůrky, ze své lavice v kostele ven do světa! Snad máte někoho v dálce, v dalekém světě, kdo vám stojí blízko. Snad máte tam v cizině své dítě. Nemůžete být sami při něm, abyste je napomenuli a varovali. Ale můžete za ním poslati modlitby, aby je jako strážní andělové chránily a opatrovaly.

Máte snad někoho na věčnosti. Snad je to duše některého z vašich milých a známých, snad je v očistcových mukách, kde duše touží po vysvobození, jako stížený horečkou dychtí po vodě. Nemůžete sami tam jít za nimi, abyste jim podali číši studené vody, aby zchladili svou žízeň. Ale můžete za nimi poslat své modlitby, aby je jako těšící andělé obletovaly a dovedly do nebeského ráje.

Dr. m., Dušičky jsou přede dveřmi. Nezapomeňte! Naši milí mrtví tam v dáli čekají na naši přímluvu. Nenechte je čekat nadarmo! Přistupte v nejbližší neděli k sv. svátostem! Obětujte za ně sv. přijímání! Zahrňte a zavřete je do svých modliteb!

Kdož to ví? Snad také, až se budete ubírat do věčné otčiny, přijdou vám naproti andělové nebeští a oznámí vám: »Duše, za kterou jste se modlili, je vykoupena, je z očistce vysvobozena.« A když se optáte, kdy že byla tato duše vysvobozena, odpoví vám: »Včera v hodinu sedmou, t. j. byla vysvobozena právě v tu hodinu, když jste se za ni modlili.« Amen.

II.

Neopíjejte se vínem.

Neopíjejte se vínem! (Efes. 5, 18.)

Tak nás napomíná sv. Pavel v dnešní epištole. Varuje nás těmi slovy před nestřídmým požíváním lihových neboli alkoholických nápojů, nebo prostě alkoholu. Chci uposlechnouti jeho napomenutí a promlu-

viti k vám dnes o tom, proč se máme vystříhat nestřídmého požívání alkoholu.

Alkohol je arabské slovo a znamená »jemný«, značí to výtažek, n. př. destilát z ovocné nebo z hroznové šťávy, hlavně však ze surovin obsahujících škrob, jako jsou brambory, kukuřice a obilí. Škrob se vhodným způsobem promění v cukr a ten zase kvašením v líh. Líh, alkohol, vyrobený kvašením ze škrobu, je prudký jed. A tohoto alkoholu jsou v pivě 4%, ve víně 6—15% a v kořalce, vlastně v hořalce 30—50%. Kořalka, hořalka, pálenka je tedy nejhorší, neboť má v sobě nejvíc alkoholového jedu. Po tomto stručném úvodu slyšte, proč se máme vystříhat nestřídmého požívání alkoholu!

I. Alkohol škodí tělu, tělesnému zdraví, nebo

1. alkohol tělo nesílí, ale oslabuje. Ukáže vám to tento příběh.

Kýros, známý král řecký, byl vychováván svým dědem Astyagem, králem medským. Chlapec sedával u stolu po boku svého děda. S dědovým dovolením rozdával Kýros jednou služebníkům zbylé pokrmy. Všem dal, jenom Sakovi, číšníku králi zvláště milému, nedal nic. »Proč tomu nic nedáš?« tázal se žertovně král. »Vždyť nám tak zručně nalévá víno.« — »To já také dovedu,« odpověděl mladý Kýros, »a nevypiji předtím půl číše, jako to dělá vždycky Sakas.« Vzal pohár, nalil vína a zdvořile podal králi dědu. »Ty však také přece okusíš vína,« řekl děd. Ale Kýros odpověděl: »Toho nechám, nebo v něm je jed.« — »Jak to?« tázal se děd. — »To jsem viděl nedávno při hostině, jaký tu byl křik. Jeden přes druhého jste křičeli, zpěváci si mohli hrdla ukřičet, a nikdo jste je neposlouchal. Pokud jste seděli, chlubili jste se svou silou. Ale pak jste nikdo nemohl stát na nohou, jeden jste padal přes druhého. Nevěděli jste ani, čím jste byli. Tys nevěděl, žes králem, a oni nevěděli, že jsou poddaní.« Dětská prostota tu pěkně ukázala na pravdu: alkohol nesílí, ale zeslabuje.

Vojsko, které dostávalo pítí alkohol, urazilo menší

kus cesty a mělo víc nemocných než vojsko, které nepilo. Alkohol chvilku sice tělo vzpruží, ale asi po půl hodině se dostavuje ochablost. Zkušenost dokazuje, že lidé, kteří nepijí lihovin, se sice při práci nezchvátí, ale pracují zato vytrvale. Zkušení turisté nikdy při svých horských výstupech nepožívají lihovin, ale jen studené černé kávy a vajec, které s sebou v tlumoku nesou. Při pracích, které vyžadují velkého napětí sil, se nepijí lihoviny. »Nepij lihovin, chceš-li býti dobrým střelcem,« říkají Švýcaři, a celé týdny, které předcházejí závody o ceny, nepijí lihovin.

Olympijské hry u starých Řeků a siláci v nich vítězící vyvracejí nám větu, že pití alkoholu sílí, nebo při svém výcviku byli velice střídme živi. I sv. apoštol Pavel nám to potvrzuje slovy: »Omnis autem, qui in agone contendit, ab omnibus abstinet — každý, kdo zápasí, zdržuj se všeho!« (I. Kor. 9, 25.) A někteří z vás pěstujete sport, tělocvik, veslování. A co je zásadou všech sportovníků? Zdržují se lihových nápojů. A proč? Protože by ani srdce, ani svaly nevydržely námahu se sportem spojenou. Lihoviny tedy nesílí, ale ani

2. n e v y ž i v u j í.

Ve víně a kořalce není žádných výživných látek, v pivě jen nepatrně, snad jen 3%, a malý kousek chleba, praví chemik Liebig, vydá pro posílnění člověka víc nežli džbán piva, hrstka pšeničné mouky má v sobě víc výživnosti než čtyři litry nejlepšího bavorského piva, sklenka cukrové vody víc než sklenice vína.

Slyšíte však: »Mně bývá zima a sklenička lihoviny mě tak zahřeje,« říkávají lidé, ale mýlí se. Alkohol vpravdě odnímá tělu teplo. Požijeme-li lihoviny, líh rozproudí krev, kožní cevy se roztáhnou a pocit tepla je tu. Ve skutečnosti však tepla nepřibýlo, nýbrž ubylo, protože alkohol povrchem kůže víc tepla vyhání, než se ho uvnitř v těle vytvoří. Nevěříte-li, vezměte si jen do rukou teploměr! Uvidíte, že po vypití skleničky vína, piva nebo kořalky teplota krve značně klesla. Proto také daleko spíše zmrznou opilci

než lidé strážliví. Lékaři vám řeknou, že nestřídmost ubíjí všechno, od jemné pleti mozkové až k poslední cévě a žilce. Všecko alkohol znetvoří a rozruší, ochromuje činnost žaludku, čímž znenáhla trpí všechno ústrojí, zejména ledviny, játra a srdce, nejvíc však nervy a mozek. Alkoholem zkornatějí mozková vlákna a žilky, jaký div, že se protrhnou a následek toho je vylití krve do mozku, jak říkáme mrtvice. Proto mnoho nestřídmých lidí náhle umírá. Alkohol neškodí však jen na těle, nýbrž také

II. n a d u š i. Působí zhoubně na

1. r o z u m. Alkohol omamuje člověka a zbavuje ho jasného užívání rozumu. Tím si vysvětlíme, proč alkohol zavinuje tolik neštěstí. Jednoho boháče v St. Louis v Severní Americe požádali, aby něco učinil pro spolek, který si vytkl za účel bojovat proti nestřídmému pití. On však odpověděl dost pohrdlivě: »Po tom mi nic není.« Po několika dnech měla jeho paní se dvěma dcerami rychlíkem přijet domů. Ve stkvostném povoze jim jel boháč na nádraží naproti a těšil se na shledanou. Tu došla telegrafická zpráva, že asi 25 mil před St. Louisem postihlo na dráze rychlík hrozné neštěstí. Boháč nabízel 500 dolarů za zvláštní lokomotivu, ale žádné nebylo. Musil počkat, až dojel vlak. Jaká hrůza ho čekala! V prvním voze viděl zohavené mrtvoly své paní a dcery, v druhém voze ležela druhá dcera s polámanými žebry. A co zavinilo neštěstí? Strojvůdce byl opilý.

Byl jsem před nějakým časem na Slovensku. Vyhořela tam celá osada Sv. Jan. Bylo to smutné podívání. A když hledali původce požáru, přišli na opilce. — Správně se bránil náčelník černocho Cefevayo proti bílým kupcům, kteří prodávali kořalku jeho lidem: »Vy mým poddaným vypalujete mozek.« — Ptejte se lékařů v ústavech choromyslných, kdo jim tam dodává do těch nešťastných zdí nejvíc chorých, a řeknou vám, že alkohol. Alkohol neškodí jen rozumu, ale

2. zeslabuje i v ů l i č l o v ě k a. Říká se, že víno a opilství odnímají srdce. Člověk pitím ztrácí vládu nad

svou vůlí. A co to znamená ztratit vládu nad svou vůlí? To znamená být schopen každé neřesti. Naše národní pohádky vypravují o zlých ženách, že čarodějným nápojem nebo prutem proměňovaly lidi ve zvířata. To se děje dosud. Dosud se lidé otravují a omdlejí lihem a mění se ve zvířata všeho schopná. Devadesát procent takových činů je zaviněno přímo nebo nepřímo opojnými nápoji. Alkohol se nezastaví před žádným božím přikázáním, ani před pátým, ani před šestým, ani před sedmým.

Co se v opilosti napáše přečinů proti 5. přikázání! Nevinný žert svede k prudké hádce, hádka k potyčce a potyčka skončí vražednou pračkou. A co hříchů proti 6. a 7. přikázání má na svědomí alkohol! Vypravoval nedávno duchovní správce jedné trestnice. Mladý obchodnický pomocník nesl 1000 Kč na poštu. Cestou potkal dobrého známého, který jej vybídl na sklenku piva. Oba se rozjařili. Odtud se šlo přímo do špatné místnosti, která byla hned v prvním poschodí. Brzo teklo víno. Za dva dny potom byl ten mladík dodán do našeho vězení. Měl ještě jednu korunu. Byl odsouzen k delšímu trestu a přišel o místo.

A byl to také jediný syn matky, která byla vdovou. A co rodinných tragedií zavinuje alkohol! Hlad a bídu, stálý nesvár, a to nejen v rodinách chudých, ale i bohatších. Až k vraždám to často vede. Není to řídká věc, že vlastní děti zabíjejí otce pijana. Dr. m., jen pohled'te na opilce, jak sebou nevládne, jak se potácí, nemůže ani rovně stát, ani jít, oči má opuchlé, jazyk mu vypovídá službu, rád by mluvil, ale nikdo mu nerozumí. Tento odporný zjev je člověk. Je to člověk, ale ne jak ho Pán Bůh stvořil; tak ho Pán Bůh nestvořil, tak bídým se učinil sám.

Na 20—30 procent choromyslných jsou alkoholici, 10—20 procent sebevrahů jsou pijani. U nás se ročně propijí 2 miliardy. Jaká je to ztráta národního jmění! Před válkou 300 milionů ročně.

Dr. m., přestávám, snad vám uvedené doklady postačí, abyste viděli, jak je zhoubné nemírné a nestříd-

mé požívání alkoholu. Ale opakují nemírné a nestřídmé. Střídmé a mírné požívání na př. vína nebo piva — kořalky mimo nejnutnější případy se máme vždycky chránit — není žádným hříchem. Jmenovitě ne, když se tak děje ze dravotních příčin a na lékařskou radu.

Sv. Pavel také nepraví: »Nepijte vína!« ale praví: »Neopíjejte se vínem!« Vždyť Bůh nechává přece víno i chmel růsti v přírodě a víno je jeden z nejpřednějších jejích plodů. Sám Spasitel požíval vína a vína také užil při poslední večeři, když ustanovil svátost oltářní. A sv. Pavel také píše svému milému učedníku Timotheovi, biskupu v Efesu, který byl churav:

»Nepij již více vody, ale užívej skrovně vína pro svůj žaludek a své časté nemoci!« (Timoth. I. 5, 23.)

Ano, dr. m., proti rozumnému, jak sv. Pavel praví, střídmému požívání alkoholických nápojů nikdo nemluví. Před čím však vás varovati musím, je nestřídmost v pití lihovin. Pamatujte: »Ubi ebrietas, ibi satanas — kde opilství, tam je d'ábel.«

Proto buďte střídmí, stanovte si nejmenší míru svého pití a tu nepřestupte nikdy, i kdyby vám to zadarmo dali! Vzpomeňte si pořekadla: »Blahoslavená voda, ta rozum nekalí.« Amen.

SV. FRANTIŠEK Z ASSISI NEBO SERAFINSKÝ.

(4. října.)

Spravedliví na věky živi budou.
(Moudr. 5, 16.)

Je málo světců, kteří by byli po celém křesťanském světě tak známi a těšili se takové úctě jako sv. František Assiský nebo Serafinský. Tento týden připadá jeho památka. Proto vám něco o něm povím, abyste věděli, proč se tento světec, říkají mu také chudáček, žebráček boží, stal miláčkem celého křesťanského světa. Bude mi při tom vodítkem známá kniha prof. dra Vlastimila Kybala »O sv. Františku«. Spisovatel Kybal praví, že tu knihu psal krví svého srdce. Počnu tedy ve jménu Páně.

1. Sv. František se narodil r. 1182 v městě Assisi ve střední Itálii. Jeho otec Petr Bernardone byl zámožný, ale lakomý obchodník sukny. Matka Sora Pika byla zbožná paní šlechtického původu a pocházela z jihofrancouzské Provence. Otec si ji přivezl z této země slunce a písňe, kam často dojížděl na trhy nakupovat francouzská sukna. Podle podání Sora Pika vydala na svět svého prvorozeného syna na slámě ve stáji a podnes se ukazuje v Assisi kaplička, zvaná Francescuccio (Frančeskučo), jako Františkovo rodiště. Otec byl právě ve Francii na obchodní cestě a matka dala syna pokřtít na jméno Jan. Otec, když se vrátil z Francie domů, jinak ho nejmenoval než Francesco, malý Francouz. A toto pojmenování se později našemu světcovi zalíbilo tak, že si také říkal Francesco — František.

2. Když vychodil domácí školy, kde se také naučil latinsky, francouzsky se dobře naučil doma od matky, pomáhal otci v soukenickém obchodě. Ale obchod pro něj nebyl. František raději meškal mezi mladou společností assiskou, byl rád vesel a častěji si i zažertoval. Také se příliš nádherně šatil a vystupoval okázale. Vbrzku se stal miláčkem mladého assiského

světa. Ale při tom všem si zachoval ušlechtilé mravy a svou duši bez úhony a čistou. Srdce byl předobrého, o všecko by se byl rozdělil. Jednou v obchodě byl velmi zaměstnán. Vtom vstoupil žebrák a prosil ve jménu Kristově o almužnu. František se nechtěl dát zdržovat a proto jej odbyl. Sotva se však žebrák vzdálil, František toho litoval, spěchal za ním a tím štědřeji ho obdaroval. Od těch dob si umínil, že nikoho neoslyší, kdo by ho prosil za almužnu ve jménu Kristově.

3. Jako všichni tehdejší mladí muži, František nejvíce toužil po tom, aby byl pásován na rytíře. Vstoupil proto do vojenských služeb hraběte Gentila a táhl s ním do Apulie proti vojskům Bedřicha II. Ale už první den viděl mnoho, co se mu mezi tehdejším rytířstvem nelíbilo. A to jeho nadšení pro rytířstvo značně ochladilo. Když pak ho Bůh napomenul zvláštním snem, aby se vrátil domů, František neváhal ani okamžik a vrátil se zpět do Assisi. Ale od těch dob se začal čím dál tím víc stranit svých bývalých veselých druhů a své známé společnosti. Cosi zvláštního ho pudilo do samoty. Zvlášť rád býval v malém, skoro opuštěném kostelíku sv. Panny Marie degli (delji) angeli (anželi), u Panny Marie s anděly. Tam také poznal své pravé poslání, k němuž ho Bůh vlastně volal. Dlouho za to předtím prosil.

4. Dne 24. února r. 1208 posluhoval při mši svaté v tomto kostelíku. A slyšel v evangeliu slova: »Jděte a kažte, přiblížilo se k vám království boží! Nemocné uzdravujte, mrtvé křiste, malomocné očišťujte! Dar-mo jste vzali, darmo dejte! A nic neberte s sebou na cestu, ani zlato, ani stříbro v opascích svých, ani dvou sukní, ani obuvi, ani hole, nebo každý dělník je hoden své mzdy!«

Po těchto slovech věděl už František, co má činit. Odhodil hůl a obuv, místo koženého pásu vzal uzlovitý provaz a oblékl se v šat z nejhrubší látky. Své jmění, pokud mu ještě zbývalo, rozdal mezi chudé. František se tak připodobnil k chudým apoštolům a

učedníkům Páně. Umínal si také konat, co činili apoštolové, totiž kázat a obracet hříšníky na cestu pokání. Boháče chtěl pohnout k milosrdenství, chudého k trpělivosti, bohatého smířit s chudým a pána s poddaným. Neboť tenkrát také bohatí a ti, kteří měli moc v rukou, byli krutí a necitelní. Byl krutý pán k chudému a chudý bez citu k pánu. František chtěl všechny polepšit. Kázání svá začínal slovy: »Pán vám udělíž svého pokoje!« A když lidé viděli čistý život a slyšeli kázání tohoto chudáčka božího z Assisi, nedivte se, že pak, když milost boží byla s ním, mnozí hříšníci činili pokání a že se obracela celá města i celé kraje. Mnozí se k němu přidali a chtěli žít podle jeho vedení.

V 10 letech shromáždil František kolem sebe více než 5000 bratří, kteří žili podle řehole, kterou jim sám předepsal. Bratři měli žít ve svaté poslušnosti a přesvaté chudobě. Kdo umí řemeslo, ať pracuje, ale nežádej za práci jinou odměnu než pokrm, kterého potřebuje. Pracovat měli bratři, jejich život měl být životem pracovitým. Jen kdyby mzda nestačila a kdyby práci nenašli, měli přijímat almužnu, ne však v penězích, ano měli za ni i prosit jako jiní chudí. Zvláště měli sloužit chudým, nemocným hříšníkům a všem potřebným bližním. M e n š í n e ž v š i c h n i m ě l i b ý t a p r o t o j s o u n a z v á n i m e n š í b r a t ř i s v. F r a n t i š k a. Fratres minores s. F. — Měli kázat na ulicích a rozcestích krátce a prostě, jak nekněz dovede. Kázání jejich mělo napomínat k pokání a všecky vybízet k chvále boží. František žádal pak papeže Honoria III., aby jeho řeholi schválil. Slyšte, co se tu dojímového stalo! — František se odebral, aby si to schválení vymohl, do Říma k papeži. Papež ho přijal v slavném slyšení. Až do té doby kázával jen, co mu vnukl Duch svatý. Tentokrát se však na svou řeč, kterou chtěl před papežem a kardinály proslovit, důkladně připravil a naučil se jí nazpaměť. Ale v tu chvíli, když před papeže a jeho dvůr předstoupil, selhala mu paměť a zapomněl nadobro svou řeč.

V těchto rozpacích se přiznal pokorně k této nehodě. Povzdechl si pak k Duchu sv. a jal se mluvit volně, co mu Bůh vložil do duše, a kázal tak znamenitě, že všichni posluchači vyznali, že z něho mluví Duch sv. Tomu dojmu neodolal ani papež Honorius III. a řeholi sv. Františka schválil.

5. Sv. František byl h l u b o c e p o k o r n ý. Jednou se dal od spolubratra vésti městem s provazem na krku za to, že v nemoci jedl kuřata. Jindy poručil bratru františkánu, aby mu nadal snopů, mezků a ničemů, protože ho lidé velmi uctívali. Jindy se opět zpovídal na kázání veřejně lidu ze všech svých hříchů. Spával na holé zemi a měl přitom nahé tělo přikryto jen jediným pláštěm, hlavu kladl na trávu nebo tvrdý kámen. Jako sám sebe stále pokořoval, tak radil a přikazoval, aby se i bratři pokořovali. Tu se musil bratr svléci ze sukně a vrhnout se k nohám žebrákovým a vyznat mu svou vinu. Domýšlivým bratřím František zlořečil. Neposlušnému bratru hodil kapuci do ohně. Pomlouvačného bratra odevzdal do rukou silného druha, aby ho ztrestal, ba jednou vstrčil pomlouvačnému bratrovi oslí lejno do úst a řekl: »Ať sní lejno jazyk, který cedí jed zlosti na svého bratra!« Tak František napravoval pomlouvače.

A nemyslete, že František při své prostotě nedbal uhlazených způsobů. František byl každým coulem básník a rytíř, který se dovedl chovat s přirozenou uhlazeností v každé společnosti.

Radil také bratřím: »Vizte, bratři nejmilejší, že zdvořilost (cortesia) je jednou z vlastností samého Boha, který ze zdvořilosti dává slunce i dešť spravedlivým i nespravedlivým.« Na svých bratřích žádal František, aby byli zdvořilí a laskaví nejen k lidem urozeným, nýbrž, a to zvláště, k lidem chudým, bídícím a nemocným. František sám předcházel příkladem a myl vlastníma rukama zlého nemocného.

To pak, jak roku 1217 v svatou štědrovečerní noc v jeskyni v lese u městečka Grecia vystrojil první

jesličky, jistě všichni víte. Jistě jste o tom už často s tohoto posvátného místa slyšeli.

6. František, jak byl povahou prostomyslný, něžný a dobrotivý, miloval n e t o l i k o l i d i, nýbrž i z v í ř a t a, vůbec všechny tvory a nazýval je svými bratry a sestrami.

Zvláštní potěšení míval z beránků, byli mu znakem beránka božího, Krista. U města Sieny se přiblížilo k Františkovi stádo ovcí, a hned jehňátka, ovce i berani běželi za ním, zdvíhali hlavy a důvěrně se k němu tulili.

Ale nejvíc m i l o v a l p t á k y. Těm neříkal než »ptáčkové, bratříčkové«. — Bylo to u Pian d'Arca, kde František uviděl na stromech velké množství ptactva, vlaštoviček, vran a jiných ptáčků štěbetavých. Bylo to patrně v době stěhování ptactva z jihu na sever. Ptáci přilétali k němu se stromů. František se jich dotýkal pláštěm, a když neodlétali, začal jim kázat: »Ptáčkové, bratříčkové, vy jste povinni Pánu Bohu, svému stvořiteli, za mnohé věci a musíte jej proto chválit vždy a všude. On vám dal dvoje i troje šatečky a dal vám svobodu létat na všechny strany. Nesejete a nežnete a Pán Bůh vás přece krmí a dává vám řeky a studánky, abyste z nich pili, a vysoké stromy, abyste si na nich dělali hnízda. A proto, bratříčkové moji, nebud'te nevděčni, ale vždycky chvalte pilně Pána Boha!« Legenda vypravuje, že po těchto slovech všichni ptáčkové počali otvírat zobáčky, natahovali krčky, roztahovali křídélka a uctivě skláněli hlavičky k zemi a dávali tak najevo pohyby a zpěvem, že slova svatého otce jim působí potěšení a že jim rozumějí. A sv. František se radoval a mazlil spolu s nimi. Na konec udělal nad nimi znamení sv. kříže a dovolil jim odletět. I zdvihli se ptáčkové líbezně zpívající do vzduchu a rozletěli se v hejnech na čtyři světové strany. To je slavné kázání Františkovo k ptáčkům. Jindy poručil vlaštovkám, které štěbetaly, aby ztichly. Bylo to v Alvianu, kde František kázal. Bylo tam hejno vlaštovek a ty příliš štěbe-

taly, že sv. Františku nebylo rozumět. I oslovil je: »Vlaštovičky, sestry moje, dlouho bylo slyšet jenom vás. Nyní chci mluvit také já. Poslechněte tedy a mlčte, pokud mluvím!« a vlaštovky ztichly.

7. Dr. m., jako byl František následovník Kristův v svém celém životě, měl se mu podobati i v utrpení. Bylo to na podzim 14. září r. 1224, kdy se František odebral s bratrem Lvem na divokou horu Alverno, kde mu bratři zřídili na skalnatém svahu poustevnu. Tu chtěl sv. František zůstat 40 dní. A když tu onoho dne rozjímal o umučení Páně, přišel do vytržení mysli, a víte, co spatřil? Spatřil Serafa, hlava jeho byla hlava Kristova o šesti skvělých perutech, kterak rychle letmo k němu sestupuje s nebe. Ruce i nohy Serafovy byly přibity na kříž. Dvě křídla zastiňovala hlavu, dvě byla rozpjata k letu a dvě přikrývala ostatní tělo. Františka to zjevení naplnilo neobyčejným úžasem. A když zmizelo, zanechalo v jeho duši podivný žár. Cítil najednou palčivou a bodavou bolest a zpozoroval, že na rukou i nohou a v pravém jeho boku je vtištěno patero Kristových ran právě tak, jak je viděl na Kristu Serafu. František měl na svém těle rány Kristovy, světu za příklad a na podiv. Proto se také jmenuje S e r a f i n s k ý. Rány Kristovy podržel na těle až do smrti a míval v nich palčivé bolesti. Ale radoval se z nich, že tak učiněn je podoben Pánu. Ze všech divů, kterými ho Bůh vyznamenal za živa, je tento největší. Svědectví o tom nám podávají mnozí současníci; jmenuji jen dva očitě svědky: papeže Řehoře IX. a Alexandra IV. To jsou ony známé r á n y s v. F r a n t i š k a, s t i g m a t a s c t i F r a n c i s c i. — Ale od onoho dne, kdy František dostal svaté rány Kristovy, nemohl pro bolesti v nich a velikou slabost sám chodit a dával se od bratří podpírat a vodit anebo jezdil na mezku. Stále však slábl víc a víc. Nakonec skoro oslepl. Když se smrt blížila, dal se od bratří položit na holou zemi a přál si umřít obnažen na důkaz, že odchází z toho světa úplně chudý. — Jen z poslušnosti přivolil, aby

ho bratři přikryli chudičským řeholním rouchem. A na otázku, kde jej mají pohřbít, odpověděl: »Na popravišti assiském.« Chtěl se i tak podobat svému Pánu, který na popravišti golgotském našel svůj hrob. Tak zemřel 4. října r. 1226 ve věku 44 let tento světec. Legenda vypravuje, že se v hodině smrti hejno skřivánek sneslo nad chyší, v které vydechl svou duši, i kroužilo kolem střechy příjemně šveholíc. Pochovali pak sv. Františka v městě Assisi v chrámu sv. Jiří, kde sv. František byl pokřtěn a kde po prvé kázal. Později vystavěli v Assisi k jeho cti nádherný gotický chrám. Za staveniště zvolili někdejší popraviště u města Assisi přímo za branou, kde sv. František chtěl býti pochován. Do tohoto nového chrámu přenesli pak tělo sv. Františka z chrámu sv. Jiří a tam je s nevídanou nádherou dne 25. května r. 1230 uložili k věčnému odpočinku. Tak se splnilo poslední přání serafinského světce. Amen.

NEDĚLE 21. PO SV. DUCHU.

I.

O odpuštění.

Tak i Otec můj nebeský učiní vám,
jestliže neodpustíte jedenkaždý bratru
svému ze srdcí svých.
(Mat. 17, 35.)

Dr. m., jako by to už ani nepatřilo do dnešního světa, co Kristus Pán vykládá v dnešním evangeliu. Kdopak dnes rád odpouští? Tuto vlastnost dnešní svět skoro ani nezná. Sotva komu ublíženo, hned vyhledává, aby se mu pomstil, hledá soudy a nepřátelství obyčejně trvá až do smrti. Někomu odpustit se pokládá i za slabost. A přece povinnost odpustit je tak nutná, jako je nutná modlitba a jako je nutno zachovávat kterékoli boží přikázání. Nadarmo nám přece Spasitel nevložil tuto povinnost i do naší každodenní modlitby: »Odpusť nám naše viny, jakož i my odpouštíme našim vinníkům.« A já bych vás rád učinil jinými, než je ten hrdý dnešní svět, rád bych, abyste si rádi odpouštěli navzájem, a proto vám promluvím dnes o tom, že odpouštět

1. je skutek velmi vznešený a

2. k spáse potřebný.

I. Odpouštění je vznešené.

To znali už i pohané a velebili ty, kteří dovedli odpustit. Často jste slyšeli o Římanech a Řecích. Slyšte případ mezi Řeky. Na známého řeckého zákonodárce Lykurga se vrhl zpustlý mladík a těžce jej zranil. Rozhněvaný lid uchopil nešťastníka a chtěl ho na místě potrestat. Lykurg však to nepřipustil. Vysvobodil mladíka z rukou lidu a věnoval mu všemožnou péči, že se zanedbaný mladík pod jeho pečlivým vedením brzo zušlechtil a své mravy napravil. Lykurg ho pak předvedl před shromážděný lid a pravil: »Dali jste mi ho jako nepřítele a já vám ho vracím jako svého syna.« Dr. m., hleďte, tak již i pohané dovedli

odpouštět. A slyšte Římany, jak ti velebí tuto ctnost smířlivosti a odpuštění!

Když známý jejich vojevůdce Caesar pokořil své protivníky a odpustil jim a některým z nich prokázal i velké dobrodiní, tehdy vystoupil na řečniště na foru, na největším římském náměstí, největší řečník té doby, Cicero, a velebil tento skutek slovy: »Caesare, tys dobyl více měst, než jiní jen viděli, více zemí jsi podmanil, než jiní procestovali. Ale všechny tyto skutky mohou i jiní dokázat. Ale sám sebe překonat, potlačit svůj hněv, odpustit a na milost přijmout, jako tys učinil, je skutek tak vzácný a obdivuhodný, že ten, kdo tak činí, je podoben bohům.« Tak už i pohané měli odpuštění za čin vznešený. A tento skutek, kterému se pohané tolik divili a který tak cenili, uložil nám křesťanům Spasitel

II. z a s k u t e k n u t n ý a k s p á s e p o t ř e b n ý, uložil nám jej jako povinnost. Slyšte, jak tuto povinnost Spasitel určitě prohlásil: »Slyšeli jste, že řečeno bylo starým (t. j. židům ve Starém zákoně): Milovati budeš bližního svého a nenávidět nepřítele svého.« Ale já pravím vám: »Milujte nepřátele své a dobře číňte těm, kteří vás nenávidí, a modlete se za ty, kteří vám protivenství činí a utrhají vám!« Tu je, dr. m., přímý rozkaz Páně, abychom odpouštěli: »Já pravím vám, já, váš Spasitel, váš Bůh. Kdo by neodpouštěl a se mstil, rušil by toto přikázání.« A v dnešním evangeliu slyšíte Kristova slova: »Jestliže odpustíte lidem hříchy jejich, odpustí i vám Otec nebeský hříchy vaše, jestliže neodpustíte lidem, ani Otec váš neodpustí vám.« Jen proto také Spasitel vykládal dnešní podobenství, aby vás k odpuštění přiměl. Král odpustil 10.000 hřiven (asi 40 milionů korun). Král, t. j. Bůh, nám odpouští veliký počet našich hříchů, proto i my máme ochotně odpouštět to málo, čím se bližní proti nám prohřešil. Neodpustíme-li, stane se nám to, co se stalo tvrdému a nemilosrdnému služebníku, který nechtěl svému druhu odpustit 100 denárů (asi 100 korun), nebude

ani nám odpuštěno. Budeme zavrženi Bohem jako ten hrdý a nemilosrdný služebník. A kdyby ses, můj drahý, neustále modlil o boží milosrdenství, ale sám nechtěl odpustit bližnímu, který ti ublížil, darmo se modlíš. Bud' odpuštění nebo zavržení.

T a k j e t a p o v i n n o s t o d p o u š t ě t p ř í s n á .

Vidíte na Kristu Pánu, jak ji plnil. Krista Pána farizeové pomlouvali, dokonce ho vinili ze spojení s d'áblem, a to byla u Izraelitů největší urážka, a Kristus odpouštěl. Surový žoldnér v síni nejvyššího kněze ho udeřil ve tvář. Byla to hrozná potupa. Kristus Pán se ohradil: »Mluvil-li jsem zle, vydej svědectví o zlém, jestliže dobře, proč mne tepeš?« Ohradil se a hájil, ale odpustil. Ohradil se proti křivdě. I my se můžeme hájit, když nám někdo ubližuje, chce na př. ničit naši čest, ale přitom máme být hotovi každou chvíli k odpuštění. A vy vidíte, jak pak byl Spasitel bičován, trním korunován, ukřižován. Jaké to bylo moře urážek, nezaslouženého utrpení, ale vy jej slyšíte s kříže se modlit: »Otče, odpusť jim, nebo nevědí, co činí.« — A za příkladem Kristovým šli naši svatí a odpouštěli i nejtěžší urážky a křivdy, a to ochotně. Čtete list sv. Pavla ke Korintským. Tam si sv. Pavel stěžuje, co všechno musejí křesťané vytrpět od svých nepřátel, ale oni křesťané že jim za to neodplácejí zlým, ale dobrým. »Zlořečí nám,« píše sv. Pavel, »a my jim dobrořečíme, rouhají se nám a my se modlíme.« Sv. apoštola Jakuba svrhli židé v Jerusalemě s chrámové střechy a pak ho utloukli kameny a kyji. Sv. Jakub se však za ně modlil jako Spasitel na kříži: »Otče, odpusť jim, nebo nevědí, co činí.« — Příklad sv. Štěpána je až příliš znám, abych jej připomínal. Ale nemohu opominout, abych s vámi nesdělil tuto pravdivou událost. Snad vámi pohne a nebude to nadarmo.

Kterýsi kněz v Paříži dával každého dne almužnu žebrákovi, který seděl u chrámových dveří. Jednoho dne ho pohřešil. A když se po něm poptával, řekli

mu, že leží v své podkrovní komůrce a že je těžce nemocen.

Kněz ho vyhledal, potěšil ho a ukazoval mu na boží milosrdenství. Ale vtom se obličej nemocného zachmuřil a nemocný pravil: »Pro mne není žádné milosrdenství, já nemohu v odpuštění doufat.« — »A proč byste si zoufal, vždyť přece nosíte křížek na prsou,« řekl kněz. »Právě v tom je to tajemství, proč si musím zoufat,« řekl umírající. »Svěřím se vám s tím. Vy mě potom jistě odsoudíte. Bylo to za revoluce (francouzské), sloužil jsem u hraběcí rodiny. Hrabě byl předobrá člověk a hraběnka učiněný anděl. Měli 2 dcery a roztomilého synka. Byli v seznamu těch, kteří měli skonat pod gilotinou. Skryli se na venku v selském domku. Věděl jsem o tomto úkrytu. Revolucionáři mi slibovali mnoho peněz, vyzradím-li tento úkryt. Nemohl jsem se dlouho odhodlat k tomuto hanebnému činu. Ale když mi hrozili, že mě zastřelí, prozradil jsem úkryt. Rodina zemřela pod gilotinou až na malého chlapce. Jmenoval se Pavel. Toho uvěznili. Od té chvíle jsem neměl pokoje. Jako Jidáš jsem bloudil životem.« Potom se odmlčel — ale pak bolestně zastenal: »Kříž, ach, ten kříž, dostal jsem jej od dobrého hraběte na památku. A já jsem ho pak a celou jeho rodinu přivedl na smrt. Bůh mě opustil.« Pak odkryl malou záclonku a pravil: »Tu je obraz té šlechetné, ale nešťastné rodiny.« Kněz se zadíval na obraz a velmi zbledl. Potom poklekl a modlil se. Pak se zvedl a řekl: »Milý příteli, Bůh vás neopustil. Také já vám chci odpustit. Ti, které jste přivedl na popraviště, byli moji rodiče a mé sestry. Já jsem Pavel, jejich malý synek.« Žebrák se zadíval delší chvíli pohnutě na kněze, pak hluboce zavzdychal a byl mrtev.

Dr. m., hleďte, jak dovedou lidé odpouštět, když vidí před sebou odpouštějícího Ježíše! I vy ho máte před sebou doma i tu v kostele. Nuže, buďte jako Kristus Pán, odpouštějte si navzájem, když si něčím ublížíte! Nikdy se nemstěte těm, kteří vám ublížili,

spíše jim za to dobře činite! A čeho se vám za to dostane? Slyšte! Sv. Štěpán, když ho kamenovali, modlil se za své nepřátele: »Pane, nepokládej jim toho za hřích!« Evangelista sv. Lukáš k tomu dokládá: »A to pověděv, usnul v Pánu.« To znamená: Pán ho vzal do nebe. A téhož se dostane těm z vás, kteří rádi odpouští, nikdy se nemstí, i vás vezme Pán k sobě do nebe. Amen.

II.

Křesťanská trpělivost s bližním.

Pane, poshověj mi! (Mat. 18, 27.)

Dr. m., jistě uznáte, že král s tím služebníkem, který mu byl dlužen 10.000 hřiven (40 mil. Kč), jednal velmi dobrotivě a milostivě. »I slitoval se Pán nad služebníkem tím a dluh jemu odpustil.« Ale obdarovaný služebník jednal zcela jinak se svým spoluslužebníkem. »Vyšed pak služebník ten, našel jednoho ze spoluslužebníků svých, kterýž mu byl dlužen 100 peněz (asi 100 Kč), i chopiv se ho, hrdloval se s ním, řka: »Zaplať, cos dlužen!« (Mat. 18, 28.) Napadený mu padl k nohám a prosil: »Poshověj mi, měj se mnou trpělivost!« Ale úpěnlivá prosba nenašla ohlasu. „Poshov mi, měj se mnou trpělivost!“

Dr. m., ptám se, má bližní právo na nás žádat, abychom mu poshověli, abychom s ním měli trpělivost? Odpovídám: Má, neboť naše víra, naše náboženství nás zavazuje, abychom měli trpělivost se svým spolubližním. Je to v životě dost důležité. Proto poslyšte dnes něco o trpělivosti s naším bližním! Promluví vám o tom,

1. jak se trpělivost ukazuje,

2. jak je chvála a doporučení hodná.

I. Jak se ukazuje trpělivost k bližnímu? Ukazuje se dvojím způsobem:

1. jako shovívavost s jeho slabostí.

Člověk je podroben mnohým slabostem. »Člověk narozený z ženy žije krátký čas a naplněn je mnohou

bídou.« (Job. 14, 1.) Jsou to slabosti tělesné, jsou jim podrobeni zejména staří lidé. Ale ještě větší jsou slabosti duševní. Je tu slabá paměť, umíněnost, neústupnost, pošetilost, to všecko ztěžuje a znepokojuje společný život. A tu právě má pomoci křesťanská trpělivost, která je shovívavá k těmto slabostem, a to tak,

a) ž e s i n a n ě n e s t ě ž u j e, a n i n e ž a l u j e. »Jeden druhého břemena neste!« napomíná apoštol. (Galat. 6, 2.) Křesťanská trpělivost mlčí ke všem nepříjemnostem, mlčí ke všemu, co vidí a slyší, a obětuje všecko tiše v komůrce svého srdce Bohu. A nejen to, křesťanská trpělivost se ke všem slabostem bližního

b) c h o v á l a s k a v ě a p ř í v ě t i v ě. Dr. m., jsme-li pohromadě s lidmi, kteří se nám nelíbí a kteří mimo to mají odpudivé chování, je tu velmi blízké pokušení k nevoli a k hněvu. Ale křesťanská trpělivost to pokušení přemůže a cvičí se v přívětivosti a laskavosti. »Snášejte se vespolek v lásce!« napomíná apoštol. (Efes. 4, 2.) Křesťanská trpělivost nezná ani zlostných očí, ani urážlivých slov, ta zná jen přívětivou tvář a laskavé řeči. A to i tenkrát, když to stojí mnoho přemáhání. Ptám se, byli jste, dr. m., i vy tak shovívaví k cizím slabostem? Ó, kdybyste byli! Co zlostí a mrzutostí jste mohli sobě a jiným ušetřit! »Trpělivost je vám potřebná,« praví apoštol. (Žid. 10, 36.) Cvičte se tedy v ní! Snad je to tvůj otec, tvá matka, tvůj manžel nebo manželka, nebo někdo jiný, kdo je ti blízký a s nímž musíš žít. Snad se vám to těžko snáší, těžko se vám s ním žije. Ale buďte trpělivi! Namítáte, ale jde to těžko, je to velmi těžké. Uznávám to. Ale Bůh pomůže. Jen když budete mít dobrou vůli. Křesťanská trpělivost se ukazuje také tím, že je shovívavá

2. k c h y b á m b l i ž n í h o.

My všichni jsme víc nebo méně podrobeni chybám, hříchům. Kdo může říci: »Mé srdce je čisté. Nemám

hříchů.« Křesťanská trpělivost se má ukazovat i k chybám bližního, a to tím,

a) že tyto chyby posuzuje šetrně.

Ona nezapomíná, jak snadno a rychle člověk klesá, že všude kolem nás je plno nebezpečí, plno pokušení. I lidé, kteří to s Pánem Bohem a svou duší dobře myslí, udělají dost často chybný krok. »Sedmkrát denně hřeší spravedlivý,« praví sv. Písmo (Přisl. 24, 16.) Mnohé hříchy nezavinuje tak zloba, jako spíše slabost a nerozvážnost. Proto velí křesťanská trpělivost, abychom šetrně posuzovali chyby svých bližních. Ovšem nesmí tato shovívavost jíti tak daleko, aby na př. představení zavírali oči ke všem chybám svých poddaných a mlčeli ke všemu, co se děje v jejich domě. To by byla zrada na dobré věci a prohřešení proti veliké a svaté povinnosti. Křesťanská trpělivost se jeví i tím,

b) že chyby svého bližního přikrývá mlčením.

Stojí to jistě mnoho přemáhání a není to lehké mlčet o chybách bližních, zvláště těch bližních, kteří nás obtěžují. Ale křesťanská trpělivost i to hledí dokázat a řídí se napomenutím sv. Písma: »Slyšel-lis něco proti bližnímu svému, ať to s tebou umře!« (Sir. 19, 10.) Proto také trpělivý křesťan mlčí o cizích chybách, vyjímajíc, když to přikazuje důležitá povinnost, aby se to představeným oznámilo.

Dr. m., ptám se, byli jste shovívaví k chybám svých bližních, posuzovali jste je šetrně a mírně a mlčeli jste o nich? Aspoň ode dneška tak číňte! Posuzujte chyby jiných víc se soucitem, než s nevolí, víc se shovívavostí než s přísností!

II. Již tedy víte, jak se má ukazovat křesťanská trpělivost k bližnímu. Všimněte si ještě, jak je chvála a doporučení hodna! Ona je

1. skutek svaté lásky, protože

a) pochází, plyne z lásky. Sv. Pavel nám to dosvědčuje, když praví: »Láska je trpělivá, ona se nehorší, ale všechno snáší.« (1. Kor. 13, 4.) Kde není láska, tam není trpělivost, kde není láska, tam není

shovívavost, kde není láska, tam se ustavičně žaluje, tam je neustálá stížnost, nevole a nechut.

»Ale kde je láska, tam se radují s radujícími a pláčí s plačícími.« (Řím. 12, 15.) Trpělivost nejenže pochází z lásky, ona také je její

b) n e j k r á s n ě j š í k v ě t i n o u.

K bližnímu, který i nám je oddán, k němuž i my cítíme příchýlnost, laskavě se chovat, není nic velkého, ani nic šlechetného. Zdaliž nečiní to i pohané? Ale velké a šlechetné je být trpělivý k těm, jichžto řeči a skutky nás odpuzují, kteří na sobě mají mnoho slabostí a jichžto blízkost nám ztěžuje život. To stojí veliké a stálé přemáhání, ale právě v tom se nejkrásněji ukazuje láska. Křesťanská trpělivost je

2. č i n p r o n e b e z á s l u ž n ý. To poznáváme a) ze sv. Písma. To nás ujišťuje, že všechno dobré, které bližnímu prokazujeme, dojde odplaty na nebesích. »Rozdej chudým, co máš, a budeš mít poklad v nebi,« řekl Spasitel bohatému mládenci. (Mat. 9, 21.) Ale, hleďte, trpělivost, kterou s bližním máme, stojí daleko víc oběti, je daleko větší skutek lásky než almužna, kterou člověk dává. Proto také jednou za ni obdrží zvláštní slavnou odměnu v nebesích.

b) Z l e g e n d. Několik příkladů vám povím.

Anastazius, opat kláštera sv. Kateřiny na hoře Sinai, který žil kolem r. 680, vypravuje, že jeden z jeho spolubratří řeholníků duchovní cvičení, na př. modlitbu v choru, posty, nekonal právě příliš horlivě a proto ho spolubratři neměli za zvlášť dobrého bratra. Ale když přišla hodina jeho smrti, byl pln veselí a radosti. Proto ho opat káral a řekl: »Jak to, že ty, který jsi právě nevynikal zvláštní horlivostí jako řeholník, můžeš se při smrti tak veselit a radovat?« Umírající mu pak odpověděl: »Nediv se tomu, můj otče! Bůh mi poslal anděla s ujištěním, že na jisto přijdu do nebe. Je sice pravda, že jsem při společných cvičeních nebyl zvlášť horlivý, ale já jsem zato rád snášel, když mi druzí ubližovali, a choval jsem se k nim laskavě. Já jsem je nesoudil, ale spíše jsem omlouval to, co oni mluvili a činili. Proto mi

Bůh i mé chyby odpustil a volá mě k sobě do nebe. Proč bych se tedy neveselil a neradoval?« — A ještě slyšte! Otec Lev, soudruh sv. Františka, měl kdysi vidění. Viděl veliké množství zemřelých řeholních bratří, kteří šli za sebou v dlouhé řadě a byli ozáření podivuhodným světlem. Ale jeden bratr zářil nade všechny. Bratr Lev se ptal, kdo to je. A dostal odpověď: »Je to Bernard z Quintavalle, první soudruh sv. Františka, a je proto tak ozářen nebeským světlem, protože za svého života snášel s velikou trpělivostí slabosti a chyby jiných a vždycky je vykládal jen v dobrém smyslu.

Vizte, dr. m., jak veliká je to ctnost trpělivost s bližním! Je to čin svaté lásky a záslužný pro nebe, zamilujte si ji a ukazujte ji tím, že budete shovívaví k slabostem a chybám svých spolubližních. Jaké krásné ovoce pak za to sklídíte! Odměna vaše bude velká v nebesích. (Mat. 5, 12.) Měrou vrchovatou vám tam bude naměřeno. (Luk. 6, 38.) Amen.

NA NEDĚLI RŮŽENCOVOU.

Původ této slavnosti. Modleme se růženec!

Pomocnice křesťanů, oroduj za nás!
(Lit. loret.)

Dr. m., dnes slavíme slavnost sv. růžence neboli růžencovou. Chci vám několika slovy vyliciti původ této slavnosti a povzbudit vás, abyste se růženec rádi modlili.

I. Jaký je původ dnešní slavnosti?

R. 1570 napadl generalissimus tureckého sultána Selima II. Mustafa paša beze všeho důvodu benátský ostrov Kypr, dobyl města Nikosie a krutě naložil, věrolomně porušiv dané slovo, s benátskými vojevodci. Poděšen tímto nebezpečím, které odtud hrozilo celému křesťanskému světu, sjednal papež Pius V. roku 1571 s Benátčany a se španělským králem Filipem II. spolek proti Turkům. Hlavou tohoto spolku byl papež sám. Spojené moci sebraly značné loďstvo a jeho velitelem byl jmenován slavný bojovník don Chuan D'Austria. Aby Bůh dal snáze vítězství kříži nad půlměsícem, poručil papež propustit všechny vojáky, kteří přišli jen z touhy po kořisti, a nařídil posty a veřejné pobožnosti, zvláště však modlitbu svatého růžence po celé církvi.

U Lepanta v zálivu patrasko-korintském v Řecku narazilo křesťanské loďstvo na loďstvo turecké. Při východu slunce se obě loďstva setkala. Turci rozvinuli podle svého způsobu loďstvo do podoby půlměsíce. Ale neměli záloh.

Don Chuan D'Austria pozdvihl korouhev od papeže zaslanou, na které byl obraz srdce Páně. To bylo znamením k boji. Vůdcové jednotlivých lodí povzbudili kratičce vojáky. Zatím co se obě loďstva přibližovala, vojáci poklekli a modlili se. Turci napadli křesťanské vojsko s fanatickou zuřivostí. Zdálo se, že musí zvítězit, nebo obě jejich křídla přesahovala daleko křesťanské loďstvo. Vítr vál proti křesťanům. Turecké lodi byly lepší a mužstvo mělo víc kázně.

Náhle se však vítr obrátil a hnál oheň a dým křesťanských děl proti Turkům. Turkům se tím zabráňoval přehled bojiště. Po čtyřhodinném boji potopilo levé křesťanské křídlo, vedené Barberigem, loď, které velel paša Siroch. Mezi Turky nastalo zděšení a zmatek.

Don Chuan D'Austria, kterého tento úspěch naplnil novou odvahou, zdvojnásobil palbu a udeřil na loď, kde velel admirál Hali. Na této lodi bylo 28tisíckrát napsáno jméno Alahovo.

Don Chuan D'Austria usmrtil Haliho, zmocnil se jeho lodi, strhl turecký prapor, vztyčil křesťanský a zvolal: »Victoria — vítězství!«

A bylo vskutku slavné vítězství. Na 20.000 křesťanských otroků bylo osvobozeno, turecké loďstvo bylo téměř úplně zničeno. Na 200 lodí s 362 děly padlo křesťanům do rukou. To bylo první křesťanské vítězství nad Turky. Bylo ho dobyto 7. října 1571, a to, jak celý tehdejší křesťanský svět pevně věřil, na přímluvu Matky boží pro modlitbu sv. růžence.

Papež Pius V. ustanovil na památku tohoto vítězství na 1. neděli v říjnu slavnost sv. růžence a do loretánských litaní vložil prosbu: »Pomocnice křesťanů, oroduj za nás!«

To je původ dnešní růžencové slavnosti.

II. Dr. m., když svatá Panna je takovou pomocnicí, nedivte se, že se od těch dob zbožné duše křesťanské rády modlí vají růženec. Také vás bych chtěl k tomu pohnout.

Vy jistě všichni znáte tuto modlitbu, sám jsem vám minule vyložil, v čem záleží. Vy víte, že je růženec trojí: radostný, bolestný a slavný podle toho, jestliže si v něm vzpomínáme na radosti boží Matky nebo na bolesti Spasitelovy nebo na jejich společné oslavení. Všechn život Krista Pána a svaté jeho matky Marie Panny plyne tu před námi. Prožíváme tu s nimi nejtěžší a nejbolestnější, ale také nejradostnější a nejslavnější jejich chvíle.

Ušlechtilá duše křesťanská, chce-li se vzdělat v pokorě a přemoci pýchu života, pomodlí se růženec ra-

dostný. Podívá se tam na svého Boha v pokoření a ponížení. Vidí ho tam v chudičkých jeslích a v chudém domku nazaretském.

Křesťanská duše, chce-li přemoci žádost těla, modlí se bolestný růženec. Tam vidí svého Spasitele v ne-smírném utrpení. Poznává z toho, jakou cenu má opravdu lidská duše, co bolesti stála Spasitele její spása, tam pozná, jak hrozný je těžký hřích. —

Křesťanská duše, chce-li potlačit žádost očí, modlí se slavný růženec. Na světě se shání každý, jen aby hodně měl, jako by v této hroudě zlata bylo všecko štěstí. Ale v růženci slavném vidíme Krista, který tu na světě nic neměl a přece se dočkal největší slávy, vidíme chudou jeho Matku, která tu na světě také nic neměla a přece se stala královnou andělů a svatých.

A v tom všem je také důvod, proč ušlechtilé a veliké duše se tak rády modlivaly růženec a modlívaly doposud. Pro příklad uvádím jen toto:

Vzpomínám tu země, jejíž osudy byly v mnohém podobné naší republice. Je to zelený ostrov Irsko. Zle úpelo pod anglickým panstvím. Těžko se dobojovalo své samostatnosti. Ale jeden z nejslavnějších bojovníků za svobodu irské vlasti, za svobodu svého národa byl Daniel O'Connel. A hleďte, tento muž, kdykoliv se chystal v anglickém parlamentě v Londýně proslovit některou ze svých nadšených a vlastenec-kých řečí, vždycky před tím stál stranou za některým sloupem a tam se v tichosti a v ústraní modlil růženec. A Matka boží žehnala, nebo úspěch jeho řeči býval dokonalý. — Takových dokladů jsem vám jindy uvedl celou řadu. Ale já rád vzpomínám při všem našeho domácího českého lidu. I náš český lid, pokud zůstal věřící, se rád dosud modlí růženec a má v tu modlitbu něžnou a vroucí důvěru, jak se to krásně ukazuje v pověsti »o s v a t e b n í c h k o š i l í c h«, kterou tak mistrně zpracoval náš básník Erben. Kdož by z vás neznal její obsah?

Na klekátku před obrazem boží Rodičky v pozdní noční hodině klečí zarmoucená a opuštěná dívka. Nelítostná smrt jí vyrvala všechny její drahé a milé.

Zbyl jí již jen snoubenec, který před časem odešel do ciziny. Při odchodu ji těšil, že se po 3 letech vrátí a odvede ji k oltáři. Tři léta uplynula, ale snoubenec se nevrátil a vrátit nemohl, nebo v cizině zatím nešťastně zemřel. Ubohá snoubenka nemá o tom tušení. Modlila se často za jeho návrat a modlí se i dnes. V bolestném rozechvění pronáší však prosbu smělou, žádost rouhavou k Matce boží:

»Snoubence z ciziny mi vrať,
nebo život můj náhle zkrát!«

A sotva zazněla rouhavá slova, pohnul se obraz na stěně a lampa hořící před obrazem na stěně zhasla. Na okno bylo slyšet klepání a milý se jí zjevil o půlnoci v podobě umrlce. Chtěl ji vzít s sebou do hrobu. Čirou nocí nastoupili dalekou cestu. Najednou jejich kroky vázly, nemohli s místa. Umrlec prohlížel dívku a tázal se: »Co to máš, milá, za pasem?« — »Růženec s sebou vzala jsem,« odpověděla.

»Ho, ten růženec z klokočí
jako had tebe otočí,
zúží tě, stáhne tobě dech.
Růženec zahod', neb máme spěch.«
Růženec popad, zahodil
a byli skokem dvacet mil.

Tak dospěli k otevřenému hrobu, v němž by byla jistě dívka zahynula, kdyby byla zavčas nelitovala své nezřízené lásky a neprosila Pannu Marii za ochranu slovy:

»Maria Panno, při mně stůj,
u Syna svého oroduj,
nehodně jsem tě prosila,
ach, odpusť, čím jsem hřešila.«

Panna Maria ji vyslyšela a zachránila od smrti.

Dr. m., jak dojemně tlumočí tato pověst úctu našeho lidu k modlitbě sv. růžence! Ze srdce bych si přál, abyste i vy modlitbu sv. růžence chovali v stejné úctě jako ty ušlechtilé prosté mariánské duše české. A teď je p r á v ě ř í j e n, m ě s í c r ů ž e n c o v ý, kéž byste se aspoň vy zbožnější pomodlili denně růženec anebo aspoň jeden růžencový desátek buď doma

nebo tu v kostele o růžencové pobožnosti! A přesvědčíte se, že toho nebudete litovat, jako toho nelitoval slavný hudební skladatel Křištof Gluck. Ten jako chlapec dostal za svůj krásný zpěv od prostého františkána růženec s pokynem, aby se růženec často modlil, že mu to přinese štěstí. Gluck slíbil a splnil. Za to brzy pozoroval, jak se plní františkánovo proroctví. Cokoliv začal, vše se mu dařilo. Pro své umění se stal brzy miláčkem vídeňského a pařížského dvora. Gluck všechny tyto své úspěchy připisoval růženci, který nosil vždy při sobě, a denně se jej pomodlil a nazýval jej svým breviérem. Když se mu podařila nějaká skladba, říkával: »Maria mi pomohla!«

Dr. m., vy také jistě chcete, aby se vám zdařily vaše životní práce. Věřu, že bych vám nepřál, abyste někdy musili zvolat s císařem Josefem II.: »Ve všem mém počínání jsem měl neštěstí!« Chcete-li, aby se vám vaše práce dařily, pak se modlete růženec a jistě zvoláte s Gluckem: »Maria vždy pomohla, vždy pomůže.«

Přál bych si, aby i vám byl růženec vaším breviérem, t. j. vaší stálou modlitební knihou. Přál bych si, abyste každý o svém růženci mohl říci: »To je můj růženec, ten se denně modlím.« A Maria, královna přesvatého růžence, by vám pak vždycky v životě přispěla ve všech nesnázích a těžkostech. Vy byste se sami přesvědčili, že má pravdu naše staroslavná mariánská píseň: »Tys, Maria, jediné útočiště naše, po Bohu nad tebe nemáme.«

Končím pak svou úvahu o růženci výrokem známého našeho filosofa prof. dra Durdíka: »Ten, kdo prosté ženě, když se modlí, vyráží z ruky růženec, nestojí nad ní, nýbrž hluboko pod ní.« Amen.

NA DEN POSVĚCENÍ CHRÁMU PÁNĚ.

Proč stavíme kostely?

Dnes se stalo spasení domu tomuto.
(Luk. 19, 9.)

Dr. m., jestliže často, pak zvláště dnes, když oslavujeme posvěcení chrámu Páně, vzpomínám si na známý výrok starověkého cestovatele Plutarcha, který před dávnými časy, v době ještě pohanské, napsal: »Šel-li bys jakýmikoliv krajinami, naskytnou se ti města bez hradeb, bez domů, bez králů, bez bohatství, bez peněz, beze škol i divadel, ale nikde nenajdeš města bez chrámu, bez Boha a bez oběti.«

Dr. m., tak si pohané vážili chrámů. Ale dnes v 20., a to křesťanském století, je často slyšet: »Co s chrámy, co chcete s kostelem? Stavte tělocvičny, sportovní domy, divadla, paláce pro zábavu, ale kostel, nač to?« Dr. m., chci vám dnes na takovou řeč dát odpověď, chci vám ukázat, že i my dnes v 20. století chrámů potřebujeme, a to víc než kdy jindy, protože i my dnes

1. potřebujeme Boha,
2. potřebujeme klidu a pokoje,
3. potřebujeme milosti a pomoci boží,
4. potřebujeme síly.

I. Stavíme kostely, protože potřebujeme Boha, a to právě tak, jako ho potřebovali před tisíci nebo před sty lety. Ani naše 20. století nemůže být bez Boha nebo ho odstranit. I v 20. století touží lidská duše po Bohu, po svém nejvyšším dobru, a teprve pak je klidná, když Boha najde a v Bohu spočine. A protože je dnes tolik lidských duší bez Boha, proto je v dnešním světě tolik neklidu, tolik nepokoje, proto tolik nespokojenosti a tolik nenasytné touhy po požitcích. — Ano, je pravda, dnešnímu lidstvu se stýská po Bohu.

Hříšníci a bezbožní hledí tento stesk utlumit a ohlušit a proto hledají za Boha náhradu, hledají hořečně své štěstí v pozemských požitcích, ve světských

rozkoších, užívají, jak se říká, světa. Ale nic to nepomáhá, stesk po Bohu je pak u nich ještě silnější, palčivější a sžíravější. Proto dnešní doba víc než která jiná potřebuje kostelů, kde lidská duše přichází k svému právu, kde může slyšet o svém Bohu, kde s ním může mluvit, kde v svém Bohu může spočinout. Naše kostely nejsou pouhé shromažďovací síně, kde se jen řeční a káže. Nikoliv, o našich chrámech platí Zachariášovo slovo: »Jásej a raduj se, dcero Sionská, nebo hle, já bydlím s tebou,« praví Pán. (Zach. 2, 10.)

Ano, dr. m., Bůh je duší našich chrámů. Sám Bůh je posvěcuje a oživuje. Sám Spasitel Ježíš Kristus, Syn boží, ve způsobě chleba ve svaté hostii vstupuje do našich chrámů. Proto, dr. m., stavíme kostely, protože v nich bydlí Bůh a protože Boha potřebujeme.

II. Stavíme kostely, protože p o t ř e b u j e m e klidu a pokoje. Naše 20. století by se právem mohlo jmenovat stoletím nepokojným a neklidným. — Neklid a nepokoj je všude. Neklid je na ulicích a silnicích, spěchá tam auto za autem, povoz za povozem, člověk aby se bál na nich skoro o život. Neklid a nepokoj je v obchodech a závodech, stávka tam stíhá stávku, neklid je v domácnostech a hospodářství, není pokoje mezi národy a válka hrozí každé chvíli. Dr. m., sami vidíte, že v tomto hlučném a neklidném světě nenřichází duše ke klidu, nedostává se k tomu, aby myslila sama na sebe, na svůj konečný a poslední cíl, na svou věčnost. Duše dnešních lidí je stále zmítána sem a tam, je jako uštvaná, a hlavní, čeho potřebuje, j e k l i d.

A dr. m., není opravdu na světě místo, kde by ta uštvaná lidská duše mohla najít klid a pokoj? Oh, je jedno takové místo. A to je katolický chrám, to je náš kostel.

Již posvátné ticho, nebeský klid, který kostelem vládne, působí konejšivě na uštvanou duši. Tu v našem chrámu duše nic nevidí a nic neslyší z té nepokojné životní honby tam venku, zde v kostele může duše aspoň na několik hodin všechno odhodit a zapomenout na všechno, co ji tam venku v životním

shonu tlačí a tíží. Tu v našem kostele světlo věčné lampy před oltářem svítí v unavenou lidskou duši a připomíná jí její věčný cíl, připomíná jí, že za tímto pozemským neklidem, za těmi starostmi je vlast, je nebe věčného klidu a pokoje. A tato tichá chvíle spojí křesťanskou duši s jejím Bohem, že duše spočine u něho jako Jan na prsou Ježíšových a jako Marie v Bethanii u jeho nohou. A tato tichá chvíle samoty, to spočinutí v Bohu, zapůsobí tak, že se křesťan s radostí a s veselou myslí, uklidněn a upokojen vrací z kostela zas do životního zápasu. — Ano, dr. m., proto stavíme kostely, protože potřebujeme klidu. —

III. Stavíme kostely, protože potřebujeme milosti a pomoci boží. Milosti a pomoci boží potřebujeme, chceme-li si zachránit to, co nejlepšího máme, svou nesmrtelnou duši. — A právě naše doba potřebuje těchto milostí a této pomoci velmi mnoho. Dvacáté století vzalo sice králům jejich trůny, ale posadilo na ně hřích a nepravost a učinilo je tyrany dnešního lidstva. Dnes všude vládnou hřích a nepravost svým žezlem. Všecko jim stojí k službám. Falešná věda, převrácená výchova bez Boha, noviny, knihy, zábavné místnosti, samy vlády a sněmovny. Hřích svádí a přistupuje dnes k lidem v rozmanitých podobách, tu lichotivě, tu svůdně, tam zas s hrozbou a posměchem, každou duši chce zotročit. A, dr. m., naše lidská duše je slabá, sama se hříchu neubrání. Dokáže to jen s vyšší pomocí a milostí, a to s pomocí a milostí boží. — A tyto své milosti nám Bůh uděluje a svou pomoc rozdává jenom v našich chrámech — a to hlavně v svatých svátostech. A jen s těmito milostmi a jen s touto pomocí boží můžeme zachránit čistý chrám své duše — svou duši před hříchem. Kdo proto, dr. m., do kostela nejde a z pramenů milosti boží nečerpá, sv. svátostí nepřijímá, toho najisto zachvátí hříšný proud dnešního světa, ten svou duši nezachrání. A protože my chceme svou duši chránit a k tomu potřebujeme milosti a pomoci boží a ty rozdává Bůh jenom v kostele, jenom v chrá-

mě a nikde jinde, ani ne ve volné přírodě, proto stavíme kostely.

IV. Stavíme kostely, protože potřebujeme síly k utrpení a obětem. Anebo snad ve 20. století není tolik utrpení jako dřív — není třeba přinášet tolik obětí jako dřív? Zkušenost nás přesvědčuje, že ani utrpení ani soužení neubýlo ani oběti se nezmenšily. Ba zdá se, že toho všeho přibylo. A když tomu tak je, ptám se, kde člověk 20. století najde sílu k tomu potřebnou, aby ta utrpení snesl a ty oběti podstoupil? Dá mu ji snad svět bez Boha, nynější zkažený, hříšný svět? Nikoli. Ten nynější svět bez Boha se sice také namáhá, aby trpící a zarmoucené potěšil. Říká jim: »Jděte do museí a dívejte se tam na sbírky a na obrazy, abyste přišli na jiné myšlenky! Jděte do divadla na nějakou veselohru, abyste se zas jednou mohli zasmát, jděte na hřiště, nebo do tančírny, abyste tam zapomněli na svou bídu a na své soužení!

Ale, dr. m., pomáhá takováto řeč? Zcela nic. Trpící, nešťastný člověk nemá na takové věci ani pomyšlení. Taková řeč mu spíš připadá jako výsměch. Ale takovému nešťastnému, zkoušenému člověku řekněte: »Pojď, půjdeme do kostela k Tomu, který zarmoucené těší a nešťastným pomáhá, pojď se mnou k trpícímu Spasiteli, který sám tolik trpěl a který tolik rozumí zkoušenému srdci! Ten ti ulehčí a pomůže ti tvůj kříž nést.«

Oh, dr. m., to je jiná řeč, ta působí jako balzám na zraněné a nešťastné srdce lidské. A to srdce a ta duše poslechne, jde do kostela a postěžuje si Kristu Pánu. A Pán ji posílí, že se pak už nebojí ani kříže ani utrpení, a je-li třeba oběti, i tu je hotova přinést. Dr. m., kdo by se odvážil tvrdit, že tomu tak není?

Ano, dr. m., dokud budou utrpení na světě, pokud bude třeba trpět a se obětovat, potud budem potřebovat kostelů, nebo jen v nich a nikde jinde, v žádné volné přírodě, nám Bůh dá sílu, abychom dovedli nad neštěstím vítězit a oběti přinášet.

Ano, jestliže kdy, pak dnes potřebujeme kostelů,

kde najdeme svého Boha, kde najdeme pokoj a klid, odkud si můžeme přinést milost a sílu pro bídu a nesnáze tohoto života.

Dr. m., proto vás prosím dnes o slavnosti posvěcení chrámu Páně, nedejte se ničím odvrátit od svého kostela! Milujte svůj kostel a ukazujte svou lásku k němu tím, že se budete starat o jeho pěkný zevnější vzhled, o jeho okrasu a ozdobu. Přijďte do svého kostela, přijďte v neděli na služby boží, přihlaste se k Spasiteli, přijďte i všedního dne, abyste svůj kostel nenechali prázdný! Přijďte za všech okolností! Přineste sem do těchto posvátných prostor všechno, co tam venku naplňuje vaše srdce starostí a nepokojem, přineste sem své povinnosti a práce, své bolesti a žalosti, svůj smích a své slzy, svá přání a své plány! A buďte jisti, že Bůh učiní s vámi tak, jak to pro vás a vaši duši bude nejlépe.

Pamatujte: »Běda domu, odkud cesta do kostela zarostla!« Amen.

NEDĚLE 22. PO SV. DUCHU.

I.

Světská vrchnost a Bůh.

Dávejte císaři, co je císařovo, a co je božího, Bohu! (Mat. 22, 21.)

Tak moudře odpovídá Spasitel na lstivou otázku vyslanců farizejských: »Sluší-li daň dávat císaři čili nic?« Tato moudrá odpověď Páně mi dává příležitost, abych vám ji podrobněji vyložil a promluvil k vám o našich povinnostech k světské vrchnosti a k Bohu.

I. Naše povinnosti k světské vrchnosti. Dávejte císaři, co je císařovo!

Kdykoliv byl Spasitel v Jerusalemě, byl vždycky ráno v chrámě se svými apoštoly a vyučoval tam přítomný lid. A tu se stalo, když tam jednoho dne zas zástup lidu poučoval, že k němu přišli vyslanci od farizeů. Podle všeho to bylo několik mladých lidí z nedaleké chrámové školy. Chtěli ho, jak praví evangelium, polapiti v řeči, aby z jeho slov sestrojili proti němu žalobu.

Slyšte, jak si na pohled slušně vedou! »Mistře, víme, že jsi pravdomluvný a že cestě boží v pravdě učíš a že nedbáš na žádného, nebo nehledíš na osobu lidskou.« Jaká jsou to hladká a sladká slova! Je v tom mistrovský tah lidské vychytralosti. Jsou to květiny, mezi nimiž číhá had s jedovatým jazykem.

Ale když si tak připravili půdu, ihned odkrývají vlastní ledví a táží se Pána přede vším lidem: »Pověz nám, co se tobě zdá (co myslíš), sluší-li daň dávat císaři čili nic?« Dr. m., jaká to byla lstivá léčka! — Řekne-li Pán ano, je to dovoleno, ba je to i povinnost, abyste císaři v Římě platili daň, pak pro vždycky prohrál u lidu, který jen nerad a s odporem snášel římské panství a s nechutí do Říma odváděl daně. Odpoví-li však: »Nikoliv, vy nemusíte císaři platit daň« — zdá se, že čekali spíše na to »ne« — pak to

bude pro něj ještě horší. Římští vojáci ho zatknou jako buřiče a uvězní ho. Pak také budou moci pospíchat k Pilátovi a Krista obžalovat: »Tento člověk bouří lid od Jerusalema až do Galileje a brání dávat císaři.« (Luk. 23, 2.) Tak to také skutečně učinili na Velký pátek. A dnes s sebou dokonce přivedli i svědky, několik herodiánů, přívrženců krále Herodesa, aby jeho »ne« s nimi slyšeli, aby s nimi proti němu před soudem svědčili.

S dychtivostí čekali na jeho odpověď. Nebyla snadná, nebo šlo o věc choulostivou. Pán tu měl prohlásit, co smýšlí o římském státu a o povinnostech k římské vrchnosti. Ale Vševědoucí odpověděl. Spasitel znal dobře smýšlení těchto lidí, věděl, za jakým účelem k němu přišli, a proto jim zpříma řekl: »Co mě pokoušíte, pokrytci? Ukažte mi peníz daně! Čí jest tento obraz a nápis?« Řkou jemu: »Císařův.« Ano tento císařův obraz na berní minci, na penízi daně, to byl pádný důkaz, že podle řízení a dopuštění božího patřili pod vrchní panství římského císaře. Ten byl pánem země a oni (židé) přijímali od něho ochranu pro svůj život i pro svůj majetek i pro svou čest a pro svá práva. Ale když přijímali a měli od něho tuto ochranu, pak mu musili umožnit, aby i on, císař, mohl to pro ně činit, aby i on mohl dostat svým povinností, t. j. pak mu nesměli odpírat daně a poplatky. »Plaťte tedy císaři, nač má právo!« tak zněla pádná a přímá odpověď Spasitelova, »dávejte císaři, co je císařovo!« A když oni vyslanci farizejští to slyšeli, divili se jeho moudrosti, nemohli už promluvit slova a odešli. (Mat. 22, 22.)

Dr. m., k tomuto rozhodnutí Páně: »Dávejte císaři, co je císařovo!« připojím několik slov, abyste mu dobře rozuměli. Spasitel se tímto výrokem nechtěl snad vyslovit pro určitou vládní formu (vládní útvar). Snad pro císařství. Nechtěl tím výrokem rozhodnout, co je lepší, zdali císař nebo král nebo president, zdali je lepší, jak říkáme, monarchie nebo republika. Kdyby tenkrát byl v Římě vládl místo císaře Tiberia republikánský konsul nebo president, Spa-

sitelova odpověď by byla bývala do písmene stejná. Kde je státní forma císařství nebo království, kde mají císaře nebo krále, tam, praví, dávejte císaři nebo králi, co je jejich, kde mají presidenta a republiku, tam poroučí, abychom jim dávali, čím jsme jim povinni. —

Nikdo proto nesmí vykládat slova Páně tak, jako by se vyslovil pro císařství, řekněme pro monarchii. Monarchie nebo republika, to je před Spasitelem stejné. Jako jsme v předešlých dobách svým panovníkům, i když jsme byli samostatní, odváděli daň z krve a majetku, rovněž tak jsme tím povinni i republice, pro kterou se národ skrze své zástupce rozhodl. Nikdo se proto nesmí od ní odtahovat, nikdo jí nesmí vypovídat poslušnost nebo odpírat daně.

To bylo a je stanovisko Kristovo a toho stanoviska musí dbát a šetřit každý křesťan, chce-li jednou obstát před soudnou stolicí Kristovou. — Křesťan se nikdy neprohřeší proti rozkazu sv. Pavla: »Komu daň, tomu daň, komu čest, tomu čest!« (Řím 13, 1—7.)

Dr. m., již tedy víte, jak budete dávat císaři co je císařovo, t. j. světské vrchnosti, co je její. — Slyšte ještě, jak máte dávat,

II. co je božího, Bohu, nebo o povinnostech k Bohu.

Dávejte, co je božího, Bohu! — Spasitel tím chtěl vyslancům farizejským říci: »Chcete-li, aby ve vaší zemi byl klid a pořádek, aby lid byl šťasten a spokojen, pak nepostačí jen plnit povinnosti k světské vrchnosti, nýbrž je třeba plnit také povinnosti k Pánu nejvyššímu, od něhož je všechno dobré, je třeba dávat Bohu, co je božího. — Nedáte-li Bohu, co je jeho, neobráte-li se k němu kajícně, jestliže se nepolepšíte, nebude mezi vámi ani štěstí ani požehnání boží, ani tenkrát ne, když byste snad římské panství svrhli a daně platit přestali.

Ale, dr. m., to neplatí jen farizeům, to platí nám všem. Jen tehdy bude mezi námi dobře, ba lépe, jen tehdy budeme dobrými občany svého mladého státu,

když i my dáme Bohu, co je božího. — Proto se obrácím k vám v dnešní chvíli ke všem a prosím vás všechny stejně.

Vy občané v městech i na venkově: »Dávejte Bohu, co je božího!« Dejte Bohu zas jeho den, který mu patří! Nechť je neděle zas den Páně, v kterém najdete pokoj, klid v neklidu a sváru tohoto světa.

Vy, boháčů, dejte Bohu, co je jeho! Zima je přede dveřmi. V mnohých příbytcích naší obce nemají děti teplejšího oděvu ani kilo uhlí ve sklepě. Když se vybírá na chudé, dejte pro ně svůj dárek! Nebo co jste dali jednomu z nejpotřebnějších, to Spasitel tak cení, jako byste to pro něj učinili.

Vy, rodiče, dejte Bohu, co je božího! Dejte a zasvěťte mu svou domácnost, nedejte, aby tam ztichla každodenní modlitba. Dejte mu své děti, které vám svěřil! Nedopusťte, aby Boha odstranili ze školních světnic, v nichž sedí vaše děti. Nedejte z jejich rukou vytrhnout katechismus, z něhož se učí desateru svatých božích přikázání.

Vy všichni moji farníci, dejte Bohu, co je božího! Přispějte rádi na kostelní potřeby, nebo bez vašich sbírek a příspěvků by nebylo možná, abychom náš kostel udrželi v pořádku a naše bohoslužby, jak se patří, konali.

Vy křesťané všichni bez výjimky, dejte Bohu, co je božího! Dejte mu své srdce a svou duši! Naše duše nese na sobě jako onen peníz daně obraz a nápis neviditelného Boha, které na křtu sv. byly vtisknuty naší duši. — Proto nemá nic jiného ze všech našich činů vyznívat než čest boží a poslušnost k Pánu našemu Ježíši Kristu.

Opakuji ještě jednou: »Dávejte císaři, co je císařovo, a co je božího, Bohu!« Oboje patří k sobě. Kdo chce být dobrým občanem, ten také dává Bohu, co je jeho, a kdo chce být dobrým křesťanem, ten také dává vrchnosti, státu a vlasti, co je jejich.

Dr. m., jak to máte dělat, jsem vám pověděl. Čiňte

to, prosím vás, nebo tak se o šťastnou budoucnost našeho mladého státu a našeho národa nejlépe postaráte. Amen.

II.

Víc lásky.

A za to se modlím, aby se láska vaše víc a víc rozhojňovala v umělosti a ve všelikém smyslu. (Filip. 1, 9.)

Dnes ve světě není lásky, tak si mnozí naříkají. Ale není to tak naprostá pravda. I v našem sobeckém věku se daří této květině. Ale protože je nyní na světě tolik bídy a nouze, je jistě na místě přání a tužba, aby té lásky bylo ještě víc. Je třeba se sv. Pavlem se modlit, aby bylo mezi námi

1. víc lásky k Bohu,
2. víc lásky k bližnímu,
3. víc lásky k vlastní duši.

Uvažujte dnes o tom!

I. Víc lásky k Bohu.

Dr. m., přiznejte se, že naše láska k Bohu je stále malá a slabá. Je sotva jako jiskřička a měla by hořet plným plamenem. Přijde jen dost malé pokušení a láska k Bohu vychladne. Navštíví nás dost malý křížek a láska k Bohu ustydne. Proto je třeba stále prosit a často si povzdechnout: »Ó Pane, dej nám více lásky, oheň lásky k Tobě v nás rozněť!«

Ano, dr. m., víc lásky a proto častěji a víc na Boha myslet a k němu se modlit. Víc lásky a proto častěji a víc chodit k stolu Páně. Víc lásky a proto také víc ukazovat svou obětavost a své přemáhání. Pak jistě bude mezi námi víc lásky k Bohu.

II. Víc lásky k bližnímu.

Bída a nouze čím dál, tím více roste, a to bída náboženská, mravní a sociální (nezaměstnanost, nouze bytová), proto také i láska musí čím dál, tím víc růst. Proto je třeba:

1. Víc lásky k chudým a bídu trpícím. Nesmíme dopustit, aby mnozí hladověli, pokud my

máme přebytek. »Blahoslavení milosrdní, nebo oni milosrdenství dojdou.« (Mat. 5, 7.) — »Modlitba s postem a almužnami je lepší než shromažďovati poklady zlata.« (Tob. 12, 8.) Almužna neochudí, praví přísloví.

2. V í c l á s k y k n e z a m ě s t n a n ý m. Je jisto, že je mezi nimi dost podvodníků a zahalečů, ale přece velká většina z nich by ráda pracovala, kdyby mohla. Trpí v svém neštěstí uvnitř i zevně. Mějme pro ně víc porozumění a citu! Vmysleme se v jejich stav! Jak by nám bylo, kdyby tak nám hrozila žebrácká hůl, hlad, a na konec zoufalství!

3. V í c l á s k y k z a t r p k l ý m a z o u f a l ý m. Snažme se je potěšit a povzbudit! Ukažme jim slovem a skutkem, že láska dosud na světě nevymřela! Starejme se i o jejich tělo, i o jejich duši! Ať svět pozná, že jsme vpravdě Kristovými učedníky, a to podle toho, že máme lásku jedni ke druhým. (Jan 13, 35.) Sv. papež Řehoř V. praví: »Nemáš-li co nešťastnému dát, aspoň s ním plač, nebo upřímná soustrast je také velká pomoc.«

4. V í c l á s k y , a l e r o z u m n é l á s k y.

Láska podle ducha Kristova nemá své dary vydávati se zavřenýma očima. Také se nemá dát slepě ovládat přílišnou citlivostí nebo od náhody. Jsou žebráci ze řemesla, ti dovedou psát po fabricku srdcelomné dopisy, představovat srdcervoucí výjevy anebo hrát divadlo, a všechno to je vyhláno.

Jiní nedovedou hospodařit, nechtějí šetřit a chtějí žít jako před 20 lety. Vždycky jen říkají: »Toho a toho bych mohl potřebovat,« ale nikdy neřeknou: »Toho a toho bych mohl postrádat.« Co dáme nehodným, o to jsme připravili hodně. Podporovat mladého, práce se štítícího člověka tak velice, až ztrácí chut a radost z práce, to by nebyla sociální láska, ale sociální hřích. Karitas, láska, která není rozumná, není z ducha Kristova. Slyšte také slovíčko o p r o s e b n i c t v í (žebrotě) v e f a r n í m d o m ě! Chodí tam chudí, žebráci ze řemesla, lidé bez práce a pocestní. Přijde jich na faru mnoho a každý z nich myslí, že

mu kněz musí pomoci. Neučiní-li to, hned reptají: »Ani duchovní nemají již žádnou lásku k bližnímu. Káží sice o ní, ale sami nečiní nic dobrého.«

Dr. m., kněží by jistě rádi všem pomohli, ale není to možné. Nejsou tak bohatí a nemají daleko tak velké příjmy, jak si lidé myslí. Pomáhají jistě, pokud je to možné. Bůh to ví. Duchovní správce pomohou, kde mohou. Ale vlastní a nejdůležitější úloha kněze zůstane vždycky hlásat a budovat království boží a spravovat a rozdávat tajemství Kristova. Péče o chudé, karita, jak říkáme, je kněžskou pomocnicí v duchovní správě, ale ne hlavní věcí. Když tedy někdo píše: »Vystoupím z církve, nedostanu-li dnes odpoledne ve čtyři hodiny 200 Kč,« pak mu musím říci: »Bratře, nevíš, co mluvíš.« Duchovní správa se nesmí snížit, aby kupovala duše, na obchod s dušemi. My nebudeme nikdy podporovat bezcharakternost, která se svou duší licituje a začachruje ji tomu, kdo dá víc.

Apoštolové ustanovili jáhny, aby pečovali o chudé, slovy: »Nesluší se, abychom opustili kázání slova božího a přisluhovali stolům.« Není možno, aby se farní dům stal domem pro zaopatřování práce nebo služeb nebo snad peněžním ústavem. Ani biskup nemůže při nejlepší vůli všem žádostem vyhovět. Biskup je sice duchovním otcem své diecése — ale žádný bankéř. Církevní duchovní správa se nemůže jen obírat chudými a pouze o ně se starat. Dělá pro ně, co může, ale má také mnoho starostí a povinností jiných.

III. Ví c l á s k y k v l a s t n í d u š i.

Je pravda, že dnes většina lidí miluje své tělo příliš mnoho, ale svou duši příliš málo. Proto třeba dnešním moderním lidem stále připomínat: »Milujte víc, mějte víc lásky k vlastní duši!« Méně péče o tělo, zato více o duši. »Nebo co prospěje člověku, kdyby celý svět získal, ale při tom ztratil svou duši? Jakou dá člověk výměnu za svou duši?« (Mat. 16, 26.) Co prospěje tělesná krása nebo síla, když duše zakrní anebo na věky zahyne? Tělo je pomíjející a smrtelné, duše nepomíjející a nesmrtelná. Duše je určena, aby patřila věčně na Boha, ona je podobenství a obraz boží.

Pamatujme na to a milujme svou duši! Vždycky víc! Starejme se o ni a pečujme o ni modlitbou, přijímáním sv. svátostí, sebepřemáháním a duchovními cvičeními! Neříkejte: »Nemám čas, překáží mi neodkladné práce!« — Vzpomeňte na slova Páně: »Poštilče, ještě dnes požádám tvou duši od tebe a to, cos nashromáždil, čím bude?« (Luk. 12, 20.) — Ano, přijde čas, chvíle smrti — a všeho zanecháš, všechno opustíš, proto si zajisti včas svou duši, miluj ji více než dosud!

Dr. m., pověděl jsem vám, proč je třeba, abyste měli více lásky k Bohu, k bližnímu a k své vlastní duši. — Poslechnete-li mě, pak se splní na vás slova sv. Pavla v dnešní epištole: »Zkusíte lepších věcí, budete živi bez úrazu ke dni Kristovu, k slávě a chvále boží.« Amen.

NA DEN 28. ŘÍJNA.

Co je vlast, milujme ji, a jak to ukážeme?

Patriam, quam nactus es, orna! Vlasti, kterou máš, buď ke cti!

Dr. m., dnes, po roce, slavíme zase výročí své národní a politické samostatnosti, založení svého československého státu. — Je nutno za tento veliký a vzácný dar stále Bohu vděčně děkovat. Je dobře toho dne, kdy zase po staletích se vrátila správa našich věcí v ruce naše, aspoň jednou za rok upřímně vzpomenout. Proto z piety k tomuto dni a z radosti nad ním chci k vám po roce něco vlasteneckého promluvit. Chci vám říci, 1. co je to vlast, 2. chci vás povzbudit, abyste ji milovali, 3. a jak svou lásku k ní máte ukázat.

I. Dr. m., co je to vlast? Vlast je ten koutek země, kde stála naše kolébka, kde k našim dětským uším zazníval lahodný zpěv matčiny ukolébavky. Ach, otčina a vlast, to je ten koutek země, kde jsem si hrával se svými veselými druhy, kde je ten omšelý kostelík, kam jsem spěchával jako chlapec o nedělích k Bohu se pomodlit, kde jsou ta pole, kde jsem našim při práci pomáhal. Ach, ano, tam v tom koutku to bylo, kde můj ctihodný učitel mě učil znát první písmena, kde jsem se později ve školách naučil dobře řeči svých předků, kde jsem poznal jejich snahy a hrdinné skutky. Ach ano, vlast, to je ten koutek země, kde mnozí z mých přátel spí věčný sen a kde sám chci jednou najít věčný pokoj a mír.

A když toto všecko je má vlast, pak se nedivte, že každý jen trochu citlivý člověk miluje svou vlast a má ji nade všecko rád. Je to až úžasné, jak ta láska k vlasti dovede ovládnout lidské srdce. Vidíme to i u lidí prostých a ani ne mnoho vzdělaných. Velmi mě dojalo, dr. m., co jsem četl o národu berberském, o afrických Berberích. Cestovatel vypravuje: »Jsme v Kahýře. Kolem tebe panuje život, o němž si nemůžeš ani podle nejlepších obrazů učinit správný pojem.

Hned máš kolem zástup osmi desítiletých berberských klučinů, kteří se ženou dychtivě po tvé zaprášené obuvi. Jsou to zdejší pouliční cidiči bot. Krásně rostlí hošici. Každý má v ruce malou primitivní dřevěnou skříňku s leštidlem a s několika kartáčky uvnitř. Leštění bot je začátkem kariéry těchto malých inteligentních berbeřat. Doma v Africe, jižně od Assuanu až k Dongole, trou bídu. Proto brzo opouštějí domov a hledají v Kahýře a v Alexandrii výživu. Později, když se naučí arabsky, vstoupí do služeb v zámožnějších domech. Stanou se pokryvači stolů, sluhy u konsulů jako kavasové anebo běžci, kteří před ekypází svého panstva běží a drží krok i s nejostřejším klusem ušlechtilých koní. — Tento Berbeřan je pravzorem snaživce v malém. Netouží však po cti a hodnostech, nýbrž po penězích a zas po penězích. Jim obětuje charakter a všecko. A přece jsou pro něj peníze jen prostředkem k cíli. A tento cíl je, aby se mohl vrátit zpátky do chudické otčiny a tam si založit šťastný rodinný krb.

»Otčino!« Jaké kouzlo máš u všech národů ve všech pásmech!

Kvetla kdysi něžná, krásná růže pouště. Když ji uviděl jeden královský syn, povýšil ji za družku života. Byl to syn a nástupce geniálního Mahomeda Aliho, místokrále egyptský Abbas I. Okrášlil tuto svou květinu pouště veškerým přepychem východu a obklíčil ji všemožnou nádherou. A přes to brzy začala Beduinka churavět. Touha po domovině, širé, volné poušti, byla příčinou její nemoci. — »Otčino, drahá, milovaná otčino!« ozývá se mocným hlasem v paláci i na poušti, všude.

Proto se nedivte, že v Čechově básni »Čerkesu« praví Lidmila, dcera českého vystěhovalce Javora na Kavkazu, svému milému, kozákovi Čerkesovi:

»Je tu krásně u vás, ale přece letěla bych s každým mrakem, s každým ptákem na klín otčiny...«

Dr. m., vidíte, jak jako zlatem, jako v mramor je vryta do lidského srdce láska k vlasti.

II. Tím víc pak to má být u vás křesťanů katolíků.

Nebo vy máte před sebou nehynoucí vzor upřímné, veliké lásky k vlasti, Spasitele našeho Ježíše Krista, který nám tak krásně ukazuje, jak máme svou vlast v srdci nosit. »Nejsem poslán než k ovčím domu izraelského, které zahynuly,« řekl ženě pohance ze země kananejské. Ano, po celý čas svého veřejného působení nepřekročil Spasitel hranice země izraelské, své otčiny, a hlavně svým rodákům prokazoval dobrodiní. Nad budoucí zkázou Jerusalema, kterou viděl napřed svým vševědoucím okem, roní Spasitel slzy upřímné lítosti. I na cestě křížové myslí na své rodáky a praví k matkám izraelským: »Ženy jerusalemské, neplačte nade mnou, ale nad svými syny!« I na kříži prosí za své rodáky: »Otče, odpusť jim, nebo nevědí, co činí!« Židé také znali Krista Pána jako vlastence. Na Kristovo vlastenectví se odvolávali také starší Židů, které ke Kristu Pánu poslal setník z Kafarna, aby si na něm vyžádali uzdravení jeho služebníka. Když pak přišli k Ježíšovi, praví evangelista, prosili ho a řekli k němu: »Je toho hoden, nebo miluje národ náš, i sbornici (synagogu, školu) nám postavil.«

A podle příkladu božského Mistra osvědčovali i svatí apoštolové zvláštní lásku k své vlasti a k svému národu. Sv. Pavel na svých cestách vždycky nejprve vyhledával Židy a jejich synagogy, aby tam hlásal víru Kristovu. A teprve když ho vlastní rodáci nepřijali a zavrhli, kázal slovo boží pohanům.

Dr., m., katoličtí Čechové a Češky, vy jste učedníci a učednice tohoto vlasteneckého Krista a jeho apoštolů. Proto vím, že si s nimi nic nežadáte a že vy tak jako oni svou českou otčinu budete milovat a v srdci nosit. Vy tak dokážete, že je to jen bídná pomluva, jako by katolík nemohl být pravým vlastencem, jako by Kristovo náboženství žádalo na svých členech, aby se zřekli lásky k národu a potlačili lásku k vlasti v svých srdcích.

Jsem přesvědčen,

III. že vy tu lásku k vlasti ukážete tím, že

1. budete míti v úctě naši státní
v r c h n o s t.

Dr. m., rodina potřebuje hlavy, musí mít někoho, kdo poroučí, ostatní pak musejí poslouchati. Neděje-li se tak, domácí sváry zabíjejí rodinné štěstí a často i rodinný statek. A je-li už v malé rodině třeba vladaře, vrchnosti, tím víc je jí třeba celému národu a státu.

Církev pak učí, že je dobrá každá vládní forma, pro kterou se národ rozhodne. My, dr. m., když jsme 28. října 1918 dosáhli svobody, rozhodli jsme se my, český národ, skrze své zástupce pro formu, pro vládu republikánskou s presidentem v čele. Nuže, jsme povinni této vrchnosti, této republikánské vládě dávat to, co náleží vrchnosti. A co náleží vrchnosti? Náleží jí úcta, protože vrchnost je zástupkyní boží na zemi. Když vrchnosti vzdáváme úctu, nevzdáváme ji cizímu, ale sobě, svému státu a své republice. Třeba kritika není vyloučena, nikdy se nemá zvrhnouti v pomluvu nebo v zášť. — Víím, dr. m., že vy tuto povinnou úctu své republice, své vrchnosti a její hlavě, presidentu, nikdy neodepřete. Víím, že také

2. republice a její vládě zachováte poslušnost, poslušnost k jejím zákonům a nařízením. Jsou k dobru nás jednotlivců i celku, zabezpečují nám bezpečnost života, majetku a umožňují vzdělání. Zákony jsou nutné, aby se zachoval pořádek. Přál bych si, aby bylo vaší zásadou: »*P a r e r e l e g i b u s s u p r e m a l e x e s t o*, poslouchat zákonů budiž náš nejvyšší zákon!«

Jsem přesvědčen, že budete poslouchat zákonů republiky a že jim zachováte věrnost, i kdybyste ji měli smrtí zpečetit. — Ano,

3. dr. m., věrnost je další povinností, kterou jsme vázáni k vládě, vlasti. Jsme jí vázáni v každé době a tím více v pohnuté době, jako je nyní.

Dr. m., jsem dalek pomyšlení a zdá se mi to nemožné, že by snad někdo z vás neměl někdy být věrným občanem našeho státu, naší republiky. Vy víte, jak se takovým nevďěčníkům říká — dává se jim hanebné slovo: *z r á d c i*. — Víím, že vy v svých srdcích zrovna tak smýšlíte jako Havlíček, který napsal:

»Přislibujte si mně, poroučejte si mně, vyhrožujte si mně, přece zrádcem nebudu. Moje barva červená a bílá, dědictví mé poctivost a síla.« Vy víte, jak se zrádcům dalo, a zaslouženě dalo. Slyšte: Bylo to v roce 1041, kdy dvojí německé vojsko táhlo do Čech. Na severu rozkázal český kníže Břetislav I. bílinskému županovi, jménem Prkošovi, aby zabránil vojsku německého císaře Jindřicha III. vstoupiti do Čech. Prkoš to mohl velmi snadno učinit. Měl po ruce udatné sbory moravské, mimo to pohraniční lesy byly plny záseků, které rok předtím tam Čechové nadělali. Ale zrádný Prkoš, župan bílinský, místo aby poslouchal rozkazů svého knížete, poslouchal hlasu německého císaře a cinkotu jeho zlata. A tak jen na oko se bránil, nechávaje Němcům cestu do Čech otevřenou. Udatný Břetislav byl tím ovšem přiveden do úzkých a musil s Jindřichem III., ač rok předtím u vsi Brodku u Domažlic slavně nad ním zvítězil, sjednat mír a jemu se pokorit. Ale zrádný Prkoš trestu neušel. Když císař a Němci z Čech od-táhli, umínil si Břetislav potrestat zrádce. Poslal na Bílinu své služebníky, kteří Prkoše jali a jakožto zrádce vlasti mu napřed obě oči vyloupali, ruce i nohy uťali a konečně ho uvrhli do řeky Bíliny, kde bídne zahynul.

Dr. m., osud Prkošův budiž výstrahou všem zrádcům! Víím, že nikdy nezapomenete na slova Kollárova:

Hučte, Tatry, hlas ten k horám Černým,
hučte, Krkonoše, k Urálům,
peklo zrádcům, nebe Slávům věrným!

A co ještě máme dát vrchnosti a vlasti? To je

4. obětavost, že budete vždycky tolik obětovat, kolik vlast a vláda bude potřebovat, že budete hotovi přinést i oběť nejkrajnější, i svůj život. Vy

5. jako praví vlastenci budete milovat i své rodáky, budete jim všechno dobré přát a nebudete jim závidět. Za naši vlast vás prosím všechny, zbavte se těchto dvou našich největších chyb, n e s v o r n o s t i a z á v i s t i!

Než skončím, mám ještě toto na srdci. Slavný francouzský dějepisec Tocqueville napsal: »Jen ten národ bude silný a mravný, který bude věřit; nebude-li věřit, bude otročit.« Dr. m., my nechceme otročit, my chceme být svobodni v svobodné vlasti. My proto budeme věřit, my si svou víru, své katolické náboženství zachováme. My k dílu pěst, však oko do nebe! Naším heslem bude: »Ruce k dílu, srdce k Bohu!« Nebo víme, že nám nepomůže plané řečnění a horování, víme, že pravdu má Kollár:

»Národu jen zmužilé srdce pomůže a čin.«

Dr. m., končím a přeji vám i sobě: Kéž byste v tom duchu, jak jsem vám pověděl, slavili vždycky 28. říjen. Byla by to jistě nejušlechtilejší jeho oslava. Na konec pak již pozdravuji tebe, otčino má milená, kterou jsem od svého dětství neskonale měl rád a které jsem sloužil, slovy našeho drahého básníka Čecha a přeji ti ze srdce:

»Tak rodný kraji náš bud' zdrav nám stále,
k pyšnému květu rozvíjej se dále,
shrň v sebe vděky, půvaby všech zemí,
a jako hvězda stkvěj se nade všemi!«

Ať se nad tebou splní, otčino má, slova našeho Viktora Dyka:

»Dej mrtvým klid, nechť neprobudí spáče
zoufalství sirot, hoře vdov!

Dej život živým: teskným pět nech ptáče,
kde básník teplých nenachází slov.

Dej kleslým víru, hladovým dej chleba,
těm naději, kdož osikou se chví!

Dej posléz všem nám, čeho nejvíc třeba:
k a ž d o d e n n í h o h r d í n s t v í!«

Amen.

NA SLAVNOST KRISTA KRÁLE.

(Poslední neděle v říjnu.)

Christus Rex — Kristus Král!

Odpověděl Ježíš: »Ty praviš, já jsem král.« (Jan 18, 37.)

Dnešní svátek Krista Krále je nejnovější svátek Páně. Zavedl jej nynější sv. Otec Pius XI. 11. prosince 1925. Duch sv., který naši církve neviditelně vede a řídí, zavádí v ní nové pobožnosti a svátky, a to nikoliv bez účelu, nýbrž proto, aby přinesly lék a pomoc současným nemocem a potřebám. Z toho důvodu byla zavedena pobožnost k nejsv. srdci Ježíšovu a růžencová pobožnost v říjnu.

Dr. m., naše doba má v sobě něco změkčilého, něco příliš citového, řekněme sentimentálního. Dnešní svět nechce nic slyšet o sebezapření, o oběti, o trestu a pokárání. Touto změkčilostí trpí částečně i naše křesťanství. Dnešnímu lidstvu se líbí Kristus jako vykupitel, oblažitel, jako pomocník a těšitel. Ale jakmile Kristus vystupuje jako ten, který má moc, jestliže třímá důtky nebo mluví ostře a přísně nebo žádá-li sebezápor, trpělivost, čistotu a lásku k bližnímu, pak ho skoro nikdo z dnešních lidí nechce vidět ani slyšet. Hle, a do této nervově slabé doby staví církev, vedená Duchem sv., opětně starý Kristův zjev a obraz, tak, jak ho viděli před sebou první křesťané. Staví lidstvu před oči Krista Boha Krále, před nímž se mají sklánět kolena všech, kteří jsou v nebi, na zemi i pod zemí. krále, který žádá naprostou poslušnost, který ze svého zákona neslevuje ani čárku, ani písmeno a který na konec času přijde s mocí velikou a velebností soudit živé a mrtvé.

Proti všem snahám sesadit Krista s královského jeho trůnu církve hlásá královskou důstojnost a velebnost toho, který je pánem všech pánů a králem všech králů a který kdysi i největší světské moci na otázku: »Jsi-li král?« odpověděl: »Tys řekl, já jsem král — rex sum ego.«

Dr. m., o tom pak slovu dnes ke cti Krista Krále uvažujme!

1. K r i s t u s b y l p r a v ý k r á l.

Dr. m., vmyslete se živě v onu hodinu soudního výslechu, kdy místodržící římský Pilát vyslýchal Krista Pána. Tu stál před ním vězeň Kristus se svázanýma rukama a v znečištěném oděvu. A tento vězeň dává na otázku Pilátovu: »Ty-lis král?« odpověď: »Ano, já jsem král.« A Pilát, když slyší to slovo, je překvapen. Neusmívá se pohrdlivě, nezlehčuje Krista, nikoliv, zůstává vážným. Ta odpověď na něho učinila hluboký dojem. Jakási královská důstojnost tu musila prozařovat skrze celou Spasitelovu bytost, jakási královská velebnost tu musila zářit z jeho očí. Ano, Kristus byl opravdu král. Nikdo na světě nebyl takovým králem jako Spasitel. Byl králem, na němž bylo všechno pravé, nebyl jen králem podle zevnějších odznaků, nýbrž i v svém nitru, na něm bylo královské všechno, i zevnějšek, i vnitřek.

O mnohém králi vypráví dějepisec, že na něm nebylo královského nic než plášť a koruna. Kdyby byl Kristus chtěl, mohl i z e v n ě vypadat jako král. Ale Kristus se úmyslně vyhnul všeliké královské nádheře, aby ukázal, že koruna ještě nedělá krále, ale že pravá královská důstojnost musí vycházet z nitra. Chtěl ukázat světu, který všechno posuzuje podle zevnějšku, že všechna zevnější moc, má-li býti řádná a správná, musí spočívat na vnitřní hodnotě.

Ale ačkoliv chudoba byla jeho královským šatem a pokora jeho královskou čelenkou, přes to kráčí po zemi s královskou velebností a majestátem.

Jeho slova jsou plna vážnosti a velikosti. Tak nikdy člověk nemluvil jako člověk tento. To je víc, než dokázal Caesar a Augustus, víc než Alexander a Napoleon.

Na jeho slova se mu bouře i moře kladou k nohám a nemoci mizejí. Jsa si vědom své moci, přikazuje zlým duchům a oni ho poslouchají. I královna smrt ztrácí před tímto králem svou moc a své právo. —

Ano, Kristus opravdu králem byl — a proto mohl o sobě říci: »Já jsem král.«

2. Ale Kristus nejen králem byl, on je ještě i d n e s k r á l e m n a z e m i. Miliony věrných poddaných mu jásají vstříc. Katolické chrámy na širém světě jsou jeho paláce. Svatostánky v těchto chrámech jsou jeho audienční královské síně, kde dává slyšení všem ubohým, trpícím a obtíženým. Jeho ministry jsou nesčíslní služebníci naší církve na všech stupních od nejposlednějšího kněze až k papeži. Jejich všecko konání je dvorní služba před tímto králem ve svatostánku; vyzývá všechny: »Regem, cui omnia vivunt, venite adoremus, pojďme a klaňme se králi, pro nějž všecko žije!«

Tento král rozumí všem řečem všech národů a obyčejům a zvykům všech zemí. — Nikde není královská koruna více na místě než na ciboriích v našich svatostáncích. Španělové už od dávných dob nejmenují sv. hostii jinak než »její majestátnost svatá hostie«.

Ale Kristus není králem jen podle jména, on skutečně také panuje a vládne. Stará se o všechno v svém království od nepatrné traviny až k nejvyššímu serafu a cherubu. Vede a chrání své poddané a rozdává po královsku své dary. Dává však také jasně a určitě své rozkazy a má také své tresty. Žádá na svých poddaných naprostou poslušnost, rozhodný boj proti všemu nízkému a hrubému, žádá hrdinnou mysl a nebojácné přiznání a volá nekompromisně k svým: »Kdo miluje otce a matku víc nežli mne, není mne hoden, a kdo miluje syna nebo dceru víc nežli mne, není mne hoden.« (Mat. 10, 37.)

3. Ale Kristus nejen byl a je králem, o n i k r á l e m z ů s t a n e. On není králem na několik let nebo století, ale nesmrtelným králem všech věků. On své království zachoval a udržel proti všem revolucím, které v 19. století proti němu povstaly. Kristus také zvítězí, to je zcela jisto, i nade všemi revolucemi 20. století. Je pravda, ještě nikdy kníže tohoto světa s a t a n — d' á b e l nerozvinul tolik moci, jako nyní.

V Rusku si učinili králem satana a Rusko zaučuje Německo i ostatní svět.

Ale marně se namáhají. Krista s jeho trůnu nese-sadí. Je to pošetilé a nerozumné podnikání a jeho konce budou hrozné a osudné. To poznali už před 19 sty lety na sobě sami Židé. Tenkrát také Židé volali na Piláta: »Nechceme, aby tento Kristus kraloval nad námi, pryč s ním, na kříž! Nemáme krále, ale císaře!« A co potom přišlo? Místo Krista Krále dostali římského císaře, kata a drtitele, který jim Jerusalem roz-metal a je samy z vlasti vyhnal. A jak to končí, kde Krista vyhnali, to vidíte na Rusku i na Španělsku. Nepřejte si, aby se tak stalo také u nás!

Ale přes to všechno Krista jeho trůnu nezbaví, on králem zůstane, a kdyby sebe víc Pilátů a Herodesů a Jidášů proti němu vystoupilo, století ke století volá a bude volat: »Kristu, nesmrtelnému králi časů, čest a sláva na věky!«

4. Dr. m., ptám se pak na konec: J e K r i s t u s i v á š k r á l? Je skutečně a opravdu váš král?

Dr. m., pamatujte: Kristus nechce být toliko naším zevnějším králem, kterému snad v neděli nebo ve svátek vzdáte svůj hold a jehož pak zase ze svého života odstraníte a vyloučíte. Kristus chce skutečně a opravdu panovat. Kristus chce být vaším králem nejen příležitostně v kostele, nejen ve vašich sice zbožných, ale prchavých myšlenkách, chce být králem i při vašich řečích a skutcích.

Kristus chce každý den slyšet z vašich úst královské slovo: »Všecko pro Krista Krále, všecko tak, jak to Kristus chce a poroučí!« Nechce strpět vedle sebe jako místokrále vaše »já«, nechce být závislý na parlamentu vašich vášní a na spodině vašich nízkých pudů. Nechce, abyste hověli množství a módě, nechce, abyste vyjednávali a smlouvali s bludy naší doby, ale abyste ho v svém smýšlení a činech zcela následovali.

Dr. m., jak bychom byli šťastni, kdybychom byli s nedílným srdcem poddanými tohoto krále! Ano, to je neštěstí naší doby, že jsme jen poloviční křesťané,

že už ve skutečnosti následujeme knížete tohoto světa, satana, ale Krista Krále teprve následovati chceme. To je chyba naší doby, že chceme být křesťany, ale také dětmi tohoto světa, že se sice modlíme, ale klení nezanecháváme, že sice slovo boží posloucháme, ale přikázání božích a církevních si nevážíme, že sice chodíme do kostela, ale místům hříšným se nevyhne-me. — Dr. m., to nejde, buďto jedno nebo druhé. — Už Písmo sv. vás před tím varuje slovy: »Je-li bohem Baal, následujte ho, ale je-li bohem Bůh — Hospodin — poslouchejte ho!« (1. Král. 18, 21.)

Dr. m., dnes je svátek Krista Krále. Má-li tento svátek pro nás mít nějakou cenu, umiňme si poctivě a věrně: »Kristus jediný bude naším králem!«

Když slavný spisovatel Hansjakob umíral, žádal ještě o papír a pero a pravil slabým hlasem: »Leda-cos jsem napsal, co by bylo lépe nenapsat, nyní však chci něco napsat, co má jediné cenu.« Chtěl napsat slova: »Ježíš Kristus.« Ale ruka se mu příliš třásla a těžko držela pero. Proto napsal jen slovo »Ježíš« — a s tím slovem klidně zemřel.

Dr. m., chcete-li svůj život podepsat jménem Ježíše Krista Krále, pak musíte toto jméno nadepsat napřed v čelo svého života a k tomu připsat jeho rozkaz: »Všecko, co mluvíte nebo činíte, činite ve jménu Ježíše Krista, Pána našeho!« (Kol. 3, 17.)

V žalmu 44. volá žalmista Páně: »Mé srdce pro-neslo slovo dobré: Všecky své skutky posvěcuji Králi.« To budiž naším heslem dnes v královský svátek našeho Pána Ježíše Krista, kéž každý z vás se mnou zvolá: »Posvěcuji své skutky tobě, Kriste Králi, posvěcuji tobě svá slova, svou práci a svou rodinu i svůj život.« A Kristus Král tam ve svatostánku bude slyšet vaše zasvěcení a přijme je rád a požehná vám, a jestliže svému slibu dostojíte, podá vám tam nahoře královskou korunu věčné slávy. Amen.

NEDĚLE 23. PO SV. DUCHU.

I.

Talitha kumi — dívko, vstaň.

Dívko, vstaň! (Mar. 5, 41.)

Dr. m., evangelium nám vypravuje o třech mrtvých, které Kristus Pán vzkřísil. O všech se čte s kazatelny. Na pátek ve čtvrtém týdnu postním se čte evangelium o vzkříšení Lazarově, na 15. neděli po sv. Duchu stojíme u rakve mládence Naimského a dnes, na 23. neděli po sv. Duchu, vede nás církev sv. k úmrtnímu lůžku dcery Jairovy. Zastavme se dnes u tohoto třetího lůžka a naslouchejme, co o něm dnešní evangelium vypráví! Doplním dnešní zprávu Matoušovu ještě zprávami od sv. Marka (5, 22—43) a od sv. Lukáše (8, 41—50). Jistě se o mnohém poučíme, zejména bude-li nás provázeti zázračné slovo Krista Pána:

T a l i t h a k u m i , d í v k o , v s t a ň !

I. Evangelické vypravování samo je brzy u konce. Je to stará píseň o lidském soužení a utrpení. Jen v tom je trochu rozdíl, že to soužení nepotkalo tentokrát chyši chud'asovu, ale že zabloudilo do domu boháčova. Ten měl jediné dítě, mladistvou dceru, dvanáctiletou. Ta začala pokašlávat a churavět a dostávala horečku. Všecka péče starostlivých rodičů a lékařů nemohla nemoc zastavit a zachránit pomalu zhasínající život. Se zhasínajícím životem umírajícího dítěte zhasla i všecka radost v domě. Po chvíli ubohé dítě dobojovalo a dotrpělo. Smrt stála jako vítěz u jeho úmrtního lože. Dívka na loži jako by spala, ale spí věčný sen, smrtelný spánek, z něhož už není probuzení.

Dr. m., toto mrtvé Jairovo dítě vede mé myšlenky k mnohým úmrtním ložím a k mnohým rakvím. Ale, dr. m., myslím při tom na docela jiné mrtvé. Myslím na mrtvé s jiskřícíma očima, se smíchem na rtech a s červenými tvářemi. Myslím na mrtvé se zdravým

srdcem a čerstvou krví. A přec, ač jsou zdraví, jsou přece jen mrtvi, jsou m r t v i d u š e v n ě, mrtvi před očima božíma, připraveni o život skrze hřích.

Ano, m. dr., smrt a hřích si nejsou cizí, náležejí k sobě. Smrt a hřích byly již od počátku při sobě: »Jako skrze jednoho člověka přišel hřích na svět a skrze hřích smrt, tak na všechny lidi smrt přešla, protože všichni v něm zhřešili.« (Řím. 5, 12.)

Mrtev, duševně mrtev je ten člověk, z jehož duše zmizel život posvěcující milosti, v němž vymřela láska k Bohu. Proto může některý člověk být tělesně živ a přes to to, co je v něm nejlepším, může být mrtvo, t. j. jeho duše.

Dr. m., co jen takovýchto úmrtních lůžek stojí po celé zemi, co takovýchto živoucích mrtvol chodí po světě! Tu je syn, je snad jedináček a rodiče v něho skládají velikou naději. Ale hřích a osudná požívačnost otrávilily a zkazily jeho tělesnou životní sílu, vzaly mu všecken smysl a cit pro všecko čisté a ušlechtilé. A nyní je mrtev. Platí o něm slovo Janovo: »Máš jméno, jako bys byl živý, a jsi mrtvý.« (Zjev. sv. Jana 3, 1.)

A tam je dcera, je snad zřítelnicí svého otce a matčina pýcha. Ale ona nezná, neví, co je to povinnost, ani vážná práce. Není sama šťastna a nedovede činit šťastnými ani jiné. Žije jen pro sebe, pro své já, svým choutkám a vyražením. Jak je mladá, tak je již zkažená. Je také duševně mrtva. — Platí o ní táž slova Zjevení: »Máš jméno, jako bys byla živá, ale jsi mrtvá.«

Ano, jsou celé domy a rodiny, kde člověka, jak práh přestoupí, ovane to jako z hrobního vězení. Srdce jsou ztuhlá, nikde není cítit ani dech vzájemné lásky, ale všude kolem nás neláska, nevěra, klení a nadávky, nikde není slyšet modlitbu, ani od dětí. Celá rodina a domácnost je mrtvá. »Má jméno, jako by byla živá, ale je mrtvá.«

A tak je tomu dnes u mnohých tisíců lidí, mají jméno, jako by byli živí, ale jsou mrtví. — Dr. m., ptám se, jak je to s vámi? Nemáte i vy jméno, jako

byste byli živí, ale jste mrtví? Zamyslete se nad tím — dejte mi na to upřímnou odpověď!

Dr. m., to jsou ovšem smutné obrazy, k nimž nás vede mrtvá dívka v Jairově domě.

II. Ale vraťme se tam ještě jednou! Když otec vidí, že životu jeho dítěte hrozí zhasnout poslední jiskřička, pohlíží ještě k jednomu, který tu může pomoci, k velikému proroku z Nazareta, který tam v Naimu již jednou smrti zastoupil cestu. Ach, škoda, že tu není právě dnes v tom městě, které nazýval »s v ý m«, když je ho tu tolik potřeba! Ale když otec přemýšlí, jak by toho nebeského lékaře přivedl k bolestnému lůžku svého dítěte, přichází, a to v nejosudnější chvíli, zpráva, že právě Pán sem po jezeru přijel a ubírá se do města. Jakmile Jairus uslyšel tu zprávu, spěchá, pokud mu nohy stačí, k Spasiteli, klestí si cestu mezi množstvím lidu, vrhá se Pánu k nohám a přednáší pohnutým hlasem svou prosbu: »Pane, dcera má skonává, pojd', vlož na ni ruku a živa zůstane!«

Dr. m., nevím, čemu se máme při tomto muži víc divit, zdali jeho pokoře nebo jeho víře nebo jeho důvěryplné a úpěnlivé modlitbě. Všecko to tu působilo zároveň, aby mu vymohlo vyslyšení. Sotva svou prosbu ukončil, Ježíš vstal, jak evangelium prostě vypravuje, a šel za ním se svými učedníky. Ale úzkosti plnému otci se zdá, že jde příliš pomalu. Mnoho lidí se tlačilo cestou k němu a ke všemu přichází k němu ještě nemocná žena a zdržuje ho, jako by tíseň v domě Jairově nebyla daleko větší. Na každé vteřině tam visí lidský život. Nepřijde-li hned, pak bude pozdě. A už bylo pozdě. Mezitím co šli, nesou jim vstříc hroznou zprávu: »Tvá dcera už umřela.«

Ne, ne, ty ubohý otče, neboj se, ale jen věř, pak bude dívka zachráněna, neboť není mrtva, ale toliko spí.

Jistě by to bylo bývalo Spasiteli lehké jako kdysi u syna královského úředníka vykonat div na dálku a z dálky dívku k životu povolát. Ale tentokrát to Spasitel nečiní. Svýma rukama chce vzkříšené dítě vrátit šťastným rodičům.

A tak konečně přichází Spasitel k smutečnímu domu, kde se už sešlo mnoho lidí. I pištcí a plačtivé ženy jsou už tu, aby podle židovského zvyku pláčem a žalostným voláním ukázaly svůj smutek. Spasitel poručil, aby všichni odešli. Nikdo nesměl rušit posvátné ticho této hodiny. Jen několik osob vzal s sebou do smuteční síně. Otce a matku dceřinu a ze svých učedníků tři, Petra, Jana a Jakuba. — Potichu vstupují do temné světnice. S majestátním klidem přistupuje Pán k úmrtnímu lůžku, dívá se laskavě na bledou dívku, bere ji za studenou ruku a praví potichu: »Talitha kumi — dívko, vstaň!« Její bledé tváře se zlehka červenají a její zavřené oči se probírají jako z těžkého snu. Dívka se posazuje zpříma na svém lůžku a začíná mluvit. A když ji matka políbila, přichází k sobě úplně. A radostný jásot a díkučinění naplňuje pak celou síň. — A nic není platno, že jim Spasitel prikazuje, aby o tom nemluvili. Plesání a radost proniká ven z domu na ulici a pak ven z města, a než přijde večer, ví celý kraj na míli kolem dokola: »Prorok veliký povstal mezi námi a Bůh navštívil lid svůj.«

Dr. m., ó kéž bychom tak ještě dnes měli mezi sebou tohoto velikého křisitele mrtvých z Jairova domu! Kéž bychom ho tak dnes mohli povolati ke všem těm duchovně mrtvým, aby uchopil jejich studenou ruku a poručil jim: »Talitha kumi — duše, vstaň!« — Co duševně nemocných by zas bylo zdrávo, co duševně mrtvých by se zas vzkřísilo!

III. Talitha kumi — dítě, vstaň! Nechtěli byste vy sami také jednou slyšet od Krista Pána toto zázračné slovo? Nechtěli byste i vy tohoto zázračného křisitele jednou potkat na své životní cestě? Chcete-li, nuže, pojd'te, ukáži vám místečko, kde se s ním můžete setkat a od něho to zázračné slovíčko »Talitha kumi« také slyšet. Je to tam u zdi, je podobno malé cele, podobá se nemocniční světničce, kde dceruška Jairova pracovala k smrti. Je tam také tajemné šero, záclony jsou spuštěny, hlasitě se tam nemluví, jen slabý šepot a někdy tichý pláč pronikne ven. Snad jste už uhodli, že je to zpovědnice. A tam v ní to jde vše-

cko tak. jako v dnešním evangeliu. — Tam musí starý člověk umřít a nový vstát z mrtvých. Tam musíte odumřít hříchu (Řím. 6, 2), abyste začali nový život ve spravedlnosti a svatosti. Tam musíš i ty, který jsi duchovně mrtvý, v pokoře pokleknout a Spasitele prosit: »Pane, přijd', má duše je nemocná, k smrti nemocná« — a Spasitel ti skrze ústa svého kněze odpoví: »Talitha kumi — duše, vstaň! Odpouštějí se tobě hříchové tvoji, odejdi v pokoji!«

Nuže, pojd', duše má, pojd', drahý můj, a nevyhýbej se zpovědnici! Jestližes nevykonal svou dušičkovou zpověď a sv. přijímání, neodkládej to! Učiníš tím radost dušičkám (t. j. duším v očistci). Ale největší radost způsobíš sobě. A s tebou se bude radovat i svatá matka církve, svatí andělé v nebi i sám nebeský Otec. Ten nemůže ani svou radost zadržet a zve tě okamžitě k radostné hostině, kterou ti u stolu Páně připravil, nebo praví sám: »Hodujme a veselme se, nebo tento syn můj byl mrtev a zase ožil — byl ztracen a nalezen jest.« Amen.

II.

Věřící muž a věřící žena.

Doufej, víra tvá tě uzdravila.
(Mat. 9, 22.)

Dr. m., z dnešního evangelia se všichni mohou poučit, muži i ženy, a to

1. od věřícího muže,

2. od věřící ženy.

Povězme si dnes něco o nich!

I. Všimněme si nejprve věřícího muže! Muž, který k Spasiteli přichází, jmenuje se Jairus. Má těžký kříž. Doma mu leží těžce nemocná dcera, jeho jediné dítě. Je ještě v dětském věku. Je jí teprve 12 let, a »ta umírala« (Luk. 8, 42). Zdá se, že se její nemoc najednou zhoršila. Dříve než se otec a matka nadáli, blížil se konec. Noc a tma zavírala už oči dítěte a noc a tma se zmocňovala i srdcí rodičů. Ale ne nadobro. Paprsek naděje přece jen ještě pronikal do

srdce otcova. Jairus zná Ježíše a mnoho již o něm slyšel. On opouští své umírající dítě a jde, aby božského Mistra našel, nebo slyšel, že Spasitel právě přišel do Kafarna. A nalézá ho uprostřed velikého zástupu. Jairus na to nedbá, prodírá se zástupem a už ho vidíte, jak před Ježíšem padá na kolena, zvedá ruce a prosí úpěnlivě: »Pane, dcera má právě skonává, pojd', vlož na ni ruku a živa zůstane!«

Dr. m., to byla opravdová víra. Ani nevíme, čemu se máme více při Jairovi divit, zdali jeho statečnosti nebo pokoře.

Ano, to byla pokorná víra. Jairus, představený synagogy, nepokládá to pod svou důstojnost vyhledat proslaveného Nazaretského a klesnout před ním na kolena.

To byla statečná a zmužilá víra, která se povznesla nade všechny předsudky, která se neptala, co tomu lidé řeknou, která žádala na Spasiteli věc největší, aby zahnal smrt od prahu jeho domu. A nebyl by to Spasitel, aby se nedal od takové víry přemoci. »A vstal Ježíš a šel za ním i učedníci jeho.«

A tak kráčejí spolu Ježíš a Jairus. Ježíš se svou božskou vznešeností, s kterou jde do boje proti smrti, a Jairus, veliký v své víře, s kterou od Pána největší věc očekává.

»Neboj se, jen věř!« praví k němu Spasitel a Jairus se toho pevně drží i tenkrát, když mu služebníci oznámili smutnou novinu: »Dcera tvá už zemřela. Netrmácej déle Mistra!« Jairus i nyní věří a s důvěrou se ubírá vedle Spasitele dál do svého domu. S důvěrou s ním vstupuje do úmrtní síně. Ani pohled na jeho dítě, které už smrt políbila na čelo, neotrásl jeho vírou. A za odměnu za svou víru Jairus mohl zas své dítě, svou dceru, kterou Pán vzkřísil, sevřít v svém náručí.

Křesťanští muži, kdo by neslavil a nevelebil takovou statečnou a pokornou víru, jako měl Jairus? Kdo by z nás nechtěl mít víru stejnou?

Ano, kéž bychom měli co nejvíc takových mužů, kteří by tak statečně a pokorně věřili, kteří by svou

víru před světem tak nebojácně vyznávali jako Jairus!

Ano, máme kolem sebe křesťanské muže, kteří kdysi byli pokřtěni na víru v Trojjediného Boha, kteří kdysi před lety u oltáře slibovali. »Věřím, věřím.« Ale když je dnes hledáte, kde je nalézáte? U praporu Kristova byste je marně hledali. Máme mezi sebou dost mužů, kteří sice svou víru nehodili přes palubu, ale kteří ji úzkostlivě skrývají v komůrce svého srdce, kteří se už léta nedali vidět ani v kostele ani při veřejné náboženské slavnosti.

Je pravda, dr. m., něco k tomu patří, má-li se po katolicku věřit. Patří k tomu trochu zmužilosti a rozhodné vůle.

Ptám, se, proč se stydíte, křesťanští mužové, za svou víru? Je víra něco tak nemужného, že by se hodila jen pro ženy a děti? To nikdo nemůže říci, kdo vidí před sebou knížete Jaira. Nikoliv, víra nedělá slabochy, kteří věší hlavu dolů, ale víra plodí hrdiny.

»Jen věř!« volá Spasitel dnes na Jaira a na každého katolického muže. Jen věř a ukazuj svou víru nejen tím, že sis ponechal ještě kříž doma na stěně, ale i tím, že máš křesťanské noviny, které leží na stole. Ukazuj svou víru skrze nábožnou večerní a ranní modlitbu, ukazuj ji v neděli v kostele a ve všední den v své pracovně nebo dílně!

Dr. m., tak se ukázala víra u Jaira. Podívejte se ještě, jak se ukázala

II. u n e m o c n é , u b o h é ž e n y !

I tato žena ukazuje zmužilou, pokornou a proto i vítěznou víru. — I její příběh je krátký. Dvanáct let stonala. Co tu bylo bolestných dnů, co tu bylo probdělých nocí! Krátce a dojemně praví o ní sv. Marek: »Všecko své jmění na tu nemoc vydala a všechny léky nic nepomohly.« Tu uslyšela o Ježíši. A co o něm slyšela, to roznítilo paprsek naděje v jejím srdci. Ale jak se smí odvážit k němu přistoupit? Vždyť se právě ubírá k domu vznešeného Jaira. Všimnemež si jí, ubohé ženy?

Vizte, jak se potichu a nepozorovaně hledí dostat

mezi množstvím lidu ke Kristu Pánu! Zezadu k němu přistoupila. Už se sklání a vztahuje ruku, aby se dotkla lemu roucha jeho, a to zcela jemně, nebo řekla u sebe: »Dotknu-li se jen lemu roucha jeho, uzdravena budu.« Ježíš pak obrátiv se a spatřiv ji, řekl: Doufej, dcero, víra tvá tě uzdravila.« — — —

Dr. m., jaké to utěšující slovo, jako nebeská rosa padá do jejího chorého těla a utrápené duše! A po tom slovu ozdravěla žena té hodiny. A tak i její statečná a pokorná víra zvítězila u Krista Pána, dostala svou odměnu.

Dr. m., jako jsem přál Jairovu víru všem našim mužům, tak přeji z plna srdce víru této nemocné ženy všem našim ženám.

Zvláště pak bych přál tuto víru ženě, která snad, a to po mnohá léta, trpí nějakou nemocí a nadarmo hledá pomoc. Přál bych tu víru té ženě, která má domácí kříž buď se svým mužem nebo s nehodnými dětmi, a to tím těžší, že si nemůže nikomu postěžovat, ale všecko musí sama snášet.

Přál bych tu víru každé ženě a každé matce v naší farnosti, aby byla pravou domácí kněžkou uprostřed svých dětí a aby vedla dospívající mládež k Spasiteli i svým slovem, i svým příkladem.

Víra a zbožnost jsou nejhezčí ozdobou každé ženy. Ženy byly vždycky opatrovnicemi víry. Ženy byly první, které se kolem Pána a apoštolů shromažďovaly. Ženy byly kolem Spasitele i na Velký pátek večer, i na velikonoční ráno. Ženy byly první posluchačky evangelia v Evropě. Tak žena Lydia, obchodnice šarlatem ve Filipech, byla první křesťanska, kterou sv. Pavel v Evropě získal, byla pramatkou všeho evropského křesťanstva. V ženských spolcích až dodnes opatrují víru nejjistěji.

Nejedna věřící žena provázela svého muže životem jako strážný anděl a zachránila ho při víře anebo ho obrátila moudrým nepomenutím, modlitbou nebo svým dobrým příkladem. Proto rádi souhlasíme s chválou, kterou vzdává moudrý Šalomoun věřící ženě: »Býti milostivým a krásným není nic, žena,

která se bojí Hospodina, ta chválena bude.« (Přísl. 31, 30.)

Křesťanští muži a ženy, takovou víru statečnou a pokornou a zároveň vítěznou měli Jairus a nemocná žena v dnešním evangeliu. »Jen věř!« tak praví o něm Spasitel. Dr. m., učňte si z tohoto napomenutí své první domácí pravidlo!

Křesťanští mužové a ženy, ledačehos, co jste si společně v životě přáli, po čem jste toužili, se vám nedostalo, ledacos, co vám život dal, zas vám vzal, ale jen když vám jedno zůstalo, vaše víra, pak není zle, pak se není čeho bát. Víra je nejen vítězství, které přemáhá svět, ale ona bere i smrti její osten. Víra vás přivede jistě tu skrze radost a potěšení, tu zas skrze utrpení do nebeské vlasti. Amen.

NA VŠECHNY SVATÉ.

(1. listopadu.)

I.

Osmero blahoslavenství.

Blahoslavení chudí duchem, neboť jejich je království nebeské. - První blahoslavenství.

Dr. m., nevím, co krásnějšího bych vám k oslavě dnešního svátku Všech svatých mohl promluvit, než když vám vyložím osmero Kristových blahoslavenství, o nichž jste právě v evangeliu slyšeli. Spasitel je hlásal na jedné hoře v Galilei, která se jmenuje po nich — hora blahoslavenství. Spasitel v nich ukazuje osmero cest, které vedou do nebe, doporučí osm ctností, za které Bůh slibuje království nebeské. Vyložím vám je po řadě. První z těch blahoslavenství zní:

1. »Blahoslavení chudí duchem, neboť jejich je království nebeské.« Dr. m., kdo jsou tito chudí duchem, o nichž mluví Spasitel? Snad omezení na duchu, lidé omezeného rozumu? Ani zdaleka ne. To jsou ti, kteří jsou chudí h o, t. j. m a l é h o ducha, kteří nejsou vysokomyslní a domýšliví, kteří si nic nezakládají na svém bohatství ani na svých vědomostech, na své učenosti nebo na svém nadání a umění.

Tak chudá duchem byla kdysi panna Nazaretská Maria. Je to ona, která netoužila ani po bohatství ani po slávě. Je to ona, která skrývala svou velkou důstojnost, takže ji v Nazaretě ani valně neznali. Je to ona, která jako chudá za Syna svého obětovala dvě holoubátka a přece při tom byla spokojena. A tato chudá duchem je Královnou nebes i země, její je království nebeské.

Dr. m., hle, jak je to krásné být chudým duchem! Spěchám pak k dalšímu blahoslavenství:

2. »Blahoslavení tiší, nebo zemí vládnouti budou.« To jsou ti, kteří v tichosti, v ústraní konají

dobré skutky. Ti zemí vládnouti budou. Jakou zemí? Jistě mi už sami dáte odpověď: »Zemí nebeskou, královstvím věčným.«

3. »Bla h o s l a v e n í l k a j í c í, neboť oni potěšeni budou.« Kdo jsou ti lkající? To jsou ti, kteří oplakávají své hříchy. To byli, kající Magdalena, Petr, lotr na kříži. Takovým kajícím slibuje Pán odpuštění a potěšení. Tak Spasitel odpustil kající Magdaleně a potěšil ji: »Odpouštějí se tobě hříchové tvoji,« tak potěšil kajícího lotra na kříži: »Ještě dnes budeš se mnou v ráji.«

4. »Bla h o s l a v e n í, kteří la č n ě j í a ž í z n ě j í p o s p r a v e d l n o s t i, neboť oni nasyceni budou.« To jsou ti, kteří touží po poučení a milosti boží, aby mohli spravedlivě býti živi. — Toho poučení a té milosti se jim dostane. A ptám se, kde? A odpovídám: Na klekátku zpovědnice a u oltářní mřížky o sv. přijímání. Spasitel praví dál:

5. »Bla h o s l a v e n í m i l o s r d n í, nebo oni milosrdenství dojdou.« Blahoslaveni jsou oni, kteří svým trpícím bližním pomáhají, nebo dojdou od Boha odpuštění svých hříchů a Bůh jim bude milosrdným soudcem. A velebně Spasitel praví dál:

6. »Bla h o s l a v e n í č i s t ě h o s r d c e, neboť oni Boha viděti budou.« To jsou ti, kteří si nejsou vědomi žádného těžkého hříchu. Spasitel jim slibuje odměnu největší: »Boha budou vidět tváří v tvář.«

7. »Bla h o s l a v e n í p o k o j n í, nebo oni synové boží slouti budou.« To jsou ti, kteří mají pokoj sami se sebou a pokoj s lidmi. A ten pokoj mají jen lidé zbožní. Písmo praví: »Není pokoje bezbožným.« A již je tu před námi blahoslavenství poslední:

8. »Bla h o s l a v e n í, kteří p r o t i v e n s t v í t r p í p r o s p r a v e d l n o s t, nebo jejich je království nebeské.« To jsou ti, kteří pro svou víru nebo pro svou křesťanskou ctnost musí trpět od svých bližních. Tak trpěla sv. Panna, tak trpěl sv. Štěpán pro Boha a pro Krista, pro spravedlnost.

Ptám se, dr. m.: Jsme i my také ochotni něco trpět pro Boha, pro Krista, pro náboženství, pro spravedl-

nost? Jak mnohým křesťanům je těžké dost malé nepohodlí, jde-li o Boha, o víru a o spravedlnost. Jaké tak mnozí dovedou snést strasti a obtíže, jde-li o zisk, ba i pro čest! Nic je neodstraší, ničeho se nelekají. Ale jde-li o věci tisíckrát vznešenější, o náboženství a zbožné mravy, to jsou hned přemoženi bázní, a to marnou bázní před lidmi. Milí křesťané, pamatujme, chceme-li opravdu být křesťany, že to není ani možné bez nějakého utrpení. Pamatujte, že se do nebe nejede v kočáře.

Dr. m., než skončím, mám ještě něco na srdci. Vracím se ještě k prvnímu blahoslavenství: »Blahoslavení chudí duchem, nebo jejich je království nebeské.« Dnes je na světě málo chudých duchem — všude kolem sebe vidíte pýchu, domýšlivost. A já bych rád dnešní svou řečí dokázal, abyste Krista Pána poslechli — abyste byli chudí, pokorní duchem. Chci vás k tomu přimět tímto skutečným příběhem:

Vy všichni znáte Antonína Dvořáka, našeho nejslavnějšího hudebního skladatele po Smetanovi. To byl takový chudý duchem. Byl řeznickým tovaryšem, až později se ukázalo jeho nadání. Sám říkával: »Já jako bývalý řeznický tovaryš nemám své nadání ze sebe, ale od Boha, proto musím být za to Bohu vděčen.« A také byl. Nestyděl se za svou zbožnost a dovedl se pokořiti před Bohem, dovedl být před ním chudým duchem. Tato událost vás o tom přesvědčí. Vypravoval ji své doby v »Národní politice« ředitel Charvát. Článek má název: »Rusalka v Brně«.

Byl jsem ještě docela mladý muž, vypráví pisatel, když jsem se stal kapelníkem brněnského divadla. Byly to tehdy svízelné doby, nadšení víc než příjmu, poměry tísnivé, divadlo nedostatečně vypravené. Nicméně dělali jsme, co jsme mohli.

Tenkrát v roce 1901 měla v Praze premiéru Dvořákova »Rusalka«. Úspěch velkolepý, návštěvy hojné, to bylo lakadlo, kterému ředitel, jako byl náš Lacina, nemohl odolat. Rozhodl se a jel do Prahy

k Dvořákovi. Mne vzal s sebou. Vyhledali jsme slavného mistra v jeho bytě v Žitné ulici.

Lacina spustil připravenou řeč. O horké národní půdě v Brně, o tom, jak se tamní obecenstvo těší na Rusalku, že si tedy dovoluje mistra prosit, aby svolil k provozování svého díla, aby nám laskavě zapůjčil notový materiál a poctil premiéru — první představení — svou návštěvou. Kdybychom se vrátili s nepořízenou, že bychom způsobili obecenstvu strašné zklamání.

Dvořák byl muž zlatého srdce a upřímně cítící Čech. Vypočetl ředitele ne bez pohnutí, porozprávěl s ním trochu a pak vvhledal noty a podal mu je. Zároveň nás ujistil, že do Brna přijede.

Děkujeme upřímně, mistr nám tiskne ruku a při tom se na mne jako náhodou zahledí a zpytavě mě zkoumá. Prsa se mně dmou radostí, že mistr našel ve mně zalíbení, když tu udeří mne v sluch ošemetná otázka:

»Kolik pak máte viol, mladíku?«

Viola byl Dvořákův nejmilejší nástroj. A my měli pouze jednu. Hrd na svou duchapřítomnost, odpovím sebevědomě: »Dvě.« Tu se něco stalo, co nás zrovna přimrazilo. Dvořák, jako by ho někdo bodl, vyskočil, vykřikl: »Cože, dvě?« Rychle jako blesk vyrval řediteli noty z rukou a honem s nimi do zásuvky. A pak hřměl na nejvyšší míru rozezlen: »Víte, kolik má mít pořádný orchestr viol? Šestnáct! Š e s t n á c t!«

Stáli jsme neschopni slova, to byla na naše poměry cifra pohádková. Ředitel loupl po mně očima, až se mi dech zatajil, ale nic se už nedalo napravit. Vtom vyšla z kuchyně paní Dvořáková, vylákána hlukem. Jedním pohledem odhadla, kdo jsme, a pak se mírně zeptala: »Co se to tu děje, tatínku?« Dříve než mohl uražený skladatel odpovědět, chopil se slova ředitel Lacina, vylíčil, co se právě sběhlo, a zakončil: »Je pravda, že máme jen dvě violy. Ale pouze pro obyčejná představení. Pro takový svátek, jakým se stane večer s Rusalkou, si hudebníky vypůjčíme z německého divadla i odjinud.« A žalostným tónem dodal:

»Milostpaní, tuhle radost nám mistr neměl kazit!«

Paní Dvořáková zjihla. Viděla před sebou dva zkroušené divadelníky, dávala jim proto za pravdu a zakročila proto v jejich prospěch a řekla: »Tatínku, já myslím, když ti pan ředitel slibuje, že ti to zahrají, jak si přeješ, že bys jim ty noty mohl půjčit.« Mistr se octl ve strašných rozpacích. Umělecká čest mu kázala, aby vytrval v odporu. Jeho »maminka«, proti níž nikdy nejednal, chtěla, aby vyhověl. Co dělat? Má povolit? Povolil, ale jak! Zasmušile se odebral do kouta pokoje, kde měl zřízeno klekátko s vyřezávaným Kristem v životní velikosti. Sklonil kolena, pokřižoval se a s plnou vroucností své věřící duše se hlasitě modlil: »Pane Bože, děkuji ti za nesmírný dar umění, který jsi mi propůjčil. Odpusť, že jej teď znesvěcuji tím, že svěřuji své dílo do rukou takových lidí! Amen.«

Pokřižoval se, opět vstal, došel pro noty a mlčky nám je podal. Pak nám pokynul, abychom odešli. Nemusím podotýkat, že jsme okamžik loučení ani dost málo neprotahovali. Ředitel jen vykoktal několik slov díky a už jsme byli, úplně zdrceni touto modlitbou, ze dveří. — Za nějaký čas se Rusalka dávala v Brně za velkého nadšení posluchačstva. Všichni litovali, že Dvořák nebyl ani jednomu představení přítomen. Zavinily to ony dvě violy. V orchestru hrála ovšem stále jen jedna, ale byla naše!«

Dr. m., ejhle, jak je to krásné být chudým duchem, jako byl Antonín Dvořák!

Nuže, buďte i vy tak chudí duchem a přidejte k tomu i ostatní blahoslavené ctnosti, buďte tiší, lkající, lační po spravedlnosti, milosrdní, čistí, pokojní a konečně trpme rádi pro spravedlnost! Pak se jistě splní na vás slovo Spasitelovo, vaše bude království nebeské, přijdete najisto mezi všechny svaté do nebe. Amen.

II.

Jak se stanu svatým?

Radujte se a veselte se, nebo odplata
vaše hojná je v nebesích.
(Mat. 5, 12.)

Dr. m., dnes připadá památka všech svatých božích, těch šťastných, kteří přetrpěli životní nesnáze a došli podle slov dnešního evangelia. hojné odplaty v nebesích. — Mezi ně se dostat je jistě upřímným přáním každého z nás, kteří jsme přesvědčeni, že je naše duše nesmrtelná a že je věčný život. Nuže, já bych rád k tomu pomohl, aby se vaše přání splnilo. Proto s vámi dnes uvážím něco o tom,

j a k s e s t a n u s v a t ý m.

I. Snad si myslíme, že je to něco velmi těžkého stát se svatým? Kde bych to dokázal, pomyslí si mnohý. Ovšem, trochu práce to stojí, ale není to tak těžké a nemožné, jak se zdá. Jsem přesvědčen, že i mezi vámi, mými posluchači, jsou lidé svatí a bylo by ve světě zle, kdyby nebyli.

Lidé mají o svatých nesprávný pojem, klamnou představu. Lidé si myslívali, že svatí byli nějaké nadzemské bytosti, že nedělali nic, než že se modlili, upadali v extase a vidění, že se bičovali, konali zázraky a prorokovali. A zatím svatí měli právě takovou duši a právě takové tělo jako my. Byli lidé jako my, pracovali, odpočívali, veselili se a plakali jako my. Ale nezapomínali při tom na tři věci: 1. n a p o v i n n o s t i k B o h u, 2. k b l i ž n í m u a 3. k s o b ě. A to bylo to, co je učinilo svatými, t. j. Bohu milými a lidem úctyhodnými už tu na světě. — Svatým je tedy každý z nás už tu na světě, kdo plní svědomitě své povinnosti k Bohu, k bližnímu a k sobě.

1. Svatý člověk plní nejprve s v ě p o v i n n o s t i k B o h u. Katechismus vám tyto povinnosti udává, když vykládá, proč nás Bůh stvořil. Proto, abychom jej poznali, ctili, milovali, poslouchali a jemu se klaněli. Proto se svatý člověk snaží poznat Boha.

Nespokojí se tím, čemu se z náboženství naučil ve škole, nebo ví, že člověk rychle zapomíná. A proto svatý člověk si rád poslechne duchovní vzdělávací řeč, přečte si, může-li, i náboženskou knihu, zvláště pak Písmo sv. Svatý člověk ctí Boha a miluje Boha, miluje jej nade všecko, víc než všecko ostatní na světě. Asi tak, jako miloval Boha ve Starém zákoně Abraham, když byl hotov z lásky k Bohu obětovat i svého jediného syna Izáka. Svatý člověk poslouchá Boha, proto se snaží vší silou, aby plnil jeho přikázání. Svatý člověk se bojí hříchu, zvláště těžkého hříchu a řídí se podle slov, která řekla sv. Blanka svému synu: »Synáčku můj, ty víš, že tě mám ráda, ale věz, že bych tě raději viděla ležet mrtvého na márách, než abych měla někdy slyšet, že ses dopustil těžkého hříchu.«

A co ještě koná svatý člověk?

2. Je s p r a v e d l i v ý k s v ý m b l i ž n í m. Řídí se tím krásným Kristovým naučením: »Co nechceš, aby ti jiní činili, nečiň ani ty jim!« Ty nemáš rád, když tě jiní pomlouvají, nuže, nepomlouvej, když ti spílají, nespílej, když tě bijí, nebij, když okrádají, neokrádej! — A co chceš, aby ti jiní činili, i ty čiň jim! Jsi rád, jsou-li lidé k tobě vlídní, buď k nim také vlídný, když tě chválí, chval též, když ti odpouštějí křivdy, odpouštěj také, když tobě pomáhají, pomáhej také a buď k nim úslužným i ty! — Nejen k jiným,

3. i k s o b ě j e s v a t ý č l o v ě k s p r a v e d l i v ý. I sebe smíme a máme milovat, nikoliv však tak jako sobec, jenž se domnívá, že svět se točí jen kolem něho a že Bůh jen pro něj stvořil svět a lidi. Svatý člověk pracuje a šetří, aby se i tu na světě domohl nějakého blahobytu. Ale nezapomíná při tom na pravdivá Kristova slova: »Co je platno člověku, kdyby celý svět získal, ale ztratil při tom svou duši.«

Dr. m., pověděl jsem vám, kdo je svatý. Ten, kdo plní všechny své povinnosti k Bohu, k bližnímu a k sobě. A to může každý z nás, ať v tom či onom věku, v tom neb onom povolání a stavu. Četl jsem nedávno v den-

ních listech lokálku, která měla nápis: »Z e m ř e l a n a m o d l i t b á c h.« Starý palác s barokovými balkony v Lázeňské ulici na Malé straně, majetek to bývalého hraběte Latoura, je schován v zákoutí, kudy málokdy projdou cizí lidé. Jen obyvatelé této zapomenuté uličky jej znají. V paláci ve 2. patře bydlila až do nedávna 72letá Barbora Semínová. Celý svůj věk ztrávila tato hradčanská rodačka jako komorná ve službách několika šlechtických rodin. Před 20 lety nastoupila službu u býv. hraběte Latoura v jeho paláci. Byla skutečně věrnou služebnicí a tak v jejím stáří, když již nemohla vykonávat službu, bydlila v bytě bývalého hraběte, který většinu roku dlel na svých statcích. Bělovlasou dobročinnou stařenku znalo celé okolí. Život jí plynul klidně. Pravidelně navštěvovala kostel a též doma v bytě měla klekátko před obrazem Ukřižovaného, k němu se uchylovala v své osamělosti. Nepřijímala žádných návštěv, jen správkyni domu, která denně v bytě posluhovala. Jednoho odpoledne chtěla správcová jako obvykle jíti do bytu. Dveře však byly pevně uzamčeny, a ačkoliv bylo zřejmé, že stařenka je doma, nikdo neotvíral. Správcová proto povolala stráž, která dala byt otevřít. Stařenka klečela na klekátku s hlavou opřenou na sepjatých dlaních a nejevila známek života. Byla mrtva. Bývalý hrabě Latour vystrojil stařence pohřeb, jaký si za své věrné služby skutečně zasloužila.

Dr. m., jsem přesvědčen, že tato stařenka byla a stala se jistě svatou. — Tak se může stát svatým každý z vás. Není k tomu třeba, abys vykonal něco zvlášť velikého, co bije lidem do očí. Ať jsi, kde jsi v životě, třeba ať působíš ve škole, v dílně, nebo v továrně, v úřadovně, ve službě nebo na statku, budeš-li konat povinnosti svého povolání svědomitě a když se těžce neprohřešíš proti povinnostem k Bohu, k bližnímu a k sobě, můžeš být svatým už tu na světě.

II. Někdy ovšem to »c h t í t b ý t s v a t ý m« stojí trochu víc boje a přemáhání s našimi zlými náklonnostmi, ale bez boje není vítězství. Ne-

myslete, že svatí a světice boží byli beze všech zlých náklonností. Podívejte se jen na př. na sv. Františka Saleského, který se sám přiznává, jak hrozně byl náchylný k hněvu, tak náchylný, že mnohdy, aby se přemohl, odcházel rychle do svého pokoje, klekl na kolena před křížem a prosil o sílu a pomoc boží, a hle, i on se stal svatým. Bojoval, Bůh mu pomohl a on zvítězil. To dokázal, že se po celý svůj život řídil a žil podle své katolické víry. I vy budete dobře bojovat a pokušení přemáhat, budete-li se svou katolickou vírou spravovat. Přesvědčuje vás o tom sám zakladatel protestantského náboženství a přítel a spojenec Lutherův profesor Filip Melanchton. Protestantský profesor Melchior Adamus v Heidelbergu vypravuje v svém životopisu, který vydal r. 1619, toto: Roku 1529 spatřil Melanchton naposledy svou matku. Spěchal k ní ze Špýru. Když k ní přišel, ptala se ho matka, co by v těch tehdejších náboženských hádkách a sporech měla věřit. Zdali by se snad neměla k tomu jejich novému náboženství přiznat. Melanchton poslouchal pak matčiny modlitby. A když v nich nic pověřčivého neshledal, řekl jí: »Matko, věřte a modlete se tak, jako jste dosud věřila a se modlila a nedejte se mást náboženskými hádkami a různicemi! V naší víře se sice pohodlněji žije, ale v téhle víře, kterou máte, se klidněji umírá.« A Melanchtonova matka zemřela jako katolička klidně a šťastně.

Dr. m., slovy tohoto protestanta k vám volám: Věřte a modlete se, žijte podle své katolické víry a pak vždycky vyplníte své povinnosti k Bohu, k bližnímu a k sobě a v boji s pokušením šťastně zvítězíte. Už tu na zemi svatí budete, klidně, šťastně a svatě skonáte a mezi svaté do nebe přijdete. Amen.

NA DEN DUŠIČEK.

(2. listopadu.)

I.

Modlete se za duše v očistci!

Svaté a spasitelné je za mrtvé se modlit. (2. Mat. 12, 46.)

Dr. m., slavíme dnes dojemný církevní svátek, památku Dušiček. Kdo jsou tyto dušičky? To jsou duše v očistci. A proč ustanovila církev jejich svátek? Proto, abychom si aspoň dnes upřímně vzpomněli na napomenutí sv. Písma: »Svaté a spasitelné je modlit se za mrtvé, aby od svých hříchů zproštěni byli.« (2. Mak. 46, 12.) A s Písmem sv. nás dnes napomíná naše matka církev: »Modlete se za své zemřelé, modlete se za duše v očistci!« A to proto, že duše v očistci, dušičky,

1. potřebují našich modliteb, 2. v ně doufají, 3. je oplácejí.

I. D u š i č k y, d u š e v o č i s t c i, p o t ř e b u j í n a š í m o d l i t b y.

1. Dr. m., denně umírá asi 100.000 lidí. Jaký je asi jejich los na věčnosti? Nevíme o tom nic jistého. Jen víra nás poučuje, že duše zemřelých přijdou hned po smrti před soud boží a pak se dostanou buď do nebe nebo do pekla nebo do očistce. Smíme však mít za to, že nejvíc lidí přijde do očistce. Většina umírajících lidí si asi nezasluží hned nebe, ale také není hodna pekla. I církev tak smýšlí, proto se nepřestává za zemřelé modlit.

2. Duše v očistci, dušičky, nemohou pro sebe už nic záslužného učinit, čas zásluhy, vezdejší život, už pro ně minul. Pro ně začala už noc, v které nikdo nic konat nemůže (Jan 9, 4). Duše v očistci si samy svým přičiněním nemohou z očistce pomoci. Proto

3. musíme jim přispět ku pomoci my. Je to možné? Ano.

Církev nás o tom poučuje věroučným článkem o o b c o v á n í s v a t ý c h. Praví, že obcování svatých záleží v tom, že věřící tu na zemi jsou ve spojení, ve vzájemném styku se svatými v nebi a s dušemi v očistci a že my duším v očistci můžeme pomáhat z očistce svou přimluvou, almužnou, zvláště však bohuľibou obětí mše sv. To přesvědčení bylo v církvi vždycky. Už sv. Cyril Jerusalemský († 386) píše o mši sv. v svých katechesích: »Modlíme se v ní za všechny své zemřelé. Věříme totiž pevně, že duším jejich to velmi prospěje, kdž my při svaté a nejctihodnější oběti přinášíme za ně své modlitby.« Sv. Augustin († 430) napsal zvláštní spis »O péči o zesnulé«, kde praví, že v církvi všude nalézáme ten obyčej, že si při oltáři na zemřelé vzpomínáme (c. I., n. 3). Sv. Jan Zlat. († 407) zdůrazňuje, že zemřelým nepomohou slzy, ale modlitba a almužna. Sv. Perpetua viděla ve vidění svého bratra Dimokrata, který jako pohan zemřel, že se v očistci těžko trápil a že na její modlitby z očistce vyšel.

II. Dušičky, duše v očistci, v naši modlitbu doufají a čekají ji od nás.

a) Egypťský Josef prosil v žaláři nejvyššího číšníka: »Vzpomeň si na mne, až se ti dobře povede, a prokaž mi tu milost, že se přimluvíš u krále faraona, aby mne vysvobodil z tohoto žaláře.« (1. Mojž. 40, 14.)

Stejně tak prosí duše v očistci i nás živé za přimluvu u Boha. Starozákonní trpítel Job prosil své přátele v svém utrpení a bídě: »Smilujte se nade mnou aspoň vy, přátelé moji, nebo ruka Páně dotkla se mne.« (Job 19, 21.) Rovněž tak volají k nám i duše v očistci.

Sv. Monika si přála nedlouho před svou smrtí: »Pochovejte mé tělo kdekoliv, nestarejte se o ně! Ale o jedno vás prosím: Ať jste kdekoliv, pamatujte na mne při oltáři Páně!« (Aug. conf. 9, 11.) Ani pro naše zemřelé není hlavní věcí, kde je jejich hrob nebo jaký mají pomník, ale modlitba za ně.

O pohřbu kteréhosi slavného muže v P. se promlu-

valo mnoho řečí a na jeho rakev položili mnoho věnců. Mezitím, co množství přítomných poslouchalo a kolem se rozhlíželo, stál vzadu klášterní bratr a modlil se stále růženec. Dr. m., řekněte, z čeho asi duše toho zemřelého měla větší radost, zdali z té skvělé pohřební řeči nebo z pokorné modlitby toho klášterního bratra?

b) Dušičky, duše v očistci, doufají v naši modlitbu a čekají na ni. Dr. m., jen přiložte své ucho na očistcovou bránu! Neslyšíte jejich nářek a pláč, jejich prosby a úpění?

D r a h ý m u ž i a m a n ž e l e, neslyšíš tam svou ženu, svou manželku, jak vzdychá a jak tě prosí: »Můj dobrý muži, slituj se nade mnou! Což jsi už na mne zcela zapomněl? Přece jsi mi slíbil na smrtelné posteli, že se za mne budeš modlit. Když mě spouštěli do hrobu, plakal jsi jako malé dítě. A nyní, sotvaže od pohřbu uplynuly čtyři neděle, už na mne zapomínáš. Aspoň Otčenášem si na mne vzpomeň!«

K ř e s ť a n s k á ž e n o, slyšíš svého muže, jak tě z očistce prosí: »Drahá ženo, slituj se nade mnou! Ó, jak se trápím a soužím! Jak pomalu utíkají dni mého očišťování! Ó milá ženo, za živa jsi byla ke mně plna lásky. Zachovej mi svou lásku i za hrob! Víím, často jsem tě rmoutil a hněval a často jsem ti připravil trpkou chvíli, ale lituji toho a kají se za to hrozně. Slituj se nad svým mužem a modli se za mne!«

A t y, s y n u, slyšíš svého otce, jak tě prosí: »Synu, nezapomeň na svého otce! Až do posledka jsem o tebe pečoval, a ty nemáš ani chvilku, aby ses za mne pomodlil? Máš čas i peníze na víno a pivo, tabák a cigarety, na divadlo a kino, na zábavy a známosti, ale nemáš ani chvilky, abys navštívil můj hrob. Nemáš ani haléře na almužnu, na modlitbu, na mši sv. za mne. Ovšem, na pohřeb jsi vzal tři kněží a dals mi vsadit náhrobek. Ale to všecko bylo jen pro lidi. — Dítě, nezapomínej tolik přece na svého otce!«

A k t o b ě, d c e r o, volá z očistce tvá matka: »Nezapomínej na mne, modli se víc za svou matku! Tys mi to přece slíbila. Myslila jsem, že má brzká

smrt tě učinila vážnější. Nebud' tak lehkomyšlná! Nevydávej na strojení všechny peníze, zůstávej večer doma, nechod' do každé zábavy! Raději si zajdi na hřbitov k mému hrobu a dej jej do pořádku! Nasázej na něj květiny, víš, jak jsem je měla ráda! Má dcero, ani nevíš, jak hoří a pálí ten očistcový oheň. Modli se za svou matku!«

A p ř í t e l i, k tobě volá tvůj zesnulý přítel: »Ach, ty mi již nejsi přítelem. Stal ses mi nevěrným a zapomněls na mne. O pohřbu šels ještě za mou rakví, ale pak sis na mne ani nevzpomněl. A pravé přátelství trvá až za hrob. Aspoň v tomto dušičkovém měsíci pamatuj na mne!«

Dr. m., tak k vám vzdychají dušičky z očistce. Ony doufají ve vaše modlitby, nenechte je proto nadarmo čekat!

III. D u š i č k y n á m o p l á c e j í n a š i m o d l i t b u.

Na světě najdeme málo vděčnosti i u přátel. Ale duše v očistci, dušičky, jsou zato velmi vděčné.

Je jisto, že ty duše, které se na naši přímlovu dostaly dříve do nebe, budou za nás u Boha horlivě prosit, abychom i my byli co nejdříve zproštěni očistcových útrap.

Je také pravděpodobno, není to ovšem žádný článek víry, že duše v očistci nám mohou vyprosit od Boha mnoho milostí. Pro sebe nemohou sice učinit nic — ale pro nás ano. Mnozí přiznávají, že jim duše v očistci, dušičky, často pomohly v jejich životních potřebách.

Sv. Kateřina Boloňská pravila: »Chci-li najisto dosáhnouti nějaké milosti, utíkám se k těmto trpícím duším, aby mé prosby přednesly našemu společnému Otci, a obyčejně cítím, že jejich přímlově mám děkovat, že má prosba byla vyslyšena.«

A sv. farář z Arsu, Vianney, řekl: »Chceme-li si zajistit nebe, musíme se hodně modlit za duše v očistci.« —

V prosinci r. 1927 se potopila americká ponorka. Neštěstí bylo hned zpozorováno. A protože ponorka

neklesla příliš hluboko, začali ihned provádět záchranné práce. Potápěč sestoupil do hlubiny. Povedlo se mu, že se mohl s posádkou, která byla uzavřena uvnitř ponorky dorozumět. Ta odklepala nazpět: »Je nás ještě šest. Ostatní jsou mrtvi. Pomozte nám, můžeme vydržeti ještě jen několik hodin.« Ale pomoc přišla pozdě. Dr. m., jak dychtivě očekávalo těch šest slíbenou pomoc! Jaké však bylo jejich zklamání, když pomoc nepřišla!

Dr. m., duše v očistci jsou uzavřeny v očistném místě. Dnes klepou a volají k nám z jeho hloubi, čekají a doufají v naši pomoc: »Pomozte nám přece! My chceme nahoru na světlo, nahoru do věčného světla. A vy tu na zemi nám můžete pomoci.« Ptám se vás: Necháte je nadarmo doufat, dopustíte, aby zklamané a opuštěné se dále trápily v očistcovém ohni? Jistě ne! My jim pomoci můžeme a pomoci chceme. My se ihned nyní pomodlíme za své zemřelé: »Vzpomeň, Pane, na své služebníky a služebnice, kteří nás se znamením kříže na věčnost předešli, a dej jim všem v Kristu odpočívajícím místo světla a pokoje věčného, vezmi je k sobě do nebe!« Amen.

II.

Requiem aeternam.

»Odpočinutí věčné dejž jim, ó Pane, a světlo věčné ať jim svítí, ať odpočívají v svatém pokoji!«

Dr. m., každý církevní svátek, každá církevní slavnost má svou zvláštní modlitbu nebo svou vlastní píseň. Tak »Gloria« je zpěv vánoc, »Aleluja« je hymnus velikonoc. A v dnešní svátek »Dušiček«, duší v očistci, je slyšet kostelem vážně a smutně: »Requiem aeternam dona eis, Domine, odpočinutí věčné dejž jim, ó Pane!« I vy sami se tak často modlíte. Ale uvážili jste už někdy, co vlastně tím přejete svým zemřelým? Chci vám to dnes vyložit.

I. R e q u i e m a e t e r n a m d o n a e i s, D o m i -

n e, odpočinutí věčné dejž jim, ó Pane! Tak začíná ta dušičková modlitba. Po odpočinutí, po odpočinku touží každý tvor tu na zemi, rozumný nebo nerozumný. I neživý kámen touží po odpočinutí, když jej táhne tíže dolů k zemi.

Ó, vy milé naše duše v očistci, vy dušičky, co jste se kdysi tu na světě nastaraly a napracovaly, bez odpočinutí! Od časného jitra až do noci jde to stále vzhůru a dolů, den ode dne, rok od roku. I když večer uléháš na lůžko, jdou starosti s tebou spat a nepopřejí klidu. Teprve když člověku smrt zavře oči, když ho donesou na hřbitov, teprve pak si odpočine.

A já se ptám, o jaké že odpočinutí pro své zesnulé prosíme Pána, když za ně prosíme: »Odpočinutí věčné dejž jim, ó Pane!« Snad to má býti o d p o č i n u t í n a h ř b i t o v ě? Nikoliv, neboť ani na hřbitově není pravého odpočinutí. Tam hlodá smrt tak dlouho na našem těle, až zpráchniví, až se rozpadne v prach a popel.

Anebo snad vyprošujeme pro ně o d p o č i n u t í v o č i s t c i? Ale ani tam není pravého odpočinutí, nebo tam souží a trápí duše očistcový oheň a nepopřává jim ani klidu, ani odpočinutí. Když se modlíme: »Odpočinutí věčné dejž jim, ó Pane,« pak chceme svým zemřelým vyprositi odpočinutí navždycky, věčné a nehynoucí. A to není nikde jinde než tam nahoře, nad hvězdami v otcovském domě nebeského Otce, to je jen na otcovském srdci božím. Tam najde duše konečně pravé odpočinutí. Tam je věčný klid, tam není žádná bouře, žádná starost, žádné utrpení, žádná bolest, ani zármutek.

Dr. m., tam na hřbitově leží pod drnem vaši milí, kteří si za života nedopřáli žádného odpočinku, kteří se ustarali a upracovali. Zajděte dnes k jejich hrobům, přineste jim krupěj svěcené vody, pokropte ní jejich hrob a pomodlete se za ně: »Requiem aeternam dona eis, Domine, odpočinutí věčné dejž jim, ó Pane!«

II. E t l u x p e r p e t u a l u c e a t e i s, a světlo věčné ať jim svítí! Tak pokračuje dál naše dušičková modlitba.

Dr. m., světlo je předůležitý živel, světlo je život, světlo je radost, světlo je útěcha. Kam světlo nepřijde, mizí radost, hyne život. Není ubožejšího člověka nad slepce.

Světlo, nevyhnutelné světlo, to je to druhé, co vyprošujeme pro duše v očistci, když se za ně modlíme: »A světlo věčné ať jim svítí!«

A jaké to má být světlo? Snad naše pozemské? Oh nikoliv, to pro duše našich zesnulých už nadobro zhaslo. — Anebo snad jim vyprošujeme světlo očistcové? Nikoliv, neboť ani to není to pravé světlo. Ovšem není to ona zevnější temnost, o které mluví Spasitel. Svítí v tom očistcovém světle několik hvězd naděje a útěchy, ale ty nemohou zcela zahnat očistcový soumrak.

Světlo, které vyprošujeme pro své zemřelé, nemůžeme nalézt ani na zemi, ani v očistci. Světlo věčné, lux perpetua, ustavičné a nepomíjející, můžeme zas nalézt jen nahoře, nad hvězdami v domě nebeského Otce. Tam, kde bydlí věčný Bůh, tam je pravé, věčné světlo. A po tomto věčném světle touží duše v očistci, do toho světla, které nikdy nepřestane, se chtějí ponořit.

Dr. m., tam venku na hřbitově pod drnem leží naši drazí v temných komůrkách vedle sebe. Zajděte dnes k jejich hrobům a přineste jim druhou krupěj svěcené vody, pokropte jejich hrob — pomodlete se za ně: »Et lux perpetua luceat eis, a světlo věčné ať jim svítí!«

III. *Requiescant in pace*, ať odpočívají v pokoji! To je třetí prosba v naší dušičkové modlitbě, Pokoj, mír, tolik se po něm touží, tolik se usilovně hledá a tak málo se nalézá. *Nomen pacis dulcissimum*, přesladké jméno pokoj, praví Cicero. Na zemi není žádného pokoje. Nepokoj je mezi národy, spory a boje ve společenských vrstvách, neúcta, neláska a hádky v rodinách. To je svět, to je život. Sotvaže se vrátili z války a podepsali mír, již zase zbrojí pro příští válku.

Teprve smrt pod svým černým příkrovem přináší pokoj a mír.

Ale ptám se zas, jaký to pokoj, jaký mír to vyprošujeme našim zesnulým, když se za ně modlíme: ať odpočívají v pokoji! Snad pokoj na hřbitově? Tam není pravého pokoje. Ani hřbitovní zed' není dost vysoká, aby tam pokoj a mír uchránila. Ve válce neměli pokoj ani mrtví na hřbitovech. Bojovalo se někdy o každý pomník a až na dno hrobů dopadaly granáty. Ale ani duše v očistci nemají pravý pokoj a mír. Uražený Bůh skrývá před nimi svůj obličej a sužují je a trápí výčitky svědomí. Proto ani za pokoj a mír v očistci neprosíme, když se modlíme: Ať odpočívají ve svatém pokoji!

Pokoj, o který prosíme pro své zesnulé, nemožno nalézt ani na hřbitově ani v očistci. Pravý pokoj a mír je zas jenom nahoře, v domě nebeského Otce. Tam se dostane duši onoho pokoje, který svět nemůže dát. Tam se duši dostane políbení pokoje věčného. Tam nemá přístup žádný nepokoj. Sám Pán, který sedí na trůně, bude pokojem těch šťastných duší. (Efes. 2, 14.)

Dr. m., tam venku na hřbitově odpočívají pod drnem, kteří tu na světě neměli a nenašli žádný pokoj ani mír. Zajděte dnes k jejich hrobům a doneste jim třetí krupěj svěcené vody, pokropte jejich hrob a modlete se za ně: *Requiescant in pace*, ať odpočívají v pokoji! A pak se obraťte k východu nebo k západu, kde v dáli, ať ve Francii nebo v Rusku, odpočívají buď jednotlivě nebo hromadně naši padlí vojíni. Pošlete i jim tři krupěje svěcené vody a pomodlete se za ně z celého srdce: »Odpočinutí věčné dejž jim, ó Pane, a světlo věčné ať jim svítí, ať odpočívají v pokoji!« *Requies, lux, pax, odpočinutí, světlo, pokoj*, to je to svaté trojhvězdi, které tak přívětivě září na temné večerní dušičkové obloze. *Requies, lux et pax, odpočinutí, světlo, pokoj*, to je žhavá touha, která jde očistcem. Nebeské odpočinutí, nebeské světlo, nebeský pokoj a mír, to je jediné přání, které mají duše

v očistci, které znají dušičky. Poprosme vroucně Trojjediného Boha, aby jim to přání co nejdříve splnil, a zvolíme, jak můžeme vroucně: »Odpočinutí dej všem věrným zemřelým, ó Pane, a světlo věčné ať jim svítí, ať odpočívají v pokoji!«

A když nám nastane poslední večer a umíráček nás bude doprovázet na poslední cestě, modlete se vy, kteří tu zůstanete, za nás a přejte nám: »Requiem aeternam dona eis, Domine, odpočinutí věčné dejž jim, ó Pane!« Amen.

NA NEDĚLI 24. PO SV. DUCHU.

I.

O konci světa a jeho proměně.

Nebe a země pominou, ale slova má nepominou. (Mat. 24, 35.)

Tak s naprostou jistotou vševědoucího Boha hlásá Spasitel konec dnešního viditelného světa. Dr. m., již často jsem vám chtěl o tomto světovém konci promluvit. Dnes to nechci již odkládat a proto vám dnes aspoň povím nejdůležitější věci

o konci světa a jeho proměně.

Zjevení boží nám hlásá o konci světa tyto pravdy:

I. Tento viditelný svět jednou přestane (míní se tu konec dosavadní podoby světa a nynějšího světového řádu, na př. zákonů přírodních, střídání ročních počasí atd.). Kristus předpovídá konec světa s naprostou jistotou: »A budou znamení na slunci a na měsíci i na hvězdách a na zemi a moci nebeské hýbati se budou. A tehdáž uzří Syna člověka, jak se běře v oblaci s mocí velikou a velebností. Amen, pravím vám, že nepomine pokolení toto, až se všechny ty věci stanou. Nebe a země pominou, ale slova má nepominou.« (Luk. 21, 5.) Spasitel, jako ve všem měl pravdu, má jistě pravdu i tu.

II. Zjevení boží nás poučuje dál a praví:

Viditelný svět však nezmizí beze stopy, nebude zničen, nýbrž proměněn. Stane se lepším a dokonalejším. Podle slov sv. Pavla »pomine způsob tohoto světa,« zajde jen podoba tohoto světa. (1. Kor. 7, 31.) Kristus mluví o obnově světa u sv. Matouše: »Amen, pravím vám, že vy, kteří jste následovali mne, v druhém narození, když seděti bude Syn člověka na stoličce velebnosti své, budete i vy seděti na dvanácti stolicích, soudíce dvanáctero pokolení izraelských.« (Mat. 19, 28.) Spasitel tu mluví o druhém narození nynějšího světa, t. j., že nynější svět se obnoví a bude jako znovu narozený.

A sv. Jan dokládá: Viděl jsem n e b e n o v é a z e m i n o v o u. Nebo první nebe a první země pomínuly. (Zjev. 21, 1.)

Sv. Petr vykládá, že Bůh užije o h n ě, aby svět zničil a znova obnovil. Slyšte jeho slova: »Přijde den Páně jako zloděj. Tehdy nebesa s velikou prudkostí pomínou a živlové horkem se rozplynou, země pak a díla, která jsou na ní, shoří. (2. Petr, 3, 10.)

Sv. Petr nerozumí tu slovem »n e b e s a« nebeskou báň, nýbrž zemské ovzduší (atmosféru). Oheň zničí jenom zemi, nebo jen země pro hřích prvních rodičů byla stížena kletbou.

III. Kterak bude vypadati nový proměněný svět, o tom mluví Písmo sv. jen všeobecně. Tolik plyne z Písma sv. (Řím. 8, 19, 2. Petr 3, 13. Zjev. sv. S. 21, 1), že se svět tento promění v svět lepší a dokonalejší (příroda bude vysvobozena z kletby hříchu, bude zbavena pomíjejícího a porušitelnosti). Tento druhý nový svět už nepomine a bude nezměněně trvat. Obnovený druhý svět bude účasten oslavy dítek božích. Příroda bude oslavena, bude podobna oslaveným tělům blažených. B u d e s n a d d r u h ý m r á j e m. Dr. m., dobře si to pamatujte a запиšte si to do srdce! O tomto druhém ráji, o tomto druhém obnoveném rájském světě málokdo z křesťanů ví.

Bude-li na této nové zemi ústrojný (organický) život, budou-li tam tvorové jako na dnešním světě, to nevíme. Ale budou-li, pak i oni budou nepomíjející a neporušitelní. (Řím. 8, 21.)

IV. A tomuto učení sv. Písma dává, m. dr., za pravdu i v ě d a, i ú s t n í p o d á n í.

a) V ě d a u č í, že konec světa nastane. Slunce pozbývá čím dále, tím více tepelné energie, t. j. své tepelné síly a účinnosti. Slunce chladne a časem, až se jeho tepelná síla úplně vyčerpá, slunce vychladne nadobro a nastane smrt na všech jeho oběžnicích — a tedy také i na naší zemi. (Entropie světa.) Tak tomu je, dr. m., již na měsíci. Konec světa může však

nastat i dříve nějakou neočekávanou k a t a s t r o f o u, na př. srážkou naší země s kometou nebo kdyby se přiblížila některá stálice, t. j. některé jiné velké slunce k naší sluneční soustavě. Kdy konec světa nastane, nikdo neví. — Písmo o tom poznamenalo: »O tom pak dni a hodině nikdo neví, ani andělé v nebi.« (Mat. 24, 36.)

b) Také ú s t n í p o d á n í, říkáme jim t r a d i c e, se obírají skonáním světa a dávají za pravdu Zjevení božímu. Peršané věřili, že tento svět je pod vládou zlého boha Ahrimana, a podle Bundeheše (zoroastrovské kosmografie) se kometa srazí se zemí, zapálí ji, hory se horkem roztaví a i Ahrimana spálí řeka rozpuštěné ohnivé rudy. A tak se svět očistí a bude osvobozen ode vší nespravedlnosti. Germánští národové čekali, že svět zahyne v ohni, zlo bude zničeno a že ze zkázy vzejde nové pokolení bohů a lidí. (Podle Eddy.)

Řekové i Římané byli téhož přesvědčení. U básníka Ovidia si vzpomíná nejvyšší římský bůh Jupiter:

»Esse quoque in fatis reminiscitur adfore tempus,
quo mare, quo tellus correptaque regia caeli
ardeat et mundi moles operosa labore.

Sudby také pomni, jak prý doba nastane jednou,
v níž i země i tůň i nebeské sídlo požárem
pláti budou a velepracná světa stavba se zviklá.«
(Metam. I. 256—258.)

Tak starý věk dává za pravdu slovům křesťanského básníka Tomáše z Celana († 1260):

»Dies irae, dies illa,
solvat saeculum in favilla,
teste David cum Sibylla.
Den ten hněvu, hrůzy, tmavý,
celý vesmír v popel stráví,
Sibylla i David praví.«

Dr. m., tak Zjevení boží, Písmo sv., tak i věda a starobylá podání nás přesvědčují, že svět jistě sko-

ná. Neskoná však nadobro, ale bude proměněn, bude dokonalejší a krásnější, snad bude druhým rájem. Na to pamatujte a přičiňte se, abyste se do toho druhého ráje všichni také dostali. Hled'te, abyste tam přišli všichni a žádný z nás nechyběl. Amen.

II.

Naše duše je nesmrtelná.

A uzří Syna člověka, přicházejícího v oblacích nebeských. (Mat. 24, 30.)

Dr. m., kdykoliv přečtu dnešní evangelium, vždycky se vážně zamyslím, myslívám si: »I ty se dočkáš a uvidíš všecko to, o čem mluví dnešní evangelium. I ty uvidíš Syna člověka, Krista Pána, přicházejícího v oblacích k poslednímu soudu. Tvé tělo se sice po smrti rozpadne, ale ty s něčím budeš žít dál, a to se svou duší, nebo ta je nesmrtelná. Ano, dr. m., dnešní evangelium o posledním soudu vám zvláště staví před oči pravdu:

n a š e d u š e j e n e s m r t e l n á .

Uvažme proto o ní dnes něco málo.

I. Duše l i d s k á j e n e s m r t e l n á, to znamená, dr. m., že bude žít dál i po smrti těla. To proto, že je bytost jednoduchá, není na ní nic tělesného, nic hmotného, co by mělo zahynout. Ovšem není snadno učiniti si o duši určitou jasnou představu, popsat ji, jak ve skutečnosti vypadá, nemá žádného těla a není na ní nic hmotného, abych ji mohl smysly spatřit nebo ohmatat. Než přes to musí každý jen trochu myslící člověk přiznat, že v nás n ě c o j e, co nemůžeme měřit ani vážit, co však přes to je příčinou a co působí, že můžeme myslit, mluvit a jednat. T o t o n ě c o, tato tajemná bytost je sice při své činnosti obyčejně vázána na tělo. To je jejím nástrojem. Ale víme, že ta tajemná bytost poroučí i tělu, ba, že může býti činná zcela samostatně i bez tělesných smyslů, jak tomu je na př. ve spánku.

Sv. Augustin nám vypravuje, jak se lékař Genna-

dius, který často pochyboval o duši a její nesmrtelnosti, vyléčil z této pochybnosti. Měl zvláštní sen. Zjevil se mu ve snu bíle oděný jinoch a takto se s ním rozhovořil: Jinoch praví: »Vidíš mě?« Gennadius odpovídá: »Ano, vidím tě zcela dobře.« Jinoch: »Vidíš mne svýma očima?« Gennadius: »To nikoliv, nebo mé oči jsou zavřeny.« Jinoch na to: »Čím mě tedy vidíš?« Gennadius: »To nevím.« Jinoch poté: »Slyšíš mě?« Gen.: »Ano.« Jinoch: »Slyšíš mě svýma ušima?« Gen.: »Ne, nebo ty jsou ve spánku.« Jinoch: »Čím mě tedy slyšíš?« Gen.: »To nevím.« Na konec se jinoch táže: »Mluvíš nyní?« A lékař odpovídá: »Ano.« — »Svými ústy?« ptá se jinoch. »Nikoliv,« praví lékař. — »Čím tedy?« táže se jinoch a lékař odpověděl: »To nevím.« Bíle oděný jinoch pak skončil: »Hle ty nyní spíš a vidíš, slyšíš a mluvíš, přes to, že tvé oči, uši, ústa jsou zavřena. Přejde jednou hodina, kdy nadobro usneš, zemřeš a přece budeš vidět, slyšet, mluvit a cítit.« Ano, dr. m., naše duše bude i po smrti žít dál, nebo tak to žádá

II. m o u d r o s t a d o b r o t a b o ž í.

Sami to víte, že náš dobrotivý Stvořitel vložil v naši lidskou přirozenost touhu po plném štěstí, po dokonalé blaženosti. Ano, každý z nás chce být úplně šťasten a blažen. Ale docházíme toho tu na světě? Nikoliv. Nic tu na světě, nic pozemského nemůže člověka učinit zcela blaženým. Bohatství přináší s sebou mnoho starostí, důstojnosti unavují a smyslná vyražení a rozkoše bývají pravidelně příčinou dlouhých a trapných nemocí. Ani věda neupokojí člověka, nebo otvírá pátrajícímu duchu lidskému vždy nové a nové neznámé kraje a dráždí jen jeho zvědavost a nikdy ji neupokojí. Což tedy, nedojde snad proto ubohé lidské srdce nikdy touženého štěstí? Ó, pak všichni ostatní tvorové tu na světě by byli na tom lépe nežli člověk, obraz boží? Všichni tvorové tu na světě jsou úplně šťastni po svém způsobu a na místě, které jim určila boží prozřetelnost. Brav se klidně pase na horských pláních a nezávidí lidem, kteří tam

dole bydlí ve městě, ptáci si vesele prozpěvují ve volném vzduchu a nemyslí, že je snad nad ně někdo šťastnější. Jen jediný člověk je stále neklidný a nespokojený a naříká se sv. Augustinem: »Nepokojno je srdce naše, dokud nespočine v Tobě, ó Bože.« — Jen člověk je tak často nešťasten uprostřed veselé a smějící se přírody, takže s apoštolem volá: »Nemáme tu na světě místo trvalé, ale po budoucím toužíme.« — Dr. m., ptám se, je možno, aby tato předtucha, tato touha po budoucím lepším životě, kterou je proniknuta celá lidská bytost jako přirozeným pudem, byla pouhým sebeklamem, byla dána člověku zbytečně a nadarmo?

Hled'te, dr. m., tažní ptáci, když se blíží zima, se chystají do teplejších krajin. Vede je k tomu přirozený pud. Svolávají se úpěnlivě v zástup, zazpívají naposled svou poslední píseň a rychlým letem se pak ubírají v širou dál. Ano, jsou tedy pro ně teplejší kraje.

Má tedy zvířecí pud pro sebe něco pravdivého, on svědčí ptáku, jsou pro tebe teplé kraje, on svědčí červu, bytost jiná dokonalejší se z tebe stane. A jako je pravdivý pud zvířat, tak i ten pud u člověka, ta jeho touha po štěstí a blaženosti, když ji Stvořitel vštípil v naši přirozenost, není nadarmo, není nazdařbůh. Také tomu pudu, této touze odpovídá něco skutečného, odpovídá blaženost skutečná, věčná a nehynoucí a nekonečná. Pro tuto blaženost není ovšem místa na zemi, ale tam v tom životě jiném, v životě u Boha a s Bohem. Tento jiný život neplatí ovšem tělu, platí naší ušlechtlejší části, naší duši. Ano, naše duše bude žít dál. Tak tomu chce

III. b o ž í s p r a v e d l n o s t.

Pořádek v lidské společnosti, její zákony, svatost a nedotknutelnost osobních práv, všecko to, dr. m., pochází z přesvědčení, že je nejvyšší spravedlivý soudce, který i za hrobem může a chce dobré odměnit a zlé potrestat. Je, dr. m., mravní zásada, která má platnost jako každá počtářská věta: »Dobro musí být

odměněno, zlo pak potrestáno.« Stačí však, přátelé, jen jediný pohled ve světě kolem nás, abychom se přesvědčili, že tu dole na světě je mezi námi málo, až úžasně málo spravedlnosti dokonalé a úplné. Ba naopak, často vidíme, že ctnost je tu na světě často zneuznána a zašlapána, zato však že se zločin velebí a chválí, ba odměňuje. Ba co tu i zřejmých zločinů, které zůstávají naprosto nepotrestány. Vizte tam toho otce, za hlavu rodiny jej Bůh povolal! Ten však lehkomyslným životem rodinu ožebračil, ženu i děti opustil a v nouzi a nedostatku zanechal. To je jeden zločin, který světský soudce pravidelně nestrestá. A jiný? Vizte tam toho syna! Slyšte, jak se posmívá šedinám rodičů! Vidíte, že si jich nevšímá, na ně nemluví, a když přece promluví, pak to jsou slova, která zraňují otce a matku smrtelně. A mám jmenovati ještě jiné zločiny, které tu na světě zůstávají bez trestu? Jsou to na př. bezmezná ctižádost, slepá msta, která se neleká i druhého zničit, rafinovaný podvod, úžasná nepoctivost, jedovatá pomluva, příšerný nevděk — a dlouho bych nebyl ještě hotov.

Ptám se: »A tyto zločiny nemají nikdy dojít spravedlivého potrestání? Nikdo nemá být mstitelem utlačených, nikdo jejich odměnitelem? Je možné, aby los spravedlivého člověka, který všechn svůj život prožil v strádání, v sebeobětování, v útrapách, v pronásledování a v zneuznání, byl pak stejný s losem každého jiného nešlechetníka?« Ne, dr. m., tomu se vzpírá náš rozum, naše celá bytost. Vždyť to přece není možno, aby stejnou vahou byly váženy nevinné dítky a vražedník Herodes, Jan miláček a zrádce Jidáš, krutý Švéd z třicetileté války a bezčtetné jeho české oběti. Ne, to není možná. A proto budeme žítí dál za hrobem, ano, je jiný život, kde všechno, o čem jsem nyní mluvil, dojde spravedlivého vyrovnání — ano, proto musí býti a je naše duše nesmrtelná. — Za to nám ručí netělesnost naší duše, moudrost, dobrota a spravedlnost boží.

Ještě slovo na konec. Kolem r. 1000 žil v dolní Ita-

lii na hoře Garganu opat Nilus. Pověst o jeho svatém životě a jeho ctnostech v brzku k němu přivábila četné zástupy, které u něho hledaly povzbuzení, útěchu a pomoc. Uslyšel o něm také mladistvý německý císař Otto III., který tenkrát dlel v Římě. Ten chtěl poznati sám zbožného opata a proto ho navštívil v jeho poustevně. Nilus učinil na císaře silný dojem. Když se císař s ním rozloučil, pravil k němu: »Žádej ode mne jako od syna, co chceš, a s radostí ti všeho dám.« Nilus položil ruku na císařovo srdce a řekl: »Jen jedno na tobě chci: Zachraň svou duši!« Císař v brzku poznal váhu těchto slov. Když se vrátil do otčiny, zanedlouho jej v plné mužné síle zachvátila smrt. Stejně jako opat Nilus volám k vám: »Zachraňte svou duši pro ten nový život na věčnosti, aby byl pro nás všechny šťastný!« A to bude, když budete tak žít, abyste v den posledního soudu, o němž mluví dnešní evangelium, uslyšeli všichni slovo Páně: Pojd'te, požehnání Otce mého, a vládnete královstvím, které je vám připraveno! Amen.

III.

Příchod Syna člověka k poslednímu soudu.

Ale když přijde Syn člověka.
(Mat. 25, 31.)

»Ale když přijde Syn člověka a všichni andělé jeho s ním, posadí se na trůn své velebnosti a všichni národové se shromáždí před ním. I oddělí je od sebe, jako odděluje pastýř ovce od kozlů.« Tak, dr. m., líčí evangelia příchod Spasitelův k poslednímu soudu. Tak jej líčí i dnešní evangelium. Všimněme si pro dnešek a vyložme si první slova těchto evangelických líčení:

»A l e k d y ž p ř i j d e S y n č l o v ě k a.«

Jistě nám ta úvaha poslouží k dobrému. Nejprve si vyložme,

1. c o z n a m e n á s l o v o »S y n č l o v ě k a«. Kdo je ten »Syn člověka«, který jednou přijde na

oblacích nebeských, aby soudil živé i mrtvé? To je náš Pán a Spasitel Ježíš Kristus. V evangeliích o posledním soudu klade Spasitel na toto slovo »Syn člověka« zvláštní důraz. Jako by chtěl říci: Ano, tentýž Syn člověka, kterého tu na světě tolik ponížili, přijde k tomuto poslednímu soudu. Ano, ten to je, který zas přijde, který se kdysi narodil mezi námi jako ubohé pachole. Ten to je, který po tři léta chodil tu na zemi a všude dobře činil. Ten přijde zas, který pro nás nesl potupnou korunu trnovou. Ten to je, který pro nás visel na kříži a třetí den vstal zmrtvých. V oděvu Syna člověka stojí tu andělé před ním nesou v slávě »znamení Syna člověka«, kříž, na němž dokonil naše vykoupení. V té postavě, kterou měl, když ho zneuznali a ukřižovali, přijímá nyní v ten poslední den hold a poctu celého světa. V té postavě, s kterou kdysi stál před svým nespravedlivým soudcem a přijal od něho ortel smrti, vystupuje nyní v poslední den nahoru na soudnou stolicí, aby soudil živé i mrtvé.

Nyní musí ztichnout každá rouhavá řeč, která se kdysi proti němu odvážila, a každý jazyk musí vyznat, že »Syn člověka«, náš Pán Ježíš Kristus, je v slávě nebeského Otce. (Filip. 2, 11.)

Ano, tak tomu bude, m. dr., v tento den posledního soudu, až k němu přijde »Syn člověka«, náš Pán a Spasitel Ježíš Kristus.

Dr. m., již tedy víte, kdo je ten »Syn člověka«. Vyložíme si nyní,

2. c o z n a m e n á t o s l o v o »k d y ž«. Ale k d y ž přijde Syn člověka. Kdy to bude, toto »když«? Kdy přijde Syn člověka s mocí velikou a velebností?

To je veliká hádanka, záhada, která dala lidem už od Jeho nanebevstoupení mnoho práce, stála mnoho lámání hlavy, ale kterou ani dnes nedovedou rozluštit.

Od začátku až do dneška se stále vine a ukazuje v křesťanství očekávání budoucího posledního soudu, očekávání příchodu Syna božího na svět. Už

v prvních letech pronásledování, když úpěla pod mečem katovým, volala mladá církev: »Přijď, Pane Ježíši, přijď!«

Také za našich dnů přicházejí mnozí proroci, kteří myslí, že již vidí, jak Spasitel zdaleka přichází k soudnému dni. Praví, že zmatky, války, hlad a odpady od Krista, to že jsou ta znamení, o nichž Kristus mluví v dnešním evangeliu. Myslí, že poslední soud je už tu a že nedá na sebe dlouho čekat.

Dr. m., co jedni očekávají brzký příchod Páně na svět, jsou zas jiní, kteří se tomu posmívají a říkají: »Když přijde Kristus na svět? Ah, ještě dlouho ne! Snad nikdy! Aspoň ještě nic nevíme ze znamení, která mají předcházet. Slunce svítí právě tak jasně jako za časů Noemových a Abrahamových, měsíc se také třpytí na obloze zrovna tak jako kdysi nad rájem a hvězdy se pohybují v svých drahách jako před sto lety — a žádná z nich dosud nespadla. Proto hodujme a pijme a buďme veselí! Poslední den je daleko a kdo ví, přijde-li vůbec.«

Dr. m., co těmto lidem odpovíme? Máme už opravdu očekávat v brzkou příchod »Syna člověka« na zemi nebo je na to ještě dost času? Nevíme.

Jak rychle, anebo jak pomalu přijdou za sebou ta poslední znamení, kdy nynějšímu světu udeří poslední hodina, to neví ani nedovede vypočítat žádný člověk.

Jen jedno víme a můžeme říci: »Onen den a onu hodinu žádný neví, jen jediný nebeský Otec, ani ne andělé v nebi (Mat. 24, 36); v hodinu, kterou neznáte, přijde Syn člověka (Mat. 24, 44); bděte tedy, nebo nevíte, v kterou hodinu Pán přijde.« (Mat. 24, 42.)

Dr. m., ještě jedno slovo nám zbývá k výkladu. Je to slovo důležité, je to

3. slovo »a l e«. A l e když přijde »Syn člověka«.

Když v Písmě sv. pronáší Duch sv. své rozhodné a určité »ale«, to se vždycky zastavte a zadržte dech!

Již v St. zákoně slyšíte to slovo »ale«, když žal-mista Páně praví: »Postavili se králové země a sešla

se knížata v jedno proti Hospodinu a proti Pomazanému jeho, a le jenž přebývá v nebesích, směje se jim:« (Žalm. 2, 2.)

I v Nov. zákoně slyšíte toto rozhodné a le z úst Páně: »Slyšeli jste, že řečeno bylo starým (t. j. předkům našim), a le já pravím vám.« (Mat. 5, 22.)

Toto »ale« uvádí vždycky něco nového a ukazuje na něco zvláštního a nečekaného. Takový význam má také slovo »ale« v naší větě: »Ale když přijde Syn člověka«. Značí tu něco nového, velikého, něco rozhodného, co nikdo nečeká a co je i hrozné.

»Ale když přijde Syn člověka«, co potom? Co se stane? Potom pošle své anděly se zvučnými polnicemi a ti shromáždí lidi od čtyř končin země a umístí je před jeho trůnem. Dr. m., kde se najde člověk, který by měl tolik moci, aby otevřel všechny hroby na celém světě a každý prášek z nich spojil s tím tělem, kterému kdysi za živa ten prášek náležel? »Ale když přijde Syn člověka«, pak přijde přes pole mrtvých a bude se řadit a pojit úd k údu a všichni lidé státi budou před ním shromážděni ve veliký zástup.

Ale když přijde Syn člověka, co potom? Co se stane? Potom oddělí lidi od sebe, jako pastýř rozděluje ovce od kozlů, a dobré postaví na pravici, ale zlé na levici. Ptám se, kde se najde člověk, který by byl tak moudrý, aby to rozdělení vykonal a každému viděl až do nejhlubšího srdce? »Ale když přijde Syn člověka,« pak nic nezmůže žádná přetvářka ani skrývačka. Syn člověka osvítlí světlem své vševědoucnosti nejskrytější záhyby srdce, skutky každého člověka budou zjeveny před očima celého světa.

»Ale když přijde Syn člověka,« co potom?

Pak řekne k těm, kteří budou stát na pravici: »Pojďte, požehnání Otce mého, a vládněte královstvím, které je vám připraveno od počátku (světa),«

a k těm na levici řekne: »Odejděte ode mne, zlořečení, do ohně věčného!« (Mat. 25, 34.)

Dr. m., kde najdete člověka, který by mohl pronést a vykonat tak jistý a nestranný rozsudek? Ale když přijde Syn člověka a vyřkne svůj soud, pak nebude možná už odporovat ani se odvolat. Také nikdo nebude moci jíti na jiné místo, než kam mu Syn člověka určí. A spravedliví půjdou do života věčného, ale zlí do trápení věčného.

»Ale když přijde Syn člověka,« co potom? Dr. m., přemýšleli jste už někdy, co potom, co se stane s vámi, kam vy půjdete? Ne-li, zamyslete se aspoň nyní na okamžik nad tím, kde byste se asi ocitli dnes, kdyby Syn člověka přišel, kde byste byli, na pravici nebo na levici? Dr. m., vyložil jsem vám, co znamená ta věta: Ale když přijde Syn člověka. A tuto větu posílá církev sv. na dnešní neděli jako svatou zprávu do všech našich kostelů. Ano, přijde Pán, proto buďte na něj připraveni, aby vás žádný den nezastihl nepřipraveny. (Luk. 21, 34.) Amen.

NA ZAČÁTEK ŠKOLNÍHO ROKU.

Vstaň tedy a pracuj a Hospodin bude s tebou. (1. Paralip. 22, 16.)

Když král David zestaral, chtěl složit korunu se své hlavy. Proto zavolal k sobě mladistvého syna Šalomouna, aby mu odevzdal vládu nad izraelským lidem. A když mu vyložil panovnické povinnosti, ukázal mu poklady zlata, stříbra a drahokamů, které snesl na stavbu chrámu Hospodinova, a povzbudil ho ke stavbě významnými slovy: »Vstaň tedy a pracuj a Hospodin bude s tebou.«

Dr. jinoši, stejnými slovy povzbuzují také vás v tuto chvíli na začátku nového školního roku, kdy jste vstoupili zas v náš ústav a zas se ujali své práce, nového studia. Vstaňte tedy a pracujte a Hospodin bude s vámi. A jakže máte v tomto škol. roce pracovat, jak se věnovat svému studiu, svému v mládí nejdůležitějšímu úkolu, chci vám povědět.

I. Již staří učitelé často připomínali svým žákům: »A g e, q u o d a g i s,« dělej řádně a horlivě, co děláš!« Ať je to kterýkoliv úkol, ať překlad z cizích jazyků nebo úkol v mateřském jazyku, v algebře nebo geometrii nebo v jiném oboru, konejte jej každý p o c t i v ě, nikoliv ledabyly a povrchně nebo snad dokonce p o d v o d n ě! Vždyť sami víte, že jediným účelem těchto úkolů je, abyste na nich tříbili svou soudnost a svůj důvtip, abyste potom v životě něčemu rozuměli a dovedli si poradit. Pamatujte, že takový nepoctivý žák šidí nejvíc sám sebe, protože se připravuje o mnoho nových vědomostí, které by jistě získal, kdyby nepodváděl a svědomitě se učil. Pamatujte stále: Učíte se pro sebe, nikoliv pro učitele — non scholae, sed vitae discimus — říkali už staří. — Proto age, quod agis, dělej a pracuj řádně a poctivě, co děláš! — A pak

II. pracujte v y t r v a l e. Každý den přináší svou povinnost, hleďte jí téhož dne také dostát! A jestliže by se vás snad chtělo zmocnit pokušení, abyste si

jednou nebo po druhé odpustili svůj denní úkol, podívejte se kolem sebe! Žijete ve čtvrti, které se říká tovární. Můžete vidět každý den zástupy dělníků, jejichž tváře jsou pokryty továrním prachem, jak jdou za svou prací, když tovární píšťala ohlašuje její začátek. Víдите den ze dne, jak ti dělníci jdou a konají svoji práci. Jak to umořuje ducha! Ale hleďte, ti dělníci přece pracují, pracují v trpělivosti a vytrvale, že jim ta práce přináší výživu a že je základem jejich spokojenosti. A nyní se srovnajte s nimi, jak vy proti nim máte práci rozmanitou a poutavou. Každý den se vám ve škole předkládají nové pravdy a nové poznatky, a to způsobem co možná zajímavým a přístupným. A při tom všem nejste ani v žáru ohně ani v dusném dýmu ani v těžkém vzduchu, ale v pěkných a vzdušných místnostech našeho ústavu. Jinoši, hle, co je tu důvodů, abyste každý den svědomitě dostáli svým povinnostem! Srdečně vás žádám, vezměte si příklad z českého houslisty Josefa Slavíka († 1833, narozen v Jincích). Říkali mu český Paganini. Toho jeho otec, učitel a hudební skladatel, již od čtvrtého roku pilně cvičil na housle. Když potom přišel na pražskou konservatoř, byl tam prvním žákem. Neúnavnou pak pílí došel toho, že v citovém přednesu se vyrovnal plně tehdejšímu světovému mistru Paganinimu. Ba v mechanické zručnosti vynikal Slavík i nad Paganiniho. Byl zkrátka nedostižitelný. Ani nynější Kubelík se mu prý nevyrovná. Sám Paganini žasl nad jeho hrou. Když Slavík jednou při veřejném koncertě hrál, pravil k němu všecek vzrušen: »Vy nejste ani člověk. Svět se třese, když vy hrajete. Povězte mi však upřímně, jak jste nabyl této zázračné zručnosti?« — »Cvikem,« odpověděl klidně Slavík. »Hrával jsem zpravidla na housle 10 až 12 hodin, a to po více — slyšte, drazí — po více než 20 let.« Tu máte, jinoši, vzor české vytrvalosti a zároveň potvrzeno naše staré přísloví: »Vytrvalé cvičení dává velké umění.«

III. A na konec vám kladu na srdce každému:

»O r a e t l a b o r a« — modli se a pracuj! Modlete se při své práci a Bůh vám při ní požehná. Bůh odvrátí od vás vše, co je duši v její práci na překážku, na př. špatné myšlenky, smyslné představy, pomůže vám přemoci pokušení a roztržitost. Sv. Tomáš Aq., který nejlépe zkusil sám na sobě mocný vliv modlitby, nazývá modlitbu klíčem k učenosti. Modlitba vám bude to, co je vzduch květině, ona vás při práci oživí, osvěží, posílí a občerství. Nepodceňujte proto modlitbu!

IV. Ještě mám několik prosebných slov k vám, rodičům našich žáků a žákyň. Mají-li vaši synové a dcery dobře tento rok zakončit, mají-li být pilní, mravní a zbožní, pak vy musíte s námi, učiteli, a se mnou, katechetou, spolu působit. Musíte na své dítě doma dohlížet a nesmíte všecku starost o výchovu a vzdělání dítěte uvrhnout na školu a učitele. To by byla chyba. Sv. Ludmila vychovávala a vyučovala pilně svého vnuka Václava, ačkoliv chodil do slavné školy v Budči. Starejte se podobně i vy o své děti! Když vám vaše dítě přijde ze školy, ptejte se: »Byls volán? Z čeho? Byl s tebou pan učitel nebo katecheta spokojen? Co vám vykládal? Co máte uloženo na zítra? Ukaž mi sešity! Ano, dejte si je ukázat a dítě buď pochvalte nebo pokárejte! Také z toho, co se jim ve škole uložilo z paměti, je přezkoušejte! Pak se občas na své děti přijďte do ústavu přeptat, abyste věděli, co s nimi máte dělat, ale přijďte včas, ne teprve na konec běhu nebo roku, kdy je už pozdě a nic se nedá napravit.

Mně pak, katechetovi, v nynějších těžkých dobách zvlášť pomáhejte! Ved'te doma své děti k modlitbě, posílejte je pilně na náboženské hodiny a sem v neděli na mši sv. a exhortu! Budete-li mi pomáhat, pak, ale jenom pak a jinak ne, vychovám z vašich dětí pořádné lidi, vděčné syny a dcery.

Dr. m. žáci a žákyň, ještě slůvko k vám! Položil jsem vám na srdce na začátku tohoto roku dvě hesla: Age, quod agis, pracuj pořádně a vytrvale na tom,

co máš, a při práci se modli! Napomenul jsem vás, abyste byli pilní, mravní a zbožní. Když president severoamerických států Linkoln v září 1862 přečetl v americké sněmovně své slavné svolání, které přinášelo otrokům svobodu, tu si napsal tato slova do svého deníku: »Slíbil jsem svému Bohu, že to vykonám (vymohu otrokům svobodu).« Dr. m. mladí přátelé, já jsem vás povzbudil, abyste byli pilní, mravní a zbožní. Řekněte jako Linkoln: »Slibujeme Bohu, že to vykonáme.« Jestliže tomu tak bude, pak jistě všichni skončíte tento budoucí školní rok šťastně a dobře. Amen.

NA KONEC ŠKOLNÍHO ROKU.

Te Deum laudamus. Bože, chválíme Tebe.

Dr. m., když římského jinocha prohlašovali za muže, aby se pak mohl účastnit veřejného života, oblékali ho v dlouhý mužský šat, přioděli ho, jak se říkalo, toga virili v mužskou tógu. A kam byla první cesta takového mladého Římana? Na hrad Kapitol do chrámu nejvyššího římského boha Joviše. A když tam mladý Říman přišel, poklonil se hluboce před jeho sochou a vzdával Joviši díky za to, že mu dopřál dočkat se mužných let. Při tom mladý Říman vzpomenuť vždycky vděčně svých rodičů a vychovatelů.

Tak si vedli v důležitějších životních chvílích už pohané. Nezapomínali vzývat své bohy a jim děkovat. Byloť jejich úslovím: »A Jove principium, cum Jove finis — s Jovišem začni, s Jovišem skonči!«

1. Dr. m., i vám nastává v těchto dnech důležitá životní chvíle. Bude to za několik málo dní, kdy skončíte tento školní rok. Vy jistě nebudete chtít zůstat pozadu za pohanskou římskou mládeží. Co tedy učiníte v této chvíli, kdy končíte svůj školní rok? Římané říkali: »Cum Jove finis!« Je to tolik jako naše křesťanské »s Bohem konec!« I vy chcete dojisty skončit s Bohem. Víím proto, že upřímně zvoláte v tuto chvíli úchvatnými slovy naší preface: »G r a t i a s a g a m u s D o m i n o D e o n o s t r o — p o d ě k u j m e P á n u B o h u s v ě m u!« Ano, jemu především, nechť platí vaše vděčnost a náš dík na konci tohoto školního roku, jemu máte co nejvíc děkovat. Když jste nastoupili tento školní rok, jistě jste na jeho začátku měli obavu, jak ten rok skončí. A hle, skončili jste jej dobře a ve zdraví. Snad jsi byl také v tomto školním roce nemocen, mělš strach, jak to s tebou bude, bylo to dost vážné, a hle, Bůh tě pozdravil, v pravý čas tě pozdravil, žes mohl zas do školy a žes nic z toho školního roku neztratil. Ty,

který toto víš, poděkuj Pánu Bohu na konci tohoto roku tím víc! — A nejvíc mu poděkujte vy, kteří jste svá studia skončili a jste tu s námi dnes už naposled. Poděkujte mu, že vás po celých osm roků chránil a opatroval. Vzpomeňte si, když jste k nám přišli, jak jste byli slabí na těle i na duchu. Hled'te, jak jste za ta léta vyspěli tělesně a duševně a jak jste se pro život připravili. Přeji vám pro vaši budoucnost na témže Bohu, kterému děkujete, aby vám žehnal a dal štěstí a všechno dobré. A vy budete jistě šťastni a dojdete svého cíle, budete-li se toho Boha držet, budete-li se řídit tím, co jste na tomto posvátném místě ode mne slyšali, budete-li dbát rady svých rodičů a půjdete-li za příkladem dobrých a počestných lidí.

2. A chcete-li být takoví, jako mladí Římané, pak s díkem Bohu spojíte i dík svým rodičům. Bud'te k nim vděční, nebo po Bohu mají oni o vás největší zásluhu. Spočítejte ty drobné a po případě někdy značné starosti, které s vámi rodiče jen tento rok měli. A což když těch roků je víc, až třeba osm? Ach, tu je řada všelikých starostí o vás teprve veliká, že byste je opravdu nespočítali. Nuže, když dnes přijdete domů, poděkujte za ty starosti svým rodičům upřímně a rádi! A víte, kdo z vás za ty starosti poděkuje svým rodičům nejlépe? Ten z vás, kdo se tento rok svědomitě a pilně učil a vzorně choval. Ten přinese nyní na konci roku domů svým rodičům jistě pěkné vysvědčení a tím vysvědčením se odmění svým rodičům nejlépe za jejich starosti. Přál bych si, aby to byli všichni z vás. — A vy, kteří to nebudete, napravte se a polepšete v roce budoucím!

3. Mladý Říman, když jej prohlašovali za muže, děkoval svým vychovatelům. I vy na konci školního roku poděkujte svým učitelům a bud'te jim vděční! Vaši učitelé nečekají na váš dík, na vaši vděčnost, ale přece je to těší, když za svou práci a trpělivost s vámi ukážete k nim také trochu vděčnosti a pozornosti.

II. A když vás, dr. m., mám k tomu v tuto posvát-

nou chvíli, abyste, komu máte, poděkovali, n e m o-
h u s á m n a t u t o p o v i n n o s t z a p o m e n o u t.
Proto také děkuji sám. Děkuji vašim rodičům za to,
že si vás všímali, že vás, své děti, na hodiny nábo-
ženské svědomitě posílali a sem do kostela aspoň
každou neděli vodili a posílali. Bůh vás tu, dr. m.,
i vaše děti viděl. Bylo to k jeho cti a Pán Bůh vám
to nezapomene. Také děkuji vám všem dospělým,
kteří jste v tak hojném počtu přicházeli na naše boho-
služby. Dávali jste tím našim žákům a žačkám jistě
jen dobrý příklad. Buďte jisti, že ani vy nezůstanete
u Boha bez odplaty. Zaplať Pán Bůh všem, kteří nám
na našem kůru při službách božích kdy pěkně zazpí-
vali nebo zahráli, naše oltáře ozdobili a nám čímkoliv
posloužili!

A nyní vás, moji mladí přátelé, jménem Páně na
prázdniny propouštím. Ved'te si v nich tak, jak se slu-
ší na svobodnou československou mládež, chovejte se
důstojně, abyste se za své chování nemuseli před ni-
kým rdít a hanbit. Dělejte čest ústavu a čest našemu
státu! A nezanedbávejte modlitbu ani o nedělích služ-
by boží. Až si odpočínáte, vezměte si knihy a opa-
kujte! Všem vám přeji na Bohu šťastné a spokojené
chvíle až do našeho shledání na první neděli v září.
Amen.

OBSAH:

Str.

Hod Boží svatodušní:

- I. O sedmi darech Ducha svatého 5
- II. Události svatodušní 10

Pondělí svatodušní:

- I. Římský setník Kornelius náš vzor 16
- II. Vítězství křesťanské lásky 20

Neděle 1. po sv. Duchu. Nejsvětější Trojice:

- I. Čemu věří katolík o tajemství Nejsvětější Trojice 26
- II. O křivém podezření a posuzování 32

Na Boží tělo:

- Procesí o Božím těle 37

Neděle 2. po sv. Duchu:

- I. O skutečné přítomnosti Ježíše Krista v Nejsvětější Svátosti oltářní. O proměně podstaty . . 42
- II. Proč mnozí nejdou k stolu Páně 48

Svátek Nejsvětějšího Srdce Ježíšova:

- Přislíbení Ježíšova Srdce 53

Neděle 3. po sv. Duchu:

- I. Dvě hodiny ze života krále Davida 58
- II. Utrpení bývá poslední boží napomenutí a příležitost k pokání 63

Neděle 4. po sv. Duchu:

- I. Svatý Petr vzorem křesťanského dělníka 69
- II. Všecko nadarmo 74

Sv. Antonín Paduánský (13. června):

- Jeho život a zásluhy 78

Na svátek sv. Víta (15. června):

- O svatovítském velechrámu 84

Neděle 5. po sv. Duchu:

- I. O hněvu hříšném a spravedlivém 91
- II. Homilie na evangelium 96

Neděle 6. po sv. Duchu:

- I. Ježíš, mistr dobrý 102
- II. Stolní modlitba před jídlem a po jídle 106

Svátek sv. apoštolů Petra a Pavla (29. června):

- Život a působení sv. knížat apoštolských 111

Navštívení Panny Marie:

O svaté příbuzenské lásce	118

Neděle 7. po sv. Duchu:

I. Co o smrti víme a co nevíme	124
II. O dědičném hříchu	127
III. Strom a člověk	134

Svátek sv. Cyrila a Metoděje (5. července):

Činnost a ctnosti jejich	138

Neděle 8. po sv. Duchu:

I. O dvou chybách nepravého správce	144
II. O maličkostech v životě všedním a mravním	148
III. Každému své	153

Neděle 9. po sv. Duchu:

I. Plačící Ježíš	159
II. O hříchu smilstva	164
III. Život lidský a jízda po dráze	169

Neděle 10. po sv. Duchu:

I. Byl jsi zvážen a nalezen lehkým	174
II. O daru neomylnosti	178

Svátek sv. Anny (26. července):

Sv. Anna, vzor. křest'. ženám	185

Neděle 11. po sv. Duchu:

I. Jak užíváme jazyka právě?	189
II. O pohoršení a kterak se ho varovat?	193

Neděle 12. po sv. Duchu:

I. Samaritánská duše	199
II. Izraelité ve St. zákoně a my křesťané	204

Neděle 13. po sv. Duchu:

I. Nezapomeň, co ti Bůh dobrého učinil a cos dob- rého Bohu slíbil	209
II. O duševním malomocenství	213
III. Nevděk škodí, proto buďte vděční	219

Nanebevzetí Panny Marie:

Nejkrásnější ozdoba v zahradě boží. Krása sv. Panny	223

Neděle 14. po sv. Duchu:

I. Náš Otec v nebesích	229
II. O tělesné kultuře, o pěstování lidského těla	234
III. Peníze — pán nebo sluha?	239

Neděle 15. po sv. Duchu:

I. O závisti	244
II. Komu zvoní umíráčkem?	249
III. Křesťanský pohřeb	252

Narození Panny Marie (8. září):

I. Čemu nás učí rodokmen Ježíše Krista	258
II. Dvě cesty sv. Panny k nebi	262

Jména Panny Marie (12. září):

Úcta mariánská a katakomby	268

Neděle 16. po sv. Duchu:

I. O farních nedělních službách božích. Co nám . dává mše sv.?	273
II. O posledním místě	278

Neděle 17. po sv. Duchu:

I. O lásce k Bohu a k bližnímu	283
II. O tichosti	288

Neděle 18. po sv. Duchu:

I. Květina z domu Ježíšova nebo o lásce k nemoc- ným	292
II. Stačí k odpuštění hříchů jen zpověď?	298

Neděle 19. po sv. Duchu:

I. Známky povolání a vyvolení	303
II. O pekle	306
III. O lži	312

Na den sv. Václava, dědice země české (28. září):

I. O životě sv. Václava. Tři prosby k němu	316
II. Pout svatováclavskou kaplí v chrámě Svatovít- ském	321

Svátek sv. andělů strážných (2. října):

Rodiče, strážní andělé svých dětí	328

Neděle 20. po sv. Duchu:

I. Včera odpoledne v jednu hodinu	334
II. Neopíjejte se vínem	338

Sv. František z Assisi nebo Serafinský (4. října):

Jeho život a dílo	344

Neděle 21. po sv. Duchu:

I. O odpuštění	351
II. Křesťanská trpělivost s bližním	355

Na neděli růžencovou:

Původ této slavnosti. Modleme se růženec	360

Na den posvěcení chrámu Páně:

Proč stavíme kostely? 365

Neděle 22. po sv. Duchu:

I. Světská vrchnost a Bůh 370

II. Víc lásky 374

Na den 28. října:

Co je vlast, milujme ji, a jak to ukážeme? . . . 378

Na slavnost Krista krále (posl. ned. v říjnu):

Kristus byl pravý král, je a zůstane. Je i váš král? . 384

Neděle 23. po sv. Duchu:

I. Talitha kumi — dívko, vstaň 389

II. Věřící muž a věřící žena 393

Na Všechny svaté (1. listopadu):

I. Osmero blahoslavenství 398

II. Jak se stanu svatým? 403

Na Dušičky (2. listopadu):

I. Modlete se za duše v očistci 407

II. Requiem aeternam 411

Neděle 24. po sv. Duchu:

I. O konci světa a jeho proměně 416

II. Naše duše je nesmrtelná 419

III. Příchod Syna člověka k poslednímu soudu . . . 423

Na začátku školního roku:

Vstaň tedy a pracuj 428

Na konec školního roku:

Komu máme děkovati? 432

Vytiskla
Československá akciová tiskárna
v Praze II.

OD TÉHOŽ AUTORA VYŠLO:

1. UČEBNICE KATOLICKÉHO NÁBOŽENSTVÍ

Část I.

APOLOGETIKA

Vydání 5.

2. UČEBNICE KATOLICKÉHO NÁBOŽENSTVÍ

Část II.

DOGMATIKA

Vydání 2.

Ojedinělé dílo v české literatuře theologické

**Podle nejlepších odborníků jsou tyto knihy
i výbornou pomůckou ke kázáním**

Lze objednat u všech knihkupců a u nakladatele

Aloise Wiesnera, Praha I, Husova tř. 20

3. V Í R A N A Š E

Díl I., II., III. a IV.

**Sbírka duchovních promluv na neděle a svátky
celého církevního roku**

Zasílá knihkupectví „U ZLATÉHO KLASU“

Praha II, Karlovo náměstí čis. 5

Vytiskla Československá akciová tiskárna v Praze II, Karlovo náměstí číslo 5.

Cena Kč 24.—, s poštovným Kč 26.—.